JO. ALBERTI FABRICII
LIPSIENSIS
S. THEOLOGIÆ INTER SUOS D. ET PROF. PUBL.

BIBLIOTHECA LATINA
MEDIÆ ET INFIMÆ ÆTATIS
CUM SUPPLEMENTO

CHRISTIANI SCHOETTGENII
EDITIO PRIMA ITALICA

A P. JOANNE DOMINICO MANSI

CLERICO REGULARI CONGR. MATRIS DEI LUCENSI

E MSS. editiſque Codicibus correcta, illuſtrata, aucta.

Accedunt in fine vetera plura monumenta tum a Fabricio olim tradita, cum hic primo adjecta.

TOMUS III.

PATAVII, Ex Typographia Seminarii. MDCCLIV.

Apud Joannem Manfrè.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

VA1 1507664

ILLUSTRI ATQUE ERUDITISSIMO VIRO

JOANNI GRAMMIO

Potentiſſ. Danorum Regis a Conſiliis, Tabuliſque Publicis & Bibliotheca: Græcarum litterarum Doctori Publico Celeberrimo in Academia Hafnienſi.

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

NOlui committere, Vir inſigniſſime, ut pro tot præclaris benevolentiæ Tuæ in me muneribus atque humanitatis documentis non aliquod exſtaret publicum meæ in Te obſervantiæ teſtimonium, pignuſque animi mei Virtuti Tuæ atque conſtanti & dexterrimo bonas litteras juvandi ſtudio deditiſſimi. Non ſunt, fateor, obſcuriorum temporum ſcriptores, quos in hoc opere recenſendos mihi ſumſi, ita plerique comparati, ut accuratiſſimæ atque cultiſſimæ doctrinæ Viro offerri mereantur: Ea tamen eſt eruditionis Tuæ utilis ac delectabilis amplitudo & intelligentia, ut caliginem etiam mediæ & infimæ ætatis tenebras feliciter honeſti atque amœni penetres ingenii Tui lumine, pulchraſque & ſpectatu dignas doctrinæ imagines illuſtrare illarum quoque adminiculo & umbra docte noveris. Confido itaque laborem meum qualemcunque etiam in his ad ſtudioſorum uſus collocatum, non omnino diſpliciturum æquitati Tuæ, ac ſaltem probatum iri meum hanc Tibi partem illius conſecrare geſtientis animum, qui nihil magis refugio quam ingratus videri adverſus tam multa atque exquiſita teſtimonia voluntatis in me Tuæ: & nihil deſidero magis quam ut amori porro me Tuo, ut ſoles, digneris habere quam commendatiſſimum. DEUS ter Optimus Maximus diu Te valere & lætum vivere jubeat, literarum præſidium atque decus.

Scripſi Hamburgi IV. Id. April. A. C. cIↄ Iↄ cc xxxv.

Ad

AD LECTOREM.

OCto jam litteras primores *Bibliothecæ hujus*, *ſive Lexici Bibliothecarii*, *profligatas eſſe video*, & *gaudeo per illas dimidiam fere partem operoſi hujus*, *quod mihi impoſui*, *oneris ſeu operis me jam abſolviſſe*. *Neque tamen*, *cum tria jam illius excreverint Volumina*, *puto in alienis vel inutilibus luſam operam*, *aut de excurrente prolixitate conquerendi cauſam æquis lectoribus datam a me fuiſſe*: *quin ab omnibus*, *qui amplitudinem argumenti* & *ſcriptorum mihi dicendorum multitudinem aut varietatem intelligunt cogitantque*, *ſpero me hoc conſequuturum*, *ut quod de immoderatius extenſa actione ſua promittebat ſibi Plinius*, (a) poſſint me in univerſitate longiſſimum, breviſſimum in partibus judicare. *Quod itaque detexendum adhuc telæ præſentis mihi reſtat*, *ut ſimiliter abſolvere proxime*, *ſicut ſum exorſus*, *ac perficere mihi liceat*, *Optimi Numinis opem benigniſſimam iterum iterumque ſupplex imploro*, & *Tuam*, *Lector*, *benevolentiam ac favorem*, *hallucinationibuſque meis veniam pudenter ac modeſte expeto*.

(*a*) Lib. IX. Epiſt. 4.

BI.

BIBLIOTHECA
MEDIÆ ET INFIMÆ
LATINITATIS
LIBER VII.

G*Abriel* de Barulo Apuliæ, ſive *Barletta*, Ord. Præd. circa A. 1476. Concionator inſignis, licet *ſermones* ſub ejus nomine poſt primam edit. Lugd. 1505. ſæpius vulgatos, prorſus eo indignos contendit Leander Albertus in deſcriptione Italiæ p. 370. Vide Jacobum Quetif Tom. I. pag. 844.

Gabriel Biel, Spirenſis, inter Scholaſticos nomen eximium: ex concionatore Moguntino (*a*) Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ Uracenſis in Wurtenbergia. Hujus conſilio uſus eſt in condenda A. 1477. Academia Tubingenſi, Comes Wurtemb. ac primus poſtea Dux *Eberhardus* comitemque inde adſcivit in ſuſcepto Romam A. 1478. itinere, una cum Lud. Nauclero Cancellario, Petro Jacobo Arlanenſi & Joanne Reuchlino. Ex illo itinere redux annis quibuſdam interjectis ab A. 1484. Philoſophiam & Theologiam Tubingæ docuit, ac denique nomen dedit Ordini Fratrum de communi vita (*b*) ſive Caputianorum, diemque obiit anno ante Everhardum, ſuum Principem A. 1495. æt. 65. Ejus ſcripta, in quibus multa paſſim reperiuntur quæ teſtibus eum Veritatis (*c*) ante inſtaurata per Reformationem ſacra fecerunt accenſeri, hæc ſunt: (*d*)

Lectura ſuper Canone Miſſæ ab *Eggelingo* Brunſvvicenſi, Moguntiæ ad Clerum habita, & a Bielio aucta ac recenſita. Reutlingæ 1488. Tubing. 1498. Baſil. 1510. 1515. Lugd. 1517. fol. & in

(*a*) Jo. Jacobus Moſerus in vitis Profeſſorum Tubingenſ. Ordinis Theol. decade I. Tubing. 1718. 4. pag. 24. ſeq. & 33. ubi de hoc ſcriptore diligenter & accurate.

(*b*) Trithemius c. 903.

(*c*) Moſerus p. 29. ſeq. B. Gottlieb Wernſdorfius de Gabriele Biele Antipapiſta, Witeb. 1719. 4.

(*d*) Warthonus ad Caveum, Hendreich pandect. Brandenburg. p. 571. Moſerus p. 31. ſeq.

in quarta forma Lugd. 1542. 1612. Venet. 1567. 1576. Brixiæ itidem & Pariſiis atque Bergomi. Ex hoc opere *compendiaria elucidatio*, neſcio quo auctore contracta, prodiit Coloniæ 1532. 8. & Bergomi 1574. 12.

Sermones de feſtivitatibus Chriſti, quos habuit Moguntiæ in Eccleſia Metropolitana S. Martini. Editi in 4. ſine anni nota locive.

Sermones de feſtis S. Mariæ, itidem in 4.

Sermones Dominicales de tempore & Sanctis per totum annum, editi 1499. & Baſileæ 1519. Brixiæ 1583. 4.

Sermones medicinales tempore peſtis, contra peſtilentiam & mortis timorem: quibus ſubjicitur quæſtio: *utrum regnante morbo epidemiæ liceat, proſit, expediat ſuſpectas perſonas & loca fugiendo vel repellendo, eam declinare*. Baſileæ 1519. 4.

Sermo de hiſtoria Dominicæ Paſſionis, Reutling. 1498. & curante *Florentio Diel*. S. Theol. Lic. Moguntiæ 1509. 4. & Baſil. 1519. 4.

Collectorium ſive epitoma ex *Guilelmo Occam* in IV. libros Magiſtri ſententiarum. Tubing. 1502. fol. 2. Vol. & cum ſupplemento in IV. librum. Brixiæ 1574. 4. tribus Vol. Baſil. 1512. 1588. & Lugd. 1514. fol. Supplementum vero *Wendelini Steinbachii* in XXVII. Diſtinctiones ultimas, vulgatum Tubing. 1520. fol.

De Monetarum poteſtate & utilitate, Reutling. 4. Norimb. 1542. 4. & cum *Matthæi Boiſſii* additionibus, inter tractatus varios de monetis, earumque mutatione ac falſitate, Colon. 1574. 8. & ex recenſione *Marquardi Freheri*, cum Nic. *Oreſmio* &c. Lugd. 1605. 4. & in *Davidis Thomani* actis publicis monetariis, Auguſtæ Vindel. 1692. fol. pag. 271.

Defenſorium contra æmulos ſuos *de obedientia ſedis Apoſtolicæ*, ad Pium II. A. 1462. una cum ſermonibus Bielii. Baſil. 1519. 4.

Traditur Ethica Ariſtotelis (*a*) publicis Concionibus expoſuiſſe, ſicut ab aliis etiam factum teſtatus eſt in Apologia Auguſtanæ Confeſſionis Melanchthon pag. 62. *Audivimus quoſdam pro Concione, ablegato Evangelio, Ariſtotelis Ethica enarrare*. * Commentariorum in Magiſtrum ſententiarum, quos hic nomine Collectorii deſignat Fabricius, Brixienſis editio anni 1574. non quidem tribus in 4. voluminibus, ſed quatuor abſolvitur, cui accedit quintum ſupplementum Wendelini Heimbachii. Incipit vero ſupplementum illud a diſtinctione 28. Magiſtri, non vero a 27. ut hic Fabricius. In fine legitur epiſtola ad Chriſtianæ Theologiæ cultores Galli Mulleri Fulſemburgenſis, qua docemur Vendelinum hunc abiiſſe anno 1519. die 14. Jan. *Sepultum ad S. Petrum in Sylva Schombach ad pedes præſtantiſſimi Magiſtri ſui Gabrielis*. Ex quo deducimus minus vere ſcripſiſſe quoſdam, Gabrielem hunc Biel vitam ſuam ad uſque 1500. prorogaſſe.

Gabriel Garofolus *de Spoleto*, Auguſtinianorum Vicarius Generalis Marchiæ Tarviſinæ A. 1420. atque inde Regens Conventus S. Spiritus Venetiis & An. 1429. (*b*) Epiſcopus *Lucerinus* in Apulia defunctus A. 1430. Scripſit *contra Fratricellos* (*c*) & *ſermones in Evangelia* quæ in feriis Quadrageſimæ, Dominicis, aliiſque Feſtis recitantur.

* *Gabriel de Garofolis* non Lucerinus in Apulia, ſed Nucerinus in Campania Epiſcopus deceſſit an. 1433. ut P. Gandolfo de ducentis Auguſtinianis pag. 124. definit, & Ughellius tom. VII. pag. 526. confirmat; quare falli Fabricium noſtrum conſtat, qui Ughellium de hoc Auguſtiniano ſcriptore ſiluiſſe ſcribit. Memorat illum quidem, at non inter Lucerinos quo Fabricius quæſivit,

(*a*) Moſerus l. c. Jo. Ulricus Pregitzer in Svevia ac Wirtenbergia ſacra pag. 110. Bælius in Lexico voce *Ariſtote*, nota (v.) Heumanni Acta Philoſ. Tom. 1. pag. 713. Tom. pag. 528. ſeq. Bibl. Schraderiana n. 3323.

(*b*) Ita Philippus Elſſius in Encomiaſtico Auguſtiniano pag. 222. licet apud Ughellum Tom. 8. pag. 321. inter Epiſcopos Lucerinos Gabrielis nulla mentio.

(*c*) Trithemius c. 735. de S. E.

ſivit, ſed inter Nucerinos Epiſcopos. Præter opera hic indicata ſunt etiam *ejus ſermones de diebus feſtis B. M. V.* qui neſcio an umquam prodierint.

Robertus ſive *Rupertus Gaguinus*, Belga, Doctor Decretorum atque Ordinis Maturinorum ſive S. Trinitatis & redimendorum Captivorum miniſter generalis, defunctus Pariſiis A. 1502. 22. Maji, (*a*) Vide Trithemium c. 914. Jovium, Auberti Miræi elogia Belgica pag. 176. Jac. Gaddium de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis, Valerium Andream & Franciſcum Svveertium, Iſaaci Bullartii Academiam ſcientiarum Tom. 1. pag. 137. Labbeum Tom. 2. de S. E. pag. 297. Juſtum Rycquium Centur. nov. Epiſt. 85. Thomæ Pope Blount cenſuram ſcriptorum & Voſſium in hiſtoricis latinis p. 663. ubi de opere ejus præcipuo, quod eſt:

Compendium ſuper Francorum geſtis, libris X. a Pharamundo uſque ad A. 1497. 4. atque addito libro undecimo, qui in A. 1499. deſinit, Pariſ. 1500. 1504. fol. & 1507. 1511. 1514. 8. & ſub titulo: *Annalium rerum Gallicarum* cum ſupplemento *Huberti Vellejr*, Senatorii Advocati uſque ad A. 1520. Pariſ. 1521. 4. & 1522. 1528. 8. atque Lugd. 1524. Pariſ. 1554. fol. & cum ſupplemento uſque ad Henricum II. Francof. apud Wechelos 1577. fol. cum præf. Jo. Wolfii, & Pariſ. 1582. fol.

Hiſtoria Ludovici XII. Gallice in Dionyſiano majori Chronico Galliæ uſque ad Annum 1513. continuato Pariſ. 1514. fol. tomo tertio & 1538. 4. Vide Jacobum Longum Bibl. Hiſtor. Gallic. n. 7501. ſeq. & 7274. ubi de majori illo Chronico Dionyſiano, cujus breviatorem eſſe Gaguinum contendit Mezeræus. Cætera Gaguini ſcripta ſunt:

Paſſio S. Richardi pueri Martyris, Pariſ. A. 1179. ex editione Pariſ. 1598. in Actis Sanctor. Tom. 3. Martii 25. p. 593.

Epiſtolæ Pariſ. 1498. 4. 1521. 4. & deinde forma minore.

(*a*) Ali 1501. ſed vide Oudin. T. 3. p. 2612.

Orationes quas multas & elegantiſſimas laudat Trithemius, ſed paucæ cum Epiſtolis viderunt lucem.

De miſera hominis conditione carmen. Incip. *Inter multa quibus ſe*. Itemque aliud *de variis in Eccleſia Ordinibus*, & *Dialogus in deſides & ignavos*. Pariſ. 1598.

De conficiendis verſibus ſive de *arte metrorum*, vel, ut Trithem. *de arte metrificandi*. Pariſ. 1498. 4. Phorcæ 1505.

Epigrammata ibid.

Decertatio *de conceptione S. Mariæ Virginis* ad Arnoldum Boſtium Carmelitam, contra Vincentium de Bandelis de Caſtro, Ord. Præd. Carmen hexametrum, editum in 4. Pariſ. 1598. & 1617. 8. Incip. *Eſt mihi mens æquis te*.

De eodem argumento Defenſio, ſoluta Oratione Latine & inde Gallice.

Gallica verſio commentariorum Julii Cæſaris, juſſu Caroli VIII. Galliarum Regis compoſita. Pariſ. 1488. & 1539. fol.

Liber poſtumus non ante A. 1545. editus ſed A. 1480. concinnatus ab auctore, quem inſcripſit: *la ruine de bon repos ou le paſſetems de l' oiſivetè*. Vide ſcriptum cui titulus: Eſſais de litterature Tom. 2. pag. 182.

Le Conſeil profitable contre les ennuis & tribulations du Monde. A. 1518. ex Latino Joannis Pici, Comitis Mirandulani.

Gajetanus, ſupra *Cajetanus* T. 1. p. 320.

Guilelmus Gainesburg ſive *Gainoburgus* Anglus, Ord. Minor. Epiſcopus Wigornienſis An. 1310. cujus *Quæſtionum ſubtilium* liber laudatur a Lelando c. 507.

Huic *Diſceptationum* alterum & *Sermones ad Clerum* addunt Baleus IV. 91. Pitſeus pag. 401. & Waddingus pag. 132. ſeq.

Antonius Galateus, Licienſis, qui in patria A. 1517. 12. Novemb. obiit. De hoc ſupra in *Antonio* Tom. 1. p. 124. ſeq. Ejus vitam ſcriptam a Joan. Bapti-

ptiſta Polydoro nuper accepimus inſertam tomo nono ſylloges Venetæ (*a*) 1733. 12. pag. 293. cui jungenda Gabrielis Groddeckii, τοῦ μακαρίτου, Trias litteraria Gedan. 1702. 4. & ex eadem Clariſſ. W. E. Tentzelii Bibliothca curioſa An. 1704. pag. 405. ſeq. & celeberr. Heumanni Acta Philoſophor. parte XVII. pag. 766. ſeq. Ex illa Triade liceat hoc loco notare, præter ea Galatei quæ Baſileæ 1558. 8. junctim edidit & Vincentio Capello, Patricio Veneto, dicavit Joannes Bernardinus Bonifacius, Oriæ Marchio, quæ ſunt: 1. *de ſitu Japygiæ*, 2. *deſcriptio Urbis Caſſipolis* ad Petrum Summontium, 3. *De villa Laurentii Vallæ*, 4. Epitaphium *Alphonſi*, *Regis Neapolitani* : 5. liber *de ſitu elementorum*; 6. *de ſitu terrarum*. 7. *Argonautica* ſive *de peregrinatione*, 8. libellus duplex *de mari & aquis*, *& de fluviorum generibus*. Præter hæc, inquam, laudatus Groddeckius teſtatur in Bibliotheca Ampliſſimi Senatus Gedanenſis ſervari hæc Galatei ſcripta inedita, (*b*) donata a Bonifacio, qui naufragium paſſus An. 1591. Gedani conſedit, ibique diem obiit. 9. Librum *de optimo & corrupto genere philoſophandi* ad Franciſcum Joannis & Pauli Preſbyterum Cardinalem Surrhetanum, Codicem in quarta, ut vocant, forma, ſedecim plagularum: *Fabellam*, qua innocentiam ſuam, adverſus Clerum agit, ad modum ſatyræ conſcriptam ad Marcum Antonium Ptolemæum, Lupienſem Epiſcopum, addita etiam *Epiſtola* ad Beliſarium Aquævivum, Neritinorum Ducem, ejuſdem formæ & magnitudinis. Ingens *volumen epiſtolarum* in fol. centum & viginti ſeptem plagularum, quarum hicce eſt Catalogus: Ad Mariam Luſitanam *de Hypocriſi* : ad Franc. Caracciolum *de beneficio indignis collato* : ad Ill. Aquævivum Apologeticon: ad eundem *de gloria contemnenda* : ad Maximum Pancratium *de dignitate diſciplinarum* : ad Beliſarium Aquævivum: ad Loiſium Lauretanum *de laudibus Venetiarum* (ejus meminit Bernard. in dedicat. epiſt. ad Loiſium Georgium) ad Ferdinandum Ducem Calabriæ cohortatio: ad Hermolaum Barbarum *de Philoſophis Græcis*, *inprimis Themiſtio* : ad Chryſoſtomum *de morte Patris* : Ad eundem *de morte Lucii Pontani* : ad Marcum Antonium, Lupienſem Epiſcopum *de diſtinctione humani generis & nobilitate* : ad Hieronymum Carbonem *de morte Jo. Joviani Pontani* : ad Chryſoſtomum *de villæ incendio* : ad Actium Sincerum Sannazarium *de inconſtantia humani animi* : ad Altilium : ad Ferdinandum Arragonium Campanorum Principem: ad Ill. Bonam Sforciam: ad Ill. Comitem Potentiarum: ad Chryſoſtomum: ad Catholicum Regem Ferdinandum: ad Nicolaum Leonicenum, Medicum: ad Chryſoſtomum *de Proſpero Columna* : ad eundem *de pugna tredecim equitum* : ad Julium II. Pontif. Max. ad Aquævivum: ad Maramontium, *ſingulari de pugna veterani & tironis militis* : ad Petrum Summontium: ad Beliſarium Aquævivum: ad Ugonem Martellum, Epiſcopum Lupienſem: ad Joannem & Alphonſum Caſtriotas: ad Eleazarum Cæſareæ Auguſtæ commorantem: ad Beliſarium Aquævivum.

Petrus Columna, a patria *Galatinus*, eoque notior nomine, Apulus Ord. Minor. L. Puccio Cardinali familiaris, (*c*) Pœnitentiarius Leonis X. & Philoſophiæ ac Theologiæ Profeſſor Romæ ſcripſit ad Maximilianum I. dialogorum more inter Joannem Reuchlinum, Hogſtratanum & Galatinum, *de arcanis Catholicæ Veritatis libros XII.* quibus pleraque Religionis Chriſtianæ capita contra Judæos ex S. Scriptura Veteris Teſt. ex Talmude & Rabbinicis ſcri-

(*a*) Raccolta di opuſcoli ſcientifici e filologici.

(*b*) Inter alia Galateum in iiſdem in ſuperſtitiones illorum temporum acerrime declamitare Groddeckius annotat.

(*c*) Waddingus p. 297. ſeq. Bibliothecæ Ord. Minor.

ſcriptis confirmantur & illuſtrantur. Prima editio operis juſſu Leonis X. ſuſcepti & An. 1516. abſoluti vidit lucem Orthonæ maris Adriatici, 1518. fol. quam inſecutæ ſunt Baſileenſes 1550. 1561. 1591. fol. Francof. 1603. 8. 1612. & 1672. fol. cum Joan. Reuchlini libris III. de Kabbala. De hoc Galatino, qui multa *Raymundo Martini*, vel pediſſequo Martini *Porcheto Sylvatico* ſuo debet, ſed plura etiam adjunxit: conſulere juvabit B. D. Joannem Benedictum Carpzovium prolegomenis ad Raymundi pugionem, Colomeſium in Italia Orientali, nuper a Venerando Wolfio noſtro in lucem data pag. 25. ſeq. & Wolfium ipſum Bibl. Hebr. Tom. 1. p. 971. Tom. 2. pag. 1006. & 1275. Tom. 3. pag. 923. Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 18. pag. 288. ubi de Alex. Thomæ Arcudii Galatina litterata: & Tom. 20. pag. 228. ubi de Dominici de Angelis opere de vitis eruditorum Salentinorum: D. Joannem Fabricium, Helmſt. Tom. 2. pag. 380. Wagenſeilii Sotam pag. 202. Thomam Crenium Tom. 1. methodor. pag. 528. & parte 3. animadverſ. p. 72. Imbonatum Bibl. Latino Hebr. pag. 193. & Leonardum Nicodemum in additionibus ad Biblioth. Neapolitanam Nicolai Toppi pag. 281. ſeq.

Sicut ab Arcudio confutantur illi qui ex Judæis Galatinum præter rem adſcribunt, (ut *B. Eſdram Edzardum* (*a*) noſtrum alii, alii *Nicolaum Liram*, de quo infra ſuo loco:) ſic laudatus Wolfius (*b*) diverſum eſſe docet Galatinum a Petro, quem Lipmannus Judæus apoſtatam Judæorum adverſarium perſtringit.

Cætera Galatini ſcripta ſunt: *opus de Theologia* dicatum Paulo III. & quinque diſtributum partibus, ſingularumque pluribus libris, quorum argumenta videri poſſunt apud Waddingum p. 280. ſeq.

Commentaria ampla in Apocalypſin ad Carolum V. MSS. in Biblioth. Vaticana & Franciſcanorum Aræ Cœli.

Opus *de Eccleſiæ Catholicæ inſtitutione, deformatione & reformatione*, quatuor Volum.

Oſtium apertum ſive *de recta S. Scripturæ interpretatione*.

De anima intellectiva & *de homine*, ad Cardinalem Rudolphum Pium, Carpenſem.

De ſeptem Eccleſiæ temporibus & ſtatibus ad Franciſcum de Angelis Cardinalem Quinonium, Ord. Minor.

De cognoſcendis peſtilentibus hominibus, refellendiſque eorum verſutiis, ad Cardinalem Andream de Valle.

De Angelico Paſtore.

Expoſitio cujuſdam vaticinii Romani ſubobſcuri, & *de vaticiniis SS. Methodii, Cataldi & Cyrilli*.

De optimi Principis diademate, ad Ferdinandum Regem Catholicum.

Vixit adhuc Galatinus A. 1532. quo ad Cardinalem Quinoninum ſcripſit *de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento*. Orationem ſuam *de Dominica circumciſione* ad Leonem X. allegat lib. XI. de arcanis Cathol. veritatis cap. 7.

Et lib. XII. c. 7. *In alio opere quod in ſex diſtinctum libros, juxta articulorum Hogoſtrati diſtinctionem, propediem Deo favente me in lucem editurum ſpero, ampliſſimus dabitur vobis diſputandi locus*. Nec hoc unquam lucem vidit.

Epiſtola ad Joannem Reuchlinum, inter Reuchlinianas.

Galbertus Notarius, ſcriptor *vitæ Caroli Boni*, Comitis Flandriæ & Martyris A. C. 1127. quæ exſtat in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 2. pag. 179-219. cum notis Henſchenii. Vide & infra, *Gualterus* Archidiaconus.

Galeotus Martius, Narnenſis e Narna Umbriæ: cum Bononiæ bonas litteras docuiſſet, Præfectus ſtudiis Joannis Corvini, Regis Hungariæ F. ad eundem ſcripſit *de* Patris ejus, *Matthiæ Corvini* Regis *egregie, ſapienter, jocoſe dictis ac factis*: qui ex editione Vienenſi, Maximiliano II. Imp. dicata, A. 1563.

(*a*) Vide T. 2. memoriar. Hamb. p. 1053.

(*b*) T. 3. Bibl. Hebr. p. 923.

A. 1563. deinde recuſus eſt inter ſcriptores rerum Hungaricarum, Francof. 1600. fol. pag. 362. 390. Alia ejus ſcripta ſunt, liber *de doctrina promiſcua*, Florent. 1548. 8. Lugd. 1552. 12. Francof. 1602. 12. & Italice Florent. 1615. 8. *De homine & ejus partibus*, Baſil. 1517. 4. *De rebus vulgo incognitis* libri III. ad Matthiam Corvinum Regem, Oporino qui voluerat edere ſurrepti, ſed ex Biblioth. Regis Galliæ reſtituendi. Vide Mich. Neandri præf. ad erotemata Græcæ Linguæ pag. 219. & Labbei Bibl. MSS. p. 373. ſeq. *Apologeticum* adverſus Georgium Merulam, qui librum ejus de homine reprehenderat, Baſil. 1517. 4. De Galeoto & Palinodia ejus, ac morte quam arvina & obeſi ventris onus ei attulit, videndus Voſſius lib. 3. de Hiſt. Lat. Tom. 1. pag. 659. ſeq. * Opuſculum de homine an prodierit Baſileæ an. 1517. ignorare me penitus fateor; compertum tamen habeo eodem ipſo anno una cum accuſatione Merulæ, & apologetico adverſus Georgium Merulam typis Taurinenſibus prodiiſſe in 4. ibi vero in fronte ipſa operis legimus editionem illam præceſſiſſe Mediolanenſem *exenteratam* nempe eviſceratam, ſive quod editio illa mutila prodierit, ſive mendis ſcatuerit. Annus certus ejus editionis Mediolanenſis mihi penitus ignotus eſt. Poſtquam hæc ſcripſeram in fine operis quædam legi, quæ exenterationem hanc Mediolanenſem explicant. Ita enim ibi: *In hoc volumine continentur hæc tria digna, & erudita opuſcula: ſcilicet Galeottus de homine exteriore, & interiore, qui prius impreſſis deerat. Georgius Merula in Galeottum, & rurſus Galeotti refutatio objectorum in librum de homine a Georgio Merula.*

Gajus, vide *Cajus*, ibid. 320.

Galfredus, *Gallofridus*, *Gaulfridus*, *Walfridus*, *Gaudefridus*, *Godefridus*, *Goffridus*, *Goiffredus*, *Joffredus*, *Gaufredus*, *Galdfridus*, *Galfridus*, *Ganfredus*, *Gaufridus* Alievantus, (apud Lelandum c. 412. *Alienandus*: Alegrio pag. 291. *Aleyquantus*.) Carmelita, Doctor Oxon. circa A. 1340. ſcripſit Commentarios *in Lucam*: & *Lecturam* Sententiarum, ſive *in Sententias* Petri Lombardi, cui addidit coronidem, *Syllabum Originalium*. Pitſeus pag. 438. *Tabulam Originalium* vocat: & *Sermones* quoque ac *Quæſtiones ordinarias* hujus Galfredi memorat ex Balei V. 39.

Galfredus Altæcumbæ ſive *Altætumbæ* Abbas, infra *Claræ-vallenſis*.

Galfredus Arthurus, & *Galfredus Aſaphenſis* Epiſcopus, infra *Monemuthenſis*.

Galfredus Aſpaldus, Mathematicus & Philoſophus Anglus, qui docuit Oxoniæ, ſcripſitque *in Ariſtotelem de generatione*. Illum commentarium evolviſſe ſe teſtatur Lelandus. Vide Pitſeum p. 840.

Galfredus Autiſiodorenſis, (*a*) per annos tredecim B. Bernardi Monachus adeoque non diverſus a Galfredo Claræ-vallenſi de quo infra. Idem Doctorem antea habuerat Petrum Abælardum, de quo hæc aſſert Albericus in Chronico ad An. 1142. p. 296. *Ego mihi Magiſtrum aliquando fuiſſe recordor, qui pretium noſtræ redemptionis evacuans, nihil aliud nobis in ſacrificio paſſionis commendabat niſi virtutis exemplum, & amoris incrementum. Et quod Scripturæ perhibent, humanum genus pretioſo illo ſanguine de poteſtate diaboli eſſe redemptum, in eo ſolo conſtare dicebat, quod exemplum nobis exhibitum eſt uſque ad mortem pro veritate & juſtitia certandi, & adhibitum eſt velut quoddam amoris incentivum, cum ex impenſo amore occaſio data eſt redamandi. Sed beatus Bernardus ſic imitandum prædicabat Dominum patientem, & redamandum amantem, ut principalem hujus ſacrificii cauſam velut agni caput, redemptionem in eo profiteretur & adoraret humanam. Tria namque ſpecialia nobis in ſua paſſione Chriſtus exhibuit, exemplum virtutis, incendium amoris, redemptionis ſacramentum. Quod tertium ſi evacuatur ſecundum magiſtrum Petrum,*

non

(*a*) Gaufridi Cantoris Autiſiodorenſis A. C. 1145. mentio in S. Bernardi Epiſtola 429.

non prodeſſe cætera poterunt: & cum dicatur, (*a*) caput agni cum pedibus ejus & inteſtinis vorabitis, *Magiſter Petrus caput omittens, pedes & inteſtina vorabat tantummodo*. Vide infra *Galfredus Claravallenſis*.

Galfredus Babion, Anglus, cujus librum *de poteſtate Regia*, & *Sermones* laudat e Lelando Pitſeus pag. 840.

Galfredus, ſive *Godefridus de Bello loco*, (al. *Beaglerius*) Ordinis Prædicatorum, Ludovici ſancti, Francorum Regis, per viginti annos ab eleemoſynis & confeſſionibus, ſcripſit juſſu Gregorii X. *de vita & ſancta converſatione Chriſtianiſſimi hujus Ludovici*, qui regnavit ab Anno 1226. ad 1270. & cui morienti ſacra *Galfredus* Tuneti adminiſtravit. Exſtat in Andreæ du Cheſne Tomo V. pag. 444. 465. poſt Claudii Menardi editionem Pariſ. 1617. 4. cum Joinvillio & aliis ad Ludovici IX. hiſtoriam facientibus monumentis, de quibus Jacobus Longus pag. 358. Bibliothecæ hiſtoricæ Galliarum. Ex illa excerptam dederat Surius 25. Auguſti.

Galfredus Benedictinus, vide infra, *Galfredus Malaterra*.

Galfredus Brito, Ordinis Minorum, defunctus A. 1316. Ejus Expoſitio Vocabulorum difficilium ſacræ Scripturæ, verſibus hexametris, quæ incipit: *Difficiles ſtudeo partes, quas Biblia geſtat, pandere*. MS. in variis Bibliothecis. Vide Jacobi le Long Bibliothecam Biblicam pag. 652. & infra *Gvido de Perpiniano*.

Galfredus de Oratorio, Ordinis Benedictini, ab Anno 1136. ad 1158. Archiepiſcopus *Burdegalenſis*, cujus exſtant V. *Epiſtolæ* ad Sugerium Abbatem, editæ cum Sugerianis: & Sermones quidam MSS. & Commentarius in 50. primores Pſalmos Davidis. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1193. ſeq. & infra, *Sugerius*.

Galfredus Burtonenſis, Anglus, qui circa Annum 1216. traditur ſcripſiſſe *Vitam S. Moduennæ*, ſive *Monennæ*, Virginis & Abbatiſſæ in Hibernia. Vide ſupra, *Gvilelmus Eddius*, Tom. 2. pag. 80. ſeq.

Galfredi Canonici, cognomento *de Britolio*, circa Annum 1170. & Subprioris S. Barbaræ, & aliorum ad eum Epiſtolæ LII. apud Edmundum Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 494. 555. Epiſtola XXVIII. *vitam B. Hamonis* mittit, & legendam commendat fratribus Cœnobii Baugezienſis.

Galfredus Cardinalis, infra, *Monemuthenſis*.

Galfredus Epiſcopus *Carnotenſis*, cui An. 1092. (*b*) depoſito ſucceſſit *Ivo*, interfuit Concilio Senonenſi A. 1080. ſed nullis ſcriptis clarus fuit. Alter autem, qui eidem Ivoni A. 1116. ſucceſſit *Gaufridus*, ſive *Goffridus des Lieves*, legatus Aquitaniæ ab Innocentio II. miſſus eſt, & vita, doctrina ac prudentia Eccleſiam Carnotenſem illuſtravit, cujus Epiſtolæ quædam editæ a Dacherio Tomo 3. pag. 154. ſeqq. & Tomo 13. p. 304. ſpicilegii (editionis novæ Tomo III. p. 480. 489. 490. 492.)

Galfredus Chaucerus, Poeta nobilis Anglus, vixit adhuc An. 1402. notante Baleo, licet recentius Epitaphium An. 1400. obiiſſe referat. Pleraque Anglice ſcripſit edita Lond. 1565. & 1602. fol. Ex illis verſus quibus Galfridus de Vinoſalvo & Richardus Rex perſtringitur, adducit Seldenus præfatione ad decem ſcriptores pag. XLI. Sed nonnulla etiam Latine ab eo compoſita & omnia fere Latina (*c*) facta ex Anglicis, ſcribit Pitſeus pag. 573. ſeq. ubi longus, ſicut & apud Baleum VII. 24. ſcriptorum ejus Catalogus, in quibus & Anglica metaphraſis Boethii librorum de conſolatione philoſophiæ.

Galfredus Autiſſiodorenſis, ex Petr. Abælardi diſciplina venit ad S. Bernardum, ejuſque per plures annos notarius,

(*a*) Exod. XII. 9.

(*b*) Vide Sammarthanorum Galliam Chriſtianam T. 2. p. 487. ſeq. & 489. ſeq.

(*c*) Parum hoc videtur mihi credibile, qui Pitſeum Balei verbis non recte intellectis deceptum ſuſpicor.

rius, inde *Ignacenſis* primum Ord. Ciſterc. mox *Claræ vallenſis*, deinde *Foſſe novæ* in Italia, ac tandem poſt An. 1180. *Altæcumbæ* (*a*) in Sabaudia Abbas. De eo diligenter Oudinus Tom. 2. p. 1494. ſeq. qui Vitam produxiſſe probat uſque ad An. 1215. quo Joachimi Abbatis dogmata conſtat damnata eſſe ab Innocentio III. in Concilio IV. Lateranenſi. Scripta ejus hæc feruntur:

Vita S. Bernardi libris III. cum libro *de ejus miraculis:* & *ſermone* in die memoriæ illius ſacro, edita a Mabillonio & aliis cum Bernardi operibus, ut dixi Tom. 1. p. 227. ſeq.

Epiſtola de morte ejuſdem An. 1153. ſcripta ad Eskilum, Archiep. Lundenſem, vulgata a Baluzio Tom. V. Miſcell. p. 453.

Vita S. Petri, *Archiepiſcopi Tarentaſienſis*, defuncti An. 1175. edita a Surio, 8. Maji, Chryſoſtomo Henriquez in faciſculo Ord. Ciſterc. atque a Papebrochio in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji p. 323. ut Gallicam Belgicamque verſionem Viſchio memoratas prætercam.

Epiſtola de tranſſubſtantiatione aquæ mixtæ vino in ſanguine Chriſti, ad Henricum Cardinalem Albanenſem, apud Baronium ad A. 1188. n. XXVIII.

Ad eundem Cardinalem *de geſtis in Concilio Remenſi* A. 1148. adverſus *Gilbertum Porretanum*, apud eundem Baronium ad A. 1148. & in Conciliorum tomis.

Liber contra Petrum Abælardum, memoratus Thrithemio c. 387. quem vidi, inquit pag. 1497. laudatus Oudinus, MStum & editioni paratum in manibus Bertrandi Tiſſier, Prioris Bonifontis in Tieraſcia, cum altero ejuſdem Gaufridi opuſculo *de veſtibus ſacris*, *ſeu ſacerdotalibus*.

Sermones in feſtum *S. Joannis Baptiſtæ*, & *in feſtum S. Martini*, editi a Combefiſio in Bibl. Concionatoria. Longe plures *ſermones* ejus duobus Voluminibus in fol. ſervari in Bibliotheca Claræ vallenſi, ab eodem Oudino notatum; qui eos apud eundem Tiſſierium vidit, Opera Gaufredi junctim vulgare molitum.

Liber *de contemtu Mundi*, & *ſermones* quidam & notulæ *in orationem Dominicam*, inter ſcripta S. Bernardo tributa vulgatæ.

Libri VI. Commentariorum in Cantica MSti in Variis Bibliothecis, perinde ut *Sermones XIX. in Apocalypſin*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1496. Jacobum Longum Bibl. Biblicæ p. 739. & Carolum Viſchium Bibl. Ciſtercienſis p. 120.

Liber ſepulchrorum Claræ vallis, ſive *de perſonis illuſtribus in Clara valle ſepultis* citatur in Chryſoſtomi Henriquez Menologio Ciſtercienſi.

Cæterum Parabolarium ſive librum parabolarum ad S. Bernhardum, quem idem Viſchius MStum ex Bunderio memorat, ipſe p. 133. rectius tribuerat *Gvidoni* monacho filiationis Claræ vallenſis, qui Abbatem ſuum laudat Julianum ſive Jordanum, vel p. 253. *Odoni* Ceritonenſi ſive Shirtonenſi Anglo. Certe Gaufredi non eſſe, probat Oudinus p. 1498.

Galfredus Sacriſta de *Coldingham* in Scotia, *de ſtatu Eccleſiæ Dunelmenſis* ab Anno 1144. ad 1214. in Warthoni Anglia ſacra Tom. 1. pag. 718. 731. ſubjuncta pag. 732. *Roberti* de *Grayſtanes*, Dunelmenſis Epiſcopi, continuatione uſque ad Annum 1336. & pag. 765. 784. *Gvilelmi de Chambre*, uſque ad Annum 1559.

Johannis Galfredi, dicti *Collectarii*, Lectura *in primum & ſecundum Decretalium* cum Poſtillis Celſi Hugonis Diſſuti. 1514. fol.

Mauritius Galfredus, *Dominicanus*, circa Annum 1364. ſcriptor *vitæ S. Ivonis*, Presbyteri Trecorii, in Britannia Armorica, ſive minore, defuncti An. 1303. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. IV. Maji 19. pag. 581. 608. cum notis.

Galfredus Eglinus, Anglus, Mathematicus, cujus *prophetiarum* librum Pitſeus

(*a*) Vide Edmundum Martene Tom. 2. novæ collectionis p. 706.

ſeus pag. 841. memorans hoc aſſert ſpecimen: *Aſinus coronatus turbabit regnum*.

Galfredus Anglus, Monachus *Finchalenſis*, infra pag. 10.

Galfredus, ſive *Godefridus de Fontibus*, Anglus, Ordinis Minorum, Theologus & Guardianus Pariſienſis, dictus *Doctor Venerandus* teſte Waddingo pag. 143. Scripſit *de Infantia S. Edmundi*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, qui A. 1240. obiit: Expoſitionem *in regulam S. Franciſci*, *in IV. libros Sententiarum* & *Quodlibeta*.

Galfredi, Abbatis *Fontiſmenſium*, Commentarium *in Proverbia* MS. in Bibliotheca Claraevallenſi, memorat Jacobus le Long Bibliotheca Biblica pag. 739.

Galfredus Grandfeldus, patria Anglus, Auguſtinianus in Cœnobio Northamptonenſi circa Annum 1340. cujus *Lecturas Theologiæ*, *Sermones*, *Determinationes* & *Epiſtolas* memorant Baleus V. 51. Pitſeus p. 444. Elſſius encomiaſtico Auguſtiniano p. 226.

Galfredi de Grimovilla, aliunde mihi non noti, *Summam* in Bibliotheca Sangermannenſi Cod. 344. evolviſſe ſe Cangius teſtatur.

Galfredus Groſſus, Monachus Tironienſis in Gallia, Ordinis Benedictin. circa A. 1130. ſcripſit *vitam B. Bernhardi*, *Abbatis primi Tironienſis* in diœceſi Carnotenſi Galliæ, defuncti A. 1114. ad *Gaufredum*, Epiſcopum ab Anno 1116. Carnotenſem, editam cum notis a Johanne Baptiſta Soucheto, cum Catalogo Abbatum Tironienſium, Pariſiis 1649. 4. & in Actis Sanctorum Tom. 2. Aprilis 14. pag. 222. cum notis Henſchenii. Vide Oudinum Tom. 2. p. 1113.

Galfredus Hardeby, ſive *Hardibius*, Anglus, Monachus & Provincialis Auguſtinianus, & Regi Angliæ Eduardo III. a Confeſſionibus, Theologus clarus circa Annum 1360. teſte Lelando c. 420. qui ejus librum *de perfectione Evangelicæ paupertatis* memorat. Et hunc & alterum *de vita Evangelica* Richardo Armachano oppoſitum ab eo fuiſſe, Elſſius pag. 227. encomiaſtici Auguſtiniani e Pitſeo teſtatur. Cætera ſcripta ei tributa ſunt: *Lecturæ in Vetus & Novum Teſtamentum*. *Poſtillæ Scripturarum*. *Ordinariæ quæſtiones*. *Quodlibeta Oxonienſia*. *Determinationes*. *Sermones de tempore & de Sanctis*: & Liber *de rebus geſtis Ordinis Auguſtiniani*. Vide Baleum VI. 6. & Pitſeum. p. 491.

Galfredus Hemlingtonus, S. Albani in Anglia Monachus Ord. S. Benedicti, circa A. 1150. a Pitſeo p. 215. ſeq. traditur ſcripſiſſe *hiſtoriam Alexandri Magni libris quinque* ad Radulphum Abbatem: a Baleo X. 50. *de geſtis Macedonum* ad eundem Radulphum, quem ipſum auctorem operis habuit Gualtherus, ejuſdem Abbatiæ Bibliothecarius. De alio hujus nominis Alexandreidos auctore infra, *Philippus Gualtherus*.

Joannes Galfredus, ſupra *Galfredus Collectarius*.

Magiſter *Galfridus* ſive *Stephanus Landavenſis*, frater Urbani, Landavenſis Eccleſiæ circa A. 1119. Epiſcopi, *de Vita S. Theliavi*, *Epiſcopi Landavenſis*, circa A. 560. in H. Warthoni Anglia ſacra Tom. 2. p. 662. 666.

Galfredus Lingius, Anglus, Ord. Minor. auctor. *Chronici* ab orbe condito ad A. 390. Vide Voſſium p. 543.

Galfredus de Malterra, e Normannia, Gallus, Monachus Ord. Bened. ſcripſit de conquæſtu regnorum Siciliæ, Calabriæ & Apuliæ, ſive *de Roberti* Guiſcardi & fratris ejus *Rogerii* Boſſi, Principum Normannorum *rebus* utraque *Sicilia* tempore ſuo *geſtis* ab A. 1999. libros IV. ad Georgium, Catanæ Epiſcopum, editos primum dicatoſque Antonio Auguſtino ab Hieroymo Surita, Cæſarauguſtæ 1578. fol. cum *Alexandro Teleſino*, & in Tomo tertio Hiſpaniæ illuſtratæ, Francofurti 1606. fol. inde in Caruſii ſcriptoribus Siculis, Panormi 1723. fol. & in Muratorii ſcriptoribus Italiæ Tomo V. addita etiam utrobique alterius ſcriptoris appendice ab Anno 1027. ad 1263. nec non in Tomo quinto Theſauri Antiquitatum Si-

Siciliæ Burmanniani. Novam emendatiorem editionem ex duobus MStis parabat Antonius de Amico, Meſſanenſis. Duos ex hoc uno Galfredos facit Voſſius pag. 390. & 770.

Galfredus Marshallus, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini, Glaſconienſis, Philoſophus, cujus *Repertorium Dialectices* & *Repertorium Geometriæ* a Pitſeo p. 842. celebratur.

Galfridus, Monachus Finchalenſis Ord. Ciſterc. ſcripſit *Vitam S. Godrici*, Eremitæ in Anglia A. 1170. extincti, quam ex prolixiore relatione *Reginaldi*, Monachi Dunelmenſis, ait ſe contraxiſſe. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. V. Maji 21. pag. 70. 85.

Galfredus Monemuthenſis (*a*) Archidiaconus, poſtea Epiſcopus *Aſaphenſis*, (*b*) ſive, quod idem eſt, *Elvienſis*, (*c*) circa Annum 1151. cujus exſtat *Chronicon* ſive *Hiſtoria Britonum* ab Ænea & Bruto ad mortem Cavalladri, An. Chriſti *689*. ſubjuncta hac peroratione: *Reges autem illorum, qui ab illo tempore in Gvalliis ſucceſſerunt Karadolo Lancarbanenſi*, contemporaneo meo *in hac materia ſcribendos permitto. Reges vero Saxonum Gvillermo* Malmesburienſi *&* *Henrico* Hontendonenſi: *quos de Regibus Britonum tacere jubeo, cum non habeant illum librum Britannici ſermonis, quem Gvalterus, Oxenofordenſis Archidiaconus ex Britannia advexit, quem de hiſtoria eorum veraciter editum in honore prædictorum Principum hoc modo in Latinum ſermonem transferre curavi*. Ex Britannico idiomate Latine translatum libris XII. ad Robertum, Claudioceſtriæ ſive Gloceſtriæ Ducem, editumque in Britannicarum rerum ſcriptoribus apud Commelin. & Lugd. 1587. fol. una cum *Pontici Virunii* Tarviſini (*d*) hiſtoria Britannica, ex Galfrido in compendium (omiſſis fabuloſis) contracta & diviſa in libellos VI. pag. 93. Virunii compendium prodierat Auguſtæ Vindelicorum 1534. & Heidelbergæ 1542. & ex Davidis Porelli recenſione Lond. 1585. 8. Galfridi hiſtoria ex IV. Codicibus MStis edita apud Aſcenſium ab Ivone Cavellato, Pariſiis 1519. 4. in libros IX. dividitur ita, ut liber primus libros Commelinianæ editionis quatuor primores complectatur. Itaque de Chriſti ſacris per Lucium in Britanniam illatis editio Pariſienſis differit libro ſecundo, Commeliniana quinto libro: In Pariſienſis libro quarto exſtant Prophetiæ Ambroſii *Merlini*, a Galfredo dicatæ Alexandro Lincolnienſi: quæ in Commeliniana occupant librum ſeptimum, ut de Arthuro eſt liber IX. ſeqq. de quo Pariſienſis lib. VI. ſq. Exſtat ſæpiſſime MS. in Angliæ Bibliothecis. (*e*) *Nonnum Galfredum* appellant alii: (*f*) alii *Galfredum Arthuram*, quod Arthuri Regis geſta (*g*) diligentius deſcripſit: *Cardinalem* (*h*) etiam ſunt, qui faciunt, quod tanquam non ſatis certum omitto. Quæ in Chronico Sigeberti Gemblacenſis ad Annum 470. ſeq. de Rege Arthuro & aliis rebus Britannicis ex Galfredo leguntur, ſcriptore profitente ſe nec lectori velle ſubtrahere *hiſtoricam narrationem quæ nuper de Britannico* (*i*) *in Latinum translata eſt*, hæc non poſſunt eſſe a Sigeberto illo qui An-

(*a*) Monemuthenſem ab Aſaphenſi male diſtinguit Hallervordus de Hiſt. Lat.

(*b*) Chron. Normann. apud Andream du Cheſne pag. 986. Matthæus Pariſ. ad Annum 1551. *Eodem anno Gaudefridus Arthurus factus eſt Epiſcopus Sancti Aſaph in Norvvallia, qui hiſtoriam Britonum de lingua Britannica tianſtulit in Latinam.*

(*c*) Lelandus de ſcriptoribus Britannicis c. 161.

(*d*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XXIV. pag. 253.

(*e*) Vide Oudinum Tom. 2. p. 1413.

(*f*) Arnoldus Wion Tomo ſecundo ligni Vitæ pag. 871.

(*g*) Fallitur Sandius, qui pag. 350. ad Voſſium ſuſpicatur *Arthuri* nomen corruptum ex Archidiacono.

(*h*) Eggs purpura docta Tom. 2. p. 69.

(*i*) In præfatione miratum ſe ait Galfridus, *quod Gildas & Beda in Commentariis ſuis nihil prodidiſſent de Regibus qui ante incarnationem Chriſti Britanniam inhabitaverunt, nihil etiam de Arthuro aliiſque compluribus: Talia igitur mihi & de talibus multoties cogitanti obtulit Galterus Oxoniofordenſis Archidiaconus, vir in Oratoria arte atque in exoticis hiſtoriis inſigniter eruditus, quendam Britannici ſermonis librum vetuſtiſſimum, qui a Bru-*

to

Anno 1113. diem obiit, nec leguntur in Veteri Codice S. Victoris Pariſienſis, ut teſtatur Antonius Rufus in præf. ad editionem Sigeberti primam, Pariſ. 1513. 4. apud H. Stephanum avum: ſed videntur addita fortaſſe a Roberto de Monte qui Sigebertum continuavit. Ex Gaufridi Aſaphenſis Epiſcopi de rebus Britannicis Codice Vaticano 944. narrationem *de S. Urſula* refert Baronius ad Martyrolog. Rom. 21. Octobr. & tuetur in Annalibus ad Annum 383. n. 3. ſeq. Hunc ſcriptorem Cambdenus in Britannia pag. 416. vocat *virum ſane antiquitatis bene peritum, ſed fide ut videtur, non antiqua, tot Mileſias nugas paſſim ex ingenio ſuo interſerit*. Siniſtre etiam de Gaufredo, ante Cambdenum, & de fide ejus Gvilelmus Neuburgenſis in procemio ſuæ Hiſtoriæ, ubi narrata de Arthuro & Merlini divinatione, commentis & fallaciis adſcribit. Similes Joan. Withmanſtedii & Joannis Tvvini de Gaufredo cenſuras affert Degoreus Whear methodo legendi hiſtorias ſect. 28. quorum ille *poeticum potius eſſe ſcriptorem quam hiſtoricum*, hic *Homerum Britannicum* & *mendaciorum patrem* eſſe judicat. Fabuloſam ejus hiſtoriam vocat etiam Barthius a Britonem pag. 552. Sed ex ingenio ſuo interſeruiſſe fabulas negant viri docti, & interpretem potius quam fictorem fabularum habent, quibus vera etiam multa, in recentioribus potiſſimum temporibus adjuncta pretium adjungunt. Vide Joannem Baleum II. 86. Voſſium de hiſtoricis Lat. pag. 419. ſeq. Pitſeum pag. 217. & Joan. Priſeum in Hiſtoriæ Britannicæ defenſione, Lond. 1573. 4. Joannem Lelandum in aſſertione Arturi, Lond. 1544. 4. Lambecium T. 2. Bibl. Vindob. p. 468. ſeq. & Gvil. Nicolſonum in Bibliotheca hiſtorica Angliæ, Anglicæ edita pag. 37. edit. in fol. Quod vero Pitſeus ſcribit a Matthæo Paris Galfredum appellari *interpretem fidum*, ſive ut apud Nicolſonum eſt, *interpretem verum*, apud Matthæum non reperio. Cætera ſcripta quæ Galfredo tribuuntur, hæc ſunt:

Verſio *Prophetiarum* (*a*) *Ambroſii Merlini* ad Alexandrum Epiſc. Lindenſem ſive Lincolnienſem.

Vita Merlini Caledonii (non Chalcedonii, ut apud Wionum Tom. 2. p. 871.) Carmine ad Robertum Lincolnienſem.

Commentarius in prophetias Merlini utriuſque.

Ad Gualterum Oxonienſem Archidiaconum, Epiſtolæ.

De exilio Eccleſiaſticorum.

In fragmentum Gildæ. (*b*) Incip. *Gildas vir grandis auctoritatis in hiſtoria*.

Diverſi generis carmina.

Memoratur etiam *vita Arthuri Regis*, ab Galfredo ſcripta, ſed de Arthuro, dictum ab illo in Chronico, ſicut de Merlino quoque. Vide Oudinum T. 2. pag. 1410.

Liber *de corpore & ſanguine Domini* habet potius auctorem *Gvilelmum* Abbatem S. Theodori ad Remos.

Galfredus de Monte Abbas S. Honorati, cujus Tractatum *de poteſtate & auctoritate Concilii Baſileenſis* An. 1431. habiti memorat Sanderus III. Bibliothec. MSS. Belgii pag. 39. qui incipit: *Quia video nonnullos*. Et *Dialogum* neſcio an eodem auctore, *Hierarchiæ ſubcæleſtis inter Orthodoxum*, *Catholicum & Catechumenum*. Incipit: *Inſtantia mea quotidiana*. * Galfredi hujus tractatus ſuper materia S. Concilii factus in Baſilea An. 1436. Fabricio ex uno Sandero notus, & ejus opinione, quantum conjicio, adhuc ineditus, prodiit excuſus abſque loco, & Anno in 8. teſte Lambekero catalog. Biblioth. civ. Vindobon. pag. 159.

Mauritius Galfredus, ſupra, *Dominicanus*.

to Britonum Rege primo uſque ad Cadvalladrum filium Cadvallonis, geſta & annales omnium continue & ex ordine perpulchris orationibus nobis proponebat. Rogatis igitur illius ductus, tametſi intra alienos hortulos phalerata verba non collegerim, agreſti ſtylo propriiſque calamis contentus, Codicem illum in Latinum ſermonem transferre curavi &c.

(*a*) Eadem hæc quæ in hiſtoria lib. IV. (VII.)

(*b*) *Breviarium Gildæ* Wionus appellat.

Galfredus de Oratorio, ſupra, Archiepiſcopus *Burdegalenſis*.

Galfredus de Romevallis, Anglus, Ordinis Ciſtercienſis, cujus *Homilias* typis mandatas a Rainero Wolfio refert Pitſeus pag. 842.

Galfredus natione Brito, ex Decano Cenomanenſi *Rothomagenſis* ab Anno 1111. ad 1128. Archiepiſcopus, ſapientia & litterarum ſcientia, eloquentia & eruditione celebratus. Vide Ordericum Vitalem, cui *Goiffredus* vocatur pag. 840. 846. 849. & 866. ſq. & Hommeyi ſupplementum Patrum p. 503.

Gaufridus, Diaconus *Toletanus* (Jofre de Loayſa) ſeculo XIII. labente ſcripſit ſupplementum ſive Continuationem Hiſtoriæ Hiſpanicæ *Roberti Toletani*, Hiſpanice quidem, non Latine: ſed quem Latine ipſo rogante vertit *Arnaldus de Cremona* Canonicus Toletanus. Vide Nicolaum Antonium T. 2. Bibl. vet. Hiſp. pag. 64. Opus adhuc deliteſcens MS. in Bibliothecis Galliæ & Hiſpaniæ, cujus Caput CCXXI. laudatur ab Arnoldo Oihenarto in Notitia Vaſconiæ cap. 17. pag. 378. ſeq.

Galfredus de Trano, ſive *Tranenſis*, Subdiaconus Eccleſiæ Romanæ & Capellanus Pontificis, qui præter Quæſtiones varias ſcripſit libros quinque *ſuper titulis Decretalium*. Vide Trithemium cap. 491. ſive ut Henricus Gandavenſis cep. 55. compoſuit *ſummam de omnibus quæ continentur in codice novi Juris* (Pontificii) *ſecundum ordinem Rubricarum*.

Gaufredus toparcha *Villæ Harduini*, (*a*) hoc loco a me prætereundus, quia Gallice non Latine, quanquam bona fide ſcripſit *Hiſtoriam captæ* a Francis Venetiſque An. 1204. *CPoleos*, libris IX. de quo opere dixi Tom. VI. Bibl. Gr. lib. c. 5. §. 31. neque aliud habeo in præſenti quod addam, niſi præclarum hoc opus, rariſſimeque antea obvium ex Cangii recenſione eſſe recuſum ſuperiore anno 1733. Venetiis in nova ſcriptorum Hiſtor. Byzantinæ editione. Omitto propter eandem rationem *Galfredum*, qui circa A. 879. ſcripſiſſe traditur hiſtoriam veteris Liguriæ, de qua vide ſis Jacobi Longi Biblioth. Hiſtoricam Galliæ n. 15256.

Galfridus ſive *Gualterus de Vino Salvo* (*b*) (Vine ſauf) ſtirpe Normannus, gente Anglus (unde *Anglici* cognomen) clarus circa initia ſeculi XIII. & ſuperſtes adhuc poſt An. 1245. Scripſit, cum Romæ verſaretur, ad Innocentium III. *Poetriam novam* (*c*) ſive carmen hexametrum de arte dictandi, verſificandi & transferendi, incipit: *Papa ſtupor mundi*. Nam quod initium ponunt Carminis de arte dicendi, Baleus III. 38. & Pitſeus p. 262. *Neuſtria ſub clypeo Regis defenſa Richardi*, eſt verſus poetriæ 366. Et quod laudant *Carmen ad Gvilelmum Cancellarium*, Incip. *Quod Papæ ſcripſi munus ſpeciale:* eſt in Poetria v. 2095. (2120. ſeq.) *Monodia in obitum Regis* (Richardi) v. 366. ſeq. *Ad Cæſarem Henricum pro liberando Rege* v. 2075. ſeq. (2099. ſeq.) Quod iidem dicunt carmine & proſa ſcriptum de arte dicendi a Galfrido, videntur uſi Codice, cui adjuncta expoſitio, vel liber ejuſdem argumenti, qui incipit: *Tria ſunt circa quæ*. Poetriam carmine hexametro verſuum 2114. ex quatuor MSS. edidit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poematum medii ævi pag. 862. 978. Halæ Magdeb. 1721. 8. Deinde ſeparatim Helmſt. 1724. 8. in uſum prælectionum publicarum, in qua editione ſunt verſus 2138. Specimen operis produxerat Seldenus præf. ad X. ſcriptores p. XXXIX. ſeq. Nam editionem Viennæ Auſtriæ apud Wolfgangum Zazium, quam

(*a*) Meminit Albericus ad Annum 1202. pag. 425. & An. 1205. pag. 439. Chronici.

(*b*) Selden. Præfat. ad X. ſcriptores pag. XXXIX. & Tom. 2. Opp. p. 1166. Polycarpus Leyſerus in hiſt. poetarum medii ævi pag. 855. ſeq. Perperam de *Nine ſalvo* apud Joannem Bromtonum pag. 1280. ubi verſus ex libro ejus *de eloquentia*, quibus obitum Richardi Regis deplorat, qui leguntur in Poetria v. 366. ſeq. Obiit Richardus ille Anno 1200. Aliis corruptius Gaufridus iſte appellatur *Meſtiſauf*.

(*c*) Velut artem terſius genus carminis pangendi, quam rhythmici barbarique quod haſtenus invaluerat, Ita Seldenus.

quam memorat Pitſeus, nec ipſe nec Leyſerus viderant.

De ſtatu curiæ Romanæ carmen elegiacum verſuum 1026. interlocutoribus Ganfrido & Aprile, editum a Mabillonio Tom. 4. Analect. p. 535. (edit. novæ pag. 369. 376.) qui illis temporibus tam felicis ac facilis venæ poetam extitiſſe miratur. Ante Mabillonium, quod illum fugit, hoc Carmen ediderat Matthias Flacius inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto Eccleſiæ ſtatu poemata Baſil. 1557. 8. pag. 418. 454. Varias Lectiones utriusque editionis annotavit laudatus Leyſerus pag. 979. 985. Auctior eſt Mabillonia editio exordio verſuum 48. Incip. *Paſtor Apoſtolicus de cardine ſolis ad undas*. Flacianæ initium a verſu: *Nuper Apoſtolica Gaufridus ſede relicta*.

De Eccleſiæ calamitatibus, cujus ſcripti ipſe facit mentionem v. 5.

Ille mihi dixit: tu qui nuper cecinisti
Eccleſiæ lacrymas, ſcribe, reſume ſtylum.

Tractatus proſa ſcriptus *de plantatione arborum & conſervatione fructuum, ubi de modo inſerendi arbores aromaticas, fructus conſervandi, vites & vina cognoſcendi, vina inverſa ſeu deteriora reformandi* MS. Cantabrigiæ, notante Caveo. Ab hoc ſcripto cognomen ei *de Vino ſalvo* tributum, veriſimilis conjectura eſt Oudini Tom. 2. p. 1677.

Hiſtoria ſeu *itinerarium* Richardi *Anglorum Regis in terram ſanctam*, ab Anno 1177. ad 1190. ſine auctoris nomine & mutila in Bongarſii geſtis *Dei per Francos* T. 1. pag. 1150. ſed integra & Gaufrido auctori reſtituta in Thomæ Galei ſcriptoribus Hiſtor. Angl. Tom. 2. pag. 247.

Carmen duplex, hexametrum alterum, alterum elegiacum in ejuſdem *Richardi*, glorioſi Regis laudem. ibid. p. 430.

A Pitſeo memorantur præterea neſcio quod *Enchiridion* quod cum *Medulla Grammaticæ* MS. in Angliæ Bibliothecis: tum *liber de rebus Ethicis*, cujus etiam mentionem facit Baleus: nec non *de promotionibus & perſecutionibus* Galfridi *Eboracenſis Archiepiſcopi*. Sed *poema ſuper Maccabæos* quod ſub Galfridi nomine in Bodlejana exſtat, Oudinus pag. 1679. notavit eſſe Petri de Riga: ſicut poema *de geſtis Alexandri* M. non Galfridum auctorem habet ſed *Gualtherum*, de quo infra.

Galfredus Cœnobita Monaſterii S. Martialis Lemovicenſis & Prior ab Anno 1167. *Voſienſis* (Vigeois) in Diœceſi Lemovicenſi, ſcriptor inſignis Chronici a Roberto Pio ſive An. Chr. 886. ad 1184. ad ſacrum S. Martialis Conventum & univerſum Clerum Lemovicini climatis. Edidit Labbeus Tom. 2. Bibliothecæ novæ MSS. p. 279. 342.

Galfredus Watertonus, Burienſis in Anglia Monachus Ord. Bened. circa An. 1350. Ej. *Homilias* & *in Salutationem Angelicam* laudat Lelandus c. 330. Præterea *Moralitates Pſalterii* memorantur a Baleo V. 93. nec non *Collationes Monaſteriales* & *Mariale*. Eadem ex Baleo Pitſeus p. 474.

Joannes de Gallandia, infra *Garlandia*.

Gallus Antipater, qui circa An. 300. Imperatorum quorundam Vitas ſcripſerat, *ancilla*, (*a*) *bonorum* & *hiſtoricorum dehoneſtamentum* dicitur a Trebellio Pollione in Claudio ſecundo c. v.

Gallus Hibernus, Confeſſor, S. Columbani Diſcipulus, Abbas apud Arbonam in Germania, defunctus A. C. 640. ætat. 95. (*b*) cujus memoria recolitur in Martyrologiis XVI. Octobris. Ejus vita libris duobus a *Walafrido Strabo* ſcripta exſtat apud Surium 16. Octobr. & in Thomæ Meſſinghami florilegio ſanctorum Hiberniæ pag. 255. &

(*a*) *Ancillæ*, ancillariolus pro aſſentatore, unde *ancillari*. Vide Caſauboni & Salmaſii notas. Sunt qui legunt, *Gallus Annius*, *pater ancillarorum*. Sed Trebellius, ut Cellario probe obſervatum, imitatus eſt locum Salluſtii, cui Fufidius dicitur *ancilla turpis*, *bonorum omnium dehoneſtamentum* lib. 1. hiſt. cap. 9. ita enim recte *pro bonorum* legendum eſſe vidit Rivius, quod ſecuti noviſſime Clariſſimi Viri, Waſſius pag. 12. & Gotlieb Cortius p. 942.

(*b*) Caveus ex Balei XIV. 14. & Jacob. Waræus de ſcriptoribus Hiberniæ p. 20.

& pag. 294. Memoria ex Notkero ad 16. Octobr. & de translatione ejus 16. Novembr. atque *Ratperti* (a) verſus de feſtivitate S. Galli. Et p. 415. *Sermo* ab eo dictus in templo S. Stephani in conſecratione Joannis Epiſcopi Conſtantienſis An. 614. Hunc primus ediderat Caniſius. T. V. antiquar. Lect. parte 2. p. 896. (edit. novæ Baſnagianæ Tom. 1. pag. 784.) deinde recuſum in ſupplemento Bibl. Patrum Pariſ. Tom. 1. pag. 678. & in Lugdunenſi Bibl. T. XI. p. 1046. & ſeparatim cum Caſp. Barthii notis Francof. 1623. 8. *Eccleſiæ vero gubernandæ formam* & *monita ſalutaria ad Wulmarum* Presbyterum, quæ memorat Baleus, intercidiſſe vel certe edita non eſſe exiſtimo, certe inter Galli opuſcula a Barthio edita, quod vir præclarus conjiciebat, non exſtant, nihil enim Galli præter ſermonem jam memoratum Barthius edidit. *Epiſtolam* brevem *ad Deſiderium* ab Anno 1635. Cadurcenſem Epiſcopum, quem *Dominum ſemper ſuum & Apoſtolicum Patrem* Gallus *peccator* appellat, vulgavit Jacobus Uſſerius in Epiſtolis Hibernicis pag. 23. In ea mentio de clade Maſſilienſi. Hujus *S. Galli* celebre *monaſterium* in Suevia Ord. Bened. de quo Goldaſtus in Alemannicis. Vide ſupra Tom. 1. pag. 6. ſeq. atque epigrammata & hymni ſacri illuſtrium Virorum illius Monaſterii in Tom. V. parte 2. Antiquar. Lect. Henr. Caviſii, (edit. novæ Tom. 2. parte 3. pag. 185. ſeq.) *Chronicon* breviſſimum monaſterii S. Galli ab An. Chr. 691. ad 814. apud Baluzium Tom. 1. Miſc. pag. 494. 495. Denique *Jodoci Mezleri*, Cœnobitæ San-Gallenſis de Viris illuſtribus Monaſterii S. Galli libro duo Anno 1606. in ſcripti & editi Bernardi Pezii Tom. 1. Anecdotorum parte 3. p. 555.

Gallus junior, natione Germanus, Abbas Ord. Ciſterc. Cœnobii Aulæ Regiæ prope Pragam in Bohemia, Regum Mauſoleis celebris, circa An. 1370. ſcripſit *Reſolutiones dubiorum & difficultatum quæ a ſtatu religioſo quempiam avocare poſſent*. Præterea *Malogranatum* ſive Dialogum inter Patrem & Filium, tribus libris: de ſtatu triplici incipientium, proficientium & perfectorum. Prodiit Colon. 1476. fol. & 1481. ſine loco 4. & 1487. fol. Laudat Trithemius cap. 652. *ſermoneſque* ejuſdem Galli *ad fratres* memorat. Malogranatum etiam in Belgicam linguam verſum narrat Viſchius Bibl. Ciſterc. p. 118. qui argumenta librorum ejus refert his verbis, Agit autem primus liber, de ſtatu incipientium, ſub tribus diſtinctionibus, 1. eſt, de converſione hominis ad Deum, 2. de contritione & confeſſione; 3. de ſatisfactione.

Liber 2. agit de ſtatu Proficientium, tribus etiam diſtinctionibus, quarum prima agitur, de vitiorum deteſtatione, 2. de virtutum operatione, 3. de Tentationum perpeſſione.

Liber 3. agit de Statu perfectorum, ſub tribus diſtinctionibus; Prima eſt de cordis munditia, 2. de Dei & proximi charitate, 3. de Creatoris omnium contemplatione. * Hujus, ut arbitror, Galli nomine Magiſtri Galli prænotati, ſermones quidam *de tempore* ſervat MS. codex meus membranaceus eodem illo, quo Gallus vixit tempore ſcriptus. Sunt vero ſermones XIX.

Jodocus Gallus Rubeaquenſis, Theologus & Antiſtes Spirenſis, cujus opuſculum *Noſce te ipſum* lucem vidit Heidelbergæ 1480. ipſe diem obiit An. 1516. Vide Cornelii Beughemii incunabula typohraphiæ pag. 64.

Gallus Arvernorum ſive Claromontenſis Epiſcopus, ſi Surium & Voſſium ſequimur S. Boniti, laudatiſſ. Arvernorum ſeculi octavi initio Epiſcopi vitam ſcripſit: Sed coævus anonymus ſcriptor Vitæ S. Boniti in Actis Sanctor. Tom. 1. Januar. 15. pag. 1070. in prologo tantum teſtatus eſt *vitam Ellidii* (ſive Illidii, vulgo S. Allyre, cujus memoria V. Ju-

(a) Confer Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XXVII. p. 510. ſeq.

Junii colitur) & *Galli*, Epiſcoporum Arverniæ, *luculento ſtylo prolatam* exſtare, vitam autem Boniti a Gallo ſcriptam non memorat. Galli hujus primi (*a*) iſtius nominis Epiſcopi Claromontani ex Gregorii Tur. Vitis Patrum Cap. 6. Vita obvia cum notis, in Actis Sanctor. 1. Julii pag. 105.

Galo ſive *Gallo*, *Gualo*, *Uvalo Carnotenſis:* diſcipulus Ivonis: ex *Bellovacenſi* Epiſcopo denique, commendante Epiſtol. 144. Ivone Epiſcopus *Pariſienſis* A. 1105. atque *Cardinalis* & Legatus Paſchalis II. ad Boleslaum Ducem Poloniæ, defunctus An. 1114. Ejus *Decretum* quo Monialibus propter libidinum intemperantiam ab Eccleſia S. Eligii Pariſ. expulſis *Monachos Foſſatenſes* XII. cum Priore inſtituit, exſtat apud Sammarthanos T. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 425. ſeq.

Galo S. Mariæ in Porticu Diaconus (*b*) Cardinalis, Innocentii III. in Franciam An. 1208. Legatus, quem Rigordus apud Cheſneum Tom. V. pag. 49. vocat *juriſperitum*, *bonis moribus ornatum*, *omnium Eccleſiarum viſitatorem diligentiſſimum*, *Eccleſiæ beati Dionyſii benevolum & devotum*. Hujus *Statuta Synodalia* ſive *Conſtitutiones*, capitula decem leguntur in tomis Conciliorum & in Bibliothecis Patrum Pariſ. 1589. & 1644. tomo VI. ſubjunctis *Guilelmi* ab Anno 1220. Pariſienſis Epiſcopi additionibus Capitulorum XVI. Confer Bulæum Tom. 2. Academiæ Pariſ. p. 16. & Tom. 3. p. 44.

Galterus, *Galtherius*, infra *Gualterus*.

Galvaneus ſive *Gualſaneus Flamma*, Mediolanenſis, Ord. Præd. diem obiit An. 1344. ſcripſit *Manipulum florum*, qui *flos florum* aliis, ſive *Chronica Mediolanenſis*, ab Originibus Urbis ad A. C. 1336. quam cum *Anonymi* continuatione uſque ad Annum 1371. vulgavit celeberrimus Muratorius XI. Scriptorum Italiæ. Ejuſdem laudatiſſimi Viri induſtriæ debemus tomo XIV. ejuſdem theſauri editum Gualſanei *Commentarium de rebus geſtis Azonis*, (cui Manipulum florum An. 1330. auctor dedicaverat) *Luchini & Johannis*, Vicecomitum Mediolanenſium ab Anno 1328. ad 1342. Cætera ejus ſcripta, inedita omnia, apud Jacobum Quetiſum Tom. 1. p. 617. ſeq. alioſque memorantur hæc: *Hiſtoria Univerſalis*, *Chronica Imperatorum*, *Chronica Ordinis Prædicatorum* & *Vita S. Dominici: Chronica extravagans* in tres partes diſtincta. *Politia novella*. *In Ariſtotelis Ethicam*, *Politicam*, *Oeconomicam*, *Rhetoricamque* & *in Libellum de Sphæra*. *Summa caſuum conſcientiæ*. *Sermones de tempore & de ſanctis*. Vide Philippum Picinellum in Athenæo eruditorum Mediolanenſium pag. 231. ſeq. Cæterum ſcriptorum quibus in manipulo florum Galvaneus profitetur uſum ſe eſſe, afferuntur hi tituli: 1. Gotofredi liber qui dicitur memoria ſeculorum. 2. Titus Livius. 3. Jacobus Januenſis. 4. Paulus. 5. Hiſtoria Eccleſiaſtica. 6. Hiſtoria Romana. 7. Stephanardus Ord. Præd. 8. Bonveſinus. 9. Jacobus Laudenſis. 10. Regiſtrum Communitatis. 11. Ptolemæus Epiſcopus Ord. Præd. 12. Sicardus Epiſcopus, Cremonenſis. 13. Acucipius. 14. Martiniana, Ord. Præd. 15. Eutropius. 16. Graphia aurea Urbis. 17. Dacius. 18. Arnolphus. 19. Chronica Paduana. 20. Regiſtrum Poteſtativum. 21. Hiſtoria Beati Barnabæ. 22. Hiſtoria omnium Archiepiſcoporum Mediolanenſium.

Galvinus ſive *Gavinus Duglas*, ſupra *Douglas* Tom. 2. p. 63.

Angelus Gambilio ſive de *Gambellona*, (de *Gambellionibus*) (*c*) Aretinus Jus Civile docuit Ferrariæ primum, deinde ab Anno 1441. Bononiæ, poſtremo iterum Ferrariæ ubi diem obiit ſupremum.

(*a*) Vide Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Chriſt. pag. 524. ſeq. & de Gallo II. Aruernorum Epiſcopo circa A. 649. p. 526.

(*b*) Non diverſus videtur apud Guil. Armoricum T. V. Cheſnei p. 89. *Gvala Cardinalis Presbyter*, quem in Franciam a Papa miſſum ſcribit ad Annum 1216. Cæterum fallitur G. Joſeph Eggs qui Tom 1. purpuræ doctæ p. 59. Statuta illa Synodalia refert ad Galonem Carnotenſem.

(*c*) Supra Tom. 1. p. 100

mum. Vide Thom. Diplovatatium in ejus vita & Pancirollum II. 102. Ejus *tractatus de maleficiis* prodiit An. 1472. fol. ſine loci nota & Colon. 1599. 4. & cum Alberti *Gandini* de eodem argumento Venet. 1573. & 1598. fol. adjuncta auctoris vita, ſcriptore Thoma *Diplovatacio*. Ej. *de Teſtamentis* in Oceano juris ſive tractatu tractatuum tomo VIII. Ej. *Lectura ſuper prima parte Inſtitutionum*, Venet. 1492. fol. ubi Gambilio vocatur *excellentiſſimus juris utriuſque Monarcha*, & qui nonnulla ei addidit *Franciſcus* de Aretio, *famoſiſſimus facile Juriſtarum Princeps*. Sed & *in quatuor Inſtitutionum libros Commentarius* cum additionibus Antonii Caji & Franciſci Purpurati ex edit. Veneta 1609. occurrit in Bibliothecis, ut in Bodlejana, in qua exſtat etiam Commentarius ad tit. Digeſtorum *de re judicata & de Appellationibus* & Repetitio in Legem *ventre* Dig. *de acquirenda vel omittenda hereditate*. Nec non *Conſilium Matrimoniale*. Commentarius in titulum *de Actionibus*, quem toto anno Bononiæ eſt interpretatus, num lucem viderit, non comperi.

Petrus Andreas Gammarus a Caſali Bononienſis, diſcipulus Joannis Campegii JCtus ab Anno 1500. ac deinceps, ſcripſit adhuc tiro *de veritate & excellentia Legalis ſcientiæ*, deinde *tres Topicorum libros* ad eruenda in Legum facultate argumenta, tum *de extenſionibus* quem ſubtiliſſimum & utilem tractatum vocat Marcus Mantua p. 444. nec non *de rerum permutatione*. De filiis ejus JCtis *Laurentio* & *Thoma* aliiſque filiis tribus dignitate & virtute illuſtribus *Antonio Maria*, *Bartholomæo* & *Marco Antonio* videndus Pancirollus II. 133. De *Bernardino Glaricino Gammaro*, Bononienſi qui in Patria & Florentiæ jus docuit, atque An. 1528. rebus humanis valedixit, adi Mantuam pag. 452. Hujus ni fallor Gammari eſt *excuſſio materiæ de ſervitute*.

Henricus Gandavenſis, infra, *Henricus*.

Hiſtoriam Eccleſiæ *Gandersheimenſis* Cathedralis ac Collegiatæ Diplomaticam debemus Clariſſimo Viro *Joanni Chriſtophoro Harenbergio* qui eam magno conquiſitam ſtudio atque fide elucubratam edidit hoc ipſo anno Hannoveræ 1734. fol. In ea præter varias diſquiſitiones, veteribus monumentis & diplomatibus, atque Actis Publicis illuſtratas, exſtat erudita *de Abbatiſſis Gandersheimenſibus* tractatio, cui pag. 451. *Hathumodæ*, primæ Abbatiſſæ vita ab *Agio* Presbytero (*a*) & Monacho Corbejenſi ſcripta, & a celeberrimo Joanne Georgio Eccardo in quaternione veterum monumentorum Lipſ. 1720. fol. primum edita, præmittitur una cum *dialogo de obitu ejuſdem* ſcripto verſibus Elegjacis pag. 460. nec non *Hroſvitæ* Canoniſſæ Gandersheimenſis de conſtructione primordiiſque ac fundatoribus Cœnobii Gandersheimenſis Carmen Hexametrum ex duobus MSS. emendatius poſt editiones illuſtris Leibnitzii T. 2. ſcriptorum Brunſvicenſ. p. 319. A. 1710. fol. & laudatiſſimi Viri Jo. Georgii Leuckfeldii in Antiquitatibus Gandersheimenſibus, vulgatis Germanice Guelpherbyti 1709. 4. p. 410. Vide & infra *Henricus Bodo*.

Albertus Gandinus ſive de *Gandino* Aretinus, vel ut alii Cremenſis, (*b*) JCtus in cauſis criminalibus cognoſcendis Peruſii, Florentiæ, Senis, & Bononiæ magna ſcientiæ laude claruit poſt An. 1300. Liber ejus *de maleficiis*, quem poſt *Odonem* & *Guidonem* Guzarium compoſuit, inter præclaros de hoc argumento habetur, prodiit & plus ſimplici vice ſeparatim, & cum Angelo de *Gambilionibus* Venet. 1573. 4. 1598. fol.

Ganfredus, ſupra *Galfredus*.

Guilelmus de Gennato ſive *Gannatenſis* Ord. Præd. circa An. 1370. præter Commentarios in IV. libros ſententiarum, aliosque tractatus ſpeculativos & morales, ſcripſit *de vera innocentia matris Dei*, ubi XL. auctoritates adverſus ſen-

ten-

(*a*) Vide infra, *Vuicbbertus*.

(*b*) Vide Pancirollum II. 46. de claris Juris Interpretibus.

tentiam de immaculata conceptione: ſecui Minorita neſcio quis oppoſuit *Repercuſſorium adverſus adverſarium innocentiæ Matris Dei*. Vide Quetiſum Tom. 1. pag. 674. ſeq.

Gansfortius, vide *Joannes Weſſelus*.

Dinus de Garbo, Medicus Florentiæ, An. 1360. Vide *Dinus*, Tom. 2. pag. 30.

Thomas de Garbo, Dini F. de cujus *ſumma Medicinali*, & aliis ſcriptis, poſt Lindenium & Merklinum, Joannes Jacobus Mangetus Biblioth. Medicæ Tom. 1. pag. 431. & Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 513. Hic eſt Thomas Florentinus, quem non inferiore ingenio famave Patri ſubſecutum ſcribit Philippus Jacobus Bergomenſis ad A. 1355.

Garcias, infra, *Garſias*.

Gargilium Martialem, quo loco habuerit Vopiſcus, docet in vita Probi c. 2. *Mihi id animi fuit, non ut Salluſtios, Livios, Tacitos, Troges atque omnes diſertiſſimos imitarer viros, in vita Principum & temporibus diſſerendis: ſed Marium Maximum, Suetonium Tranquillum, Fabium Marcellinum*, Gargillium Martialem, *Julium Capitolinum, Ælium Lampridium cæteroſque qui hæc & talia non tam diſerte quam vere memoriæ prodiderunt*. Alexandri Severi vixiſſe temporibus, & vitam illius Imperatoris, qui A. C. 235. obiit, tradidiſſe docet Lampridius in Alexandri vita c. 37. *Habuit quotidie milii ſine pipere ſextarios quatuor, cum pipere duo: & ne ſit longum omnia inſerere quæ* Gargilius Martialis, *ejus temporibus ſcriptor ſingulatim perſequutus eſt, omnia illi ad modum & rationem ſunt præbita*. Nullam video cauſam dubitandi, idem ne ſit hic de quo Caſſiodorus c. 28. Divin. Lect. *De hortis ſcripſit pulcherrime Gargilius Martialis, qui & nutrimenta olerum & virtutes eorum diligenter expoſuit*. Hoc opere uſum ſe profitetur Palladius, qui in libris de re ruſtica Gargilium frequenter laudat, edit. Commelinianæ pag. 544. 545. 574. 576. 578. 581. 589. 593. 598. 618. 619. 636. Laudat & librum ejus *de Hortis vel Hortorum cultura* Servius ad Georgicor. IV. 148. Ex corpore Gargilii hujus excerptum *de cura boum* fuit MS. in Biblioth. Iſaaci Voſſii, hodie in Biblioth. Leidenſi. Sed Martialis hujus reliquias typis Lipſienſibus exſcriptas proxime videbimus in luculenta ſcriptorum rei Ruſticæ & Vegetii veterinarii editione, quam parat vir eruditiſſimus Joannes Matthias Geſnerus. De aliis Gargiliis & Gargilianis, Joannes Glandorpius in Onomaſtico hiſtoriæ Romanæ p. 378.

Garinus Ord. Præd. juſſu Hugonis ab Anno 1331. ad 1341. Magiſtri Ordinis ſcripſit An. 1340. Legendam *de vita & miraculis B. Margaretæ* Virginis Ord. Præd. filiæ *Regis Ungariæ*, defunctæ A. 1271. Exſtat apud Surium 28. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Januar. pag. 900. 906.

Gariopontus, *Warimpotum*, *Raimpotum*, *Warmipotum*, *Guaripotum* alii appellant. *Garnipulus manipulos Galeni ſurripiens* dicitur Valeſco de Taranta. *Gariponum* vocat Matthæus Silvaticus Mantuanus, jubilatus & claſſicus inter Medicos ſui temporis. Vixit autem Silvaticus circa A. 1330. quo tempore paulo antiquiorem eſſe Gariopontum putabat Reineſius p. 359. Var. Lect. & lib. III. cap. 12. Sed in illarum defenſione, Andreæ Rivino oppoſita, ad Seculum undecimum referri debere oſtendit ex teſtimonio Petri Damiani, qui An. 1072. obiit. In hujus enim Epiſtolis libri V. Epiſtola 16. ad Pandulfum Clericum hæc verba reperiuntur, quæ etiam Barthius laudat ad Zachariam Mitylenæum pag. 279. *Dicam quod mihi Garimpontus ſenex, vir videlicet honeſtiſſimus & apprime literis eruditus medicus retulit*. Africanum neſcio quo auctore faciunt Lindenius, Merklinus, Mangetus: In Italia ſcripſiſſe, ſed a Salernitanis doctoribus venenorum eruditionem accepiſſe putat Reineſius, qui Salerni in regno Neapolitano, collegii Salernitani membrum poſtea factum fuiſſe Gariopontum indubitanter affir-

mandum cenſet pag. 144. defenſionis. Chriſtianum eſſe ſcriptorem, minimeque græce, quod voluerunt aliqui, ſed latine ſcripſiſſe oſtendit Barthius IV. 14. Adverſar. Ejus *paſſionarius de ægritudinibus a capite uſque ad pedes* poſt Lugdunenſes editiones prodiit Baſileæ An. 1531. 4. 1536. 8. quem ex Galeni, Æginetæ, Alex. Tralliani & Theodori Priſciani libris compoſitum eſſe, jam ante annos 400. viderat Simon Januenſis, qui Synonymorum librum compoſuit. Ex Plinio quoque aliqua deſcripſiſſe Barthius obſervat, ex Theodoro autem Priſciano integra capita XIII. comportavit notante Reneſio, (*a*) *ſed adeo perverſe, ut videre hominis ſtuporem & indignari ſimul ſatis haud poſſimus, quippe quæ non intelligeret omiſit conſulto, quæ intelligere ſe putaret, male tamen deſcripſit, in pluribus ſententiam ſui auctoris plane evertit, interdum ab eo in leviculis diſſentit, quaſi plagii culpa propterea eum ab eo exemtura forent, & omnino varie exercet mangonium &c.* Galeno ita uſus eſt Gariopontus, ut Galeni etiam nomine ejus paſſionarius a quibuſdam allegaretur, quod & *duobus libellis dynamidiarum* ſive *experimentorum* Garioponti factum eſſe animadvertit Reineſius pag. 528. Var. Lect. ubi illos libros vero auctori reſtituit. Paſſionarius in edit. Lugd. 1516. & 1526. 4. præfert nomen *Galeni*, junctos habens libros tres: de febribus, de febribus typicis, & de ſymptomatibus febrium. In fronte hæc verba editor poſuit: *Galeni Pergameni paſſionarius doctis multum deſideratus, ægritudines a capite ad pedes uſque complectens, in quinque libros diviſus &c. Lege igitur & ni tibi mens hebes fuerit, eundem Galeni & non alterius* (*ut falſo quidam credunt*) *eſſe perpendes*. Hic paſſionarius multum diſcrepans ab editis fuit in Bibliotheca Renati Moreau, teſte Labbeo Bibl. MSS. pag. 218. De eodem ſubjungam locum ex ecloga Oxonio Cantabrigienſi, uti eum adducit Renatus Moreau prolegom. ad ſcholam Salernitanam p. 11. *Liber iſte merito Paſſionarius vocitatur, quia de paſſionibus agit, quem quidam Galenum compoſuiſſe aſſerunt, ſed non eſt verum, quia hujus libri diverſi fuerunt auctores, ſcilicet Alexander, Galenus atque Priſcianus, & non ſimul neque uno conſenſu, ſed ſemotim de paſſionibus corporis, & prout cuique eſt viſum, tractaverunt, ſed Theodorus Priſcianus collegit, & a ſemet ipſo & a quibuſdam additis aliter quam nunc, ſic ordinavit. Febres enim utpote univerſales in tractatu præmiſit, deinde cætera quaſi particularia ſubjungit, id eſt de cephalea & aliis hujuſmodi. Secundum quoſdam vero non prædicti plures unum librum compoſuerunt, ſed unus ſcilicet Paulus compoſuit. Sed ſive hi, ſive illi compoſuerunt*, Warmipotus quidam Medicus Salernitanus, *videns eum in multis eſſe falſum, in pluribus verum, utpote in omnibus inordinatum, cum quibuſdam clericis optimis ſibi adhibitis hunc librum, in quantum ejus & eorum ſcientia diligens potuit, emendavit, & ordinem tractatus prædictum tranſmutavit, & errata diluendo, ſuperflua reſecando, ambiguaque reſerando, prout nunc ordinavit, a particularibus incipiens ad ſimilitudinem totius integri*.

Joannes Andreas Gariſentus, Poeta circa An. 1491. non notus mihi niſi ex Clariſſimi Kœnigii Bibl.

Joannes Garlandius ſive de *Garlandia* (vitioſe *Gerlandus* vel *de Gallandia*) Anglus, Grammaticus & Poeta clarus circa A. 1040. cujus hæc a Boſtono Burienſi in majore Catalogo atque inde a Baleo II. 48. & Pitſeo pag. 184. ſeq. memorantur:

De *Myſteriis Eccleſiæ* Carmen ad Fulconem Epiſcopum Londinenſem, & in illud Commentarius. Incip. *Anglia quo tendis, tua dum*. MS. Cantabrigiæ, atque inter Codices Eccleſ. Vigornienſis & in Biblioth. Bodlej. n. 2195. 11. & Gvelpherbyti, ex quo Codice prolo-

(*a*) Lib. III. cap. 12. Var. Lect. vide & pag. 510. 514. 643. 690. &c. defenſion. pag. 76. 145. &c. Barth. in Adverſar.

logum & primum caput affert Polycarpus Leyſerus in hiſtoria Poeſeos medii ævi pag. 339.

Unum omnium. Incip. *Commoda neglectis dum quærunt*.

Epithalamium B. Mariæ Virginis. Incip. *Nobilis erigitur Mundi præfecta*. MS. in Bibl. Cottoniana.

De miraculis ejuſdem. Incip. *Fecit Deus mirus mirum, dum*.

Satyricum opus, incip. *ſcribo novam tandem ſatyram*.

De Pœnitentia, carmine elegiaco. MS. in Bodlejana n. 2195. 7. & inter libros Tho. Gale. n. 266.

Aurea Gemma.

Computus, imitatus Bedam, & tabula Paſchalis MS. in Bibl. Bodlej. n. 2072. 16. 4137. 112. atque inter libros Guil. Laudi num. 1487. 61. & Digbæi num. 1657. 56. nec non Dublini in Collegio SS. Trin. n. 471.

Ortolanus.

Cornutus, ſive Diſticha hexametra moralia, edita Haganoæ 1489. *Morale Scholarium*. Vide Catalogum MSS. Angliæ Tom. 2. p. 233.

De accentu, incip. *Eccleſiæ ſacræ normam qui noſcere quæris*. ibid.

De orthographia MS. in Biblioth. Guelpherbytana, unde primos verſus affert Clariſſ. Leyſerus pag. 340.

Si quis in Eccleſia legis uſquam verbula diva
Ut vites vitia, ſis doctus in orthographia.

Liber metricus in Catalogo MSS. Angliæ Tom. 2. pag. 246. n. 8599. fortaſſe ab uno ſuperiorum haud diverſus.

Opus Synonymorum ſive multivocorum quod incipit: *Ad mare ne videar latices deferre, camino Igniculum &c.* verſibus hexametris 707. ex Codice Guelpherbytano edidit laudatus Leyſerus p. 312. 338.

Opus Æquivocorum, incipit: *Auguſtus, ti, to, Cæſar vel menſis habeto. Auguſtus, tus, ui, vult divinatio dici*. MS. in eodem Codice Guelpherbyt. id. p. 338.

Dictionarius ſive *de dictionibus obſcuris*, non carmine ſed proſaria oratione, fragmentum in MSS. Biblioth. Gudianæ pag. 575. n. 356.

Diverſus, ut videtur, a ſuperiore, licet eundem faciat Oudinus Tom. 2. p. 609. ſeq. *Joannes Garlandius*, Medicus, cujus *Compendium Alchymiæ* prodiit Baſileæ 1560. 8. cum expoſitione *Arnoldi Villanovani* qui circa 1480. floruit: atque iterum Baſil. 1571. 8. cum Laurentio Ventura de ratione conficiendi lapidis Philoſophici. Inter Codices MSS. Aſhmoleanos n. 7642. habetur Anglice hujus Garlandii *liber de Mineralibus*. * In MS. Codice Taurinenſi inter latinos 968. Continetur opuſculum hoc titulo: *diſtigium Magiſtri Joannis de Garlandia*. Opus eſt proſa oratione, ut conjicio, non metrice ſcriptum, nec umquam prodiiſſe arbitror, ſicut nec cætera hujus ſcriptoris opera; niſi forte ſcriptum hoc ad alterum ejuſdem nominis medicæ artis ſcriptorem pertinuerit, quod magis credo.

Vix autem credo poſtremum Joannem de Garlandia authorem *compendii Alchymiæ* diverſum eſſe a priori illo Joanne plurium operum ſcriptore, ut & Libelli *Ortolani*, cum libellus iſte nihil ſit aliud, quam compendium Alchymiæ, cujus præfatio incipit: *Ego quidem Hortulanus ab Horto vel ab arce maritima dictus*. Liber *de Mineralibus* extat impreſſus in fine operis Synonimorum Baſileæ 1560. ubi & alter ejus libellus *de præparatione Elixir* a Fabricio prætermiſſus.

Garnerius Monachus ſcriptor *Vitæ S. Valeriani*, editæ a Petro Franciſco Chiffetio cum *Falconis* Chronico Trenorcienſi, Divione 1664. 4. Alius ni fallor de quo Albericus ad Annum 1200. *Garnerius Epiſcopatum Lingonenſem dimiſit, ita quod autoritatem ordinandi & Eccleſias conſecrandi obtinuit a ſummo Pontifice, qui aliquos novos libros compilavit, & novos tractatus & ſermones ſub-*

tiles ſatis ipſe compoſuit. Nullam hujus Garnerii mentionem inter Epiſcopos Lingonenſes invenio apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ p. *661*.

Garnerus, infra, *Gvarnerus*.

Garſias Monachus *Cuxamenſis*, circa An. 1040. cujus *Epiſtola ad Olivam*, Epiſcopum Auſonenſem in Hiſpania Tarraconenſi de initiis Monaſterii Cuxamenſis, & de ſacris reliquiis in eo cuſtoditis edita a Baluzio in Marca Hiſpanica p. 1072. 1082.

Garſias Eugui, Bajonenſis in Gallia Epiſcopus circa An. 1392. ſcriptor *Compendii Hiſtorici de rebus regni Navarræ*, neſcio an editi. Vide Nicolaum Antonium Tom. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ IX. 7. §. 374. p. 122. qui pag. 263. memorat alterum rerum Navarrenarum ſcriptorem incertæ ætatis *Garſiam Lupi de Roncesvalles*.

Garſias Hiſpalenſis, JCtus circa An. 1285. *commentarium in V. libros Decretalium* affectum reliquit, ſummæ quam *Piſanellam* vocant nonnulla adjecit, & *in ſextum Decretalium* gloſſas edidit. Vide Trithemium c. 509. & Nicolaum Antonium T. 2. libr. VIII. 6. §. 242. p. *Bibl. vet. Hiſp.* 62. Gvidum Pancirollum III. 12. de claris Juris interpretibus. Omitto *Fortunium Garſiam*, JCtum itidem Hiſpanum, ſed juniorem, qui ſæculo decimo ſexto ſcripſit, alioſque bene multos itidem juniores, qui Garſiæ nomine inter Hiſpanos non infrequenti ſunt uſi, de quibus laudatus Antonius in Bibliotheca Hiſpanica recentioris ætatis.

Petrus Garſias de Xantiva, circa An. 1492. oppugnavit theſes *Joannis Pici* Mirandulani, lucubrationemque ſuam dicavit Innocentio VIII. Pontifici.

Garſias Meneſius, Epiſcopus Eborenſis An. 1473. Romæ ad Xyſtum IV. habuit diſertam Orationem Romæ eopſe anno, atque deinde a Caſpare Barreiros Luſitano editam. Huic orationi cum interfuiſſet Pomponius Lætus, ad Xyſtum, *Pater ſancte*, inquit, *quis eſt iſte barbarus qui tam diſerte loquitur?*

Joannes Garſo, (*Garzo* ſive *Garzonius*) Bononienſis, Philoſophus, Medicus & Hiſtoricus, defunctus A. 1506. Ejus vitam nuper tradidit vir eruditus Chriſtianus Schoetgenius. (*a*) Mihi ſcripta ejus referre ſatis fuerit. Sunt igitur

1. *Vitæ Joannis Evangeliſtæ*, & SS. *Antonii*, *Auguſtini*, *Laurentii*, *Gervaſii & Protaſii*, *Agathæ*, *Vincentii*, *Dominici*, *Petri* Veronenſis Martyris, *Thomæ* Aquinatis, *Chriſtophori* Cananei, *Petronii*, Bonon. 1503. & 1505. 4. & pars etiam in Leandri Alberti, qui Garzonem præceptorem ſuum laudat, ſylloge de Viris illuſtribus Ordinis Dominicani, ibid. 1517. fol.

2. *De miſeria humana*. Argentor. 1505. 4.

3. *De rebus Saxoniæ*, *Thuringiæ*, *Libonotriæ*, *Miſniæ & Luſatiæ* & *de bellis Friderici Magni* ſive *Admorſi libri II.* ad illuſtriſſimum Federicum Saxoniæ Ducem ſcripti poſt An. 1486. editique Baſil. 1518. 4. cum præfatione *Eraſmi Stellæ* ad Georgium Ducem: quem Stellam ſine magna cauſa pro auctore horumce librorum habuere: tum ibidem in opere Hiſtoriarum An. 1546. 8. & cum Reineri Reneccii notis & vita Viperti Comitis Groicenſis ſive Groitzſchenſis Francof. 1580. fol. & in ſcriptoribus rerum Luſaticarum Chriſtiani Godofredi Hofmanni cum obſervationibus W. E. Tentzelii, Lipſ. 1719. fol. & in J. Burch. Menkenii ſcriptoribus Tom. 2. pag. 999. cum notis Reineccii, Tentzelii, aliorumque, Lipſ. 1728. fol. & Germanice, Henrico de Lindenau interprete (*b*) Norimb. 1546. 4. 1550. 4. & cum Viperti Comitis vita curante Reinero Reineccio, Islebiæ 1584. 4. & in Georgii Hahnii Hiſtoria Martiſburgica Lipſ. 1606. fol. p. 345.

4. *De dignitate urbis Bononiæ*, *Commentarius* in Clariſſimi Muratorii ſcriptoribus rerum Italicarum Tomo XXI.

(*a*)

(*a*) *Diplomatiſche und curieuſe Nachleſe der Hiſtorie von Oberſachſen* parte 2. p. 529. ſeq.

(*b*) Chronica Friderici I. *des Freudigen*, *Landgrafen in Thuringen*, *durch Joh. Gerſon*.

(*a*) Mediolan. 1732. fol.

Cætera ejus inedita adhuc ſunt: *De rebus Ripanis*. *Hiſtoria de bello Mauritano* ad Bartholomæum Chiſillardum. *De rebus geſtis Joannis I. Bentivoli*, & *de laudibus ac rebus geſtis Joan. Bentivoli II. De geſtis Thaddæi*, Pepoli Bononiæ Domini. *De hiſtoria Petri Caſſolini*. *De bello Bononienſium cum Joanne Galeatio*, *Alberto Eſtenſi & Franciſco Gonzaga*: *de bello cum Mutinenſibus*, *de bello Veneto*, *de Bello Bononienſium in Claternates*. *De bello ab Alberto Principe cum Federico & Theodorico liberis geſto*. *Opus practicum* ex variis auctoribus collectum, quod MS. ſervatur in Biblioth. Paulina Lipſienſi *Orationes*, *Declamationes* & *Epiſtolæ* quarum paucæ quædam inter Antonii Codri opera, edita Baſil. 1540. 4.

Joannes Gaſcoinus, Anglus, JCtus, circa 1382. Oxoniæ cum undecim aliis Doctoribus electus fuit ſub Gvilelmo Bertono Academiæ Cancellario, ad cauſam Joannis Wiclefi cognoſcendam, quo in examine hæreſeos condemnatus eſt. Inde *librum adverſus Wiclefum* Pitſeus pag. 541. ei tribuit. Idem ad eum quoque refert *Vitam S. Hieronymi*. ſed quam Thomæ Gaſcoini potius eſſe mox videbimus.

Thomas Gaſcoignus, ſive *Vaſconius*, *Vaſconienſis*, patria Eboracenſis Cancellariatu Univerſitatis Oxonienſis functus, & defunctus A. 1457. (*b*) auctor *Lexici Theologici*, ex quo excerpta varia hiſtorica nuper cum Gvaltero HemingforRenſi vulgavit Thomas Hearne, Oxonii 1732. 8. Ex eodem adhuc inedito Antonius Wood Tom. 1. Hiſtoriæ & Antiquitat. Oxon. pag. 58. ſeq. affert nonnulla de more *poſtillandi* in Cathedras Eccleſiaſticas Angliæ illato jam ab An. 1204. Alia ex eodem Lexico Tom. 2. p. 107. ubi etiam notat ſcriptam ab eo *Vitam S. Hieronymi*, quam Joanni Gaſcoino tribuunt Pitſeus ac Voſſius: tum *Ordinarias Lectiones* & *Sermones in Evangelia*. Vitam Hieronymi ad Thomam diſerte referunt Codices MSti, incip. *Anno Dominicæ incarnationis* 333. Video etiam Thomæ adſcribi etiam a Baleo VIII.22.& Pitſeo ipſo pag. 651. qui præterea quoque memorant ejus *Veritates ex Scripturis*, & *de ſeptem fluminibus Babyloniæ*. Poſt hæc, notatum ab Oudino Tom. 3. pag. 2459. eſt, inedita in Bibliothecis Angliæ ſervari Thomæ hujus: *Epiſtolam* ad quendam Doctorem Theologiæ *de eo quod factum eſt in Concilio Florentino* A. 1439. *Relationem de decollatione Richardi Scroop*, Archiepiſcopi Eboracenſis, factæ juſſu Henrici VI. *Querimoniam de vitioſa electione Archiepiſcopi Cantuarienſis* An. 1443. *De cauſis miſeriarum*, *temporibus Regis Henrici VI. De Indulgentiis*. *Ad Pſalmos Davidis*, *notata quædam*. *S. Brigittæ* Scotæ quoque, cui plurimum tribuebat, *Vitam* ex Anglico Latine vertit & notis illuſtravit.

Gaſpar de Peruſio, idem *Gaſpar de Roſſi*, JCtus dein Epiſcopus Frequentinus in Patria Academia, qui An. 1414. Concilio Conſtantienſi interfuit, ſcripſit tractatum *de Beneficiorum reſervationibus* editum in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum Tom. XV. pag. 244. * Qui opus de reſervationibus beneficiorum dedit Gaſpar de Peruſio, Frequentinum Epiſcopum agebat, ut legitur in MS. Codice Bibliothecæ Felin. 248. in quo idem opuſculum legitur.

Gaſpar Veronenſis Italus, ſcripſit *Chronicon de geſtis Pauli II.* Pontificis, qui An. 1471. diem obiit MS. Romæ in Biblioth. Barberina, teſte Gabriele Naudæo apud Lud. Jacobum pag. 320. Biblioth. Pontificiæ, cujus primum excogitatorem illo loco vocat Naudæum. * Commentarium ſcripſit in aliquot Juvenalis Satyras, quem in Vaticano Codice 2710. ſervari teſtis eſt clariſſ. Dominicus Georgius in vita Nicolai V. pag. 199.

Gaſpar Peruſinus circa Annum 1421. deſignatus Epiſcopus Fulginas, cujus *de ſphæ-*

(*a*) Acta Erud. 1731. p. 445. (*b*) Emendandum quod Pitſeus pag. 651. ait claruiſſe An. 1460.

ſphæra opuſculum memorat Auguſtinus Oldoinus in Athenæo Auguſto ſive ſcriptorum Peruſinorumque 1678. in 4. edito p. 134.

* *Gaſpar Zacchi Volaterranus*, quo ſocio in ſtudiis literarum Græcarum, Latinarumque uſus eſt Beſſario Cardinalis. Dein a Pio II. apud quem familiaris aliquandiu egit, in Epiſcopum Auximanum aſſumptus fuit an. 1465. E Græco in Latinum tranſtulit *orationem S. Baſilii in Gordium martyrem*. Ejus meminit Raphael Volateranus in Epiſtola ad Marium Maffejum fratrem apud Falconcini in vita ejuſdem Raphaelis. Hujus verſionis, quam typis prodiiſſe nequaquam judico, niſi forte ea ſit, quæ cum aliis a Volaterrano adornatis excuſa ſub ejus nomine occuluerit, meminit nemo. Non Poſſevinus; non Fabricius; non clariſſimus operum S. Baſilii editor Benedictinus.

Gaſparinus Bergomenſis, alio nomine *Gaſparinus Barzizius*, ſive ex Barziza ruſculo agri Bergomenſis natus de quo dixi Tom. 1. p. 183. Grammaticus ac Rhetor, qui Venetiis primum, mox Patavii, deinde Mediolani bonas litteras docuit, ubi diem obiit ſupremum An. 1431. Commentariorum ſuorum *in Terentium* meminit pag. 199. Epiſtolar. edit. Rom. 1723. 4. Libello ejus *de compoſitione* uſum ſe profitetur Albertus de Eiib de quo ſupra Tom. 1. Apud Trithemium cap. 744. præter (*a*) *Epiſtolas*, Vivi etiam celebratas, *Orationeſque* & librum de *Orthographia*, laudantur ejus commentarii *in Ciceronis Epiſtolas*, *libros de Officiis*, *de Oratore* & *de Senectute*. Hic eſt quem idem Thrithemius ſcribit *Latini ſermonis elegantiam ſemimortuam ab inferis reſuſcitaſſe*, primumque omnium hoc feciſſe, Jacobus Philippus, popularis ejus in Chronico ad Annum 1416. De tribus Ciceronis de Oratore libris ab eo repertis & ab interitu vindicatis, præter Sabellicum de reparatione Linguæ Latinæ, idem Jacobus Philippus Bergomenſis, & Flavius Blondus in Italia illuſtrata p. 346.

Hujus Gaſparini *Vocabularium* Venet. 1554. impreſſum Simlerus commemorat: nec non *de eloquentia* tractatum quem *de ratione ſcribendi* Sabellicus vocat, excuſum cum Stephani Andreæ Fliſci de modis loquendi. * In editione illa Romana, quam Fabricius laudat Anno 1723. leguntur præter Epiſtolas familiares Gaſparini Epiſtolæ pariter *ad exercitationem accommodatæ*, quas ex MS. Codice Bergomenſi contuliſſe, atque auxiſſe vir clariſſimus Joſeph Alexander Furiettus affirmat. Plures ſunt Epiſtolarum formulæ in hac editione, quam quæ in antiquis prodierint. Sed & alias offert MS. Codex meus, quas fruſtra in editione Furietti quæſivi. Viciſſim autem multas habet Furiettus, quæ in meo Codice deſiderantur. Inſuper palantia quædam folia MS. Codicis præſto ſunt mihi exhibentia Epiſtolas nonnullas Gaſparini, quas nuſpiam in editione Romana lego. Sunt etiam nonnullæ Epiſtolæ hujus Codicis mei, quas & repræſentat Romana editio, ſed ſtylo aliquantum vario unde ſuſpicio mihi nata, meum hunc Codicem ipſum eſſe, in quo Barzizius Epiſtolas ſuas primo, prout ſuggerebat ingenium, ſcripſit, eaſque dein ſecundis curis expolivit; erit quod & lituræ, identidem in eodem meo Codice apparentes, non obſcure demonſtrant. Adjicit MS. Codex meus formulas exordiorum ejuſdem Gaſparini opera conditas, quas numquam in lucem prodiiſſe arbitror. Incipit: *exemplum exordii quando habemus dubium genus cauſæ*.

Gaſparinus Borrus Ordinis Servorum circa A. 1476. Hujus memorantur apud Poſſevinum *Vitæ Sanctorum per annum*, Concionum more. *Sermones prædica-*

dica-

(*a*) De veteri Editione Epiſtolarum Gaſparini Pariſ. 1470. quam ſervat Biblioth. Paulina Lipſienſis, vide Jacobum Lenfantium Biblioth. Germanicæ Gallica lingua editæ Tom. 1. p. 130. de nova Romana Act. Erud. T. octavo ſupplem. p. 494.

dicabiles ſuper Evangelia. Quadrageſimalia. Sermo de Aſtrologia. Commentarii ad mentem Scoti in IV. libros Sententiarum.

* Qui in Veneto ſui ordinis cœnobio Sacris Monaſticis votis ſeſe obſtrinxit. Præter ea quæ a Fabricio hic indicantur ſcripſit poemata multa, & odas de laudibus B. M. V. & BB. ſui Ordinis, quæ poemata extant impreſſa Brixiæ an. 1498. Vide Gianum in Annalibus ejuſdem Ordinis.

Gaucelmus ſive *Gaucelinus* Lodovenſis in Languedocio inferiore Epiſcopus, cujus *Epiſtola* ad Hugonem Monachum Salvanienſem, *de ſtatu Novæ Jeruſalem & de uſu Solis & Lunæ aliorumque ſiderum & elementorum quæ erunt in futuro*, edita ab Edmundo Martene T. 1. anecdotorum pag. 468. cum *Hugonis* ejuſdem epiſtola ad Gaucelmum pag. 471.

Gaudentius, S. Phillaſtrii in Epiſcopatu *Brixienſi* circa An. 388. ſucceſſor, defunctus An. 410. 25. Octobr. ſucceſſore Paulo, de quo conſulenda Acta Sanctorum Tom. 3. April. 29. p. 618. Quæ de Gaudentio Baronius ad Annum 386. n. 6. ſeq. ex præfat. ejus & ſermonibus de Ordinatione ſua & de dedicatione Baſilicæ repetita ſunt, cui jungenda quæ erudite de illo vir præclarus *Paulus Galeardus* Canonicus Brixianus in præfatione ad ejuſdem ſermones novo ſtudio accurate recenſitos atque illuſtratos Patav. 1720. 4. In hac editione poſt *præfationem* ad *Benivolum* Magiſtrum Memoriæ, ſive ut Rufinus lib. 2. hiſtor. Eccleſ. cap. 16. appellat, *Memoriæ ſcriniis præſidentem*, ſequuntur 1. Tractatus ſive ſermo (*a*) in Exod. XII. Nocte Virgiliarum, *de Paſchæ obſervatione* p. 24.

2 Egreſſis a fonte Neophytis, *de ratione Sacramentorum* quæ Catechumenos audire non congruit, licet eadem ſcripta in Evangeliis, patere omnibus videantur p. 34.

3 De eadem Lectione, Exodi XII. prima Dominica Paſchæ pag. 46.

4 5 6 7 De eadem Lectione pag. 54. 60. 67. 73.

8 9 *De lectione Evangelii*, Joh. II. 2. ſeq. p. 81.

10 *De Lectione Exodi* XII. 15. ſeq. p. 120.

11 12 Excepti Tractatus de diverſis capitulis, 1. *de paralytico* p. 132. 2. ad Joh. XII. 31. *nunc judicium eſt hujus mundi* p. 143.

13. Die natali Domini, *contra avaritiam Judæ* p. 150.

14. *De promiſſione adventus Paracleti* pag. 164.

15 *De Maccabæis Martyribus*, die Natali eorum p. 172.

16 Sermo quem *prima die Ordinationis ipſius*, quorundam civium Notarii exceperunt p. 180.

17 Die *dedicationis Baſilicæ Concilii Sanctorum* (*b*) p. 186.

18 *De villico iniquitatis*, reſponſio ad *Serminicium* (*c*) quem Gaudentius & mundanæ ſapientiæ litteris eruditum & veram Dei ſapientiam per ſacras litteras edoctum laudat p. 201.

19 *De eo quod Dominus Jeſus dixit Apoſtolis*, Joh. XIV. 28. *Quia Pater major me eſt*, reſponſio ad *Paulum* Diaconum (quem *fratrem carnis ac ſpiritus germanitate cariſſimum* appellat, eundem ut conjicio qui in Epiſcopatu Brixienſi deinde Gaudentio ſucceſſit) p. 216.

20 *De Petro & Paulo Sermo* p. 235. editus pridem cum Sermonibus Zenonis Veronenſis Venet. 1508.

21 Sermo *de vita & obitu beati Philaſtrii Epiſcopi* prædeceſſoris ſui p. 239. Idem apud Lipomannum: & Surium 18. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. 4. Julii pag. 387. præmiſſus etiam a me eſt Philaſtrii libro a me recenſito Hamb. 1728. 8. Huic ſermoni Galeardus ſubjunxit pag. 249. *Carmen Sapphicum* in eundem Philaſtrium, quod incipit: *Fertilem campum habitator Orbis;* & cujus

(*a*) Sermones Gaudentii contra Dupinii iniquiorem cenſuram defenduntur a laudato Galeardo in præf. p. XVII. ſeq. Sæpe recuſi ſunt in Bibliothecis Patrum & noviſſima Lugdunenſi Tom. V. p. 942. atque obvii etiam in Combefiſii Bibliotheca concionatoria.

(*b*) Priores edit. *Baſilicæ ſanctorum XL. Martyrum.*

(*c*) al. *Germinicium.*

jus acroſtichis ſive primæ litteræ reddunt nomen: *Filaſtrius Brixienſis Præſul*. Idem exſtat in nova editione Italiæ ſacræ Tom. IV. p. 526. & in actis Sanctor. 18. Jul. p. 384. utrobique a laudato ſuppeditatum Galeardo. De hoc Rampertus hymno c. 10. *ſed & rhythmicum hymnum, quem ergo auctoritatis Gaudentium Epiſcopum feciſſe ferunt, cantare de ipſo* Petrus Epiſcopus præceſſor noſter *conſueverat. Gaudentium autem ipſum compoſuiſſe nuto*, (*a*) &c. Idem Rampertus c. IX. ait Gaudentium *per quatuordecim annos, forſan & plus, diem tranſitus* Philaſtrii *feriatum duxiſſe, populo ſiquidem de eo ſermonem facientem*. Hujus *Ramberti* ab A. 814. Brixienſis Epiſcopi ſermonem de translatione B. Philaſtrii, emendatum notiſque illuſtratum Gaudentio ſubjunxit Galeardus p. 261. eique comitem dedit *Adelmanni* Epiſtolam, rhythmoſque de quibus ſupra Tom. 1. pag. 12.

Plures Gaudentii ſermones ſcriptaque alia intercidiſſe notavit Galeardus ad XIV. pag. 164. ſeq. qui in præfat. p. XIV. ſeq. etiam ſuppoſita illi oſtendit *Commentarium in Symbolum Athanaſii* & Librum *de ſingularitate Clericorum* inter S. Cypriani opera. Idem Carmen Sapphicum de S. Philaſtrio, quod jam memoravi, hac perſtringit cenſura: *Stylus aperte ac Latinæ linguæ color ad ſequiora tempora pertinent, nec aliquid eo rhythmo Gaudentianum videtur præter ſententias quos rhythmi auctor a Gaudentio in ſermone de Philaſtrio mutuatus eſt*. Denique reprehendit Barthium Lib. XLII. Adverſar. cap. 18. laxæ nimis & ſuſpicaci criſi frenos indulgentem hunc in modum: *Illud de his talibus ſcriptoribus monere non ſuperſedeo, tam non raro inter ſe ſimiles eſſe ſermones quos* Valeriani, Eucherii, Maximi, Cæſarii, Gaudentii, Eligii *& aliorum talium, nominibus proſcriptos habemus, ut magna ſuſpicio ſit, vel ſtilum majorum minores æmulatos eſſe, vel paucorum ſcriptorum operibus diverſos a librariis pro favore locorum, titulos, eſſe impoſitos*.

Præter Gaudentium hunc Brixienſem, cui Rufinus verſionem Recognitionum Clementinarum inſcripſit, & ad quem exſtat Epiſtola S. Cryſoſtomi CLXXXIV. Tom. 3. edit. novæ pag. 703. fuere & alii hoc nomine:

Gaudentius Donatiſtarum Thamugadenſis in Africa Epiſcopus, atque inter ſeptem electos illos in Collatione Carthaginienſi A. 411. Hujus *duas Epiſtolas* ad Dulcitium tribunum & *reſponſionem* ad Auguſtinum, confutavit S. Auguſtinus circa A. 420. libris duobus qui exſtant Tomo nono edit. Benedictin. pag. 431. Amſt. Adde Auguſtini retractationes II. 59. Duas Gaudentii Epiſtolas verſas ex Auguſtino Germanice exhibet Godfridus Arnoldus Tom. IV. hiſt. hæreſ. p. 73.

Gaudentius Epiſcopus *Ariminenſis*, qui Acta Ariminenſis Concilii An. 359. poſt ſolutam Synodum reſcidit, propterea a Proconſuli militibus gladio confoſſus. Vide Baronium ad Annum 359. num. 56. & ad Martyrolog. 14. Octobr. Petrum de Natalibus IX. 63. Tillemontium Tom. 6. memoriar. pag. 784. ſeq.

Gaudentius Novarienſis Epiſcopus, diſcipulus Euſebii Vercellenſis, defunctus 417. de quo Ughellus Tom. 4. Italiæ ſacræ p. 691. & Acta Sanctor. T. 2. Januarii 22. pag. 417.

Gaudentius, *Auſinienſis* Eccleſiæ Sacerdos ſive Epiſcopus a Simplicio Papa A. 475. exauctoratus. Vide Simplicii Epiſtolam ad Florentium, Equitium & Severum apud Ughell. Tom. 10. p. 28.

Gaudentius Martyr. ſub Nerone apud Aringhum Tom. 1. Romæ ſubterraneæ p. 340. *Præmiatus es morte, Gaudenti, lætare*. Omitto Gaudentium Comitem ſive Vicarium Africæ An. 400. ad quem reſcriptum Honorii in Codice Teodoſ. *Gaudentium* Græcum ſcriptorem *Muſicum* de quo III. 10. Biblioth. Græcæ p. 265. ubi etiam de veteri Latina *Muſica-*

(*a*) I. e. dubito.

riani verſione laudata Caſſiodoro: *nec non M. T. Gaudentium* in veteri ſaxo apud Fabrettum p. 254. aliosque in priſcis Inſcriptionibus Brixienſibus apud Gruterum pag. CCCLVI. 3. & Octavium Rubeum p. 246. 295. aliiſque apud Gruterum p. DCCCXLVIII. 11.

Benedictus qui & *Gauſerius*, *Guaiſerius*, *Gaviſerius*, Salernitanus, Monachus Caſinenſis, circa An. 1060. ſcripſit teſte Petro Diacono de viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 29. ad Stephanum Trojanum Epiſcopum *Vitam S. Secundini* Ecanenſis, ſive Trojani Epiſcopi, *& cantum ejus*: *Verſus in laudem Pſalterii. De miraculo illius qui ſe ipſum occidit & per B. Jacobum vitæ redditus eſt. De converſione quorundam Salernitanorum. De laude S. Martini* Epiſcopi (*a*). *In laudem S. Secundini. Hymnos de eodem. Homiliam de Adventu. Sermones* de Nativitate Domini, de Epiphania, de Cœna Domini, de Septuageſima, de ramis Palmarum. *Paſſionem S. Lucii Papæ*. Ex his *vita S. Secundini* edita eſt ab Ughello Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 1336. Et carmen elegiacum *in ejus laudem* quod incipit: *Adſit tota tuis feſtis feſtiva diebus* p. 1341. & *Hymnus* ſapphico carmine, cujus initium *Chriſte Rex Regum, pretium piorum* pag. 1342. ſeq. *Vitam S. Lucii I.* Papæ A. 255. defuncti ſed extrema parte mutilam, ex MS. Caſinenſi vulgavit Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii 4. p. 304. 307. Cætera in lucem proferre promiſerat An. 1655. Joan. Baptiſta Marus, notis ad Petrum Diaconum, ſed morte præventus aliis hæc edenda reliquit. * Acta inventionis S. Secundini, non vero illius vitam edidit primus omnium Ughellius; eandem, aliquantiſper tamen diverſam e MS. Codice reproduxit Bollandus ad diem XI. Febr. Utramque ab autographo Caſſinenſi nonnihil diſcrepare monet Gattola Hiſtor. Caſſin. Sæcul. VI. pag. 187. In præfatione præſertim diſcrimen illud notatur, quo enim loco Bollandi editio præfert: *Coepiſcope ſancte*, ex quo Epiſcopalis dignitas Gauferio aſſereretur; ſincerus authoris codex (in Caſſinenſi Bibliotheca ſervatus, ut credo) legit *Epiſcope ſancte*. Ita vero legendum, quamvis etiam in edito Gattolæ mendo typographi ſit: *Coepiſcope ſancte*, idem Gattola monet.

Gaufridus, ſupra *Galfredus*.

M. Gaufridus de Augo, (*d' Eu*) ex Medico Ambianenſis Epiſcopus defunctus A. C. 1237. cujus hocce epitaphium refertur a Bulæo Tom. 3. hiſt. Academiæ Pariſ. p. 161.

Ecce premunt humile Gaufridi membra cubile,
Seu minus aut ſimile nobis parat omnibus ille,
Quem laurus gemina decoraverat in Medicina
Legeque Divina: decuerunt cornua bina.
Clare vir Augenſis, quo ſedes Ambianenſis
Crevit in immenſis, in cœlis auctus, Amen! ſis.

Gavinus, vide *Duglas*, ſupra Tom. 2. p. 63.

Joannes Gaula ſive *Gaulenſis*, infra *Gualenſis*.

Gaulterius, infra *Gualterus*.

Gaunilo majoris Monaſterii Monachus circa A. 1100. ſcripſit *libellum pro inſipiente* adverſus *S. Anſelmi* proſlogium. Exſtat cum Anſelmi Cantuar. reſponſione inter hujus opera pag. 35. edit. novæ qui profitetur auctorem, a quo reprehenſus ſit, minime inſipientem ſe habere ſed Catholicum Catholico reſpondere. Vide ſupra Tom. 1. p. 111.

Gausberti Abbatis, *Præfatio* ad *Vitam SS. Cypriani & Sabini* Martyrum, ad *Boſonem & Fridericum* quos *Eccleſiaſticæ ſcientiæ doctrinis ad purum elimatos*, ſibique *caritatis glutine conbituminatos* appellat, edita eſt ab Edmundo Martene Tomo 1. anecdotor. p. 151.

Gausberti ſive *Gauzberti*, Monachi Floriacenſis, *præfationem* ſcriptam verſibus

(*a*) Non *Marbini*, ut vitioſe excuſum in Clariſſ. Leyſeri hiſtoria poetarum medii ævi pag. 348.

bus elegis, Aimoinus (qui circa An. 1000. ſcripſit) inſeruit ſermoni *de S. Benedicto*. Incipit: *Germine, doctrina, meritis ac nomine clari*. Exſtat in Joannis a Boſco Bibliotheca Floriacenſi p. 280.

Gauterus, *Gauterius*, *Gauthierus* infra *Gualtherus*.

Theodorus Gaza Theſſalonicenſis Græcus, Victorino Feltrenſi, admirabili viro (*a*) Magiſtro uſus, non Græce modo plura ſcripſit & ex Latinis vertit Græce, ſed & plura ex Græcis tranſtulit Latine feliciter culto & accurato ſermone, ut inter inſtauratores litterarum nomen non exiguum promeruerit. Obiit apud Brutios in magna Græcia An. 1478. de cujus ſcriptis omnis generis non repetam hoc loco quæ notare me memini in Biblioth. Græca Tom. IX. p. 192. 196. Idem hic Franciſco Philelfo ὁ Γαζῆς, libr. XXX. Epiſt. 18. & *Theodorus Gazinus* CPolitanus, cujus Epiſtola Latine ſcripta ad Chriſtophorum Perſonam exſtat in Diario eruditorum Italiæ Tom. XIX. p. 337. ex qua diſcimus Gazæ nos debere, quod Origenis adverſus Celſum libros & Nicolaus V. CPoli coemendos & deferendos ad ſe curaverit, & Perſona verſionem illorum componendam in ſe ſuſceperit.

Sagazius & *Petrus de Gazata*, Regienſes, ſcriptores *Chronici Regienſis* ab A. 1272. ad 1138. quod nuper tomo XX. rerum Italiæ in lucem protulit clariſſimus Muratorius.

Martinus Gazatus, Kœnigio *Garatus*, aliis *Carcetus*, *Laudenſis* ex Laude Pompeja, docuit Papiæ ſive Ticini & Senis, clarus circa An. 1440. Præter commentarios *in feuda*, Bumaldo pag. 162. memoratos ſcripſit tractatum *de privilegiis* & *de reſcripto* libellum, duos *de Cardinalibus*, *de Dignitate* alium compoſuit: *Caſus quibus Pontifex non diſpenſat*, recenſuit. *De Principibus eorum Legatis*, *Conſiliariis*, *Confœderatione & Conventionibus*, *Officialibus*, *Caſtellanis*, *Caſtris & Milite* diſſeruit. *De fiſco* quoque, *Monetis & bello*, *de repreſſaliis*, *primogenitura* & *legitimatione* ſcripſit. Hæc de eo Pancirollus II. *96.* de Juris interpretibus.

Antonius Gazius, cujus opus de conſervatione Sanitatis lucem vidit Venetiis 1491. fol.

Gebehardus, *Gebhardus*, Epiſcopus *Auguſtanus* An. 988. ad Annum 1002. ſcripſit ſive potius *ſcriptam ab illuſtri Viro* (*b*) recognovit atque expolivit *vitam S. Udalrici* Auguſtani Epiſcopi ab Anno 924. ad 973. Prologum atque initium edidit Marcus Velſerus pag. 591. 595. Opp. atque ex eo Mabillonius Sec. V. Benedictin. p. 472. Poſt Gebhardum idem fecit *Berno*, de quo T. 1. pag. 235.

Gebhardus II. Comes Brigantinus, Epiſcopus Conſtantienſis ab Anno 980. ad 995. (*c*) *compoſuiſſe perhibetur vitam & hiſtoriam S. Cunradi ex Comite Altorfenſi Conſtantienſis Epiſcopi*. *An exſtet*, *ignoratur*. Hæc Goldaſtus Tom. 2. Alemannic. pag. 165. edit. novæ S. Cunradus ab Anno 935. Epiſcopus, obiit Anno 974. 26. Novembr. Gebehardi hujus vita ſcriptore *Felice Manilio* obvia apud Caniſium Tom. VI. pag. 477. (edit. novæ Tom. IV. pag. 822.) atque

(*a*) Ab hoc Victorino *Georgius Trapezuntius* cuncta ſe, quæ ad Latinitatem pertinent, hauſiſſe gratus profitetur reſponſione ad Gvarinum, dicavitque ei Commentarium ſuum in Orationem Ciceronis pro Q. Ligario. Magnis etiam laudibus efferunt *Joannes Andreas* Epiſcopus Alerienſis, in Epiſtola præmiſſa primæ Romanæ T. Livii editioni, cujus decadum partem Mantuæ publice prælegentem audiverat: nec non *Saxolus Pratenſis* in Epiſtola edita ab Edmundo Martene Tom. 3. monumentor. p. 844. ſeq. & *Ambroſius Camaldulenſis*, libr. XII. Epiſt. 20. id. pag. 554. tum *Franciſcus Dantes Caſtilionenſis* qui vitam quoque illius conſignavit, iu qua eum virtute & probitate comparavit cum S. Antonino Archiepiſcopo Florentino. Ea MSta fuit apud Jacobum Gaddium, necdum in lucem edita quod ſciam. Docuit Venetiis eodem quo *Gvarinus* Veronenſis tempore circ. A. 1420. & quo *Franciſcus Philelfus* ſed ætate junior: præterea Patavii, & Mantuæ ubi principis liberos liberali doctrina inſtituit.

(*b*) Hanc ab Anonymo ſcriptam atque æquali, *Gerhardum* Presb. Auguſtanum vocant alii) habes in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii IV. p. 97. cum notis Jo. Pinii. Infra *Gerhardus*.

(*c*) Sammarthan. T. 2. Galliæ Chriſtianæ p. 544.

que inde apud Surium 27. Auguſti.

Gebhardus ab Anno 1061. Juvavenſis ſive *Salisburgenſis*, Archi-Epiſcopus qui obiit An. 188. Ejus *Epiſtolam pro Gregorio VII. contra Schiſmaticos*, ad Hermannum Epiſcopum Metenſem vulgavit Seb. Tegnagelius primo loco inter vetera monimenta, Ingolſtad. 1612. 4. Ex Tegnagelii editione Carolus Janningus in Actis Sanctor. Tom. VI. Junii 16. pag. 157. 165. Vita & laudes hujus Gebhardi ſcriptore *Eberhardo* diſcipulo, apud Caniſium Antiqu. Lect. T. 3. edit. novæ parte 2. pag. 314. & *Brunonem* de bello Saxonico T. 1. ſcriptor. Freheri Germanicor. p. 229. edit. novæ, ubi Gebehardi *Oratio* ad Conventum Epiſcoporum Capuanum An. 1081. Vide & Wigulei Hund metropolim Salisburgenſem p. 6. * Alia ab Epiſtola, Tegnagelii opera vulgata, cenſeri non immerito poteſt hiſtoria illa ab hoc, ut puto, Salisburgenſi Archiepiſcopo ſcripta, de qua Manegaldus in opuſculo contra Wolfelnum Colonienſem vulgato a Muratorio Anecdot. Tom. IV. agit his verbis cap. 23. *contra quem* (Gregorium VII.) *quam impie etiam ſecundum leges ſæculi actum ſit, totius quoque geſtio negocii, in quo decennio, & eo magis in vita S. Papæ non ſine gravi quaſſatione S. Eccleſiæ laboratum eſt, ex hiſtoria, quæ viri in illas partes illuſtris, & apprime in eadem re pro juſtitia fatigati Salisburgenſis Archiepiſcopi eſſe dicitur, manifeſtius cognoſcetur*. Hæc Manegardus ſcribebat, quo tempore adhuc Guibertus Antipapa in viris agebat. Dixi profecto hanc hiſtoriam diverſam eſſe meo judicio ab Epiſtola Gebhardi; ibi enim de legibus ſæcularibus nihil, & de hiſtoria vexationum Gregorio VII. illatarum parum legitur, cum Epiſtola illa tunc prodierit, cum vexationes illæ in ipſo ſui orta adhuc haberentur.

Gebeno (*a*) Prior in Eberbach (*b*) Ord. Bened. circa A. 1220. qui ad M. Raymundum Scholaſticum & Mag. Reinherum Canonicos S. Stephani in Moguntia ſcripſit *ſpeculum futurorum temporum* ſive Pentachordum S. Virginis *Hildegardis*, hoc eſt de quinque temporibus *Compendium Prophetiarum S. Hildegardis*, MS. in Codice XIV. Seculi. Vide Hieron. Pez. Tom. 3. anecdotorum parte 3. p. 630. De aliis Codicibus MSS. videndus Oudinus Tom. 3. p. 51.

Magiſter *Gebuinus Trecenſis* Eccleſiæ Canonicus & Cantor circa A. 1140. De cujus Sermonibus MSS. in Biblioth. S. Victoris Pariſ. vide Oudinum T. 2. p. 1232.

Nicolai Gelant, Epiſcopi ab Anno 1260. ad 1290. Andegavenſis, & *Guilmi* Majoris (le Maire) Epiſcopi Andegavenſis ab Anno 1290. ad 1314. *Statuta* Synodalia vulgata a Dacherio T. XI. ſpicilegii p. 201. (edit. novæ T. 1. pag. 726. 747.)

S. Gelaſius I. Valerii Filius, natione Afer, Romanus Pontifex ab Anno 492. ad Annum 496. d. 8. Septemb. de cujus ſcriptis hæc habeo quæ dictis a me in Bibliotheca Græca Tom. XI. pag. 413. 418. & clariſſimi Cavei obſervationibus adjungam. Præter Epiſtolas XVI. obvias in Conciliorum Tomis, in quibus & illa *ad Æonium* Arelatenſem Epiſcopum, ex Sirmondi Tom. 1. Concilior. Galliæ pag. 153. & *poſtrema ad Ruſticum* Epiſcopum Lugd. ex Dacherii edit. T. V. ſpicileg. pag. 581. (T. 3. edit. novæ pag. 304.) Et *fragmenta aliarum Epiſtolarum* decem, quæ ex collectione Canonum Cardinalis *Deus Dedit* primus vulgavit Holſtenius T. 1. collectionis Romanæ p. 207. 219. adde Baluzium Tom. V. Miſcell. pag. 459. Noviſſime etiam in lucem editum eſt cum notis eruditis ab illuſtri Scipione Maffeo *Supplementum Acacianum*, Venet. 1728. 8. & in edit. Concilior. Veneta noviſſima tomo quinto, ubi poſt *Felicis* Papæ Epiſtolam ἀνέγκλητον adverſus Acacium, ſequitur *Epiſtola* Gelaſii *ad Succonium* Epiſcopum Afrum, & altera *ad Natalem* Abbatem, ex quibus hanc poſteriorem Gelaſii eſſe non

D 2 du-

(*a*) Al. vitioſe *Sckeno*. (*b*) Al. *Elerbach*.

dubitat, priorem malit Felici Papæ tribuere. Tomus *de anathematis vinculo* contra Acacium, *de Lupercalium intermiſſione* adverſus Andromachum Senatorem, atque *adverſus Pelagianam hæreſin* in iiſdem Conciliorum tomis legitur, una cum *Synodali de ordinatione Epiſcopi*, quæ repetitur in Epiſtola IV. Gregorii IV. nec non Concilium Romanum LXX. Epiſcoporum An. 494. in quo celebre *Decretum de libris Apocryphis*, quod Gelaſio etiam adſcribitur in *Theodori* Pœnitentiali cap. 4. pag. 104. & poſt tot editiones genuinum proferre ſe profeſſus eſt illuſtriſſimus Vir Juſtus Fontaninus ex Codice Palatino Bibl. Vaticanæ ad calcem præclari operis de antiquitatibus Hortæ Coloniæ Etruſcorum. Rom. 1708. 4. & in theſauro ſcriptorum Italiæ Burmanniano tomi VIII. parte 3. ubi etiam Petri Franciſci Chifletii contulit editionem, qui idem decretum, *Damaſo* ab aliis tributum, emendatius ſub *Hormiſdæ* nomine e Codice Jurenſi vulgavit in notis ad Vigilium Tapſitanum pag. 149. Vide etiam Cardinalis Noriſii Opera Tom. IV. p. 927. ſeq. Liber *de duabus in Chriſto naturis* exſtat etiam in Johannis Heroldi hæreſiologia Baſil. 1656. fol. & in Bibliotheca Patrum Lugdun. Tom. 8. p. 700. & longe diverſus eſt a libro Gelaſii contra Anomœos de quo Photius Cod. 102. ille enim monobibli hujus auctor Gelaſius fuit Cæſareenſis ſcriptor Græcus, de quo Tom. VIII. Biblioth. Græcæ pag. 371. Indicem ſcriptorum in libro de duabus naturis allegatorum a Gelaſio, dedi Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 417. *Codex Sacramentorum* Gelaſianus, ſed interpolatus familiam ducit inter Codices Sacramentorum, nongentis annis antiquiores, præceditque tres alios, Gothico Gallicanum, Francicum, Gallicanumque in volumine quod cura Joſephi Mariæ Thomaſii, poſtea Cardinalis, lucem vidit Romæ 1681. 4. Tres deinde iſtos integros recudi ex Thomaſiana editione fecit Mabillonius libro tertio de liturgia Gallicana, Pariſ. 1685. 1729. 4. *Adverſus Græcos tractatus* quem inter Gelaſii ſcripta refert Lud. Jacobus a S. Carolo p. 76. ſunt Epiſtola VIII. & IX. in cauſa Acacii quos ediderat Siomondus cum appendice Codicis Theodoſiani, Pariſ. 1631. 8. & in tomo primo Sirmondi Operum p. 784. 791. * Præter ea, quæ fuſe deducta ſunt apud Fabricium hic addere etiam juvat *dicta Gelaſii Papæ*, quæ ex MS. Cod. vetuſtiſſimo ego primus in Tom. I. Supplementorum meorum ad Labbeum pag. 352. vulgavi. Inſuper in MS. Codice Taurinenſi Cod. 903. latino extat Epiſtola Gelaſii *ad Petrum Epiſcopum Portentinum* (Potentinum) incipiens: *ſecundum quod veſtri portitores*, in qua agitur de Diacono inceſti crimine accuſato. Denique ex eodem vetuſtiſſimo Codice Lucenſi dedi ego novum ſchema Decreti de apocryphis, quod in eodem Codice Gelaſio tribuitur, idemque ſecundum triplicem editionem repræſentavi, nempe juxta exempla, Romanum Fontanini, Jurenſe Chifletii, & Lucenſe noſtrum addictis ex Florentino Codice, a P. Blanchinio vulgato in adnotationibus ad IV. Volumen Anaſtaſii, variantibus.

Gelaſius II. antea *Joannes Cajetanus*, Monachus Caſinenſis (*a*) edoctus ab *Alberico* Philoſopho (idem Papa ab A. 1118. Januar. 31. ad A. 1119. Januar. 29. Eius Epiſtolæ V. in Tomo XXVII. Concilior. edit. Regiæ: in Labbeana autem, Harduiniana & Coletina *Epiſtolæ VII.* duabus additis ex Andreæ Ducheſne Bibliotheca Cluniacenſi pag. 572. Epitaphium ejus ſcriptum a Petro Pictavienſi ibid. p. 617. & apud Ludov. Jacobum pag. 78. atque Marum ad Petrum Dia. p. 189. quod incipit: *Vir gravis & ſapiens actu verboque Johannes*. Tres Epiſtolæ primores exſtant etiam apud Aguirrium in Conciliis Hiſpan. Tom. 3. pag. 331. Aliæ in

(*a*) In Actis Sanctor. Tom. 1. Junii p. 217. E. *Joanne Caſinenſi, poſtea Damaſo Papa II.* lege *Gelaſio Papa II.* (*b*) Petrus Diaconus de viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 45.

in Udalrici Babebergenſis Codice apud Joannem Georgium Eccardum Tom. 2. corporis ſcriptorum medii ævi p. 295. ſeq.

Paſſio S. Eraſmi, Cajetani Epiſcopi & Formiis ſub Diocletiano Martyris in Campania, Rom. 1639. 4. cum qua conferenda Acta quæ cum notis & cenſura exhibentur in Actis Sanctor. T. 1. Junii 2. p. 213. ſq. Vitam Gelaſii poſt *Pandulfum* Piſanum alioſque ſcripſit editor Pandulfi, Conſtantinus Cajetanus, cui etiam *paſſionem SS. Eraſmi*, *Anatolie*, & ſcriptam a Gelaſio verſibus *paſſionem Cæſarii* debemus. Præter hæc Petrus Diaconus cap. 45. teſtatur hunc Gelaſium digeſſiſſe *Regiſtrum Epiſtolarum Paſchalis ſecundi*. Ordericum Vitalem ſi audimus (*a*) *eruditione litterarum apprime inſtructus fuit*, & *longa exercitatione*, *utpote qui præſulum Apocriſiarius fere XL. annis enituerat*, *calluit*.

Gellius Fuſcus, Tetrici junioris & aliorum ut videtur illis temporibus Imperatorum vitas & geſta deſcripſit, ut colligitur e Trebellio Pollione in triginta Tyrannis, c. 25. *Arellii Fuſci* autem cap. 21. non ſcripta laudat Trebellius, ſed Conſularis primæ ſententiæ cenſionem & ſuffragium refert, ut adeo non ſit ingerendus pro *Gellio* Arellius, quanquam *Agellium* ſive *Dagellum* Fuſcum Palatinus Codex offerat, cum Gellii hiſtorici mentio recurrat in Vopiſci Probo cap. 1.

Martyrologium *Gellonenſe* ſive Monaſterii de *Gellone*, S. Guilelmi de Deſerto Ord. Bened. diœceſis Lutevenſis, ſcriptum circa Annum 804. & præmiſſum habens *breviarium de Apoſtolis*, *ubi prædicaverunt*, & *ubi orti vel obiti ſunt*. Tom. XIII. ſpicilegii Dacher. p. 388. (T. 2. edit. novæ pag. 25. 37.

De geſtis Abbatum Gemblacenſium Ord. S. Benedicti, a primo Abbate Erluino An. 948. uſque ad octavum, Anſelmum An. 1013. Liber auctore Monacho Gemblacenſi, editus a Dacherio Tom. VI. ſpicilegii p. 505. (Tom. 2. edit. novæ p. 759. 769.) Quanquam vero *Sigebertus* cap. 171. ſive ultimo de ſcriptoribus Eccleſiaſticis diſerte teſtatur ſe geſta Abbatum Gemblacenſium ſcripſiſſe, tamen hunc auctorem diverſum eſſe a Sigeberto, ex ipſo Sigeberti Chronico Dacherius colligit.

Joannes de S. Geminiano, Tuſcus Ord. Præd. obiit circa Annum 1323. ætat. 73. auctor *Univerſi Prædicabilis*, ſive *ſummæ de exemplis* & *rerum ſimilitudinibus* (*b*) libris X. Venet. 1497. 4. 1577. 1582. Baſil. 1499. 4. Antvv. 1583. 8. 1599. 1629. 8. Lugd. 1585. 4. cum Sophologio *Jacobi* Magni & Colon. 1665. 4. Vide Joannem Vincentium Coppium in Viris inſignibus Sangeminianenſibus, Florent. 1695. 4. Jacobum Quetif. T. 1. de ſcriptoribus Ord. Dominicani pag. 528. ſeq. & Oudinum Tom. 3. p. 726. Cætera ejus ſcripta, *Sermones de Dominicis* Evangeliorum & Epiſtolarum, & *de Sanctis* per annum. *Sermones Quadrageſimales*. Venet. 1584. 8. Colon. 1612. 8. *Conciones funebres* Lugd. 1510. & 1536. 4. & ex interpolata editione Pariſ. 1611. 8. Opuſculum de quibuſdam materiis prædicabilibus, *de Operibus ſex dierum*, prædicatum ab eo in Adventu Domini in Conventu Senarum, Pariſ. 1512. 4. *Sermones pro altero Adventu*. *Collationes Variæ*. *Meditationes in Evangelia*. *Diſtinctiones*, *Dialogi inter latronem* & *Chriſtum: inter Cain* & *Chriſtum*.

Dominicus a S. Geminiano de quo ſupra Tom. 2. pag. 53. Juris Pontificii Conſultus, primum Mantuæ Epiſcopi Vicarius An. 1407. ſeq. *Homilias* in Sacerdotum Synodo habuit, poſt ejus *Conſilia* ſive *Reſponſa* typis etiam ex ſcriptas Venet. 1550. fol. Deinde docuit Bononiæ, & *libros Decretalium*, *ſextum* maxime Commentariis illuſtravit. Venet. 1558. fol. Poſtremo Romæ Auditor Cameræ ſingulari æquitate jus dixiſſe traditur. Vide Pancirollum III. 31. Oudinum Tom. 3. p. 2368.

Nellus a S. Geminiano, Florentinus, in

(*a*) Lib. XII. Hiſt. Eccleſ. p. 842. (*b*) Vide infra, *Helvicus Teutonicus*.

in patria cauſſas egit, ſtante pro altera parte ſubinde *Ludovico Romano* JCto celebri. Opuſcula Nelli *de Banditis* & *Teſtibus* quæ circa Annum 1424. compoſuit, obvia in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum Tom. X. pag. 357. & Tom. IV. pag. 79.

Joannes Geneſius de Parma, Bononienſis (aliis *Johannes Paulinus de Qualea* ſive *de Quaya*) ex Doctore Pariſienſi Miniſter Generalis Ord. Minor. deceſſor Bonaventuræ, defunctus Camerini An. 1289. ætat. 80. ſcripſit *Gloſſarium* MS. in variis Bibliothecis, teſte Oudino *tum Commentarium in IV. libros Sententiarum*. *De Civitate Chriſti*. Qui tractatus Regii excuſus 1501. & Romæ 1523. Præterea *Roſarium in Geneſin*. *De Converſatione Religioſorum*. *libros II*. *De beneficiis Creatoris*. *Officium Paſſionis Chriſti*. *Sacrum Commercium S. Franciſci cum Domina paupertate*. Vide Waddingum p. 208. Idem An. 1249. legatus *Angelus Pacis* ad Imperium CPolitanum Jannem, & Emanuelem Patriarcham perhibetur etiam An. 1255. Auctor *Evangelii æterni*, ſive perfectionis, quo Spiritus Sanctus Anno 1260. eſſet evacuaturus Evangelium Chriſti alii tamen injuriam fieri Geneſio exiſtimant, vide ſis Oudinum Tom. 3. p. 242. ſeq.

Gennadius Maſſilienſis Presbyter ante An. 495. (*a*) S. Hieronymi exemplo ſcripſit *librum de Viris illuſtribus*, quem cum Hieronymo uno corpore ſociatum in antiquiſſimo Veronenſi Codice hodie conſpicitur, jam olim reliquiſſe ſe teſtatus eſt Caſſiodorus libro de Divinis Lect. cap. 17. Itaque & in Hieronymi Operum editionibus ab A. 1468. ſæpe repetitis excuſum hoc Sannadii ſcriptum habemus, in Francofurtenſi An. 1684. etiam bis, ſemel Tom. 1. pag. 201. atque iterum Tom. 4. pag. 127. Prodiit quoque cum Hieronymi libro de Viris illuſtribus Baſil. 1529. 4. Eraſmo curante, & cum ſcholiis Suffridi Petri, Leovardienſis Friſii, Colon. 1580. 8. qui ſimiles libellos *Iſidori* Hiſp. Epiſcopi, *Honorii* Presbyteri Auguſtodunenſis, *Sigeberti* Gemblacenſis Monachi & *Henrici de Gandavo*, Archidiaconi Tornacenſis ſubjunxit. Iiſdem junctum, addito præterea *Ildefonſi* Toletani libello, edidit illuſtravitque Aubertus Miræus in Bibliotheca Eccleſiaſtica, Antverp. 1639. fol. quam cum novis auctariis (*b*) recudendam dedi Hamburg. 1718. fol. Separatim præterea vidit lucem Helmſt. ex recenſione Joannis a Fuchte, Helmſt. 1612. 4. & cum ſcholiis Rev. D. Salomonis Erneſti Cypriani, qui Gennadium cum Codice Guelpherbytano & Norimbergenſi contulit. Jen. 1703. 4. Plerique Codices MSti, ſicut editiones quoque & Honorius, cujus liber ſecundus de luminaribus Eccleſiæ, Gennadii breviarium refert, & Trithemius cap. 188. librum incipiunt a *Jacobo Niſibeno*: Quod autem prologi vice ex Codice Martiniano attulit Suffridius Petri caput de *Hieronymo*, quod legit & Marcellinus Comes ad Annum 392. & Mabillonius atque Marcianæus edidere ex vetuſtiſſimo Codice Corbejenſi ſeu Sangermanenſi, litteris ſcripto Longobardicis, qui annos, ut ajunt, præfert plus mille, atque ſcriptus antiquis characteribus Merovingicis, hoc caput cæteri Codices, cæteræque editiones ignorant: ignorat etiam ſingularis Codex Veronenſis, de quo hæc Petrus & Hieronymus Alerii fratres Ballerinii, Veronenſes in Obſervationibus ad laudatiſſimi Noriſii Opera Tom. IV. p. 925. *In Capituli Veronenſis Bibliotheca, in qua varia cuſtodiuntur perantiqua MSta, inter quæ alia ſexti ſeculi initio cum Conſulum notis exarata ſunt, alia paulo poſt, pleraque ante decimum ſeculum: in hac, inquam, Bibliotheca inſignis eſt codex Gennadii, qui majuſculis litteris ſcriptus ſin ætate major, at minor certe* Corbejenſi *non videtur*. *Variantes*

le-

(*a*) Vide Henricum Noris II. 16. Hiſt. Pelag. Hic Gennadium ſemipelagianis, accenſet atque etiam diſſ. de V. Synodo pag. 118. quod facere minus audet Voſſius lib. 1. hiſt. Pelag. cap. 10. & pluribus Gennadium tuetur Bruno Neuſſerus prodromi p. 125. ſeqq.

(*b*) Acta Erud. A. 1718. pag. 444.

lectiones quæ præclaræ ſunt, cum Corbejenſi fere conveniunt, aliæ autem ſunt præſtantiores multo & emendatiores quæ ad hunc ſcriptorem deduci queunt. Quod majori eſt animadverſione dignum, & ad Codicis germanitatem declarandam valet plurimum, eſt, deeſſe in hoc Codice capita, quibus de Hieronymi, Cæſarii *Arelatenſis*, Sidonii, Honorati *Conſtantiæ Epiſcopi*, Cerealis *Africani*, Eugenii *Carthaginienſis*, Pomerii, Honorati *Maſſilienſis operibus diſſeritur, quæ in Codice Corbejenſi leguntur, nec non in laudata P. Marcianæi editione. Deſinit in* Gennadio *&* Gelaſio, *quorum elogia in Corbejenſi deſunt. Quæ vero in noſtro Codice ſimul & Corbejenſi deſunt, omnia abſunt ab antiqua editione Hieronymi, cui Gennadii Catalogus adjectus eſt, quam Epiſcopus Alerienſis* Joannes Andreas Roma 1468. fol. *promulgavit*. Corbejenſis Codicis Lectiones Marcianæus in Hieronymo ſuo annotavit, quem in Bibliotheca Eccleſiaſtica ipſe ſecutus ſum libenter. Codicis Veronenſis ſed paucas quaſdam lectiones excerpſit illuſtris Maffeus ad calcem ſupplementi Acaciani, Venet. 1728. 8. editi. Alteram etiam *vitam S. Hieronymi* ex duobus vetuſtis Codicibus Luxovienſi & San-Gallenſi publicavit laudatus Mabillonius Tomo 4. Analect. (edit. novæ pag. 194.) quam Gennadio tribuit. Incipit. *Hieronymus noſter in oppido Stridonis*. Sed Gennadii non eſſe probat Pagius ad A. C. 420. n. 21. Caput etiam de *Sedulio*, quod Hieronymi nomine ex Corbejenſi Codice edidit laudatus Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 336. Sirmondus, Juſtus Fontaninus aliique malunt tribuere Gennadio, Gennadii non eſſe probat Noriſius Cenotaph. Piſani diſſ. IV. cap. 2. §. 1.

Liber de *Eccleſiaſticis dogmatibus* plus ſimplici vice vulgatus ad calcem Tertulliani edit. Baſil. & inter S. Auguſtini (*a*) opera (etiam in appendice Opp. Auguſtini tomo octavo edit. Benedictin.) ſed Gennadio vindicatus, illuſtratuſque a Geverhardo Elmenhorſtio, Hamb. 1614. 4. qui veteris Theologi homiliam lectu non indignam de Chriſti moribus Chriſtiano homini ſectandis & duas Epiſtolas Martiali Lemovicenſi ſuppoſitas ſubnexuit. Locus ex cap. 72. laudatus in Concilio II. Turonenſis A. 567. can. 27. ſed ſine nomine auctoris, *ſicut in dogmatibus Eccleſiaſticis habetur inſertum*. Capita a trigeſimi primi fine uſque ad quinquageſimi ſecundi initium apud Rabanum deſiderantur, atque videntur addita ex Concilio II. Arauſicano An. 529. aliiſque monumentis poſt Gennadium, quæ Elmenhorſtius in notis p. 138. ſeq. annotavit.

In capite ultimo libri de ſcriptoribus has porro lucubrationes ſuas temporum perditas injuria Gennadius ipſe commemorat: *Ego Gennadius Maſſiliæ presbyter ſcripſi:*

adverſus omnes hæreſes, libros octo: incertum an hoc ex opere decerpta ſint quatuor de *Prædeſtinatianis*, *Eutychianis*, *Neſtorianis* & *Timotheanis*, quæ tribus ultimis capitibus libri de hæreſibus præmittuntur, quem ſub Hieronymi nomine Claudius Menardus edidit: Sirmondus autem cap. 6. Hiſtoriæ Prædeſtinatianæ in MS. Biblioth. S. Victoris reperit ſubjuncta libro Auguſtini, his ad-

(*a*) Sub *Auguſtini* nomine legit præter Abonem Abbatem in Canonibus c. 43. apud Mabillon. T. 2. Annal. pag. 313. & præter *Joannem Scotum*, & atque integrum inſeruit Rabanus libr. IV. de univerſo cap. 10. Tom. 1. Opp. pag. 86. ſeq. In Codice MS. Monaſterii Benedictini decem a Mantua millibus, Definitiones hæ dogmatum Eccleſiaſticorum præferunt nomen S. *Fauſti* Epiſcopi Eccleſiæ Maxilienſis, teſte Mabillonio itineris Italici pag. 208. Petrus Abailardus libris de Theologia Chriſtiana & Gratianus laudant jam ſub *Auguſtini*, jam ſub *Gennadii de fide orthodoxa* nomine. Sed & idem Abælardus pag. 1263. ex Gennadio de fide Orthodoxa allegat quæ in Auguſtini Enchiridio leguntur. Gennadio præter Hadrianum I. Papam Epiſt. ad Carolum M. de cultu imaginum, Alcuinum, Florum & Eccleſiam Lugdunenſem contra Gotheſchalcum, Walafridum Strabonem, Algerum, Petrum Lombardum, Thomam Aquinatem & Trithemium adſcribit Ratramnus Corbejenſis III. 5. contra Græcos; ſed falſo auctorem vocat CPolitanum Epiſcopum. Perinde ut Maſſilienſem Epiſcopum Gennadium confinxere Hadrianus I. Papa, Sigebertus, cap. 30. Platina atque alii.

additis verbis: *finit relatio S. Auguſtini Epiſcopi de hæreſibus : hæc vero quæ ſequuntur , a Gennadio Presbytero Maſſilienſi ſunt poſita .*

adverſus Neſtorium libros ſex ,

& *adverſus Eutychem libros XI.* (al. *libros VI.*)

adverſus Pelagium libros tres .

tractatus de mille annis & de Apocalypſi Joannis ,

& hoc opus (librum de ſcriptoribus) *& Epiſtolam de Fide mea miſi ab Beatum Gelaſium , urbis Romæ Epiſcopum .* Gelaſius diem obierat A. 496. itaque hocce caput poſt illud tempus adjunctum oportuit a Gennadio , licet priora capita multis annis prius videtur ſcripſiſſe quia c. 91. refert Theodolum ante triennium obiiſſe regnante Zenone , quem conſtat rebus humanis valedixiſſe An. 491. ut laudatus Noriſius annotavit .

* Variantia illa inſignis Codicis Veronenſis in opuſculo de viris illuſtribus Gennadii , omnia demum exhibuit Clariſſimus Vallarſius in poſtrema editione operum S. Hieronymi Veronæ adornatas non multos ante annos . Hujus vero Codicis vetuſtiſſimi lectioni per omnia adſtipulatur æqualis antiquitatis MS. Codex Lucenſis , de quo ego Commentariolum edidi , vulgatum in Sylloge opuſculorum , quæ P. Calogiera amicus meus ſingularis Venetiis producit Tom. XLIV. Ibi pariter deſiderantur ea , quæ a Veronenſi abeſſe monet hic Fabricius, & Vallarſius non reperiſſe ſeſe teſtatur . In eodem etiam Lucenſi Codice repræſentatur liber *de Eccleſiaſticis dogmatibus* ſub hoc titulo : *Incipit de Dogmatibus Eccleſiaſticis* (forte Eccleſiaſticæ) *ſedis Epiſcopi Maxilienſis* . Variantes inde quædam non facile obviæ deducuntur , ut & ſpecimine a me producto in eodem , qui ſupra , commentario probatur .

Alius *Gennadius* Medicus , cujus ſomnium ex Auguſtino narrat Julianus Toletanus lib. 2. prognoſticon cap. 33. eundem laudat Auguſtinus Epiſt. 100. (novæ edit. 159.)

Gentilis Brixienſis , JCtus , ſcriptor Repertorii , Geſnero *Gentilis Papienſis* , fortaſſe quia Papiæ ſive Ticini docuit .

Gentilis Fulginas Italus , Medicus inſignis & Johannis XXII. Archiater , defunctus Peruſiæ An. 1348. (*a*) ſcripſit expoſitiones *in Avicennam :* Commentar. in *Ægidium de pulſibus* . *Conſilia* , variaque ſcripta alia *de lepra* , *de febribus* , *de balneis* , *de proportionibus convenientibuſque doſibus Medicinarum* (de gradibus Medicinæ vocat Trithemius c. 545.) aliaque quæ videri poſſunt apud Geſnerum , Lindenium , Merklinum , Mangetum . *de diviſione librorum Galeni* parvus eſt libellus e Speculatore collectus . * In Cod. MS. Bibliothecæ Malateſtarum Cæſenæ reperi *medica conſilia Thadæi de Florentia , & Gentilis de Fulgineo* , inter quæ conſilium unum Gentilis eſt pro peſte , quæ Peruſinum afflixit An. 1348. Neſcio an Gentilis Conſilium iſtud dederit anno ipſo ſuo emortuali , vel potius annus mortis aliquantulum promovendus ſit . Ejuſdem *practica de Febribus* excuſa eſt Bononiæ editione vetuſta , ſed Anni incerti in 8.

Conſilium *de Balneis* indicatum hic a Fabricio neſcio an idem ſit cum opuſculo , *de Balneis Senarum & Viterbii* , quod in Bibliotheca Riccardiana extare monet Cl. Lamius in catalogo ejuſdem Bibliothecæ pag. 208.

Gentilis de Monte florum ſive ex oppido Montisflorii , Picenus , Ord. Minor. ex Lectore Sacri Palatii Presbyter Cardinalis S. Martini in Montibus , ab A. 1300. ad 1312. (*b*) miſſus eſt An. 1307. in Hungariam a Clemente V. Legatus & res ibi compoſuit (*c*) uſque ad Annum 1310. interfuit Concilio Viennenſi A. 1311. atque in eo pro Bonifacio VIII. ſicut ab Anno 1303. ſeq. adverſus Fratricellos acriter decertavit , unde

(*a*) Non 1310. uti Mercklin. p. 309. vide Mangeti Bibl. Medicam T. 1. pag. 455.

(*b*) Baluz. T. 1. de Papis Avenionenſibus p. 581.

(*c*) Ibid. & p. 1412. ſeq.

de præter *homilias*, quas ſolas memorat Waddingus pag. 145. inter ejus ſcripta apud G. Joſephum Eggs in purpura docta T. 1. pag. 264. etiam referuntur *Apologia pro Bonifacio VIII.* adverſus Philippum Pulchrum, Galliæ Regem : *& diſſertatio adverſus Fraticellos*.

Geofridus vide *Godefridus*.

De *Georgiis* fama & eruditione claris ſchediaſma a Joachimo Manzelio editum Guſtroviæ 1712. 4. nonnullos recentioris ætatis Georgios jucunda varietate perſequitur, ſicut de Georgiis qui Græce ſcripſerunt, eruditam Leonis Allatii diatribam notulis, ſupplemento & indice auctam exhibui tomo decimo Bibliothecæ Græcæ: Eundem in modum de Georgiis quibuſdam medii ævi qui Latine ſcripſerunt, pauca hæc præſenti loco annotare liceat.

Juris conſulti a *S. Georgio*, tres celebrantur 1. *Jacobinus* Jaſonis diſcipulus qui ſæculo XV. vergente Taurini docuit, cujus tractatus *de feudis* exſtat Colon. 1574. 8. & in Oceano juris, Tom. X. pag. 179. Ejuſdem *de homagiis* Tom. X. parte 2. p. 172. *Commentarius in quatuor Juris Civilis Matutinos tractatus*, Bonon. 1575. fol.

2. *Joannes* qui Jus Pontificium profeſſus fuit Bononiæ medio ſæculo XIV. atque interpretatus eſt *partem 1. & 2. Decretorum*, & titulum 28. ſecundi Decretalium *de appellationibus*, & *quartum Decretalium librum*, Venet. 1578. 1579. Etiam *in Clementinas* ſcriptarum ab eo obſervationum meminit Pancirollus III. 24.

Joannes Antonius, Placentinus, Patricius Mediolanenſis qui cum Jus utrumque ab anno ætatis 28. docuiſſet Ticini deinde Cardinalis uſque ad 1509. quo ſeptuageſimo ætatis diem obiit. Hic Pancirollo III. 47. teſte præter easdem *Clementinas* interpretatus eſt *Jura appellationum*, *quartumque Decretalium*, & *primam Decreti partem*, *Feudaque* in quibus illuſtrandis *Alvorotum* ſequi ſe fuit profeſſus. *Oratio* in exequias Cardinalis Tornacenſis habita prodiit, Romæ 1483. 4.

A S. Georgio. Inter claros viros, qui hoc diſtincti cognomine ſeſe literis commendarunt, ſuum tuetur locum Benvenutus de S. Georgio eques Hieroſolymitanus, qui a Bonifacio Marchione Montisferrati, miſſus legatus ad Alexandrum VI. novum Pontificem orationem coram illo habuit Anno 1493. editam in 4. ſine loco, & Anno.

Opus Feudale Joannis Antonii de S. Georgio Placentini prodiit Papiæ An. 1490. in fol. Ejuſdem opus, ſeu lectura ſolemnis ſuper titulo de appellationibus lucem vidit Papiæ per Magiſtrum Antonium de Carcano an. 1488. in fol. Commentarius ſuper compilatione Decretorum a Gratiano compoſita Papiæ Anno 1417. fol.

In Codice MS. 398. Feliniano ſervatur Conſilium ejus in materia Feudi pro Comitatu de Fuxo. Scripſit denique celebrem diſſertationem in cauſa Succeſſionis in ducatu Livoniæ, quem Rex Daniæ ad ſe devolutum contendebat defuncto Friderico abſque maſculis; ſed duabus tantum fœminis relictis quarum una Agnes ſibi deberi principatum illum dicebat. Hinc lis nata, & reſoluta pro Agnete. MS. Cod. Felini.

Georgius Monachus *Altaichenſis* in Bavario, Ord. Bened. ſcriptor *Chronici* rerum Monaſterii Altaichenſis. MStum ex Poſſevino laudat Voſſius pag. 704. Altaichum utrumque conditum poſt Annum 755. ab Utilone qui diem obiit An. 765. vide Velſerum pag. 151. cui Georgium hunc ignotum fuiſſe apparet. Vide infra *Georgius Hugo*.

Georgius Benignus, Raguſæus Ord. Minor. non circa Annum 1400. ut ex Waddingo Cangius, ſed 1500. Archiepiſcopus Nazarenus. Scripſit eodem Waddingo pag. 145. teſte Defenſionem pro *Joannis Reuchlini* dialogo de Talmude Judæorum non ſupprimendo. Præterea *vexillum Chriſtianæ victoriæ*. *De aſſumtio-*

næ B. Virginis Mariæ. *De natura Angelica* quæſtiones: & volumen grande *de Dialectica*.

* Ex catalogo Bibliothecæ Riccardianæ p. 208. dicimus ſcriptorem hunc Epirotam, vel Illyricanum extitiſſe de familia Salviatorum Florentinorum; ſcripſiſſe pariter librum *de Gratia* in MS. Codice ejuſdem Bibliothecæ legendum hoc titulo: *Georgii Benigni Fratris Seraphicæ Religionis ad virum Magn. Laurentium Petri Coſmi Patris Patriæ in opus ſeptem quæſtionum ab ipſo propoſitarum*.

Georgius Britulienſis ſive *de Bretolio* Monachus ſcripſit expoſitionem *in Exodum* eamque dedicavit Abbatibus *quadripartitæ profeſſionis* Ciſtercienſi de Caroli loco, Benedictino de S. Luciano Belluacenſi, Canonicorum regularium de S. Genovefa Pariſienſi, & Præmonſtratenſi de S. Petro Selincurtenſi. Commentarium illum MS. exſtare in Bibliotheca Prulienſi, ſive Pruliacenſi diœceſis Senonenſis, notat Jacobus le Long in Bibliotheca Biblica p. 741. *Dedicationem* ſolam ex eodem MS. vulgavit Edmundus Martene Tom. anecdotor. p. 426.

Georgius Chadleius Anglus, Lelando c. 414. *Chedolegus*, vixit Oxoniæ circa Annum 1360. ſcripſitque Commentarium *in Apocalypſin*, laudatum etiam Baleo VI. 21. Pitſeoque p. 500.

Georgius Eppius Vimpinenſis Ord. Præd. ſeculo XV. ſcripſit *de illuſtribus Viris ac ſanctimonialibus Ord. Præd.* MS. Ratisbonæ.

Franciſcum Georgium Venetum, Ord. Minor. An. 1510. diem obiiſſe præter rem traditum Molano, Poſſevino, Miræo: Nam Harmoniam ſuam dicavit Clementi VII. qui An. 1525. & Problemata Pulo III. qui An. 1534. Papam gerere cœpit. Non mediocris ſane in his ſcriptis eruditio & ſubtile ingenium paſſim elucet: quanquam interdum indulgens parum ſolidis ſpeculationibus Platoniciſque & Cabbaliſticis ac Talmudicis placitis ac ſomniis: quamobrem Sixti Senenſis (*a*) & aliorum reprehenſiones incurrit. Titulus prioris operis eſt: *De harmonia Mundi totius*, *Cantica tria*, quorum ſingula octo tonis iterum diſtinguuntur. Canticum *primum*, ſive *antiquum* quo Divina, humana, cœleſtia, ſupercœleſtia atque inferiora omnia, concinna proportione & harmonica ſuavitate diſtributa eſſe demonſtrantur. Canticum *ſecundum* ſive *novum*, omnia in Chriſto, multiplici conſonantia correſpondere dulcioribus modulis quam articuli & membra in mundano aut humano Corpore. Canticum *tertium* denique ſive *noviſſimum*, de mundi minoris, ſive hominis, propter quem facta ſint omnia, concordem in debitum finem, progreſſum & ſtatum. Prodiit hoc opus Venet. 1525. & Pariſiis 1544. fol. cujus editionis exempla quædam præferunt Annum 1546. Expungenda in hoc opere plura notat *Index Hiſp.* pag. 396. 406.

In Scripturam Sacram & Philoſophos *problematum tria millia*, ſex tributa tomis, ſinguli quæſtionibus 500. quorum *primus* Hiſtoriam ſacram ad Captivitatem Babylonicam uſque perſequitur, *ſecundus* Legem, *tertius* Oracula Prophetarum, *quartus* Evangelium, *quintus* ſeptem ſapientum doctrinam vitamque 1. Salomonis, 2. Jobi, 3. Hermetis Triſmegiſti, 4. Platonis Academicorumque, 5. 6. 7. Orphei, Pythagoræ, Zoroaſtris. *Sextus* poſtremo argumenta varia de Deo, de Cœlis, Homine ejuſque viribus, moribus & eventibus, de bonis maliſque angelis, de animalibus, de Mundo & proprietatibus Naturæ, operationibuſque ac virtute: de quibuſdam S. Scripturæ locis reconditis: de quibuſdam occultis operationibus Naturæ & Artis, & denique de ſitu & proprietate myſterioſa quorundam locorum, fluminum, Civitatum, montium

(*a*) Colomeſ. Italia Oriental. pag. 39. Obſervationes Hallenſes Tom. 2. Obſerv. 16. Joan. Bona de Divina Pſalmodia cap. 17. §. 2. pag. 534. Opp.

tium in ſacris litteris memoratorum. Prodiere hæc problemata Venetiis 1536. & Pariſiis 1574. 4. & 1621. 4. ad cujus poſtremæ editionis calcem ſubjuncta notatio locorum quæ expungenda monuit *Index Hiſpanicus* pag. 406. 421. Conferenda etiam quæ ad Georgii hujus quæſtiones in Geneſin notavit reſponditque Marius Merſennus ad calcem Commentarii in ſex prima Geneſeos capita, Pariſ. 1623. fol.

Omitto *Vitam B. Claræ Bugniæ*, Venetæ Clariſſæ: quæ exſtat in parte quarta Chronicorum Ordinis Minorum, edita Italice Venet. 1621. & *Carmina* pia aſcetica ibidem, ſcripta Italice, quæ laudat Waddingus p. 119.

Georgius Orter de *Frickenhauſen* Ord. Præd. qui Lipſiæ circa Annum 1489. & ſeq. edidit tria ſcripta contra immaculatam conceptionem B. Virginis. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 883. ſeq. ubi etiam *Quadrageſimale* ejus & *Sermones de tempore*, *per Adventum* & *de Sanctis* memorantur.

Georgius Prior *Gemnicenſis*, Ordinis Carthuſiani in Auſtria, cujus *Ephemeris* ſive *Diarium peregrinationis transmarinæ* in Ægyptum, Montem Sinai, terram ſanctam & Syriam ſuſceptæ An. C. 1507. ſq. prodiit *libris III.* in Bernardi Pez anecdotis Tom. 2. parte 3. pag. 454. 640.

Georgius Hephurnus, Scotus Ord. Præd. circa Annum 1480. qui *Collectiones Theologicas* & *de reformatione ad fratres ſuos* ſcripſiſſe traditur apud Jacobum Quetif Tom. 1. p. 901.

Georgius Hugo laudato Voſſio p. 569. non diverſus videtur a *Georgio* monacho *Altaichenſi*, de quo ſupra p. 33. De eo ſic Joan. Aventinus inter ſcriptores quibus uſum ſe profitetur ante librum ſecundum Annalium Bojorum: *Georgius Hugo Philoſophus, curator Altaichii inferioris, (Cœnobium eſt Divo Benedicto dicatum) is juſſu Georgii Ducis Latine perſcripſit Bojos.*

Marius ſive potius, ut rectius apud Poſſevinum, *Marcus Georgius* Venetus Ordinis Servitarum circa Annum 1381. Theologus & Philoſophus qui ſcripſit *libros duos de libertate Eccleſiaſtica*, & Vitam *Philippi Benizzi* (*a*) Florentini, An. 1285. defuncti, fundatoris Ordinis Servitarum, Carmine Heroico.

Georgius Mediolanenſis. Vide infra *Ravennatinus*: quanquam ſunt qui duos Ord. Præd. circa idem tempus An. 1500. ſtatuunt unum *Logices*, alterum *Vitæ Jacobi Sextii* ſcriptorem, & utrumque diſtinguunt a Georgio Ravennatenſi. Vide Jacobum Echardum Tomo 2. p. 31. & 43. Malo tamen Voſſio aſſentiri, qui pag. 813. pro tribus hiſce unum in commentarios ſuos retulit.

Georgius Merula, infra *Merula*.

* *Georgius Natta* e Caſſali S. Evaſii, ſed ex diutina commoratione Attenſis appellatus, cujus typis impreſſa Papiæ, ubi legebat An. 1475. extat *Repetitio de verborum ſignificatione*.

Conſilia etiam ejus leguntur. Vide Pancirolum lib. 2. cap. 132.

Georgius Ravennatinus, Mediolanenſis, Ordinis Prædicatorum, defunctus Anno 1520. ſcripſit *Logicam*, nec non *Vitam Jacobi Sextii*, Mediolanenſis, Ordinis Prædicatorum, defuncti A. 1493. editam a Leandro Alberto, lib. 1. de viris illuſtribus illius Ordinis pag. 255. b. Præterea hæc ejus MSta in domo Gratiarum Ord. Dominicani Mediolanenſi: *De viris illuſtribus Ordinis Prædicatorum in Provincia Romana*, *Hiſtoriam Cœnobii S. Mariæ Gratiarum Mediol.* opus quadripartitum. *Dialogum inter S. Dominicum & Petrum Martyrem* de utriuſque Vita. Tractatum *de Vita Cœnobitica*. *Interlocutionem myſtam* ſuper novis & inauditis rerum mutationibus. *Apologiam pro Bartholomæo Quarterio*, *qui impubes Ordinem Prædicatorum profeſſus erat*. *Quæſtionem an ante annum XV. ætatis hoc liceat facere*. *Carmen ad dictum Bartholomæum*, qui ab Ordine defecerat,

(*a*) Ita legendum apud Voſſium pag. 539. pro *Bencii*. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. IX. p. 160. Julium Nigrum in hiſtoria ſcriptorum Florentin. p. 167. 168.

rat, & ut redeat *adhortatorium*. *Hymnum de aſſumtione B. Mariæ Virginis*.

Georgius Riplay, ſive *Riplæus*, Lelando cap. 435. *Gregorius Ripolegus*, Anglus, ex Regulari Canonico Brindlingtonenſi, Carmelita in Cœnobio Botulfino. Hunc A. 1490. claruiſſe ſcribit Baleus VIII. 49. & poſt mortem, Magiæ inſimulatum & Necromantiæ. Scripta ejus hæc ab eo referuntur: *Vita Botulfi Abbatis*. *Vita Joannis Bridlingtoni*. *Hiſtoria compaſſionis Mariæ*. *Theorica*. *Concordantiæ*, ſive Concordia Naturalium Philoſophorum *Gvidonis & Raymundi*. *Secreta Philoſophorum*. *Alchymiſtarum myſteria*. *Practica Cerimonialis*. *Caſtellum XII. portarum*. *Dictata ægri*. *De Magia Naturali*. *Compendium Alchymiæ*. *Ars brevis* ſive *clangor*. *De lapide Philoſophico*. *Dialogi*, *Carmina*, & *Epiſtolæ*. His Pricæus pag. 677. addit: *Medullam Philoſophiæ*, *Pupillam Alchymiæ*, *Terram terrarum*, *Experimenta Philoſophica*, & librum *de rerum temperaturis*. * In Theatro chemico Argentorati An. 1659. excuſo extat hujus ſcriptoris libellus inſcriptus: *Duodecim portarum axiomata Philoſophica*; qui pariter inſertus eſt in collectione omnium operum chymicorum curis Ludovici Combrachii excuſa Haſſiæ Caſſel 1649. in 4. ſunt autem ibi alia plura opera chymica ejuſdem, quæ Fabricium latuerunt.

Georgius a Tempſeca, (*a*) Voſſio (*b*) & Sandero (*c*) minus recte *a Tenſera*, Brugenſis, poſt Annum 1252. ſcripſit Hiſtoriam *Atrebatenſem*, laudatam a Ferreolo Locrio in Chronico Belgico & a Jacobo Meyero, Flandricarum rerum ſcriptore, qui ex Georgii hujus collectaneis profeciſſe ſe non diffitetur.

Georgius Torquatus, Magdeburgenſis, Theologus & Hiſtoricus, cujus eſt *Series & ordo Pontificum Eccleſiæ Magdeburgenſis* ab exordio fundationis ſuæ circa Annum 967. ad Annum 1513. ex veteri Chronico excerptus circa Annum 1562. paſſimque auctus & ex Goldecii apographo editus in Tomo tertio ſcriptorum Johannis Burchardi Menckenii pag. 374. 406. collatus cum Anonymi Chronico Magdeburgenſi Meibomiano Tom. 2. pag. 369. ſeq. Ejuſdem Georgii *Annales* uberiores *Magdeburgenſes*, & *Halberſtadenſes* MSS. habuit Henr. Meibomius, avus, ex quibus locum producit in diſſertatione de Irminſula cap. 10. Tom. 3. ſcriptorum de rebus German. p. 20.

Georgius Trapezuntius, Cretenſis ac Græcus licet, non eſt prætereundus mihi hoc loco, quoniam & Latine multa ſcripſit, atque vertit e Græcis eleganter, ejuſque non contemnendæ fuere partes in luce inſtauranda litterarum. Quoniam autem de lucubrationibus ejus, quas utraque lingua in lucem protulit, dictum eſt diligenter in Diario Eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 414. 446. & ab Leone Allatio in diatriba de Georgiis, Tomo X. Bibliothecæ Græcæ pag. 721. ſeq. ſatis eſſe exiſtimo Benev. Lectorem rogare, ut hæc conſulat, & de Trapezuntio præter ibi laudatos a me, Nicolaum Comnenum Papadopoli conſulat T. 2. hiſtor. Gymnaſii Patavini p. 180. & Niſſeronum Tomo XIV. memoriarum de viris eruditis, editarum Gallice p. 322. ſeqq. Diem obiit hic Georgius extrema ſenectute, poſt ademtam prius omnium rerum & proprii nominis memoriam, Romæ A. 1484. ante 12. Auguſti, eo enim die Sixtus quartus rebus humanis valedixit, cui Andreas, filius Georgii Trapezuntii, dicans Almageſtum Ptolemæi (*d*) a Patre verſum, negat Patrem morte præventum facere hoc ipſum per ſe potuiſſe. * Adde nondum a nemine commemoratas, Epiſtolas ejus ſeptem excuſas in collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari, cujus loco ſuo memini. In Epiſtola ejuſdem Collectionis CIV. Sermonem habet Epiſtolæ,

(*a*) Franciſcus Swertius Athen. Belg. pag. 276. & Valerius Andreas Bibl. Belg. p. 267.
(*b*) pag. 704. de Hiſt. Lat.
(*c*) De Brugenſibus eruditione claris p. 33.
(*d*) Acta Sanctorum Maji p. 184. Diarium Eruditor. Italiæ T. XVI. p. 422.

læ, ſeu potius ut ipſe appellat, orationis *de fortunis ſuis* ad Nicolaum Pontificem ſcriptæ. Inſuper Malateſtarum Bibliotheca Cæſenæ ſervat Codicem MS. Homiliarum S. Joannis Chryſoſtomi in Matthæum ex Verſione Aniani continuata a Trapezuntio; ſimulque habet Epiſtolas MS. ejuſdem Georgii ad Franciſcum Barbarum, datam ex urbe 5. Chalend. Martias An. 1450. quam Epiſtolam in collectione Epiſtolarum Barbari nequaquam legas.

Porro quæ de hoc Georgio ſcribit Niceronius Tom. XIV. ex Urbe ſcilicet ſeceſſiſſe Neapolim ab Alphonſo Rege accitum cum annuæ pecuniæ aſſignatione; hæc veritati minime congruunt; nam in Epiſtola CCX. ad Franciſcum Barbarum data Neapoli die XXVIII. Septembris An. 1453. cum eo conqueritur his verbis: *nec ſpes ulla proviſionis regiæ, vel ſalarii viget*. Tunc vero commorationis ſuæ Neapoli Annum integrum jam abſolverat. In MS. Codice Taurinenſi Cod. 601. Manuſcriptorum Latinorum ſervatur Georgii Epiſtola ad Leonellum Eſtenſem contra Gvarinum; ſicut & Apologia Rhetoricorum ſuorum in Gvarinum. Oratio in funere Michaelis Fantini Veneti.

Acuratiorem operum Trapezuntii catalogum exhibet Zeno Oſſerv. Voſſian. Tom. II. pag. 2. ſ.

Georgius Valla, infra, *Valla*.

Georgius de Ungaria, Ordinis Prædicatorum, ſcriptor libri *de ritibus Turcorum* capitibus XXIII. quem laudat Bernardus Luzemburgicus in Catalogo hæreticorum.

Alexander Geraldinus, *Gherardinus*, ſive *Girardinus*, Amerinus, Epiſcopus An. 1496. Vulturarienſis & Montis Corbini in regno Neapolitano: Vide Ughellum Tomo 8. pag. 392. Inde A. 1516. Anno ætatis 70. Epiſcopus Civitatis S. Dominici apud Indos Orientales: variis Legationibus functus, defunctuſque A. 1525. ſcripſit *Vitam Catharinæ Auſtriacæ*, Conjugis Henrici VIII. Angliæ Regis, Carmine Hexametro. Vide Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 24. pag. 233. *Vitam S. Catharinæ Virginis & Martyris* Carminibus Latinis. *Vitam S. Benedicti* Sapphico Carmine. *Sacrorum Carminum libros XXIV. De Latii & Romæ laudibus*, & *Antiquitatum præſtantia*, Elegiaco Carmine. *Invectivas* Lyricas *in malam fœminam*. Tum ſoluta Oratione *Itinerarium An.* 1520. *ad Regiones ſub æquinoctiali plaga conſtitutas*, quod diu poſt auctoris mortem vulgatum eſt ab ejus abnepote *Onufrio Geraldino* de Catenaccis, Romæ 1631. 8. cum ejuſdem Alexandri vita, præter quam Allatius pag. 208. Apum Urbanarum teſtatur etiam ſe legiſſe ejus tractatulum MStum: *de Viris Geraldinis, qui in obſequio Apoſtolicæ Sedis per varia tempora inſudarunt*. Cætera inedita Alexandri ſcripta Onufrio memorata ſunt: *Epitome Conciliorum* ab Orbe Chriſtiano. *Summorum Pontificum Acta*. *Epiſtolarum libri II. Officia varia Sanctorum*. Volumen *Orationum* ad Principes Chriſtianos *pro bello contra Turcos movendo*. *De iis, qui funguntur a ſecretis Principum*. *De educatione nobilium puerorum & puellarum*. *De officio Principis*. *Elogia virorum illuſtrium Romanorum* ab Ænea uſque ad Pompejum Magnum. *Monumenta Antiquitatum Romanorum* e veteribus *Inſcriptionibus* recollecta ſuis itineribus & ſtudio. *De quantitate ſyllabaria & Carminum compoſitione*.

Antonius Geraldinus, Alexandri frater major natu, de quo ſupra in *Antonio* Tom. 1. p. 125. defunctus A. 1488. Ejus *Eclogæ XII. de myſteriis Vitæ Jeſu Chriſti*, prodiere Salmanticæ 1505. 4. *Oratio ad Innocentium VIII.* Romæ An. 1486. habita, editaque in 4. Vide Nicolaum Antonium Tomo 2. Bibliothecæ novæ Hiſpanæ pag. 685. & Diarium Eruditorum Italiæ Tomo 22. pag. 360. ſeq. & Tomo 24. pag. 230. ſeq. *Pœnitentialis Pſalmodia*, ſive Pſalmi VII. Pœnitentiales Latino carmine. 1486. in 4. * Ejus Eclogæ XII. ſcriptæ ſunt ab eodem authore Cæſarauguſtæ An. 1484. *impreſſæ* vero *Romæ anno ſequenti cura*

au-

authoris, *Sereniſſimorum Regis*, *& Reginæ Hiſpaniarum legati*, 8. *id. Julias*. Hæc lego in fine editionis meæ in 4. ex quibus Fabricium corrigas.

Geraldus de Abbatis villa, Magiſter Pariſienſis circa Annum 1257. cum Gvilhelmo de S. Amore faciens, Franciſcanos & Dominicanos oppugnavit tribus ſcriptis, adverſario perfectionis Chriſtianæ maxime Prælatorum facultatumque Eccleſiaſticarum inimico oppoſitis. Vide Jacobum Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. pag. 335. ſeq.

Geraldus II. de Gordonio, Epiſcopus *Cadurcenſis* inſtaurator Ordinis Canonici in Baſilica S. Stephani An. 1096. (*a*) *Teſtamentum* ejus apud Dacherium Tom. 8. Spicilegii p. 161. (edit. novæ Tom. 3. pag. 415.)

Geraldus III. Hector, Epiſcopus itidem Cadurcenſis per annos amplius quinquaginta, qui diem obiit An. 1200. Hujus eſt Epiſtola ad Fridericum Imp. data ex Carcere An. 1155. apud eundem Dacherium Tom. 2. pag. 403. (edit. novæ Tom. 3. p. 519.)

Geraldus Itherii, Prior *Grandimontanus*, ſcriptor *Vitæ S. Stephani* Muretenſis, Diaconi & Confeſſoris, qui Ordinem Grandimontenſem in nemore agri Lemovicini Monte Mureto inſtituit circa Annum 1076. Extat ſine nomine auctoris in Labbei Biblioth. nova MStor. Tom. 2. p. 674. & adſcripto Geraldi nomine ex Chifletiano Codice, cum Bollandi notis in Actis Sanctor. Tom. 2. Februar. VIII. p. 205. & ex integriore Codice Grandimontenſi apud Edmundum Martene Tom. VI. monumentor. p. 1046. ſeq. Hic eſt Geraldus ad quem Clementis III. bulla qua Sanctis adſcriptus Stephanus ille fuit An. 1189.

Geraldus Lemovicenſis. Vide ſupra *Gerardus de Fracheto* Tom. 2. p. 182.

Geraldus Bituricenſis Medicus, cujus Commentarium MS. *ſuper Viaticum Conſtantini* memorat Sanderus in Bibl. Belgica MS. pag. 194. Conſtantinus Afer, auctor Viatici ſcripſit circa Annum 1090.

Gerardus, *Gerhardus*, *Girardus*, *Geraldus* de *Abbatis villa*, ſupra, *Geraldus*.

Gerardus, Monachus *Affligemenſis* in Brabantia Ord. Bened. apud Cangium traditur ſcripſiſſe *de ſtatu Mundi*. Sed apud Svveertium & Valerium Andream inſcribitur *de ſtatu matrimoniali*, MS. in Parcenſi Monaſterio non procul Lovanio.

Gerardus Monachus *S. Albini* Andegavenſis, Ord. Benedicti defunctus An. 1123. 4. Novemb. cujus Epitaphium, & Monachorum S. Albini Epiſtola encyclica de obitu Marbodei Epiſcopi & hujus Gerardi, extat in Edmundi Martene Tom. 1. Anecdotor. pag. 355. 356.

Gerardus de Arvernia, Cenomanſis Eccleſiæ Canonicus, cujus *Chronicon* in Anno 1274. deſinens Cangius evolvit in Biblioth. Puteana. Oudinus autem Tom. 3. pag. 582. teſtatur in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi Cod. 1531. procedere uſque ad An. 1288. dicatumque I-voni de Chaſent, qui ex Priore St. Martini Parif. Abbas Cluniacenſis ab A. 1275.

Gerardus Auguſtanus Presbyter circa Annum 980. ſcripſit *de Vita & miraculis S. Udalrici*, *Auguſtæ Vindelicorum Epiſcopi*. Anno 973. defuncti ætat. 83. ordinationis 54. Sine nomine auctoris editus a Marco Velſero Auguſtæ 1595. & in Velſeri operibus p. 505. 587. & in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii p. 97. & Gerhardo reſtitutus in Mabillonii Actis Benedictinis ſeculo V. p. 519. Vide & ſupra *Gebehardus* & *Berno*.

Gerardus ſive *Gerlandus* cum Berengario faciens Monachus circa ſeculi duodecimi initia, ad quem *Hugonis Metelli*, Canonici Regularis Epiſtolam de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento edidit Mabillonius Tom. 3. Analect. pag. 459. (edit. novæ p. 475.) qui Gerardi hujus etiam Epiſtolas legiſſe ſe MStas pag. 465. teſtatur, quas tamen edere omiſit.

Gerar-

(*a*) Sammarthan. T. 2. Galliæ Chriſt. p. 459. b.

Gerardus Scrina de Varonibus *Bergomenſis*, Auguſtinianus, Epiſcopus ab Anno 1342. ad 1356. (*a*) Saonenſis ſive Savonenſis: ſcripſit teſte Jac. Philippo Bergomenſi, ejus populari, in Chronico ad Annum 1355. *in Epiſtolam ad Hebræos: in Cantica Canticorum* expoſitionem, connectentem Paulum Apoſtolum Salomoni & Novum Teſtamentum Veteri. Incip. *Alæ tuæ Cherubim*. Commentarium *in ſexti Decretalium* lib. 3. tit. 17. *de religioſis domibus*. Duo *Quodlibeta*. Et in *libros ſententiarum*. Eadem laudat Trithemius c. 612. & quæ præterea ab Elſſio commemorantur, vereor ne conficta ſint ex verbis Bergomenſis perperam intellectis.

Gerardus Blancus ex villa Gainaco, Parmenſis diœceſis, Epiſcopus Sabinenſis & Cardinalis obiit A. 1302. Præter *ſermones* & ſcripta ad Jus Pontificium ſpectantia, publicavit *Conſtitutiones pro reformando Clero*. Vide G. Joſephum Eggs T. 1. purpuræ doctæ p. 232.

Gerardus, ſive *Geraldus* Monachus *S. Blaſii*, teſte Anonymo Mellicenſi cap. 116. *inter alia* Commentum ſuper Dialecticam *ſcripſit præterea*, *ſatis utilium* Collectas ſententiarum.

Gerardus de Bononia, Doctor Pariſienſis Carmelitarum Prior Generalis obiit Avenione Anno 1317. Præter ſermones de tempore & de Sanctis, Quodlibeta, Quæſtiones Ordinarias, & Commentarium in IV. libro Sententiarum, Summam quoque Theologiæ dare voluit, ſed quam morte præventus imperfectam reliquit. Vide Thrithemium cap. 549. Nec plura Alegrius pag. 280.

Gerardus Bredanus, ex Brabantia, Carthuſianus An. 1474. defunctus, cujus ſcripta ſunt: tractatus *in Pſalmum LXVII. Exſurgat Deus:* & verſibus Vita Chriſti ac de ſancto Ejus Sacramento. Vide Theodorum Petræum p. 161. ſq.

Gerardus II. & *III.* Epiſcopi *Cadurcenſes* Vide ſupra *Geraldus*.

Gerardi Abbatis *Bronienſis* Sec. X. vita ſcripta ab Anonymo Monacho ad Abbatem Gonterum, edita & interpolata a Surio 3. Octobr.

Gerardus nec Cremonenſis (*b*) nec Saboletanus, (*c*) nec Fulginas, (*d*) ſed *Carmonenſis* ex Carmona (*e*) Bæticæ ſive Andaluſiæ Hiſpanus, Toleti (*f*) vixit, diemque obiit An. 1184. ætatis peritia Matheſeos & artis Medicæ, litterarumque Orientalium, celebris inprimis, unde in Hiſpania Orientali honeſtus ei locus datus eſt a Paulo Colomeſio pag. 214. ſeq. Ex Arabico hic Gerardus quem *Arabiſmi gnariſſimum* Vopiſcus Fortunatus Plempius ad Avicennam fatetur, Latine vertit Canonem *Avicennæ* libris V. Canticaque & de viribus cordis: de removendis nocumentis in regimine Sanitatis, & de ſyropo acetoſo: Venet. 1544. 1553. Baſileæ apud Hervag. 1555. fol. Venet 1608. fol. 2. Vol. ex Andreæ Alpagi, Bellunenſis caſtigatione, notiſque Joan. Coſtæi & Joan. Pauli Mongii, & Canonis liber primus & ſecundus ex Plempii recognitione, Lovan. 1658. fol.

Aboali Principis, ſive *Abuali*, filii Davidis, Ægyptii, Compendium Raſis.

Librum *Abubecri Raſis*, qui dicitur *Almanſorius*, practica & antidotarium, nec non *librum diviſionum*, ſive de morborum curationibus. Lugd. 1510. Baſil. 1544.

Joannis Serapionis Practicam ſive breviarium Medicum, Venet. 1497.

Librum *Albengneſit* Philoſophi de virtute medicinarum & ciborum. Argentorat. 1531. fol. cum Tacuino.

Joan-

(*a*) Ughellus Tom. 4. Italiæ ſacræ p. 738. Philippus Elſſius encomiaſtico Auguſtiniano pag. 241.

(*b*) Ita poſt multos alios Franciſcus Ariſius nuper in Cremona litterata p. 269. ſeq.

(*c*) Ita Geſnerus in Bibliotheca, Gvido Bonatus, cum Volaterrano, Leandro Alberto &c.

(*d*) Ita Trithemius apud Nicol. Antonium Tom. 2. Bibl. vet. Hiſp. p. 263.

(*e*) Nicolaus Antonius l. c. Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. p. 286. & Tom. XV. p. 208. ſq. ubi inter alia p. 211. ſq. *Gerardi* nomen nec apud Hiſpanos infrequentatum fuiſſe oſtenditur.

(*f*) *Toleti vixit, Toletum reddidit aſtris*. Epitaphium ibid. p. 209.

Joannis Damaſceni Serapionis F. libros VII. therapeutices Baſil. 1529. f.

Iſaac de definitionibus, MS. in Bibl. Bodlej. & *Geberi* libros IX. de Aſtronomia, teſte Ricciolo.

Albucaſæ chirurgi methodum medendi libris III. Baſil. 1541. fol. Vide Labbei Bibl. MSS. p. 50.

Commentarios in prognoſtica Hippocratis, Arabis Anonymi.

Artem parvam Galeni ex Arabico, & *Joannicii* commentarios.

A Gerardo ipſo compoſita:

Theorica Planetarum, quam dialogo edito oppugnavit Joannes Regiomontanus, Georgii Peurbachii diſcipulus.

Geomantia & Practica Planetarum MS. apud Bernardum Treviſanum, Venetiis.

Introductorium Medicinæ.

Commentarius in Viaticum Conſtantini Afri, Benedictini. De Conſtantini hujus qui An. 1090. claruit Viatico dixi Bibl. Græcæ Tom. XIII. pag. 125. Illud viaticum illuſtratum etiam eſſe ab altero *Gerardo Bututo*, Medico Pariſienſi, teſte Geſnerus in Bibliotheca p. 274.

Lipſiæ, teſte B. Fellero Catalogi Bibl. Paulinæ pag. 256. habetur MS. *Magiſtri Gerardi Cremonenſis vita & index librorum ab eo translatorum*.

Kyranidum librum ab hoc Gerardo ex Græco translatum, ante Barthium ſcripſit Geſnerus: ſed illa ſententia rejicitur a Thoma Reineſio pag. 8. Variar. Lect. * Celebri huic viro Italiæ noſtræ reſtituendo non inani labore eniſus eſt Cl. Muratorius Antiq. Tom. III. pag. 937. allatoque P. Franciſci Pippini in Chronico, vulgato Rer. Ital. Tom. IX. teſtimonio, rem confecit. Pippinus enim iſte, qui anno circiter 1315. florebat, ita ejus patriam evulgavit, ut omnem ademerit ambiguitatem, ſcribens: *Gerardus Lombardus natione Cremonenſis An.* 1187. *vita defungitur, ſeptuaginta tres annos natus habens* &c. *Inter opera quæ tranſtulit, habentur in arte tam Phyſicæ, quam aliarum facultatum libri ſeptuaginta ſex, inter quos Avicennæ, & Almageſti Ptolemæi tranſlatio ſolemnis habetur. Sepultus eſt Cremonæ in monaſterio S. Luciæ, ubi ſuorum librorum Bibliothecam reliquit*. Dedit & *Theoricam Planetarum*, editam Venetiis 1478. Bononiæ 1480. in 4.

Gerardus Carthuſianus, vide *Bredanus*, atque *Schiedamenſis* & *Stredamus*.

Gerardus de Caſtris, Carmelita circa Annum 1420. *cujus de Paſſione Dominica* & *Sermones plures de Sanctis* memorat Poſſevinus ex Geſnero & Eiſengrenio.

Gerardus Epiſcopus *Caſtrenſis*, infra *Machetus*.

Gerardus Colonienſis, Ord. Præd. circa Annum 1314. ſcriptor duplicis libri, quorum alter *medela* (*a*) *animæ*, alter *recreatio animæ* inſcribitur.

Gerardus ex *Corbejenſi* Monacho Abbas Silvæ majoris Ord. Bened. circa Annum 1050. poſt *Paſchaſium Ratpertum* ſcripſit *vitam* & *miracula S. Adalhardi ſive Adelardi* circa Annum 826. Abbatis Corbejenſis. Utramque edidit Bollandus in Actis Sanctor. 2. Januarii T. 1. Paſchaſii quidem pag. 96. Gerardi pag. 111. & 118. Poſt Bollandum Mabillonius Sec. IV. Benedictin. pag. 345. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 751. ſeq.

Gerardus Cremonenſis, rectius *Carmonenſis* de quo ſupra.

Gerardus e *Cuſſaco*, Aginnenſis, Carmelita, circa Annum 1346. cujus non niſi *Sermones* ad Clerum, alioſque *ad Populum* memorari reperi.

Gerardus Grot ſive Magnus, *Daventrienſis*, ex Canonico Ultrajectenſi & Aquiſgranenſi Clericus ſeu Frater Vitæ communis, obiit An. 1384. *Joannis Rusbrochii* nonnulla e Germanico tranſtulit in Latium ſermonem, & ipſe Latine plura ſcripſit, e quibus inter Thomæ Kempis opera viderunt lucem tria brevia capita, quæ ultimam partem abſolvunt Vitæ Gerardi hujus, ſcriptæ a Kempiſio, atque in limine tomi tertii Kem-

(*a*) Ita legendum, non *medulla*, monet Poſſevinus.

Kempiſii, p. 29. *Proteſtatio de veridica Prædicatione Evangelii quod prædicavit* & p. 30. *Concluſa & propoſita* & pag. 35. *de ſacris libris ſtudendis*. Memorantur prætereca a Trithemio cap. 656. hæc ejus ſcripta: *De contractibus & uſuris*. *De inſtitutione Novitiorum*. *De locatione curæ Paſtoralis*. *De converſatione interna*. *De regimine monialium*. *De incommoditatibus Matrimonii*. *Epiſtolæ* & *Sermones*. His apud Aub. Miræum in auctario p. 82. & Franc. Svveertium pag. 280. ac Valerium Andream p. 277. adduntur: *De focariis* ad Clerum Trajectenſem. *Contra turrim Trajectenſem*. *De paupertate*. *De quatuor generibus meditabilium*. *De vitio detractionis*. *De Simonia*. *De Beneficiis curatis*. *De ſchiſmate* ad Cantorem Pariſienſem. *De cohabitatione & exercitiis devotorum*. *Concordia Evangeliſtarum de paſſione Domini*. *Commentarius in lectiones Officii Eccleſiaſtici de defunctis*: *De compunctione & eruditione ſcholarium*. *De revocatione lapſi*. *Cordiale quatuor Noviſſimorum*. *Quæritur an quis poſſit*. *De vita in communi degentium*. *De gradibus Eccleſiaſticorum* & *de Communione*. In Epitaphio ejus hi verſus leguntur:

Gerardus magnus vixit ſicut pius agnus.
Fecit quod dixit, ſicut docuit, quoque vixit
Sicut non fictus, aliis mitis, ſibi ſtrictus.

Gerardus Dicæus Lucenſis, Geſnero reſte, *Deliam amantem*, grandi volumine celebravit carmine, & vertit *Dionem*. Sed illa Dionis verſio nunquam in lucem data eſt.

* *Gerardus*, qui de familia Sergiuſta Patritia Lucenſi ortus Græca appellatione δίκαιον (Juſtum) *Dicæum* ſe nuncupare maluit; nec *Deliam amantem* ſcripſit, neque grandi volumine carmina ſua (ea ſaltem, quæ vulgavit typis) complexus eſt. Dedit enim libellum carminum plagularum 18. inſcriptumque *Gerardi Dicæi Lucenſis Progymnaſmatum libellus*. In eo vero ſubinde Deliam, venuſtam neſcio quam puellam celebrat. Eſt hoc totum, quod de authore iſto habemus. Scripſit præter hæc libellum alterum Græca ſua epigrammata continentem, quæ libenter ſe typis vulgaturum profeſſus eſt in epiſtola ad lectorem Progymnaſmata ſua claudente, ſi quidem Græcarum literarum formas habere contigiſſet. Florebat ille ſub initium ſæculi XV. produxitque opuſculum ſuum Lucæ An. 1523. in 4. In Patria bonas literas docuit adoleſcentes.

Exciderat indicaſſe alterum ſcriptoris hujus gentilis mei libellum typis excuſum & rariſſime obvium nempe: *compendium rei metricæ* Florentiæ 1534. in 8.

Hunc virum inſigni elogio celebrat Hortenſius Landus in ſuis quæſtionibus Forcianis lib. 1. *Gherardus Dicæus vir omnium laude, prædicatione, literiſque decorandus, quo uno cive ſatis ornata eſſet veſtra Reſpublica, etiamſi omnibus aliis vel fortunæ, vel naturæ ornamentis deſtituta ſit.*

Gerardus Domarus ſive *Geraldus de Daumaro*, Lemovicenſis, Theologiam docuit Pariſiis, inde Magiſter Ord. Præd. Generalis obiit Avenione A. 1342. *Sermones* ſcripſiſſe doctos & elegantes, & quædam Theologica erudita compoſuiſſe traditur, ſed quæ illa ſint, prætcritur ſilentio, tum apud alios tum apud Jacobum Quetif Tom. 1. p. 610.

Gerardus de Fracheto, ſupra Tom. 2. pag. 182.

Gerardus Grandimontanus Prior, ſupra, p. 36. ſeq. *Geraldus*.

Gerardus Groot, ſupra, p. 42. *Daventrienſis*.

Gerardus, *Hancinus*, ſive *de Ancinis*, Ord. Præd. circa A. 1312. cujus *commentarios in quatuor libros Sententiarum* memorat Jacobus Quetif T. 1. p. 725. Nam Commentarii in libros Ethicorum videntur potius eſſe *Gerardi Odonis*, de quo infra.

Gerardi Monachi *de Imo* S. Mariæ, Ord. Ciſterc. cujus *Proceſſus* ſeu *Defenſorium Juris*, ſcriptum Anno 1427. MS. in

in Bibl. Quedlimburgenſi. Vide Tobiam Eckardum p. 27.

Gerardus Landrianus, Epiſcopus in Picardia Galliæ Laudenſis a Concilio Baſileenſi An. 1432. legatus ad Henricum VI. Angliæ Regem, ad quem habita Oratio inſerta Appendici Concilii Baſileenſis Tom. 8. Harduin. pag. 1313. * In codice Vindobonenſi, ubi plura de rebus concilii Baſileenſis, extat *collatio facta ad Univerſitatem Colonienſem per epiſcopum Laudenſem* (Gerardum Landrianum) *ambaſiatorem ſacri Concilii Baſileenſis*. Incipit: *operemur bonum, dum tempus &c.*

Gerardus Laodicenſis Epiſcopus, infra *de Nazareth*.

Gerardus Lemovicenſis, Ord. Præd. vide de *Fracheto*, ſupra Tom. 2. p. 182.

Gerardus Leodienſis ſive *Leodicenſis* Lector, Ord. Præd. circa Annum 1270. præter *Sermones de tempore ac de Sanctis* ſcripſit *Speculum Concionatorum de doctrina Cordis* ad 1. Sam. VII. 3. *præparate Corda veſtra*, ſeptem libris ſive diſpoſitionibus, quod opuſculum Henrico Gandavenſi cap. 53. laudatum prodiit Paris 1605. forma minore & Neapoli 1604. 4. & Gallice verſum Duaci 1601. & Lugd. 1608. forma minore. Præterea *Sermones* de tempore & Sanctis memorat Trithemius cap. 520. Miræus ad Henricum Gandavenſem etiam *librum de Virtutibus*, Jacobus Quetif Tom. 1. p. 249. tractatum *de Teſtamento Chriſti* & *Religionis Elucidarium*.

Gerardus Leodicenſis Ord. Ciſtercienſis, ſeculo XII. qui de miraculis quibuſdam *S. Bernardi* in Germania patratis ſcripſit. Vide Carolum Viſchium pag. 123. Idem huic Gerardo tribuit librum *de remediis contra amorem illicitum*, quem Miræus malit Gerardo, de quo jam dixi, Leodicenſi Dominicano tribuere.

Gerardus Machetus Caſtrenſis in Gallia Epiſcopus & Collegii Navarrei Pariſ. gubernator, defunctus Turonis An. 1450. Vide Lannojum in hiſtoria Gymnaſii Navarrei pag. 533. ſeq. ubi tituli & notitia *Epiſtolarum* CCCLXVIII. quæ MStæ Pariſiis aſſervantur. Ex iiſdem nonnullæ pag. 150. 152. 154. 155. 156.

Gerardus Magnus, ſupra *Daventrienſis*.

Gerardus Mauriſius, ſive de Mauriſio Civis & Judex Vicentinus, ſcriptor *Hiſtoriæ de rebus geſtis Eccelini Tyranni & Dominorum de Romano* ab Anno 1183. ad Annum circiter 1237. quam ex Felicis Oſii ſchedis An. 1631. extincti vulgavit Laurentius Pignorius Venet. 1636. fol. cum *Rolandino* Patavino & *Alberto* Muſſato: deinde illuſtris Leibnitius Tom. 2. ſcriptor. Brunſuic. p. 28. Hinc in duobus ſplendidis corporibus ſcriptorum Italiæ recuſa eſt Mediolanenſi quidem, (*a*) in limine tomi VIII. & in Leidenſi Burmanniano Tom. VI. Hujus *Mauriſii* nomen pro *Pariſio* reponendum apud Carolum Sigonium libro XVII. de regno Italiæ ad Annum 1233. Vide Voſſium de Hiſt. Lat. p. 468.

Gerardus Decanus *S. Medardi* Sueſſionenſis *Vitam* veteranam heroico Carmine editam *S. Romani Epiſcopi* miſit ad Hugonem circa Annum 960. Archiepiſcopum Rothomagenſem. Epiſtola Gerardi vulgata a Jo. Mabillonio T. 1. Analect. p. 167. (nov. edit. p. 429.) Vitam proſa ſcriptam vulgavit Rigaltius Pariſ. 1619. 8. De Romano Rothomagenſi Arſchiepiſcopo qui An. 645. ſeu 639. obiit, & cujus memoria recolitur 23. Octobr. vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 561. ſeq. & Carolum le Cointe Tom. 2. Annal. Francorum p. 776. ſqq.

Gerardus Mindenſis Ord. Præd. circa Annum 1277. traditur ſcripſiſſe *Commentarium in Eccleſiaſtem*, ut commenta ejus *ſuper Metaphyſicam* prætercam.

Ge-

(*a*) Diarium Eruditor. Italiæ Tom. 37. pag. 455. Acta Erudit. 1727. pag. 208. Memoriæ Trevoltinæ An. 1732. pag. 79. Ephemerides Eruditor. Pariſ. 1733. pag. 478. Bibliotheca Italica vulgata Gallice Tom. XIII. pag. 1.

Gerhardus a *Nazareth*, Laodicenſis Epiſcopus circa Annum 1140. ſcripſit ad Gvilelmum Presbyterum *de converſatione virorum Dei in terra ſancta commorantium*. Præterea Simlero teſte *Vitam Abbatis Heliæ*, & *de una Magdalena* contra Græcos. *Ad ancillas Dei in Bethania*. *Contra Salam*, Templarium.

Gerardus Odonis ſive *Oddonis* Ruthenenſis Gallus, de Caſtro Rodulphi, Ord. Minor. & ab Anno 1329. Miniſter Generalis & Patriarcha Antiochenus, defunctus Catanæ in Sicilia An. 1349. ſcripſit *Quæſtiones* & *Scripta de Logica*, & *in libros Ethicorum ac de Philoſophia Morali*, quæ Trithemius c. 552. memorat. Ex his *Commentarii in X. libros Nicomacheorum Ariſtotelis* prodiere Venet. 1500. a quibus etiam *Doctoris Moralis* cognomen videtur tuliſſe, quod ei apud Waddingum p. 145. tribuitur, qui præterea ejus *Commentarios in varios S. Scripturæ libros*, & *in quatuor libros Sententiarum* commemorat: nec non *librum de figuris Bibliorum*, MStum in Cœnobio Mirapicenſi, & *Sermones* de tempore. Quæſtiones præterea duas MStas in Biblioth. Vaticana, 1. *utrum lumen augeatur per adventum novæ partis ad partem*, *utraque permanente* & 2. *utrum continuum componatur ex indiviſibilibus*, & *reſolvatur in indiviſibilia*. Idem Waddingus teſtatur *Officium de ſtigmatibus S. Franciſci*, quod a Franciſcanis conſuevit recitari, ab hoc Gerardo eſſe compoſitum. *Poſtillæ* ejus *in librum Sapientiæ* MSS. Patavii in Biblioth. S. Antonii, teſte Thomaſino p. 64.

Gerardus Monachus *S. Quintini* in Inſula, ſcripſit *translationem venerandarum reliquiarum Crucis & Coronæ Dominicæ*, CPoli Pariſios, quas reliquias, piæ memoriæ Dominus Ludovicus Rex Francorum (*a*) ſibi ab Imperatore CPoleos (*b*) acquiſivit. Scripſit etiam plurima *miracula* quæ *B. Eliſabeth*, de Thuringia, poſt mortem ſuam (*c*) dicitur fuiſſe operata. Compoſuit etiam *Antiphonas* & *Reſponſoria* eleganti dictamine, in ejuſdem Sanctæ feſtivitate cantanda. *Neumas* vero eiſdem Anthiphonis & reſponſoriis quidam frater *Petrus*, Canonicus S. Autberti Cameracenſis appoſuit. Hæc de Gerardo Henricus Gandavenſis cap. 52. & ex eo Trithemius cap. 486. qui ait claruiſſe An. 1270.

Gerardus Richenburgenſis (Reiſſenberg) infra *Stedarburgenſis* & *Gerhous*.

Gerardus Epiſcopus *Savonenſis*, ſupra, *Bergomenſis*.

Gerardus Schidamus ſive *Schiedamenſis*, Batavus, Trithemio *Stredam*, Cangio *Schidanus*, Prior Carthuſiæ Domus Apoſtolor. prope Leodium, An. 1443. diem obiit, ſcriptor *Speculi religioſorum*: *Dialogi duplicis*, *de vitiis & virtutibus*. *De decem præceptis*. *De cura paſtorali* ad Abbatem S. Adriani. *De VII. Sacramentis* & *Sermonem* de tempore & de Sanctis. Vide Trithemium cap. 796. Valerium Andream p. 283. Swveertium p. 286. Huic putem etiam tribuendum tractatum *de Oratione* qui ſub Gerardi Carthuſiani nomine laudatur a Navarro.

Gerardus de Senis, ſive Senenſis, Auguſtinianus, quem Jacobus Philippus Bergomenſis ad Annum 1355. ait imitatorem præcipuum fuiſſe *B. Ægidii Romani*, ſcripſiſſeque *in primum ſententiarum* nec non *de præſcriptionibus & uſucapionibus*: & *de uſuris & de montibus pietatis* ſive menſis Lombardicis *Florentinorum cæteriſque*. Eadem Trithemius cap. 610. Ex his *Lectura in primum ſententiarum* edita Patavii 1598. teſte Philippo Elſſio p. 240. encomiaſtici Auguſtiniani, a quo præterea memorantur MSS. *Lecturæ in librum ſententiarum* 2. 3. 4. *Quæſtiones de intellectu agente*. *De principio Individuationis*, ad mentem *Ægidii*. *Quæſtiones Quodlibeticæ*. *De Begardorum erroribus*. *Ad Clementinam de*

(*a*) Ludovicus IX. ſanctus. Philippo Regi hoc Rigordus tribuit. Vidit Odoricum Raynaldum ad Annum 1302. n. 60.

(*b*) Balduino I. ſecundum Rigordum.

(*c*) Quæ An. 1231. accidit. Vide ſupra Tom. 2. pag. 72.

hæreticis. *Quæſtiones ad Epiſcopos*, & *ad Epiſcopum Senenſem, utrum bona pauperum Epiſcopo Diœceſano diſpenſare & in ſubſidium Civitatis, Rectore petente, vertere liceat*. * Si Azolino in lib. de pompis Senenſibus credimus, floruit Gerardus iſte non quidem An. 1355. ut indicaſſe videtur Fabricius ex Bergomenſi, ſed Anno 1340. quin & obiiſſe circa annum 1336. tenet P. Gandolfo in diſſert. de ducentis Auguſtin. Inter opera ejus Philoſophica accenſet a Fabricio omiſſam quæſtionem *de intellectu agente;* quod opuſculum ſervatum olim Patavii ſcribit P. Gandolfo. Nec ſatis diſtinguit hic Fabricius inter ſcripta edita, & inedita Gerardi; quod tamen ſatis diligenter exequitur P. Gandolfo; ex quo intelligimus *Primum quodlibetum* prodiiſſe Viterbii An. 1587. fol. alterum Cæſenæ 1630. in 4. De uſuris & Præſcriptionibus Romæ 1556. 4. Reliqua nondum producta credo.

Gerardus de Silteto, Ord. Præd. circa Annum 1400. Scriptor *ſummæ de Aſtris*, diviſæ in partes tres. Vide Jacobum Quetif T. 1. p. 725.

Gerardus ſilvæ majoris Abbas, ſupra, *Corbejenſis*.

Gerardus ex Monacho Richenburgenſi *Stidereburgenſium* (*a*) ſive *Stederburgenſium* Monialium in diœceſi Hildesheimenſi Præpoſitus ab A. 1163. ad 1209. ſcripſit *hiſtoriam de poſtremis annis Henrici Leonis* Ducis Bajoariæ & Saxoniæ ab Anno 1182. ad 1195. quo Henricus ille obiit, editam ab Henrico Meibomio avo cum notis Helmſt. 1614. 4. & recuſam in Henrici Meibomii nepotis ſcriptoribus rerum Germanicarum T. 1. p. 430. 436. ſubjuncto ſicut in priore editione brevi Chronico Stidereburgenſi ab Anno 1001. ad 1180. id. p. 450. 455. Meibomio jungendus, illuſtris Leibnitius T. 1. ſcriptor. Brunſuicenſ. pag. 849. ſeq. ubi Gerardi Hiſtoria Chronico Stederburgenſi inſerta legitur.

Gerardus de Stredam, ſupra, *Schidamus*.

Gerardus Sueſſionenſis, ſupra, *S. Medardi*.

Gerardus Terlingus Brabantius Carmelita circa Annum 1500. ſcriptor *Chronici Hueſdani*.

Gerardus ſcriptor *Vitæ S. Udalrici*, ſupra, *Auguſtanus*.

Gerardus de Sutfanio, *Sutphanienſis* ſive *Zutphanienſis*, cujus vita ſcripta a Thoma Kempiſio Tom. 3. Opp. p. 116. fuit ex primis fratribus Congregationis Clericorum in Communi viventium, a Gerardo Daventrienſi, de quo ſupra, inſtitutæ, defunctus Coloniæ An. 1398. ætatis 31. Ejus ſcripta: *De reformatione interiori* ſive *Virium animæ*, qui incipit: Homo quidam deſcendit. Et *de triplicibus adſcenſionibus* & *deſcenſionibus ſpiritalibus*. Incipit: Beatus vir qui eſt. Hæc duo ſcripta edita Coloniæ 1539. atque inde recuſa in Bibliothecis Patrum, atque in noviſſima Lugdunenſi Tom. 26. p. 235. 289. Præterea *Sermones varios* hujus Gerhardi memorat Trithemius cap. 677.

Gerbertus Aurelianenſis Scholaſticus Ord. Bened. in Cœnobio Floriacenſi, Præceptor Ottonis III. Imp. & Rotberti Regis Francorum atque ex Abbate Bobienſi & S. Columbani Remenſis & hinc Ravennatenſis Archiepiſcopus, ac denique Papa *Sylveſter II.* ab Anno 999. April. 2. ad Annum 1003. 12. Maji. In Conciliorum tomis exſtant ejus *Epiſtolæ* 1. ad Aſcelinum (Azolinum) ſeu Adalberonem, Laudunenſem Epiſcopum, ut accuſatus ad Romanam Synodum veniat. 2. ad Arnulfum quem Remenſi reſtituit Archiepiſcopatui & 3. ad Robertum Viceliacenſem Abbatem, cujus Privilegia confirmat. Aliæ *Epiſtolæ CLXI.* quas Gerberti adhuc utens nomine, Archiepiſcopus Remenſis ſcripſit, & quibus ex Nicol. Fabri Codice uſus Baronius eſt, editæ primum a Joan. Baptiſta Maſſono, Papyrii fratre Pariſ. 1611. 4. atque inde in Andreæ du Cheſne ſcriptoribus Francicis Tom. 2. pag. 789. 827. & in Bibliothe-

(*a*) Vide Meibom. Tom. 1. p. 444. ſeq.

theciſs Patrum Pariſ. 1644. 1654. tomo III. Colon. 1618. tomo X. & Lugd. 1677. Tom. 17. pag. 669. Ultima ex illis 161. Epiſtolis eſt data *ad Conſtantinum*, quam præfationis loco Gerbertus, præmiſit libro ſuo, adhuc inedito *de Numerorum diviſione*. Sed Ducheſnius præterea ex Codice Sirmondiano Tom. 2. ſcriptor. Francor. Pariſ. 1636. pag. 828. 843. vulgavit alias Gerberti *Epiſtolas LV.* quas in Bibliothecis Patrum repetitas non invenio.

Epiſtola ad Conſtantinum eundem, Monachum Floriacenſem, & poſtea Abbatem S. Maximini: *de Sphæræ conſtructione*, in Joannis Mabillonii Tom. 2. Analectorum pag. 212. (edit. novæ pag. 102.)

Sermo de informatione Epiſcoporum. id. pag. 103.

Præfatio ad Ottonem III. Imp. in locum Porphyrii a ſe illuſtratum. id. Tom. 1. p. 110. (edit. novæ pag. 106.) Librum ipſum Gerberti *de rationali & ratione uti*, præmiſſa eadem cum præfatione edidit Bernardus Pez Tom. 1. anecdotor. parte 2. pag. 149. Hoc ſcriptum reſpicit Fr. Benzonius, cum ait:

Logica cum volvis, quid tu, Gerberte, reſolvis?
Hinc orbi toto te præfert tertius Otto.

Accepta ſolutione de ratione uti & rationali, Gerberto reſolutori poſt Ravennam placuit Romam dare, donum videlicet Imperiale. Hæc Benzonius lib. 1. hiſtoriæ cap. 15. in Joan. Petri Ludevvig reliquiis veterum monumentorum Tom. IX. p. 249. & in Menckenii Tom. 1. ſcriptor. Germ. p. 980.

Epiſtola ad Sallam, Epiſcopum Urgellenſem An. 1001. & *ad Odonem* Epiſcopum Gerundenſem An. 1002. ſcripta, in Baluzii appendice ad Marcam Hiſpanicam p. 957. ſeq.

Epiſtola ad Adelboldum de cauſa diverſitatis arearum in trigonoæquilatero, Geometrice Arithmeticeque expenſo. In laudati Pezii anecdot. T. 3. parte 2. p. 82. 84.

Geometria diviſa capitibus XCIV. id. p. 7. 82.

Libellus *de ſanguine & corpore Domini* id. Tom. 1. parte 2. pag. 133. 148. Incip. *ſicut ante nos dixit quidam Sapiens*. ediderat ſed ſine nomine auctoris Lud. Cellotius appendice ad Hiſt. Godeſchalci Pariſ. 1655. fol. & ſub *Herigeri* Abbatis Laubienſis nomine Mabillonius prolegom. ad part. 2. Sec. 4. Benedictin. Sed ex fide Gottvvicenſis Codicis, Gerberto eum Pezius reſtituit.

Acta Synodi Remenſis An. 992. apud Centuriatores Magdeb. Centuria X. cap. 9. pag. 246. oppugnata a Baronio ad illum Annum num. 9. ſeq.

Sermo apologeticus *in Concilio Moſomenſi* An. 995. editus in Actis illius Concilii & in Centuriis Magdeburg. Tom. 3. p. 279. apud Baron. ad Annum 995. atque ineditis perperam a præſtantiſſimo Caveo accenſitus.

Rythmomachia edita Lipſiæ 1616. fol. cum glorioſiſſ. Principis Auguſti, Luneburgenſium Ducis libris IV. de ludo Schacchorum.

Vita & paſſio S. Adalberti Urſini, Comitis Roſembergi, Pragenſis Epiſcopi, Gneſenſis Archiepiſcopi & An. 967. Martyris, Boemorum, Hungarorum, Polonorum, Pruſſorum Apoſtoli, edita ab Abrahamo Bzovio ex Codice Caſinenſi Rom. 1629. fol. una cum Sylveſtro II. Cæſio Aquitano a Magia & aliis Calumniis vindicato: (*b*) & in appendice ad tomum XX. Annalium, Rom. 1641. fol. Georgius vero Henſchenius, qui eandem Vitam edidit ex Codice Pragenſi in Actis Sanctor. T. 3. April. 23. pag. 178. Gerberti eam eſſe negat, quanquam monitu ejuſdem ſcriptam eique dicatam non diffitetur a monacho quodam SS. Bonifacii & Alexii. Eadem Bohuslai Balbini eſt ſenten-

(*a*) Hadr. Valeſius notis ad Adalberonem pag. 290. ſeq.

(*b*) Hæc apologia pro Sylveſtro II. recuſa Rom. 1678. fol. Vide Ephemeridas eruditorum Pariſienſes illius anni pag. 331.

tentia, qui hanc vitam in Bohemia ſancta legendam offert. decad. 1. Miſcell. Hiſtor. regni Bohemiæ libro quarto. Pragæ 1682. fol. Sine nomine auctoris vulgavit etiam Caniſius T. V. parte 2. Antiq. Lect. pag 332. (edit. novæ T. 3. p. 45.)

Dodecaſtichon in laudem *Severini Boethii* apud Baronium ad Annum 526. n. 18.

Sed quam idem memorat Baronius ad An. 992. n. 9. *Altercationem cum Leone nuncio Papæ Johannis XV.* nondum edita eſt quod ſciam: uti nec liber *de Rhetorica*, aut quem *de compoſitione Aſtrolabii* compoſuit teſte Ludovico Jacobo p. 214. Bibl. Pontificiæ.. De ſtudio ſcientiarum Mathemathicarum quo Gerbertus pro illa ætate ad miraculum effloruit, Joan. Walliſius cap. 4. Algebræ ſuæ Tom. 2. Opp. pag. 16. ſeq. ubi etiam de illius *Abaco* atque *Algorythmo*, ſive libro *de numerorum diviſione* quem ſcripſit Magiſtro in Hiſpania uſus *Joſepho* ſapiente, qui & ipſe libellum de multiplicatione & diviſione compoſuerat. De eodem Gerberto plura Gvilelmus Malmesbur. lib. 2. hiſt. Anglor. p. 64. 65. ubi inter alia: *vicit ſcientia* Ptolemæum *in Aſtrolabio*, Alkindum (*a*) *in Aſtrorum interſtitio*, Julium Firmicum *in fato*. *Ibi* (in Hiſpania) *quid cantus & volatus avium portendit, didicit. Ibi excire tenues ex inferno figuras: ibi poſtremo quicquid vel noxium vel ſalubre curioſitas humana deprehendit. Nam de licitis artibus, Arithmetica, Muſica, Geometria nihil attinet dicere, quas ita ebibit, ut inferiores ingenio ſuo oſtenderet, & magna induſtria revocaret in Galliam, omnino ibi jam pridem obſoletas*. Abacum *certe primus a Saracenis rapiens, regulas dedit, quæ a ſudantibus abaciſtis vix intelliguntur*.

Epitaphium, *Lotharii Regis* Galliæ An. 986. extincti, a Gerberto poſitum hoc fertur: (*b*)

Cujus ad obſequium coiere Duces, bonus omnis
Quem coluit, ſate Cæſaribus, monumenta doloris
Cæſar Lothari prætendis luce ſecunda
Terrifici Martis quod erat conſpectus in aſtro.

Et Ducis *Frederici*:

Francorum placito nomen tulit hic Frederici,
Quem proavi fudere Duces a ſanguine Regum:
Officiis meritiſque parem ſopor ultimus hauſit,
Mercurii cum celſa domus tibi Phœbe maneret.

* Præter epiſtolas omnes hic indicatas aliam vulgavit Baluzius in libello de correctione Gratiani. Data vero eſt illa ad Abbatem quemdam excuſatque ſe a crimine ſimoniæ de quo accuſabatur cum Romanum Pontificatum aſſecutus eſt. Vide Baluzium ibid. & ſcriptores rei litterariæ Gallicanæ Tom. 6. pag. 26. præfat.

Joannes Gerbrandus de Leydis ſive *Leidanus*, Prior Carmelitarum Conventus Harlemenſis diem obiit Anno 1504. Itaque Chronicon Egmondanum ſive *Abbatum Egmundenſium Annales*, quos cum *Theoderico* a Leydis aliiſque vulgavit Antonius Matthæus Lugd. Bat. 1692. 4. (*c*) oportet ab alio eſſe continuatos, nam a S. Adalberto ab A. C. 690. progrediuntur uſque ad Annum 1516. Præter rem quoque hic Joannes Ordini Prædicatorum adſcribitur, cum Carmelita fuerit, teſteque Trithemio *Hiſtoriam Ordinis Carmelitarum* tradiderit libris X. notus præterea *Hiſtoria Hollandenſium* quam deinde retractavit (*d*) diligentioreque ſtudio ſcripſit *Chronicon Hollandiæ Comitum & Epiſcoporum Ultrajectenſium* a S. Willibrordo uſque ad Annum 1480. Lucem hoc vidit ex Andreæ Schotti Bibliotheca in limine tomi primi ſcriptorum de rebus Belgicis,

(*a*) Ita lege cum Walliſio pro *Alexandrum*.
(*b*) Apud Pithœum XII. Scriptor. p. 525.
(*c*) Bibliotheque univerſelle T. XXIII. pag. 145.
(*d*) Adrian Pars in Indice Batavico p. 90.

cis, editorum a Franciſco Svveertio, Francof. 1620. fol. Cætera ejus apud Alegrium, Valerium Andream, Svveertiumque in Athenis Belgicis referuntur: *Poſtilla Quadrageſimalis*, *de Paſſione Domini*. *Sermones de tempore & de Sanctis, æſtivales & hyemales*. *De feſtis Deiparæ*. *De B. Virginis doloribus*. *Liber exemplorum B. Mariæ*. *Collationes Sanctorum*.

Gerhous, *Gerohus*, *Gerochus*, Ordinis Canonicorum Regularium S. Auguſtini, Præpoſitus Reichersbergenſis in Bajoaria ab Anno 1132. ad 1169. De ejus vita & laudibus multa in Chronico Monaſterii Reichersbergenſis pag. 226. ſeq. quod in Anno 1194. deſinens, ex Chriſtophori Gevvoldi editione Monachienſi 1611. 4. recudi nuper curavit illuſtris Johannes Petrus Ludevvig, Tomo 2. ſcriptorum de rebus Bambergenſibus, Lipſiæ 1718. fol. In illo Chronico de ſcriptis Gerhoi pag. 237. (304.) hoc legitur teſtimonium: *Quomodo vel qualiter, aut quantum dilexerit omnem juſtitiam & omnem viam iniquitatis odio habuerit, legentibus & ſcire volentibus, patet in diverſis* opuſculis ſuis, quæ ſcripſit ad Papam Innocentium & ad Papam Eugenium & ad Dominos Cardinales, & in aliis opuſculis ad diverſos *ſcriptis*. *Similiter &* in Epiſtolis *ſuis patet, quas ad diverſos diverſis temporibus ſcripſit, quæ etiam fere omnes adhuc inveniuntur* in regiſtro & Epiſtolario ſuo libro in duobus voluminibus. *Pro defenſione quoque ſententiæ* de gloria hominis in *Deum* aſſumpti & in *Deum* nati, *in qua diverſos & graves contradictores atque impugnatores ſemper per omnem vitam ſuam a juventute habuit, ſcripſit* diverſa opuſcula & Epiſtolas. *Primum hac de cauſa, auctoritate Romanorum Pontificum & Dominorum Cardinalium, & aliorum plurimorum Patrum, qui videbantur columnæ eſſe in Eccleſia eo tempore, fecit* expoſitionem Pſalmorum *in octo voluminibus, ſcripſit & opuſculum* contra diſcipulos Petri Abailardi *ad Epiſcopum Friſingenſem Ottonem, fratrem regis Chuonradi, &* ad *ipſos* Friſingenſes *diverſa opuſcula & ſcripta*. *Item plurima ſcripta* ad Epiſcopum Pragenſem Danielem, libellum de fide *rogatu Domini Henrici Cardinalis Presbyteri*. *Opuſculum* ad Papam Adrianum (IV.) Dialogum inter Græcos & Latinos. *Libellum* de glorificatione filii hominis *ad Archiepiſcopum Saltzburgenſem Eberhardum*. *Noviſſime opuſcula* ad Papam Alexandrum (III.) *& ad Dominos Cardinales, &* ad Epiſcopum Babenbergenſem Eberhardum *de eadem re*. *Præterea alia multa ad diverſos ſcripſit, quos omnes commemorare longum eſſet*. Ex his edita hujus Gerhoi exſtant:

Liber *de gloria & honore Filii hominis*, ſive *de glorificatione Naturæ humanæ in Chriſto*, ad Hermannum, Epiſcopum Brixienſem, in Bernhardi Pezii Tomo 1. Anecdotorum parte 2. pag. 164. 280. In hoc libro ſuorum *in Pſalmos* commentariorum meminit pag. 163. 331. & libelli *de novitatibus ſui temporis* pag. 169. nec non opuſculi de Fide in illud: *Mulierem fortem quis inveniet?* pag. 170. & opuſculi *ad Papam Hadrianum IV.* pag. 256.

Liber contra duas hæreſes Neſtorianorum, & excommunicatos Presbyteros eorumque Sacramenta admittentium, ad Godefridum, Abbatem Admontenſem, pag. 283. 314. Huic libro inſerta pag. 297. Epiſtola *Hugonis* Radingenſis, inſtituens probare, Sacramenta Presbyterorum depoſitorum nulla eſſe.

Epiſtola ad Eberhardum, Epiſcopum Babenbergenſem, quomodo ſecundum *Hilarium* glorificaturus Filium Pater ſit major. ibid. pag. 317. 326. In Codice (*a*) Heilsbrunnenſi ſcriptor hujus Epiſtolæ vocatur *Gerhardus* de Richensberge.

Epiſtolæ quatuor pag. 329. 334. In quibus memorat ſcriptum ſuum *de Quæſtionibus Græcorum & Latinorum*, pag. 330.

Syntagma de Henrico IV. & V. Impera-

(*a*) Johannes Ludovicus Hockerus pag. 47. MSS. Heilsbrunn.

auctoribus , & *Gregorio VII. nonnulliſque inſecutis Pontificibus Romanis*, vulgatum a Jacobo Gretſero Ingolſtadii 1611. 4. & recuſum in Tomo ſexto Gretſeri Operum.

Vitæ Abbatum Formbacenſium, *Berengeri* & *Wirntonis*, Ordinis Benedictini, in laudati Pezii Anecdotis Tomo 1. parte 3. pag. 399. 420.

Liber *de ædificio Dei*, ſeu de ſtudio & cura Diſciplinæ Eccleſiaſticæ, fide & officio, ac diligentia Epiſcoporum, & aliorum Clericorum, quorum conditionem non inferiorem vita Monachorum eſſe docet, id. Tom. 2. parte 2. pag. 225. 436. ad Chunonem Ratiſponenſem Epiſcopum, & illo defuncto ad Presbyterum (Arnonem.)

Liber Epiſtolaris *ad Innocentium II.* Pontificem Maximum, de eo *quid diſtet inter Clericos Seculares & Regulares*. ibid. pag. 439. 504.

Expoſitio *in Pſalmum LXIV.* (*LXV.*) ſive liber *de corrupto Eccleſiæ ſtatu* ad Eugenium III. Papam, in Baluzii Miſcellaneis pag. 63. 235. præmiſſa poſt Eugenii obitum Epiſtola ad Henricum, Presbyterum Cardinalem, ſubjunctiſque pag. 236. Eugenii litteris Gerhoi ſcriptum approbantibus: quo multa ſcitu digniſſima contineri Baluzius annotavit. Inter alia non laudat Gerhous, quod pro Eccleſia Romana cœpiſſet *Curiæ Romanæ* nomen frequentari.

Tractatus *adverſus Simoniacos*, capite mutilus, in Edmundi Martene Tomo V. Theſauri Anecdotorum pag. 1459. 1496.

In opere *de inveſtigatione Antichriſti* Gerhoum Folmari Neſtorianiſmum oppugnaſſe notat Stevartius, propius ipſum *ad Putheriſtarum ubiquitatem* acceſſiſſe conqueſtus. Vide Tom. 26. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis p. 240. & ſupra in *Folmaro*.

Contra Gerhoum hunc rigidiorem inſectatorem Clericorum ſecularium, habitus A. 1130. Conventus Ratisbonenſis, quo Marcus Hanſitzius Tom. 2. Germaniæ ſacræ p. 228. * Non omittenda hic eſt epiſtola Eberhardi Bambergenſis Epiſcopi ad Eberhardum Salzburgenſem Archiepiſcopum adverſus Gerhoum ſcripta, quod docuerit, *divinitatem in Sacramento altaris a ſumentibus vorari*, *ac Chriſtum qua hominem Patri æqualem eſſe*. Tum & alteram eiuſdem Eberhardi ad Salzburgenſes Præpoſitos, quibus ſcripta ſua adverſus Gerhoum diſcutienda tranſmittit. Item alia ejuſdem epiſtola ad Anonymum, qua expendit ſententiam Gerhoi de gloria filii hominis. Tres haſce epiſtolas evulgavit P. Pez in cod. Diplomatico pag. 444. &c.

Sunt ibi præterea epiſtolæ quædam Gerhoi hic nequaquam indicatæ a Fabricio, quarum prior eſt ad Abbatem Vindbergenſem narrans quid geſtum ſit in ſua cum Berhardo Bambergenſi diſputatione. Tota collectio epiſtolis conſtat XXIV. quæ fere omnes Gerhoum auctorem habent, quædam vero ad eumdem Gerhoum ſcriptæ ſunt.

Gerlacus Petri, infra, *Petri*.

Gerlandus, ſupra, *Gerardus* cum *Berengario* faciens p. 38. ſeq.

Germanus Autiſſiodorenſis Epiſcopus ab Anno 418. ad 448. (*a*) ſucceſſor S. Amatoris, cujus vitam vide in Actis Sanctorum Calendis Maji pag. 57. 59. & vitam Germani ipſius Tom. 7. Julii 31. Sammarthanos Tomo 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 267. ſupra *Conſtantinus* Lugdunenſis Tom. 1. pag. 423. & *Ericus* Tom. 2. pag. 106. Quanquam pro Fide Chriſtiana & adverſus Pelagianos in Britannia atque in Galliis ſtrenue traditur decertaſſe, ſcriptum tamen Germani hujus nullum exſtare comperi.

Germanus Pariſienſis ab Anno 555. ad 576. Archiepiſcopus, Synodis Pariſienſibus An. 557. (*b*) & 573. præfuit. Ejus

(*a*) Vide Henrici Noriſii hiſtoriam Pelagianam lib. 2. cap. 12. p. 166. ſeq. Tillemont. Tom. XV. p. 313. Carolum le Cointe Tomo 1. Annalium Francorum pag. 825. ſeq. Sammarthanos Tomo 1. pag. 404.

(*b*) Vide Sirmondum Tomo 1. Concil. Galliæ

Ejus *Epiſtola ad Brunechildem*, Reginam Galliæ, de revocando a belli conſilio Conjuge Sigeberto Rege adverſus fratrem Chilpericum, apud Sirmondum Tomo 1: Concil. Galliæ Tom. 1: pag. 355. & apud Labbeum Tomo V. p. 923. Harduinum in appendice Tom. 3. pag. 2083. Coletum Tomo VI. &c.

Miſſa propria Germani Epiſcopi, neſcio cujus, MSta in Bibliotheca Bodlejana memoratur in Tomo ſecundo V. C. Georgii Hickeſii inter Codices MStos librorum ſeptemtrionalium p. 83.

Richardus de S. Germano, ſcriptor *Chronici* rerum per Orbem geſtarum ab exceſſu Gvilelmi, Siciliæ Regis, ſive ab Anno 1189. ad 1243. editi ex Bibliotheca Caſſinenſi a Ferdinando Ughello, Tomo tertio Italiæ ſacræ (editionis novæ T. X.) inter anecdota p. 173. 242.

Annales *Gernrodenſes*, ſupra, *Andreas Heppenrodius*. T. 1. p. 94.

Gero, vide, *Kero*.

Gerpo, vide, *Guerro*.

Joannes Charlerius de *Gerſon* ſive *Gerſonus* Doctor & Cancellarius Academiæ Pariſienſis, virtute cordata atque eruditione memorabilis, rebus humanis valedixit Lugduni, defunctus in exilio. An. 1429. ætat. 66. 12. Jul. Vide Hermann. ab Hardt Tom. 4. p. 1583. ſeq. Cauſas quare Cancellariam dimittere libenter voluit, exponit Tom. 4. edit. Dupin. pag. 725. Vide & de extremis ejus Tom. 3. pag. 760. ſeq. & 765. Natalis Alexander, cum *Venerabilem* & *Chriſtianiſſimum Doctorem* appellaſſet Gerſonem, notatus eo nomine a Cenſoribus, ita ſe defendit Tom. VII. Hiſtor. Eccleſ. pag. 92. *Hos ne titulos honoris Gerſonio invident?* Chriſtianiſſimi Doctoris *nomine non a me primum inſignitus eſt, ſed a multis ſeculis ita celebratur. Sic ipſum appellat Nobiliſſimum* *Capitulum Primatialis Eccleſiæ. Lugdunenſis, in Epiſtola ad Baſileenſem Epiſcopum An.* 1504. *ſcripta*. Eſt profecto, *inquit*, ejus doctrina ſana, clara, ſalubris & devota, & inter cæteras ad pellendos animi morbos aptiſſima, uſque adeo, ut jam *Chriſtianiſſimus Doctor* Divus Gerſon paſſim nominetur. *Sic licuit Religioſis ſodalitiis, Doctores ſuos variis honorum titulis exornare, hunc* Subtilem, *iſtum* Irrefragabilem, *hunc* Fundatiſſimum, *iſtum* Illuminatum, *hunc* Dulciſſimum, *iſtum* Ordinatiſſimum, *hunc* Facundum, *iſtum* Profundiſſimum, *illum* Reſolutiſſimum *Doctorem appellando. Quidni liceat Venerabilem Gerſonium, ſanctimonia non minus quam doctrina inſignem, qui ſtrenuam Eccleſiæ, tempore ſchiſmatis, navavit operam, quem poſt obitum miraculis claruiſſe, citatæ Lugdunenſis Eccleſiæ litteræ teſtantur, ipſeque Odoricus Raynaldus agnoſcit ad Annum* 1430. *num.* 22. Doctoris Chriſtianiſſimi *nomine celebrare?* Plura Gerſonis, ſive Jarſonis, ut T. 2. p. 171. vocatur, elogia e Synodorum & celeberrimorum Doctorum ſuffragiis collegit Joan. Launojus de frequenti Communione c. III. pag. 37. ſeq. cap. VI. pag. 90. ſeq. & in Hiſtoria Gymnaſii Navarrei pag. 509. 532. qui de Gerſonis etiam vita diligenter diſſerit pag. 480. ſeq. Digna lectu etiam quæ uberius de vita ejus præter Dupinium commentatus eſt V. C. Hermannus ab Hardt in parte quarta tomi primi hiſtoriæ Concilii Conſtantienſis, in quo ipſo optime meritum Gerſonem docet.

Tom. III.

Quam plurima ſcripſit Gerſon ſoluta oratione, quædam etiam Carmine: (*a*) non pauca Gallice (*b*) quoque: Latina ſæpius in plures collecta tomos lucem viderunt.

1. Argentorati per *Joannem Geiler Keiſerbergium* 1488. fol. 3. Vol. cujus edi-

G

(*a*) Ut libros quatuor de Conſolatione Theologiæ, Boethii exemplo ſcriptos Tom. 1. pag. 130. Cætera exſtant pleraque tomo quarto editionis Dupinianæ, p. 513. in Magnificat & p. 734. ſeq. ubi familiam ducunt libri XII. Joſephinæ ſive de S. Joſepho ſponſo Mariæ, carmine heroico. Gallica etiam quædam in edit. Dupin.

(*b*) Sermones e Gallico translatos Latine per Joannem Briſgoicum Theologum, aliaque pag. 303. memorat Launojus p. 506. ſeq. Gymn. Navarr.

editionis ordinem & ſcripta perſequuntur Geſnerus, Simlerus, Friſius in Bibl. & Poſſevinus, apud quem habes etiam Catalogum ſcriptorum Gerſonis quem frater ejus miſit ad Anſelmum Monachum Cæleſtinum. Maxima pars Argentoratenſis editionis etiam per titulos ſuos & librorum initia exponitur a Trithemio cap. 755. Hæc editio recuſa Argentor. 1494. & Baſileæ: atque appendix, ex Wimphelingiana (de qua mox) editione, A. 1502.

2. Spiræ 1499. per *Jacobum Wimphelingium*, fol. quatuor partibus, cujus editionis ordinem & ſcripta ſingula exponit, Wimphelingii etiam præmiſſa præfatione Launojus in hiſtoria Gymnaſii Navarrei pag. 495. ſeq. Eadem præfatio Tom. 3. edit. Dupinianæ, pag. 898. ſed pro A. 1401. ibi legendum 1501. Wimphelingianæ editionis veſtigiis inſtitere Baſileenſis A. 1518. Pariſienſis A. 1521.

3. Editionem Pariſienſem A. 1606. fol. curatam *ab Edmundo Richerio*, & ſimiliter quatuor digeſtam partibus, recenſet Caveus, & ante eum Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 566. 582. Idem dolet nullum ſatis in his editionibus obſervatum ordinem, ſuadetque Gerſonis opera diſtingui in partes ſex, *Hierarchica*, *Moralia*, *Myſtica*, *Dogmatica*, *Concionalia* & *Miſcellanea*.

4. Placuit ab eo tempore Clariſſimo Viro *Ludovico Ellies Dupinio* luculentam Operum Gerſonii editionem dare, excuſam Amſtelod. (licet titulus Antvverpiam præferat) 1706. fol. caſtigatam, tomis quinque, quorum *primus* poſt Vitam Jo. Gerſonis & Gerſoniana de facie rerum illius ætatis (*a*) & de Gerſonii doctrina ac ſcriptis eruditas diſſertationes, complectitur Opera ejus dogmatica, de Religione ac Fide: *Secundus* ſpectantia ad Eccleſiaſticam πολιτείαν, diſciplinamque. *Tertius* Moralia cum aſceticis ſcriptis atque homiliis. *Quartus* exegetica & miſcellanea, ſcriptaque verſibus. *Quintus* denique mantiſſæ loco adjunctus complectitur *Joannis Parvi* juſtificationem Ducis Burgundiæ, ſuper cæde Ducis Aurelianenſis A. 1407. commiſſa & Acta Concil. Pariſ. A. 1413. ſq. & Conſtant. 1415. (Confer Hardtii Hiſtoriam T. 3. & T. 4. p. 337. 388. 728.) aliaque monumenta ſpectantia ad condemnandam ſententiam Joannis Parvi, qui tyrannum a quolibet jure occidi docuerat. Hæc operum Gerſonianorum editio optima, diſtincte atque accurate recenſetur ab Oudino Tom. 3. p. 2269. ſeq. ut actum agere mihi non liceat.

Ad fratrem ſuum *Nicolaum* Cæleſtinum de altero fratre ſuo *Johanne*, in eundem Ordinem recepto, Gerſonis Epiſtolæ leguntur Tom. 3. edit. Dupin. pag. 741. ſeq. Dialogus cum Sororibus, Gallice pag. 805.

Nonnulla Gerſonis ſcripta recenſita a Goldaſto in Monarchia Imperii, ut:

De excommunicationis valore Tom. 1. pag. 248. 250.

De poteſtate Eccleſiaſtica & origine juris ac legum Tom. 2. (al. 3.) pag. 1384.

Concordia quod plenitudo poteſtatis Eccleſiaſticæ ſit in ſummo Pontifice & in Eccleſia p. 1405.

Sermo ſuper proceſſionibus faciendis pro viagio Regis Romanorum (Sigiſmundi) *ad Petrum de Luna* (Benedictum XIII.) pag. 1406.

Libellus de auferibilitate Papæ pag. 1411.

De modo habendi ſe tempore Schiſmatis pag. 1421.

De diſſidiis & ſchiſmatibus præteritis p. 1424. ſub *Theophori* nomine.

De unitate Eccleſiaſtica p. 1426. *De ſtatibus Eccleſiaſticis* p. 1431.

De modo vivendi omnium fidelium pag. 1438.

Sermo de tribulationibus ex defectuoſo Eccleſiaſticorum regimine p. 1441.

Tres Tractatus *de Schiſmate* pag. 1448. 1450. 1454. *Trilogus* p. 1494.

Ser-

(*a*) Acta Erud. 1706. pag. 291. ſeq. Bibliοth. choiſie Tom. X. Nova litterar. Germaniæ An. 1707. p. 303.

Sermo coram Papa apud Taraſconam p. 1461. Quatuor Conſiderationes de Pace pag. 1470.

Epiſtolæ duæ pag. 1474. totidemque *Sermones* coram Alexandro V. p. 1475. & Benedicto XIII. p. 1482.

Propoſitio coram Anglicis p. 1488.

Diſceptatio mendicitatis & proprietatis p. 1507.

Sermo vigilia Dominicæ Palmarum pag. 1510.

An liceat a Papa appellare p. 1515.

Libelli duo contra Petrum de Luna pag. 1518. 1521. Hactenus apud Goldaſtum.

De Simonia abolenda emendatius & integrius edidit Hermannus ab Hardt T. 1. hiſtoriæ Conſilii Conſtantienſis parte IV.

De modis uniendi ac reformandi Eccleſiam in Concilio Univerſali, ad Petrum de Alliaco, ſcriptum A. 1410. ibid. parte V. cum laudati Hardtii commentatione de emendationis Eccleſiaſticæ diſciplinæ a Gerſone deſideratæ fatis in Germania ſub Sigiſmundo, Alberto, Friderico III. & Maximiliano Imperatoribus.

Oratio habita in Concilio Conſtantienſi, tertio die a fuga Joannis XXIII. id. T. 2. pag. 165.

Oratio propemptica An. 1415. ante Iter Sigiſmundi Imp. in Hiſpaniam id. pag. 469. 484.

Demonſtratio, Petrum de Luna, ſive Benedictum XIII. eſſe hæreticum & Papali dignitate exuendum. id. pag. 566. 587.

De probatione Spirituum. id. Tom. 3. p. 28. adde quæ notavit celeberr. Hardtius Tom. 4. pag. 490.

Judicium de proteſtatione & revocatione in negotio fidei, ad eluendam hæreſeos notam. id. p. 39.

Epiſtola ad Vinc. Ferrerium Ord. Præd. ſectæ Flagellantium (*flagellantibus favebat, quod eorum erronea dogmata ignorabat*) patrocinantem An. 1417. id. T. 3. pag. 95.

Judicium de dogmatibus Matthæi Grabonis id. p. 113.

Conſilium de cauſa Bohemorum & Jacobi de Miſſa ſuper Communione ſub utraque, uberius diſcutienda. T. 3. pag. 766.

De poteſtate Eccleſiaſtica. Tom. VI. pag. 78. Conſiderationes XIII. ut in Gerſone Dupinii Tom. 2. p. 226.

Laudatus Hermannus ab Hardt (*a*) notat primæ editionis operum Gerſonis, tribus voluminibus conſtantis & An. 1488. vulgatæ, quartum veluti volumen habitum quod ante quadriennium lucem viderat Coloniæ 1484. per Joannem Kœlhof de Lubeck, licet nulla Gerſonis complexum ſcripta, ſed aliorum virorum doctorum qui circa idem tempus de ſimilibus argumentis ſcripſere, *Henrici de Haſſia, Henrici de Hoita, Wilhelmi Orem, Johannis Hus* & *Theodorici Urie*. Neque horum ſcriptorum ratio habita in quarto tomo ſive appendice quam Wimphelingius adjunxit.

Tribui etiam ſolent a nonnullis Joanni Gerſoni, præclari libri quatuor *de imitatione Chriſti*, ut in Codice MS. exarato Anno 1466. Florentiæ, de quo celeberrimus Montfauconus p. 373. Diarii Italici, & in editionibus antiquis ſine loco & anno, atque Mediolanenſibus 1488. Venet. 1488. 1501. 1518. Pariſienſibus 1489. 1491. 1500. 1513. 1515. &c. nec non ab interpretibus Florentinis qui in linguam Hetruſcam tranſtulere, Antonius de Filicaja An. 1510. de quo Julius Niger p. 59. Hiſtoriæ ſcriptorum Florentinorum: & Lambertus Cajetanus Ponſampierius An. 1723. Sed in nulla leguntur operum Gerſonis editione, nec illis annumerantur in Catalogo (*b*) quem ſcripſit & ad Anſelmum Ord. Cæleſtini Monachum miſit frater ipſius Gerſonis: & Gerſonem, qui Monachus non fuit, auctorem non eſſe probat Joannes Launojus in libro *remarques ſommaires* pag. 96. ſeqq. & Virginius Valeſchi contra Pon-

G 2

(*a*) Præf. ad Tom. 1. §. 4.

(*b*) Exſtat apud Poſſevin. T. 1. apparatus. pag. 883.

Ponſampierium. Itaque aliis, ſicut Bellarmino de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, probabilius viſum fuit auctorem eſſe *Joannem Gerſen* (al. *Geſſen* vel de *Geſſate*) quem faciunt Abbatem S. Stephani Vercellenſem Ord. S. Benedicti ab Anno 1230. ad 1245. Huic Gerſenio tribuit inſcriptio MSti Codicis in Monaſterio Aronenſi, (*a*) quod olim fuit Monachorum S. Benedicti, deinde domus Novitiorum Societatis Jeſu: atque hinc editiones Conſtantini Cajetani Pariſ. 1616. 12. Franciſci Valgravii Pariſienſ. 1638. 12. Franciſci Delfeau ibid. 1674. 8. ne dicam de ſcriptis quamplurimis, hac de controverſia editis, quæ referre licebit infra in *Thoma Kempiſio*. Sub ejuſdem Gerſenii nomine Bernardus Pezius Tom. 1. anecdotorum pag. 565. 650. e Codice Mellicenſi vulgavit *librum* quem inſcriptio *aureum* vocat, in tres partes diviſum *de profeſſione Monachorum*, ſed ſtylo qui plane diverſus eſt a libris de imitatione Chriſti. * Dum Viennæ in Auſtria agerem, luſtraremque vetuſtos codices celebris Abbatiæ S. Mariæ ad Schotos Ord. S. Benedicti, incidi in ſcriptum quoddam breve ex ipſa, ut quidem ego conjectabar, Gerſonis manu profectum, diſputatiunculam quandam ferens *an* ſcilicet, *liceat de abſente detrahere*. Hanc ego quidem non deſcripſi, cum per tempus non liceret, ſed adnotavi titulum atque poſtrema illius verba, inſpecturus per otium num reipſa diſſertatiuncula hæc inter edita legeretur. Exſtare dein ſcriptum quoddam ſimile animadverti inter opera Gerſonis a Dupinio recuſa tom. 2. p. 3. p. 473. & quamquam exordium utrimque ſit idem, adhuc tamen poſtrema verba diverſa eſſe comperi, nam manuſcriptum ſic definit: *nulli in contemptum*, quæ verba in editis fruſtra quæſivi. Suſpicor igitur, nec immerito, Viennenſe hoc ſcriptum ab editis diſcrepare, neque huc uſque lucem aſpexiſſe. Quod vero judicaverim ipſam eſſe Gerſonis manu deſcriptam lucubrationem, fecit ipſe ejus titulus ita expreſſus: *Johannes Gerſen Sc.* quod interpretabar: Joannes Gerſen ſcriptor. Num ego falſus ſim conjector, viderint docti.

S. Gertruda ſive *Gertrudis*, gente nobilis, Abbatiſſa Ord. Bened. ſoror S. *Mechtildis* Sec. 13. (*b*) hoc loco prætereunda erat mihi, quia Germanice (*c*) ſcripſit: ſed locum hunc dare illi pace Lectoris volui, quoniam Latine verſæ exſtant *Joanne Juſto Lanſpergio* Carthuſiano interprete, *libri quinque inſinuationum Pietatis*, editi cum Vita ejus Pariſiis 1513. 1578. 8. Coloniæ 8. & Paderbornæ, ut Italicam verſionem omittam, vulgatam Venet. 1588. 8. Quantum tribuendum ejus viſionibus, docet B. D. Joan. Henrici Feuſtingii Gynæceum hæretico fanaticum p. 315. Alia *Gertrudis de Ooſten*. defuncta Delphis An. 1358. de cujus Vaticiniis Acta Sanctor. T. 1. Januarii 6. p. 351. ſeq. Alia ſoror Caroli M. de qua Acta eadem Tom. 2. Martii 17. pag. 602. ſeq. & vita Gertrudis Nivellenſis Abbatiſſæ in Brabantia, quæ An. 646. obiiſſe traditur, id. pag. 594. ſeq.

Gervaſius Dorobernenſis ſive *Cantuarienſis*, Ord. Bened. circa Annum 1200. de quo poſt Lelandum cap. 216. Baleum III. 48. Pitſeum pag. 168. Seldenus Tom. 2. Opp. pag. 1160. (præf. ad X. ſcriptores Hiſt. Angliæ pag. XLII. ſeq.) Ejus *de combuſtione & reparatione Cantuarienſis Eccleſiæ* An. 1174. ſeq. prodiit edente inter illos decem ſcriptores Rogero Tvviſdeno, Lond. 1652. fol. pag. 1289. 1303. *Imaginationes* ſive deſcriptio *diſcordiarum inter monachos Cantuar.* & *Balduinum Archiepiſcopum* poſt Annum 1184. ſeq. ibid. p. 1303. 1334. *Chronica rerum a Britannis, Saxonibus &*

(*a*) Adde Dupin. Gerſoniana p. LXXIX. ſeq. LXXXIII.

(*b*) Alii ut Bzovius ad Annum 1201. n. 10. alii ut Caveus ad Annum 1251. alii ad 1300. referunt.

(*c*) *Offenbahrung, und leben der heiligen Jungfrauen* Gertrudis. Colon. 1657. 1674. 8. Vide Godfrid. Arnoldi hiſtoriam Theologiæ Myſticæ p. 295.

& *Normannis geſtarum* ab Anno 1122. ad 1199. pag. 1334. 1628. In extremo hujus operis, librum ſecundum Chronicorum Gervaſius pollicetur, qui ab initio regni Joannis debebat capere initium. *Actus Pontificum Cantuarienſis Eccleſiæ*, ab Auguſtino Anglorum Apoſtolo uſque ad Hubertum qui Balduini ſucceſſor Archiepiſcopus A. 1205. obiit, pag. 1629. 1684. Præter hæc in lucem edita Gervaſii ſcripta Lelandus memorat librum *de regiunculis Britanniæ primæ, atque ſedibus pontificiis in ea conſtitutis, ac Monaſteriis in eadem a Nobilitate conſtructis*. Hunc in plura ſcripta diſtrahunt Baleus, Pitſeuſque, qui etiam neſcio qua fide referunt inter Gervaſii lucubrationes, *Hiſtoriam Britonum a gentis origine*.

Gervaſius Ciceſtrienſis, Anglus, Presbyter, Thomæ Bechketi Archiep. Cantuarienſis familiaris, circa Annum 1160. ſcripſit *Commentarium in Malachiam*, quem MS. ex Jameſio Caveus memorat, & *opus terſum, luculentum, eruditum*, vocat Lelandus cap. 187. multa illuſtria in eo de Ordine Sacerdotali legi teſtatus: unde Pitſeus ei tribuit librum *de Sacerdotalis Ordinis inſtitutione*. Etiam *librum Homiliarum* & *Commentarium in Pſalmos* ex eodem Lelando notant Baleus II. 96. & Pitſeus p. 225. Alium fuiſſe non dubito *Gervaſium Ceſtrienſem* (licet idem videtur Jacobo Longo pag. 743. Bibliothecæ Biblicæ) qui *in Eſaiam* & *in Prophetas minores* ſcripſit, *Homiliaſque* & *Epiſtolas* 250. MStas in Cœnobio Steinfeldenſi Ord. Præmonſtr. Ex his Epiſtolas LXX. vulgavit Pariſ. 1663. Norbertus Callieu, ſed CXXX. ex Codice Steinfeldenſi nuper Carolus Ludovicus Hugo, Abbas Stivagienſis, in limine T. 1. ſacræ antiquitatis monumentorum, Stivagii 1725. fol. qui etiam de vita hujus Gervaſii conſuli poterit. Fuit is Honorii III. Pœnitentiarius, & ab Anno 1209. Generalis *Præmonſtratenſis*, ab An. autem 1219. ad 1228. Epiſcopus in Gallia *Sagienſis*. De quo Sammarthani Tom. 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 970. & Johannes le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 305. 924. ubi Epitaphium, quod ipſe poſuit ſibi hunc in modum:

Anglia me genuit, nutrivit Gallia, ſanctus
Juſtus, Thenolium, Præmonſtratumque dedere
Abbatis nomen: ſed mitram Sagia, tumbam
Hic locus, (a) oretur ut detur ſpiritus aſtris.

* Collectio epiſtolarum Gervaſii ab Hugone Stivagienſi an. 1732. (non 1725. ut male hic Fabricius) vulgata epiſtolas numerat 137. non 130. ut minus diligenter Fabricius; quamquam fateor non omnes in ea collectione epiſtolas Gervaſium auctorem habere.

Gervaſius Melkelejus, ſive *de Melkeleja*, Anglus Poeta, Rhetor, Mathematicus & Philoſophus, auctor epitaphii in Gvilelmum, Henrici III. Angliæ Regis Mareſchallum, defunctum A. 1219. quod refert Matthæus Paris p. 410.

Sum quem Saturnum ſibi ſenſit Hibernia, Solem
Anglia, Mercurium Normannia, Gallia Martem.

Ejus librum *de ſaltu lacteo*, ſive de arte dictandi, & de ſcribendis verſibus & epigrammata atque epitaphia memorat Pitſeus pag. 293. ſecutus Baleum III. 77.

Gervaſius de Parco, Monachus Eboracenſis, Ordinis Benedictini, & Abbas Parshenſis circa Annum 1160. amicus Ealredi, ſive Adilredi, Abbatis Rievallenſis, cujus *Speculo charitatis* præfixit Prologum teſte Lelando cap. 168. atque Baleo X. 52. ubi & *Epiſtolas* ejus ad Ealredum memorat, uti ex Baleo Pitſeus pag. 216.

Gervaſius Archiepiſcopus ab An. 1036. ad 1067. *Remenſis*, cujus *Epiſtola ad Evenum*, S. Melanii Abbatem, de mira-

(a) Sepultus in Eccleſia de Sillejo Ord. Præmonſtr. in diœceſi Sagienſi.

raculis S. Melanii Sec. VI. Epiſcopi Rhedonenſis, edita a Bollando in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 6. p. 333.

De Sanctis fratribus ac Martyribus ut ajunt ſub Nerone Mediolanenſibus *Gervaſio* ac *Protaſio* Epiſtola S. Ambroſio ſuppoſita exſtat in appendice Tomi 1. Operum editionis novæ Benedictinorum p. 484. & in Actis Sanctorum Tom. 3. Junii 19. pag. 821. ubi longe plura ad eorum reliquias cultumque facientia, & apud Baronium ad Martyrolog. 19. Junii. Alia *Acta Nazarii*, *Gervaſii*, *Protaſii* & *Celſi*, Latine apud Lipomannum Tom. 6. ad 14. Octobr. Surium 19. Jun. Græce auctore Metaphraſte MS. in Bibliotheca Cæſarea Tom. 8. Lambec. pag. 250. 258. 262. Bibliotheca Coisliniana pag. 211. Miratus ſum ea in Actis Sanctorum non exſtare, ubi erat locus Tom. VI. Julii 28. * Antiſtitis hujus epiſtolæ geminæ extant in collectione epiſtolarum, Gelberti & in collectionibus Conciliorum, ſicut & in collectione Hiſtoricorum Galliæ apud Ducheſnium. Harum altera dirigitur ad Nicolaum II. altera ſed poſtrema ſui parte mutila ad Alexandrum II. Romanos Pontifices, de quibus vide Hiſtoriam Literariam Galliæ Tom. VII. pag. 583. Ibi pariter ex Montfauconio indicantur extare in Bibliotheca Vaticana fragmenta literarum Gervaſii Remenſis, & Hugonis Lugdunenſis Legatorum Apoſtolicorum. Id tamen mendoſe ſcriptum eſt de Gervaſio, qui numquam legatione Apoſtolica functus eſt. Inſuper acta coronationis Philippi Regis Francorum, quæ ſub titulo *conventus Remenſis Anni* 1059. leguntur in collectionibus Conciliorum Gervaſio huic deberi contendunt Hiſtoriæ ejuſdem literariæ ſcriptores.

Gervaſius Ricobaldus, Ferrarienſis, Canonicus Ravennatenſis, ſcriptor *Pomarii*, ſive *Chronici totius Orbis* ex pomariis multis unum conſerere ſe profeſſus, *ex pomariis Hieronymi*, *Proſperi*, *Mileti*, *Iſidori*, *Eutropii*, *Pauli Diaconi*, *Rufini*, *Petri Trecenſis*, *Pauli Oroſii*, & *T. Livii*. In ſex illud libros dividitur teſte Voſſio pag. 500. quorum tres primores ab Orbe condito ad Chriſtum natum, tres poſteriores a Chriſto nato ad Annum 1300. progrediuntur ita, ut quartus exhibeat geſta Imperatorum aliorumque Principum: quintus Orbem terrarum deſcribat, ſextus denique ſucceſſionem Pontificum ſediumque illuſtrium quatuor Antiochenæ, Hieroſolymitanæ, Alexandrinæ & Ravennatenſis perſequatur, omiſſis Conſtantinopolitanis, quod non ab Apoſtolorum temporibus, ſed a Conſtantini Magni ætate cœperint. Hoc opus quod cum Reginone & Sigeberto in lucem dare voluit Petrus Scriverius, necdum publice exſtat quod ſciam, neque ejus *epitome*, cujus apud Hieron. Rubeum mentio. Itaque & videtur ignotus fuiſſe Benedicto Bacchinio, clariſſimo Agnelli, qui Vitas Pontificum Ravennatenſ. ſcripſit, editori. Deſideratum jam eſſe nec repertum cum Scriverii Bibliotheca, ſectione publica diſtraheretur, Sandio teſtatus eſt V. C. Johannes Georgius Grævius. Sed MS. hodie ſervatur iſte Codex emtus cum aliis Scriverianis ab Auguſto glorioſæ memoriæ Duce in Bibliotheca Gvelpherbytana, ex quo partem de Imperatoribus a Carolo Magno ad Annum 1298. edidit præclarus Eccardus Tomo 1. ſcriptorum medii ævi pag. 1150. & aliam de Pontificibus Romanis a Petro Apoſtolo ad Annum 1300. pag. 1190. nec non ex alio Codice Regio Berolinenſi pag. 1225. 1298. *Compilationem Chronologicam* ab Orbe condito ad Annum 1312. Alium Codicem MS. Pomarii ſervat Bibliotheca publica Leidenſis ex legato celeberrimi Viri Jacobi Perizonii. Exſtat quoque in Bibliotheca Altdorfinæ Academiæ ex legato Oelhafiano, ut didici ex celeb. Jo. Davidis Kœleri directorio Freheriano p. 12. ne de Vaticano Codice & Mutinenſi jam referam, aut de Italica verſione Comitis Matthæi Mariæ Bojardi.

Gervaſius Tilberienſis, Friderico Spanhe-

hemio filio Tom. 2. Operum pag. 594. *Tilburienſis*, Geſnero *Tilgertenſis*, Poſſevino *Tilgerienſis*, aliis *Tillebeſius*, vel *Tillembergenſis*, Lycoſtheni *Tibelenſis*, Lelando cap. 181. *Tillebirius*, Anglus, a patria Tillæ curia, oppidulo Oſtro-Saxonum in littore æſtuarii Tameſis fluvii. Profectus in Germaniam & charus Othoni IV. ab Anno 1208. ad 1218. Imperatori, qui maternum genus a nobili heroina Anglica deduxit: inde ab eo Oratoris, Cancellariique & Regni Arelatenſis, ſive in regno illo Imperialis aulæ Mareſchalci auctus dignitate, ei dedicavit *Otia Imperialia*, (*a*) ſive ab origine rerum repetitum Hiſtorico, Geographicum opus & Phyſicum, diſtinctum per *tres* libros, ſive *deciſiones*, quod primus integrum edidit illuſtris Leibnitius Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 881. 1004. Operi ſubjuncta *Epiſtola* Gervaſii ad Magiſtrum Johannem Marcum, Imperatoris Secretarium, qua eum rogat, ut ſit inter dulcedinem Principis & devotionem ſubditi liberalitas ejus dextra mediatrix, *ut quod in me operatur pia devotio ad merendum, te mediatore operetur effuſa Principis largitas ad gratificandum*. Denique emendationes ex quatuor Codicibus MStis Pariſ. & ſupplementa addita Tom. 2. pag. 751. 784. Partem operis ex Codice Helmſtadienſi ediderat Vir præclarus Joachimus Johannes Maderus, Helmſtadii 1673. 4. nimirum ex deciſione ſecunda Caput XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. (*b*) additis Epiſtolis XXIII. Caroli IV. & *Anonymi* Compilatione Chronologica a temporibus Caroli Magni ad Annum 1410. & præmiſſa erudita præfatione de Arelato & regno Arelatenſi. Nec plura Gervaſii quam Cap. XVIII. XIX. XX. Deciſionis ſecundæ dederat Andreas du Cheſne Tomo 3. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 363. 373. Cætera ſcripta Baleo III. 58. & Pitſeo pag. 274. memorata ſunt: *Illuſtrationes Galfridi Monemuthenſis*, *libri IV. Hiſtoria terræ ſanctæ*. *De origine Burgundionum*. *Facetiarum liber* ad Henricum II. juniorem. *Tricolumnium Angliæ*. His addenda *Metrica deſcriptio balneorum Puteolanorum*, teſte Theodorico de Niem: Nam *mappam* ſive *deſcriptionem Mundi*, & *de mirabilibus Orbis*, partes otiorum Imperialium eſſe mihi perſuadeo. Vide Ricobaldus.

Gibuinus ſive *Gebuinus* Lingonenſis ſive Catalaunenſis potius, Epiſcopus ab Anno 962. (*c*) Vir *eruditiſſimus*, *ſagaciſſimuſque*. Vide Glabrum Radulfum lib. 2. hiſt. cap. 11. apud Ducheſnium T. 4. pag. 22. ubi refert qua ratione *Leutardum* hæreticum compeſcuerit. *Rhythmi* ejus *de paradiſo* non noti mihi niſi ex Cangio.

Gilbertus, *Gille*, *Gillebertus*, *Gislebertus*, *Sillebertus*, *Gisbertus*, *Giſilbertus* Alexandrinus ex Alexandria Statiellorum in Hetruria, Ord. Præd. diſcipulus Thomæ Aquinatis, clarus ſcientiæ Theologicæ laude circa Annum 1285. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 403.

Verſus qui a Thoma Rudborne in H. Warthoni Anglia ſacra Tom. 1. pag. 242. afferuntur ex *Gilberti Hiſtoria Alexandri* capite 1. petiti ſunt ex *Gvalteri* Alexandreide lib. 1. v. 162. ſeq. de quo infra.

Gilbertus de Aquila, cujus *Compendium Medicinæ* ſeptem libris MStum memorat Sanderus in Biblioth. MS. Belgica pag. 194. non diverſus ut videtur a *Gilberto Anglico* cujus *Laurea Anglicana* ſive Compendium Medicinæ, de morbis univerſalibus & particularibus prodiit Lugduni 1510. 4. atque deinde Genevæ 1608. 4. Eum circa Annum 1280. vixiſſe probat Joan. Friend in hiſtoria Medica, quam ſi placet conſule. *Gilberto Leglæo* Compendium Medicinæ ſeptem libris conſtans tribuit Baleus III. 63. & Pitſeus pag. 277. ajuntque hunc circa Annum 1210. etiam ſcripſiſſe *de viribus aquarum & ſpecierum*: *de proportionibus fiſtularum*, *de judicio patientis*, *de*

(*a*) Auctori ſpeculi exemplorum IX. 42. *de mirabilibus terrarum & Imperialibus ſolatiis*.
(*b*) Edit. Leibnit. pag. 927. 947.
(*c*) Sammarthan. T. 2. p. 503. ſeq.

de re herbaria, *de particularibus morbis*, *theſaurum pauperum* & *de tuenda valetudine*. Præterea *in aphoriſmos* & *in prognoſtica Hippocratis* & in verſus *Ægidii* Pariſienſis.

Gilbertus Monachus Ord. Bened. *Antiſſiodorenſis* circa Annum 1048. ſcripſit vitam *S. Romani* Confeſſoris Sec. VI. *libris* 2. obviam in Mabillonii Sec. 1. Benedictin. pag. 82. & in Actis Sanctor. T. V. Maji 22. p. 153.

Gilbertum Arithmeticum laudat Alanus pag. 74. Anti-Claudiani.

Gilbertus Abbas *Aureæ* vallis, Ord. Ciſterc. circa Annum 1200. cujus *verſus in Sanctiſſ. Euchariſtiam* in Petaviano Codice evolvit Labbeus p. 59. Bibl. novæ MSS.

Gilbertus propter habitudinem capillorum *Criſpinus*, ab A. C. 1084. ad 1117. Abbas *Weſtmonaſterienſis*, Ordinis Benedictini, ſcripſit teſte Trithemio cap. 353. & II. 105. illuſtr. Benedictin. *ad Anſelmum*, Cantuarienſem Archiepiſcopum, *altercationem Chriſtiani cum Judæo* quodam (quem Judæum eruditum Moguntiacenſem fuiſſe Baleus & Lelandus cap. 152. teſtantur) *de Fide Chriſtiana* interlocutoribus Gamaliele & Paulo: quæ Gilberto etiam tribuitur a Lelando & Baleo, & in Codicibus MSS. (*a*) ex quorum fide illam una cum præmiſſa ad Anſelmum Epiſtola (*b*) edidit Gabriel Gerberonius in præclara ſua Anſelmi editione Pariſ. An. 1675. recuſa An. 1721. pag. 512. De hoc Gilleberto videndus Joannes Picardus in notis ad lib. 2. Epiſt. Anſelmi XVI. Altercatio hæc ſine nomine auctoris prodierat Colon. 1537. fol. & contracta atque interpolata cum præfatione *ad Alexandrum* Lincolnienſem Epiſcopum, ſub nomine *Gvilelmi de Campellis* in tomo XX. Bibl. Patrum Lugd. pag. 1884. Cætera Gisleberti ſcripta laudantur Commentarius *in Eſaiam* & *Jeremiam*: Homiliæ *in Canticum Canticorum*: *de caſu Diaboli*, *de anima*, *contra peccata Cogitationis*, *locutionis & operis*. *In prologos S. Hieronymi in Biblia*, & liber *ad Cantorem Sagienſem*. Denique *Vita Herluini* Abbatis Beccenſis, de quo Guil. Gemmeticenſis lib. VII. hiſt. Normannorum cap. 22. pag. 279. *Si quis*, inquit, *converſionem & converſationem ipſius plenius noſſe deſiderat*, *librum qui de vita ejuſdem patris venerandi*, *eleganti ſermone conſcriptus eſt a viro religioſo* Gisleberto Criſpino, *poſtea Abbate Weſtmonaſterii*, *& tam nobilitate generis*, *quam ſcientia ſeculari & Divina pollenti perquirens relegat*, *in quo ſufficienter reperiet unde ſuo deſiderio ſatisfaciat*. Hæc vita edita a Dacherio ad calcem Lanfranci operum Pariſ. 1648. fol. Librum *de ſtatu Eccleſiæ*, quem huic Gilberto Pitſeus tribuit, *Gilberti* Lumicenſis eſſe, Oudinus Tom. 2. p. 929. & 957. Caveus ad Annum 1101. aliique annotarunt.

Alterius ut videtur *Gillieberti Diſputatio Eccleſiæ & Synagogæ* in lucem data ab Edmundo Martene & Urſino Durando Tom. V. theſauri anecdotorum pag. 1497. 1506.

De *Gilberto Dorcadio* Anglo, Archidiacono Bucchinganenſi circa Annum 1160. Baleus X. 48. & Pitſeus pag. 842. qui ex Henrico Huntingdonenſi colligunt eum varia tum verſu tum proſa ſcripſiſſe, quorum tamen nullum oculis ipſi uſurpavere.

Gilbertus Belga Decanus S. Andreæ, *Elnonenſis* Ord. Bened. defunctus An. 1095. Hujus narrationem *de incendio monaſterii S. Amandi* quod A. 1066. accidit, MS. evolvit Cangius. Edidit Bollandus Tom. 1. Februar. 6. p. 896. *Expoſitionem in omnes Epiſtolas S. Pauli* MStam memorat Sanderus pag. 46.

Gilbertus Normannus (*c*) Abbas *Flaviacenſis* ſcriptor Hiſtoriæ Hieroſolymitanæ. Vide infra *Gvibertus Novigentinus*.

Gil-

(*a*) Labbe Bibl. nova MSS. pag. 26. Pitſeus pag. 196.

(*b*) Hanc ediderat Joannes Picardus notis ad Anſelmi II. 16. Epiſt.

(*c*) Apud Urbanum Gotfridum Siberum de Alemannis pag. 143.

Gilbertus Folioth Anglus, ex Abbate, Leiceſtrenſi & Archidiacono Middleſexienſi Epiſcopus An. 1149. Herefordienſis & ab Anno 1161. ad 1187. Londinenſis. Ejus *Epiſtolæ VII.* inter Thomæ Cantuarienſis Epiſtolas a Chriſtiano Lupo editas pag. 542. 545. 218. 187. 185. 162. 58. ſicut etiam Henrici Regis p. 546. & Thomæ Archiepiſcopi ad Gilbertum pag. 538. 165. 104. 183. 184. 180. & Ermi Abbatis pag. 269. Wilhelmi Pariſienſis pag. 219. Alexandri III. Papæ pag. 117. 103. 65. 56. ad Gilbertum. Bruxell. 1682. 4. De aliis ejus atque de expoſitione *in Cantica Canticorum* dixi ſupra in *Foliotho* Tom. 2. p. 174.

Gilbertus de Fraxineto Ord. Præd. circa Annum 1221. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. p. 21. ſeq.

Gilbertus S. Hoſpitalis *Hieruſalem* cuſtos ſive Magiſter circa Annum 1250. cujus Epiſtolæ duæ ad Ludovicum IX. Galliæ Regem in geſtis Dei per Francos Tom. 1. p. 1173. 1177.

Gilbertus de Hoylandia Anglus S. Bernardi diſcipulus, Abbas Svinſetenſis in agro Lincolnienſi, Ord. Ciſtercienſis circa Annum 1160. & deinceps, ſcripſit *ſermones XLVIII.* quibus *S. Bernardi in Canticum Canticorum* homilias ſupplevit a cap. III. 1. uſque ad cap. V. 10. Argentor. 1497. præterea *tractatus VII. Aſceticos. Sermonem de ſemine Verbi Dei & Epiſtolas IV.* Coloniæ 1641. omnia hæc excuſa cum S. Bernardi operibus ut dictum ſupra Tom. 1. p. 225. Præterea apud Baleum III. 51. Pitſeum p. 269. & Carolum Viſchium p. 126. ſeq. memorantur ejus Commentaria *in Pſalterium, Lamentationes Jeremiæ, Matthæum, Epiſtolas Pauli & Apocalypſin. Theologicarum ſententiarum* liber & *de ſtatu animæ & de caſu Diaboli: Homiliæ, Vitaque S. Bernardi.* * Eſt mihi ad manus vetuſta quædam expoſitio in Apocalypſim inſcripta: *Arcanorum divinorum totius militantis eccleſiæ earum rerum ſecundum ipſius noviſſimæ Chriſti ſponſæ perſecutionis venturæ deſcribens incommoda* abſque authoris nomine; ſed in præfatione ab altero quodam ſcripta exculpſiſſe mihi videor opus eſſe Magiſtri Gilberti. An forte idem ſit opus, de quo hic Fabricius?

Gilbertus Leglæus, ſupra *Gilbertus de Aquila*.

Gilbertus Theologus cognomento *Magnus*, Anglus, Ord. Ciſterc. Præpoſitus Generalis qui in Gallia vixit diemque obiit Toloſæ circa A. 1280. Scripta ejus apud Baleum IV. 47. Pitſeumque p. 361. *pro Chriſtianis contra Gentiles* verſu elegiaco. *Commentarii in Pſalterium & varios S. Scripturæ libros. De naturis rerum. Quid ſit Monachus. Diſtinctiones Theologicæ. Doctorum collectanea. Conciones* quibus indices adjecit Alanus de Lynna: *Epiſtolæ* &c. *Cyrilli* Græci ut ajunt Carmelitæ oraculum (*a*) cum *Joachini* commentario, repertum in Cluniaco. *Hiſtoria* denique quam ſcripſit non Scropum imitatus ut legas apud Pitſeum, ſed quæ a Thoma Scropo, longe juniore allegatur.

Gilbertus Monaſterii *Novem fontium* Conditor, Anno 1152. defunctus, cujus Vita edita a Joanne le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 482. ſeq.

Gilbertus in append. ad Henricum Gandavenſem (*b*) *Sillebertus*, cognomento *Univerſalis*, ex Antiſſiodorenſi Decano Epiſcopus *Londinenſis*, defunctus A. 1134. Laudatur ejus Expoſitio *in totum Vetus Teſtamentum*, & ſpeciatim gloſſa *in Eſaiam & Jeremiam*: in *Threnos*, in *Prophetas minores*, & in *Matthæum*. Vide Caveum & Jacobi Longi Biblioth. Biblicam pag. 744.

Gilbertus Epiſcopus in Hibernia *Luniceuſis* (al. *Lumnicenſis*) hodie *Limericenſis* circa Annum 1110. ſuperſtes adhuc Anno 1139. ſcripſit libellum *de ſtatu Eccleſiæ*, editum ab Uſſerio in E-

Tom. III. H pi-

(*a*) De hoc Cyrillo Trithemius cap. 409. Acta Sanctor. T. 1. Martii 6. p. 498. ſeq.

(*b*) Hallucinationem præclari Voſſii, qui appendicem illam ad Gilbertum referre voluit, jam notavit Caveus.

piſtolis Hibernicis p. 78. & *Gilberto Criſpino* perperam tributum a Pitſeo pag. 196. præmiſit Uſſerius ejuſdem Gilberti *Epiſtolam* ad Epiſcopos & Presbyteros Hiberniæ pag. 77. ſubjuncta pag. 88. altera brevi ad Anſelmum Cantuarienſem.

Gilbertus Medicus de morbis MS. apud Labbeum pag. 205. vide ſupra *Gilbertus de Aquila*.

Gilbertus Pictavienſis Epiſcopus: vide mox Gilbertus Porreta.

Gilbertus Porreta ſive *Porretanus*, Philoſophus ſubtilis, patria Pictavienſis & ex Canonico Epiſcopus ab Anno 1141. ad 1145. (*a*) de cujus opinionibus in Concilio Antiſiodorenſi & Pariſienſi A. 1147. & Remenſi An. 1148. damnatis videndi Otho Friſingenſis, Albericus pag. 317. ſeq. Guil. de Nangis aliique: e recentioribus Baronius, Pagius, Carolus Cointius, Bulæus, Natalis Alexander T. VI. pag. 486. &c. Ejus *Commentarius in Boetium de SS. Trinitate* exſtat in editione operum Boetii Baſileenſi 1570. fol. pag. 1119. 1128. 1202. *Epiſtola ad Matthæum* Abbatem S. Florentii, in Dacherii appendice ad Opera Gviberti Novigentini p. 564. & in Edmundi Martene T. 1. Anecdot. pag. 427. *Liber de ſex principiis* ſæpius editus in Antiquis Latinis Ariſtotelis editionibus, ex recenſione Hermolai Barbari: nam Græce & Latine editum (ut legas apud Oudinum Tom. 2. pag. 1287.) non memini. *Alberti Magni* tractatus VIII. in hunc Gilberti libellum exſtant Tom. 1. Alberti operum, ut dixi Tom. 1. p. 44. De commentariis ejus ineditis *in Pſalmos & Pauli Epiſtolas*, & *in Boetium de duabus naturis & una perſona Chriſti* conſulendus idem Oudinus loco laudato, & Jacobus le Long pag. 911. Bibliothecæ Biblicæ. *Expoſitionem in Joannis Evangelium* memorat appendix ad Henricum Gandavenſem cap. 8. & Trithemius cap. 868. Liber *Gvaltheri*, Abbatis S. Victoris *contra quatuor Labyrinthos Franciæ*, oppoſitus fuit Petris tribus, Abælardo, Lombardo, Pictavenſi & uni Gilberto Porretano. * Præteriiſſe pigeret ea, quæ de hoc Gilberto legi in Necrologio MS. Eccleſiæ Lucenſis ſæculo XII. ſcripto ad diem III. Septembris: *obiit ſanctæ memoriæ Mag. Giſibertus Pictavienſis Epiſcopus, qui pro animæ ſuæ remedio librum S. Ilarii de Trinitate Eccleſiæ B. Martini donavit*. Ex hoc dies emortualis ejuſdem Giberti in lucem eruitur.

Gilbertus Segravius, Leiceſtrenſis, Philoſophus Oxonienſis circa Annum 1316. cujus *Quodlibeta* & *Quæſtiones Theologicæ* a Pitſeo p. 843. memorantur.

Gilbertus de Semphrigam ſive ut in Thomæ Cantuarienſis Epiſtolis lib. II. 69. *de Semplingeham*, Anglus circa Annum 1148. auctor *Gilbertinorum* quorum *ſtatuta* ex S. Auguſtini & Benedicti regulis ſcripſit probata ab Eugenio III. editaque in Monaſtico Anglicano tomo 2. cum Gilberti Vita ſcripta a diſcipulo. Vide Carolum Viſchium p. 124. ſey. Hoſpinianum de Origine Monachatus pag. 184. ſeq. & Baleum III. 25. qui *exhortationes* quoque ejus & *Epiſtolas* commemorat. Ex Baleo Pitſeus pag. 253.

Gilbertus de Thoraton, ſub Edmundo I. Angliæ Juſtitiarius, abbreviator *Bractoni*, cujus de Legibus & Conſuetudinibus Anglicanis MS. in Cottoniana pag. 79. b. Vide Seldenum ad Fletam c. 2. §. 1. 4.

Gilbertus Tornacenſis, aliis *Gvibertus*, *Gvilbertus*, *de Torrenno*, *de Tornadia*, ſive ut Henrico Gandavenſi cap. 54. *Wibertus*, vergente ſeculo XIII. clarus, Ord. Minorum ſcripſit, juſſu Joannis, Epiſcopi Tornacenſis *Vitam Eleutherii* ſecundi Tornacenſis Epiſcopi An. 531. defuncti, quæ notis illuſtrata exſtat in Actis Sanctor. Tom. 3. Februarii 20. p. 196. Præterea librum *de pace animique tranquillitate* ad Mariam Dampertam Sanctimonialem illuſtri ſtirpe genitam, qui obvius in Bibliothecis Patrum ut Colonienſi An. 1618. & Lugdu-

(*a*) Sammarthan. Tom. 3. Galliæ Chriſt. p. 886. ſeq.

dunenſi Tom. XXV. pag. 378. 401. aliumque *de officio Epiſcopi & Eccleſiæ cerimoniis* ad Gvilelmum, Epiſcopum Aurelianenſem ibid. pag. 401. 420. ex editione Colonienſi Theodori Coisfeldii. Quod vero Henricus Gandavenſis refert eundem ſcripſiſſe *Hodœporicon piæ memoriæ Domini Ludovici, Regis Francorum, ad tranſmarinas partes*, illud necdum lucem vidit quod ſciam, licet Miræus jampridem annotavit, Hodœporicon hoc & Sermones de Dominicis Sanctis, *Quadrageſimale*, *Chronica* atque alia a Bunderio in Indice notata, latere MSS. Tornaci ad S. Martinum, partim Leodici ad S. Jacobum & alibi. *Sermones* porro Pariſiis 1518. 8. editi memorantur in Catalogo Biblioth. Bodlejanæ: & MStos Alexandro IV. oblatos evolvit Oudinus Tom. 3. p. 500. ubi etiam de ſermonibus ejus VII. *in Orationem Dominicam*, aliiſque *in Angelicam Salutationem*, & *de libris duobus miraculorum S. Blaſii Epiſcopi & Martyris*. Idem Oudinus notavit Gilberto huic apud Waddingum præter rem adſcribi opuſculum de Voto, quod *Humberti* Romani eſt, & aliud de Verbis Domini in Cruce, quod *Arnaldum* Abbatem Bonæ Vallis, habet auctorem.

Gilbertus Urgalius, Hibernus Carmelita circa Annum 1330. ſcriptor *ſummæ Legum* teſte Baleo XIV. 93. qui & Theologica quædam ſcripſiſſe annotat.

Gilbertus ſeu *Giſlebertus*, Præpoſitus Eccleſiæ *S. Waldetrudis* in urbe Montenſi apud Hannomos, Balduini Magnanimi, Flandriæ & Hannoniæ Comitis An. 1170. defuncti Cancellarius, ſcripſit *Hiſtoriam a Creatione Mundi ad ſua uſque tempora* (*a*) quæ Auberto Miræo teſte MSta exſtat in Archivio nobilium Virginum Canonicarum Montenſium, & frequenter citatur in *Jacobi Guiſii* Annalibus Hannoniæ, quorum autographum idem Miræus ait ſe vidiſſe Montibus in Bibliotheca Franciſcanorum.

Gilbertus Abbas *Weſtmonaſterienſis*, ſupra *Gilbertus Criſpinus*.

Gildas Badonicus ſive Bathonicus, Anglus cognomento *Sapiens*, non Epiſcopus ut Blondello (*b*) appellatur, ſed Monachus, de quo præter Lelandum cap. 32. Caveum, aliosſque conſuli poſſunt Uſſerius in antiquitatibus Eccleſiar. Britannicar. p. 533. ſeqq. Stillingfleetus in Originibus Britannicis pag. 207. Bollandus quoque Tom. 2. Actor. Januarii 29. ubi præter alia pag. 958. exhibet, additis etiam notis, *Vitam* Gildæ ſcriptam a *Monacho Ruyenſi*, quam primus publicaverat Joannes Boſchius in Bibliotheca Floriacenſi. Lugd. 1645. 8. Scripſit hic Gildas circa A. C. 543. *Epiſtolam* ſive *librum Querolum de excidio & conqueſtu Britanniæ*, laudatum Bedæ lib. 1. cap. 22. Hiſt. Angl. Alcuino, (*c*) Gvilelmis Neubrigenſi & Malmesburienſi, Lupo aliiſque. Brevis eſt Gildas in hiſtoria, multus in caſtigandis Britannorum vitiis, ut jam notatum Voſſio eſt, qui de Gilda hoc atque ejus ætate accurate lib. 2. de Hiſtoricis Lat. cap. 21. Primum prodiit hic liber, cujus poſterior pars correptionem Eccleſiaſtici Ordinis continet, edente Polydoro Virgilio, qui Cutheberto Tunſtallo, Epiſcopo Londinenſi eum dicavit, (*d*) Lond. 1526. 8. inde recuſus Baſileæ 1541. 12. ſed integrior a Johanne Joſſelino, Lond. 1568. 12. Polydori editionem ſecuti Orthodoxagraphorum utrorumque editores Baſil. 1555. & 1569. fol. & qui Bibliothecas Patrum curavere Pariſiis, Coloniæ & Lugd. T. 8. p. 707. Joſſelinum Commelinus in Collectione Britannicorum ſcriptorum 1587. fol. Optimam denique & accuratiſſimam editionem ex Codice Cantabrigienſi dedit Thomas Galeus, in limine tomi primi XV. Scriptorum Oxon. 1691. fol. Antiquiſſimum hoc de hiſtoria Britanni-

(*a*) Hoc fortaſſe eſt *Gilberti Chronicon* quo uſum ſe profitetur Martinus Polonus.

(*b*) P. 72. de Epiſcopis & Presbyteris.

(*c*) Epiſt. 28. pag. 1135. Opp. *legitur in libro Gildo Brettonum ſapientiſſimi.*

(*d*) Mich. Maittaire Annal. typograph. Tom. 2. pag. 680.

nica monumentum, Gildæque quod extat unicum: neque enim uſquam comparet quod Galfredus affirmat Gildam hunc *de victoria Aurelii Ambroſii* ſcripſiſſe & *leges Molmutianas* Latinitate donaviſſe. Addit Lelandus quod Giraldus (*a*) Cambrius ſcribit *librum Evangeliorum* Gildæ in magno apud Cambros pretio fuiſſe, unde ille colligit Evangelia commentariis ab eo illuſtrata eſſe. *Quid quod exemplar Hiſtoriæ Rogeri Hoveduni, quod eſt Ventæ Simenorum in Bibliotheca Petrina, hæc verba, ubi de Lindisfarna inſula agitur, in margine, minutis litteris a quodam docto ſcripta habet:* Lindisfarnenſis inſula vocata fuit ſecundum Gildam, tempore Britonum, Medcaut, *ex quibus verbis liquido apparet aliquid librorum Gildæ, quod hac noſtra non comparet ætate, inter Ventanos Monachos olim delituiſſe. Adde hic quod & Ponticus Virunius, qui incidens in Britannicæ Hiſtoriæ exemplar, ejuſdem compendium edidit,* (*b*) *interſeruerit novo operi verſus aliquot ex libro* Cambreidos *Gildæ, & pronunciaverit verſiculos* (*c*) *qui apud Gallofridum Monemutenſem* de Bruti ad Dianam precibus *exſtant, fuiſſe a Gilda ſcriptos: ac poſtremo* Perdicinam Prophetiam carmine Latino *ab eo donatam. Sed neque Lilii Giraldi in dialogo de Poetarum hiſtoria quinto in hac parte teſtimonium* (*d*) *prætereundum, ita enim ſcribit:* Gildam etiam memini me legere Britannicum Poetam, his ut puto longe antiquiorem, cujus tum mihi *elegiacum carmen* mira facilitate conſcriptum viſum, nec ideo aſpernabile: quem poſtea etiam citatum reperi in perveteri Hiſtoria Britannica. Hæc pag. 55. Lelandus, non niſi de uno loquens Gilda, ex quo tres nobis conflant Baleus & Piſeus, *Albanium*, *Bathonicum* & *Cambrenſem*. Bathonico præterea, Baleus Centur. I. cap. 66. & Pitſeus pag. 102. tribuunt *hiſtoriam de geſtis Britonum* & librum *de immortalitate animæ:* Baleus etiam *Conciones mordentes*, ſed quarum argumentum ſatis apparet ex Epiſtola de excidio Britanniæ eſſe repetitum. Placet tamen infra, quæ de Albanio & Cambrenſi Gilda referunt, diſtincte annotare, ut honos ſit fabulis quoque: omnino enim amplector ſententiam Guil. Nicolſonii, qui in Bibliotheca ſcriptorum Hiſt. Anglicanæ p. 32. unum Gildam hiſtoricum & ex uno tres confictos ſtatuit.

De Querolo Comœdia, dicere me poſt Plautinas memini in Bibliotheca Latina libro & capite primo: neque aliam ob cauſam Gildæ tanquam auctori tribui illam potuiſſe ſuſpicor; quam quod liber hujus de excidio Britanniæ etiam *liber Querolus* inſcribitur in quibuſdam MStis.

S. Gildas Albanius, ex Regio Britannorum ſtemmate, ut ajunt S. Patricii diſcipulus, natus An. 425. & prope Glaſtoniam ad Axi fluminis ripam defunctus An. 512. cui apud Baleum Centur. 1. cap. 50. tribuuntur *Commentarii Evangeliorum*. Lelando in *Evangelia Commentarius*, (Pitſeo pag. 93. *Concordantiæ in quatuor Evangelia*.) *De primis habitatoribus Inſulæ*. *Verſus vaticiniorum*, incipiunt: *O rabiem Britonum quos copia divitiarum*. *De Sexto* (*e*) *agnoſcendo* Carmen, incipit: *Tertia luſtra tenent, quum*. *Super eodem Sexto* carmen aliud, cujus initium: *Cambria Carnervan Anglis*. *Regum Britannorum hiſtoria* verſu Heroico: MS. in Cottoniana p. 10. *De victoria Aurelii Ambroſii*. *Acta SS. Germani & Lupi*. Oracula & Commentarium hiſtoricum ſub antiquioris hujus Gildæ nomine jactatum palam impoſturæ arguit Polydorus Virgilius lib. 1. hiſt. Angl. cui Voſſius aliique viri docti aſſentiuntur. Nec majorem fidem meretur *Caradocus Lancarfanenſis* qui Vitam Gildæ Albanii ſcripſiſſe traditur.

Gil-

(*a*) De alio Gilda Doctore idem Giraldus Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. 630.
(*b*) Supra p. 10.
(*c*) Habet hos etiam Pitſeus p. 70.
(*d*) Tom. 2. Opp. p. 306.
(*e*) Sexto, Rege Hiberniæ. MS. Bibl. Bodlej. num. 2086. 14. 2157. 31.

Gildas Cambricus, Poeta Britannus, quem Latino valuiſſe carmine & temporibus Martialis, Valerii Flacci, Statii, Silii, Stellæ ac Juvenalis floruiſſe ſcribit Baleus Centur. 1. c. 24. Hunc ſi audimus, ipſe compoſuit *Annales ſuæ gentis*. *Hiſtoriam Arviragi* Regis contra Juvenalem adulatorem. *Epithalamion Genuiſſæ*, *Cambreidis libros* verſibus. *Lites Luddi & Nenni*. *Poemata varia & epigrammata*. Vertit etiam *Perdicis* Præſagi *prophetias*, *Statuta Dumvallonis* & *Leges Molmutinas*, *Martianaſque* Martiæ Probæ. Eadem ex Baleo Pitſeus, qui verſus quoſdam hujus Gildæ refert p. 70. ex Galfredo Monemuthenſi.

S. Gildas Baleo II. 21. hujus nominis *quartus*, Monachus *Banchorenſis* in Anglia circa Annum 860. cujus hæc ſcripta ab eo memorantur: *Breviarium* Gildæ. (Albanii vel Cambrii) *De mirabilibus Britanniæ*. *De primis habitatoribus*. *De rege Arthuro*. *De ſepulchro ejus incognito*. *De eſſe periculoſo*. *De milite Leonis*. *De milite Quadrigæ*. *De Percevallo & Lanceloto*. *De Galguano*. Sane negandum minime videtur, a Badonico diverſum extitiſſe Gildam quendam juniorem, qui ſæculo nono vixit, ſcripſitque circa Annum 820. *librum* ſive dialogum *de computo*, capitulis XCIX. MStum adhuc in Bibl. Cottoniana, & dicatum Rabano Mauro, quem *fratrem clariſſimum* appellat. Epiſtola dedicatoria Gildæ, edita ab Uſſerio, inter Hibernicas ejus vigeſima prima. Dublin. 1632. 4.

* *S. Gildas IV.* Liber de computo idem omnino eſt cum libro de computo a Baluzio Miſcell. Tom. I. vulgato ſub nomine Rabani, qui illum dicat Marcario Monacho. Ambiguum eſt igitur, cui re ipſa tribuendus ſit, ſive Rabano, ſive Gildæ. Hiſtoriæ Gallicanæ ſcriptores in Rabanum inclinant Tom. VI. pag. 16. Præfationis.

Gilduinus aliis *Hilduinus* primus, Abbas S. Victoris Pariſ. ſcriptor libri *Ordinis S. Victoris* circa Annum 1113. (*a*) Hujus Gilduini obitus, teſte Cangio notatur in ejuſdem Monaſterii Necrologio Idibus Aprilibus: ubi *Canonicum Ordinem*, *qui pæne defecerat*, *reparaſſe dicitur*.

Gildus Nennius, infra *Nennius*.

Gilla Lincolniæ ſive Lincolnienſis in Anglia Epiſcopus, cujus librum *de Uſu Eccleſiæ* memorat Pitſeus p. 844.

Gillebertus, ſupra *Gilbertus*.

Gilo, a tribus *AEgidiis* Pariſienſibus de quibus ſupra Tom. 1. pag. 20. 21. & 23. ut videtur diverſus, Monachus Cluniacenſis, de quo Albericus ad Annum 1109. *Obiit ſanctus* Hugo, *Abbas Cluniacenſis*, *anno ſexageſimo tertio ex quo fuit in Abbatiam promotus*. *Hujus* vitam *ſcripſit Gilo Monachus*. Excerpta ex vita Hugone ab *Ezelone* (*b*) & *Gilone* Monachis Cluniacenſibus ſcripta leguntur in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 29. pag. 615. De aliis vitæ Hugonis ſcriptoribus vide infra, *Hildebertus*, *Hugo* Monachus, *Raynaldus* Abbas Vezeliacenſis, & *Petrus* Venerabilis. Cangius notat Gilonem hunc vixiſſe circa Annum 1222. ſed ante Hildebertum Cenomanenſem ſcripſit, qui ejus cum laude meminit his verbis: *Ex hoc autem præcipue veniam confiteor poſtulandam*, *quod poſt amplioris litteraturæ viros*, Ezelonem *loquor atque* Gilonem, *qui de beatiſſimo Hugone vigilanter ſcripſiſſe leguntur*, *auſus ſum pertractandam aggredi materiam*. Noviſſime Edmundus Martene ex MS. Igniacenſis Monaſterii in lucem produxit *Gilonis* hujus, Tuſculanenſis (*c*) *Epiſtolam* qua Pontio Abbati vitam Hugonis a ſe ſcriptam offert, & Mundo ſe redditum, hoc eſt ex Monacho factum Epiſcopum teſtatur ſe dolere.

Apud Sanderum in Bibliotheca MSS. Bel-

(*a*) De originibus illius Ordinis, Gabriel Pennottus Hiſtor. Canonicor. regular. p. 365. 502.

(*b*) Ezelonem ſive Hezelonem ex Canonico Leodicenſi factum Monachum Cluniacenſem, a ſingulari ſcientia & eloquentia laudat Petrus Venerabilis libro 3. Epiſt. 2. Vide Andr. Cheſnium notis ad Bibl. Cluniacenſem p. 83.

(*c*) Apud Ughellum T. 1. Italiæ ſacræ nullum inter Tuſculanos Epiſcopos Gilonem invenio.

Belgica pag. 50. memoratur : *Hiſtoria Gilonis Cardinalis Epiſcopi de Via Hieroſolymitana* . Illam ſcriptam verſibus Hexametris, atque a Ducheſnio Tom. 4. & integriorem a laudato Edmundo Martene Tom. 3. anecdot. vulgatam dixi ſupra in *Fulcone*, Tom. 2. pag. 215. ſeq. Etiam hunc Gilonem ab Ægidiis Poetis Pariſienſibus diverſum , eoſque tempore anteceſſiſſe , conſtat ex ætate Fulconis illius Comitis ac poſtea Regis Hieroſolymitani . Vide infra , Hugo *de Cleriis* . * Ægidii hujus Tuſculani epiſtolam ad Bernardum Antiochenum Patriarcham contra quem Papæ principatum ſacrum adſtruit, habes apud Ludevvig Reliq. tom. 2. pag. 450. Ex MS. Codice Abbatiæ Marchianenſis erudimur, per quos dignitatum gradus Gilo aſcenderit ; ita enim in fine Hiſtoriæ de Via Hieroſolymitana legitur : *explicit libellus Gilonis Pariſienſis Clerici , poſtea Cluniacenſis Monachi , inde Cardinalis Epiſcopi* .

Giraldus Aurelianenſis , auctor epitaphii ſive hexadecadis verſuum in Hugonem Magnum , Roberti Regis filium An. 1026. defunctum . Exſtat apud Andream du Cheſne Tom. IV. p. 29.

Sylveſter Giraldus Barrius, *Cambrenſis* natus An. 1146. diſcipulus Petri Comeſtoris, vir ingenio clarus & litteris, Canonicus & Archidiaconus , vicariuſque Epiſcopatus S. Davidis in Anglia ab Anno 1180. ſeq. & Anno 1198. Epiſcopus electus Menevenſis , ſuperſtes adhuc A. 1220. major ſeptuagenario. Præter ea quæ ipſe de ſe eſt commentatus, quæque mox referam , conſulendi de eo Henricus Warthonus Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. 374. & in præfatione ad illum tomum pag. XX. ſeq. tum Caveus in hiſtoria litteraria ſcriptorum Eccleſiaſticorum , & Niſſeronus Barnabita tomo XXVI. memoriarum de viris eruditis editarum Gallice pag. 385. ſeq. Mihi ſatis fuerit Giraldi hujus ſcripta referre, atque edita inprimis, tum quoque inedita , poſtremo de quorum ſolis titulis ex ipſius teſtimonio & Lelandi cap. 196. Baleique III. 59. ac Pitſei pag. 279. ſeq. conſtiterit.

Epiſtola ad Capitulum Herefordenſe de libris a ſe ſcriptis, in Warthoni Anglia ſacra Tom. 2. p. 439.

Catalogus brevior librorum ſuorum . id. p. 445. & apud Lelandum cap. 196.

Retractationes . Tom. 2. Angliæ 5. pag. 455.

Elegia in canes & æmulos ſuos . id. pag. 444.

De rebus a ſe geſtis , ſive de geſtis Giraldi libri III. id. p. 457.

Libri II. de vita & certaminibus Galfridi *Archiepiſcopi Eboracenſis* . id. pag. 357.

Summaria Capitum *Legendæ S. Remigii*, & ex eadem Legenda ad Stephanum Langtonum , Archiep. Cantuarienſem , *Vitæ Epiſcoporum Lincolnienſium*, Remigii p. 410. ejuſque ſucceſſorum p. 410. & *copula tergemina* , ſive *de vitis Epiſcoporum Angliæ coætaneorum* Thomæ Cantuarienſis & Henrici Wintonenſis p. 420. Bartholomæi Exonienſis & Rogeri Wigornienſis pag. 425. Baldevvini Ciſterc. & Hugonis Carthuſienſis p. 429.

Carmina duo (*a*) pag. 434. ex Giraldi *libro Carminum atque Epigrammatum* MSto in Bibliotheca Cottoniana . Horum poſterius , quod Curiæ Romanæ valedicturus compoſuit, ita ſe habet :

Mirum, quæ Roma modicos ſententia Papæ
Non movet, hic Regum ſceptra movere poteſt.
Quæ minimos minime cenſura coercet in Urbe,
Sævit in Orbe fremens, celſaque loca premens.
Cui male ſublatus Romæ non cederet hortus,
Nititur ad nutum flectere regna ſuum.

Epiſtola diſſuaſoria ad Stephanum Langtonum, qui volebat dignitate Archiepiſcopi reſignata habitum Monachi induere p. 435.

To-

(*a*) Tertium p. 436.

Topographia Hiberniæ ſive *de avibus* (*a*) &. aliis *mirabilibus* & *de habitatoribus Hiberniæ libri III.* ad Henricum II. Angliæ Regem: in Gvil. Cambdeni ſcriptoribus rerum Anglicarum, Normannicarum & Cambricarum, Francof. 1602. fol. p. *692*. *Epiſtola ad Gvilelmum Verum*, *Epiſcopum Herefordienſem* de hacce Topographia, exſtat in Uſſerii Epiſtolis Hibernicis p. 114.

Expugnatio Hiberniæ, ſive *Hiſtoria Vaticinalis de expugnata ab Anglis Hibernia*. Cambden. p. 755. Hujus duplex, ut notavit Warthonus, ab Giraldo facta eſt editio. Secundam quæ in multis auctior eſt, in nonnullis brevior, & Joanni Angliæ Regi nuncupata, libris duobus abſolvitur, Cambdenus edidit. Prima, quæ in Bibliotheca Lambethana reperitur, Ricardo Pictavienſium Comiti (poſtea Angliæ Regi) dicata eſt tres complexa libros. Duo priores libri cum editione ſecunda fere ſunt communes, niſi quod in ſecunda auctor pleraque addiderit, & nonnulla quæ relegenti minus placuerunt, reſecuerit, & in his omnia ex *Merlini Sylveſtris* (*b*) citata teſtimonia, unico excepto: Tertius liber *de Vaticiniis* titulum habet, atque hoc exordio argumentum ſuum enarrat: *Quoniam in prioribus libris Merlini vaticinia tam* Celidonii (*c*) *quam* Ambroſii, *locis competentibus*, *prout res exigebat*, *inſeruimus; Ambroſio vero dudum expoſito, nondum Celidonius Britannicam exutus barbariem, uſque ad hæc noſtra tempora latuit parum agnitus; noſtræ videbatur intereſſe diligentiæ, tam ipſum ab antiquis & occultis ſcrutabunda inquiſitione latebris, ut pulchrius eluceſcat, in commune deducere, & ab ignorantiæ tenebris in lucem transferre, quam translatum quoque præſenti Volumini coaptare*. Prologum integrum tertii hujus libri edidit Uſſerius pag. 115. Epiſt. Hibernicarum.

Itinerarium Cambriæ, ſive de legatione Baldevvini Cantuarienſis per Walliam, Anno 1188. libris II. ad Stephanum Langtonum, Archiep. Cantuarienſ. in eadem Cambdeniana ſcriptorum de rebus Anglicis collectione pag. 818. poſt editionem Davidis Povveli, Lond. 1585. 8. Vide Voſſium II. 58.

Deſcriptionis Cambriæ (*d*) *liber primus* ad eundem Stephanum *de laudabilibus Walliæ* editus ab eodem Povvelo, & in Cambdeniana ſylloge pag. 880. *Liber ſecundus de illaudabilibus Walliæ* in H. Warthoni Anglia Sacra Tom. 2. pag. 447.

De jure & ſtatu Menevenſis Eccleſiæ, diſtinctiones ſive Dialogi VII. ad eundem Stephanum, Archiepiſcopum & Cardinalem ibid. p. 514. ex prima Auctoris & uberiore (*e*) editione.

Vita S. Davidis, *Archiepiſcopi Menevenſis* pag. 628. ex *Ricemarcho* Epiſcopo Menevenſi, qui circa Annum 1085. vitam ejuſdem Davidis conſignaverat.

Vita Hugonis Nonant, Epiſcopi Coventrenſis & Lichfeldenſis, ex Giraldi *Speculo Eccleſiæ* diſtinct. 2. cap. 23. 24. ibid. pag. 351. 354. Speculum Eccleſiæ *de Monaſticis Ordinibus & Eccleſiaſticis Religionibus* variis, Diſtinctiones ſive libri IV. MSti in Biblioth. Cottoniana. Hoc opus reſpiciens Giraldus in Epiſtola ad Stephanum Archiep. Cantuar. pag. 437. refert *quod Monachus Archiepiſcopi cubicularius pariter & commenſalis, exteriore nigredine fucatus & utinam non interiore contaminatus, nos cum libro noſtro vobis præſentato, tanquam ſcripto famoſo, dignos incendio, multis audientibus aſſeveravit: nec non & librum*

(*a*) Confer T. 2. Angliæ ſacræ p. 439.

(*b*) Inde *Sylveſtris* cognomen Giraldo hæſit, quod Merlini Sylveſtris ſomniis nimium tribuit.

(*c*) Al. Caledonii.

(*d*) Duplicem editionem hujus operis adornaſſe Giraldum, primamque Hugoni Lincolnienſi dicatam, ſecundam auctiorem longe ab eo datam luci, utraque uſum ſe Warthonus teſtatur. Primæ in Codice Weſtmonaſterienſi præfigitur *Vualliæ mappa* ſive tabula Chrographica depicta minio, quæ præter fluvios pleroſque, montes & maris contermini ripam, ac finitimas Angliæ urbes, oppida Walliæ XLIII. duntaxat notat. De hac mappa vide quæ Giraldus ipſe apud Warthonum Tom. 2. pag. 441. & 445. ſeq.

(*e*) Vide notam Warthoni p. 549.

brum eundem ſupercilio Phariſaico, *faſtuque Dorobernico ſe propriis in ignem manibus miſſurum*, *minis acerrimis*, *oculiſque torvis & verbis non minus vultuoſis quam tumultuoſis conſtanter affirmavit*. Nimirum ut notatum Warthono qui libros illos evolvit, Giraldus Monachos capitali odio ſemper proſecutus eſt, uſque adeo, ut ſe iſtam in precibus quotidianis deprecationem ſæpe ingeminaſſe, ſuiſque familiaribus ingeminandam conſuluiſſe affirmaverit: *a Monachorum malitia libera nos Domine*. In omnibus ſuis ſcriptis Monachorum hypocriſin, fraudes & inſcitiam acriter inſectari geſtit: Iſtud vero Speculum triennali labore compoſuit, ut æternam Monachis infamiam induceret, atque odio ſuo plene indulgeret. Initium illi facit Epiſtola prolixa ad Stephanum Cantuar. Archiepiſcopum de litteraturæ defectu. Tres diſtinctiones priores, Monachorum nequitiis duntaxat narrandis & inſectandis abſumuntur. Quarta aliud argumentum tractat, ſcilicet de ſtatu, inſtitutione, honore ſedis Romanæ aliarumque Sedium Patriarchalium, & de munere Paſtorali atque Epiſcopali. Ab hocce Eccleſiæ ſpeculo diverſum *Speculum duorum*, *commonitorium ac conſolatorium* quod ipſe memorat Giraldus apud Warthon. Tom. 2. pag. 441. alterum pag. 442. 445.

Vita Ethelberti An. 793. occiſi, Orientalium Saxonum Regis exſtat in Actis Sanctorum T. V. Maji 20. p. 246. Hujus Ethelberti ſive Æthelberti memoriæ ſacra erat Eccleſia Cathedralis Hereford. cujus Canonicus erat Giraldus.

Gemma Eccleſiaſtica, cujus prior pars *de Sacramentis magis neceſſariis*, poſterior *de Clericali honeſtate & Continentia*. MS. in Bibl. Archièpiſcopali Cantuar. Lambethana. Opus prolixum, atque integrum quaſi Theologiæ & diſciplinæ Eccleſiaſticæ Corpus complexum. Locum ex eo de ignorantia Cleri illorum temporum profert Warthonus auctario ad Uſſerium de Scripturis Sacriſque vernaculis pag. 375. ſeq.

Idem Warthonus teſtatur MS. ſe evolviſſe Giraldi *Symbolum Electorum*, ſeu *Epiſtolas* varias ab ipſo collectas, e quibus publicavit *Epiſtolam ad Wilhelmum de Ver*, Epiſcopum Herefordenſem, Tomo 2. Angliæ ſacræ pag. 344. Symbolo illi adhuc inedito junctus *liber de invectionibus*, *invectionum:* plures *invectivæ* adverſus Wibertum, ſive Hubertum, Abbatem de Bethleſdene, Ordinis Ciſterc. & Epiſtola prolixa ad Petrum, Menevenſem Epiſcopum, *de officio Epiſcopi*: altera ad Adamum, Abbatem Aveshamenſem, *de laude amicitiæ:* ad Richardum, Anglorum Regem, *de litterarum & Veritatis ſtudio*, (in qua Regi vitia ſua mira libertate pariter ac gravitate increpat.) Sermo in Synodo Menevenſi, in illud Malach. II. 7. *Labia Sacerdotis cuſtodiunt Scientiam*. Conſtitutiones *de modo regiminis & viſitationis*, *aliiſque Eccleſiaſticis negotiis*, datæ Officialibus & Clericis ipſi ſubjectis: Tractatus *de ſacræ Scripturæ præſtantia ac dignitate* ad Waltherum Mapes, Archidiaconum Oxonienſem, amicum conjunctiſſimum.

Carmen *de miſeria conditionis humanæ* MS. in Bibliotheca Lambethana, incipit: *Unde ſuperbit homo cujus conceptio culpa*.

Prologos librorum a ſe ſcriptorum Giraldus in unum volumen congeſſit MS. Cantabrigiæ in Collegio SS. Trinitatis. Ipſe *libellum de proœmiis operum ſuorum* vocat Tom. 2. Warthoni Angliæ ſacræ pag. 440. ubi etiam *Dictamina* ſua & *rhetoricas orationes perſuaſibiles* & *magnorum virorum deſcriptiunculas* a ſe congeſtas ſignificat: memorans præterea *Chronographiam metricam & Mundi naſcentis deſcriptiunculam* verſibus hexametris & pentametris: & librum *de Principis inſtructione*, multis auctoritatibus tam Philoſophicis quam Theologicis per exempla pariter & præcepta ſtudioſo labore compaginatum, qui MS. in Cottoniana, tribus diſtinctionibus abſolvitur, in quarum ſecunda ac tertia Henrico

rico II. ejuſque liberis iniquiorem ſe præbet, ut docet laudatus Warthonus præfatione ad Tomum 2. Angliæ ſacræ pag. XXIV. Cætera quæ Giraldus ſcripta ſua memorat ſunt Legendæ, ſive *Vitæ*, *S. Aedelberti*, Martyris Herefordenſis, *S. Karadoci*, Eremitæ nobilis & Presbyteri Menevenſis, & *S. Hugonis* ex Carthuſienſi Monacho Epiſcopi Lincolnienſis. Denique liber *de Fidei fructu*, *Fideique defectu*, quanta ferventem præmia, quanta frigentem ſupplicia maneant. In typographia Hiberniæ præterea meminit Giraldus *floſculorum Philoſophicorum* quos ſcripſit carmine. Promiſit etiam ibidem *totius Britanniæ topographiam*, *quam*, inquit Lelandus cap. 196. *ego præ aliis libris omnibus quos edidit*, *ſi modo edidit*, *ſemper videre optavi atque etiam jam opto*.

Præter hæc omnia Giraldo ipſi teſtata, ad eundem a Baleo III. referuntur Commentarius *in Opera quædam Senecæ*. *Mirabilia Mundi*. *Mirabilia terræ Sanctæ*. *De Mahumeto & ejus nequitiis*. *Pro Guidone Warvvicenſi*. His a Pitſeo pag. 279. ſeq. adduntur: *Expoſitiones in varios S. ſcripturæ textus*. *De vita S. Patricii* ejuſque *purgatorio*, & *Chronicon Anglorum*. Quod vero de Regibus Viſi-Saxonum, de vita Henrici II. & Acta Regis Johannis ajunt Giraldum ſcripſiſſe, hæc in ejus opere de Principis inſtructione leguntur: ſicut & alia jam memorata ſub aliis titulis memorant, & ex uno plures faciunt ac diverſos tractatus, quos hoc loco repetere non eſt neceſſe.

Giraldus ſive *Girardus*, Presbyter, Canonicus Compoſtellanus circa Annum 1126. ſcriptor *hiſtoriæ Eccleſ. Compoſtellanæ* cum *Munione* ſive *Martino* Mindonienſi Epiſcopo & *Hugone* Epiſcopo Portugallenſi. De illa adhuc inedita Nicolaus Antonius lib. VIII. Biblioth. vet. Hiſpanæ cap. 4. & ex Joannis Vaſæi Chronico Hiſpaniæ Voſſius II. 48. pag. 402. Omitto *Giraldum* veterinariæ & accipitrariæ rei ſcriptorem circa Annum 1320. neque enim Latine ille ſcripſit ſed Hiſpanice. Vide eundem Nicolaum Antonium IX. 4. §. 201.

Giſela Caroli Calvi Soror, cujus Chartæ tres apud Dacherium Tomo XII. ſpicilegii pag. 496. (editionis novæ Tom. 2. pag. 878. ſeq.) & apud Johannem Georgium Eccardum in quaternione veterum monumentorum. p. 36.

Glaber Radulfus, ſive *Rodulphus*, S. Germani Cœnobii Autiſſiodorenſis primum, poſtea Cluniacenſis Monachus, qui *Hiſtoriam ſui temporis*, ſive *Hiſtoriam Francorum* ad Odilonem, Cluniacenſis Cœnobii Patrem, ſcripſit *libris V.* ab anno 900. & ab electione potiſſimum Hugonis Capeti in Regem, quæ An. 987. accidit, uſque ad 1046. Primus edidit Petrus Pithœus & familiam ducere juſſit inter XI. ſcriptores Hiſtoriæ Francorum, Francofurti 1596. fol. inde Andreas du Cheſne in limine Tomi quarti, collatum cum Codice Thuano. Meminit Sigebertus Gemblacenſis cap. 50. de S. E. Vide Jacobi le Long Bibliothecam Hiſtoricorum Galliæ num. 6909. ubi de verſione Gallica.

Vita S. Gvilelmi, primi Abbatis S. Benigni Divionenſis, (qui A. 1031. obiit) in Petri Roverii hiſtoria Reomaenſis Monaſterii, Pariſiis 1637. 4. pag. 131. & in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 1. pag. 58. 64. & in Mabillonii Actis Sanctorum Benedictin. T. 8. p. 320. * Auctores hiſtoriæ litterariæ Gallicæ in eamdem cum Abbate le Beuf ſententiam convenientes cenſent codicem illum canonum legumque ad Heimonem Virodunenſem Epiſcopum olim pertinentem hujus Radulfi fœtum eſſe. Opus iſtud quale ſit expoſuiſſe late Abbatem Le Beuf ibidem affirmant, ex quo pariter monent in fine ejuſdem codicis nomen ſuum auctorem prodere, ſicut & indicare annum quo ſcribere deſiit. Nomen eſt Radulphus, annus 1008. Martio exeunte. Vide eamdem literariam hiſtoriam in præfatione pag. 83.

Gloſcherus, infra, *Golſcherus*.

Gloſſa interlinearis & marginalis in ſacram Scripturam. Vide, *Anſelmus Laudunenſis*. T. 1. p. 114.

Gloſſa Ordinaria infra, *Hugo a S. Caro*. *Walafridus Strabus*.

Gloſſatura Major. Vide, *Petrus Lombardus*.

Gloſſaria vetera, de quibus dixi lib. 4. Bibl. Latinæ c. 6.

Gloſſatores Juris Civilis: *Accurſius*, *Aldericus*, *Azo*, *Barnerius*, *Johannes Boſſianus*, *Bulgarus Piſanus*, *Columbus*, *Faſolus*, *Martinus Goſſia*, *Hugolinus*, *Kilianus*, *Pileus*, *Placentinus*, *Roffredus*, *Rogerius* &c.

Gloſſatores Juris Canonici: *Johannes Semeca* Teutonicus, *Bernardus Batonas*. *Huguitio*, *Laurentius Tancredus*, *Bartholomæus Brixienſis* &c. Vide Poſſevinum.

De editionibus gloſſatis utriuſque Corporis, Canonici & Civilis, dixi in Bibliotheca Latina lib. VI. c. 10.

Gobelinus Alemannus, Carmelitarum Provincialis, & Pontificis in Angliam Legatus circa Annum 1305. Scripſit Poſſevino teſte *ſtatuta arbitraria*, quibus ſuorum fratrum diſſidia diſſolvit. Librum item *de pœnitentia convicariorum*, & *diſceptationes*. Eadem ex Poſſevino Alegrius pag. 278. paradiſi Carmelitici decoris.

Gobelinus Perſona, Decanus Bilefeldenſis & Officialis Paderbornenſis poſtea Monachus in Bodeken Canonicorum regularium Wyndeſemenſium Paderbornenſis diœceſis: ſcripſit *Coſmodromum*, ſive Chronicon ab Orbe condito uſque ad Annum Chriſti 1418. per ætates ſex digeſtum, in quo componendo XL. amplius annis operam poſuit. Edidit Henricus Meibomius cum notis, Francofurti 1599. fol. unde recuſum curante nepote Henrico Meibomio Tomo 1. ſcriptorum rerum Germanicarum, Helmſtadii 1688. Eo uſi Albertus Crantzius in metropoli, Hermannus Kerſenbroch in Catalogo Epiſcoporum Paderbornenſium. Johannes Jacobus vero Friſius pro Gobelino hoc male *Balduinum* Parochum Paderbornenſem appellat, Voſſioque anſam dedit diverſum hunc a Gobelino Hiſtoricum inducendi. Præter verſus de Urbano VI. pag. 312. a quo ſe pag. 310. ſcribit An. 1386. promotum ad Sacerdotium, etiam verſus *de Ruperto*, *Paderbonenſi Epiſcopo*, *& quibuſdam ejus prædeceſſoribus* plures ſcripſerat, quorum mentio pag. 315.

Gobelinus idemne an alius, (*a*) & antiquior priore utroque Gobelino, ſcriptor *vitæ S. Meinulphi*, Archidiaconi Paderbornenſis, quem nobilibus parentibus ortum Carolus Magnus de ſacro fonte levavit teſte Gobelino Perſona pag. 249. Vitam illam interpolatam edidit Surius V. Octobr. ſinceriorem Chriſtophorus Brovverus in ſideribus illuſtrium & ſanctorum virorum Germaniæ, Moguntiæ 1616. 4. deinde Adolphus Overhamus.

Johannes Gobelinus, Vicarius Bononienſis, Pii ſecundi Secretarius, *commentarios rerum memorabilium*, quæ ejus Pii temporibus contigerunt, ſive ſcripſit, ſive in manus hominum dedit, quos a Pio ipſo ſive Ænea Sylvio compoſitos alii notarunt. Prodiere Romæ 1584. 4. a Franciſco Bandino Piccolomineo, Archiepiſcopo Senenſi, recogniti: & cum Jacobi Piccolominei, Cardinalis Papienſis, continuatione atque Epiſtolis, Francofurti 1614. fol.

M. Gobertus Laudunenſis, cujus verſus *de tonſura*, *veſtimentis & vita Clericorum* ineditos memorat Sanderus T. 2. Biblioth. MSS. Belgii p. 240. * Auctores Hiſtoriæ litterariæ Gallicanæ, Tom. VI. pag. 24. Præfationis, cenſent Gobertum hunc ipſum eſſe Laudunenſem Epiſcopum, qui ab Anno 930. uſque ad 932. ſedem illam tenuit; neque enim alter occurrit Gobertus Laudunenſis inter literatos clarus.

Gocelinus, infra *Gotſelinus*.

Adamus *Goddanus*, ſupra in *Adamo* T. 1. p. 11.

S. Go-

(*a*) Vide Meibom. Tom. 1. pag. 59. ſeq. & 349.

S. Godehardus ſive *Gothardus* ex Abbate Tegernſenſi Epiſcopus Hildesheimenſis defunctus An. 1038. Ejus *Epiſtolæ IV.* apud Mabillonium Tom. 4. Analector. p. 347. (edit. nov. p. 435. 436.) Vitam hujus Godehardi ſed interpolatam & ſine nomine auctoris edidit Surius 4. Maji. Sinceriorem integrioremque Chriſtophorus Brovverus in ſideribus illuſtrium & Sanctorum Virorum Germaniæ Mogunt. 1616. 4. & Daniel Papebrochius in Actis Sanctorum Tom. 4. Maji pag. 502. qui notas etiam addidit. De Auctore infra in *Wolfherrus*.

Godelbertus Presbyter, *Aviti ſtudium imitatus, per hiſtorias & allegorias Divinæ Scripturæ ab initio Mundi uſque ad partum Virginis heroico pede eleganter excurrit*, ut notat Sigebertus Gemblacenſis de S. E. cap. 23. Hunc temporibus Anaſtaſii Auguſti circa A. C. 500. claruiſſe conjicit Trithemius cap. 198. quem alii ſunt inſecuti.

Godfridus, *Geoffridus*, *Gothofredus*, *Gaufridus*, *Theofridus*, *Goverus*, *Godefridus*, *Goffridus*, Abbas Admontenſis Ord. Bened. S. Bernardi, ætate & ſpiritu æqualis. Ejus Homiliæ in Dominicas & Feſta anni, editæ a Bernhardo Pez, Auguſtæ Vindel. 1725. fol. duobus Volum.

Godfridus Calvus, Archiepiſcopus Bituricenſis, amicus & ſcriptor *vitæ S. Guilmi* Brioceſis Epiſcopi, qui An. 1234. obiit, (*a*) editæ a Surio 29. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. VII. Julii.

Godfridus Carnotenſis poſt Ivonem Epiſcopus, Sedis Apoſtolicæ Legatus circa Annum 1130. cujus *Epiſtola ad Hubertum* Abbatem Vindocinenſem edita a Sirmondo ad Godofredum Vindoc. & in Biblioth. Patrum Lugdunenſi T. XXI. pag. 101. Alia de eo Sammarthani Tom. 2. Galliæ Chriſt. p. 489.

Godfridus Colonienſis, infra *S. Pantaleonis*.

Godfridus Cornubienſis Anglus, Carmelita circa Annum 1340. Philoſophus, laudatus Lelando c. 264. & 367. ubi *Commentarios* ejus *in Phyſica Ariſtotelis* commemorat. Plura Baleus V. 6. & Pitſeus p. 413. ajunt enim commentatum etiam *in Metaphyſica*, *in Analyticorum poſteriorum libros* & *in Categorias*, nec non *in ſex principia Gilberti* Porretani, & *in IV. libros Sententiarum*, ſcripſiſſe etiam *Quodlibeta decem*, & *contra Gerardum Bononienſem*.

Godfridus de Fontanis, Epiſcopus Cameracenſis ab Anno 1220. ad 1238. dictus *Bonus Epiſcopus*. Scriptor librorum *de Divinis officiis*.

Godfridus de Fontanis junior qui *contra* Fratres *Mendicantes* ſcripſit, id præſertim oppugnans quod illi vitæ ſolitariæ laudem & gloriam affectantes, vellent ſe Parochialibus curis immiſcere, nec Prælatis parerent. Initio autem tractatus nonnulla præmittit de diſſidio quod Prælatos inter & Mendicantes interceſſit An. 1283. occaſione privilegiorum a Pontifice Martino IV. obtentorum. Vide Balæum Tom. 3. hiſt. Academiæ Pariſ. pag. 465. ſeq. Idem p. 680. notat in vetuſto Codice commemorari *Quodlibeta M. Godefridi* & *ſummam Godefridi*. * Falli hic Fabricium cenſeo, cum Quodlibeta Mag. Godefridi, & ſummam Godefridi tribuendam cenſet Godfrido de Fontanis juniori; nam ſumma ſuper titulos Decretalium authorem præfert Mag. Godfredum *de Trano* D. Papæ ſubdiaconum, & Capellanum, quam MS. ſervo apud me. Prodiit typis excuſa Venetiis An. 1491. per Bernardinum de Tridino de monte Ferrato. Floruit Godefridus iſte Tranenſis ſæculo XIII.

Joannes Godfridus Lidgate, ſcriptor poematis cui titulus *Vox clamantis*, MS. in Dublinenſi Collegio S. Trinitatis n. 414. Idem hic qui apud Baleum VII. 23. & Pitſeum pag. 575. ſeq. *Joannes Goverus*, quod & nomen a *Godfrido* non diverſum eſſe mihi perſuadeo. Vixit hic circa Annum 1400. poeſeos laude celebris & cœcis eruditis accenſendus. Hic Latine, Anglice, Gallice, plura ſcripſit, in Latinis æmulatus Ovidium,

I 2

(*a*) Sammarthani Tom. 2. pag. 434. Galliæ Chriſtianæ.

dium, quanquam notante Baleo, ſtudioſius quam felicius. Ejus *Vox clamantis in deſerto* ſive *de Mundi erroribus* Poema Chronicon in ſeptem tributum libros, & inſurrectionem ruſticorum contra ingenuos & nobiles perſequens, quæ contigit anno IV. Regis Richardi II. in aliis etiam Bibliothecis obvium, (*a*) incipit: *Scripturæ veteris capiunt exempla*. Alia ejus ſcripta *Chronicon tripartitum* itidem carmine, & *de Rege Henrico IV.* & *de laude pacis*. *De regimine Principum*. *Scrutinium lucis*. *De multiplici vitiorum peſtilentia*. *Contra mortis ſævitiam in cauſa ſuperbiæ*. *De amoris vanitate* aliaque carmina & Epigrammata. Nec non ſoluta Oratione *de Conjugii dignitate*, & *de compunctione Cordis*.

Godfridus Monemuthenſis, ſupra *Galfredus* p. 10. ſeq. ubi dictis adde quod verſio Anglica ejus *Hiſtoriæ Britonum* nuper vulgata ab Arone Thomſone, & luculentis expreſſa typis Lond. 1718. 8.

Godfridus Monachus *S. Pantaleonis*, Colonienſis, Ord. Bened. Auctor eximius *Annalium*, ſcriptorum non indiligenter ab Anno 1162. ad 1237. Exſtant in Freheri Tomo primo rer. Germanicar. edit. novæ Struvianæ p. 335. 404. emendati ex Codice Guelpherbytano.

Godfridus Remenſis, cujus *Carminum* ſive *Epiſtolarum liber* verſibus Elegiacis, 1. ad Ingelramnum Archidiaconum, *de Moribus*. 2. Somnium de Odone Aurelianenſi. 3. Ad virginem quandam. MS. apud Hieronymum Vignerium una cum *Calliopes & Poetæ colloquio*, ſive ejuſdem Godfredi verſibus Hexametris Leoninis ad Gibuinum Lingonenſem ab A. 962. Epiſcopum, unde hujus quoque Godfridi ætas cognoſcitur. De Codice illo MS. Labbeus p. 59. Biblioth. MSS.

Godfridus Spirenſis, ex Monacho Ord. Bened. Weiſſenburgenſi, Epiſcopus ab A. 958. ad 960. Hunc *de jejunio*, *eleemoſyna & pœnitentia* ſcripſiſſe, notavit ex Eyſengreinio Poſſevinus.

Godfridus Canonicus & Subprior *S. Victoris* Pariſ. circa Annum 1170. ſcripſit Opus tripartitum *de microcoſmo*, dotibuſque hominis naturalibus, & vitiis ac virtutibus: nec non *Fontem Philoſophiæ* libris quatuor, verſibus metricis leoninis, philoſophiam moralem practicam præ ſpeculativa commendantibus. De utroque opere MS. *ſermonibuſque* itidem ineditis conſulenda quæ ex Joannis Toloſani, Canonici S. Victoris hiſtoria inedita Abbatiæ Regalis Pariſ. refert Oudinus T. 2. pag. 1567. ſeq.

Godfridus Abbas *Vindocinenſis*, & beatæ Priſcæ Cardinalis, clarus circa Annum 1110. (*b*) ſcripſit *Epiſtolarum* ad Pontifices, Cardinales, Epiſcopos, Abbates, Monachos & ſæculares, *libros V.* in quibus eſt IV. 47. decantata illa in antiquiſſimis etiam obvia Codicibus (*c*) de Roberto de Arbruſſelo, de quo infra in *Roberto*. *Opuſcula XVIII.* 1. de Corpore & Sanguine Domini noſtri Jeſu Chriſti. 2. De ordinatione Epiſcoporum (*d*) ad Petrum Leonis, Cardinalem, & de inveſtitura Laicorum. 3. De Simonia & Inveſtitura Laicorum, quaſi utraque dicatur hæreſis, ad Calixtum II. Papam, quem *bonum Dominum ſuum & præcordialem amicum* appellat. 4. De poſſeſſionum Eccleſiaſticarum inveſtitura, quod Regibus concedatur. 5. Qualiter diſpenſationes debeant fieri. 6. De tribus quæ ſpecialiter debeat habere Eccleſia, ut Catholica, & libera & caſta ſit. 7. De Arca Fœderis, ad Hemelinum & Andream, diſcipulos. 8. De effectibus Baptiſmi, Confirmationis, Unctionis infirmorum & ſacræ Cœnæ. 9. De iteratione Sacramenti. 10. De promiſſionibus quas pro Conſecratione Abbates ſub nomine profeſſionis faciunt Epi-

(*a*) Vide Leyſerum Hiſtoriam poetarum medii ævi p. 2054.

(*b*) Vide Sirmondum in vita, Miræum in auctario Ægid. Menagium in hiſtoria Sabolienſi pag. 106. & Auctor. præfat. ad T. 3. Sirmondi Opp.

(*c*) Mabillon. iter Italic. p. 54. 164.

(*d*) Huic Ivonem Carnotenſem, Waltramum & Sigebertum jubet opponere Goldaſtus, qui illud exhibet in Apologia pro Henrico IV. pag. 257.

Epiſcopis . 11. De clamantibus inordinate & reſpondentibus in Capitulo 12. De tribus quæ Paſtori ineſſe debent, juſtitia in judicio, diſcretione in præcepto, & providentia in Conſilio. 13. & 14. Invectio in peccatorem & 15. peccatoris lamentatio, 16. Oratio ad Jeſum. 17. & 18. Oratio ad Matrem Domini & Hymni tres. *Incip.* O Maria glorioſa, Jeſſæ proles generoſa. *Sermones XI.* quorum *ſeptimus* eſt de purificatione S. Mariæ: *nonus* in feſtivitate B. Mariæ Magdalenæ: *decimus* de latrone ſalvato in Cruce, & *undecimus* in feſtivitate B. Benedicti. Hæc Godfridi ſcripta edidit cum notis in Epiſtolas, Sirmondus Pariſ. 1610. 8. recuſa in Sirmondi Operibus Pariſ. & Venet. tomo tertio: nec non in Bibliothecæ Patrum ſupplemento Pariſ. Tom. 2. pag. 487. & in Lugdunenſi Tom. 21. ſtatim ſub init. *Epiſtolam ad Cluniacenſes* de ineunda ſuffragiorum ſocietate vulgavit Mabillonius T. 3. Analect. p. 481. (edit. nov. pag. 159.) quæ repetita etiam ab editoribus Operum Sirmondi in præfat. ad tomum tertium. Ad hunc Godfridum, Epiſtolæ Jvonis Carnotenſis, ſingulæque Calixti II. & Honorii II.

Godfridus Viterbienſis (*a*) Presbyter, Conradi III. qui An. 1152. diem obiit, Friderici I. & Henrici IV. qui An. 1190. habenas capeſſivit Imperii, Capellanus ac Notarius, poſt longinqua variaque per XL. annos itinera, locuplete linguarum rerumque comparata notitia, ſcripſit *Memorias Seculorum* (*b*) ſive ut aliis nuncupatum eſt *Pantheon*, ſive Chronicon univerſale, proſa partim, partim metro, ab Orbe condito uſque ad A. C. 1186. diviſum in ſectiones XX. & dicatum Urbano III. Papæ ab Anno 1185. ad 1187. Primus edidit Baſilius Joannes Heroldus Baſileæ 1569. fol. deinde Joannes Piſtorius in limine tomi ſecundi ſcriptorum de rebus Germanicis, Francofurt. 1584. & Hanov. 1613. in fol. noviſſime V. C. Burchardus Gotthelf Struvius in repetita Piſtorianæ ſylloges editione, Ratisbonæ 1726. fol. in qua acceſſerunt variæ lectiones Codicis membranacei Norimbergenſis. Partes quinque poſtremas ſive ſectionem XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. hujus Chronici, in quibus plura ad res Italiæ ſpectantia, celeberrimus Muratorius inſeruit tomo ſeptimo theſauri ſcriptorum Italiæ pag. 346. emendatioraque & integriora quædam dedit ex Chronico anonymo Bibliothecæ Eſtenſis, cujus auctor ex Pantheo profeciſſe ſe confeſſus fuerat. Aliud ejuſdem Godefridi Opus MS. in Biblioth. Cæſarea quod aliquot poſt Pantheon annis ſcripſit & Henrico VI. Regi Romanorum & Teutonicorum dicavit, inſcribitur *Speculum Regum*, de Genealogia omnium Regum & Imperatorum, Trojanorum, & Teutonicorum a tempore diluvii, uſque ad Henricum VI. ſecundum Chronica Venerabilis Bedæ Presbyteri, Euſebii & Ambroſii. Vide Lambecium T. 2. pag. 774. ubi pars Epiſtolæ ad Henricum Imp. Sed age quibus ſe uſum auctoribus, quarum gentium res perſecutum ſe in Pantheo Godefridus profiteatur, ex ipſo, ſi placet, audiamus.

Itaque ſuper vetus Teſtamentum *hos habeo authores:*

Moſem, Eſaiam, Joſephum, Danielem, & alios Prophetas: Jeſum Sirach, David, Salomonem, Heſter, Judith, Eſdram & Machabæos.

In novo *autem* Teſtamento, *authores hos inducimus:*

Omnes Apoſtolos, Clementem Papam, Dionyſium Areopagitam, Origenem, Joannem Chryſoſtomum, Athanaſium, Hieronymum, Auguſtinum, Ambroſium, Gregorium: alioſque nonnullos Eccleſiæ Doctores.

Super hiſtorias *vero* gentilium, *habemus*

(*a*) Neutiquam *VVitebergenſis*, de quo dubitabat Baronius ad Annum 1186. num. 22. neque *Monachus Dominicanus*, ut Bernardo de Lucemburgo perſuaſum. Vide Jacobum Quetif. Tom. 1. p. 740.

(*b*) Non *Memorias Sanctorum*, ut legas apud Voſſium.

mus etiam, Joſephum, Dionem, Strabonem, Oroſium, Hegeſippum, Suetonium, Solinum, Julium Africanum, qui prima Chronica conſcripſit ſub Marco (*a*) *Craſſo.*

De Chaldæis *quoque habemus Beroſum, qui omnia Chaldæorum ſcripta defloravit.*

De Ægyptiis, *inducimus Manethon hiſtoriographum & chronographum Ægyptiorum. Habemus etiam ab Ægyptiis, Mochum*, Eſtium, (*b*) p. 31. *69. & Hieronymum Ægyptium, hiſtoriographos famoſiſſimos.*

Materia igitur totius libri eſt, univerſum vetus & novum Teſtamentum, & univerſi Imperatores, Reges & regna, quæ fuerunt vel ſunt ab initio mundi uſque ad tempora noſtra. Quorum omnium notamus originem & finem, nomina, ætates, & geſta.

Sola itaque nomina regnorum, ad majorem evidentiam, in præſenti proœmio duximus ſubroganda:

Babyloniorum regnum,
Aſſyriorum,
Indorum,
Ægyptiorum,
Perſarum, p. 552.
Argivorum,
Lacedæmoniorum,
Theſſalorum,
Sicyoniorum,
Lydiorum,
Amazonum,
Macedonum,
Hebræorum,
Græcorum,
Italorum omnium.
Francorum,
Teutonum,
Lombardorum,
Hunnorum,
Gothorum,
Viſigothorum.
Oſtrogothorum,
Anglorum,
Britonum,
Pannoniorum,
Athenienſium,
Medorum,
Trojanorum,
Romanorum Regum & Conſulum,
Sicambrorum,
Senonum Gallorum,
Saxonum,
Suevorum.
Siculorum,
Cretenſium,
Scytharum,
Auarorum, hoc eſt Ungarorum priorum.
Vinulorum, qui ſunt in confiniis Aſiæ & Europæ, ſuper Mæotidas paludes.
Vandalorum: &
Sardorum Regnum. Item
De Sibyllis vatidicis.

Similiter poſt omnes Reges poſuimus etiam hiſtorias Imperatorum p. 535. *item omnium Pontificum Romanorum geſta, & annos, & menſes, & dies, nominaque eorum: a beato Petro, uſque ad venerabilem Urbanum tertium Papam: p.* 563. *& uſque ad Dominum Imperatorem Fridericum primum, & ad filium ejus Dominum Regem* (*c*) *Henricum ſextum, feliciter, Amen.*

Godfridus Monachus & Prior *Wintonienſis* in Anglia, de quo hæc Wilhelmus Malmesburienſis lib. V. Hiſt. pag. 173. *Nec memoria Godfridi, Prioris Winton. ire debet in perditum, qui temporibus his* (circa Annum 1100.) *litteratura & religione inſignis fuit. Literaturam proteſtantur* libri plures, *&* Epiſtolæ *familiari illo & dulci ſtylo editæ, maximeque* Epigrammata *quæ ſatyrico modo abſolvit, præterea* verſus de Primatum Angliæ laudibus. *Quid? omne* Divinum Officium, *quod agreſti quadam vetuſtate obſoletum, per induſtriam ſuam nativa excultum venuſtate fecit eniteſcere. Religionis & Hoſpitalitatis normam pulchre inchoatam delineavit in Monachos* &c. Præ-

(*a*) Sub Antonino Helagabalo Julius Africanus vixit. Hunc Antoninum alii de Marco præter rem accepere Antonino. Aliis, ut noſtro, Marcum legentibus, Marcus Craſſus in mentem venit.

(*b*) Lege *Heſtiæum* e Joſepho.

(*c*) Nondum Imperatorem.

Præterea librum de diverſis hominum moribus Baleus II. 49. memorat & Pitſeus p. 193. & Numi deſcriptionem, verſibus: & moralia diſticha, tetraſticha, hexaſticha & octoſticha moralia. Refert quoque Lelandus cap. 125. Epitaphium Serloni Abbati Gloceſtrienſi poſitum, quod ita ſe habet:

Eccleſiæ murus cecidit Serlone cadente,
Virtutis gladius, buccina Juſtitiæ &c.

ſed plenius Pitſeus e Malmesburienſi.

Goltſchalcus, *Godeſchalcus*, *Goteſchalcus*, *Gottſchalcus*, Canonicus *Leodienſis* circa Annum 770. ſcripſit *Vitam S. Landeberti* ſive *Lamberti*, Epiſcopi Trajectini ad Moſam, & An. 698. Martyris Exſtat edita a Caniſio Antiq. Lect. T. 2. pag. 172. (editionis novæ T. 2. p. 138.) & apud Surium 17. Septembr. & in Johannis Chapeaville hiſtoria Leodienſi Tomo 1. pag. 321. & apud Mabillonium Tomo 3. Actorum Sanctorum Benedictin. pag. 66. ubi & de aliis a Chapeavillo editis Vitæ S. Lamberti Scriptoribus *Stephano*, *Nicolao*, *Renero*. * Multa ſunt hic Chronologica menda in Fabricio; etenim S. Lambertus martyr obiit An. 708. ſcriptor vero iſte circa Annum 729. opuſculum ſuum pangebat ut probant auctores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ Tom. 4. pag. 58.

Gotſchalcus, ſive *Jotſaldus*, Monachus, cujus *planctus* verſibus hexametris, *de tranſitu domni Odilonis*, Abbatis Cluniacenſis qui A. 1048. ætat. 87. obiit, vulgatus ab Andrea du Cheſne Biblioth. Cluniacenſis pag. 330. Non ineptum pro illo ævo verſificatorem vocat Caſpar Barthius, qui nonnulla ejus illuſtrat IV. 18. ſeq. Adverſar. Idemque notat *Gotſcalci* nomen in *Jotſaldi* corruptum eſſe ad ſonum molliorem idiotiſmi Gallici.

Gotſchalcus Holem, Germanus Saxo, Auguſtinianus, clarus circa Annum 1480. ſcripſit *Præceptorium Divinæ Legis*, ſive Commentarium in Decalogum, Colon. 1481. Norimb. 1497. fol. & 1521. 4. *Sermones* Dominicales in Epiſtolas Pauli Apoſtoli, Haganoæ 1520. Etiam *de Sacramento Pœnitentiæ* commentatum eſſe notat Elſſius in encomiaſtico Auguſtiniano p. 244.. * P. Gandolfo in diſſertatione de ducentis Auguſtinianis affert epitaphium viro huic docto poſitum in templo Oſemburgenſi, in quo Annus obitus illius definitur Annus Chriſti 1481. In Chronico Archicomit. Oldemburgenſium Schiphouveri operum ejus catalogus iſte traditur: *ſcripſit ſuper Pauli Epiſtolas volumina duo; de ſeptem peccatis mortalibus volumen; de officio Miſſæ volumen; ſuper decem præcepta, de novem peccatis alienis; de Sacramento Euchariſtiæ in Blomenberge* Quæ tamen omnia lucem vidiſſe non credo. Quæ vulgata ſunt, Fabricius hic indicat.

Inter Walafridi Strabi poemata legitur Carmen ad *Goteſchalcum* Monachum, qui & *Fulgentius*, Tom. XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 232. Hic eſt nominatiſſimus ille Goteſchalcus, Ordinis Benedictini Monachus *Orbacenſis* in diœceſi Sveſſionenſi, qui ob acrius motas *de Prædeſtinatione* controverſias condemnatus in Synodo Moguntina A. 848. & conventu Cariacenſi A. 849. incluſuſque in Cœnobio Altivillarenſi poſt viginti amplius annorum cuſtodiam obiit circa Annum 870. Durius cum Goteſchalco actum ab *Hincmaro* Remenſi, (*a*) *Rabano* Mauro, (*b*) *Amolone* ſive *Amalario* Lugdunenſi, *Johanne Scoto*, cæteriſque ejus adverſariis, non obſcure queritur *Florus* contra Joannem Scotum & *Remigius* Lugdunenſis in libro Eccleſiæ Lugdunenſis nomine ſcripto de

(*a*) Vide infra in *Hincmaro*. Bulæum hiſtoria Academiæ Pariſienſis Tom. 1. pag. 178. ſeq. *Summariſche Nachrichten von der Thomaſiſchen* Bibliothec Tom. 1. pag. 681. ſeq. 734. ſeq.

(*b*) *Rabanus* Maurus Epiſtolis tribus, quarum duæ poſteriores ab Ughello Tomo 3. Italiæ ſacræ (editionis novæ pag. 592. 608.) tres a Sirmondo vulgatæ ſunt Pariſiis 1647. & Tomo ſecundo Sirmondi Operum, Pariſiis & Venetiis junctim editorum pag. 1296. De *Amolone* dixi ſupra Tom. 1. pag. 87. De *Scoto* dicturus ſum in *Johanne*. De *Bertramo* & *Floro* Goteſchalcum excuſantibus, ſimiliter jam dictum Tom. 1. pag. 244. & Tom. 2. pag. 61. De *Prudentio*, *Remigioque* ſuus erit dicendi locus.

de tribus Epiſtolis, qui exſtat Tomo XV. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis p. 666. ſeq. *Prudentius* Tricaſſinus, *Ratramus* ſive *Bertramus* Corbejenſis &c. Neque ultra Auguſtini ſententiam proceſſiſſe (*a*) Gotheſcalcum contendit Jacobus Uſſerius in Goteſchalci & Prædeſtinatianæ controverſiæ hiſtoria, poſt editionem Dublinenſem 1631. 4. recuſa Hanoviæ 1662. 8. ad hujus calcem *duas* Gotteſchalci *Confeſſiones* publicavit, unam breviorem, & alteram longiorem. In utraque Præſcientiam Divinam a Decreto Divino non patitur dividi: in utraque identidem ad Auguſtinum & *Fulgentium* (*b*) Ruſpenſem provocat, & de ſententia ſua tam firmiter profitetur ſe eſſe perſuaſum, ut pag. 345. affirmet ſe, *ſi poſſet fieri, millies potius pro veritate optare occumbere, quam ſemel, (quod abſit) cuilibet ſecus loquenti, cedendo ſuccumbere*. Et p. 353. *ab ipſa Veritate edoctum & gratis ab ea pieque ſatis afflatum, animatum, armatum, miſericorditerque ſimul ac mirabiliter adjutum & tutum, fretum & fultum, fideliter illi credere, fortiter tenere, veraciter patienterque defendere, & quemcunque contraria dogmatizare cognoſco, tanquam peſtem ſugio & tanquam hæreticum abjicio*. Et pag. 354. ad *DEUM* ipſum provocat his verbis: *Atque utinam placeret Tibi cunctipotentiſſime pariter ac clementiſſime Domine, ut ſicut in Te credo & ſpero, dato mihi gratis poſſe, prout jamdudum dare dignatus es, & dare quotidie dignaris etiam velle: coram undique electa populorum Te timentium multitudine, præſenti etiam iſtius regni Principe (c) cum Pontificum & Sacerdotum, Monachorumque ſeu Canonicorum venerabili ſimul agmine, concederetur mihi, ſi ſecus hanc Catholicæ Fidei de Prædeſtinatione Tua veritatem nollent recipere, ut iſto quo dicturus ſum, favente Tua Gratia, id adprobarem, cernentibus cunctis, examine: ut videlicet* quatuor doliis (*d*) uno poſt unum *poſitis, atque ferventi ſingillatim repletis* aqua, oleo *pingui &* pice, *& ad ultimum accenſo copioſiſſimo* igne, *liceret mihi, invocato glorioſiſſimo Nomine Tuo, ad approbandam hanc fidem meam, immo Fidem Catholicam, in ſingula tranſire: donec Te præveniente, comitante ac ſubſequente, dexteramque præbente ac clementer educente valerem ſoſpes exire, quatenus in Eccleſia Tua tandem aliquando Catholicæ hinc Fidei claritas clareſceret, & falſitas evaneſceret, Fideſque firmaretur, & perfidia vitaretur*.

Poſt Uſſerium, *utramque* Goteſchalci *Confeſſionem* exhibet Gilbertus Mangvinus (*e*) Veterum Seculi IX. Scriptorum de Gratia & Prædeſtinatione Tom. 1. pag. 7. 25. Apud eundem pag. 6. & parte 2. pag. 3. ſeq. fragmenta ex Goteſchalci *libello de Prædeſtinatione* & Chartula *Profeſſionis* A. 848. Rabano Mauro oblatæ, quæ ſervavit Hincmarus Remenſis T. 1. Opp. p. 25. 26. 118. 149. 211. 224. 226. Apud eundem Mangvinum Tomo 2. pag. 54. editi ſunt *Verſus*

ſus

(*a*) Non plane Uſſerius hoc perſuaſit Voſſio, cui librum ſuum dedicaverat. Vide Voſſii Epiſt. 156. qua Uſſerio gratias agit, & Epiſt. 158. ad Gvilelmum Laudum, Epiſcopum Londinenſem: nec non Grotii Epiſt. 292. Voſſii hiſtoriæ Pelagianæ lib. 7. part. 4. Tom. 6. Operum pag. 812. ſeqq. Ad Uſſerii tamen accedunt ſententiam præter Gilbertum Manguinum in vindiciis Prædeſtinationis & Gratiæ & ſylloge ſcriptorum Sec. IX. de Prædeſtinatione & Gratia, Pariſ. 1650. 4. 2. Vol. & Cardinalis Noriſius, cujus ſynopſis hiſtoriæ Gotheſchalcianæ prodiit Tom. 4. ejus Operum p. 681. 720. Veronæ 1732. fol.

(*b*) Suſpicio eſt ab hoc Fulgentio, ad cujus libros tam fortiter provocat, Goteſchalco *Fulgentii* hæſiſſe cognomentum, licet alii dicant appellatum, quod ipſe præ aliis ingenio & litteris fulgere viſus eſſet. Vide Caveum in hiſtoria litteraria S. E. Caſparem Sagittarium introduct. in Hiſt. Eccleſ. Tom. 1. p. 970. ſq. De Fulgentii ſcriptis ad controverſias de Prædeſtinatione ſpectantibus dicere me memini Tom. 2. pag. 220. 222. 223.

(*c*) Carolo Calvo, Rege Galliæ.

(*d*) Ad hunc locum reſpiciens Johannes Scotus Erigena cap. 3. de Prædeſtinatione pag. 123. ad Goteſchalcum: *Inter illa, ut video dolia, quæ tibi præparari jubes, jam involutus ſuffocaris: merito quippe in oleo atque pice ardere debuiſti, qui & lumen charitatis, & myſterium Prædeſtinationis perperam docere non timuiſti*. Propter idem inſolens promiſſum doliorum, acriter reprehenditur Goteſchalcus ab Hincmaro Remenſi lib. de non trina Deitate Tomo 1. pag. 433.

(*e*) Cætera quæ in utroque Manguini Tomo exhibentur, notavit B. Thomas Ittigius libro de Bibliothecis & Catenis Patrum pag. 397. ſeq.

ſus XXVI. hexametri leonini ex Gotheſcalci *Epiſtola*, quam ex Germania ſcripſit *ad Ratramum*, Monachum Corbejenſem, quos vulgaverat Sirmondus Tomo 1. Operum Hincmari pag. 555. Alios verſus Anacreonticos ex proœmio ad eundem Ratramum producit Sirmondus ad Ennodii lib. V. Ep. 7. *Age quæſo, perge, Clio* &c. Longe plures editis *verſus* Gotheſcalci a viro neſcio quo docto in lucem proferendos jampridem ſperare juſſit Labbeus pag. 59. Biblioth. MSS. Ex *pitacio* Gotheſcalci *ad quendam Monachum* nonnulla profert idem Hincmarus pag. 304. 305. & ex *Epiſtola ad quendam ſuum complicem* p. 226. *Epiſtola ad Ratramum* in Ludovici Cellotii hiſtoria Gotheſchalci, edita Pariſiis 1655. fol. p. 415. Schedulam Gotheſchalci, *quod trina Deitas dici poſſit*, exhibet idem Hincmarus T. 1. p. 415. 418. atque integro deinceps libro de non trina Deitate, ſumſit ſibi oppugnandum. Ad Gotheſcalci ſubtiliores de *ratione qua beati viſuri ſimus Deum*, quæſtiones reſpondet, Lupus Ferrarienſis Epiſtola trigeſima, cui etiam librum de tribus quæſtionibus vindicat Baluzius, quem alteri Lupo alii, alii Amalario maluerunt tribuere. De Gotheſchalci autem cauſa præter Uſſerium, Cellotium aliosque a me laudatos adiri etiam poſſunt Mabillonius præfat. ad T. 3. Annal. Benedictin. Sirmondus in hiſtoria Prædeſtinatiana & contra Sirmondum Gilbertus Mangvinus in hiſtorica & Chronica ſynopſi controverſiæ Gotheſchalcianæ, & diſſert. hiſtorica & Chronica, in parte 1. Tomi ſecundi ſcriptorum Sec. IX. de Gratia & Prædeſtinatione, & ex noſtratibus D. Paulus Rœberus diſſertatione de erroribus Gotheſchalci Sec. IX. damnatis Witebergæ 1646. 4.

Ex Hiſtoria MSta de *Gotheſchalci* Novimonaſterienſis viſionibus A. 1190. excerpta edita ſunt ab illuſtri Leibnitio Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium p. 870. 875.

S. *Godricus* Eremita, ex Palæſtina redux, apud Finchale in Anglia vixit, de quo multa Matthæus Weſtmonoſt. & Paris ad A. 1170. quo illum ait ex hac luce tranſiiſſe, atque inter alia narrat edoctum eundem a Maria Virgine hoc Canticum: *Sancta Maria, Chriſti thalamus, Virginalis puritas, matris flos, dele mea crimina, regna in me, duc me ad felicitatem cum ſolo Deo*. Ab hoc Godrico ſcriptam *Vitam & viſionem* neſcio cujus *Orni* ad Simeonem Dunelmenſem Monachum memorat Pitſeus p. 240. ex Balei X. 55. qui cum Godricum presbyterum vocat, ab aliis teſtatus etiam Gervaſium appellari.

Godvvinus Severianæ ſive Sarisberienſis Eccleſiæ præcentor & Canonicus circa Annum 1272. cujus *librum Meditationum* ad Ranildam fœninam anachoretidem laudat Lelandus cap. 244. Huic librum *de tribus habitaculis*, Patricii Succeti exemplo ſcriptum addunt Baleus IV. 20. ac Pitſeus pag. 354. *exhortationes* etiam *ſpiritales* ejus memorans, non alias videlicet quam quæ *ſermonum* nomine veniunt apud Baleum.

Goldſcherus ſive *Gloſcherus* Monachus S. Matthiæ Trevirenſis, Ord. Bened. ante An. 990. ſcripſit *vitam SS. Eucharii*, primi Treverorum Epiſcopi. *Valerii & Materni*, (*a*) qui Apoſtolorum diſcipuli Chriſtiana ſacra in Germaniam intuliſſe primo jam ſæculo dicuntur. Exſtat in Actis Sanctor. T. 2. Januarii 29. p. 918. 922. cum Bollandi notis. Eidem Gloſchero tribuit illuſtris Leibnitius *Geſta Archiepiſcoporum Trevirenſium* uſque ad A. 1132. quæ edidit Tomo primo Acceſſionum Hiſtoricarum. Eorundem Geſtorum continuationem ab Anno 1132. ad 1259. publicavit celeberrimus Eccardus T. 2. Corporis Hiſtoricorum medii ævi pag. 2197. 2238.

Gombaldus de Vlugia, ſive *Vligia* Catalanus Ord. Præd. Cæſarauguſtæ An. 1384. ſcripſit *Vitas Sanctorum* quas Mediolani ſervari notat Jacobus Quetif T. 1. p. 687. & commentarium *in IV. libros*

(*a*) Perperam *Martini* apud Poſſevinum.

bros Sententiarum. Nec plura de eo Nicolaus Antonius Tom. 2. Biblioth. veteris Hiſpanæ p. 116. n. 333.

Gomeſanus Presbyter Pampelonenſis cujus lucubrationem in Codice Regio 1183. evolvit Cangius, is ipſe eſt cujus præfationem in librum S. Hildephonſi de perpetua Virginitate B. Mariæ, ſcriptam circa Annum 961. ex MS. Grandimontenſi vulgavit Edmundus Martene Tomo 1. theſauri anecdotorum pag. 78. Idem Gomeſanus in alio Codice dicitur Abbas Ildenſis in finibus Pampiloniæ. Vide laudatum Antonium Tom. 1. Biblioth. veteris Hiſpanæ pag. 287. num. 285. 289. & Tom. 2. pag. 265. b. ubi notat vitam Hildephonſi præter rem huic Gomeſano ab Arnoldo Wione & Anton. Poſſevino tribui.

Gondebaudus circa Annum 501. *Leges* tulit *Burgundionibus*, de quo erudite nuper vir præclarus Joan. Daniel Schœpflinus in diſſert. Hiſtorica (*a*) de Burgundia cis-& trans-Jurana, Argentorat. 1731. 4.

Gomeſius, *Gometius*, *Gomezius* Luſitanus, Theologus Ord. Minor. ſæculo XV. vergente ſcripſit *de uniuscujuſque ſcientiæ, ac præſertim de naturalis Philoſophiæ ſubjecto*. Hunc Gomeſium ſingulari elogio mactat Hermicus Cajadus apud Nicolaum Antonium Tom. 2. Biblioth. vet. Hiſpanæ p. 225.

Communi grator patriæ, quæ te quoque alumnum
Inter delicias gaudet habere ſuas.
Gramina dum terræ fuerint, dum ſydera cœlo,
Per te tolletur noſter ad aſtra Tagus.
Tu rerum cauſas noſti, tu myſtica ſacra,
Quæque ſub obſcura nube latere ſolent.
Occuluit natura nihil tibi. Tu potes ipſos
Sublimi haud dubie ſcandere mente polos.
Quid ſanctos referam mores, vitamque probatam?
Quid linguæ referam plectra Latina tuæ?
Nil mortale ſapis. Divinas cuncta Gometi:
Et citra cineres diceris eſſe Deus.

Omitto alios Gomeſios, de quibus idem Antonius p. 204. 224. Hiſpanice enim non Latine ſcriptis celebrantur. * Inter claros Gomeſios Luſitanos prætereundum haud duco Gomeſium Luſitanum Ulyſſiponenſem, qui cum Monachum Benedictinum induiſſet Patavii An. 1413. dein tranſivit Florentiam, ejuſdemque Abbatiæ regimen, tradente Nicolao Guaſcono ejuſdem Abbate Commendatario, ſuſcepit, tenuitque annis duobus ſupra viginti. Poſt obitum Ambroſii Camaldulenſis generalis prior eorundem Camaldulenſium Eremitarum ab Eugenio IV. renunciatus eſt, eademque dein adminiſtratione dimiſſa rediit ad Florentinam Abbatiam. Concilio Florentino interfuit, cui una cum cæteris ſubſcripſit. In tabulario Abbatiæ Florentinæ plures ejus literæ extant; tum *proteſtatio contra Bartholomæum Dominici*. Denique Gometii Abbatis *capitula pro reformatione Monaſterii S. Domnini*.

Latinam ejus vitam auctore Thoma Sedvetto Florentino Juriſperito ſervari tradunt in MS. Codice membranaceo Abbatiæ Florentinæ; aliamque ejuſdem Italicam edidit P. D. Placidus Puccinellius; vulgavitque Mediolani A. 1645. in 4. Hæc omnia Armellinus Bibliothecæ Benedictino-Caſinenſis pag. 180.

Gondiſalvus, *Gundiſalvus*, *Gonſalvus*, *Gonſalez*, Hiſpanus circa Annum 1400. auctor libri quem Nicolao cuidam Calabro dictavit, inſcripſitque *Virginale*, errorum & hæreſium damnati ab Inquiſitoribus Arragonenſibus.

Gondiſalvus de Vallebona Ord. Minor. Miniſter Generalis An. 1304. a Waddingo p. 147. ſcripſiſſe traditur tractatum *de præceptis eminentibus Regulæ* Franciſcanorum, & *de Æquipollentibus*. Ac fortaſſe idem fuerit *Gondiſalvus* quem idem

(*a*) Memoires literair. de Trevoux 1733. p. 1112. ſq.

idem Waddingus ad *Joannis* Wallenſis Franciſcani qui An. 1300. traditur floruiſſe, Florilegium de Vita & dictis illuſtrium Philoſophorum cap. 1. notat ſcripſiſſe *de diviſione Philoſophiæ*, & *de anima* : libroſque *Ariſtotelis de Cælo* & *de anima*, ex Arabico in Latinum tranſtuliſſe.

Gundiſalvus Garzius de S. Maria, Pauli A. 1415. Burgenſis F. ſcriptor hiſt. Regum Aragonum, adhuc quod ſciam ineditæ: a quo *Gundiſalvum*, interpretem Hiſtoriæ Aragonenſis a Gauberto Fabricio Ciſtercienſi ſcriptæ tanquam juniorem diſtinguit Nicolaus Antonius T. 2. Bibl. vet. Hiſpan. p. 161. 162.

* *Gundiſalvus de Villadiego* utriuſque Juris D. & ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum auditor florebat circa Annum 1485. Scripſit tractatum *de Cardinalium excellentia & dignitate* editum loco & Anno non deſignato, ſed ut credo, Romæ, ubi pariter editus eſt tractatus alter ejuſdem authoris *de Legato*, qui proliiſſe ſcribitur in fine ejuſdem libri Romæ impreſſus cura auctoris An. 1485. Denique ejuſdem eſt tractatus alter *contra hæreticam pravitatem* directus Reginæ Hiſpaniæ, atque editus loco incerto, ſed non alibi, ut arbitror, quam Romæ. Auctorem hunc Hiſpanum licet, Nicolaus tamen Antonius in ſua Hiſpanica Bibliotheca prætermiſit. Libellis hiſce ſuas identidem adnotationes MSS. adjecit in ſuo Cod. Felinus, inter quas eam, quam modo ſubjicio, animadverſione dignam hic minime prætereundam duco: *ſtatutum fuit in Concilio Conſtantienſi, ut retulit Cardinalis Alexandrinus coram Alexandro VI. quod ſi aliquis eſt electus in Papam per metum, Cardinales debent ab eo recedere, & cum fuerint in aliquo loco ſimul, rogare eum ut faciat Concilium, & expectent quod faciat per duos menſes. Si faciet, tunc habeatur pro Pontifice, donec Concilium declaraverit ſuper invaliditate, vel validitate electionis; & ſi declaratum fuerit eſſe invalidam, tunc inducat eum ut cedat, & ſi ceſſerit, faciant alium; ſi non ceſſerit, declaret Concilium electionem nullam, & abdicetur, & alius eligatur. Videbis geſta Concilii Conſtantienſis an ita dicant, quoniam in impreſſis nihil.... Si non venerit ad Concilium, tunc recedat, ut ſupra.*

Gondiſalvus de Hinoſa, Joannis Diazii filius, Epiſcopus ab Anno 1313. ad 1319. Burgenſis, ſcriptor *Abbreviationis* ſive compendii Hiſtoriarum Regum omnium Chriſtianorum, laudatus ab eodem Antonio Tom. 2. p. 96. ſeq.

Gonzo Abbas Florinenſis, in finibus agri Leodienſis, ſeculo XII. ſcripſit *hiſtoriam miraculorum Florinis factorum per reliquias S. Genulphi*, editam in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji XI. p. 648. 655. cum notis Henſchenii.

Gundiſalvus de Frias, Hieronymianus Monachus ſub extremum Seculi XV. Præter *Sermones*, *Epiſtolas*, & *Philoſophiam*, *Ethicam*, *Politicam*, *Oeconomicam*, ſcripſit *in Canticum Salomonis*, & *Hiſtoriam fundationis monaſterii S. Hieronymi Granatenſis*. id. Tom. 2. p. 225.

* *Joannes Gundiſalvi* Canonicus Hiſpalenſis doctor ſacri Palatii cauſarum auditor, & unus de Regentibus artium juris Canonici Cathedram in Salmantícenſi Univerſitate, in vivis agebat tempore Concilii Piſani An. 1409. celebrati. Scripſit tractatum *contra duos Pontifices de Papatu inter ſe contendentes*, quem legiſſe me ſuccurrit in MS. Codice Taurinenſi. Dirigitur opus iſtud ad Patres Concilii Piſani, & in capita undecim diſtribuitur, quorum ſingulorum titulos ego mihi tunc deſcripſi; ſunt autem. Cap. 1. *De brevi narratione facti ſuper quo verſatur materia dicendorum.*

2. *In quo ponuntur rationes, & motiva proceſſus inchoati per DD. Cardinales; finem & effectum ad quod tendit.*

3. *Quod DD. Cardinales ſunt loco Apoſtolorum in Eccleſia Dei, & repræſentant univerſitatem Epiſcoporum totius Catholicæ Hierarchiæ.*

4. *Quod quoties ſtatus Eccleſiæ laborat in ſchiſmate, vel in gravi periculo ſubjacet, ad DD. Cardinales pertinet primo lo-*

eo medelæ præparatio, & in tali neceſſitate, periculo & articulo funguntur omnimoda poteſtate tanta, & tali, quod ei poſitiva jura cedunt, & ſubjacent.

5. *Quod temporibus iſtis ſtatus Eccleſiæ ſit in evidenti periculo perpetui ſchiſmatis, & ſubverſionis extremæ, niſi per DD. Cardinales utriuſque Collegii ſimul unius . . . . effecti opportuna remedia præparentur, quos concedere oportet omnimodam poteſtatem in hoc habere, & eis hoc articulo ab omnibus Chriſtianis parendum eſſe.*

6. *In quo ponuntur aduc novem defenſiones & motiva pro parte amborum de Papatu concertantium contra Collegium Cardinalium, & proceſſu eorum.*

7. *Quod propter dubitationem juris utriuſque contendentium ad unius declarationem honeſte bene poſſibile deveniri reſpuenda ſunt ſingularia privilegia Romanis conceſſa principibus, & ex ſolio rejectis ambobus debet novus unicus, & indubitabilis paſtor univerſalis Eccleſiæ præfici.*

8. *Quod juramenta & vota per iſtos duos concertantes de renunciando, & alia faciendo, quæ ad reintegrationem Eccleſiæ pertinent exhibita, ſic eos perpetuo, & efficaciter obligant, quod adverſus ea nemo eorum poteſt aliquo modo diſponere nec agere, nec de ipſis etiam judicare.*

9. *In quo probatur, quod quiſquis ipſorum de Papatu contendentium a debita proſecutione, & complemento reintegrationis Eccleſiæ reſtitiſſe appareat ex tunc veluti notorio ſchiſmatico, atque formali heretico Dei, & ſummæ juſtitiæ diſpoſitio, & obedientia renegari* (ſic)

10. *De geſtis per iſtos duos de Papatu contendentes, quæ de jure valeant, & quæ non valeant, & quod ſtantibus rebus, ut hodie ſunt, neuter eorum adminiſtrationem habeat.*

11. *De Concilio convocando, & totius operis concluſione.*

Scriptoris hujus ne in Bibliotheca quidem Hiſpanica commemoratio ulla reperitur.

Gordianus, Senior Imperator, qui A. C. 236. ſeq. rebus præfuit, ſcripſerat *Antoniniados libros XXX.* de vita Imperatorum Antonini Pii & Marci Philoſophi *verſibus diſertiſſimis* judice Julio Capitolino in Gordianis cap. 3.

Gordianus, Romanus incertum (*a*) an Siculus cum Placido Magiſtrum veneratus S. Benedictum, traditur diem obiiſſe Syracuſis An. 560. atque Imp. Juſtiniani juſſu (*b*) ſcripſiſſe *vitam & paſſionem* ejuſdem *Placidi*, illiuſque fratrum Victorini, Eutychii & aliorum, Meſſanæ in Sicilia a Manucha pirata A. 539. interfectorum, quæ exſtat a *Petro Diacono* ut videtur ſive ſcripta, ſive verſa e Græco interpolatave apud Lipomannum T. V. Surium 5. Octobr. & Mabillonium Sec. 1. Benedictin. p. 45. Sed & *Epiſtolas* ad S. Maurum, ad Vigilium Papam, ad Meſſalinum V. C. & ad Conſtantium, Abbatem Caſſinenſem excuſas eſſe Venetiis A. 1513. cum Chronico Caſſinenſi, notavit Poſſevinus: & ſcriptum *de reædificatione Meſſanenſis Monaſterii* ſervari Caſſini MS. quod incipit: *poſtquam perverſi*. Sed Epiſtolas illas cum citat Nicolaus Alemannus ad Procopii Anecdota pag. 112. 122. 140. & 154. *pſeudo-Gordianum* appellat.

Gordonus Monachus Benedictinus S. Germani Pariſ. cujus *Commentarios in Evangelium S. Johannis* evolviſſe ſe teſtatur Cangius MStos, in Biblioth. Sangermanenſi Codice 90.

Nicolaus de *Gorram*, ſive *Gorrain*, *Gorrant*, *Gorgant*, *Gorham*, *Gorranus*, non Anglus, nec Belga, ſed Gallus, a loco natalitio in confinibus Cenomanenſium & Aremoricorum nuncupatus, Ordinis Prædicatorum, Theologiæ Magiſter Pariſiis, ubi diu docuit & Conventui S. Jacobi Prior præfuit, obiitque An. 1295. Scripſit *Poſtillas*, ſive *Commentarios* in univerſos libros ſacræ Scripturæ, qui diſtincte recenſentur a Jacobo Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Domi-

(*a*) Vide Antonini Mongitoris Bibl. Siculam T. 1. pag. 261. & Proſperi Mandoſii Bibl. Romanam Tom. 1. p. 56.

(*b*) Vide Voſſium pa. 244. de Hiſt. Lat.

minicanorum, pag. 438. Plerique adhuc inediti. (*a*) Lucem tamen viderunt *in IV. Evangelia* Coloniæ 1472. Haganoæ 1502. Colon. 1537. Antvverpiæ 1617. duobus Woluminibus, Lugduni 0693. fol. Commentarii autem *in Epiſtolas Pauli*, qui prodiere ſub Gorrami nomine, Colon. 1478. Haganoæ 1502. Pariſ. 1521. Antvverp. 1617. Lugd. 1693. fol. atque incipiunt: *Ecce dedi te in lucem Gentium*, auctorem habent *Petrum* Tarentaſium: Gorrani expoſito adhuc MSta latet in variis Bibliothecis. *In Epiſtolas Canonicas* quæ edita eſt ſub *Thomæ* Aquinatis nomine, Gorrano debetur, cujus commentarius *in Acta Apoſtolorum*, *in Epiſtolas Canonicas & Apocalypſin* prodiit Antvverp. 1620. fol. *Sermones de tempore & ſanctis* Pariſ. 1509. 8. 1523. 8. & Antvverp. 1620. fol. *In libros ſententiarum* quæſtiones vel expoſitiones: *Et Diſtinctiones* ſecundum ordinem alphabeti, MSS. *Tabulam* quoque *decretorum* memorat Baleus VII. 22. & Pitſeus p. 571.

Quem *Nicolaum Gorraum* Anglum Ord. Præd. An. 1350. a Gorhamo diverſum inducit Cangius, nuſquam alibi reperio.

M. Henrici Gorrichen Concluſiones Quæſtionum in Sententias Petri Lombardi, typis exſcriptæ ſunt Baſileæ 1492.

Gosberti Epitome Priſciani, memorata Cangio, perinde ut illa quam adornavit Petrus Elias, qui commentariis etiam Priſcianum illuſtravit, nunquam edita eſt quod ſciam.

Ugolinus Goſius JCtus Bononienſis circa Annum 1286. a quo Goſiani.

Goslarienſe Chronicon citatur a Theodorico Engelhuſio.

Goslenus ſive *Joslenus de Vierzi*, Magiſter Pariſienſis & ex Archidiacono Bituricenſi, Epiſcopus ab Anno 1127. ad 1152. Sueſſionenſis (*b*) *tam ſeculari quam litterali ſcientia præditus* (*c*) ſcripſit *in Symbolum* & *in Orationem Dominicam*. Utramque expoſitionem ex MS. Marchianenſis Monaſterii, ſuperiore Anno 1733. edidit Edmundus Martene Tomo IX. monumentor. pag. 1101. & 1111. 1120.

Goſſelinus ſive *Goſcelinus*, *Gotzelinus*, *Gotſelinus*, *Gotcelinus*, Gallus Morinenſis, Monachus Bertinianus Ord. Bened. de quo Guilel. Malmesburienſis lib. IV. Hiſt. Angl. p. 130. *Hic Monachus de S. Bertino cum Hermanno Epiſcopo Salesberiæ quondam* (*A.* 1058.) *in Angliam venerat*, *inſignis litterarum & cantuum peritia. Is multo Epiſcopatus & Abbatias perluſtrans tempore*, *præclaræ ſcientiæ multis locis monumenta dedit in laudibus Sanctorum poſt Bedam ſecundus*. Muſicæ *porro palmam poſt Osbernum adeptus*. *Denique innumeras* Sanctorum *recentium* Vitas *ſtylo extulit*, *veterum vel amiſſas vel informiter editas comtius renovavit*. *Hujus quoque* translationis (S. Auguſtini, Anglorum Apoſtoli) *ſeriem ita expolivit*, *ut eam preſentibus monſtraſſe digito*, *futurorumque videatur ſubjeciſſe oculo*. *Felix lingua*, *quæ tot Sanctis ſervierit: felix pectus*, *quod tot* vocales melodias *emiſerit*, *præſertim cum in ejus converſatione certaret honeſtas doctrinæ*.

Se Monachum fuiſſe S. Auguſtini Cantuarienſis, Gotſelinus in utraque Præfatione ad Vitam S. Auguſtini teſtatur. Scripſit enim duplicem hiſtoriam de ejuſdem Vita. *Fecimus* (inquit in præfat. ad hiſt. maj.) *de eadem materia duos Codices*, *Majorem & Minorem*. Majorem edidit R. P. Johannes Mabillonius in Actis Benedictin. Sæc. I. p. 499. addito etiam libro ejuſdem majore *de Miraculis S. Auguſtini*, ibid. pag. 535. Hiſtoria Minor *de Vita*, & alia Minor *de Miraculis S. Auguſtini*, in Bibliothecæ Lambethanæ Codice, Gotſelino inſcriptæ reperiuntur. Ex hoc, (*d*) *Vitam Minorem* capitibus XLII. diſtinctam deſcri-

(*a*) Oudin. Tom. 3. p. 1222. ſeq.

(*b*) Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 1050. Alius Goslenus Epiſcopus Matiſconenſis, defunctus An. 1026. id. pag. 679.

(*c*) Gaufridus in hiſt. Concilii Remenſ. A. 1148.

(*d*) Verba ſunt H. VVarthoni præf. ad Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. VII.

ſcripſimus, & typis evulgari curavimus; (*a*) ne primo apud Anglos fidei Chriſtianæ prædicatori ſua apud Anglos laus deeſſet; quamvis perpauca de illo Gotſelinus noverit, quæ non antea Beda ſcripſerit. Longe amplior eſt *Hiſtoria Major*; quæ tamen, ſi fabulas & inanes verborum phaleras demas, nil *Hiſtoriæ Minori* intactum habet. *Minorem* antea ediderat Dacherius in Appendice ad Lanfranci Opera *Paris* 1648. pag. 57. ſed Authoris nomine & integro 36. capitulo deſtitutam. Plurima Gotſelini opera in Codice perantiquo & pereleganti Cottoniano *Veſpaſian. B.* 20. exſtant iſthoc ordine:

Hiſtoria Minor de Vita S. Auguſtini Cantuar. Archiepiſcopi.

Hiſtoria Minor de Miraculis S. Auguſtini.

Hiſtoria Major de Vita S. Auguſtini.

Hiſtoria Major de Miraculis S. Auguſtini.

Sermo in Feſtivitate S. Auguſtini. Incipit: *Præclara diei præſentis ſolennitas*.

Libri II. ad Anſelmum, de Translatione S. Auguſtini, Anno 1091. 6. Septembr. facta. Hos Sæculo ſexto Benedictino in lucem proferre Cl. Mabillonius ſpopondit, protulitque. His libris ſubjungitur ſerie continua *Vita S. Letardi*.

Vita S. Mildredæ,

Translatio S. Mildredæ, & *Inſtitutio Monaſterii ejuſdem*.

Vitæ SS. Laurentii, Melliti, Juſti, Honorii, Deuſdedit & Theodori, Archiepiſcoporum Cantuarienſium. In his quicquid hiſtoricum eſt, ex Beda totidem fere verbis deſumptum eſt, ampliatis duntaxat magnifice Bedæ ſententiis, & miraculis multis in ſingularum fine appoſitis. In Vita S. Laurentii Author longa digreſſione facta fidem ſui temporis miraculis conciliare nititur.

Vita Adriani, Abbatis S. Auguſtini, quem Anno 708. obiiſſe refert.

Hiſtoria de Translatione ejuſdem, tempore Wilhelmi Regis facta.

Libellus contra inanes S. Mildredæ Uſurpatores, probans corpus ejus non in Parochia S. Gregorii Cantuar. in Eccleſia ficto nomine Miltrudis nuncupata, ſed in Cœnobio S. Auguſtini (ad quod ab Ælfitano Abbate translatum eſt tempore Canuti Regis) adſervari.

Hactenus Codex Cottonianus. Præter hæc a Gotſelino ſcripta memorat Baleus *Vitas SS. Swithuni, Grimbaldi, Erkenwaldi, Eadgithæ*, (*b*) *Milburgæ*, *Witheburgæ* (*c*) & *Ivonis*, & *de translatione Ivonis Hiſtoriam*. Porro vetuſtum Catalogum Sanctorum in Anglia ſepultorum Saxonice ſcriptum Latine convertiſſe dicitur ab Uſſerio (*d*). Verſionis plurima exemplaria in Bibliothecis Anglicis reperiuntur. Ejuſdem *Chronicon* laudat Wilhelmus Thorn in Hiſt. Abbatum S. Auguſtini p. 1783. Nec de alio intelligenda eſſe arbitror, quæ antiquum Eccleſiæ Elienſis Regiſtrum habet cap. 10. *Tempore Symeonis Abbatis* (Elienſis, qui ab Anno 1082. ad 1094. præſedit) *intererat inter Monachos quidam Gocelinus nomine, diſertiſſimus, undique per Angliam* (*e*) *Vitas, miracula & geſta Sanctorum, Sanctarumque in Hiſtoriis in Proſis dictando mutavit. Hic ſcripſit Proſam S. Etheldredæ; cujus initium eſt*, Chriſto Regi ſit gloria. Obitum illius, Obytuarium S. Auguſtini Cantuar. ſic commemorat: *Idibus Maji obiit Gozelinus, Monachus & Sacerdos*.

De ſcripta a Gozelino *vita S. Guthlaci* Presbyteri & circa Annum 740. anachoretæ in Croylandia, vide Acta Sanctor. Tom. 2. April. XI. pag. 37. *Vita Swithuni* Wintonienſis Epiſcopi A. 862. defuncti apud Surium 2. Jul. & in Actis Sanctor. Tom. 1. Jul. p. 327. *Vitam S. Wereburgæ* Virginis, filiæ Regis Merciorum Sec. VIII. edidit ex Cambdeni Codice Bollandus Tom. 1. Februar. p. 386. & *Vitam Yvonis* Epiſco-

(*a*) Tom. 2. Angliæ S p. 51...71.

(*b*) *Eadgathæ* Virginis, apud Arnoldum WVion. T. 1. ligni Vitæ p. 421.

(*c*) Lege *Wereburgæ*.

(*d*) Antiq. Brit. c. 2. p. 15.

(*e*) Ut apud Græcos Simeon Metaphraſtes.

ſcopi Perſæ ſæculo VII. Henſchenius Tom. 2. Junii X. p. 289.

Liber Confortatorius MS. fuit in Biblioth. Menarſiana An. 1720. diſtracta Hagæ Comitis, pag. 158.

De *Goſvino*, Monacho Ciſtercienſi, Albericus ad Annum 1204. pag. 431. *Domnum* Goſvvinum *primo Claravallis, & poſtea Cheneinon* (*a*) *Monachum, uſque ad hunc annum vixiſſe percepimus, qui ſcripſit* miracula & Viſiones, *de quibus quaſdam in ſuperioribus annotavimus*. ut pag. 406. de Aſcelina Virgine: *Hæc in vita ſua & poſt multa fecit, ut ſcribit Dominus Goſvvinus, miracula*.

Alius *Goſvvinus Boſſutus*, Monachus & Cantor Villarienſis in Brabantia, itidem Ordinis Ciſtercienſis, qui *libris duobus* ſcripſit *Vitam Arnulphi converſi*, qui An. 1228. obiit. Exſtat in Actis Sanctorum Tom. V. Junii 30. p. 608. 631. cum notis Danielis Papebrochii. Scripſit etiam vitam *S. Abundi*, Monachi Villarienſis, Confeſſoris.

Goſvvinus, Canonicus Moguntinus, qui circa Annum 1072. ſcripſit *Vitam Martyris S. Albani* Moguntini editam a Caniſio Tomo V. Antiquarum Lectionum parte 2. pag. 648. (editionis novæ Tomo 4. pag. 157.) Vide Acta Sanctorum Tom. 4. Junii XXI. p. 88. ubi Goſvvini præfationes, una ad Sigefridum, Archiepiſcopum Moguntinum, altera ad Bardonem, Abbatem S. Albani.

Goſvinus de Beka, ſive *Becanus*, poſt ſeculi XV. initia, Carthuſianus, ex Profeſſo domus Vallis regalis prope Gandavum, Prior domus S. Trinitatis prope Divionem in Burgundia, Juris utriuſque Doctor, de quo Arnoldus Boſtius de viris illuſtribus Carthuſianis c. 19. ubi præter Sermones & Epiſtolas etiam alia ſcripſiſſe ait ad ſcientiæ Juris Canonici Theologicæque ſapientiæ illuſtrationem facientia.

Goſvvinus de *Hex* ſive *Hexius*, Brabantus, Carmelita Uliſſigenſis (*b*) in Zelandia, Doctor Pariſienſis, Suffraganeus Ultrajectinus, & Epiſcopus Hierapolitanus, ſcripſit:

De modo prædicandi lib. 1.

De copia exemplorum.

Sermones de Tempore & Sanctis.

Quadrageſimale.

De decem præceptis, lib. 1.

Quæſtiones de virtutibus Theologicis & Cardinalibus MS. Uliſſingæ apud Carmelitas.

Commentarium in I. & II. Sententiarum. MS. Brugis in Carthuſia.

Directorium perturbatæ Conſcientiæ. MS. Gandavi apud Carthuſianos. Obiit An. 1475. vide Trithemium in Bibliotheca Carmelit. & Svveertium Athen. Belg. pag. 294. Valerium Andream p. 297. ſeq.

S. Gothardus, ſupra pag. 69. *Godehardus*.

* *Gottardus Stella* ex patre Perone Donato Sarzanenſi cive natus, ſed in familiam Stellam Genuenſem adſcitus, Reipublicæ Genuenſis An. 1455. a ſecretis, vir ætate ſua doctiſſimus, & eloquentia clarus, eoque nomine a viris ſummis ætatis illius Franciſco Barbaro, Bartholomæo Facio, Blondo, Philelpho celebratus; de quo hæc Franciſcus Barbarus in Epiſt. 128. ad Bertucium: *Quanta ſim benevolentia conjunctus cum claris, & diſſertiſſimis viris Jacobo Bracello, & Gotardo Sarzanenſi non ignoras*. Ad hunc pariter Gotardum datam credo ejuſdem Barbari Epiſtolam 108. Appendic. ad Gottardum inſcriptam.

Gotardi Stellæ Januenſis (utpote familiæ Genuenſi adſcripti) *Oratio ad Pium II.* quam tunc habitam credo, cum legatione ejuſdem Reipublicæ ad Pontificem (varias enim obivit) fungeretur. Oratio hæc in Codice olim Alexandri Petavii Pariſienſis ſervata, in Bibliothecam Vaticanam modo tranſlata eſt.

Gotheſchalcus, ſupra, *Godtſchalcus*.

Ano-

(*a*) Al. Chiminon. Legendum Cheminon. (*b*) Perperam *Ulyſſinenſis*, apud Alegrium pag. 361. paradiſ. Carmelitici decoris.

Anonymi Chronologia & ſeries Regum *Gothorum* ab Attanarico uſque ad Caroli Martelli, Francorum Principis, tempora, apud Andream du Cheſne Tomo 1. ſcriptorum de rebus Francorum pag. 818. 820.

De *Bonav. Vulcanii*, *Friderici Lindenbrogii* & *Hugonis Grotii* collectionibus ſcriptorum de rebus Gothorum, Vandalorum & Langobardorum dicere me memini in Bibliotheca Latina lib. III. cap. 17.

Gotſelinus, *Gotzelinus*, ſupra *Goſſelinus*.

Gottulfus, ſive *Gutolfus* circa Annum 1270. carmine hexametro ſcripſit *vitam S. Bernardi* Claraevallenſis, MS. in Monaſterio Cremiſanenſi Ordinis Benedictini in Auſtria. Incipit: *O Tu Titani croceam qui cedere mane præcipis auroram*.

Anonymus *Gotvvicenſis* circa Annum 1130. ſcripſit *Vitam B. Altmanni*, Epiſcopi Paſſavienſis, vulgatam a V. C. Hieronymo Pez Tomo 1. ſcriptorum de rebus Auſtriacis pag. 111. ſeq.

Chronicon Gotvvicenſe, ſeu Annales, liberi & exempti monaſterii Gotvvicenſis, Ordinis S. Benedicti inferioris Auſtriæ, faciem Auſtriæ antiquæ & mediæ uſque ad noſtra tempora, deinde ejuſdem monaſterii fundationem, progreſſum, ſtatumque hodiernum exhibens, ex codicibus antiquis, membranis & inſtrumentis, dum domeſticis, tum extraneis depromtum: Pro quorum faciliori intellectu Tomus prodromus *de codicibus antiquis manuſcriptis, de Imperatorum ac Regum Germaniæ diplomatibus, de eorundem palatiis, villis & curribus regiis, atque de Germaniæ medii ævi pagis, præmittitur, & ea, quæ Cæſareorum Regiorumque Germaniæ diplomatum antiquitatem, materiam, ſtylum, ſcripturam, monogrammata, ſigilla, ſubſcriptiones, notaſque chronologicas, atque ad palatiorum & villarum regiarum, pagorumque Germaniæ mediæ ſitum pertinent, explicantur, &, adjectis ſpeciminibus, tabulisque XLII. æri inciſis; illuſtrantur. Tomus I. Typis Monaſterii Tegernſeenſis O. S. Benedicti* 1732. fol. maj. Hic titulus integer Tomi primi operis luculenti atque egregii, quod poſt Mabillonii, Papebrochii & Hickeſii labores facem rei diplomaticæ accendit ſplendidiſſimam, & hiſtoriæ ac Geographiæ German. medii ævi inſigniſſimum lumen præfert præferetque. Hunc primum excipiet alter tomus, (*a*) qui redivivam veluti repræſentabit *antiquam* & *mediam Auſtriam*, una cum terminis & limitibus, quibus Styriam verſus, reliquaſque confines provincias, circumſcripta eſt, addetque vetus fragmentum *Hier. Megiſeri*, itemque *Chartam Geographicam Marchiæ Orientalis* ſive *Auſtriæ medii ævi*; hinc originem omnemque ſtatum *Monaſterii Gotvvicenſis*, neque minus vitam *Altmanni*, conditoris & fundatoris, & *Chartam Geographicam Bajoariæ*, ſive *Noricorum Ducatus*, una cum *Marchiis Septentrionalibus ſupra Aneſum & Atheſin*; pariterque *Ducatum Alemannorum*, ære expreſſum proferet; ſubjicietque his *Abbatum Gotvvicenſium* Hiſtoriam; illiſque omnibus intexet *Hiſtoriam Auſtriæ*, qua parte ea obſcurior adhuc & involutior extat.

Tertius tandem *Tomus Probationes*, h. e. Bullas Pontificias, Imperatorum ac Regum diplomata, aliorumque chartas, ac vetera documenta, pluſquam mille trecenta, complectetur. *Mantiſſæ* loco, *Sigillorum* ἔκτυπα, ad ſeptingenta, ſumma fide in æs inciſa, ad artem *Heraldicam Germaniæ* illuſtrandam proferentur. Conſtituerat quidem Autor etiam nunc ad antiqua *linguæ Theodiſcæ* monumenta ſtudium ſuum convertere, ad recludendas linguæ Germanicæ origines, ejuſque cum Sueco-Gothica, Anglo-Saxonica, Runica, & Francica antiqua, aliiſque, affinitatem demonſtrandam, cumque in finem plura diverſorum Seculorum *Gloſſaria Theodiſca*,

(*a*) Vide præf. p. XXV. ſq. Acta Erud. A. 1734. pag. 111. *Nützliche und auſerleſene Arbeiten der Gelehrten im Reich, drittes Stück* pag. 195. ſeq.

diſca, aliaque monumenta, congeſſerat, verum, cum hæc tractatio uberior eſſet, quam ut nunc expediri poſſet, eam eo uſque differet, dum ſimul *Nummophylacium Gotvvicenſe*, & in eo *Nummos* a *Carolo M.* ac ſequentibus Regibus & Imperatoribus uſque ad præſentem *Carolum VI.* cuſos, typis committet. Sed & in Præfatione ſpem facit Auctor, fore, ut Codicem *Traditionum Lauriſheimenſium*, ex antiquiſſimo autographo Moguntino deſcriptum, adjuncto *Chronico Laurisheimenſi*, *a Freheriano* multis in locis diverſo, evulget. Debet hoc opus incomparabile Germania ac debebit illuſtriſſimo Abbati Gotvvicenſi *Godfrido Beſſelio*, cujus propinquus, Joannes Fridericus Beſſelius An. 1667. Eginhardum de Vita Caroli M. notis eruditis illuſtratum publicavit. Hujus Eginhardi eadem patria Buchenia, oppidum pagi Wingartheibenſis (*a*) quod laudatiſſimum Abbatem in lucem edidit An. 1672. 5. Septembris.

Goudefridi de Fontibus, Theologi tractatus Quodlibeticos evolvit Cangius in Biblioth. Sancti Germani de Pratis, Codice 628.

Gozberti Abbatis Tegernſeenſis circa Annum 1000. *Epiſtolas* breves *quatuor* vulgavit Mabillonius Tom. 4. Analect. pag. 347. ſeq. (edit. novæ pag. 434. ſeq.) *. Ejus Epiſtolæ ſexdecim, quarum una tantummodo in Mabillonio recurrit, vulgatæ ſunt a PP. Pez, & Hueber in Cod. Diplomatico p. 121.

Gotzvvici venerabilis Magiſtri & Doctoris *Collectæ* ſermonum ſuper Epiſtolas & Evangelia per circulum Anni, MSS. in Bibliotheca Petrini templi hujus Urbis. Vide B. Nic. Staphorſtii hiſtoriam Eccleſiæ Hamb. diplomaticam T. 3. p. 348.

Gozecenſe Chronicon, ſupra *Conradus* Lauterbergenſis, T. 1. p. 415.

Gozechini Scholaſtici, qui relicto Leodienſis Cathedræ Magiſterio Moguntiam conceſſerat, *Epiſtola ad Valcherium* itidem Scholaſticum, ſuum ex diſcipulo ſucceſſorem, cujus expoſtulationi reſpondens circa An. 1060. deplorat mala ſui temporis, atque in *Berengarium* invehitur. *Vide ſi placet, quam ſanæ doctrinæ, quam ſalubris diſciplinæ Theologi de Turonenſi emergant Academia, cui præſidet ille Apoſtolus Satanæ* Berengarius. *Vide, inquam, quam peſtilentes, imo letiferi ſcorpiones & reguli de cavernis erumpant totius noſtri temporis Babyloniæ: qui hæreſiarchæ ſui muſto ebrii & veneno delibuti, de ſacrilegis ſacrilegas introducunt novitates quæſtionum, ad nihil utiles niſi ad ſubverſionem audientium: quorum ſermo ut cancer ſerpit, quia ſcientia quæ inflat, non ædificat ſed ſubvertit.* Edidit hanc prolixiorem Epiſtolam Mabillonius Tom. IV. Analector. pag. 360. (editionis novæ p. 437.) qui Valcherium illum, ad quem ſcripta eſt, dubitat eundem ne habeat cum *Waltero Burgundione*, de quo Adelmannus in rhythmis alphabeticis de viris illuſtribus ſui temporis pag. 382.

O & te dira peremit æmulorum factio
Poſtquam miſſus es Europam perflagranti ſtudio
Scholas multas expilaſti, (*b*) *Waltere Burgundio*.
Proh ſi nunquam revertiſſes ad fines Allobrogum!
Quanta nunc auctoritate decorares Latium!
Docens quicquid revexiſti ab hortis Heſperidum.

Gozvvini Abbatis in Belgio Aquicinctenſis Ord. Bened. An. 1166. defuncti (*c*) *Vita* ſcripta ſeptennio poſt a duobus Monachis ejuſdem Cœnobii, edita a Richardo Gibbono S. I. Duaci 1620. 4. cum notis. Hic Gozvvinus, cum Pariſiis ſtudiorum cauſa verſaretur, ita viſus eſt in Dialectica profeciſſe, ut ab æqualibus ſuis electus eſſet dignus *Petro Abælardo* adverſarius, niſi Magiſter Joſlinus, poſtea Epiſcopus Sueſſionenſis ſatius judicaſſet eum ab hac arena continere.

(*a*) Vide Chronicon Gotvvicenſe Tom. 1. pag. 857.
(*b*) Vide Pagium ad An. 1166. n. 24.
(*c*) H. e. ex illarum doctrina profeciſti.

Matthæus Grabon, ſive *Grabeen*, Ordinis Prædicatorum, Saxo, tempore Concilii Conſtantienſis vulgavit *Concluſiones contra devotarias extra Conjugationem approbatam viventes*. M. S. memorat Sanderus parte 2. p. 194. Cenſura notatæ ſunt a *Petro de Alliaco* & *Joanne Gerſone*. Vide Hermanni ab Hardt Concilium Conſtantienſe Tomo 3. pag. 107. Johannis Gerſonis Opera Tomo 1. pag. 467. 470. Natalem Alex. Tomo VIII. Hiſtor. Eccleſ. pag. 98. ſeq. & Jacobum Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 759. ſeq.

Gratianus de Cluſio, (*a*) Tuſciæ civitate, Monachus S. Felicis Bononienſis, Ordinis S. Benedicti, A. C. 1151. tempore Eugenii III. Papæ in illo monaſterio abſolvit opus jam ab Anno 1127. cœptum, quod Innocentius III. *corpus Decretorum* vocat, auctor ipſe *Concordantiam diſcordantium Canonum* inſcripſit. Dividitur illud in *Diſtinctiones* 101. (quarum ſingulæ ſuis iterum diſtinguuntur capitulis) & *Cauſas* 36. (quæ ſuis iterum *quæſtionibus*, quæſtiones capitulis ſubdividuntur) & tractationem *de Conſecratione*, quinque diſtinctionibus abſolutam. In cauſa XXXIII. amplus *de pœnitentia* tractatus occurrit, ſeptem abſolutus diſtinctionibus. Privatis auſpiciis hoc opus eſt compoſitum a Gratiano, Burcardi, Anſelmi atque Ivonis collectionibus ſtrenue uſo, quorum omnium luminibus obſtruxit, atque ut notat Pancirollus, *tantæ poſtea auctoritatis fuit, ut vulgo* Magiſter *vocatus, maximum in decidendis cauſis pondus habuerit, etſi velut privati hominis ejus dicta vim legis non obtinent*. Confer quæ in ejus laudem & apologiam *Joan. Chifletius* de Juris utriuſque Architectis, cap. quinto, Antvv. 1651. 4. & Tom. 1. theſauri Juris Everh. Othonis pag. 186. ſq. Quam ſæpius erraſſe Gratianum multi jam notarunt, vel dum Burchardi & aliorum errores ſequitur, vel dum ipſe non accurate lecta excerpit, vel dum interpretibus errantibus præbet aurem, ipſe ne ſummos quidem Græcæ linguæ apices callens, ut monuit Baluzius ad Anton. Auguſtinum de emendatione Gratiani, p. 536. Neque a Papis neque ullo Concilio generali comprobatam omnino ejus ſyllogen notat Richard. Simon T. 1. Cenſuræ Bibl. Eccleſ. Dupin. p. 602. Quanquam vero Papæ Romani auctoritatem, Epiſtolis decretalibus obſequens, ſuper omnia effert maxime, atque Pontificiis dogmatibus ſuffragatur: Vide *Joan. Pauli Windeckii* Theologiam JCtorum, Colon. 1604. 4. nihilominus multa ipſi exciderunt, quæ Pontificis aſſeclæ ab illo dicta nollent, & quorum partem collectam videre licet in Anonymi *Kurtzem Auſzug aus den Pabſtelichen Rechten*, 1530. 4. confer Autographa Lutheri T. 1. p. 269. 282. & in D. *Joan. Henr. Feuſtkingii* præſidiis Veritatis ex Jure Canonico, Witeb. 1711. 4. D. *Joan. Chriſtoph. Pfaffii* dogmatibus Proteſtantium ex Jure Canonico comprobatis, Tubing. 1712. & 1722. 4. in *Samueli Stryckii* præſidio Religionis Evangelicæ ex jure Canonico in terris Proteſtantium, Francofurti & Lipſiæ, ſine anni nota 4. &c. D. *Andreæ Daniel. Habichorſti* de conjugio Clericorum ex jure Canonico. Roſtoch. 1698. 4. Vide ſis etiam *Joan. Colneri* jus Canonicum Orthodoxum, ad calcem Cronologiæ Papatus, 8. *Andreæ Oſiandri* Papam non Papam, Francof. 1600. 8. *Joannis Arndii* refutationem Papatus ex Jure Canonico: *Joannis Hay* Gratianum anti-Jeſuitam 166. 167. D. *Jo. Gerhardum* Tom. 1. Confeſſ. Cathol. pag. 730. ſeq. Aſylum innocentiæ Queſnellianæ in jure Canonico inventum, auctore M. *Greiſſio*, Eccleſiaſte Wirtenberg. Francof. 1718. 4.

Huic Gratiani collectioni *Cotta Palea* ejus diſcipulus dicitur aliquot addidiſſe

(*a*) Circa idem tempus Petrus Lombardus Novarienſis, Petrus Comeſtor Gallus Trecenſis: & falluntur qui fratres eos germanos fuiſſe ajunt. Vide Pagium ad A. C. 1164. n. 19. & de Gratiano adde ad A. 1151. n. 10.

diſſe capita, quæ in antiquioribus MSS. non leguntur. His *Paleæ* nomen eſt adſcriptum, quod alii putant eſſe παλαιὸν pro veteri interprete, alii paleam, velut levioris rem momenti, minus bene utrique.

Prima Gratiani editio Argentinenſis, charta maxima, An. 1471. fol. per Henricum Eggeſtein, memoratur Joanni Caillio in hiſtoria typographiæ, Gallice edita Pariſ. 1689. 4. pag. 19. atque inde Michaeli Maittaire in Annalibus typograph. T. 1. p. 92. qui pag. 94. etiam affert Auctoritates Decretorum per Joannem Caldrini, ex editione Colonienſi An. 1471. fol. apud Petrum de Olpe.

Baluzius pro prima habuit Moguntinam, in cujus calce leguntur hæc verba: *Anno incarnationis Dominicæ* 1472. *Idibus Auguſtis Sanctiſſimo in Chriſto Patre ac Domino* Sixto *Papa* quarto *Pontifice Maximo Illuſtriſſimo*, *Nobiliſſimo domus Auſtriæ* Friderico *Romanorum Rege Glorioſiſſimo rerum Dominis: Nobili nec non generoſo* Adolpho de Naſſau *Archiepiſcopatum gerente Moguntinenſem*, *in nobili urbe* Moguncia, *quæ noſtros apud majores aurea dicta*, *quam Divina etiam clementia dono gratuito præ cæteris terrarum nationibus arte impreſſoria dignata eſt illuſtrare*, *hoc præſens* Gratiani Decretum *ſuis cum rubricis*, *non atramentali penna cannave*, *ſed arte quadam ingenioſa imprimendi*, *cunctipotente aſſpiranti Deo*, Petrus Schoiffer de Gernſerheym *ſuis conſignando ſcutis feliciter conſummavit*. Scutum ſive inſigne ſequitur duplex, in quorum altero crux S. Andreæ cum quatuor faſtigiis anſatis cuſpidatiſque, in altero figura Græcum lambda majuſculum referens inter tres ſtellas.

Hanc inſecutæ ſunt Venetæ 1474. & 1479. fol. cum præfatione Petri Albignani Trecii & 1480. 4. per Adamum de Rotvvil. & cum gloſſa, Venet. 1478. & 1486. fol. & 1493. fol. Baſil. 1476. fol. cum gloſſis. Pariſ. 1500. 4. 1508. 1517. 8. 1522. 1528. 4.

Gratiani decretum emendatum & notis auctum a Paulo Conſtabili Ord. Præd. juſſu Gregorii XIII. Venet. 1584. 8. &c. * Quæ ſint in Gratiano *Palea*, vel potius quid indicet nomen illud Canonibus quibuſdam præfixum definit Fabricius, auctorem illorum Canonum *Cottam Paleam*, qui hæc addenda Gratiani Decreto cenſuerit, deſignari arbitratus. Id vero ut admittam vetat authoritas vetuſtiorum manuſcriptorum, in quibus Palea iſta ita abſunt, ut nomen *Palea* numquam, Canones vero interdum legantur. Non ſunt ergo Paleæ Cottæ additamentum; alioquin in vetuſtis hiſce Codicibus & nomen, & Canones omnes deſiderarentur. Ita e. g. in vetuſtis Codibus Legitur: *Palea* Canonis *Magnus Epiſcopus* Diſt. LIV. & Palea cap. *de Servorum ordinatione* Ibid. Can. *6*.

Gratianus Florentinus, Auguſtinianus circa Annum 1380. cujus Lectiones Theologicæ memorantur & Quæſtiones ſuper libros Sententiarum. Vide Julii Nigri hiſtoriam ſcriptorum Florentinor. pag. 315.

Gregorius I. Sancti, *Magnique*, nomen inter Pontifices promeritus, Papa ab Anno Chriſti 590. ad 604. 12. Martii. Monachus Benedictinus fuiſſe traditur a Joanne Diacono, pro qua ſententia pugnat ſingularibus ſcriptis Octavius Cajetanus, Siculus A. 1610. & 1620. Conſtantinus Belotus, An. 1613. & Salisburg. 1620. 4. Matthæus Lauretus diſſ. ad calcem Chronici Caſſinenſis quod auctore Leone Oſtienſi habemus: Mabillonius Tom. 2. Analect. p. 145. ſq. (edit. novæ p. 499.) Contra contendunt Baronius ad An. 581. num. 9. ſeq. atque Antonius Gallonius de Monachatu Gregorii M. Rom. 1604. 4. aliique.

De vita hujus Pontificis conſuli poſſunt *Paulus Warnefridus* Monachus Caſſinenſis, obvius apud Mabillonium Tomo primo annalium Benedictinor. & in Tomo quarto operum Gregorii edit. Benedictinor. qui obſervant etiam vi-

tam Gregorii quæ ſub *Bedæ* extat nomine in Codice Mertonenſi, nullam aliam eſſe quam illam a Paulo ſcriptam.

Joannes Monachus Caſinenſis, poſtea *Diaconus* Romanus, libris quatuor apud Surium 12. Martii, & in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii, pag. 137. 211.

Anonymus apud Caniſium Tom. 6. lect. antiqu. p. 461. (edit. novæ Tom. 2. parte 3. pag. 256.) incip. *Gregorius genere Romanus, arte Philoſophus*. Alium *Anonymum* ſed ſynchronum Gregorii dare ſe profeſſus exhibet Bollandus Tom. 2. Act. Sanctor. Martii p. 130. 136. Incipit: *Gregorius urbe Romana, Patre Gordiano*. Quæ etiam obvia in antiquis Gregorii editionibus, ut in Baſileenſi A. 1551. aliiſque, una cum iis quę de Gregorio ſcripſere *Joan. Stella* Sacerdos Venetus, *Platina*, & in hiſtoria univerſali *Joannes Laziardus* Cæleſtinus.

Petrus Diaconus, cujus utpote longe junioris narrationem in Vaticana MS. nulla fide dignam eſſe notat Nic. Comnenus Papadopoli pag. 40. prænotionum Myſtagogicarum. De Petro, Gregorii M. Diacono, cui narratio illa eſt ſuppoſita, vide Acta Sanctor. Tom. 2. Martii p. 211.

Antoninus Florentinus ſummæ Hiſtor. parte II. tit. XII. cap. 3. Tom. 2. p. 216. 252.

Acta *Græce* lecta Photio Cod. 252. & hæc an alia MSta in Vaticana, & Latine ex Franciſci Zini verſione in Aloyſii Lipomanni Tomo VII. & in quibusdam Gregorii editionibus ſub falſo Simeonis Metaphraſtæ nomine, cum Martium Simeon ne quidem videatur attigiſſe.

E recentioribus:

Lud. Maimburgius Gallice libris IV. Pariſ. 4. & Amſt. 1686. 12. Acta Erud. 1686. p. 343. Nouvelles de la Rep. des lettres p. 193.

Dionyſius Sammarthanus Benedictinus, itidem Gallice, libris IV. Rothomagi 1697. 4. & Latine in Tomo quarto novæ editionis operum. Confer Acta Erud. 1706. p. 393. ſeq. Journal des Savans 1698. p. 123. Hiſt. des ouvrages des Sav. 1699. pag. 99. ſeq.

Petrus Bælius in Lexico hiſtorico.

Theodori Petreii Campenſis, Carthuſiani Confeſſio Gregoriana ſive de Gregorii M. doctrina. Colon. 1597. 1605. 8. *Petrus Molinæus*, pater, Theologus Sedanenſis, libro Gallice edito de vita & religione Leonis I. & Gregorii I. quod Romanis dogmatibus hodiernis multis contraria ſenſerint. Sedani 1650. 12.

Caſimiri Oudini diſſertatio de vita, indole, doctrina & ſcriptis genuinis ac ſpuriis S. Gregorii Magni. Tom. 1. Commentarii de S. E. pag. 1493. ſeq.

M. Joannis Petri Stute, Suſatenſis, Gregorius Magnus Papa, Lutheranus Lipſ. 1715. 4.

Angeli Angeli, Feltrenſis exemplar virtutis, Eccleſiaſticis conſiderandum in Gregorio Magno. Italice. Venet. 1679. p. 145. Diarium eruditorum Romanum A. 1679.

De ſcriptoribus qui excerptas ex Gregorii ſcriptis vel locorum Biblicorum expoſitiones, vel Theologicas & Morales doctrinas ſingulari ſtudio & pecularibus operibus tradidere, vide ſupra in *Alulfo*, T. 1. p. 77. in *Brunone* pag. 289. in *Jacobo Fulquierio* Tom. 2. pag. 176. ſeq. & quæ infra in *Gvarnero* Pariſienſi & *Paterio* Gregorii diſcipulo, & *Taione* ſum dicturus. E recentioribus *Jacobus Homey* præteriri non debet, cujus milleloquium Morale Gregorianum (*a*) exemplo milleloquii Auguſtinianiani quod Auguſtinus Triumphus de Ancona, & Bartholomæus de Urbino compoſuit: & Ambroſiani ab eodem Bartholomæo conditi, digeſtum editumque eſt Lugduni 1683. fol.

Omitto alios a Lud. Jacobo a S. Carolo in Biblioth. Pontificia pag. 80. & 85. ſeq. memoratos.

S. Gregorii parentumque ejus Gordiani & Silviæ imagines cum commentario *Angeli Roccæ* & de tabulis dona-

(*a*) Acta Erud. 1683. pag. 371.

nariorum marmoreis a B. Gregorio SS. Apoſtolis Petro & Paulo dicatis. Rom. 1597. fol. & in edit. Operum Gregorii Pariſ. 1640.

Flores Gregorii M. ex ejus operibus ſelecti ab *Huberto Scutteputæo* Canonico Regulari, ſeparatim forma minore, & in editione operum Gregorii Gillotiana.

Adalbero Epiſcopus Laudunenſis carmine ad Robertum II. Regem Francorum:

Præſul & ille ſacer loquitur Gregorius, inde
Job magnæ ſcrutans fidei moralia Regis,
Idem ſermonem complens explanat aperte,
Hic & Ezechielis ſuper his in fine patenter
Hoc apices ipſo quos Gallia dante recepit.

Neſcio unde acceperit Antoninus Florentinus parte 4. Summæ Confeſſionariorum tit. 11. cap. 4. quod tradit Gregorium omnia ſcripta quæ potuerit conſequi *T. Livii*, comburi feciſſe, quod in illis multa de ſuperſtitione Idolorum traderentur. Sed & Gregorii lucubrationes poſt ejus mortem comburias a Romanis ſcribit Sigebertus cap. 41. de S. E. addens omnia prorſus opera ejus flammis tradenda fuiſſe, niſi Petrus Diaconus ab hoc Conſilio maleferiatos removiſſet. Gregorius ipſe de ſe lib. IX. Epiſt. 68. ad Euſebium Theſſalonicenſem Epiſcopum, ubi queritur Andream Monachum inter diverſa mala aliquos etiam ſermones (Græce ut videtur) ſcripſiſſe atque eos ex Gregorii nomine titulaſſe: *Nos*, inquit, *nec Græcum novimus*, *nec aliquod opus Græce aliquando conſcripſimus*. Latine certe plurima ſcripſit, quæ ætatem etiam tulere.

Editiones Operum Gregorii M.

Pariſina Bertholdi Rembolti. 1518. fol. apud Joan. Parvum.

Rotomagenſis 1521.

Pariſinæ 1523. 1533.

Lugdunenſis 1539. 1540. aucta Commentario in 1. Samuelis.

Pariſina 1542.

Baſilicenſes 1551. & 1564. apud Frobenium, cura *Huldrici Coccii*, quam recenſet Oudinus T. 1. p. 1548.

Pariſienſes *Joan. Gillotii* Campani, Pariſ. 1571. & 1586.

Veneta 1571. 4. duobus Volum. & 1583.

Antvverpienſis 1572.

Romana inchoata An. 1588. auſpiciis Sixti V. curante *Petro Tuſſianenſi*, Epiſcopo Venuſino, prioribus accuratior, abſoluta tomis ſex, A. 1593. de qua Poſſevinus in apparatu Tom. 1. p. 661. Hæc repetita variis locis ut Romæ 1613. 8. quinque Volum. & Duaci 1615. fol. Antvverp. 1615. Pariſiis 1605. & 1640. quam recenſet Labbeus Tom. 2. S. E. pag. 390. ſeq. Oudinus Tom. 1. p. 1548. ſeq.

Pariſienſis 1675. opera *Petri Guſſanvillæi*, Presbyteri, tribus Volum. cum notis in Dialogos & Epiſtolas, vindiciiſque Dialogorum. Vide Diarium eruditorum Romanum An. 1675. pag. 137. & Oudinum Tom. 1. pag. 1496. ſeq.

Priſienſis *Benedictinorum*, ſingulari ſtudio *Dionyſii Sammarthani*, Pariſ. 1705. fol. tribus Vol. vide Acta Erud. An. 1706. pag. 385. Memorias litterarias Trevoltinas An. 1707. pag. 377. Novellas Reip. litt. 1705. Tom. 2. pag. 582. Oudinum Tom. 1. p. 1549. ſeq.

Thomas Jameſius Anglus quoque non omittendus, cujus *Vindiciæ Gregorianæ* Genevæ 1625. 4. vulgatæ, loca innumera Gregorii emendant & reſtituunt ex Codicibus MSS. Anglicanis, quæ cum in cæteris, tum in Romana Anni 1593. minus emendata legebantur.

Latini Latinii obſervationes & caſtigationes, quæ in ejus Bibliotheca ſacroprofana leguntur a pag. 145. ad 157. reſpiciunt editionem Baſileenſem An. 1551. quam ſubinde corrigit e Codice Vaticano.

Scri-

Scripta Gregorii Magni eo ordine quo in noviſſima edit. leguntur.

TOMO I.

1. *Expoſitio in Jobum*, ſive *Moralium libri XXXV.* ad Leandrum Hiſpalenſem Epiſcopum: editi pridem Rom. 1475. cum præfat. Dominici Brixienſis Epiſcopi: tum Pariſ. 1495. atque *Italice* ex Zenobii Stratæ (*a*) protonotarii Innocentii IV. verſione Florent. 1481. 1486. fol. atque recuſa (*b*) ſuadente Cardinali Thomaſio, Florent. 1714. 1722. & 1724. 4. nec non Hiſpanice ab Alfonſo Alvaro, Hiſpali 1513. 1534. fol. 2. Volum. ut Gallicam verſionem operum Gregorii Pariſ. 1666. 1669. tribus Volum. in 4. editam prætercam. De illis qui poſt Gregorium in Jobum commentati profecere, vide ſupra *Adalbertus* Tom. 1. p. 4. & infra in *Odone*, *Simone* Afflgemenſi & *Ruperto* Tuitienſi.

2. *Homiliæ XXII. in Ezechielem*, ad Marinianum Ravennæ Epiſc. diſtributæ in libros duos, ita ut prior XII. poſterior X. complectatur. Prodierant ſeparatim Pariſ. 1491. 4. Lugd. 1516. 8. & Italice Florent. 1502. fol. Ven. 1543. 8. Vide quæ in laudem harum homiliarum Caſp. Barthius LV. 14. Adverſar. pag. 2620.

3. *Homiliæ XL. in Evangelia*, ad Secundinum Tauromenitanum Epiſcopum. Etiam harum verſio *Italica* exſtat quæ prodiit Florentiæ 1502. fol. & Venet. 1543. 8. Gallica recentior, Pariſ. 1665. 4.

TOMO II.

4. *Liber de cura Paſtorali* ad Joannem Epiſcopum Ravennatem, in quatuor partes tributus. Prodiit ſeparatim Argentor. 1496. Pariſ. 1498. 4. & ex recentioribus editionibus, Rothomg. 1618. 8. Gandav. 1645. & Pariſ. 1668. ex recenſione Jacobi Boileau, & *Gallice* 1670. 12. & ex nova Antonii de Marſily verſione 1694. *Græca* Anaſtaſii Antiocheni verſio cujus meminit Gregorius lib. X. Epiſt. 22. hodie deſideratur. De inedita *Anglo-Saxonica* interpretatione Ælfredi vel Wereferthi, vide Georgii Hickeſii theſaurum Septentrional. Tom. 2. in Catatalogo MSS. p. 70.

5. *Dialogus* in quatuor libros diviſus inter Gregorium & diſcipulum ejus Petrum Diaconum *de vita & miraculis Patrum Italicorum*, *& de æternitate animarum*, editus Venet. 1475. Pariſ. 1499. & 1508. 4. Venet. 1561. Colon. 1610. &c. *Græca* verſio *Zachariæ* (qui Papa fuit ab Anno 741. ad 752.) lecta etiam Photio Cod. 252. atque edita ſeparatim Græce in fol. ſine nota loci & anni, quæ fuit in Biblioth. Baluziana. Deinde Latinis adjuncta Gregorii in editione Operum ejus Romana An. 1593. fol. Capita libri tertii quæ in illis deſunt editionibus, ſupplevit Caniſius Tom. 3. antiquar. Lect. pag. 24. (editionis novæ Tom. 2. pag. 89.) Integra deinde exſtat in recentioribus Operum Gregorii editionibus. *Anglo-Saxonicam* verſionem ab *AElfrico* Rege, ſive potius juſſu Ælfrici ab *Aſſerio* Menevenſi (*c*) adornatam, memorat Georgius Hickeſius in Catalogo MSS. Anglo-Sax. Tom. 2. theſauri Septentrionalis pag. 71. *Arabica* dicitur exſtare in Biblioth. Colbertina. *Germanicam* Adam Walaſſer, *Bohemicam* compoſuit Balthaſer Oſthovinus, S. I. *Italica* præter editionem ſine loco & anno, lucem vidit Venet. 1475. fol. 1487. 4. Mediolani 1481. Cajetæ 1488. fol. & ex nova Jo. Mariæ Tarſiæ, Florentini interpretatione, Venet. 1606. 12. novaque *Gallica* Ludovici Bulteau, Benedictini e Congregatione S. Mauri, Pariſ. 1689. 12. Aliam Gallicam

(*a*) Gaddius de ſcriptoribus non Eccleſiaſt. Tom. 1. pag. 214. Julius Niger hiſtoria ſcriptor. Florentinor. pag. 536.

(*b*) Diarium Eruditorum Italiæ Tom. 26. pag. 6. & 12. Tom. 34. pag. 491. Tom. 36. pag. 395. Acta Erud. Tom. 6. ſuppl. p. 451.

(*c*) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 405.

cam duplicem, unam proſa veteri, alteram rhythmis Gallicis ante hos quingentos compoſitam annos, nec non metaphraſin *Latinis* verſibus expreſſam ſervant Gallorum Bibliothecæ.

Liber ſecundus, qui eſt de *S. Benedicto*, cum Græca Zachariæ verſione MS. in Biblioth. Cæſarea teſte Lambecio Tom. IV. pag. 208. ſeq. Idem liber ſeparatim editus Ingolſtad. 1602. 8. & cum MSS. collatus Græce & Latine editus ab Angelo Maria Quirino, Abbate Benedictino, hodie R. E. Cardinali Venet. 1722. 4. Gallice a Joſepho Mege, Pariſ. 1690. 4.

6. *Epiſtolarum* ex Regiſtro Gregorii, *libri XII.* opus haud dubie præcipuum, quod lucem primum vidit Venet. 1504. fol. Pariſ. 1508. 4. quæ utraque editio, ſicut aliæ quoque, fuere in Bibliotheca Baluzii, collatæ cum MSS. e quibus & ſupplementa, quædam Epiſtolarum Gregorii publicavit Tom. V. Miſc. pag. 468. 477. Præclaram vero & diligentiſſimam operam in hiſce Epiſtolarum libris poſuere poſt Guſſanvillæum Benedictini, adjunctis etiam *Antonii Caraffæ* Cardinalis indicibus ſive excerptis ſub titulos digeſtis. Notæ & obſervationes *Antonii Dadini Alteſerræ* in XII. libros Epiſtolarum Gregorii prodiere Toloſæ 1669. 4. Nonnulla in illis obſervationibus & *decretum* Gregorio tributum de privilegiis Monaſterio S. Medardi (*a*) conceſſis reprehendit Joannes Launojus (*b*) parte ſeptima Epiſt. 1. & 2. (Tomo V. Launoji Opp. junctim Genevæ editorum.) Gregorii hujus *decreta* apud Iſidorum & in Conciliorum tomis Epiſtolas Gregorii Britannicas recenſuit Henr. Spelmannus Tom. 1. Concil. Angliæ pag. 69. ſqq. Hiſpanicas Agvirrius Tom. 2. pag. 398. 413. Gallicas Sirmondus Tom. 1. Concil. Galliæ pag. 411. ſeq. & Andreas du Cheſne Tom. 1. pag. 889. 914.

TOMO III.

7. *Liber Sacramentorum* de circulo anni expoſitus ex Codice S. Eligii, Bibliothecæ, Corbejenſis cum notis Hugonis Menardi, ex edit. Pariſ. 1642. 4. adjunctis aliis virorum doctorum de re liturgica obſervationibus, Angeli Roccæ, Joan. Bonæ, Joſephi Mariæ Thomaſii, Joan. Fontonis, Joan. Mabillonii, Edmundi Martene, aliorumque. Alius Codex eximius in Biblioth. Cæſarea, teſte Lambecio Tom. 2. pag. 1003. olim in Biblioth. cubiculari Caroli Magni aſſervatus. Codex Gregorianus Sacramentorum quem edidit Jacobus Pamelius. Tom. 2. Liturgicon. Colon. 1675. 4. pag. 178. ſeq. is eſt quem *Grimoldus* Abbas circa Ludovici Pii tempora correxit: & in quo ſicut in editionibus Romanis cum ſcholiis Angeli Roccæ & Pariſienſibus deſiderantur nonnulla quæ videntur deinde addita atque interpolata. Vide Joannem Launojum de Sacramento unctionis infirmorum pag. 535. ſeq. Cum vero pag. 69. edit. Menardi, mentio fit *Sacramentarii*, quod Menardus a libro Sacramentorum putat diverſum eſſe: malim accedere Baluzii ſententiæ qui notis ad Capitularia Tom. 2. pag. 1206. Sacramentarium & librum Sacramentorum unum idemque ſcriptum eſſe non dubitat. A Menardi non minus quam ab Pamelii editione differunt libri III. Sacramentorum Romanæ Eccleſiæ quos vulgavit laudatus Joſephus Maria Thomaſius, Rom. 1680. 4. De Menardi & Roccæ editione vide ſi placet Joannem Morinum de ſacris ordinationibus pag. 270. 275. & de Codice Remenſi pag. 292. de Thuano pag. 308. Plura ſe ex MSS. additurum Menardi editioni pollicitus pridem eſt Labbeus p. 32. ſq. Bibl. novæ MSS. Gregorii *Liturgiam* ſive *Miſſam* cum Georgii Codini Græca verſione edidit Fridericus Morellus, Pariſ. 1595.

(*a*) Adde Labbeum Tom. 2. de S. E. p. 393.

(*b*) Launojo reſpondit Alteſerra in eodico Gregorii Papæ.

1595. 8. recuſam in auctario Biblioth. Patrum Ducæano Tom. 2. pag. 369. & in Biblioth. Patrum Pariſ. 1644. & 1654. tomo XII. *Litania ſeptiformis* in celeberr. Muratorii ſcriptoribus rerum Italicar. T. 1. p. 181.

8. *Benedictionale*, ex editione Lambecii Tom. 2. pag. 300. ſeq. & Hugonis Menardi: & *Benedictionum Epiſcopalium ſupplementum* ex MS. S. Theodorici prope Remos.

9. *Antiphonarius* ex editione Pameliana Tom. 2. Liturgicon pag. 54. ſeq. Juniorem eſſe Gregorii temporibus, diſputat Oudinus T. 1. pag. 1536. ſeq.

10. *Liber Reſponſalis ſeu Officialis* e MS. Compendienſi. Fuerit iſtud fortaſſis *Rationale Officiorum* memoratum Trithemio cap. 215. Sed in hoc mencio feſtorum Aſſumtionis & Nativitatis B. Mariæ Virginis: feſti omnium Sanctorum, & Officii ac Vigiliæ S. Benedicti.

11. *Expoſitiones in librum I. Samuelis*, libri ſex a *Claudio* (*a*) Gregorii diſcipulo (de quo ſupra Tom. 1. pag. 387. ſq.) fortaſſe excerptæ ex Gregorii ore, & digeſtæ. Vide Gregorium libr. X. Epiſt. 22. ubi ſimilem in Prophetas, Canticum, libros Regum, Proverbia & Heptateuchum operam a Claudio illo inſumtam teſtatur.

12. *Expoſitio in Canticum Canticorum*. Baſil. 1496. 4. Pariſ. 1498. 4. & *Radulpho* Abbati Fontanellenſi adſcripta in Jacobi Hommey ſupplemento Patrum pag. 284. tributaque in libros duos. Confer Oudinum Tom. 1. p. 1543. qui T. 2. p. 779. edidit ſub nomine *Roberti* Abbatis S. Vigoris Bajocenſis.

13. *In ſeptem Pſalmos pœnitentiales*, Pariſ. 1512. quam Gregorio VII. quidam maluerunt tribuere, quoniam ad ejus tempora magis videntur quadrare hæc ad Pſalmum V. *Perſequitur etiam hoc tempore ſchiſmaticus Corpus Chriſti, impugnat hæreticus Eccleſiam, unitatem infidelis perturbat*.

14. *Concordia quorundam teſtimoniorum Scripturæ*, a Joanne Gillotio primum edita Anno 1571.

TOMO IV.

Denique Benedictini poſt Vitam Gregorii a *Paulo* & *Joanne* Diaconis compoſitam, veterumque teſtimonia & elogia, exhibent vitam quam ipſi ex Gregorianis ſcriptis, adornarunt & in quatuor libros digeſſere: at poſtremo loco *Paterii* diſcipuli & *Alulfi* Monachi opus quod in Vetus & Novum Teſtamentum ex Gregorii lucubrationibus compoſuere, de quibus ſuo loco.

Apud Honorium III. 32. & Trithemium cap. 215. memoratur inter ſcripta Gregorii *Explanatio IV. Evangeliorum*, ſed Benedictini teſtati MStam eodem titulo initioque ſe reperiſſe in Biblioth. Regia Pariſ. & Rothomagi apud Emericum Bigotium in Codicibus nongentorum fere annorum: Gregorio tamen indignam judicarunt.

Gregorius II. Marcelli F. ex Bibliothecæ Pontificiæ præfecto & Diacono Papa ab Anno 715. 28. April. ad 731. 13. Februar. de quo præter alios Gregorius Polydorus, Auguſtinianus Piſtorienſis in ſuo *Gregoriano*, ſive libro de XIV. Gregoriis, Romanis Pontificibus, XIII. Epiſcopis & uno Presbytero, Florent. 1598. & Acta Sanctor. Tom. 2. Februar. p. 692. *Ejus ſi ſcripta exſtarent*, inquit Baronius ad An. 731. n. 1. *reſque ab eo geſtæ diligentius ſcriptis mandatæ eſſent, Gregorio magno haud minorem exiſtimares*. *Præter* Epiſtolas aliaque *ſcripſiſſe fertur* Reſponſionum librum unum *ad Leonem Iſaurum Imp.* & alium *ad Epiſcopum CPolitanum* Johannem. Ab hoc Gregorio in Germaniam miſſi S. Corbinianus & S. Bonifacius ad Chriſti doctrinam propagandam. Etiam, Beda teſte præf. ad Regem Ceolulphum, Nothelmus Eccleſiæ Londinenſis Presbyter, Gregorio permittente, S. Eccleſiæ Romanæ ſcrinium perſcrutatus, Epiſtolas Gregorii I. alio-

(*a*) Oudinus p. 1551. & 1557. ſeq. refert ad *Claudium* juniorem Taurinenſem.

aliorumque Pontificum in Angliam, hiſtoriæ inſerendas pertulit. Per errorem hic Gregorius a Græcis, ut a Cedreno, & in inſcriptione Epiſtolarum duarum ad Leonem Iſaurum pro cultu imaginum datas, apud Baronium ad Annum 726. n. 27. ſeq. *Gregorius Dialogus* appellatur, quod Gregorio primo competit, eique tributum eſt cognomen, propter compoſitum ab eo notiſſimum illum de quo ſupra pag. 84. dialogum, ſicut Joan. Climax a Græcis conſuevit cognominari propter librum, cui titulus hic ab eo impoſitus fuit climax, ſive ſcala Paradiſi. *Epiſtolas* illas *ad Leonem duas* Græce & Latine præter Baronium exhibent Binius & alii Conciliorum editores ante Acta Synodi ſeptimæ: & in actione quarta ejuſdem Synodi *Epiſtolam ad Germanum* CPolitanum. Præterea ab iiſdem Synodorum collectoribus (niſi quod ſolæ duæ ad Bonifacium exſtant apud Harduinum) Latine, qua lingua Gregorius ſcripſit, offeruntur *Epiſtolæ duodecim* hujus Gregorii, illiſque ſubjicitur *Capitulare* ab eodem datum Martiniano Epiſcopo, Georgio Presbytero & Dorotheo Subdiacono ablegatis in Bajoariam, ad viſitandas Eccleſias. Non deſunt qui aliquas ex his Epiſtolis referant ad Gregorium III. de quo mox: ſicut & *Epiſtolam ad Auſtrobertum* Archiepiſcopum Viennenſem, quam Ludovicus Jacobus pag. 89. notavit vulgatam a Joanne a Boſco in Biblioth. Floriacenſi, & a Joanne Lievræo in antiquitatibus Viennenſibus pag. 181. Similiter *Liturgiam* ſive *Miſſam* quam inter Gregorii I. memoravi ſcripta, Gregorio II. tribuere alii non dubitant, ut præſtantiſſimus Caveus. (*a*) *Reſponſiones* Gregorii quibus *Juſtiniani* Imp. quæſtiones de quibuſdam capitulis traditur diſſolviſſe, hodie deſiderantur. * Canones quoſdam pœnitentiales, quos ego in MS. codice Lucenſi nactus ſum, a canonibus Gregorii III. plane diverſos, Gregorio huic II. ambigens tamen attribui, & in conciliorum Supplemento Tom. 1. pag. 538. evulgavi. Adjeci ex Wilkinſio concil. Britan. Tom. I. pag. 81. epiſtolam Gregorii ad Epiſcopos Angliæ, qua Dorobernenſi Archiepiſcopo totius Angliæ primus honor aſſeritur.

Gregorius III. ſecundi ſucceſſor, natione Syrus & ex Presbytero Romano Papa ab 22. Febr. Anni 731. ad 741. 28. Novembr. Hujus Epiſtola *ad Urſum* Ducem Venetorum, apud Sabellicum ennead. VIII. lib. 7. Tom. 2. p. 569. *Ad Carolum Martellum* Subregulum, Epiſtolæ duæ in Centuriis Magdeb. centuria VIII. cap. 10. Baronium ad Annum 740. num. 20. & Andream du Cheſne Tom. 3. pag. 705. 706. *Ad Wigonem*, *Luidonem*, *Rudoltum* & *Vivilonem Addam* Epiſcopos in Provincia Bojoaria & Alemania conſtitutos apud Velſerum lib. V. rerum Boicarum p. 141. Opp. & *ad Bonifacium* coepiſcopum p. 143. Alia eaque ſola apud Harduinum, T. 3. Concil. pag. 1867. Sirmond. Tom. 1. Concil. Gall. pag. 521. Carolum la Cointe Tom. 1. p. 791. quæ incipit: *Magna nos habuit gratulatio*. Hæ Epiſtolæ omnes præter primam illam ad Urſum a Binio & cæteris Conciliorum collectoribus exhibentur, qui præterea etiam addunt Epiſtolam *ad Germaniæ Epiſcopos* quam habet quoque Sirmondus T. 1. Concil. Galliæ p. 522. itemque aliam *ad Optimates Germaniæ*: nec non, quod Harduinus etiam omittendum haud duxit *excerptum ex Patrum dictis Canonumque ſententiis* de diverſis criminibus & remediis eorum, ſive judicia congrua pœnitentibus: quod ſcriptum junioris auctoris eſſe Petrus Pithœus non dubitabat.

Gregorius IV. Pontifex Romanus ab Anno 828. Januar. V. ad 844. Januar. XI. Hic eſt qui *S. Anſcharium* noſtrum, cum publicam illi evangelizandi tribuiſſet auctoritatem, primum Nordalbingorum Archiepiſcopum Hamburgenſem confirmavit, legatum *in omnibus circumquaque gentibus Danorum*, *Sueo-*

(*a*) De antiphonis ſupra Tom. 1. pag. 273.

num, *Nortvvehorum*, *Farriæ*, *Gronlandan*, *Halſingolandan*, *Islandan*, *Scridevindum*, *Slavorum*, *nec non omnium Septentrionalium & Orientalium nationum quocunque modo nominatarum*. Decretum ejus exſtat in Erpoldi Lindenbrogii ſcriptoribus ſeptentrionalibus pag. 127. edit. a me curatæ, & in Philippi Cæſaris tri-Apoſtolatu Septentrionis pag. 179. in Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi Tom. 2. pag. 108. in Bollandi Actis Sanctor. Februarii pag. 406. in B. Nicolai Staphorſti noſtri hiſt. Eccleſ. Hamb. T. 1. p. 31. &c.

Epiſtola *ad Orthodoxos fideles* de reſtitutione *Ebbonis* Remenſis, edita a Sirmondo T. 3. Concil. Galliæ p. 609. ex Codice S. Mariæ Laudunenſis & in tomis Concilior. Regia, Labbei, Harduini, Coleti: ipſorummet etiam judicio editorum ſuppoſita eſt. Viciſſim Epiſtolam Epiſcopos a Ludovici partibus ſtantes objurgantem, cujus fragmentum *Agobardi* nomine Papyrius Maſſonus & Goldaſtus (*a*) edidere, Gregorium IV. habere auctorem probat Petrus de Marca lib. 4. de Concordia Sacerdotii & Imperii, capite undecimo, conſentiente recentiore Agobardi poſt Maſſonum editore Stephano Baluzio. *Epiſtola ad Epiſcopos per univerſas Provincias conſtitutos* de Romani Pontificis poteſtate ſupra reliquos Epiſcopos, apud Baronium ad Annum 839. n. 2. & Sirmondum Tom. 2. Concil. Galliæ pag. 569. & in Conciliorum tomis apud Binium alioſque. Ad hanc conferendus idem Marca lib. VII. cap. 21. & Baluzius præf. ad Antonium Auguſtinum de emendatione Gratiani §. VII. Præter has duas Epiſtolas in tomis Conciliorum poſtBinianis etiam obvia Epiſtola *ad Epiſcopos Francorum*, ex Bibliotheca Floriacenſi Joannis a Boſco. Aliam *de dignitate & privilegiis monaſterii Floriacenſis* vulgavit Baluzius Tom. 2. Miſcell. pag. 146. 148.

Gregorius V. Bruno nomine, natione Saxo, Papa ab Anno 996. 17. Maji, ad A. 999. Febr. 18. Hujus Epiſtolæ quinque in Conciliorum tomis occurrunt. Sexta privilegiis Abbatiæ Montis majoris apud Baluzium Tom. 4. Miſcell. pag. 432. Quod vero idem Synodo Romana An. 996. traditur (*b*) conſtituiſſe *collegium illuſtriſſimum Electorale ſeptem Virorum*, penes quos ſolos eſſet Imperatoris eligendi poteſtas, *ſilentium omnium antiquorum uſque ad medium ſeculum decimum tertium*, *ſufficeret ad eam opinionem evertendam:* (*c*) ſed non deſunt quæ eam evertant aliæ rationes, & teſtes omni majores exceptione, quos apud Franciſcum Pagium alioſque in ora hujus paginæ laudatos conſulere licebit: neque ante Rudolphi Habſpurgici electionem A. 1273. factam conſtat jus in ſolis ſeptem Viris emicuiſſe, cum ad illud uſque tempus valuiſſet, quod ait Guil. Brito IV. 376. *Eligit unanimis Cleri procerumque voluntas*. Neque multum abludit Papebrochius qui circa Annum 1240. conſtitutum Electorum ſeptemviratum diſputat Tom. 1. Act. Sanctor. Junii pag. 932. Hunc *Minorem Gregorium* honoris cauſſa dictum, neſcio quam vere tradat Arnoldus Wion T. 2. ligni Vitæ pag. 868.

Gregorius VI. Joannes Gratianus, Romanus, Papa ab Anno 1045. 28. April. ad Annum 1046. Decembr. 17. quo ſe ipſe abdicavit in Concilio Sutrino: depoſitis ſimul tribus ſchiſmaticis, ſive ut Hermannus Contractus vocat, erro-

(*a*) Tom. 2. Monarchiæ Imperii p. 138.

(*b*) Bellarminus libro 3. de translatione Imperii Rom. Baronius ad Annum 996. §. 38. ſeqq. Bulæi hiſt. Academ. Pariſ. Tom. 1. p. 338. ſeq. Chriſtophorus Gevvoldus, Paulus Windekus &c.

(*c*) Antonius Pagi Critic. Baron. ad Annum 996. n. 10. ſeq. Anno 1024. num. 5. Franciſcus Pagi in breviario Pontificum Rom. Tom. 2. pag. 264. confer M. Antonium de Dominis Rep. Eccleſ. VII. 11. 30. ſeq. Leibnitium præf. ad Cod. diplomat. & mantiſſam & ad Tom. 1. Brunſvicenſ. n. LXIII. Erici Mauritii diſſ. pag. 777. ſeq. Gundlingiana XVII. 2. Lud. Ellies du Pin de antiqua Eccleſiæ diſciplina pag. 528. ſeq. Ottonem Menckenium, J. C. Dithmarum & Georgium Werenbergium ſingularibus diſſertationibus. Joannem Gvilelmum Janum (Acta Erud. 1711. pag. 186. Mem. de Trev. 1718. pag. 928.) & Wolfgang Gabriel Pachelbl a Gekag (Acta Erud. 1716. pag. 332.) &c.

roneis Pontificibus, Benedicto, Sylveſtro, Johanne. Gregorii hujus Epiſtolam ad Odilonem Abbatem Cluniacenſem fuiſſe apud Andream Quercetanum ſcribit Ludovicus Jacobus p. 92. Biblioth. Pontificiæ. Sed nullam in lucem edidit in Biblioth. Cluniacenſi Quercetanus p. 350. ubi Epiſtolas ad Odilonem & ab Odilone ſcriptas profitetur ſe colligere.

Gregorius VII. antea *Hildebrandus*, Tuſcus Soanenſis, ex Monacho Cluniacenſi Papa ab Anno 1073. 30. Junii uſque ad Annum 1085. 25. Maj. totatus Pontificii aſſertor acerrimus, de quo Baronius & alii, Acta Sanctorum Tomo 6. Maii 25. pag. 102. ſeqq. Mabillonius præfatione ad Acta Sanctorum Benedictin. Sec. VI. parte 2. Jacobi Gretſeri Apologiæ pro Gregorio VII. contra Bennonem, contra Annam Comnenam, & contra Goldaſtum, ad calcem Tomi 2. defenſionis controverſiarum Bellarmini, & Tomo VI. Gretſeri Operum: ſed & Centuriæ Magdeb. Centur. XII. cap. 8. & 10. Goldaſtus in replicatione contra Gretſerum eique ſubjuncta apologia pro Henrico IV. Imperatore contra Gregorium VII. Hanov. 1611. 4. Bælium in Lexico Hiſtorico, & Juſtum Chriſtophorum Dithmarum in Gregorii VII. Vita, Francofurti ad Viadrum, 1710. 8. Sicut vero Gretſerus ſcripta veterum Gregorio faventia edidit, *Bernaldi* (*a*) Conſtantienſis Presbyteri, *Pauli* Bernriedenſis, *Gerhohi* Reicherſpergenſis & Onufrii Panvinii: Similiter in Goldaſti apologia pro Henrico IV. hæc leguntur:

1. *Bennonis*, Cardinalis Romani, de Vita & geſtis Hildebrandi Papæ libri II. pag. 1.

2. *Ottonis*, Epiſcopi Friſingenſis, Fragmentum de Hildebrando Papa pag. 18.

3. Anonymi de Henrici IV. Imperatoris Bello contra Saxones, libri III. pag. 20.

4. *Alboini* Presbyteri de Conjugio Sacerdotum per Hildebrandum damnato Epiſtolæ II. pag. 40.

5. Epiſcoporum & Clericorum Imperialium Apologetica pro Imperatore contra Papæ Excommunicationem, pag. 46.

6. *Conradi*, Epiſcopi Trajectenſis, Oratio pro Imperatore contra Papam, dicta in Comitiis, pag. 48.

7. *Waltrami* Epiſcopi Naumburgenſis Epiſtola ad Landgravium Thuringiæ pro Imperatoris fidelitate, contra Papam, pag. 51.

8. Ejuſdem Apologiarum pro Imperatore libri III. p. 53.

9. *Ivonis* Epiſcopi Carnotenſis Epiſtola de Inveſtituris Epiſcoporum & Abbatum, p. 183.

10. Eccleſiæ Leodienſis Epiſtola a *Sigeberto* Abbate Gemblacenſi ſcripta contra epiſtolam Paſchalis Papæ, pag. 188.

11. *Otberti* Epiſcopi Leodienſis Epiſtola Parentatoria de vita & obitu Henrici IV. Imperatoris, p. 204.

12. *Waltrami* Epiſcopi Naumburgenſis Tractatus de Inveſtitura Epiſcoporum & Abbatum, pag. 226.

13. Decani & Conventualium Abbatiæ Laurishamenſis Libellus ſupplex ad Henricum V. Imp. contra Hildebrandinos Monachos de Girſaugia, pag. 233.

14. *Eberhardi* Archiepiſcopi Saliſburgenſis Oratio de Hildebrandi Antichriſtia-

M 2

(*a*) Sive *Bertholdi*, de quo dixi Tomo 1. pag. 276. Scripta ejus a Gretſero edita hoc ordine: 1. *De Sacramentis excommunicatorum, juxta aſſertionem SS. Patrum*, ad Bernardum quem religioſiſſimum Sacerdotem ac prudentiſſimum Præceptorem appellat. 2. *Apologeticus de excommunicatione facta a Gregorio VII.* 3. *Synodus Romana ſub Gregorio VII. A.* 1074. 4. *Epiſtola prima Bernaldi ad* Alboinum *de cœlibatu Sacerdotum*. 5. *Alboini reſponſio*. 6. 7. *Bernaldi reſponſiones duæ*. 8. *Secunda Alboini &* 9. *Tertia Bernaldi reſponſio*. 10. *Epiſtola reconciliatoria* Alboini *cum Bernaldo*. 11. *Apologeticus Bernaldi pro decretis Gregorii VII. factis in Romana Synodo*. 12. *Epiſtola Adalberti & Bernaldi ad* Bernardum, *Magiſtrum Scholarum Conſtantienſium, de Sacramentis excommunicatorum*. 13. *Reſponſio Bernardi ad illam Epiſtolam*. 14. *Alia Adalberti: & Bernaldi ad Bernardum Epiſtola*. De *Anſelmi* Lucenſis libris pro Gregorio VII. contra Gvibertum ſive Clementem II. dixi Tom. 1. p. 115.

ſtiano Imperio, recitata in Comitiis, p. 237.

15. *Ferdinandi* & *Maximiliani II.* Impp. Sacris Reſcriptis confirmata ſententia de Clerogamia per Hildebrandum Papam damnata, p. 240.

In Conciliorum tomis ut Binii, T. VIII. Regia, Tom. XXV. Labbei Tom. X. & Veneta Coleti Tom. XII. habes *Gregorii VII. Regiſtrum* ſive *Epiſtolarum libros XI.* ſingulos ſingulis Pontificatus ejus tributos annis. *Primus* continet Epiſtolas LXXXV. *Secundus* LXXVII. in cujus quinquageſima quinta ad Laudenſes exſtant memorata Onuphrio celebria illa *Capitula XXVII.* ſive *Dictatus Papæ* ſuprematum ſive totatum poteſtatis Pontificiæ in Eccleſiam univerſam Principeſque nullis circumſcriptum limitibus γυμνῇ τῇ κεφαλῇ Chriſtiano Orbi obtrudentia. Neque Harduinus, qui paucas tantum atque ut ipſe profitetur ſelectas ex Gregorii VII. Regiſtro Epiſtolas in ſuis Conciliis exhibet, dictatus hoſce prætermittendos ſibi putavit Tom. IV. Concilior. pag. 1304. neque Baronius ad Annum 1076. n. 31. Alios (*a*) ſubit pudor talia ad Gregorium auctorem referri, quæ tamen ex ejus Epiſtolis collecta eſſe ab aliquo ſive inimico ſive curiæ Romanæ fervidiore ſatellite non diffitentur. Liber Regiſtri *tertius* complectitur Epiſtolas XXI. *Quartus* XXVIII. *Quintus* XXIII. *Sextus* XL. *Septimus* XXVIII. *Octavus* XXIII. *Nonus* Epiſtolas habet XXXIV. *Decimus* deſideratur, & *Undecimi* tantum ſunt Epiſtolæ duæ, quas ſequitur appendix duplex una trium & altera ſex Epiſtolarum. Sunt etiam ſeptem Gregorii VII. Epiſtolæ vulgatæ a Baluzio Tom. 7. Miſcell. pag. 123. ſicut Wilhelmi Regis Anglorum & Comitiis Arelatenſis ad Gregorium pag. 127. 128. 129. Conferendus quoque Codex Epiſtolaris *Udalrici* Babebergenſis apud Eccardum Tom. 2. Codicis Scriptor. medii ævi pag. 142. ſeq. Epiſtolas XII. ex pridem editis ad Hiſpanos recenſet Agvirrius Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 246. ſeq.

Expoſitionem *in VII. Pſalmos* pœnitentiales, quam ſupra inter Gregorii I. ſcripta retuli, parum certa conjectura Hildebrando aliqui tribuunt, ſicut etiam Commentarium uberiorem *in Matthæum*, ex quo MS. in Biblioth. Lambethana Petrus Allixius in præfat. ad determinationem Joannis, Pariſienſis Prædicatoris, de modo exiſtendi Corpus Chriſti in Sacramento altaris, Lond. 1686. 8. protulit hoc fragmentum:

Cum autem panis & vinum, inquit, *dicantur a cunctis Sanctis, & a Fidelibus creditur tranſire in ſubſtantiam Corporis & Sanguinis Chriſti, qui ſit illa converſio, an formalis an ſubſtantialis? quæri ſolet. Quod autem formalis non ſit, manifeſtum eſt; quod forma panis & vini remanent. Utrum vero ſit ſubſtantialis, perſpicuum non eſt. Quidam autem dicunt hic ſubſtantiam tranſire & converti, ut hæc fiat illa, nec tamen illa augeatur; nec concedunt, quod hanc eſſe illam vere dici poſſit: Alii autem ſic dicunt, hanc in illam tranſire & converti, quod ſub illis accidentibus, ſub quibus prius erat ſubſtantia panis & vini, poſt conſecrationem eſt ſubſtatia Corporis & Sanguinis, quibus tamen non efficitur; Nos autem incerta relinquentes; quod ex authoritatibus certum eſt, profitemur, ſcilicet ſubſtantiam Corporis & Sanguinis Chriſti converti, modum vero converſionis ignorare non erubeſcimus fateri*. Subjungit poſt hæc clariſſimus Allixius: *Hildebrandi* qui deinde Gregorius VII. *eſſe hoc opus*, verba quibus illud clauditur, demonſtrant: *Explicit expoſitio Hildebrandi, ſervi Jeſu Chriſti ſuper Matthæum, per verba & ſenſum horum Expoſitorum & ſubtilitatem gloſſarum venerandorum Magiſtrorum. Adjuro te ut librum hunc per præſens exemplar corrigas*. Sed omnino audiendus Henricus Warthonus, qui eodem MS. Codice Lambethano uſus, Commentarium hunc in auctario ad hiſtoriam dogma-

(*a*) Vide Dupinium T. 8. Bibl. Eccleſ. Sec. XI. p. 69. Pagium ab Anno 1077. n. 8. Joan. Launojum parte 6. Epiſt. 3. Natalem Alex. Sec. XI. diſſ. 3.

maticam Jac. Uſſerii p. 405. non Gregorio VII. ſed juniori cuidam *Hildebrando* circa Annum 1150. tribuit. Adſcribam ejus verba, quo rectius Lectori de commentario illo adhuc inedito poſſit conſtare. *Hildebrandus junior expoſitione in Evangelium S. Matthæi* MS. in Bibliotheca Lambethana, S. Scripturæ ubertatem atque plenitudinem, omnibus ex æquo Chriſtianis paratam, ſæpius deprædicat. Hinc illam comparat cum Fermento, (*a*) cujus admixtione integra farinæ maſſa animatur; cum Margarita, pro cujus acquiſitione omnia ſunt vendenda: cum Vinea, in quam Dominus omnes confertim ſervos ad operandum immiſit: cum Talento, quod Dominus peregre profecturus univerſis ſervis negotiandum concredidit: Denique cum Prandio, ad quod Dominus omnia hominum genera invitari voluit. Sic enim ſcribit lib. 8. homil. 64. in illud Matthæi cap. 22. Dicite invitatis, quod prandium meum paravi: *Prandium eſt doctrina juſtitiæ, & verba cæleſtium myſteriorum de Dei Filio. Ex omni igitur lege, & ex omnibus Prophetis & Scripturis, menſam S. Scripturæ ordinavit: in qua menſa, doctrina omnis juſtitiæ & diverſorum myſteriorum: quia diverſi cibi ſunt. Magnitudo igitur & abundantia Divinorum myſteriorum, quinimo cibi animarum, in menſa ſanctæ Scripturæ inveniuntur.* Expoſitionem iſtam Hildebrando Cardinali, qui poſtea Gregorius VII. fuit, deberi credidit Vir Doctiſſimus, P. Allixius; qui ex ea deſcriptum de Euchariſtia fragmentum edidit in Præfat. ad Joannem Pariſienſ. pag. 7. Verum longe a Gregorii VII. genio ac ſententia abludit iſtius libri Author. Ille Hæreticos & Eccleſiæ Romanæ adverſarios ferro flammaque exſcindendos clamavit, & exemplo præivit: Clavium poteſtatem Petro a Chriſto datam ſuper omne fas nefaſque extulit; Eccleſiam ſuper Petrum fundatam eſſe conſtanter docuit; & Ordinem Monaſticum, cui impenſe favit, ſummo ſibi ſtudio addictum habuit. Iſte e contra Hæreticos morte nequaquam multandos eſſet contendit: de clavium poteſtate haud minus ſobrie ſentit quam Proteſtantium quivis, (*b*) omnibuſque ex æquo Apoſtolis datam fuiſſe docet; Eccleſiam non ſuper Petrum, ſed ſuper ipſum ſolummodo Chriſtum ædificatam eſſe aſſerit: & Monachorum ordinem Phariſæis ſemel atque iterum comparans; eorum tonſuram, veſtes, religioſas & vigilias vellicat. His adde, Gregorium VII. preces lingua populo ignota factas maxime comprobaſſe. Noſter autem Hildebrandus ejuſmodi orationem non obſcure improbat; ad illud Matth. XXIII. Excolantes culicem, camelum autem glutientes: *Væ nobis ad quos vitia Phariſæorum pervenerunt. Quia in tonſura, & veſte religionis, & oratione labiorum, & jejuniis & vigiliis quibuſdam nos quaſi bonos oſtendimus. Et cum talia facimus; quid aliud quam vilia olera decimamus; & relinquimus dilectionem Dei & proximi, juſtitiam, & fidem, & ſimplicitatem, & humanitatem, puram in Spiritu Sancto orationem, & alia virtutum germina?* Demum quod rem extra omne dubium ponit, noſter Bernardum citavit, Gregorio VII. inferiorem. Eccleſiaſticorum enim vitia inſectatus, iſta ſubinfert: *Lege librum Domini Bernardi Clarævallenſis Abbatis de Conſideratione, valde bonum; quem ſcripſit Eugenio Papæ; ibi plenius invenies deſcriptos errores malorum Prælatorum.* Hildebrandus itaque Junior quidam hujus Expoſitionis Author fuit. Iſtum circa Sæculi duodecimi medium collocavimus, tum quod certior calculus deſit; tum quod & Codicis MS. ætas, & loquendi de Bernardo modus, illi ætati optime conveniant. *Hæc V. C. Henricus Warthonus.*

Gregorio VII. in Martyrologio Romano locus datus eſt ſub 25. Maji Gregorio XIII. A. 1584. Nuper autem A. 1728. a Benedicto XIII. inſeri juſſa Breviario Romano & per omnem Eccle-

(*a*) Matth. XIII. XX. XXV. (*b*) Lib. 6. homil. 42. & 50. lib. 6. hom. 69.

cleſiam recitanda *Legenda* (*a*) *in feſto Gregorii VII. Papæ & Confeſſoris*, in qua hæc inter alia leguntur: *Contra Henrici Imperatoris* (*b*) *impios conatus fortis per omnia athleta impavidus permanſit, ſeque pro muro domui Iſrael ponere non timuit, ac eundem Henricum, in profundum malorum prolapſum, fidelium communione regnoque privavit, atque ſubditos populos fide ei data liberavit. Neque probatam in Germania, atque ſtatim interdictam conſtat in Gallia Anno* 1729. (*c*) *atque in Belgio* (*d*) *Anno* 1730. * Mirari ſubit, cur heterodoxi adeo exultent de teſtimonio ex libro Commentariorum in Matthæum deſumpto adverſus noſtrum de Euchariſtia dogma; nihil enim ex eo infertur, quod fidem noſtram labefactet. Nam author hic eſt ignotus, nec de ſinceritate fidei ſuæ certum præbere argumentum poteſt, quoadusque ſive hoc ejus opuſculum non prodeat in publicum, ſive vetuſti alicujus authoris teſtimonio de probitate ejus non conſtet. Quid ſi Berengarianus aliquis fuerit? Quid ſi in opinionibus ſuis ſingularis, & audacior? Verum & his omiſſis ambigendi rationibus; vel illa pariter, quæ ex hoc ipſo commentario hic a Fabricio proferuntur orthodoxiam ſcriptoris non ambigue demonſtrant. Agnoſcit enim *panem & vinum tranſire in ſubſtantiam Corporis Chriſti;* idque fatetur a cunctis Sanctis, & fidelibus credi. Non negat accidentia (quæ vocant) permanere in Euchariſtia; agnoſcit enim *formam panis & vini remanere;* quare converſionem hanc formalem dici nequaquam poſſe convincit. Sed nunquid converſio eſt ſubſtantialis? Id non conſtat, ait; nam alii ſubſtantialem eſſe contendunt quod *hæc fiat illa*, ideſt ſubſtantia panis ita tranſeat in corpus Chriſti, ut per converſionem euchariſticam panis, corpus efficiat; aliis vero hæc ratio explicandi converſionem non probatur, maluntque ex accidentium panis perſeverantia poſt conſecrationem rem totam explicare adeo ut accidentia maneant, nec ipſa tamen efficiant Chriſtum. Denique concludit Hildebrandus. *Profitemur ſubſtantiam Corporis, & Sanguinis Chriſti converti: modum vero converſionis ignorare non erubeſcimus fateri*. Ex his verbis plane diſcimus panis, quam vocant ſubſtantiam non perſeverare in Euchariſtia; nam quod convertitur in aliud profecto poſt converſionem non ſupereſt. Tota igitur Hildebrandi ambiguitas in eo verſatur *in modo converſionis*, de converſione tamen nihil dubitat.

Quamquam vero Gregorii VII. officium novum in nonnullis Catholici orbis partibus non admittitur, nec de cauſa ejus repulſæ modo inquirere juvat, nihil tamen id officere probitati, & Sanctimoniæ Gregorii VII. compertum eſt. In iis enim locis, in quibus ejus officium minime probatur, admittitur tamen Romanum Martyrologium, in quo Gregorii nomen in albo Sanctorum adſcribitur.

Præter hæc, quæ de Gregorio dicenda ſuccurrebant, ſupereſt aliud addere, a Fabricio omiſſum; eſt autem Epiſtola quædam ante plura ſæcula ſub Hildebrandi nomine evulgata de reſoſſo corpore S. Apollinaris Ravennatenſis Epiſcopi, quam reſoſſionem juſſu Alexandri II. Pontificis Hildebrandus tunc Cardinalis præſtiterit, & literis ſuis patentibus orbi univerſo teſtatam reliquerit. Epiſtolæ hujus fragmentum ex hiſtoria Camaldulenſium dederunt Bol-

lan-

(*a*) Ad exemplar Romanum expreſſa integra exſtat in Bibliotheca Italica quæ prodiit Gallice Tomo VI. pag. 205. *Retersburgiſche wöchentliche Anmerckungen* An. 1729. pag. 409. 436.

(*b*) Solas Gregorii VII. de Actis cum Henrico IV. Imp. bullas ex omnibus decretis illius & conſtitutionibus exhibet Laurentius Cherubinus Tom. 1. bullarii pag. 52. ſeq. quas jactat quoque Baronius ad An. 1076. & 1080.

(*c*) *Fortgeſetzte Sammlung von Alten und Neuen Theologiſchen Sachen* An. 1729. pag. 683. 861. 990. An. 1730. pag. 329. Biblioth. Francoiſe Tom. XIII. pag. 288. *Auſerleſene Theologiſche* Biblioth. XLI. Tom. 4. pag. 482. 485.

(*d*) *Fortgeſetzte Sammlung* An. 1731. pag. 411. 421. *Auſerleſene Theologiſche* Bibl. LII. Tom. 5. p. 305.

landiſtæ ad diem 23. Julii pag. 334. atque ex illa omnia ſua deſumpſit author vetuſtus anonymus inventionis ſacrarum Reliquiarum S. Apollinaris. Hanc tamen totam hiſtoriam ſicut & Epiſtolam plane commentitiam eſſe non dubito, cum ibi memoretur Gerardus Ravennatenſis Archiepiſcopus, qui Anno 1171. integro ſcilicet ſæculo poſt Hildebrandum cathedram illam tenebat. Integram hanc Epiſtolam offendi in MS. Codice Bibliothecæ Canonicorum S. Martini Lucenſis, eamdemque hic dare conſtitui: *Hildebrandus Dei gratia S. R. E. presbyter Cardinalis A. S. L. omnibus in Chriſto fidelibus in Domino æternam ſalutem. Cum de corpore B. Apolenaris martyris inter Monachos S. Apolenaris novi, & dilectos filios noſtros de claſſe non modica contentio diutius agitata fuiſſet, præfati monachi de S. Apolenare novo in ſui erroris argumentum, & apud nonnullos conceptæ dubitationis robur clanculo quamdam, quæ jam dicta fuerat Ecclesiæ lapideam arcam temeritate nimia inlecti auſi ſunt nocturno tempore violare. Inventas vero ibidem non paucas reliquias per falſum epitaphium nomine memorati martyris intitulabant, & ejuſdem ſacratiſſimum corpus ſe inveniſſe publice prædicabant. Nos autem ut falſæ opinionis ſeminarium removeretur, quod latius ſpargebatur in populum pro indaganda ſacri corporis veritate juxta mandatum Reverendiſſimi Patris noſtri Alexandri ſummi Pontificis ad famoſiſſimum ſæpe dicti martyris templum claſſim devenimus: Cæterum præſentibus dilectiſſimis fratribus noſtris venerabilibus admodum viris Theodino S. Vitalis Cardinali presbytero, & Gerardo Ravennatenſis Eccleſiæ Archiepiſcopo ejuſdem aſſiſtentibus Epiſcopis ſuffraganeis, & immenſa cleri & populi multitudine Sacratiſſimum corpus multo labore effodi fecimus, & magna cum reverentia univerſis ſpectandum adorandumve in altum levavimus. Sed & laminas argenteas tres invenimus ſanctis membris appoſitas martyris hiſtoriam continentes; ita: Ortus ad Antiochiam B. Apolenaris a Summo Apoſtolorum principe Ravennæ miſſus eſt prædicare baptiſmum pœnitentiæ in remiſſione peccatorum, ibique per eum Dominus virtutes multas operatus eſt; nam cæcos illuminavit, paralyticos curavit, multos loqui fecit, Dæmones fugavit, mortuos ſuſcitavit, leproſos mundavit, ſimulacra, & Idolorum templa diſſolvit. Hic fuſtibus cæſus eſt diutius ſuper prunas ſtetit nudis pedibus, eculeo appenſus denuo umbratus, ſuper plagas aquam ſuſcepit fervidam cum gravi pondere in exilium relegatus ore ſaxo contunſo defunctus ſub Veſpaſiano Cæſare Auguſto die X. Kal. Auguſti regnante Domino noſtro Jeſu Chriſto cum Patre, & Spiritu Sancto in ſæcula ſæculorum, amen.*

Gregorius VIII. ante dictus *Mauritius Burdinus*, ex Archiepiſcopo Bracarenſi creatus Henrici V. auctoritate Antipapa ab Anno 1118. Mart. 15. uſque ad Annum 1121. April. 27. ubi captus juſſu Calixti II. & carceri perpetuo traditus fuit. Vide Gelaſii II. Epiſtolas tres, editas etiam ab Agvirrio Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 331. ſeq. Concil. Remenſe contra hunc Gregorium habitum An. 1118. Falconis Beneventani Chronicon Tom. V. Muratorii p. 91. 92. & 97. Chronicon Caſinenſe id. p. 140. Vitam hujus Gregorii ſcriptam a Baluzio Miſcel. Tom. 3. pag. 471. 514. & Commentarios Regiæ Academiæ Ulyſſiponenſis An. 1725. in Catalogo Pontificum, Cardinalium, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum Luſitanorum pag. 5. ſqq. *Epiſtola ad Aldebertum* Abbatem S. Petri Uſercenſis edidit Baluzius Tom. 3. Miſcel. pag. 504. Aliam *ad Henricum V. Imp.* id. Tomo 7. p. 167.

Gregorius VIII. inter Papas numerari ſolitus, antea *Albertus de Mora* ſive *de Spinachio* Beneventanus, Monachus Ciſtercienſis, Romanæ Eccleſiæ præfuit paucos menſes Anni 1187. ab 21. Octobr. ad Decembr. 17. Ejus *Epiſtolæ tres* in Conciliorum Tomis: & ad Henricum V. Imp. *quarta* apud Baluzium Tom. V. Miſcel. pag. 167. Una ex tribus

bus illis quæ incipit : *Audita tremendi ſeveritate judicii*, exſtat etiam apud Laertium Cherubinum Tom. 1. bullarii pag. 75. * Non ad alium, quam ad Gregorium hunc pertinere credo opuſculum, cujus meminit Hugo, Gervaſii Præmonſtratenſis Abbatis, ac dein Segienſis Epiſcopi a ſecretis in Epiſtola præmiſſa Epiſtolis ejuſdem Gervaſii a ſe collectis ac vulgatis non ante multos Annos Stivagii a Ludovico Hugone Stivaggenſi Abbate pag. 1. his verbis : *ſummam unam a ſanctæ recordationis Gregorio Papa VIII.* (*ſicut dicitur*) *editam de ſtylo Romani dictaminis*. Florebat Hugo iſte circa Annum 1340.

Gregorius IX. antea *Hugolinus Anagninus*, Comes Signinus, ex Epiſcopo Oſtienſi Papa ab Anno 1227. Mart. 9. ad Annum 1241. Auguſt. 21. Hujus auſpiciis digeſti ſunt *V. libri Decretalium* a *Raymundo de Penna Forti*. Multæ ejus *Epiſtolæ* in Waddingi Annalibus Ord. Minorum Tomo primo & in Regeſto Pontificum. Quædam illius edita a Gerhardo Voſſio Rom. 1586. 4. atque in Conciliorum Tomis. Vide T. XI. Biblioth. Græcæ pag. 630. ſeq. Reſponſio ad Germanum CPol. cum verſione Græca exſtat ad calcem operum S. Maximi, edente Combefiſio, ut notavi T. VIII. pag. 741. Gregorii IX. Epiſtolam ad Henricum Friderici Imp. Filium, de quibuſdam hæreticis Germaniæ, edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. pag. 950. ſeq. Aliam ad Theobaldum Navarræ Regem, ut revocet ſtatuta libertati Eccleſiæ contraria p. 993. & ad Ludovicum IX. Regem Galliæ, in Andreæ du Cheſne Tom. V. pag. 861. Friderici II. Imp. Epiſtolæ duæ contra Gregorium IX. inter Epiſtolas Petri de Vineis lib. 1. Epiſt. 21. & 31. & in Jac. Fried. Georgii gravaminibus nationis Germanicæ p. 121. 134. Bulla de compoſitione litis inter Malleacenſem Abbatem & Gaufredum Leziniacenſem, apud Labbeum Tom. 2. Biblioth. novæ MSS. p. 245. Epiſtolæ duæ in appendice Baluzii ad Marcam Hiſpanicam p. 1420. Alia de canonizatione beatæ Eliſabeth, apud Lambecium Tom. 2. pag. 880. Editionem Jacobi Pamelii, qui Gregorii IX. opera Antvverp. 1572. edidiſſe cum notis traditur, non videre me memini.

Gregorius X. antea *Thealdus* ſive *Theobaldus*, Vice-Comes Placentinus ex Archidiacono (*a*) Leodienſi Papa ab Anno 1271. Octobr. 27. ad Annum 1276. Januar. 10. Acta Electionis in Tomis Concilior. Labbei Tom. XI. Harduin. Tom. VII. & Coleti Veneta T. XIV. *Epiſtola ad Henricum* Leodienſem Epiſc. in iiſdem Concilior. Tomis. Alia *ad Ducem & legiferos Sueciæ*, in Actis litterariis Sueciæ An. 1722. pag. 347. *Epiſtolarum Regiſtrum* ſive ſyllogen ſervari in Biblioth. Vaticana, teſtatur Ludovicus Jacobus pag. 96. & Epiſtolam *ad Regem Armeniorum* fuiſſe in Biblioth. Cardinalis Sirleti. *Judictio Concilii Lugdunenſis* An. 1274. Et Epiſtolæ *ad Michael. Palæologum* & ad filium ejus *Andronicum* exſtant in Laertii Cherubini bullario Tom. 1. pag. 176. & contra eos qui defecerint ad Judæos pag. 179. Dialogum inter Saulum & Paulum & Orationem pro concordia inter Guelfos & Gibellinos, necdum edita exiſtimo.

Gregorius XI. antea *Petrus Rogerius de Bello forte* Lemovicenſis, Papa ab Anno 1370. Decembr. 30. ad Annum 1378. Martii 27. De hoc Baluzius in Papis Avenionenſibus & Franciſcus Boſquetus. Ejus Conſtitutiones & Epiſtolæ ſex in tomis Conciliorum. Vide Biblioth. Græcam Tom. XI. pag. 658. Conſtitutiones X. in bullario Laertii Cherubini Tom. 1. pag. 283. ſeq.

Teſtamentum apud Dacherium Tom. VI. ſpicileg. pag. 675. (editionis novæ Tom. 3. pag. 738.) Epiſtolæ tres Tom. VI. p. 298. & Tom. IX. pag. 289. (editionis novæ Tom. 3. pag. 737.) Plures apud [Bzovium Tomo XIV. Waddingum Tomo IV. Annal. Ord. Minor.

(*a*) *Papatus munus tulit Archidiaconus unus, Quem Patrem Patrum fecit diſcordia fratrum.*

nor. & in Regeſto Pontificum : Baluzium Tom. 2. Papar. Avenionenſ. pag. 775. 778. 792. 801. 805. 806. 810. 811.

Gregorius XII. antea *Angelus de Corrario*, Venetus, Papa ab Anno 1406. Novembr. 30. ad Annum 1415. Jul. 4. ubi per Carolum Malateſtam Papatu ſe abdicavit in Concilio Conſtantienſi. Vide Herm. ab Hardt Tom. IV. pag. 346. ſeqq. 370. ſeq. 474. & 899. Ipſe defunctus An. 1417. 18. Octobr. id. p. 1444. Ejus Epiſtola ad Petrum de Luna, Antipapam, de unione legitur in Tomis Conciliorum. Alias Epiſtolas binas ad Imp. Sigiſmundum & Ludovicum Bavariæ Ducem ex MS. Vindobonenſi edidit laudatus Hardtius Tom. 2. pag. 463. 467. quas ſine cauſa falſi ſuſpectas pronunciat Harduinus. Aliam ad Concilium Conſtantienſe Tom. 4. pag. 551. Plures occurrunt in Actis Conciliorum Aquilejenſis & Piſani A. 1409. & apud Bzovium, Raynaldum, Waddingumque & Theodoricum de Niem, qui *Errorium* (*a*) ſubinde vocat pro Gregorio. Conſtitutiones tres in Cherubini bullario T. 1. p. 303.

Gregorius XIII. antea *Hugo Boncompagnus*, Bononienſis, Papa ab Anno 1572. Maji 13. ad Annum 1584. April. 10. Hujus auſpiciis *Jus Canonicum* a viris doctis recenſitum prodiit Romæ 1682. fol. ac deinde ſæpius, de quo dixi T. XI. Biblioth. Græcæ pag. 93. De Epiſtolis ejus, alloquiis, decretis & Sermonibus Lud. Jacobus a S. Carolo in Biblioth. Pontificia. Conſtitutiones ejus centum & duæ apud Laertium Cherubinum: atque editæ per Henricum Bladium, Flabiobrigæ 1583. 4. Ecloga bullarum & motupropriorum. Lugd. 1582. 8. *Calendarium* Gregorianum perpetuum Rom. 1582. quod Arabice etiam redditum & a Joanne Baptiſta Gabio Grece. ibid. 1583. 4. defenſumque & explicatum a Chriſtophoro Clavio aliiſque. Cenſura Bibliorum Gallicorum Renati Benedicti, Rom. 1575. 8.

Gregorius XIV. antea *Nicolaus Sfondratus*, Mediolanenſis, Papa ab Anno 1590. Decembr. 5. ad Annum 1591. Octobr. 15. de quo præter Lud. Jacobum p. 100. Biblioth. Pontificiæ, Franciſcus Ariſius in Cremona literata T. 2. pag. 411. ſq. Conſtitutiones ejus XIX. in bullario Laertii Cherubini Tom. 2. pag. 699. ſeq. Contra ejus brutum fulmen in Henricum IV. Franciſcus Hotomannus aliique. Conclave electionis hujus Gregorii e MS. Italico editum Anglice Lond. 1730.

Gregorius XV. antea *Alexander Ludoviſius*, Bononienſis, Papa ab A. 1621. Febr. 9. ad A. 1623. Jul. 7. de cujus Decretis Ludovicus Jacobus p. 101. Cerimoniale continens ritus electionis Romani Pontificis juſſu ejus editum Rom. 1622. 4. recuſum in commentariis hiſtoricis de hoc argumento ſelectis ab Herm. Conring. Helmſt. 1651. 4. Conſtitutiones quinquaginta, varii argumenti, in bullario magno Laertii Cherubini T. 3. p. 372. ſeq. De Conſtitutionibus ad Collegium ab eo conditum de propaganda Fide pertinentibus dixi in libro de propagatione Lucis Evangelicæ cap. 32. Memoriale ſciendorum a Clericis, prodiit Mediolani 1633. forma minore. Epiſtola ad Regem Perſarum, a Joanne Ciampolo perſcripta cum annotationibus Danielis Hegalſoni 1627. 8. Conſtitutiones & Decreta junctim edita Romæ 1623. fol.

Gregorius Ariminenſis ſive de Arimino, Civitate Romandiolæ, Theologus ſubtilis, (*b*) Ordinis S. Auguſtini poſt Thomam Argentinenſem Generalis, ab Anno 1357. ad 1358. quo Viennæ eodem quo Thomas tumulo conditus requievit. Ejus Commentarios *in XIV. Epiſtolas Pauli* memorat Trithemius c. 619. Sixtus Senenſis etiam *in Epiſtolam Jacobi*. His adde Commentarios *in quatuor libros Sententiarum*, plus ſimplici vice editos Pariſiis, Valentiæ ac Venetiis:

(*a*) Jac. Lenfant hiſt. du Concile de Piſe pag. 280.

(*b*) Vide Bælii Lexicon in voce *Rimini*.

tiis: (a) Librum *de uſuris*, excuſum Arimini 1522. alium *de intenſione & remiſſione formarum*. *De moribus Venetorum*. *De conditionibus Florentinorum*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. Vide Cornelii Curtii elogia Auguſtinianorum pag. 121. Philippi Elſſii encomiaſticum Auguſtinianum pag. 247. ſeq. * Commentarii in primum & ſecundum ſententiarum plus vice ſimplici excuſi ſunt poſt primam editionem A.1482.quam Pariſiis confectam ſcribit P. Gandolſo in Diſſert. de 200. Auguſtinian. ſed in eo quem vidi Codice locus non ſignatur. In tertium vero & quartum lucem nondum vidit. Catalogo operum ejus adde ex eodem Gandolſo *carmina Italica*, & *Latina*, & *Quæſtiones metaphyſicales*. Quæ tamen omnia in MSS. jacent.

Gregorius Bæticus, *Eliberi Epiſcopus uſque ad extremam ſenectutem diverſos mediocri ſermone* (b) *tractatus compoſuit*, & *de Fide elegantem libellum*, *qui hodieque ſupereſſe dicitur*. Hæc de eo S. Hieronymus cap. 105. de S. E. Illum *de Fide* libellum putavit ſe edere Achilles Statius, cum repertum in Abbatia Pompoſa agri Ferrarienſis vulgavit Rom. 1575. 4. *librum de Trinitate* S. Gregorii Hiſpanienſis, Heliberitanæ ſedis Antiſtitis ad *Gallam Pladiam*: recuſum deinde Coloniæ 1577. 8. apud Maternum Cholinum, & in Bibliothecis Patrum. Sed illum librum ut T. 2. pag. 449. jam notare me memini, *Fauſtino* Presbytero potius tribuendum eſſe eruditi obſervarunt, quem Gennadius cap. 16. teſtatur *ad Flaccillam Reginam* libros ſeptem ſive librum in ſeptem capita diſpertitum adverſus Arianos & Macedonianos ſcripſiſſe. Huic Æliæ Flaccillæ, primæ Theodoſii Magni Conjugi, *Placillæ* vel *Placidiæ* nomen Socrates, Philoſtorgius, Nicephorus tribuunt: *Gallam Placidiam* nummi & ſcriptores ignorant. Genuinum autem Gregorii Bætici librum *de Fide* viri docti ſtatuunt eum, qui inter Georgii Nazianzeni Opera Latine legitur Tom. 1. p. 727. & inter ſcripta tributa *S. Ambroſio* in appendice T. 1. edit. Benedictin. pag. 346. Quanquam enim Petrus Franciſcus Chiffletius notis ad Vigilium p. 55. ſeq. conatur illum *Vigilio* Tapſenſi vindicare, tamen longe graviora argumenta ſunt quibus Paſchaſius Queſnellus ad caput 39. Codicis Canonum Eccleſiæ Romanæ, quem Leonis M. operibus ſubjunxit, diſſ. XIV. §. VII. p. 379. ſeq. diſputat Gregorio Bætico tribuendum eſſe, cujus conſtantiam adverſus Oſium in Synodo Sirmienſi Anno 357. & adverſus Urſacium ac Valentem in Ariminenſi A. 359. prædicant Euſebius Vercellenſis Epiſtola ad hunc Gregorium (c) & Marcellinus ac Fauſtinus in libello precum. Plura de eo Nic. Antonius lib. 2. Biblioth. veteris Hiſpanæ cap. 2. ubi confutat fabulas quas de hoc Gregorio, pſeudo Dexter & Luitprandus ſive commenti ſunt ipſi, ſive ab aliis conficta arripuerunt & ſecuti ſunt. Idem cap. 3. explodit *Martyrologium* Gregorio Bætico ſuppoſitum excuſumque Madriti A. 1667.

Gregorius Bridlingtonenſis ſive *de Bridlingtona* Northumbriæ, Anglus, Canonicus regulari S. Auguſtini, ſcripſit teſte Boſtono Burienſi, in varios S. Scripturæ textus, & in Cantica Canticorum: præterea de arte Muſices libros III. Lecturaſque publicas & ſermones. Vide Pitſeum pag. 844. ex Balei IV. 60.

Gregorius Britannus Ord. Præd. cujus *Sermones* funebres, nuptiales alioſque & *Orationes* An. 1516. & 1540. Venetiis editas memorat Pitſeus pag. 844. ex Antonio Senenſi. * Sermones funebres, & nuptiales cum orationibus multo citius, quam hic memorat Bibliothecarius noſter, prodierunt. nam eſt mihi liber ille ex Veneta editione Anni 1495. in 8.

Gregorius Buccatellus ex eodem Dominicarum Ordine ſcriptor *Summæ de* vir-

(a) Aub. Miræus in auctario S. E. pag. 80.
(b) Κοινῷ λόγῳ, Græcus Hieronymi interpres.

(c) In Hilarii fragmento XII. pag. 1356. edit. Benedictin.

virtutibus & vitiis . Diem obiit ſupremum An. 1446. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 806.

Gregorius Cæſenas , infra *Maleſardus* .

Gregorius Cairguent , infra *Wintonienſis* .

Gregorius ex Abbate SS. Coſmi & Damiani ad Micam auream *Cardinalis* , Epiſcopus Hoſtienſis ſive Oſtienſis ab Anno 1037. defunctus An. 1044. Ejus vitam cum vita Iſidori Hiſp. & Ildefonſi Toletani edidit Conſtantinus Cajetanus Rom. 1616. 4. Exorciſmi formulam , per quam bruchos , locuſtas aliaque ſegetibus infeſta deleri , hujus Gregorii invocato nomine perſuaſit ſibi quorundam credulitas in Hiſpania , exhibet Ughellus Tomo 1. Italiæ ſacræ pag. 58.

Gregorius Cardinalis , Epiſcopus Sabinenſis & Legatus Gregorii VII. Papæ circa Annum 1078. Hic adhuc Presbyter circa Annum 1070. ſcripſit *Polycarpum* ſive *Collectionem Canonum* , adhuc ineditam , libris pluribus , ex quibus *ſextum* (*a*) allegat Antonius Auguſtinus II. 15. de emendatione Gratiani p. 361. *quartum* I. 14. pag. 160. Eodem uſi etiam Franciſcus Turrianus *Gregorium Polycarpum* laudans lib. 1. pro Canonibus Apoſtolorum cap. 21. pag. 95. & Romani correctores ad Gratianum .

Gregorius Monachus *Caſſinenſis* ſub ſeculi duodecimi initia ultra An. 1126. atque *Tarracinenſis* in Campania Romana Epiſcopus , ſcripſit teſte Petro Diacono cap. 32. de viris illuſtribus Caſſinenſibus : *Paſſionem Sanctorum Caſti & Caſſii :* (*b*) *Paſſionem S. Virginis Reſtitutæ :* (*c*) *Vitam S. Confeſſoris Chriſti , Gerhardi : Homiliam de aſſumtione ſanctiſſimæ Dei genitricis Mariæ : Cantus Sanctorum Caſti & Caſſii : Hymnos eorum . Verſus de tranſitu peregrinorum ad ſepulchrum Domini* (*d*) *& captione Hieroſolymitanæ Urbis , rogatu Bernardi Valvenſis . Hiſtoriam Jonæ . Verſus de dedicationibus Eccleſiarum , feſtivitateque Paſchali . De ſancto Andrea .*

Gregorius Monachus *Caſſinenſis* & circa Annum 1120. Epiſcopus Sinueſſanus , (*e*) ſcripſit , teſte eodem Petro Diacono cap. 33. *de captione Caſſinenſis cœnobii verſus mirificos , in quibus introduxit B. Benedictum ad Monachos Caſſinenſes loquentem* . Opuſcula hujus Gregorii MSta in Bibliotheca Caſſinenſi aſſervari , Marus in notis ad Petrum Diaconum monuit .

Gregorius Eliberitanus , ſupra , *Bæticus* .

Gregorium Emeſenum pro Nyſſeno Græco ſcriptore finxit Trithemius cap. 79.

Gregorius Faventinus , (*f*) Ordinis Prædicatorum , Epiſcopus *Fanenſis* in Piceno Italiæ circa Annum 1240. ſcriptor variorum opuſculorum , & grandis Voluminis *adverſus ſui temporis hæreſes* . Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 110. ſq. cui *Florentinus* non *Faventinus* hic Gregorius appellatur .

Gregorius de Heimburg , Germanus , Syndicus Norimbergenſis , ſcientia Juris facundiaque & cordata libertate ac conſtantia clarus , adverſus Paparum gravem Eccleſiæ ac Principibus poteſtatem voce & ſcriptis , & in Concilio Baſil. Anno 1431. ſeq. atque poſt illud in Conventu Moguntino A. 1461. atque alibi acriter decertavit , anno Papæ Pii II. a quo cum Principe ſuo Sigiſmundo , Duce Auſtriæ & Tyrolis ab Anno 1460. proſcriptus fuerat , & a Papa ad Concilium provocaverat , liberatus fuit Dreſdæ (*g*) A. 1472. con-

(*a*) Emendandum igitur , quod *libris quatuor* conſtare legas apud Oudinum Tom. 2. pag. 764

(*b*) Vide Acta Sanctorum Tom. 1. Julii 1. pag. 20. ſeq.

(*c*) Acta in duos libros diſtincta edidit Papebrochius Tomo 6. Maji 27. pag. 664. 671.

(*d*) Librum ejuſdem argumenti ex Bibliotheca Caſſinenſi edidit Mabillonius Tomo 1. muſei Italici parte 2. pag. 131. 236. ab Anno 1090. ad 1110. ſed ſcriptum proſa , nec a Monacho aut Epiſcopo Italo , ſed a Franco , ſive Normanno eoque Laico , adeoque a Gregorio noſtro certe diverſo .

(*e*) Al. Limeſſanus .

(*f*) Ughell. Tom. 1. Italiæ ſacræ pag. 665.

(*g*) *Johann Gottlob Horns Sammlung zu einer Hiſtoriſchen Land* , Bibliothec in *Sachſen* . IV. *Stück* . 3. *Cap.*

cedente Sixto IV. Formula excommunicationis, obvia tum alibi tum apud Melchiorem Adamum in Gregorii hujus vita, quæ inter vitas Juriſconſultorum locum ſecundum occupat. Scripta ejus in libro, antilogia Papæ, Baſileæ 1555. 8. *Admonitio de injuſtis uſurpationibus Paparum*. *Appellatio duplex*, *Sigiſmundi Ducis & proprio nomine ab excommunicatione Pii II. ad Concilium generale*. Hiſce tribus ſcriptis recuſis etiam Londini 1690. fol. in Tomo ſecundo, quem Eduardus Brovvn adjunxit Ortuini Gratii faſciculo rerum expetendarum & fugiendarum, prælis iterum ſubjecto expreſſoque ad editionem rarius obviam Coloniæ 1535. fol. Hiſce inquam tribus, in Volumine Francofurti 1608. 4. Goldaſti ut videtur edito cura, acceſſit *Apologia* contra *Theodorum Lelium*, Feltrenſem Epiſcopum, & altera contra *Nicolaum Cuſanum*, Cardinalem, Papalis plenitudinis defenſorem. Univerſa hæc quinque ſcripta repetiit iterum Goldaſtus in opere Monarchiæ Imperii. Francofurti 1721. fol. Tom. 1. pag. 557. & Tom. 2. p. 1576. 1592. 1604. 1626.

Gregorius Hoſtienſis, ſupra, *Gregorius Cardinalis*.

Gregorius Huntingtonus, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini, & Prior in Cœnobio Rameſienſi circa Annum 1255. Latinæ Græcæque & Hebraicæ etiam linguæ peritus, unde libros Hebraicos (*a*) poſt Judæos ex Anglia expulſos diligenter pro Cœnobio ſuo coemiſſe traditur a Baleo IV. 22. ex Lelando, & apud Pitſeum pag. 332. Scripſit *Rudimenta* Latinæ *Grammatices*, *Expoſitionem Donati*, *notulas in Priſcianum*, *Sententias per verſus* & *regulas verſificandi*, tum *Artem intelligendi Græca*, *Grammaticæ* Græcæ *ſummam* & *explanationes Græcorum nominum*. Præterea neſcio quod *Attentarium*, quod incipit: *In ſanctæ Crucis virtute*. *Imaginem Mundi*, quod incipit: *Ad inſtructionem multorum*. & *Epiſtolas curiales*.

Gregorius Juriſconſultus, tempore Diocletiani & Conſtantini ejuſque liberorum, a quo nomen *Codici Gregoriano*, in quo perinde ut *Hermogenes*, conſtitutiones & edicta Imperatorum uſque ad illam ætatem collegerat. Titulos ſuperſtites ex Codice Gregoriano & Hermogeniano collegit Petrus Gregorius Tholoſanus Lugd. 1566.

Gregorius Maleſardus Cæſenas, Italus, Ord. Præd. in patria Epiſcopus Cæſenatenſis, ſcriptor *commentarii in Matthæum*. Diem obiit An. 1409.

Gregorius Noellus, Theologus Anglus cujus commentarium in primum librum Sententiarum laudat Pitſeus pag. 844.

Gregorius Ripologus, Anglus, Carmelita ſcriptor *vitæ Botolphi*, de quo Lelandus cap. 435.

Gregorius Sinueſſanus Epiſcopus. Vide ſupra in Gregorio Caſinenſi.

Gregorius Siſenſis, Patriarcha Armenius ab Anno 1293. ad 1305. alienior eſt ab hoc loco, quia Armenice non Latine ſcripſit: quanquam ad eum exſtat Bonifacii VIII. Papæ Epiſtola IV. 271. & Epiſtola Gregorii ad Haytonem, patrem Leonis, Regis Armeniæ, Cœnobitam, Armenice & Latine vulgata eſt a Clemente Galano in Hiſtoria Armena Rom. 1661. fol. capite XXVII. & Latine in eadem Hiſtoria omiſſis Armenicis vulgata Colon. 1686. 8. pag. 404. 422. In hac Epiſtola Romanæ ſe Eccleſiæ teſtatur favere, & ad eandem alios gentis ſuæ libenter velle adducere: Laudat etiam locum Joannis ex 1. Epiſt. V. 7. *Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo, Pater, Verbum & Spiritus S. & hi tres unum ſunt*: quæ verba laudantur etiam in Actis Synodi Siſenſis An. 1306. pag. 461. & Adanenſis An. 1307. pag. 478. atque exſtant in verſione Armenica typis exſcripta: quanquam in veteri Novi Teſt. verſione Syriaca, ex qua Armenicam ſcribunt translatam eſſe, (*b*) locus ille deſideratur: & Sandius

(*a*) Simile infra in *Gregorio Venantodunenſi*.

(*b*) Vide Richard. Simon II. 17. hiſt. Crit. Novi Teſt. pag. 205.

dius (*a*) An. 1670. ſcripſit ſe vidiſſe apud Epiſcopum Eccleſiæ Armenicæ Codicem Novi Teſtamenti ſcriptum ante Annos quadringentos, hoc eſt ante hunc Gregorium, qui verba illa ſimiliter non legit. Vide eruditi viri Joan. Alberti Bengelii elaboratiſſimam ad hunc Joannis locum diſſertationem in notis ad Novum Teſtamentum Græcum accurato ſtudio editum Tubing. hoc ipſo Anno 1734. pag. 760. * De ſcriptore hoc nihil modo ſuccurrit addendum. Cum tamen Fabricius hic aliqua ſubdat, quibus in dubium revocare viſus eſt ſinceritatem illius ſententiæ: *Tres ſunt, qui teſtimonium dant &c.* provocandus a me eſt Lector ad Diſſertationem P. Calmet Tom. VIII. Comment. pag. 679. edit. Lucenſis, in qua ſententiæ ejuſdem ſinceritas egregie vindicatur.

Gregorius Sondenreiter, Germanus, vitam Conſtantini Magni Imperatoris ab Euſebio proditam reddidit Latine, carmine heroico. Ea MSta in Biblioth. Cæſarea Viennenſi, ut ex Poſſevino Voſſius annotavit.

Gregorius Epiſcopus *Tarracinenſis*. Vide ſupra, in *Caſſinenſi*.

Gregorius Tiphernas Italus, Præceptor civis ſui Lælii Ægidii Tiphernatis (*b*) Georgiique Merulæ & Baptiſtæ Mantuani, Latine vertit libros ſeptem poſteriores, ſive Aſiam & Africam *Strabonis;* ut priores libros decem ſive Europam Guarinus Veronenſis. Prodiit ex recenſione Jac. Antonii Marcelli Rom. 1470. fol. ac deinde ſæpius ut lib. IV. cap. 1. Bibl. Græcæ dicere me memini. Ex *poematibus* ejus pauca quædam leguntur in Gruteri deliciis poetarum Italorum Tom. 2. p. 1171. 1175. De eo Lilius Gyraldus lib. 1. de poetis ſui temporis pag. 27. *Tiphernas, etſi Medicinæ operam impendit, politioribus tamen ſtudiis magis eſt cognitus, quippe qui Latine & Græce bene doctus, Aſiam & Africam* Strabonis, *Latine vertit. Exſtant ejus pleraque* poemata, *quæ eſt operæ pretium aliquando evolvere, ſunt inter ea pleraque Chriſtiano more perſcripta: vena illi facilis ubique, ſed non plane perſpicua.* * In Codice 491. Latino Bibliothecæ S. Marci Venetiarum hujus Gregorii Latina interpretatio quatuor orationum de Regno ex Græco Dionis Chryſoſtomi legitur, quam author Nicolao V. Pontifici direxit.

Gregorius Toletanus, Epiſcopus, confictus ex *Bætico*, de quo ſupra. Vide Nicolaum Antonium Tom. 1. Biblioth. veteris Hiſpanæ pag. 110. ſeq.

Gregorius Trapezuntius appellatur a quibuſdam, qui rectius *Georgius*. De eo ſupra pag. 36. ſeq.

Georgius Florentius Gregorius, S. Gregorii, Epiſcopi Lingonenſis, abnepos, charus Gregorio Magno Papæ, Archiepiſcopus ab Anno 573. ad 596. (*c*) *Turonenſis*, inter Hiſtoricos Francicos veteres præcipuus, cujus vita ab *Odone* Cloniacenſi collecta ex ejus ſcriptis, emendatior in Ruinarti editione, & vita deſcripta per Clericos Turonenſes apud Surium 17. Novembr. Genealogica tabula apud Carolum le Cointe Tomo 2. Annalium Francorum pag. 150. quem vide etiam pag. 426. ſeq. Venantii Fortunati verſus in ejus laudem Tomo XIV. Bibliothecæ Patrum Lugdunenſis pag. 222. Martyrolog. Romanum 17. Novembr.

Epitome de rebus geſtis Francorum parvo libello ante Hiſtoriarum libros novem diffuſius digeſtos breviata a Gregorio fuit, ſi credimus Sigeberto cap. 49. de S. E. Sed quæ hodie exſtat Epitome a libro ſecundo uſque ad ſextum, ſive ad necem Chilperici, in Ruinarti Gregorio pag. 547. *Fredegario* Scholaſtico a viris doctis tribuitur, ſicut *Chronicon* quoque ab Anno 583. ad 642. apud eundem Ruinartum pag. 586. cum continuatione aliorum quadruplici, uſque

(*a*) Interpretatt. paradox. pag. 376.

(*b*) Philonis ſcripta ab eo Latine verſa ex Sixto IV. atque Innocentio VIII. dicata ſervat Bibliotheca Vaticana, ut Geſnero jam notatum.

(*c*) Non A. 586. ut Johannes Maan, quem refellit Carolus le Cointe Tom. 4. p. 9. ſeq.

que ad A. 768. p. 663. 667. 678. 687. quanquam a Gregorio ſcriptum *Chronicon Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ*, (h. e. libros X. Hiſt.) idem Sigebertus tradidit, & Trithemius c. 220. de S. E. & II. 10. illuſtr. Benedictin. Vide, ſi placet, quæ ſupra Tom. 2. pag. 202. ſeq. & quæ in *Thoromacho* dicentur : & Jacobum Longum Biblioth. Hiſt. Gall. n. 6930. ſeq.

Operum Gregorii, quæ exſtant, meliorem editionem debemus *Theodorico Ruinarto*, decem MStis Codicibus uſo, (vide præfat. §. 122. ſeq.) quæ in lucem data eſt Pariſiis 1699. fol. (*a*) longe præferenda prioribus, quæ vel in Bibliothecis Patrum, Pariſienſi 1589. Tomo VII. Colonienſi Tomo VI. & Tomo undecimo Lugdunenſis prodiere, vel quæ ſeparatim lucem viderunt. *Franciſci* vero *de Camps* animadverſiones Criticæ in notas & præfationem uberiorem atque eruditam Ruinarti, quarum meminit Jacobus Longus in Bibliotheca Hiſtoricoum Galliæ num. 6593. nec dum typis exſcriptæ ſunt.

Ipſe in extremo ultimi hiſtoriarum libri, Gregorius *decem*, inquit, *libros hiſtoriarum*, *ſeptem miraculorum*, *unum de Vitis Patrum ſcripſi : in Pſalterii tractatum librum unum commentatus ſum : de curſibus etiam Eccleſiaſticis unum librum condidi*. In Libri de gloria confeſſorum exordio, qui miraculorum debebat eſſe octavus, priorum ſeptem librorum ordinem & argumentum diſerte his exponit verbis : *In* primo *libello inſeruimus aliqua de miraculis Domini ac ſanctorum Apoſtolorum*, *reliquorumque Martyrum*. *In* ſecundo *poſuimus de virtutibus S. Juliani Martyris*. Quatuor *vero libellos de virtutibus S. Martini*. Septimum *de quorundam Religioſorum vita*. Octavum *hunc ſcribimus de miraculis Confeſſorum*. Memorabilis etiam eſt quam in fine libri X. hiſt. poſt ſcriptorum ſuorum titulos appoſitos, addit, obteſtatio. (*b*) *Quos libros licet ſtilo ruſticiore conſcripſerim*, *tamen conjuro omnes ſacerdotes Domini*, *qui poſt me humilem*, *Eccleſiam Turonicam ſunt recturi*, *per adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti*, *ac terribilem reis omnibus Judicii diem*, *ſi nunquam confuſi de ipſo judicio diſcedentes cum Diabolo condemnandi eſtis*, *ut nunquam libros hos abolere faciatis*, *aut reſcribi*, *quaſi quædam legentes*, *quædam prætermittentes : ſed ita omnia vobiſcum integra illibataque permaneant*, *ſicut a nobis relicta ſunt*. Liber *de curſibus Eccleſiaſticis* hodie deſideratur ſicut etiam *præfatio libri*, *liberque quem de Miſſis a Sidonio Apollinari* compoſitis ſcribit ſe conjunxiſſe lib. 2. hiſt. cap. 22. p. 73. Quod vero Valafridus Strabus de rebus Eccleſiaſticis cap. 25. ſcribit Pſalmos ſecundum emendationem, quam Hieronymus pater de LXX. editione compoſuit, a Gregorio Turonenſi Epiſcopo e partibus Romanis mutuatam in Galliarum Eccleſias translatos fuiſſe, illud potius poſt Gregorii demum tempore factum diſputat Mabillonius diſquiſitione de curſu Gallicano pag. 396. Vitæ Sanctorum autem *Illidii*, *Quintiani*, *Abrahæ*, *Nicetii*, (*c*) *Friardi*, *Caluppæ*, *Senoch*, *Patrocli* & Sanctæ *Monegundis* quas paſſim a ſe ſcriptas Gregorius ſignificat, non ſunt deperditis ejus lucubrationibus accenſendæ, ſicut nec *Medardi* Noviomenſis quidem, quam ſolam exſtare non meminerat Miræus pag. 31. auctarii de S. E. nam hujus quoque capite 95. ſicut cæterorum omnium elogium in libro de gloria Confeſ-

(*a*) Journal des Savans An. 1699. pag. 406. Acta Eruditorum A. 1700. pag. 437. atque Oudin. Tom. 1. pa. 1456. ſq. Jacobus le Long in Bibliotheca Hiſtoricorum Galliæ num. 6583. pag. 316. ſeq.

(*b*) Similium adjurationum exempla multa attuli V. Bibl. Græc. cap. 1. pag. 78. ſeq. quibus alio fortaſſe tempore & alia licebit adjungere, præter illa etiam, quæ larga atque erudita manu dedere ſingularibus diſſertationibus viri Clariſſimi Michael Lilienthal, Joan. Balthaſar Bernholdus, Georg. Guilelm. Kirchmaierus & Gottlob Henricus Pippingius. Non tamen potuiſſe Gregorium immunem eſſe ab injuria manuum, a quibus ſibi volebat cavere, interpolatricium truncatriciumque docet Ruinartus præfat. n. LXXXIX. & Barthol. Germon de veteribus hæreticis Eccleſiaſticorum Codicum corruptoribus, Pariſ. 1713. 8. pag. 6.

(*c*) Apud Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 740. *S. Nicolai* vita, legendum *Nicetii*.

feſſorum Martyrumve vel Patrum legitur, idemque reſpicit Gregorium hiſtoricum laudans auctor vitæ S. Medardi in Actis Sanctor. T. 2. Junii 8. p. 85. Libellum *de paſſione Domini* (*a*) Gregorio tribuendi anſam dedere hæc ejus verba lib. 1. Hiſtoriæ cap. 23. *Pilatus Geſta ad Tiberium Cæſarem mittit, & ei tam de virtutibus Chriſti, quam de paſſione vel reſurrectione ejus inſinuat. Quæ geſta apud nos hodie retinentur ſcripta.*

Quæ igitur in Ruinarti leguntur editione, hæc ſunt:

1. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* (*b*) *Francorum* ab antiquiſſimis temporibus uſque ad Annum Chriſti 592. (*c*) *libri decem* p. 1. ſubjunctis Epitome pag. 547. Chronicoque *Fredegarii* pag. 586. nec non fragmentis ſelectis ad Francorum Hiſtoriam ſpectantibus pag. 706. quæ idem Fredegarius ex Euſebii Chronico, Hieronymo interprete, & ex Idatio excerpſit. Hos Gregorii libros, e quibus referens aliqua Aimoinus (*d*) lib. 1. cap. 18. *Chronicam* Gregorii appellat, primus edidit Gvilelmus Parvus, qui Ludovici XII. Regis a confeſſionibus erat, cum *Adonis* Chronico, Pariſiis 1512. & 1521. fol. typis Badii, apud Johannem Parvum. Deinde collato Codice S. Martini Turonenſis emendatos *Gvilelmus Morellius* Pariſiis 1561. 8. & ex Codice S. Nazarii in Lorichen, *Matthias Flacius*. Baſileæ 1568. 8. Hinc *Laurentius de la Barre* in Hiſtoria Chriſtiana pag. 232. Pariſiis 1583. fol. Laurentius Bochellus cum variis Lectionibus, Pariſiis 1610. 8. atque ut editiones in Bibliothecis Patrum, quarum jam ſupra memini, præteream, *Freherus* in ſcriptoribus de rebus Francicis, Francofurti 1613. fol. collato Codice Palatino: & *Andreas du Cheſne*, quinque uſus Codicibus Tom. 1. ſcriptorum Francorum, Pariſiis 1636. *Gallicæ* verſiones duæ, una *Claudii Bonneti*, Pariſiis 1610. 8. curante Hemereo Amboiſio: altera *Michaelis de Marolles*, omnia Gregoriana interpretati, qui notas etiam addidit. Pariſiis 1668. 8. duobus Voluminibus. *Antonii Dadini Alteſerræ* obſervationes in Gregorium Turonenſem & Fredegarium prodiere Toloſæ 1679. 8. Voces Latinobarbaras excerpſit illuſtravitque *Ludovicus de la Cerda* Adverſar. ſacr. capite CLXV. p. 426. ſeqq. Præſtantiſſimorum vero commentariorum inſtar eſſe poſſunt *Hadrianus Valeſius* in hiſtoria Francorum, & *Carolus le Cointe* in Francorum Annalibus, qui cum conjecturis quibuſdam & argumentis ducti, Valeſius in prolegomenis ad Annales, Cointius pluribus locis, Tomi præſertim ſecundi ad Annum 595. num. 42. ſeq. & Tom. 1. pag. 45. ſq. varia capita hiſtoriæ Gregorianæ interpolata atque ſuppoſita eſſe diſputaſſent, ad eorum argumenta reſpondet Ruinartus in prolegomenis §. 86. ſeqq. Neque interpolationes, quas vocat, omnes adſpernandas eſſe, confeſſus fuerat Cointius Tomo 2. pag. 151. In Bibliotheca Jeſuitica memoratur Gregorius Turonenſis ampliſſimis notis illuſtratus ab *Ægidio Bucherio*. Sed illæ MStæ in Bibliotheca Jeſuitarum Tornacenſi necdum editæ ſunt, quod ſciam: ſicut nec hiſtoriæ Gregorianæ editio quam *Carolus le Cointe* parare ſe eſt teſtatus. *Vita* Regis Burgundiæ *Guntranni* in Actis Sanctorum 28. Martii T. 3. pag. 721. 731. repetita ex variis Hiſtoriæ Gregorii locis. Sic *Vita S. Sigiſmundi*, Burgundionum Ducis, 1. Maji Tom. 1. pag. 85. *S. Hoſpitii* recluſi, 21. Maji Tom. 5. pag. 41. *S. Prætextati* Tom. 3. Februar. 24. pag. 465. & *de S. Injurioſo* Tom. 6. Maji 25. pag. 38.

2. *Libri miraculorum* pag. 713. Primus *in gloria beatorum Martyrum*. *Capita* CVII.

(*a*) Vide Ruinarti præf. §. 76. & quæ de *Geſtis Pilati* notavi in Codice Apocrypho Novi Teſtamenti.

(*b*) In prologo Gregorius profitetur ſe ſcripturum *bella Regum cum Gentibus adverſis*, *Martyrum cum paganis*, *Eccleſiarum cum hæreticis*.

(*c*) Gregorius computat Annum Mundi 5814. & a reſurrectione Chriſti 580. Vide Ruinarti editionem pag. 1386.

(*d*) Vide Voſſium pag. 254.

CVII. Secundus *de paſſione & virtutibus S. Juliani Martyris* pag. 843. Octavus Liber *de gloria beatorum Confeſſorum* p. 886. Capita CXII. (*a*) Hoſce tres cum V. libris & veteri ſcriptore (*b*) vitæ Gregorii, quæ incipit: *omnium quidem Sanctorum, jure memoria veneratur*, ad Codices MStos recenſuit, & Dominico Segvierio, Meldenſi Epiſcopo, dicavit Johannes Baleſdens, in Senatu Pariſienſi & in Regia advocatus, Pariſiis 1640. 12. præfixo titulo: *Divi Georgii Florentis Gregorii, Epiſcopi Turonici, Operum piorum pars I. & II.* Prodierant etiam Pariſiis 1511. Coloniæ 1582. 8. & Pariſiis 1563. 8. apud Gvilelmum Morellium. Tertius liber cum primis hiſtoriæ Gregorii editionibus lucem viderat Pariſiis 1512. 1521. fol. ſæpe deinde recuſus. Ex cap. 77. ſeq. de gloria Martyrum petita *Vita S. Simplicii* in Actis Sanctorum Tom. 4. Junii 24. p. 812. *Vitæ S. Monegundæ* apud Surium 2. Julii & in Actis Sanctorum Tom. 1. Jul. pag. 316. ex libro de gloria Confeſſorum cap. 24. & de *S. Injurioſo* ex capite 32. Tom. 6. Maji 25. p. 38.

3. *De virtutibus & miraculis S. Martini*, Epiſcopi Turonenſis, *libri IV.* p. 993. ordine tertius, quartus, quintus & ſextus. Prodierant Coloniæ 1582. 8. Fallitur autem Gregorius, cum in libro de gloria Confeſſorum cap. 110. p. 989. tradit Paulinum Nolanum de B. Martino ſex verſu conſcripſiſſe libros, & alios verſiculos in laudem ejus compoſuiſſe. Vide infra *Paulinus Petricordienſis*. Hos Gregorii libros primus cum Sulpicii Severi libris duobus de vita S. Martini ediderat Jodocus Clichtoveus Pariſ. 1511. 4.

4. *Proſa de S. Martino*, incertum an Gregorii, pag. 1140. Incipit: *Sacerdotem Chriſti Martinum*.

5. *Liber de vitis Patrum*, ſive *quorundam Religioſorum Galliæ*, Capita XX. pag. 1142. liber ſeptimus ordine. Hic cum primis editionibus Hiſtoriæ prodierat Pariſiis 1512. & 1521. fol. atque deinde ſæpius. Prologum *vitæ S. Urſi Confeſſoris*, quæ capite XVIII. pag. 1240. ſeq. legitur, ediderat Labbeus Tomo 2. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 696. Ex hujus libri capite XIV. deſumta *vita S. Martii*, Abbatis apud Arvernos, in Actis Sanctorum 13. April. Tom. 2. pag. 132. Sicut ex capite XX. *vita S. Leobardi*, 18. Januarii Tom. 2. p. 198. *Vita S. Abrahami* Abbatis ex capite III. Tom. 2. Jun. 15. pag. 1058. *S. Caluppani* ex capite XI. Tom. 1. Martii 3. pag. 262. *Vita Nicetii* Lugdunenſis, ex capite VIII. in Actis Sanctorum Tom. 1. April. 2. pag. 69. *Vita Gregorii*, Epiſcopi Lingonenſis, ex capite VII. Acta Sanctorum 4. Jan. Tom. 1. pag. 168. *Vita Nicetii* Trevirenſis apud Surium ad Octobr. 1. ex capite XVII. *Galli Epiſcopi* ex capite VI. apud Surium 1. Jul. Acta Sanctorum Tom. 1. Jul. pag. 105. & acta SS. Benedict. Tom. 1. pag. 16. *S. Illidii* ex capite II. Tom. 1. Junii 5. pag. 425. *Vita Monegundis* ſive *Monegundæ* ex capite XIX. Acta Sanctorum Tomo 1. Julii 2. pag. 313. & apud Surium.

6. Ex Commentario Gregorii *in Pſalmos* deperdito, fragmenta tria p. 1257. Duo ex Mabillonii Analect. T. 1. pag. 7. (editionis novæ p. 62.) De Commentario in Pſalmos, qui in Vaticana Bibliotheca Gregorii Turonenſis nomen præfert, ſed longe junioris (poſt Haymonem & Remigium, quos citat) eſt ſcriptoris, vide Ruinarti Præfationem §. 72.

Sequuntur apud Ruinartum ſcripta Gre-

(*a*) Deſunt capita 107. 108. 109. de Tetrico & Orientio Epiſcopis & de Qniteria virgine. De Orientio illo Auſciorum in Novempopulania Epiſcopo, Acta Sanctorum 1. Maji Tom. 1. pag. 60. Clauſulam vero ex MSto Dionyſiano, de Pipini, cujus temporibus Codex deſcriptus eſt, in Regem Francorum conſecratione, quam Ruinartus exhibet pag. 991. dederat Mabillonius Hiſtoriæ Diplomaticæ pag. 384.

(*b*) Illum ex veterum Codicum fide jam conſtat eſſe *Odonem*, Abbatem nimirum Cluniacenſem.

Gregorio Tur. attributa in Codd. MSS. *Præfatio & argumenta* capitum XXXVIII. (*a*) & tria poſtrema capita *libri miraculorum B. Andreæ Apoſtoli*. Incipit: *Inclyta ſanctorum Apoſtolorum trophæa* p. 1261. ex MS. Biblioth. S. Germani a Pratis.

Paſſio S. Juliani Martyris Brivatenſis p. 1265. brevior & diverſa ab ea quæ fuit ſupra.

Hiſtoria ſeptem Dormientium, Epheſi quieſcentium, cum præmiſſa ad *B. Sulpicium*, Bituricenſem Archiepiſcopum *Epiſtola* pag. 1270. Confer Gregorium de gloria Martyrum cap. 95. pag. 826. ſeq. ubi poſt rem breviter narratam ſubjungit: *quod Paſſio eorum quam Syro quodam interpretante in Latinum tranſtulimus, plenius pandit*. Laudat hunc Gregorii librum Albericus in Chron. ad Annum 319. aliique. Vide Ruinarti præf. §. 79. Editus a Jodoco Clichtoveo Pariſiis An. 1511. 4. cum libris de gloria Martyrum & de S. Martino. inde Pariſ. 1640. ut notat Labbeus T. 1. de S. E. p. 399.

Prologus ad Vitam B. Maurilii, Epiſcopi & Confeſſoris: ad *Germanum*, Archiep. Pariſienſem pag. 1182. ex Codice in quo etiam *Vita B. Albini* Gregorio tribuitur, quam alii rectius ad Fortunatum referunt.

Brevis *Antiphona de Sanctis, Medardo & Gildardo, Epiſcopis & fratribus* ex Surio ad 8. Junii: Vita vero Medardi, ſicut Albini & Maurilii Andegavenſium Epiſcoporum, *Fortunatum* auctorem habet, non Gregorium: itaque a Ruinarto omiſſæ ſunt, cujus vide Præfat. §. 75. & 80.

Vita S. Aridii Abbatis pag. 1283. cum ejuſdem *Aridii teſtamento* pag. 1308. 1315. ex Mabillonio T. 4. Analect. p. 352. (edit. novæ)

Denique Volumen claudit appendix veterum monumentorum, in qua exſtant hæc illuſtrandis hiſtoriæ Gregorii locis:

Carmen *S. Damaſi* de SS. Chryſantho & Daria p. 1316.

Inſcriptio in abſida *S. Pancratii* pag. 1317. ex Mabillonii Analect. T. 4.

Teſtamentum & Epitaphium *Perpetui*, Turonenſis Epiſcopi, pag. 1317. 1320. ex Dacherii Tom. V.

Epiſtola *Theodorici*, Regis Italiæ ad *Chlodoveum* pag. 1321. ex Caſſiodori II. 41. Variar.

Excerpta ex Epiſtola *S. Aviti* de baptiſmo *Chlodovei* Regis p. 1322. ex Sirmondi Concil. Galliæ Tom. 1. pag. 153.

Ex collatione Epiſcoporum coram Rege *Gundebaldo* pag. 1322. ex Dacherii Tom. 5.

Epiſtolæ duæ *S. Remigii* ad *Chlodoveum* Regem pag. 1326. *Chlodovei* ad Epiſcopos, p. 1327.

Chlodovei Magni diploma de conditione Cœnobii Mitiacenſis apud Aurelianos pag. 1328. ex Dacherii Tom. 5.

Leonis Senonenſis Epiſcopi ad *Childebertum* Regem, de non ordinando Meleduni Epiſcopo pag. 1328.

Childeberti Regis conſtitutio pag. 1329. & Formulæ antiquæ pag. 1330. ex Mabillonii Tom. 4. Analect.

De *Legibus* Francorum locus inſignis pag. 1334. ex Baluzii Capitular. qui cum brevis ſit, etiam hoc legi loco non erit Lectori ingratum. *Theodoricus Rex Francorum, cum eſſet Catalaunus, elegit Viros ſapienter qui in regno ſuo legibus antiquis eruditi erant. Ipſo autem dictante juſſit ſcribi Legem Francorum & Alamanorum & Bajuvariorum, unicuique genti, quæ in poteſtate erat, ſecundum conſuetudinem ſuam. Addidit quæ addenda erant, & improviſa & incompoſita reſecavit: & quæ erant ſecundum conſuetudinem paganorum, mutavit ſecundum Legem Chriſtianorum. Et quicquid Theodoricus Rex propter vetuſtiſſimam paganorum conſuetudinem emendare non potuit, poſt hæc Childebertus Rex inchoavit, ſed Chlotharius Rex perfecit. Hæc omnia Da-*

(*a*) Librum ipſum, non diverſum eſſe a libro tertio pſeudo-Abdiæ, in quo de S. Andrea Apoſtolo traditur, notat Ruinartus præf. §. 77.

gobertus Rex glorioſiſſimus per viros illuſtres Claudium, Chaudum, Indomagnum & Agilulſum renovavit, & omnia vetera Legum in melius tranſtulit, & unicuique Genti ſcripta tradidit, quæ uſque hodie perſeverant. Hoc decretum eſt apud Regem & Principes ejus, & apud cunctum populum Chriſtianum, qui infra regnum Merovungorum conſiſtunt.

Epiſtola Synodi *Aruernenſis* ad Regem *Thodebertum* p. 1334.

Ex Epiſtola *Aureliani*, Epiſcopi Arelatenſis ad eundem Regem p. 1335. ex Frehero & Ducheſnio.

Epiſtola *Theodeberti* & alia *Theodebaldi* Regis ad *Juſtinianum* Imp. pag. 1336.

Mapinii, Epiſcopi Remenſis ad *Nicetium* Trevirenſem pag. 1337. & *Nicetii* ad *Chlodoſvindam* Reginam, pag. 1338.

Pappoli Epiſcopi *Carnotenſis* ſuggeſtio ad Synodum Pariſ. de Epiſcopatu *Dunenſi* pag. 1340. & litteræ Synodicæ *Philippi* Viennenſis Epiſcopi ad Epiſcopum *Eligium* pag. 1341. & *Sapaudi* Epiſcopi ad *Sigisbertum* Regem p. 1342.

Auctoritas de Epiſcopatu *Maurienneſi* ſive Morinenſi pag. 1342.

Epiſtola *S. Germani*, Epiſcopi Pariſ. ad *Brunichildem* Reginam p. 1343.

Epiſtolæ *Childerti* Regis ad *Mauritium* Imp. ad Regem *Athanagildum* & ad Patriarcham Laurentium: *Brunechildis* ad *Athanagildum*. *Romani* & *Tiberii* Imp. Epiſtolæ ad *Childebertum* p. 1346. ſeq.

Ex appendice ad Chronicon *Marii* Aventicenſis de morte *Brunechildis*, p. 1351.

Sigiberti III. Regis Epiſtola ad Deſiderium, Epiſcopum Cadurcenſem p. 1352.

Erchamberti Breviarium Regum Francorum & Majorum domus p. 1352.

Inſtrumenta de electionibus Epiſcoporum apud Francos p. 1354.

Specimen liturgiæ Gallicanæ ex antiquis Monumentis a Mabillonio editis excerpta p. 1357. 1367.

Locus ex Concilio Cæſarauguſtano A. 592. de reliquiis ſuſpectis igne probandis p. 1367.

Qua proprie lingua priſci Reges Francorum uſi, p. 1367. ex Frehero.

Ex Canone XVII. Concilii III. Turonenſis: *Viſum eſt unanimitati noſtræ, ut quilibet Epiſcopus habeat homilias. Et ut eaſdem quoque aperte transferre ſtudeat in ruſticam Romanam linguam, aut Theotiſcam, quo facilius cuncti poſſint intelligere quæ dicuntur*, p. 1369.

Theod. Ruinarti diatriba de Regali Abbatia *S. Germani* a Pratis, prope Pariſios. p. 1369. 1383.

Regum Francorum diplomata, pro Regali baſilica, & pro mercatu *S. Dionyſii* p. 1383. 1385.

De Catalogo Epiſcoporum Turonenſium in capite ultimo hiſtoriæ Gregorii, obſervatio ex veteri Codice Pithœano p. 1386.

Addenda in notis Ruinarti atque emendanda p. 1387. 1404. accuratique indices.

Gregorius Teutonicus, *Viennenſis*, Ord. Præd. clarus ſeculo XIV. ſcriptor *libri de ecclipſibus Solis & Lunæ*.

Gregorius Venantodunenſis. Vide mox in *Wintonienſi*.

Gregorius Cairguent ſeu *de Wintonia* Anglus, Monachus Gloceſtrienſis Ord. Bened. ſcripſit Annales ſui Cœnobii ab Anno 618. ad 1291. vide Voſſium p. 495. ex Balei IV. 59. & Pitſei p. 375. ſeq. Videndum, idem ne ſit *Gregorius* qui Lelando cap. 323. *Venantodunenſis*, ubi ait eum tempore Eduardi I. in Anglia vixiſſe, diligentiſſimamque operam poſuiſſe in litteris Hebraicis, cupideque emiſſe libros Hebraicos, cum Judæi quos Gvilelmus Conquæſtor in Angliam venire permiſerat, multati poſt annos trecentos exilio, res ſuas relinquere, haſtæque publicæ ſubjiciendas permittere coacti fuiſſent. Vide ſupra in *Gregorio Huntingtonio*.

Gregorius Wittehenne. Vide *Huxarienſe* Chronicon.

Dominicus Grenerius, ſupra *Dominicus Toloſanus*, T. 2. p. 55.

Gui-

Guilelmus Grenæus ſive *Viretus*, Theologus Anglus, Cantabrigienſis, Carmelita circa Annum Chriſti 1470. Hujus *Hagiologium Carmelitarum*, ſive de Sanctis Ordinis ejus, liber memoratur a Baleo XI. 65. atque inde a Pitſeo pag. 662. Alegrio pag. 375. Voſſio, aliisque.

Theodorici Greſmund de ſeptem artibus liberalibus liber, Orationes quoque & Epiſtolæ editæ Moguntiæ 1476. & 1494.

Philippus de Greve, ſive de *Grevia*, Cancellarius ab Anno 1228. ad 1237. Pariſienſis, Dominicanis & fratribus mendicantibus infeſtus, idem, cum M. Arnoldo (poſtea Aurelianenſi Epiſcopo) aſſertor pluralitatis beneficiorum. Vide Bulæum in Tomo tertio hiſtor. Academiæ Pariſienſis, & Oudinum Tomo 3. p. 120. ſeq. Præter *ejus Sermones* 330. *in Pſalmos Davidis*, qui lucem viderunt Pariſiis 1523. & Brixiæ 1600. 8. duobus Voluminibus, plura illius in Bibliothecis Galliæ Belgiique ſervantur MSta. *Commentarii in Jobum*, in Bibliotheca Cathedrali Cameracenſi, de quibus videndum tamen, ſintne *Philippi*, antiquioris Presbyteri, qui S. Hieronymi auditor fuit, & cujus libri III. in Jobum plus ſimplici vice prodiere inter Hieronymi & Bedæ opera. *Expoſitio in threnos Jeremiæ*, memorata Sandero in Bibliotheca Belgica MS. pag. 362. *Commentarii in Evangelia*. *Sermones de Dominicis & Feſtis*.

Johannes Greuſſerus, (*a*) Rotenburgo-Tuberinus, cujus *Paſſionale* lucem vidit Noribergæ 1495.

Griffinus Cambrius, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1500. cujus Quæſtiones diſputatas & Commentarios in Magiſtrum Sententiarum memorat Pitſeus p. 845.

Matthæus de Griffonibus compoſuit *Memoriale hiſtoricum rerum Bononienſium* ab Anno 1109. ad 1428. quod Tomo XX. ſcriptorum Italiæ vulgavit celeberrimus Muratorius.

Edmundus Grime, ſive *Gryme*, ſcriptor *Vitæ* Domini ac Magiſtri ſui, cujus crucifer fuerat, *Thomæ Becket*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, interfecti A. 1170. vide Lelandum cap. 192. MSta in variis Angliæ Bibliothecis, ut notavit Oudinus Tomo 2. pag. 1510. Fortaſſe pro Edmundo *Eduardum* dixit Surius, cum Vitam Thomæ prolixius ab eo traditam profeſſus eſt ſe in compendium mittere lectoribuſque offerre ad 29. Decembr.

Coſmæ Grimier gloſſa in pragmaticam decretaque Baſileenſia & Bituricenſia. Lugduni 1488. 4.

Grimalaicus Presbyter Sec. IX. cujus *Regula Solitariorum* edita a Luca Dacherio Pariſiis 1653. 12. atque inde a Luca Holſtenio in Codice Regularum parte 2. pag. 278. Romæ 1661. Pariſ. 1663. 4.

Grimoaldus, Longobardorum Rex, A. ſexto Regni ſui, edicto A. C. 505. publicato *Leges Rotharis* Regis deceſſoris ſui *per ſuggeſtionem Judicum*, *omniumque conſenſu* addidiſſe ſe profitetur. Exſtant apud Johannem Heroldum in antiquarum Legum ſylloge p. 205. apud Fridericum Lindenbrogium & alios. Vide infra in *Rothare*.

Grimoaldus, *Grimaldus*, ſive *Grimoldus*, Abbas S. Galli ab Anno 841. ad 872. Benedictinus, & Ludovici Pii Imperatoris Archicapellanus. Hic *Gregorii I.* Papæ *Sacramentorum librum*, quem interpolatum invenit, recenſuit, eique ipſe librum ſecundum ex opuſculis SS. Patrum excerptum ſubjunxit. Uterque vulgatus eſt a Jacobo Pamelio, Tomo poſteriore Liturgicon pag. 177. 388. eique ſubjectus liber tertius, quem *Alcuino* auctori Pamelius tribuit pag. 517. 579. Coloniæ Agrippinæ 1675. 4. præmiſſo *Antiphonario* Gregorii, pag. 54. 176. in quo ſimilem operam a Grimoaldo poſitam non dubitant eruditi. Vide quæ ſupra p. 86. 87. & Oudinum Tom. 1. pag. 1536. ſeq. & Tom. 2. pag. 154.

O 2 Ab

(*a*) Beughemio hic *Johannes Greſſer*.

Ab hoc Archicapellano, cui *Ermenricus* Augienſis librum ſuum de Grammatica (*a*) & *Rabanus* verſiculos a Mabillonio Tomo 4. Analect. pag. 326. (pag. 419. edit. novæ) editos conſecravit, diſtinguendus. * Eſt etiam ejus nomen una cum Tattonis præfixum Epiſtolæ ad Monachos majoris Monaſterii, ad quos Regulas S. Benedicti transmittunt. Vulgavit illam Baluzius Capitul. Tom. 2. pag. 1382. dein P. Mabillonius, ac denique Pezius in Cod. Diplomatico artic. 1. pag. 75. &c. Idem pariter Mabillonius in Actis Benedictinis Tom. V. pag. 748. aliam evulgavit Epiſtolam ad Monachos Rigodumenſes, in qua diſciplinæ monaſticæ capita quædam continentur. Hanc pariter Epiſtolam Grimoaldo, & Tattoni Monachis vindicant auctores Hiſtoriæ Litterariæ Gallicanæ Tom. V. p. 407.

Grimaldus, Magiſter Scholæ S. Galli, eodem tempore, quo Abbas eidem Cœnobio præfuit cognominis, hoc eſt poſt A. 841. Hic Walafrido Straboni & Ermenrico, *Homerus* dictus eſt *novus*, propter verſus pangendi facultatem. Quamobrem a Gozperto, Monacho S. Galli rogatus *vitam S. Galli* libris duobus ſcripſit carmine elegiaco, cujus initium:

Promiſſi memor ecce mei, Gozberte, quod olim
Devovi, ad præſens ſolvere, chare, volo.

Vide Mabillonium Analect. editionis novæ p. 422. & Oudinum Tom. 2. p. 153.

Grimoaldus Viterbii Comes, & Præfectus Etruriæ circa Annum 772. ad quem edictum Deſiderii Longobardorum Regis prodiit Romæ 1499. 4. & apud Sigonium libro tertio de regno Italiæ. Vide ſupra in *Deſiderio*, Tom. 2. p. 22. 23.

Griphon Fiander, Ord. Minor. Theologus Pariſ. miſſus a Sixto IV. in Palæſtinam Maronitis montis Libani accolis, Græciſque ad Eccleſiam Rom. adducendis, & a Calixto tertio creatus Orientalium Eccleſiarum Patriarcha, obiit An. 1475. ſcripto *itinerario terræ ſanctæ*, quod memorat Voſſius ex Willoto, Svveertio &c. Apud Waddingum pag. 148. pro *Typographia* (*b*) *terræ ſanctæ* nemo non videt *Topographiam* legendum eſſe. Idem Waddingus mentionem facit *Opuſculi de Mariæ laudibus*: additque idem multa ſcripſiſſe Griphonem etiam Syriace, & in linguam illam Maronitarum uſibus tranſtuliſſe.

Joannes *Gritſch*, Baſileenſis Ord. Minor. circa Annum 1430. Ejus *Quadrageſimale* per totum Annum inſerviens, cum thematum Evangelicorum & Epiſtolicorum introductionibus prodiit Ulmæ 1476. per Joannem Zeiner, Reutlingenſem & Baſil. 1477. per Joannem Wienner de Wienna, & 1484. 1490. fol. Lugd. 1492. & Pariſ. 1512. *Sermones de tempore & de Sanctis*. Lugd. 1493.

Sigiſmundus Groſſenbrot Ord. S. Benedicti Monachus SS. Udalrici & Afræ prope Auguſtam Vindelicorum, cum Udalrico ejuſdém Cœnobii Monacho ſcripſit atque Anno 1483. Abbati ſuo Joanni de Giltlingem obtulit *Chronicon* breve *Auguſtanæ Eccleſiæ*, in Anno 1481. deſinens, editumque a Joanne Piſtorio in tomo tertio ſcriptorum rer. Germanic. pag. 655. Vide Voſſium pag. 571. & Oudinum T. 3. p. 2705.

Robertus Groſſeteſt, infra *Robertus Lincolnienſis*.

Gaufridus ſive *Galfredus Groſſus*, ſupra p. 9. ſeq.

Joannes Groſſus Toloſanus, Generalis Carmelitarum, interfuit Concilio Piſano An. 1409. & Conſtantienſi A. 1414. Ab Alegrio in paradiſo Carmelitici decoris An. 1424. diem obiiſſe traditur: ab aliis ut Oudino Tom. 3. pag. 2256. Annum 1237. vivendo attigiſſe. Scripſit

(*a*) Vide ſupra Tom. 2. pag. 107.

(*b*) Sicut apud Svveertium pag. 295. *Marcionitis* perperam excuſum pro *Maronitis*.

pſit præter *Sermones* aliaque, *Viridarium Carmelitarum Ordinis*, de ejus inſtitutione & progreſſibus libros III. & librum *de illuſtribus Viris ſui Ordinis*, quæ ſcripta cum *Philippi Riboti*, Hiſpani ſpeculo Carmelitarum prodiere Venetiis 1507. fol. atque in Danielis a Virgine Maria Armamentario Carmelitarum, Antvverp. 1680. fol.

Joannes Grundmann, Præpoſitus Lipſienſis in Monaſterio S. Thomæ circa Annum 1466. cujus *Sermones* & *tabula ſuper repertorium morale Petri Berchorii* Pictavienſis MS. Lipſiæ in Biblioth. Paulina Lipſienſi. Vide B. Felleri Catalogum MSS. pag. 100. & 154.

Benedictus Gvaiſerius, ſupra *Gauſerius* pag. 25.

Gvalbertus ſive *Walbertus* Monachus Marchianenſis in Galloflandria, Ord. Bened. circa Annum 1128. (*a*) ſcripſit ad Saſvvalonem Roberti Epiſcopi ab A. 115. ad 1131. Arebatenſis Secretarium *libros duos Miraculorum S. Rictrudis* Abbatiſſæ primæ & Patronæ Marchianenſis defunctæ circa An. 688. Exſtat in Actis Sanctor. Tom. 3. Maji 12. pag. 118. 140. & aliud ſcriptum de eadem Rictrude cum Epiſtolari proœmio ad Gerardum, S. Trudonis Monachum Hasbanienſem, 140. 154.

Gvaldo Corbejenſis Monachus, Ord. Bened. circa Annum 1070. Lambecio viſus fuit auctor eſſe *vitæ S. Anſcharii* ex proſa S. Remberti ſcriptæ verſibus hexametris, dicatæque Alberto ſive Adalberto, Archiepiſcopo ab Anno 1043. ad 1072. Hamburgenſi. Certe Gvaldo fuit, qui auctorem qualemcunque impulit ad hunc laborem ſuſcipiendum. Ait enim v. 171.

Contra naturam quem compulit eſſe poetam
Gualdo tibi fidus, ſanctiſſime Præſul amicus.

Certe ita Hallevordus in ſpicilegio de Hiſtoricis Latinis p. 716. Sed ſi Lambecium audias, Gvaldo de ſe ipſo hoc voluit intelligi, quem poetam eſſe negante etiam natura, juſſit *Anſcharii meritis ſemper devota voluntas*. Hunc enim verſum ipſe, vel ſimilem, ſibi perſuadet a librario omiſſum eſſe, ſed ita etiam non *Gvaldo* dixiſſet poeta, ſed *Gvaldonis* vel *Gvaldonem*. Exſtat hæc vita in Lambecii libro primo rerum Hamburg. p. 243. (edit. a me curatæ pag. 80.) in Actis Sanctor. Tom. 1. Februar. 3. pag. 427. in Mabillonii Actis Sanctor. Benedict. Sec. IV. parte 2. pag. 115. in Claudii Arrhenii Anſchario, Holm. 1677. 4. pag. 156. & in B. Nic. Staphorti noſtri Hiſt. Eccleſ. Hamb. T. 1. pag. 134.

Joannes Gvallenſis ſive *Valleis* Ord. Minor. Pariſienſis Doctor, natione Anglicus de quo Jacobus Philippus Bergomenſis in Chronico ad Annum 1276. *per hoc ipſum tempus apud Pariſios ob ejus Divinam doctrinam maximo fuit in pretio, & ob eam rem* Vitæ arbor *nuncupatus eſt. Hic* Scoti, *ejuſdem Ordinis præceptor fuit: qui Doctor* (Gualenſis) *ingenii ſui inter cætera* Summam *prægrandem compoſuit, quam* Univerſalem *appellavit. Et alios* decem & octo tractatus *edidit atque alias & quidem celebres* additiones ſacris Conditionibus *& maxime* Apocalypſi Joannis *addidit. Scripſit etiam* ſuper Sententias, libros IV. *Incipit*: Quoniam teſte B. Auguſtino. Longe plura hujus Guallenſis memorant Jo. Lelandus cap. 300. Baleus IV. 28. Pitſeus p. 343. Waddingus pag. 209. ſeq. ſed edita accuratius Oudinus Tom. 3. pag. 495. ſeq. ut *Ordinarium* ſive *alphabetum vitæ religioſæ*, cujus tres partes, *dictarium*, *locarium* atque *itinerarium* (ſcriptis hiſtoricis a Voſſio præter rem accenſitum.) *Breviloquium* de Philoſophiæ dignitate atque abuſu. *Breviloquium* de IV. Virtutibus Cardinalibus antiquorum Philoſophorum & Principum. *Compendiloquium* de vita & moribus illuſtrium Philoſophorum. *Margarita Doctorum* ſeu *Communiloquium* ad omnium generum argumenta, ſive *ſumma Collationum de regimine vitæ humanæ*,

(*a*) Adde Oudinum Tom. 2. pag. 1100.

næ, conſtans ſeptem partibus. Hæc omnia edita Venet. 1496. Pariſ. 1516. & Lugd. 1511. fol. Tractatus *de oculo morali* inter opera *Raymundi Jordani*, ſub *Idiotæ* nomine latentis editus a Theophilo Raynaudo Lugd. 1641. nec non Pariſ. 1654. & Italice ex verſione Theophili Romani, Venet. 1496. Liber *de origine, progreſſu & fine Mahumetis, & quadruplici reprobatione Prophetiæ ejus*. Argentor. 1550. & Colon. 1551. 8. *Expoſitiones ſeu moralitates fabularum Ovidii*. Pariſ. 1509.

Inedita ſunt: *Summa Juſtitiæ*, ſive tractatus de ſeptem vitiis, ex *Gvilelmo Pariſienſi*. *Legiloquium* de mandatis divinis. *Floriloquium* ſive *Manipulus florum* de dictis Philoſophorum. *Moniloquium* ſive *Collectiloquium* libris IV. *Floriloquium*. *Paſtoralia*. *De pœnitentia*. *De cognitione veræ Vitæ*. In *decem Præcepta*. *De viſitatione infirmorum*. *De pœnis Inferni*. *Lecturæ*, *Sermones*. *De diverſis rebus* libri XV. *De eſſe & eſſentia*. *De Republica*. *De ordinatione univerſali*. Commentarii in *Valerium*. In Mythologiam *Fulgentii* &c.

Poſtillam *in Evangelium S. Johannis* quæ incipit: *Numquid ad præceptum tuum elevabitur aquila?* & Poſtilla *in Apocalypſin*, cujus initium: *Legimus apud Euſebium:* non Joannis Guallenſis eſſe contendit Oudinus, ſed auctorem habere *Thomam Jorſium* ſive *Joycium*, qui & ipſe *Guallenſis* & Anglicus dictus fuit. Hujus etiam facit mentionem Lelandus cap. 300. aitque, omiſſo a librariis prænomine incertum relictum quid Johanni, quid Thomæ tribuendum. Ibidem etiam meminit *Philippi Gvallenſis* Chordigeri, ſive Franciſcani quem ait ſacras litteras Lugduni publice docuiſſe.

Joannes Gvallenſis paullo Junior, itidem Anglus & Ord. Minor. Theologus a Bergomenſi, a Pitſeo pag. 455. aliiſque celebratur, & in quatuor libros ſententiarum ſcripſiſſe, alioſque tractatus & diſputationes ſcholaſticas compoſuiſſe traditur. Hunc tamen a ſuperiore neutiquam diverſum, ſed unum eundemque diſtractum in duos, ejuſque ætatem non ad 1270. ſed 1370. (*a*) reducendam eſſe diſputat Waddingus, cui ſuffragantem adde Oudinum Tom. 2. pag. 494. ſeq. ubi etiam de alio *Joanne Gvallenſi* ſive *Vallenſi* Italo, Volaterrano, qui ſecundam *compilationem Decretorum*, duodecimo poſt primam Bernardi *Circa*, Papienſis Præpoſiti, *Gratianum* imitati collectionem condidit circa Annum 1198. Vide Tom. XI. Biblioth. Græcæ p. 20. * Meminit hic Fabricius Joannis cujuſdam Guallenſis, quem Italum, ac Volaterranum dicit; mihi tamen perſuaſum eſt hunc ipſum Joannem Guallenſem indicari a Joanne Andrea, qui in præfatione ſua ad Clementinas plures enumerat doctores ſub Joannis nomine claros. Hunc vero Joannem Guallenſem non Italum, ſed Ultramontanum dicit.

Gvalfredus, Longobardus non natione, ſed quia ex nobili loco natus, cum temporibus illis idem fuerit Longobardus & nobilis: (*b*) Epiſcopus ab Anno 1085. ad 1127. *Senenſis*, ſacram *Gothofredi Bullionis in Orientem expeditionem* heroico carmine complexus eſt. Scripſit inſuper librum *de utroque Apoſtolico*, Urbano II. & Gilberto antiPapa. *Romanæ Urbis laudes*. *De annulo & baculo*. *De Sacramento Corporis & Sanguinis Chriſti*. *De militia Chriſtiana & Rationale*.

Gvalo Camber Britannus circa Annum 1170. claruit, laudatus Joanni Sariſberienſi in Policratico atque alibi, nec non Baleo III. 5. & Pitſeo p. 233. Inter *carmina* quæ de rebus diverſis plura compoſuit, unum breve *in Monachos:* ſed ſine auctoris nomine edidit Matthias Flacius (*c*) inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto

(*a*) Ipſe tamen Oudinus pag. 496. notat Joannis Guallenſis *Manipulum florum* continuatum & ſuppletum poſt illius mortem a *Thoma* de Hibernia An. 1290.

(*b*) Nota ad Ughellum Tom. 3. editionis novæ pag. 541.

(*c*) Obſervatum hoc Polycarpo Leyſero τῷ μακαρίτῃ in hiſtoria Poetarum medii ævi pag. 432.

pto Eccleſiæ ſtatu Poemata, Baſil. 1557. 8. p. 489. Quia breve eſt, etiam hoc loco cum bona Lectoris venia legetur.

Sacrilegis monachis emtoribus Eccleſiarum
Compoſui Satyram, carmen per ſecula clarum,
Quam quia vir magnus corroborat Hugo *Dienſis*,
Noſter amicus eam legat Otto *Sueſſionenſis*.
Ordo monaſticus Eccleſiaſticus eſſe ſolebat,
Pura cibaria dum per agreſtia rura colebat,
Nulla pecunia, nulla negotia præpediebant,
Sobria copia, parva colonia ſufficiebant,
Pro venialibus & capitalibus invigilabant,
Tam venialia, quam capitalia noſtra piabant:
Sed miſerabilis & lachrymabilis eſt ſibi factus,
Poſt venialia, ſub capitalia damna redactus.
Ordo monaſticus Eccleſiaſticus eſt violenter,
Eccleſiaſtica comparat omnia dona patenter;
Ordo monaſticus Eccleſiaſticus eſt ſine ſenſu,
Æſtimat omnia ſpiritualia divite cenſu.
Ordo monaſticus Eccleſiaſticus eſt ſine cauſa,
Clamat ad oſtia ſpiritualia jam ſibi clauſa.
Ordo monaſticus Eccleſiaſticus eſt ſine fructu,
Intrat ovilia, deſuper oſtia non ſine luctu.
Ordo monaſticus Eccleſiaſticus unde vocatur,
Quando rapacibus atque tenacibus aſſimilatur?
Terra, pecunia, templa, palatia magna parantur:
Unde ſuperbia, quid per inania ludificantur.
Lucifer extulit, & Deus expulit, & cruciatur.
Sed duo crimina per ſua nomina nolo notare,
Quæ ſapientia vel reverentia neſcit amare:
Dicere planius eſt inhoneſtius, ultro patebit,
Ultro quis audiet, ultro ſubaudiet, ultro docebit.
Sed Dominus meus omnipotens, Deus omnicreator,
Inſipientibus & ſapientibus auxiliator,
Hæc prius auferat, & bona conferat, ut mereantur
Spiritualia quærere paſcua, ne moriantur.

Gvalterus, *Gauterius*, *Galterius*, *Galcherus*, *Galterus*, *Gauthierus*, *Waltherus*, *Gualterus*, Anglus, *S. Albani* Monachus Ord. S. Benedicti, Bibliothecarius & Præceptor circa Annum 1180. *De libris Eccleſiæ* ſcripſiſſe traditur Baleo X. 59. & *Anglicarum rerum Chronicon* apud Pitſeum p. 845.

Gvalterus Anglicus, Præceptor Guilelmi Junioris, Regis Siciliæ, atque inde Archiepiſcopus Panormitanus, defunctus An. 1177. de quo Rochus Pirrus in Tomo primo Siciliæ ſacræ. Ex ſcriptis ejus nihil vel a Baleo XIII. 73. vel a Pitſeo pag. 141. memoratur præter rudimenta Latinæ linguæ, quibus ſcilicet Guilelmum imbuit.

Gvalterus Archidiaconus Eccleſiæ Morinorum Ternanenſis, ſcriptor *Vitæ Caroli Boni*, Comitis Flandriæ, interfecti An. 1127. quæ obvia in Actis Sanctor. 2. Martii Tom. 1. pag. 163. dicata ab auctore Joanni, Epiſcopo Tarvanenſi qui An. 1130. diem obiit. Ediderat tacito nomine ſuo Sirmondus Pariſ. 1615. 8.

Gvalterus Canonicus Regularis *Aroaſienſis* circa Annum 1162. cujus *vita S. Monicæ* ex Confeſſionibus S. Auguſtini, filii ejus, collecta exſtat in Actis Sanctor. Tom. 1. Maji 4. pag. 474. & *hiſtoria translationis reliquiarum ejus Aroaſiam* pag. 481. cum notis Papebrochii.

Idem

Idem Gualterus fortaſſe ſcriptor *Vitæ S. Auguſtini*, *quam edidit* Jacobus Hommey in ſupplementum Patrum p. 570. ſeq. Vide p. 639.

Gualterus Aurelianenſis Epiſcopus An. 871. cujus *Capitula XXIV.* edita cum Concilio Duziacenſi & Hincmarorum Epiſtolis quibuſdam, atque illuſtrata notis a Lud. Cællotio S. I. Pariſ. 1658. 4. & cum notis recuſa in Tomo octavo Conciliorum Labbei pag. 637. & in Veneta Coleti editione Tom. X. ſed ſine notis in Conciliis Harduini Tom. V. pag. 459. ad Annum 858. licet Cellotius referat ad Annum 871.

Gualterus Bakerus de Svvinborn, Anglus, Auguſtinianus circa Annum 1320. Latine vertit ex Gallico *Thomæ de la More* Hiſtoriam de vita & obitu Eduardi II. Angliæ Regis. Vide Pitſeum p. 846. & Voſſium p. 506. Exſtat in Guil. Cambdeni ſcriptoribus rerum Anglicarum. Francof. 1602. fol.

Gualterus Bederichvvortus (ex quo duos facit Poſſevinus, *Gualſcherum Bedergevvorth* & *Gualterum Bederychvvorth*) Anglus, Benedictinus Burienſis circa Annum 1360. præter ea quæ patrio idiomate compoſuit, ſcriptor etiam Commentarorium in IV. Sententiarum libros, Lecturarumque ſcholaſticarum. Vide Pitſeum pag. 469. qui etiam *Moralitates* ejus *ſuper Pſalterium* commemorat.

Gualterus Bibliothecarius quem e Pitſei p. 247. Cangius memorat, non diverſus eſt a *Gualtero S. Albani*, de quo ſupra.

Gualterus Bovver. infra in *Joanne Fordun*.

Gualterus Brinkleus ſive *Brinkelius* Anglus, Ord. Minor. circa Annum 1310. ſcripſit commentarios in varios libros Ariſtotelis, & in Magiſtrum Sententiarum: nec non Diſtinctiones Scholaſticas & Determinationes. Vide Pitſeum pag. 395. & Waddingum p. 148. ſeq.

Gualterus Britte ſive *Brithus* Anglus, Matheſeos peritus, famæque Joan. Wiclefi vindex, ſcripſit circa Annum 1390. Theoremata planetarum, tractatum algoriſmalem, atque alia de rebus Mathematicis, teſte Pitſeo pag. 548. His Baleus VI. 94. addit etiam librum de auferendis Clero poſſeſſionibus.

Gualterus de Brugis, Ord. Minor. infra, *Pictavienſis* Epiſc.

Gualterus Buckdene ſive *Bucdenus* Anglus, Ord. Præd. ſcriptor Quæſtionum Theologicarum, apud Pitſeum p. 846. & Baleum XII. 53. ex Boſtono Burienſi. Nec plura Jacobus Quetif Tom. I. pag. 726.

Gvualterus Burley, ſupra, *Burlæus* Tom. I. p. 306. ſeq.

Gualterus Calenius, Cambro Britannus circa Annum 1120. Archidiaconus Oxonienſis, de quo ſupra pag. 10. ubi de *Galfredo* Monemuthenſi. Vide Baleum II. 65. huic Gvaltero tribuentem geſta ſui temporis, & continuationem hiſtoriæ veteris ex Britannia advectæ & per Galfredum Latine redditæ. Vide infra *Gualterus Mapes*.

Gualterus Cancellarius, cujus liber *de bellis* quibus ipſe utriuſque fortunæ particeps interfuit *Antiochenis* An. 1115. feliciter geſtis, atque An. 1119. infeliciore ſucceſſu. Edidit Bongarſius in geſtis Dei per Francos pag. 441. 466. Caſparis Barthii notæ obviæ in Joannis Petri a Ludevvig reliquiis Veterum monumentor. Tom. 3. pag. 369. ſeq. Pro capacitate ingenii ſui *vi carceris hebetati*, cladem Rotgeri, Pincipis Antiocheni deſcribere ſe ait Gvalterus pag. 449.

Magiſter *Philippus Gualterus de Caſtellione*, Inſulanus (*a*) Præpoſitus Canonicorum Tornacenſium, ſcripſit Q. Curtii inſiſtens veſtigiis (*b*) *Alexandreidem* ſive poema heroicum de rebus geſtis

(*a*) Monoſtichon apud Henricum Gandavenſem cap. 20.

Inſula me genuit, rapuit Caſtellio nomen.

Sed in brevi vita Gualteri, quam Alexandreidi præmiſit Sebaſtianus Linck, diſtichon legitur hunc in modū.

Inſula me genuit, rapuit Caſtellio, nomen
Perſtrepuit modulis Gallia tota meis.

(*b*) Vide Biblioth. Latin. II. 17. pag. 442. & IV. 2. pag. 722.

ſtis Alexandri Magni, elegans pro illa ætate, *libris X.* quorum ſingulorum primæ litteræ referunt nomen (*a*) *Gvillermus:* dicavit enim illos Gvillermo II. qui Archiepiſcopus Remenſis fuit ab Anno 1176. ad 1201. Hoc poema circa Annum 1280. quo tempore ſcripſit Henricus Gandavenſis, in ſcholis Grammaticorum tantæ dignitatis fuit, ut præ illo veterum Poetarum lectio negligeretur: neque tamen tantum Gvaltero Alanus Inſulenſis præſtat, ut niſi judicium iſtud dictaſſet illi livor, hæc Geſta Ducis Macetum, convicio *tenebroſi carminis umbræ* perſtringere debuiſſet. Poſt editionem Argentinenſem Anno 1513. 8. hos libros vulgavit Oſvvaldus Eck, dicavitque Alberto, Comiti Palatino Rheni & Duci Bavariæ, Ingolſtad. 1541. 8. ex Officina Alexandri Veiſſenborn. Hanc editionem cum variis Lectionibus, adſcriptis manu Chriſtiani Daumii τοῦ μακαρίτου, qui hujus ſcriptoris editionem cogitabat, poſſidere ſe teſtatur V. C. Chriſtophorus Auguſtus Heumannus in conſpectu reip. litterariæ pag. 65. & in Actis Philoſophorum parte XV. pag. 371. Denique Gvalteri Alexandreis lucem vidit Lugd. 1558. 4. ſingulari & nitido typorum charactere, qui propius accedit ad currentes litteras quibus in ſcribendo utimur. Veterem *Islandicam* verſionem, quam edere parabat vir peritiſſimus illarum litterarum Arnas Magnæus, ab alio viro erudito exſpectamus, qui Latinos etiam duos Codices MStos hujus ſcriptoris in uſum vertere poterit, quos ex auctione Gudiana nactus ad laudatum Magnæum miſeram.

Opuſcula rhythmica varia quæ exſtare in Bibl. Regis Galliæ Codice 5333. notat Oudinus, (*b*) non Gvalteri de Caſtellione ſunt, ſed *Gvalteri Mapes*, de quo infra. Idem vero Oudinus *libellos tres* dialogi ſcriptos more *adverſus Judæos* ſub Gualteri de Caſtellione nomine primus vulgavit ex MS. Codice Abbatiæ S. Evodii de Brana, præmiſſa etiam auctoris ære deſcripta icone: inter opuſcula ſacra aliquot Galliæ & Belgii ſcriptorum Lugd. Bat. 1692. 8. Denique Bernardus Pez Tom. 2. anecdotorum parte 2. pag. 51. ex MS. Salisburgenſi in lucem protulit Magiſtri Galteri, quem hunc Gvalterum Inſulanum eſſe ſibi perſuadet, tractatum *de SS. Trinitate*. Auguſtæ Vindel. 1721. fol. Vide laudati Pezii diſſ. iſagogicam p. XXII.

Gvalterus Cardinalis. infra, *Winterbornus*.

Gvalterus Catchepollus, Juſperitus Anglus, cujus librum *de conſtitutionibus Angliæ* laudat Pitſeus p. 846. ex Balei XII. 42.

Gvalterus Cattonus, aliis *Gathonus*, Lelando cap. 298. *Chattodunus*, Anglus, Ord. Minor. Papæ Clementis IV. Pœnitentiarius obiit Avenione An. 1343. Scripſit teſte Baleo V. 57. *Commentarios in libros Sententiarum: Reſolutiones Quæſtionum*, *Adverſus Aſtrologos*, & *De paupertate Evangelica*. Eadem Pitſeus pag. 451.

Gvalterus Ceptonus, Anglus Ord. Minor. cujus nihil niſi *Commentarios in IV. libros* Sententiarum a Pitſeo pag. 846. memorari video: nec fortaſſe erret qui eundem cum ſuperiore eſſe ſuſpicetur.

Gvalterus ſive *Gauterius* Monachus *Cluniacenſis* poſt Annum 1141. *de Miraculis B. Virginis Mariæ* ad Monachum S. Venantii libellus apud Labbeum T. 1. Bibl. novæ MSS. p. 650. 655.

Gvalterus de *Conſtantiis* ſive *Conſtantienſis*, An. 1182. Lincolnienſis apud Anglos Epiſcopus, deinde Archiepiſcopus Rothomagenſis ab Anno 1184. ad 1208. Vide Sammarthanos Tom. 1. p. 580. ſeqq. Ejus *Epiſtola ad Hugonem Dunelmenſem*, apud Rogerum Hovedenum in ſcriptoribus Anglicarum rerum a Cambdeno editis. Alias ad diverſos memorat Pitſeus pag. 263. ſpeciatim *ad Ra-*

(*a*) Pagius ad Annum 1102. num. XIII.

(*b*) In Vita præmiſſa libellis contra Judæos & Tom. 2. de S. E. p. 1668.

dulphum de Diceto & *de peregrinatione Regis Richardi*, librumque *ſuper negotiis Juris*.

Gvalterus Cornutus Archiepiſcopus Senonenſis qui An. 1241. obiit. Ejus *hiſtoria ſuſceptionis Coronæ ſpineæ Jeſu Chriſti, quam Ludovicus Rex a Balduino Imperii CPol. herede obtinuit ac Pariſiis reportavit An.* 1239. apud Andream du Cheſne Tom. V. ſcriptor. de rebus Franc. p. 407. 411. Vide Bulæi hiſt. Academiæ Pariſ. Tomo 3. pag. 170. ſeq.

Gvalterus Conventrienſis (apud Lelandum cap. 227. *Conventuenſis* ſive *Conventrenſis*) ſcripſit *Memoriale*, ſive Hiſtoriam ab Origine Britannorum ad ſua tempora, ſive ad Annum 1296. MS. in Angliæ Bibliothecis. Vide Oudinum T. 3. pag. 610. Secutus eſt Gualterus Galfredum Monumethenſem, Henricum Huntingdunenſem, Marianum Scotum, Rogerum Hovedenum, &c.

Gvalterus Daniel, ſub Ealredo Abbate, qui An. 1066. obiit, Monachus Rievallenſis, Ordinis Ciſterc. ipſe defunctus An. 1070. Ex ſcriptis ejus apud Lelandum cap. 170. memorantur *Centum ſententiæ*. *Centum homiliæ*. *Epiſtolæ*, juſtum Volumen. *De Virginitate Mariæ* & libri duo *de conceptione ejus contra Nicolaum de S. Albano* Monachum. *Expoſitio ſuper*, Miſſus eſt Angelus Gabriel. *De honeſta virginis formula*. *De onere jumentorum Auſtri*, Eſaiæ XXX. 6. libri duo. *De vera amicitia* libri quinque. Eadem Baleus III. 3. Pitſeus pag. 234. Poſſevinus &c.

Gvalterus Diſſæus ex Diſſo Sudvolciæ ſive Sudovolgiæ oppido Anglus, Carmelita, defunctus circa An. 1403. Scripſit teſte Lelando cap. 450. *Commentarios in aliquot Pſalmos*. (apud Pitſeum p. 579. & Poſſevinum, *in quoſdam ex primis Pſalmis collectanea, maxime ex Auguſtino & Anſelmo*.) *Contra Lolhardos* & Wiclefiſtas. *De ſchiſmate Eccleſiæ*, & *Sermonum libros II.* de tempore & de Sanctis. Eadem Trithemius cap. 676. His Baleus VII. 26. addit *Lecturam Theologiæ*. ſive ut Pitſeus pag. 579. *in Magiſtrum Sententiarum*: & *Quæſtiones* ac *Determinationes* varias. *Epiſtolas ad Urbanum VI. & Bonifacium IX. & ad Præſides Eccleſiarum*.

Gvalterus Duffeldius, Matthæo Paris ad Annum 1243. *Suſeld*, Epiſcopus Norvicenſis, vir *eleganter litteratus, moribus, fama, genere pollens*. Idem Matthæus ad Annum 1347. refert quædam ex Epiſcopi illius Concione habita Londini cum portio ſanguinis Chriſti in Angliam miſſa, ut ajebant Hieroſolymis, deferretur manibus Regis Henrici III. publica & ſolenni pompa ad templum S. Petri Weſtmonaſterienſe.

Gvalterus Duri dentis, Theologus Anglus, ſcriptor *commentariorum in Evangelium Lucæ*, laudatorum Baleo XII. 27. Pitſeoque pag. 847.

Gvalterus Elvedenus Grantæ Girviorum ſive Cantabrigiæ bonis litteris & rerum Aſtronomicarum imbutus ſtudio compoſuit *Calendarium cum tribus cyclis decemnonalibus*, ut refert Lelandus cap. 511. ex quo etiam apud Baleum XI. 28. *decemnonalibus* legendum pro *decennalibus*, atque eadem menda expungenda apud Pitſeum pag. 847.

Gvalterus Emingſorthenſis, infra, *Hemmingsfordius*.

Gvalterus Eſtonus ſive *Heſtonus*, vide infra, *Heſſodunus*.

Gvalterus Eveshamenſis ſive Eoveshamenſis, Monachus Anglus circa Annum 1240. cujus libellum *de re Muſica* (ſive ut apud Pitſeum eſt pag. 312. & Baleum III. 100. *de Muſica ſpeculatione*,) laudat Lelandus cap. 252. poſt eximias Boethii, Osburnique ſive Osberni Durovernenſis & Richardi Abbatis Fontanenſis Claravallenſiſque de eodem argumento lucubrationes.

Gvalterus Exceſtrenſis Anglus Ord. Præd. An. 1301. ſcriptor *Vitæ Gvidonis, Comitis Warvvicenſis*, ut ex Balei X. 78. Pitſei pag. 387. & Voſſio pag. 495. Jacobus Quetif Tom. 1. p. 492.

Gvalterus Flander, vide *de Caſtellione*, atque infra, *de Inſulis*.

Gval-

Gvalterus Galenius qui eſt Cangio, aliis *Calenius* de quo ſupra.

Gvalterus Giſburnenſis allegatur a Matthæo Weſtmonaſterienſi ad Annum 1291. Vide mox *Hemmingsfordius*.

Gvalterus Hemlingtonus Anglus, Monachus S. Albani. Vide infra *Radulphus* de S. Albano.

Gvalterus Hemmingsfordius, Canonicus de Giſſeburne, obiit An. 1347. Lelando cap. 296. *Hemengoburgus* ſcriptor *Chronicorum de geſtis Regum Angliæ* ab An. Chriſti 1066. ad 1273. Prodierunt in Tomo ſecundo Thomæ Galæi. Oxon. 1687. fol. Idem *Gauthierus* ſive *Walterus Emingforthenſis*, cujus Hiſtoriam *de rebus Eduardi I. II. & III.* ab Anno 1273. ad 1308. idem Galeus novo Tomo dare voluerat, ac noviſſime in lucem protulit Thomas Hearne (*a*) Oxon. 1731. 8.

Gvalterus Heſſodunus, Pitſeo p. 468. *Heſtonus*, Cangio *Eſtonus*, Anglus Carmelita circa Annum 1350. Ejus *quæſtiones de anima* Lelandus cap. 404. memorat. * Non ad alium Gualterum pertinere credo expoſitiones ſuper univerſalia, ſuper librum prædicabilium Porphyrii, ſuper librum prædicamentorum; ſuper ſex principia, & librum periermenias, ficut & quæſtionem de univerſalibus, quæ omnia continet Codex Taurinenſis MS. Latinus 456. T. 2. Codicum MSS. Bibliothecæ Taurinenſis p. 107.

Gvalterus Hiltonus, Carthuſianus Anglus circa Annum 1430. inter Myſticos Theologus memorabilis, inter cujus ſcripta Baleus VII. 83. laudat *Muſicam, Eccleſiaſticam*, ponitque initium operis: *Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris*, quibus verbis incipiunt *libri de imitatione Chriſti*, qui ad *Thomam* de *Kempis* referuntur. Et Henrico Warthono judice (*b*) *celeberrimum illud opus, non minus æquo jure ſibi forſan vindicare hic Gvalterus queat, quam Thomas Kempenſis, aut quivis alius. Extant enim in Bibliotheca Lambethani bini Codices MSS. & alibi plures, qui tres priores operis illius libros complectuntur*, *titulo* Muſicæ Eccleſiaſticæ. *Codicum alter*, Hiltoni *nomen præ ſe fert, illumque ejuſmodi opus conſcripſiſſe, Baleus confirmat*. Liber eidem Baleo memoratus, *de aſcenſionibus ſpiritualibus* & alter, *ſcala ſpiritualis* ejuſdem argumenti ſunt cum *ſcala perfectionis*, ſive libris duobus de vita contemplativa, ad mulierem quandam devotam, quos Warthonus teſtatur Anglice non Latine ab eo ſcriptos eſſe. Baleus tamen utriuſque Latina affert initia, notans præterea ſcripſiſſe ad Magiſtrum Joannem Torpe, *de conſolatione in tentationibus*, tum *de utilitate religionis*, *de communi vita ad Laicum: Baculum contemplationis*, *ac de idolo Cordis*. *De remediis contra tentationes Carnis*, & *de tolerandis imaginibus*. *De utilitate Religionis*. Addit Pitſeus p. 624. librum *de origine Religionis* & alium *de ejus prærogativa*. *De caſtitate & munditia ſacerdotum*. *De modo ſancte vivendi*.

Hubertus Gvalterus ſive *Gvalteri* Anglus ex Sarisberienſi Epiſcopo Archiepiſcopus Cantuarienſis ab Anno 1193. ad 1205. Vide Warthoni Angliam Sacram Tom. 1. pag. 114. Hunc Pitſeus p. 273. ex Balei III. 56. notat *Conſtitutiones Synodales*, & *Sermones* ſcripſiſſe & *Epiſtolas contra Sylveſtrum Giraldum*, additque luculentam habuiſſe *orationem in Coronatione Regis* Johannis A. 1197.

Gvalterus Hunte, ſive *Venantius*, Anglus, Carmelita, defunctus admodum ſenex Oxonii 1478. Hujus ſcripta apud Lelandum cap. 577. Trithemium & Petrum Lucium in Bibliotheca Carmelitica, Baleum VIII. 39. Pitſeum pag. 667. Simlerum in Bibliotheca, Poſſevinum in apparatu, & Alegrium in paradiſo Carmelitici decoris p. 362. hæc ſunt: *Enarrationes IV. Evangeliorum*. *Actorum in Synodo Ferrarienſi & Florentina, ubi Anglorum nomine nuncium egit,*

(*a*) Journal des Sav. 1731. pag. 132. De MSS. Codicibus vide Oudin. Tom. 3. p. 441.

(*b*) Auctario ad Uſſerium de Sacris & Scripturis vernaculis pag. 443.

A. 1438. *libris VI. De rebus in iiſdem Conciliis geſtis libri duo . De proceſſu Concilii ſacri . Certamina Latinorum contra Græcorum articulos . De Eccleſiæ auctoritate . De Pontificum Juriſdictione atque univerſali Dominio . De cleri univerſali Dominio . De præcellentia Petri . De præſtantia Eccleſiaſticæ dignitatis . De religioſorum prærogativa . De ſtatu fratrum mendicantium . De regalitate Chriſti & paupertate ejuſdem . Contra mulieres doctrices . De fœminarum communione . De Eccleſiæ Symbolo . De Prædeſtinatis . Commentarii in IV. libros Sententiarum . Lecturæ Theologicæ . Diſputationes . Sermones XXVII. Abbreviationes Petri Comeſtoris . Excerptiones XII. Chronicorum* , incip. *Johannes filius junior Henrici . Hiſtoriarum epitome* , incip. *Ovidius Naſo ſic dictus eſt quia . Tabula* , ſive index *in Gvilelmum Pariſienſem de virtutibus & de vitiis . Vocabularium Latinum* . & *De vigore litterarum* , incip. *A* , *vocalis* , *aliquando mutatur per* .

Gvalterus Flander *de Inſulis* . Supra *de Caſtellione* .

Gvalterus alter *de Inſulis* , Epiſcopus Magalonenſis , ſi Henrico Gandavenſis cap. 19. & Trithemio cap. 462. credimus , ad petitionem Præpoſiti & clericorum Inſulenſis Eccleſiæ ſcripſit *Commentarium in Pſalterium* . Sed commentariorum in Pſalmos auctor non Gualterus ſed *Letbertus* , Abbas S. Rufi , cujus opus *de floribus Pſalmorum* ex Auguſtino , Caſſiodoro aliiſque (quod tribus voluminibus in fol. MS. vidiſſe ſe teſtatur Oudinus) Gualterus miſit ad Robertum Præpoſitum Inſulanum , ut ex Gualteri Epiſtola facile probat Antonius Pagi ad Annum 1102. num. XI. ſq. Epiſtolam illam vulgavit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 289. (editionis novæ p. 461.)

Gvalterus de *Jortz* ſive *Jorſius* (Joyce) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1308. Archiepiſcopus Armachanus & primas Hiberniæ , ſcripſit *Summam Theologiæ in IV. libros Sententiarum . Promtuarium Theologiæ* libris III. *Quæſtiones* varias , & *de peccatis in genere* ac *de peccato originali* . Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 513. Baleum IV. 90. & Pitſeum pag. 397. ſeq. Commentarius in primos Pſalmos Davidicos , qui huic ab Ambroſio de Altamura pag. 98. tribuitur , Gualteri eſt Diſſæi , de quo dixi ſupra p. 114.

Gvalterus Kellave ſive *Kellanus* Anglus & Monachus Carmelitanus in Cœnobio Alvertonenſi , defunctus circa Annum 1367. Vide Pitſeum p. 501. qui ejus *Quodlibeta Theologica* , *Determinationes* , *Sermoneſque* memorat ex Balei X. 41.

Gvalterus Abbas S. Martini , *Laudunenſis* circa Annum 1148. cujus brevis Epiſtola ad Gerauldum Tornacenſem Epiſcopum in Dacherii ſpicilegio Tom. 2. pag. 445. (editionis novæ T. 3. p. 500.) De hoc Gualtero vide appendicem ad Guiberti Novigentini opera ab eodem vulgata Dacherio pag. 547.

Gvalterus de Mauritania , Rhetoricam profeſſus in monte S. Genovefæ , denique Epiſcopus *Laudunenſis* ab Anno 1155. ad 1174. Vide Dacherium ad Guibertum de Novigento pag. 819. ſeq. & 833. ſeq. Hujus Epiſtolas edidit idem Dacherius Tom. 2. ſpicilegii pag. 459. ſeq. (editionis novæ T. 3. pag. 529.) 1. eſt *ad Gvilelmum Monachum* , de effectibus Baptiſmi per Miniſtrum qualemcunque : 2. *ad univerſos fideles* , retractationem continens duriorum quorundam quæ de Chriſto. (*a*) & de incarnationis myſterio ſcripſerat . 3. *ad Theodoricum* qui negabat eſſentiam *Dei* ubique adeſſe . 4. *ad Albericum* qui Chriſtum mortis metu contriſtatum inficiabatur . 5. contra *Petrum Abælardum* . Hæ Epiſtolæ occurrunt etiam in Bulæi hiſtoria Academiæ Pariſ. ad Annum 1120. De Epiſtola *ad Hugonem* , Priorem S. Victoris quam idem habet Bulæus Tom. 2. pag. 64. ſub nomine alieno *Gvilelmi* de Mauritania , vide Oudinum Tom. 2. pag. 1200.

Gval-

(*a*) Adde Pezium Tom. 1. anecdot. parte 2. pag. 328. & diſſ. iſagogic. pag. LXXI.

Gvalterus qui in Epiſcopatu *Magalonenſi* An. 1108. Gothofredo
..... ſucceſſit filius ejus:
Filius obſequio, filius officio,
Doctus & aſtutus, per verſus clarus, acutus.
Magnus conſilio, magnus & eloquio.
Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Chriſt. pagina 566. ubi non ferunt cum Inſulano hunc confundi a Trithemio cap. 462. Certe cum Gualtero de Caſtellione, ſcriptore Alexandreidos, confundi non debet, qui centum fere annis fuit junior. Sed Trithemium non valde illo nomine reprehendendum, conſtat ex illis quæ ſupra in *Inſulano*.

Gvalterus Mapes ſive *Mapus*, aut *Mapæus:* Joanni Seldeno ad Fletam pag. 524. *Mapezius*, Henrici II. Regis Sacellanus circa Annum 1210. Archidiaconus Oxonienſis quem cum Gualtero *Calenio* confundit Lelandus c. 157. *Carmina* ejus *rhythmica* complura, quibus mala Romanæ curiæ & Prælatorum vitia perſtringit, vulgata ſunt a Flacio in poematibus doctorum piorumque virorum de corrupto Eccleſiæ ſtatu Baſil. 1546. 8. p. 133. 149. 152. ſeq. & in Joannis Wolfii memorabilibus T. 1. p. 430. 443. Vide Polycarpi Leyſeri hiſtoriam poeſeos medii ævi pag. 777. ſeq. qui & ipſe *Querelam ad Papam*, quæ incipit: *Tanto viro locuturi*, emendatiorem pag. 779. 784. edidit ex MS. Codice Biblioth. Academiæ Lipſienſis. Carmen *in Romam*, quod incipit: *Roma mundi caput eſt, ſed nihil capit mundum*, habet etiam Baleus III. 61. qui inter illius ſcripta refert præterea hæc: *de fide Trinitatis* Carmen quod incipit: *Multis a confratribus pridie rogatus*. Aliud *de Maria Virgine*: ſed & *Cambriæ epitomen*, *Topographiæ compendium*. *Commendationes* (Sylveſtri) *Giraldi*, & *in Ciſtercienſes Monachos*.

Gvalterus S. Martini, ſupra Abbas *Laudunenſis*.

Gvalterus Mauclerc, ſive *Malus Clericus*, Anglus, ex Epiſcopo Carleonenſis Monachus Ord. Præd. obiit Oxoniæ An. 1248. Vide Pitſeum pag. 848. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 120. ſeq. qui notat litteras quaſdam ejus legi in Joan. Henrici Heiſteri opuſculo de ſuffraganeis Colonienſibus & in antiquis conſtitutionibus regni Angliæ, Londini editis 1672. fol. p. 100.

Gvalterus de Mauritania, ſupra *Laudunenſis* Epiſc.

Gvalterus ex Auſtrali Cambria, ſive Wallia *Morganius*, ſive *Morganenſis*, Abbas Ordinis Ciſtercienſis circa Annum 1219. cognitione rerum naturalium & Muſarum elegantiorum cultu celebratur a Lelando cap. 256. atque inde a Baleo III. 65. & Pitſeo pag. 294. Perhibetur carmine ſcripſiſſe *de avibus* cæteriſque *animalibus*.

Gvalterus, Grammaticus in Studio, ſive Academia *Neapolitana*, cujus obitum luget Petrus Blæſenſis Epiſtola 154.

Gvalterus Archiepiſcopus *Panormitanus*, ſupra, *Anglicus*.

Gvalterus Parcherus, ſive *Parkerus*, Cornubienſis, Anglus, qui præter *Sermones* ſcripſit *oculum Sacerdotis* ejuſque dextram partem ac ſiniſtram. Vide Baleum XII. 61. & Pitſeum p. 848.

Gvalterus, ſive *Galterus* de *Brugis*, Ordinis Minorum, Epiſcopus *Pictavienſis* ab Anno 1271. ad 1306. quo exauctoratus a Clemente V. provocavit ad Concilium, & membranam appellationis ſecum tumulari in æde fratrum Minorum Pictavienſium, moriturus juſſit. Vide Sammarthanos Tom. 3. Galliæ Chriſtianæ pag. 895. ſeq. Texuit, iiſdem Sammarthanis teſtibus, MS. in tabulario Epiſcopatus, *Catalogum Præſulum ſedis ſuæ*. Præterea *Tabulam Theologiæ*, ſive *Tabulam originalium nominum ſuper univerſam Scripturam*, incip. *Abel eſt nomen ſignificans luctum*. MS. in variis Bibliothecis, ut notat Waddingus pag. 148. Commentarium *in libros Magiſtri Sententiarum*. *Quodlibeta*. *Quæſtiones diſputatas*. *Sermones* per Annum. *Rudimenta pro Concionatoribus*. & *Tractatum de Pœnitentia*. Meminere Tri-

Trithemius cap. 461. Svveertius p. 295. & præcipue Valerius Andreas in Bibliotheca Belgica pag. 300. His adde *excerpta in ſanctis Patribus*, *Auguſtino*, *Gregorio*, *Hieronymo*, *Ambroſio*, *Hilario*, *Iſidoro*, *Origene*, *Caſſiodoro & aliis:* de quibus Oudinus Tom. 3. pag. 565.

Gvalterus recluſus, Anglus, Auguſtinianus circa Annum 1280. Scripſit *de Mundi contemtu*. *De vita ſolitaria*. & *Meditationes*, ut notant Baleus IV. 49. & Pitſeus p. 360.

Gvalterus Reginaldus, ſeu *Raynaldus*, Anglus, ex Theſaurario Regis Eduardi II. & Epiſcopo Vigornienſi Archiepiſcopus ab Anno 1313. ad 1327. (*a*) Cantuarienſis. Nihil ab eo ſcriptum reperitur præter *Conſtitutiones Eccleſiaſticas provinciales* in Synodis Londinenſibus atque Oxonienſibus. Vide Pitſeum p. 420.

Gvalterus Rievallenſis, ſupra, *Gvalterus Daniel*.

Gvalterus Prior S. Andreæ in *Scotia* circa Annum 1190. Vide Pezii anecdota T. 1. parte 2. p. 337.

Gvalterus Teringtonus, ſive *Tyrington*, Anglus, Juriſconſultus, cujus *Caſus quorundam Decretalium* & Commentarium *in quaſdam Conſtitutiones* evolviſſe ſe in monaſterio Rameſienſi teſtatur Baleus XII. 67. Eorundem ſcriptorum ex Baleo meminit Pitſeus p. 848.

Gvalterus Tervanenſis ſive *Tarvanenſis*. Supra *Gvalterus Archidiaconus*, & p. 5. *Galbertus*.

Gvalterus Venantius, ſupra, *Gualterus Hunte*.

Gvalterus Prior *S. Victoris* Pariſ. ſcriptor *quatuor librorum* multa ſcitu digna continentium quorum exempla bina MSta in Biblioth. S. Victoris Pariſ. vidiſſe ſe teſtatus eſt Launojus de varia Ariſtotelis fortuna cap. 3. pag. 29. *Contra manifeſtas & damnatas etiam in Conciliis hæreſes, quas Sophiſtæ Abailardus, Lombardus, Petrus Pictavinus*, & *Gilbertus Porretanus, quatuor labyrinthi Franciæ, uno ſpiritu Ariſtotelico afflati, libris Sententiarum ſuarum acuunt, liniunt, roborant*. Vixit circa Annum 1180. Vide Bulæum Tom. 2. hiſt. Academ. Pariſ. pag. 404. 629. Oudinum Tom. 2. pag. 1569. * Mabillonius in Analectis pag. 54. nov. edit. meminit libri hujus Gualterii, quem non Priorem, ſed Abbatem nominat, ſcripſiſſe vero ait libros quatuor contra quatuor labyrinthos Franciæ, ideſt Abælardum, Petrum Lombardum, Petrum Pictavienſem, & Giſpertum Porretanum; refert etiam ibi fragmentum ex eodem libro deſumptum de Abailardo.

Gvalterus Wiburnus, Anglus, Ord. Minor. circa Annum 1367. ſcripſit *encomium Chriſtiparæ Virginis* Carmine Hexametro, ut notavit Lelandus cap. 331. Addunt Baleus IV. 23. & Pitſeus pag. 500. alia etiam, & Chriſti laudes ſcripſiſſe carmine: proſario autem ſermone *Proprietates terræ* ut habet Baleus, quod Pitſeus, *proprietates terræ ſanctæ* extulit.

Gvalterus Winterbornus Anglus Ord. Præd. Eduardi primi (*b*) Angliæ Regis, a Conſiliis & Confeſſor & R. E. Cardinalis S. Sabinæ ad A. 1304. ad 1305. Scripſit *Summam Theologicam* ſive *Commentarios in IV. libros Sententiarum*, *Quæſtiones Theologicas* & tractatum *de peccato originali*. *Poemata* varia & *Orationes*. *Sermones* coram Rege habitos, & *ad Clerum exhortationes*. Vide Baleum IX. 85. Pitſeum p. 389. ſeq. Georg. Joſephi Eggs purpuram doctam T. 1. pag. 282. atque inprimis Jacobum Quetif T. 1. p. 496.

Gvalſaneus Flamma, ſupra pag. 15. *Galvaneus*.

Gvalterus de *Vinoſalvo* apud Lelandum cap. 207. non alius eſt a *Galfredo* de quo ſupra pag. 12. ſeq. & qui in viri doctiſſimi Zachariæ Lundii Codice *Gamfredus*, ſicut etiam apud V. C. Hermannum ab Hardt Tom. V. Concilii Con-

(*a*) Henrici Warthoni Anglia ſacra T. 1. pag. 117.

(*b*) Guilelmum primum male nominat Lelandus cap. 306.

Conſtantienſis pag. 118. Hujus Gamfredi *poetriam novam* erudito commentario laudati Lundii illuſtratam poſſidere ſe MS. Hafniæ, ſignificavit mihi vir ſupra laudes Joannes Grammius.

Gvalterus de Witleſey, Hiſtoricus Anglus, ſæpius laudatus a Simone Guntone & Simone Patricio, in hiſtoria Eccleſiæ Petroburgenſis, edita a Patricio Anglice Lond. 1686. fol. Vide Acta Erudit. Tom. 1. ſupplementi pag. 290.

Gvalterus, Tornacenſis Epiſcopus. Vide Miræi I. pag. 412. Cod. donationum.

Gvaricus Anglus circa Annum 1249. cujus commentarii *in Iſaiam* & *Hieremiam* MSti Oxoniæ, memorantur a Jacobo Longo Bibl. Biblicæ p. 756.

Gvarinus ex Abbate Pontniacenſi Ord. Ciſterc. Archiep. *Bituricenſis*, defunctus A. 1180. Vide Pagium ad An. 1181. n. XI.

Orderici Vitalis Carmen in Abbatem ſuum *Gvarinum Uticenſem* A. 1137. defunctum, in Du Cheſnii Normannicis libro XIII. hiſt. Eccleſiaſticæ Orderici p. 910.

Gvarinus ex nobili familia Guarina, *Veronenſis*, Emanuelem Chryſoloram qui An. 1415. in Concilio Conſtantienſi obiit, CPoli audivit per quinquennium, reverſuruſque in Italiam, capſas duas librorum MSS. in duabus navibus locavit. Cum altera venit, ſed demerſam alteram, perditis tantis theſauris librorum audiens, nocte una, ſi fides Pontico, (*a*) canus totus factus eſt præ dolore intolerabili. Docuit deinde Græcas Latinaſque litteras Venetiis primum, hinc Ferrariæ, Veronæ etiam ac Tridenti, tum Florentiæ: diſcipulos nactus clariſſimos, ipſe inter felices inſtauratores litterarum nomen eximium promeritus, obiit Ferrariæ Anno 1460. nonagenarius, *cum jam bis decimi tangens confinia luſtri non pede, non oculo, non ſenſu debilis ullo purpureum clara ſervaſſet voce colorem*, ut de eo Janus Pannonius (*b*) Ex duodecim ejus liberis (*c*) celeberrimus Baptiſta Guarinus, de quo mox. De Guarino patre autem præter Ponticum, Janumque, & Trithemium cap. 807. Voſſium, alioſque conſulere iuvabit Diarium eruditorum Italiæ T. XII. pag. 352. & Tom. XIII. p. 406. ſq. atque illuſtris Scipionis Maffei Veronam illuſtratam parte 2. pag. 131. ſeq. Mihi ſatis erit ſcripta ejus breviter referre:

1. *Epitome* erotematum *Grammaticæ Græcæ Emanuelis Chryſoloræ*, edita cum commentariis, ſive ut ipſe vocat, *declarationibus tumultuariis* Pontici Virunii. Ferrariæ 1509. 8. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. 24. pag. 279. ſeq. Guarinum a Chryſolora quandoque diſſentire notat H. Stephanus de inſidis Græcæ linguæ magiſtris p. 157.

2. *Epiſtola ad Jacobum Fabium*, clarum JCtum Veronenſem, cum laudibus & elogiis præceptoris ſui *Eman. Chryſoloræ*, ex quibus epitaphium ejus refert Mabillonins p. 181. Muſei Italici.

3. Latina verſio X. primorum librorum *Strabonis*, juſſu Nicolai V. ſuſcepta, & poſt ejus mortem dicata Jacobo Antonio Marcello, Senatori Veneto. Prodiit Rom. 1470. Spiræ 1472. fol. ac deinde ſæpius. Libros Strabonis ſeptem poſteriores vertit *Gregorius* Tiphernas, de quo ſupra p. 101.

4. Verſio Latina *Plutarchi* de differentia aſſentatoris & amici, (*d*) & parallelorum minorum, & de liberis educandis: nec non Vitarum Numæ, Alexandri, Cæſaris, Fabii, Marcelli, Phi-

(*a*) Ponticus Virunius in vita Chryſoloræ & Guarini, præmiſſa erotematibus Chryſoloræ, Ferrar. 1509. 8.

(*b*) *Jani Pannonii*, Quinqueeccleſienſis Epiſcopi panegyricus lectu dignus & amœnus præceptori Guarino ſcriptus Carmine heroico, familiam ducit in ejus poematibus Venet. 1553. 8.

.... *mea nec lyra dignius ullum*
Ante ſonet, quam quo didicit crepitare magiſtro.

(*c*) Janus Pannonius pag. 33. *biſſenæ juxta facies sua ſancta propago.*

(*d*) Diarium eruditor. Italiæ Tom. XII. pag. 361. & 358. ſeq.

Philopœmenis, Flaminii, Lyſandri, Syllæ, Eumenis, Niciæ, Craſſi, Dionis, ac Bruti: ſed & Homeri vitam, quæ inter Plutarchi ſcripta legitur, & Evagoram Iſocratis. De quibus dixi in Biblioth. Græca lib. IV. cap. III.

5. *Comparatio Scipionis & Caji Julii Cæſaris* quem Scipioni Guarinus præferebat, contra Pogii Florentini ſententiam. Nec tamen ideo deſierunt eſſe amici qui antea, *neque enim*, inquit Pogius, *disjunctio ſententiarum debet amicos disjungere, cum liceat diverſa ſentire ſalvo jure amicitiæ*.

6. Invectiva ſub *Andreæ Agaſonis* nomine adverſus Georgium Trapezuntium quem primas litteras docuerat. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XVI. pag. 416. 439. ſeq.

7. *Epiſtolæ*, *Orationes* & *Carmina*, laudata Trithemio cap. 807. confer quæ de illa annotantur in Diario Veneto eruditorum Italiæ Tom. XII. pag. 363. 369.

8. *Vocabularius breviloquus* cum arte diphthongandi ſive libello *de dictionibus quæ cum diphthongo ſcribuntur*, & de *accentandi* arte & *punctandi*. Baſil. 1478. 1480. Colon. 1486. fol.

9. *Inſtitutio ad Hieronymum filium*.

10. Notæ in *Valerium Maximum* & *Ciceronem de amicitia*, & *Orationem pro Sex. Roſcio*.

11. Carmina *de Polyſemis & Vocabulorum differentiis*.

12. *Vita Platonis* & *Ariſtotelis*.

13. De *Catullo* per Guarinum reſtituto dixi lib. 1. Biblioth. Latinæ cap. 5. neque præteriri debet hoc de eo Sabellici (*a*) teſtimonium, laudatum quoque in Tom. 13. Diarii Veneti p. 406. *Catullum municipem ſuum, ſitu & ſquallore confectum, lucemque ex diuturnis tenebris reformidantem, ita abſterſit, ut ſine majore rubore in publicum exire non dubitarit*. Majus etiam eſt quod de Guarino ſubjungit: *Profuit ille eximia eruditione multis: ſed morum ſanctitate optimoque vivendi inſtituto non paucis*. Alia in ejus laudem merito congeſta a præſtantiſſimo Bælio in Lexico. * Ex Epiſtolis Guarini nonnullæ vulgatæ ſunt in collectione Epiſtolarum Franciſci Barbari ab Emin. Angelo Maria Quirino adornata. Vitam Coriolani ex Plutarcho ab eo verſam ſervat MS. Codex Bibliothecæ Malateſtarum Cæſenatenſis. Codex MS. Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis Cod. 601. Latinus ſervat adhuc ineditam Guarini hujus Epiſtolam ad Blaſium Guaſconem de Poggio Florentinum. In commentariis de rebus geſtis Nicolai V. Papæ vernacula lingua a Veſpaſiano quodam conſcriptis, legimus Guarinum ex commiſſione Papæ Iliadem Homeri ex Greco vertiſſe. Scripſit & vitam S. Ambroſii Mediolanenſis Epiſcopi, vel potius illam ex Græcis a ſe collectam Alberto Sartianenſi præſcripſit. Extat præfatio illa ad Albertum in collectione quarumdam Epiſtolarum Guarini apud Martene veter. Monum. Tom. III.

In Codice MS. apud amicum meum ſingularem RR. Martium Micheli Majoris Eccleſiæ Lucanæ Canonicum extat ejuſdem Guarini ad Marchionem Ferrariæ Oratio pro revocatis in gratiam inimicis: Incipit: *Tuis ex rebus* &c. Extat ibi pariter ejus Oratio pro quodam prætore (ſcilicet Victorio Bragadino Veronenſi Poteſtate) cujus Orationis meminit Diarium Eruditorum Tom. 12. pag. 363. Incipit: *Memini, Prætor ampliſſime* &c. Tertium eſt ibi ejuſdem Guarini Epithalamium in Jacobum Perſicum & Catharinam Peregrinam. Incipit: *Fuere nonnulli* &c.

Eſt inſuper a Guarino ſcriptum procemium ad jus municipale Vicentinum, in quo mira prædicantur de prætura Franciſci Barbari. Jus illud typis prodiiſſe teſtatur Emin. Cardinalis Quirinus in ſua Diatriba præliminari ad Epiſtolas Barbari pag. CCII. quamquam in edito Guarini nomen non legitur.

Adduntur in MS. Codice Bibliothecæ Riccardianæ: *Judicium de Hermaphro-*

(*a*) Dialog. de Lat. Linguæ reparatione Tom. 4. Opp. pag. 326.

phrodito Antonii Panormitæ : *Verſus pro Satyris Juvenalis exponendis* . *Oratio in funere Eleonoræ Eſtenſis* . *Epiſtola* , & *elegi* . *Vocabula Servii ſuper Æneide* . *Verſus de differentiis* . *Excerpta* . *Contractus pro Comite Jacopino* . Vide ejuſdem Bibliothecæ catalogum pag. 225.

Baptiſta Gvarinus Veronenſis , Guarini liberorum (*a*) *minimus de ſtirpe virili* verum qui

Longe alios fratres tantum Baptiſta *verendos*
Antevenit , *quantum reliquis intermicat aſtris*
Sirius . . . . . .

Cum magna laude poſt Parentem docuit humaniores litteras Ferrariæ , clarus adhuc An. 1494. cum Trithemius librum ſuum de S. E. conderet , . qui *virum patre non inferiorem* celebrat cap. 910. Diem obiit Venetiis An. 1513. Scripta ejus quæ comperi , hæc ſunt:

Modus & ordo docendi & diſcendi : Heidelberg. 1489. 4. Argent. 1513. 8. a quo neſcio quam vere tanquam diverſus liber refertur *de modo & ordine dicendi ac differendi* , apud Onufrium Panvinium libro ſexto Antiquitatum Veronenſium pag. 165.

Ex *carminibus* ejus ſola pauca illa deliciis Poetarum Latinorum Italorum Gruterus interſerit Tomo 1. pag. 1224. 1229. quæ in laudem Jani Pannonii ſcripſit .

Reliqua apud Trithemium Onufrium ac Geſnerum memorata , *Opus dialogorum de ſecta Epicurea* , *de regno adminiſtrando* . *Orationes* & *Epiſtolæ* . *In faſtos Ovidii* . *In Epiſtolas Ciceronis* . *In Lucani Pharſaliam* . *In Catullum* a Baptiſta Gvarino emendatum expoſitiones *Alexandri Gvarini* filii , Venet. 1521. in Biblioth. Barberina . Latine ex Græco vertit Orationes quaſdam *Demoſthenis* & *Dionis Chryſoſtomi* , tum Ageſilaum *Xenophontis* , & Orationes quaſdam *Gregorii Nazianzeni* .

Omitto dicere de aliis Guarinis junioribus , ut de *Baptiſta* , pronepote , auctore Paſtoris fidelis , inter principes Italici carminis nobili , & defuncto Venetiis An. 1613. ætat. 75. de cujus vita & laudibus præter Niſſeronum , T. 25. memoriar. eruditarum p. 172. Nic. Comnenum Papadopoli Tom. 2. hiſtoriæ Gymnaſii Patavini , Apoſtolum Zenum in Muſeo Minervæ Venetæ Tom. 1. p. 74. ſeq. alioſque adire juvabit nobiliſſimum Virum Joannem Ulricum Kœnigium in vita Guarini ſcripta Germanice & præfixa Metaphraſi felici ampliſſimi Brokeſii noſtri , qua Guarini poema de infanticidio Herodis pulcherrimo metro Germanico expreſſit . De *Alexandro Gvarino* tertio , cujus Apologia Cæſaris lucem vidit Italice Ferrariæ 1632. De *Guarino Guarini* , cujus placita Philoſophica prodiere Pariſ. 1665. *Julio Cæſare Guarino* , Græcarum litterarum profeſſore Bononienſi circa Annum 1639. qui Panegyricum Græce ac Latine ſcriptum edidit . De *Petro Guarino* auctore Grammaticæ Hebraicæ , Lexicique Hebraici & Chaldaici , defuncto Pariſ. An. 1730. *Sixto Guarino* , cujus elogia & carmina exſcripta typis , Brixiæ An. 1634. De *Michaele Angelo Guarino* &c. * Præter ea multa , quæ Guarinus iſte ſcripſit , & hinc inde evulgata ſunt , vel ſaltem a multis indicata , neſcio an aliquis litteris prodiderit ſcriptam ab eodem authore epiſtolam nomine Eleonoræ Aragoniæ Ferrarienſis Duciſſæ ad Magnificum & Ampliſſimum Virum Diomedem Caraffam Comitem Magdaloni , & Regium Conſiliarium præfixam Opuſculo ejuſdem Diomedis de Officiis regentis , & boni Principis , quo MS. ſervatur in codice Bibliothecæ Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis , illud mihi deſcribendum curavi , ſuo mox tempore evulgandum .

Gvarinus Molinæus . Infra , *Gviardus* .

Gvarnerius , Abbas *Resbacenſis* , Ord. Benedict. in diœceſi Meldenſi Galliæ , ſcriptor vitæ primi Abbatis Resbacenſis , Aglii , diſcipuli S. Columbani . Vi-

(*a*) Fratres Baptiſtæ , Auguſtinus , Hieronymus , Gregorius , Emanuel & Leonellus .

de Mabillonii Acta Sanctor. Benedictin. T. 5. p. 644.

Gvarnerus Bernius, infra *Gvernerus*.

Gvarnerus ſive *Warnerus* aut *Warmer*, cognomine *Homiliarius* natione Anglus, Monachus Weſtmonaſterienſis, Ord. S. Benedicti, circa Annum 1092. a Pitſeo pag. 191. confunditur cum longe juniore Auctore Faſciculi temporum Carthuſiano, de quo infra, *Wernerus* Rœlevinck. Idem Guarnerus præter *Homilias* traditur etiam a Pitſeo ſcripſiſſe *deflorationes ſanctorum Patrum*, editas Baſileæ An. 1494. Sed Boſtonus Burienſis & Baleus X. 39. nihil ei præter Homilias tribuunt.

Gvarnerus de Rochefort ſive de Rupeforti, ex Abbate Clarævallis, Ordinis Ciſtercienſis, Epiſcopus ab Anno 1192. ad 1199. *Lingonenſis* idem cum *Garnerio* de quo Alberici locum attuli ſupra pag. 19. & de quo utique mentionem Sammarthani faciunt Tom. 2. pag. *663*. De *ſermonibus* ejus, ſive quos Bernardus Tiſſerius vulgavit Tom. 3. Biblioth. veterum ſcriptorum Ord. Ciſterc. pag. 75. ſeq. ſive quos MStos vidiſſe ſe teſtatur Oudinus Tom. 2. pag. 1620. una cum ejus *Diſtinctionibus*, ſive libro qui *Angelus* inſcribitur, nihil habeo præterea quod adjungam.

Gvarnerus, *S. Victoris Pariſienſis* Canonicus & Sub-Prior circa Annum 1170. ſcripſit opus *Gregorianum*, ſive allegoricas explicationes rerum Biblicarum, collectas ex libris & verbis Gregorii Magni Papæ, editas a Joanne Picardo, Canonico S. Victoris, Pariſ. 1608. 8. De Codice MS. quingentorum annorum qui Pariſiis in Biblioth. S. Victoris ſervatur, vide eundem Oudinum Tom. 2. pag. 1568. De aliis quibus placuit eundem laborem in Gregorii I. ſcriptis in uſum vertendis ſumere, dixi ſupra pag. 84.

Gvarricus, infra *Gverricus*.

Gudini Planctum rhythmicum circa An. 1000. effuſum Roberto Galliæ Rege, ſuper morte Conſtantii monachi Luxovienſis edidit Mabillonius Tom. III. Analect. pa. 537. (edit. novæ pag. 217.) qui incipit:

Ergo plange, pium Cantor modulando Magiſtrum
Hactenus tetendi lyram Muſicæ per ſemitas &c.
Cœlum, ſtellæ, terra, mare, homines ac beſtiæ
Ad lamentum hujus rhythmi auditum extendite,
Et Conſtantio *Sophiſtæ fidos planctus reddite &c.*

Gvelpedalus Philoſophiæ & Mathematicarum artium ſtrenuus cultor, laudatus Lelando cap. 483. ſcripſit librum *de aggregatis*, & alium *de compoſitione continui ex non quantis*. Denique librum cui titulus *Univerſalia*.

Gvernerus, *Wernerus*, *Bernerus* &c.

Gvernerius Bernius Eugubinus, auctor *Chronici Eugubini* ab An. 1450. ad 1472. quod ex Codice Biblioth. Vaticanæ primus in lucem protulit laudatiſſimus Muratorius Tom. XXIII. (XXI.) theſauri ſcriptorum Italiæ Mediolanenſis.

Gvernerus ſive *Gverricus de S. Quintino*, Magiſter Pariſienſis, Ord. Præd. defunctus An. 1245. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 113. ſeq. & de Commentariis ejus *in Proverbia*, *in Cantica*, *librum Sapientiæ*, *Eccleſiaſticum* & *Pauli Epiſtolas*. Nam *poſtillæ ſuper Pſalterium*, Tornaci MStæ, ab aliis ad Gverricum Igniacenſem referuntur, qui Tornacenſis Scholæ Magiſter fuit, de quo mox infra.

Gverno Monachus S. Medardi, Sueſſionenſis, in ultimo Confeſſionis articulo falſarium ſe confeſſus Gaufrido Abbati S. Medardi, poſtea ab Anno 1131. Catalaunenſi Epiſcopo, *& inter cætera, quæ per diverſas Eccleſias figmentando conſcripſerat, Eccleſiam B. Audoeni & Eccleſiam B. Auguſtini de Cantuaria adulterinis privilegiis ſub Apoſtolico nomine ſe muniſſe, lamentabiliter pœnitendo aſſeruit. Quin & ob mercedem iniquitatis quædam ſe pretioſa ornamenta recepiſſe confeſſus eſt, & ad B. Medardi Eccleſiam detuliſſe*. Hæc Ægidius Ebroicenſis Epiſcopus

Epi-

Epiſtola ad Alexandrum III. Papam apud H. Warthonum præf. Tom. 2. Angliæ Sacræ p. V. Cujus teſtimonio cur fidem negem non video, etiam inſpectis iis quæ in utramque partem diſputata ſunt: in contrariam quidem a Petro Couſtant in Veterum Codicum Vindiciis confirmatis p. *683*. ſeq. & pro fide hujus narrationis in memoriis litterariis Trevoltinis An. *1716*. pag. 501. ſeq.

Gverricus & ex Canonico Tornacenſi, Scholæ Magiſtro, Monachus Ciſterciensis & circa Annum 1140. diſcipulus S. Bernardi, atque inde Abbas *Igniacenſis* in diœceſi Remenſi, defunctus An. 1157. 19. Aug. Auctor *ſermonum*, qui poſt primam Joan. Gagnæi editionem (*a*) Pariſ. *1539*. 8. repetitam ibid. 1547. 8. & a Joan. Coſtero emendatam Antvverp. 1546. deinde a Jacobo Merlono & ab Horſtio & Mabillonio plus ſimplici vice vulgati ſunt cum *S. Bernardi* ſcriptis, ut dicere me memini ſupra Tom. 1. pag. *616*. *Vere aureos ac mellitos* vocat Combefiſius, qui eiſdem locum dedit in ſua Bibliotheca Concionatoria. Exſtant quoque in Bibliotheca Patrum Colonienſ. Tom. XIII. ex editione Joannis Coſteri, & in Lugdunenſi T. XXIII. & ſeparatim Lugd. *1630*. edente Mauro Raynaldo, Benedictino: & Gallice Joan. Gagnæo interprete Pariſ. 1547. *Epiſtolas* quoque hujus Gverrici memorat Trithemius cap. 588. Sanderus pag. 105. Biblioth. Belgicæ, *Poſtillas ſuper Pſalterium*, MStas Tornaci 2. Volum. in fol. Longe plura Carolus Viſchius in Biblioth. Ciſtercienſi pag. 131. *in Evangelium Matthæi*, *in Pauli* & *in Canonicas Epiſtolas*, nec non tractatum *de languore animæ amantis*.

Gvevardus, vide *Gebhardus*.

Gviardus, *Wiardus*, etiam *Godefridus*, *Gvido* & *Gilo de Landuno*, ex Cancellario Acad. Pariſ. An. 1238. Epiſcopus Cameracenſis, defunctus An. 1248. Ejus ſcripta ſunt: *de Officiis Divinis* ſive *Eccleſiaſticis & de officiis Sacerdotum*. *Dialogus de Creatione Mundi*. *Summa de adminiſtratione Sacerdotum*. *De Sermonibus* ejus vide ſi placet Oudinum T. 3. p. 127.

Gviardus (*b*) *de Moulins*, ſive *Molinæus*, Presbyter & Canonicus & ab A. 1297. Decanus S. Petri Arienſis, Epiſcopatus Tervanenſis in Gallia, Latine quidem non ſcripſit, at ex Latino, & ex Petri Comeſtoris hiſtoria Scholaſtica Gallice (en Roumance) vertit libros hiſtoricos Bibliorum, qui in Biblihthecis Galliæ, Regia præſertim MSti pluribus exemplis reperiuntur, de qua verſione præter Oudinum Tom. 3. p. *623*. Jacobum Longum in Bibliotheca Biblica, & Richardum Simonem libro ſecundo hiſtoriæ Criticæ Novi Teſt. cap. 28. conſuli poterit auctor duarum diſſertationum (*c*) Gallice editarum Pariſ. 1710. 12.

Gvibertus, *Gvilbertus*, *Gvidbertus*, *Gvithbertus*, *Wibertus*, *Gisbertus*. ſupra, *Gilbertus*.

Gvibertus, Anti-Papa ab An. 1088. ad 1101. de quo ſupra, in *Clemente III*. Tom. 1. pag. 393. ubi dictis adde plures hujus Gviberti Epiſtolas conſervatas in *Udalrici* Babebergenſis Codice Epiſtolari, apud V. C. Joannem Georgium Eccardum in Corpore ſcriptorum medii ævi Tomo 2. pag. *176*. ſeqq. 184. ſeqq. Ab hoc nomen habet *Gvibertina* hæreſis apud Urſpergenſem, alioſque illorum temporum ſcriptores, ſicut *Henriciana* ab Henrico IV. Imperatore.

Gvibertus Briſtollenſis, infra, *Somerſetenſis*.

Gvibertus, Abbas *Gemblacenſis*, cujus narrationem *de exuſtione Gemblacenſis Monaſterii* An. 1137. ſcriptam a Monacho adhuc & juvene, decerptamque ex ejus *Epiſtolis* vulgavit ex Cæſareo Codice Lambecius Tomo 2. p. 904. 907.

Q 2 Non

(*a*) Vide Riveti opera Tom. 3. pag. *677*. Labbeum Tom 1. de S. E. pag. 400. Mich. Maittaire Tom. 3. Annal. typograph. pag. *677*.

(*b*) Hic *Guarinus Molinæus* dicitur Warthono pag. 463. ad Uſſerium de Scripturis vernaculis.

(*c*) Mem. lit. de Trevoux A. 1711. pag. 1249.

Non diſtinguendus hic, ut fit apud Cangium, a *Gviberto*, cognomento *Martini:* ita dicto, quoniam S. Martini Turonenſis, *glorioſi præſulis cultor*, *nonnullus imitator*, *operumque illius tam verbis quam ſcriptis ſtudioſus commendator fuit*, ut de eo tradit Hervardus, Leodicenſis Archidiaconus, in Epiſtola ad G. Canonicum Laudunenſem, edita a Mabillonio Tomo 2. Analect. pag. 538. (editionis novæ pag. 481. Ad hanc Epiſtolam idem Mabillonius ex Chronico Gemblacenſi notavit, eum in ſacerdotio vixiſſe Annos LXIII. & amplius. Abbas *Florinenſis* fuit ab Anno 1188. & Gemblacenſis An. 1194. diem obiit An. 1208. 22. Febr. non multum minor nonagenario. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1593. Plura de ejus ſcriptis laudatus Mabillonius dicto loco, qui ineditas ejus lucubrationes refert in itinere Belgico ſe reperiſſe in tribus Voluminibus plures *Epiſtolas* præcipue, quarum etiam nonnullarum adſcribit argumenta: in illis denas ad Hildegardim cum *Hildegardis* reſponſionibus: tum *libros quatuor de vita & miraculis S. Martini*, ad Philippum, Colonienſem Archiepiſcopum, rhythmis, ſive verſibus Leoninis.

De *S. Gviberto*, Ordinis Benedictini Monaſterii Gemblacenſis conditore, qui An. 962. obiit, videnda Acta Sanctorum Tom. V. Maji 23. pag. 259. ſeqq.

Gvibertus, nobili loco natus Gallus, Bellovacenſis ex Monacho Flaviacenſi S. Geremari, Ordinis Benedictini, Abbas ab Anno 1104. *Novigentinus* Diœceſis Laudunenſis, diem obiit A. 1124. Scripſit ipſe Vitam ſuam, in qua pag. 477. fatetur præcipuum ſe ad ſacrarum litterarum ſtudia incentorem habuiſſe Anſelmum, Cantuarienſem poſtea Archiepiſcopum. Vita hæc obvia eſt inter Gviberti Opera, quæ Lucas Dacherius in lucem emiſit Pariſiis 1651. (*a*) fol. hoc ordine:

1. Prologus libris in Geneſin præmiſſus, dignuſque lectu, *quo ordine Sermo fieri debeat*, pag. 1. ad Bartholomæum, Epiſcopum Laudunenſem.

2. *Moralium in Geneſim*, (*b*) Gregorii Magni ſcriptorum exemplo, *libri X.* p. 9.

3. Tropologiæ *in Prophetas*, in *Oſeam* libri III. pag. 182. ad Magiſtrum Norbertum: & *in Amos*, pag. 224. ac *Lamentationes Jeremiæ*, pag. 243.

4. De *incarnatione*, *adverſus Judæos*, libri III. ad Bernardum Decanum Sveſſionenſem pag. 264. Oppoſitus hic liber ſpeciatim blaſphemiis Joannis, Comitis Sveſſorum. Vide quæ Gilbertus ipſe in vita ſua pag. 518. ſq.

5. Epiſtola *de buccella Judæ data*, Joh. XIII. 26. & *de Veritate Dominici Corporis* pag. 282. ad Sigefridum, S. Nicolai Priorem.

6. *De laude S. Mariæ* liber, pag. 287. ſubjuncto rhythmo ad B. Virginem & S. Johannem Evangeliſtam, p. 309.

7. *Opuſculum de Virginitate*, pag. 311. a Juvene compoſitum.

8. *De Sanctis & de pignoribus Sanctorum*, ubi de dente a Chriſto novenni emiſſo, quem habere ſe ajebant Monachi (*c*) Sammedardenſes, & de aliis ſacris reliquiis, & circa eas fraudibus, libri IV. pag. 327. ad Odonem Abbatem S. Symphoriani. Confer Natalem Alex. Sec. XI. & XII. Tom. VI. pag. 517. ſeq. edit. in fol. & Rich. Simonis (Mr. de Sainjore) Bibliotheque Critique III. 32. pag. 348. ſeqq.

9. *Geſta Dei per Francos*, ſive *Hiſtoriæ Hieroſolymitanæ*, cui ipſe quidem Gvibertus præſens non adfuit, libri VIII. ad Liſiardum, Sveſſionenſem Epiſcopum, pag. 367. In Bongarſii editione libri tantum ſeptem numerantur, quia ſeptimus & octavus ipſi unus liber eſt, ſed in veteri MSto membranaceo, quem nactus ſum ex auctione Gudiana, perinde, ut in Dacherii editione liber octa-

(*a*) Apud Oudinum Tomo 2. pag. 1020. vitioſe excuſum 1450.

(*b*) Non *in Jobum*, ut calami errore apud Caveum in Hiſtoria Lit. Scriptorum Eccleſ. ad Annum 1101.

(*c*) Eorum libellus, qui ſuper dente hoc & Sanctorum loci miraculis agitat, citatur a Gviberto pag. 358. Confer, ſi placet, Dacherii notas pag. 575. ſeqq.

ſtavus incipit ab his verſibus pag. 538. edit. Bongarſianæ Tom. 1. geſtor. Dei per Francos : *Hucuſque Muſa , per frutecta veprium* &c. Cæterum proſa non verſu (*a*) ſcriptum opus decurrit, quod Guibertus poſt generalia quædam de Mahumedis ſecta , & de corruptis Græcorum moribus repetit ab Anno Chriſti 1095. perducitque uſque ad Annum 1112. teſtatus ea quæ ſcripſit ſe *a viris omnimoda præditis ſinceritate* comperiſſe . *Anonymo* uſus & *Roberto*, qui ambo familiam ducunt in præclara ſylloge Bongarſii , titulum etiam a Guiberto mutuati . Caſparis Barthii in hos libros notæ exſtant in Joan. Petri Ludevvig reliquiis MSS. & diplomatum T. 3. pag. 406. 487. una cum ejuſdem gloſſario pag. 487. 499. Quem ſub *libri noni* titulo de geſtis Anni 1112. ab alio editi auctore ſubjunxit Dacherius pag. 453. 455. eundem Bongarſius quoque pag. 559. 560. ſed extrema parte mancum vulgaverat .

10. *De vita ſua* ſive *Monodiarum libri III.* pag. 456. liber primus qui proprie de vita Guiberti eſt, ad *Deum* oratione dirigitur, exemplo confeſſionum B. Auguſtini . In ſecundo, Abbatiæ Novigenti res referuntur . Tertius perſequitur tragœdiam Laudunenſem ſub Galdrico Epiſcopo , aliaque , quibus a Dacherio pag. 526. ſubjuncta eſt Appendix in qua occurrunt :

1. *Hermanni* Monachi de miraculis B. Mariæ Laudunenſis & de Bartholomæi, Epiſcopi Laudunenſis & S. Norberti geſtis libri III. ad Bartholomæum , Epiſcopum ab Anno 1113. (*b*) Laudunenſem . p. 526.

2. Dacherii ad Guibertum notæ & obſervationes pag. 561. in quibus de Novingentina Abbatia pag. 626. ſeq.

3. Additamenta , in quibus continentur *Anonymus de Vita S. Geremari* Abbatis Ord. S. Bened. tempore Dagoberti Regis pag. 667. Alius de *Vita S. Simonis* ex comite Creſpeienſi Monachi Ord. Benedicti , tempore Gregorii VII. pag. 671. *Vita S. Salabergæ* , Abbatiſſæ S. Joannis Laudunenſis , tempore Dagoberti Regis , ſuppari auctore pag. 679. *Hugonis* Rothomagenſis Archiep. contra hæreticos ſui temporis libri III. pag. 687. *Roberti de Monte* , Monachi Beccenſis , Epiſtola ad Gervaſium p. 715. Prologus expoſitionis Epiſtolarum Apoſtoli ſecundum Auguſtinum pag. 716. Acceſſiones ad Sigebertum ab A. 876. ad 1100. pag. 717. Temporum deſcriptio ſive ad Sigebertum appendix ab Anno 1101. ad 1184. pag. 748. 810. præmiſſo pag. 730. prologo pag. 736. *Henrici* Archidiaconi Epiſtola ad Varinum de antiquiſſimis Regibus Britonum & pag. 740. ſq. excerpta ex *Gaufridi* Arturi, ſive *Galfredi* Monemuthenſis Hiſtoria . *Roberti* de Monte tractatus de immutatione antiquæ conſuetudinis Monachorum & de Abbatibus & Abbatiis Normannorum p. 811. Lucæ Dacherii Catalogus Decanorum Laudunenſis Eccleſiæ ab Anſelmo uſque ad Annum 1650. p. 818. & de Abbatiſſis atque Abbatibus S. Joannis Laudunenſis , Ord. Præmonſtratenſis p. 832. 834.

Hactenus editio Gviberti Dacheriana .

Exſtat præterea *ſermo* ejus in verba libri Sapientiæ , quæ male in libris editis divelluntur VII. ult. & VIII. 1. *Sapientia vincit malitiam , attingit a fine uſque ad finem fortiter , & diſponit omnia ſuaviter* . Hujus ſermonis a ſe habiti meminit Guibertus pag. 477. b. editusque ille poſt S. Bernardi opera in noviſſima editione Mabilloniana T. 2. p. 714.

Commentarium *in Abdiam Prophetam* ad Godefridum Abbatem Medardenſem & Alardum Florinenſem *in Micheam* : libris II. *in Zachariam* libris III. atque adeo *in univerſos XII. minores Prophetas* , MS. vidit in variis Bibliothecis Ord.

(*a*) Verſificandi ſtudio ultra omnem modum , animum ſuum immerſiſſe narrat lib. 1. de vita ſua cap. 16. pag. 476. adde notas Dacherii pag. 646.

(*b*) Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ ſacræ pag. 620. ſeq. Hujus *Bartholomæi* diplomata apud Dacherium in notis pag. 628. 629. Epitaphium ſcriptum verſibus pag. 659.

Ord. Ciſtercienſis, clariſſimus Oudinus Tom. 2. p. 1021. ex quibus non niſi ea quæ in Oſeam & Amos ſcripſit Guibertus, a laudato Dacherio vulgata ſunt. Commentario in Amoſum ſubjicienda *ad Norbertum Epiſtola*, quam ex Codice Biblioth. Navarræ, quo uſus Cardinalis Petrus de Alliaco, edidit Jacobus Hommey in ſupplemento Patrum pag. 489.

Gvibertus Somerſetenſis Anglus, Monachus Benedictinus & Monaſterii Briſtollenſis ad S. Auguſtinum Abbas, præter *ſermones* ſcripſit etiam *Hiſtoriam ſui temporis*. Vide Baleum X. 98. & Pitſeum pag. 849. Neſcio autem fallatne nos Carolus Viſchius qui pag. 131. *Gvibertum* inducit *Ciſtercienſem* Abbatem de Lanego in Picardia, aitque eum conciones ſcripſiſſe & hiſtoriam ſui temporis, circa Annum 1261.

Gvibertus Tornacenſis, Theologus Pariſ. Ord. Minor. circa Annum 1263. de quo ſupra pag. 58. in *Gilberto* (a) ubi dictis adde, *Vitam S. Eleutherii* editam primum ab Andrea Schotto in Auctario ad Biblioth. Patrum Colon. 1622. cum S. Eleutherii ſermonibus: in Lugdunenſi autem Biblioth. Tomo octavo, ubi ſermones illi repetuntur, omiſſam. Deinde falli B. Nicol. Staphorſtium noſtrum, qui Tom. 3. hiſt. Eccleſ. pag. 357. ait *Hodœporicon* Gviberti (quod ex Henrico Gandavenſi c. 54. conſtat expoſuiſſe Ludovici IX. primam profectionem in Syriam, ſuſceptam A. 1248.) nihil aliud eſſe quam *Sermones* ejus ad quemlibet ſtatum Fidelium, ſive ad diverſa Statuum & Officiorum genera pertinentes, quos Sermonibus Dominicalibus & Feſtivalibus ſubjunxit & quos MStos ſervat Bibliotheca templi Petrini hujus Urbis (de quibus laudatus Staphorſtius pag. 355. ſeq.) editoſque Lovanii tum Lugd. 1511. Pariſ. 1513. 8. Valerius Andreas memorat. Denique Antonius Sanderus in Biblioth. MS. p. 162. teſtatur vidiſſe ſe Gviberti hujus tractatum *de eruditione Regum* ad Regem Francorum Ludovicum IX. *Erudimentum doctrinæ* omnibus præſertim Eccleſiaſticis utile. Et tractatum *de modo addiſcendi*, ad Joannem præpoſitum Brugenſem, filium Comitis Flandriæ.

Gvicardus Abbas *de vita S. Trudonis* Presbyteri & Confeſſoris laudatur a *Theodorico* Abbate qui ejuſdem Trudonis vitam ſcripſit, apud Surium 23. Nov. Obiit Theodoricus An. 1107. & S. Trudo A. 698. cujus vitam ante Gvicardum tradiderat *Donatus* Diaconus, de quo ſupra Tom. 2. pag. 58.

Gvido, (*Wido*, *Guigo*, *Wito*) *Adduanenſis*, a Caſpare Barthio ex MSti fide ſcriptor habetur *Hiſtoriæ Hieroſolymitanæ*, ab Anno 1177. ad 1190. quæ poſtrema parte manca, & ſine nomine auctoris legitur in Bongarſii geſtis *Dei* per Francos Tom. 1. pag. 1150. 1172. Barthii in hanc Hiſtoriam notæ obviæ in Joan. Petri Ludevvig tomo tertio reliquiarum MSS. omnis ævi pag. 539. & gloſſarium pag. 551. Barthiique judicio *elegans eſt & lectu dignus liber: dixerim princeps Latini eloquii inter ſuos ſocios, certe pleroſque*. Eandem hiſtoriam, integriorem ex alterius Codicis MSti fide ſub nomine *Galfredi Vineſauf* edidit Thomas Galeus Tom. 2. ſcriptorum Angliæ pag. 247. Oxon. 1687. fol. De illo Galfredo ſupra pag. 13.

Gvido ex Canonico & Archidiacono *Ambianenſis* Epiſcopus ab Anno 1058. ad 1076. vide Sammarthanos Tom. 2. pag. 96. Ad hunc Epiſtola XLII. Alexandri II. data An. 1061. Hic *Gvilelmi Normannorum Ducis* & poſt victum An. 1066. Heraldum, *Anglorum Regis geſta* metro condidit: ut ſoluta oratione tradidit eadem *Gvilelmus* Pictavienſis. Ambo laudantur a Gvilelmo Gemmeticenſi & Orderico Vitali in Normannicis Ducheſnii. Gemmeticenſis lib. VII. hiſt. Normannorum cap. 44. pag. 291. *Illa* (de Guilelmo Rege) *ſi quis plenius noſſe deſiderat*, *librum* Gvilelmi Pi-

(a) Vide Eulæum Tom. 3. Academ. Pariſ. pag. 682. Waddingum pag. 146. ſeq. Svveertium pag. 289. Valerium Andream p. 303.

Pictavienſis, Luxoviorum Archidiaconi *eadem geſta ſicut copioſo ita eloquenti ſermone affatim continentem legat. Edidit præterea de eadem materia opus non contemnendum* Guido Epiſcopus Ambianenſis, *heroico metro exaratum*. Ordericus libro III. pag. 503. *De Gvilelmi Regis probitate & eximiis moribus, ac proſperis eventibus & ſtrenuis admirandiſque actibus* Guilelmus Pictavinus, Luxovienſis Archidiaconus *affluenter tractavit, & librum polito ſermone & magni ſenſus profunditate præclarum edidit. Ipſe ſiquidem prædicti Regis capellanus longo tempore extitit, & ea quæ oculis viderit, & quibus interfuerit, longo relatu vel copioſo indubitanter enucleare ſtuduit, quamvis librum uſque ad finem Regis, adverſis caſibus impeditus perducere nequiverit*. Guido *etiam* Præſul Ambianenſis *metricum carmen edidit, quo Maronem & Papinium geſta heroum pangentes imitatus, Senlacium bellum* (in quo victus Heraldus, & de quo Ordericus pag. 501. ſeq.) *deſcripſit: Heraldum vituperans & condemnans, Guilelmum vero collaudans & magnificans*. Guſtum brevem venæ hujus Gvidonis habemus *in Epitaphio* quod A. 1045. adhuc Archidiaconus poſuit *Angeliranno* Abbati *Centulenſi*, ſervavitque Hariulfus in Chronico Centulenſi IV. 17. T. 2. ſpicilegii Dacheriani edit. novæ pag. 340. Vide & Mabilionium Sec. VI. Benedictin. pag. 507. *Gvido Aretinus*, Monachus Ord. S. Benedict. ac deinde Abbas S. Crucis Avellanæ in Diœceſi Callienſi prope Aretium: a Benedicto VIII. Pontifice qui An. 1024. obiit) accerſitus Romam (*a*) ipſi, atque ſucceſſori ejus Johanni XIX. (*b*) probavit præclarum in Muſica ſtudium ſuum, *in hoc*, Sigeberto judice (*c*) *prioribus præferendus, quod ignotos cantus etiam pueri & puellæ facilius diſcant vel doceantur per ejus regulam, quam per vocem magiſtri aut per uſum alicujus inſtrumenti, dummodo ſex litteris vel ſyllabis* (*d*) *modulatim appoſitis ad ſex voces* (*e*) *quas ſolas regulariter Muſica recipit: hiſque vocibus per flexuras digitorum lævæ manus diſtinctis, per integrum diapaſon ſe oculis & auribus ingerunt intentæ & remiſſæ elevationes vel depoſitiones earundem vocum*. Hic ad Theobaldum, ſive Theodaldum potius, Epiſcopum ab Anno 1014. ad 1037. Aretinum (*f*) ſcripſit *Micrologum* ſive *libros duos de Muſica* quorum prior proſa conſtat, alter carmine partim hexametro partim trochaico rhytmico (*g*). *Epiſtolam dedicatoriam ad Theodaldum* edidit Baronius ad Annum 1022. n. XXIII. Meminit & Domnizo lib. 1. de vita Mathildis Ducatricis cap. 5. apud Leibnitium Tom. 1. ſcriptor. Brunſuic. pag. 641. Libri ipſi Gvidonis quanquam in plu-

(*a*) Guido ipſe in *Epiſtola* ad Michaelem Monachum S. Mariæ Pompoſiani Cœnobii, edita a Baronio ad num 1022. n. XXI. XXII. ubi pro *abii igitur Romam*, male excuſum legitur: *Alii igitur Romanum*.

(*b*) Baronius in Codice ſuo reperit hæc verba: *Joanne vigeſimo, Romanam gubernante Eccleſiam*, Micrologum *ſuum edidit Guido anno trigeſimo quarto ætatis*. Cæterum ut notatum Pagio, Joannes qui Benedicto VIII. ſucceſſit, Joannem XIX. ſe vocat ipſe in reſcriptis ſuis.

(*c*) In Chronico ad Annum 1028. & in libro de ſcriptoribus Eccleſ. c. 144.

(*d*) *Ut, re, mi, fa, ſol, la*, ex noto hymno Pauli Diaconi in S. Joannem Baptiſtam:

UT queant laxis REſonare fibris
MIra geſtorum FAmuli tuorum
SOLve polluti LAbii reatum
Sancte Joannes.

Vide ſi placet quæ ad illum Pauli hymnum Joannes Weitzius in heortologio p. 263. ſeq. & Menagius in originibus linguæ Gallicæ, voce *Bemol*, ubi affert & hoc diſtichon neſcio cujus auctoris:

Corde Deum Et Fidibus Gemituque Alto Benedicam
UT RE Mi FAciat SOLvere LAbra Sibi.

Exſtat & hoc Abrahami Bucholzeri diſtichon in ejus Chronologia ad A. C. 1044.

Cur adhibes triſti numeros cantumque labori?
UT RElevet MIſerum FAtum SOLitoſque LAbores.

(*e*) Vide recentiorum Syſtema Muſicum Guidonianum ſive ſcalam magnam cum veterum ſyſtemate comparatam in tabella apud M. Meibomium notis ad Euclidis introductionem Harmonicam pag. 51. & Sebaſtiani Broſſardi Lexicon Muſicum Gallice editum in vocabulo *Syſteme*, p. 163. ſeq.

(*f*) Ughell. Tom. 1. Italiæ ſacræ p. 415.

(*g*) Voſſius de ſcientiis Matth. cap. XXII. §. 7. p. 95. Cangius in voce *Micrologus*.

pluribus Bibliothecis MSti (*a*) necdum lucem viderunt quod ſciam. Semel citatur ejus Micrologus a M. Meibomio ad Gaudentium pag. 37. Vir Clariſſimus Bernardus Pez Tom. 3. anecdotor. parte 3. pag. 618. in Bibliotheca Burenſi exſtare teſtatur breve Gvidonis ſcriptum *de menſura Monochordi*, quod incipit: *Cum primum a G ad finem, novem paſſibus Monochordum partiris, primus paſſus terminabitur in A* &c. Guido ipſe in *Epiſtola ad Michaelem Monachum*, quam laudatus Baronius ad Annum 1022. n. XXI. vulgavit, memorat *Antiphonarium ſuum præfixis Regulis* recenſitum, quod *velut quoddam prodigium* revolvit Benedictus VIII. Cæterum exceptis notis Muſicis, nihil Gvidonem præter veterum auctoritatem immutaviſſe, vel Muſicam eorum inſtructiorem reddidiſſe diſputat Marcus Meibomius ad Ariſtidem Quintilianum p. 240. & ad Euclidem pag. 51. Contra illorum etiam ſententiam, qui eo argumento cantum Guidonianum inſtructiorem eſſe antiquo contendunt, quod cum veterum ſyſtemata, Ariſtoxeni tredecim, aliorum poſt eum (*b*) quindecim tantum continuerit ſonos, Guido ſenariam majorem addiderit, ita ut viginti nunc ſonos habeamus, Iſaacus Voſſius, de viribus rythmi pag. 91. notat Guidonem in concinnanda ſua ſcala ſecutum eſſe harparum & organorum ſui temporis exemplum, illa enim, viginti inquit, ut plurimum inſtructa tibiis habuiſſe ſyſtemata, docet ſcriptor aliquot ſeculis Guidone vetuſtior: *Porro numeroſitas nervorum vel fiſtularum, ut puta viginti unius aut plurium, non idcirco apponitur quod ſoni ultra quindecim, aut forte ſexdecim protendantur, ſed ipſi iidem qui ſunt inferius, repetuntur, & hoc pro varietate modorum*. Ac ſane XXVIII. φθόγγους ſive tonos Muſicis frequentatos jam deſcribit Nicomachus lib. 2. manualis harmonici pag. 39. Sicut autem Guido per ſyllabas *ut*, *re*, *mi*, &c. ita veteres Ægyptii per ſeptem vocales exprimere totidem ſonos conſueverunt, ut ex Demetrii libro περὶ ἑρμηνείας §. 17. edit. Oxon. Iſaacus Voſſius docet, atque eundem in modum Gregorius M. primis ad hoc uſus eſt ſeptem litteris Alphabeti, quibus decurſis ſive adſcendens cantus ſive deſcendens redit ad octavam & iiſdem *obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum*.

Huic Guidoni Trithemius cap. 318. tribuit librum *de corpore & ſanguine Domini* adverſus *Berengarium*, eundemque reſpiciens fortaſſe Anonymus Mellicenſis cap. 80. Gvidonem, fide *ac ſcientia incomparabilem* appellat. Gerh. Joan. Voſſius etiam pag. 95. de ſcientiis Mathematicis ait Muſicum Guidonem eſſe qui ex Monacho Cœnobii Hectonis ſive S. Leufredi ſive Lodifredi apud Ebroicenſes Normannos, factus ſit Archiepiſcopus Averſanus, atque Eccleſiæ Romanæ Cardinalis. Sed illum Guidonem ſive Guimundum qui contra Berengarium ſcripſit, recte a Guidone Aretino diſtinguit præter Anonymum Mellicenſem c. 102. idem Trithemius cap. 122. & II. 80. de illuſtr. Benedictinis: neque tempus patitur cum Guidone Aretino eundem fuiſſe Archiepiſcopum Averſanum, ſuperſtitem adhuc An. 1090. de quo infra, *Gvitmundus*.

Similiter cavendus lapſus Poſſevini, qui *Micrologum* Guidonis Muſicum confundit cum Micrologo de Eccleſiaſticis obſervationibus ſeu de miſſa rite celebranda, ut a Pagio ad Annum 1022. num. IX. & ab Oudino recte jam notatum. De illius auctore infra, *Micrologus*.

Gvido Argentinenſis Ord. Præd. qui ante Annum 1400. ſcripſit in Ariſtotelis Phyſicam, Ethicam, de Anima, Politicam, Rhethoricamque. Vide Jacob. Quetif Tom. 1. pag. 726.

Gvido de Baſochis infra *Cantor*.

Gvido de Bayſo, apud Trithemium c. 292. apud Cangium rectius *de Bayſo* (*a*) *ſi-*

(*a*) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 600.

(*b*) Vide Ariſtidem Quintilianum pag. 23.

(*a*) ſive *Baiſius*. Hic Patricius Regienſis, nonnulla *Joannis Teutonici* gloſſis *in Decretum* addidit, & in *ſextum librum Decretalium* nobiles gloſſas Rectori Univerſitatum Juris ſtudioſorum dedicatos inſcripſit. Bononiæ idem Canones circiter A. 1280. interpretatus, demum ex Canonico S. Victoris Bonon. *Archidiaconi* dignitatem nomenque tenuit. In totum quoque *Decretum* libris IV. interpretationes a doctrinæ fragrantia *Roſarium* appellatas compoſuit, quas *Gerardo* Sabinenſi Epiſcopo, cujus Sacerdos, vel, ut vocant, Capellanus fuerat, dedicavit eaſque An. 1300. perfecit. Eundem ſummi Pontificis capellanum, & litterarum contradictarum Auditorem fuiſſe, vetuſtis monumentis inveni. Hæc de eo Guidus Pancirollus de claris Legum interpretibus III. 16. Roſarium & in VI. Decretalium prodiere Venetiis 1577. fol. cum notis Nicol. Superantii & Petri Tretii Albignani.

* *Guido de Baiſio*. In MS. codice Bibliothecæ Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucanæ legitur Tractatus *ſuper de hæreſi & aliis criminibus in cauſa Templariorum, & Domini Bonifacii divina providentia Papæ VIII. compoſitus per famoſiſſimum, & excellentiſſimum Decretorum dominum Guidonem Baiſio. Incipit: SS. in Chriſto patri, & Dom. Dom. Clementi V. Sacroſanctæ R. E. capiti presbyter Guido e Baiſio Archidiaconus Bononienſis ſuæ ſanctitatis humilis capellanus.* Alteram partem hujus opuſculi exhibentem apologiam Bonifacii VIII. cujus memoriam multis calumniis adverſarii laceraverant, ex hoc acceptam commentario ego in meo conciliorum ſupplemento ad Concilium Viennenſe evulgavi. Gloſſas in VI. Decretalium dicavit Archidiaconus non omnibus quidem rectoribus Univerſitatum, ſed rectoribus *Univerſitatis Scholarium Bononiæ degentium*; ſic lego in MS. codice hœdino Bibliothecæ Felini; ex quibus corrigas Fabricium, qui directas ait Gloſſas iſtas rectori Univerſitatum Juris ſtudioſorum.

Ejuſdem Guidonis Lectura in Decretum cum Tractatu de Pœnit. & cum Roſario primo vulgata eſt Romæ an. 1477. *per venerabilem virum D. Simonem Nicolai de Luca, cujus nomine & auctoritate D. Nicodemus de Cardelio opus illud rexit, & gubernavit*. In fine editionis ejuſdem, raræ oppido, leguntur verſus iſti.

Nicodemus R. Cardinali Malſectenſi
Lætor ego, & mecum plauſu fremit Itala tellus,
Præ nimiaque omnis geſtio lætitia.
Gemma diem fauſtum notet hunc mihi lactea quando
Littera temporibus preſſa reperta meis.
Ingenioſa novam Germania repperit artem,
Quam rapui nuper, ſed meliore modo.
Nos opus hoc quod damus tua quod gymnaſia carpant
Et caſtigatum citius ipſe legas.
Feci ipſe & gemino quæ nuper lumine vidi
Hæreo num certum ſint habitura fidem.
Germani ſed quæ ſtudio invenere priores
Reddidimus certis hæc meliora notis.
Imprimit una dies, quantum non ſcribitur anno
AEtas tot libros non dedit ante tibi.
Undique congeries librorum vaſta nec unquam
Bellorophonteæ copia major aquæ.
Emicat inſigni ſeu nunc Cillenius aſtro
Seu natura novas tempore fundit opes.
Cedite jam calami jam cedant anſeris alæ.
Supra hominum vires tollitur ingenium.
Plaudite ſcriptores Graii, plaudete latini;
Candidior nobis gloria ſemper erit.

(*a*) Vide Gabr. Pennotum in Hiſtoria Canonicorum pag. 309. & 815. Hendreichii Pandectas Brandenburg. in *Baiſius*.

Ex me poſteritas tam grandi munere felix
Annua redde pio thura ſabæa Deo.

Gvido Baiſius, ſuperioris fratris filius atque ipſe Decretorum Doctor Juriſque Pontificii Profeſſor & Decretales Bononiæ interpretatus, ac poſtea ab Anno 1313. *Regienſis* & ab Anno 1330. *Concordienſis* Epiſcopus, uſque ad Annum 1347. Vide Ughellum Tom. 5. Italiæ ſacræ pag. 347. cui *Gvido de Guiſis* appellatur, ubi ex MS. exhibentur ejus Acta inquiſitionis de juribus Epiſcopatus Concordienſis.

Bernardus *Gvidonis*, ſupra Tom. 1. pag. 220. in *Bernardo*.

Gvido Bobienſis Abbas circa 1093. cujus *ſtatuta Canonicorum Regularium* laudat Cangius. Sub idem tempus vixit *Gvido* Monachus atque inde poſt Hugonem Abbas Farfenſis Cœnobii B. Virginis in agro Acutiano in Sabinis, in Ducatu Spoletino Ord. Benedict. cui *libri II. de uſu & ordine ad ornandam Eccleſiam Catholicam, nec non ad conſervandam Regularis tramitis normam in Cœnobio Farfenſi* ex duobus MSS. Vaticano & monaſterii S. Pauli Romæ, editi ſunt in Benedictinorum e Congregatione S. Blaſii in Sylva nigra, præclara ſylloge veterum monumentorum cui titulus: Vetus diſciplina Monaſtica. Pariſ. 1726. 4. pag. 37. 132.

Gvido Bonatus ſive *Bonactus*, licet natus in Tuſcia, Forolivienſem ſe profeſſus eſt, quod ibi vixit, & Theoricam Planetarum variaque Aſtrologica ſive apoteleſmatica ſcripſit circa Annum 1282. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. p. 217. 218. Ejus decem tractatus Aſtrologici, Auguſtæ Vindel. 1491. 4. ex correctione Magiſtri Joannis Angeli, per Erhardum Ratdolt cum figuris ligno inciſis. Inde Venetiis 1506. fol. Baſil. 1530. 1550. Auguſtæ Vindel. 1581. & Germanice Baſil. 1572. Etiam contra Franciſcanos ſcripſiſſe tradit Hendreichius in Pandectis Brandenburgicis pag. 639. Singulare eſt quod de eo notat ex Jacobo Gantero Friſio Geſnerus, quod Forlivium Martini IV. Pontificis maximi tempore obſeſſam, dum civibus ſuis idoneum maxime hoſtibus obviam exeundi tempus expoſuit, incolumem ſervavit. * Quamquam Pocciantus aliique nonnulli poſt illum affirmant Bonactum hunc in Thuſcia ortum duxiſſe; id tamen negant Forolivienſes approbantes productis tabulis gentem Bonactam ſedes habuiſſe ſuas Forolivii eo etiam tempore, quo Guido noſter agebat in vivis. Vide Marcheſium de viris illuſtribus Forolivienſibus pag. 240. Ex quo fit, ut cum Bonactus Forolivienſem ſe dicat, non locum tantum habitationis, ſed ipſam proprie patriam deſignet.

* *Gvido Bononienſis* Archidiaconus cujus *Apparatum* MS. *ſuper ſextum Decretalium* memorat Bibliotheca Belgica Sanderiana pag. 177. a Gvidone *de Bayſo*, neutiquam diſtinguendus.

Gvido (*a*) *Brianſonius* Aurelianenſis Ord. Minor. ſupra in *Brianſone* Tom. 1. pag. 279.

Gvido de Collemedio Epiſcopus *Cameracenſis* circa Annum 1302. vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 241. & Joannem Carpentarium in hiſtoria Cameracenſi, edita Gallice Lugd. Bat. 1664. 4. pag. 384. Valerius Andreas & Franciſcus Swveertius præter illius *Sermones* memorant *dialogum de VII. Sacramentis*, eumque in ſeptem fontium Monaſterio MS. ſervatum teſtantur. Sermonem de duodecim fructibus Sacramentorum appellat Poſſevinus.

Gvido Cantor S. Stephani Catalunenſis, frater Nicolai viri nobilis *de Bazochis*, & Abbatis Milonis S. Medardi Sveſſionenſis, diem obiit An. 1203. ut ad eum annum notat Albericus, qui pag. 431. teſtatur ſcripſiſſe *librum* unum *apologeticum*, *& uſque ad mortem Regis* Angliæ Galliæque *Richardi* primi An. 1199. *librum Hiſtoriarum* a Mundi principio breviter tranſcurrendo uſque ad tem-

(*a*) Aliis *Gerbardus* vel *Gvilelmus*, vide Waddingum p. 145.

tempus ſuum: *cujus dicta*, inquit Albericus, *ſuis in locis in hoc opere annotavimus*. Et ſcripſiſſe præterea *de Mundi regionibus* libellum unum in eodem Volumine contractum, & præter hæc, *volumen* aliud ſatis Rhetoricum *Epiſtolarum* diverſarum. Excerpta MSS. ex Chronica Gvidonis de Baſochis, continentia deſcriptionem populorum variorum, Hiſtoriam Biblicam Romanamque memorat Sanderus in Bibl. Belgica MSta p. 215.

Gvidones Carthuſiani duo, infra *Gvigo*.

Gvido Caſinenſis, Presbyter circa Annum 1110. ſcripſit teſte Petro Diacono de viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 41. *hiſtoriam Henrici* (IV.) *Imperatoris*: *viſionem Alberici* pueri, ac poſtea Monachi Caſinenſis tempore Guirardi Abbatis: *Verſus de fortuna ejuſdem*: & *quæ in hiſtoria Caſinenſi deerant* a temporibus *Oderiſii* Abbatis, hoc eſt ab Anno 1080. ad ſuam uſque ætatem.

Gvido a Caſtro, Prior Carthuſ. infra *Gvigo*.

Gvido de Caſtro ſive *de Caſtello*, inter Papas *Cæleſtinus II.* de quo ſupra Tom. 1. pag. 316. ſeq. Ejus Epiſtolam ad Petrum Priorem & Fratres S. Sepulchri edidit Gabriel Pennotus in hiſtoria Canonicorum pag. 533.

Gvido Cariloci Abbas in Burgundia Sequana, circa Annum 1150. Ord. Ciſterc. ſcriptor tractatus *de correctione Cantus Ord. Ciſterc.* ſive *Antiphonarii* quod ſub *S. Bernardi* nomine editum a Clariſſ. Mabillonio dixi T. 1. pag. 224. Vide Oudinum Tom. 2. p. 1417.

Gvido de Cenodro, ſive ut apud Poſſevinum *de Cenodio*, Ord. Præd. nullus eſt. Vide infra *Jacobus de Tonnera*.

Gvido ſive *Wido* de Pare, ex Abbate & Generali *Ciſtercienſi* A. 1188. Cardinalis, obiit An. 1202. Ejus *Conſtitutiones & Leges pro militibus Calatravæ* An. 1187. exſtant in libro privilegiorum Ord. Ciſterc. Antvverp. 1630. Vide Carolum Viſch pag. 132. Biblioth. Ciſterc. Oudinum Tom. 2. pag. 1685. ſeq. & G. Joſephi Eggs purpuram doctam Tom. 1. pag. 101. ubi notat errorem eorum qui hunc Guidonem confundunt cum Guidone juniore qui priori ſucceſſit, & ex Generali Ordinis Ciſtercienſis factus eſt Archiepiſcopus Remenſis, de quo Sammarthani Tom. 1. pag. 519. ſeq. & Ughellus T. 1. p. 202.

Gvido Claromontanus Epiſcopus. Infra *Gvido de Turre*.

Gvido de *Columna*, Meſſanenſis Siculus: Judicis officio functus eſſe in patria, & Juris prudentiæ, atque elegantiorum litterarum ſtudio, patriæ linguæ quoque & poeſeos laude floruiſſe traditur. Vide Mongitoris Bibliothecam Siculam Tom. 1. p. 265. ſeq. Latine An. 1287. ſcripſit in gratiam Matthæi de Porta, Archiep. Salernitani, *Hiſtoriam Trojanam*, prodiit Colon. 1477. in 4. Argentor. 1486. & 1489. fol. incip. *Licet cotidie vetera recentibus obruantur*. Ad calcem legitur: *factum eſt præſens opus a judice Guidone de Meſſana An. Dominicæ incarnationis* 1287. *primæ indictionis*. Prodiit etiam Italice Venet. 1481. & Neapoli 1665. 4. ſed verſionis auctor non ipſe Guido, verum Philippus ſive Chriſtophorus Ceſſius, Florentinus. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XIII. pag. 258. ſeq. De Germanica verſione MS. in Biblioth. Cæſarea adi Lambecium T. 2. pag. 948. Guidonis hujus *Chronicon Britannorum* citatur a Theodorico Engelhuſio, Roberto Fabriano, aliiſque. Ac ſane præter Hiſtoriam *de Regibus Rebuſque Angliæ* traditur etiam ſcripſiſſe *Chronicon magnum libris XXXVI.* Non video tamen qui illa viderit, & Baleus quoque XIII. 36. nihil ejus niſi Hiſtoriam Trojanam memorat. De Italicis ejus poematibus, laudatus Mongitor pag. 167.

Gvido Concordienſis Epiſcopus, ſupra *Guido Baiſius*.

Gvido Cremenſis, infra, *Guido Papa*.

Gvido Abbas Monaſterii *de Cruce S.* Leufredi. Vide ſi placet infra, *Gvitmundus*.

Gvido Abbas *S. Dionyſii* Periſ. cujus *Sanctilogium* ſive Volumina de Vitis Sanctorum MSS. in Bibliotheca S. Victoris Pariſ. Non confundendus hic cum *Bernardo Gvidone* Epiſcopo Lodovenſi, de cujus Speculo Sanctorali dixi Tom. 1. pag. 220.

Gvido Ebroicenſis, ex Menilo, Ebroicis Neuſtriæ vicino Ord. Præd. clarus circa Annum 1290. Præter *Sermones* de tempore & Sanctis ſcripſit *de clavibus Divinæ Scripturæ*, ſeu annotationes ad *Tychonii* Afri regulas pro S. Scripturæ intelligentia. *Regulam mercatorum*, & *ſummam de Divinis nominibus*. Vide Jacob. Quetif Tom. 1. pag. 420. ſeq. Oudinum Tom. 3. pag. 570.

Gvido Ord. *Eremitarum*, cujus formula revocationis errorum quorundam, in Bibliothecis Patrum, ut Pariſ. 1589. Tom. 4. p. 331.

Magiſter *Gvido Fabe*, ſcriptor *Dictaminum* ſive *ſummæ Dictaminum*.

Gvido Abbas *Farſenſis*, ſupra in *Guidone Bobienſi*.

Gvido de Pileo, *Ferrarienſis* Presbyter & ab Anno 1304. ad 1349. Epiſcopus, ſcripſit Petri de Riga exemplo, poema de Veteri & Novo Teſtamento, ad Clementem V. Pontificem, quod inſcripſit *Bibliorum Perlam* ſive *Margaritam*. Incipit: *Nobile principium ter*. Vide Trithemium cap. 541. & Ughellum Tom. 2. Italiæ ſacræ pag. 545. ubi etiam de ſucceſſore hujus Gvidonis, Gvidone Abaiſo, Archiepiſcopo deinde Ravennatenſi.

Gvido Flonochetus ſive *Flammochetus* Gallus Ord. Præd. Magiſter defunctus An. 1451. ſcriptor *Chronici*, ſed quod ubi reperiatur, vel quas res contineat, neminem tradentem reperi. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 808.

Gvido Folla, Theologus Anglus & Epiſcopus Elienſis, cujus *alam Anglicanam* ſive *de vitiis Epiſtolarum*, & librum *contra hæreſes & hæreticos* memorat Pitſeus p. 850.

Gvido Fulcodius, inter Papas *Clemens IV.* ſupra Tom. 1. pag. 394. ſeq. Durando dictus *Lumen Juris*, & Ptolemæi Lucenſis verbis, *quanto plus crevit in dignitate, tanto plus floruit in ſanctitate*.

Gvido Fulginas Ord. Minor. circa Annum 1300. cujus Sermones anniverſarios Feſtorum, nec quicquam præterea Waddingus pag. 150. commemorat.

Gvido Margvetati *Gallus*, Ord. Præd. clarus Pariſiis circa Annum 1450. cujus *Sermones* in Epiſtolas & Evangelia, de tempore & de Sanctis, & *Summa naturalis Philoſophiæ compendioſa* memoratur apud Jacobum Quetif pag. 807.

Gvido Geneti, *Guetius*, *de Gvezziis*, *Gvenettiis* ſive *Gvinitiis*, Bononienſis, Dominicanus, circa Annum 1386. quem Leander Albertus teſtatur domum Ordinis Præd. Bononienſem multis Codicibus ditaſſe. Ex ſcriptis ejus nihil aliud ab laudato Quetif Tom. 1. pag. 688. referri reperi quam *Commentarium in Ariſtotelis Ethica*.

Gvido Burgundus de villa Mymo Abbas *S. Germani* Autiſidorienſis Ord. Benedict. ab Anno 1285. ad 1309. & defunctus An. 1313. Hujus ſunt *geſta Abbatum S. Germani Autiſſiodorenſis* ab Anno 998. ad 1285. quæ Labbeus in Bibliotheca nova MSS. T. 1. p. 570. edidit ſubjuncta p. 586. Appendice *Aymonis de Bordis* Monachi ejuſdem Abbatiæ, de vita Gvidonis iſtius Abbatis: & pag. 589. appendice altera *Odonis de Vaucemani*, Prioris ejuſdem Monaſterii, in qua deſcribitur vita Gaucheri Abbatis qui Gvidoni An. 1309. ſucceſſit, diemque obiit An. 1333. In vita Gvidonis memorabile eſt quod p. 587. ab Aymone traditur, cum adhuc eſſet Subdiaconus, opus ſuſcepiſſe valde mirificum & Monaſterio quam plurimum fructuoſum compleviſſe. *O quam noctes tranſiverit inſomnes, ut nobis ſubditis ſuis quietem præpararet, legendo videlicet & ſtudendo litteras & chartas noſtras, quæ a tantis & tam longinquis temporibus, & ex tam diverſis figuris ſeu litteris extraneis ſunt formatæ & confectæ, quod vix aut nunquam poſſet nobis ſeries referari, unde ſeriem prædictarum litterarum ſeu char-*

chartarum poſt multos labores & anguſtias in quodam Chartulari bene legibili fecit inſcribi & apponi.

Gvido Groſſus, idem *de Caſtro*: infra, *Gvigo*.

Gvidonis Gveregiati teſtamentum An. 1177. conditum edidit Dacherius Tom. IX. ſpicileg. pag. 151. (edit. novæ T. 3. pag. 542.)

Gvido de Guiſis, ſupra *Gvido de Bayſo*.

Gvidonis Jordani, Ord. Præd. *Legiloquium & Summa* MS. Venetiis teſte Tomaſino p. 28.

Gvido Magiſter, ſupra, *Guido Fabe*.

Gvido Marchenſis, ſive *de Marchia*, Ord. Minor. Monachus Anglus, ſcriptor *Querelæ*, ſive reſponſionis ad querelam *Mundi contra Religionem Fratrum Franciſcanorum* rhythmis trochaicis qui incipiunt: *O Chriſti vicarie, Monarcha terrarum*. Vide Baleum XII. 16. Pitſeum pag. 850. & Waddingum pag. 150. qui notat hanc querelam a quibuſdam tribui *S. Bernardino* Senenſi atque ejus præfixam legi operibus.

Gvido Ord. *Minorum*, cujus *Collectio Decretalium* teſte Cangio MS. exſtat in Biblioth. S. Germani de Pratis, Cod. 774.

Gvido de Monte Rotherii, ſive Rocherii potius ut in MS. Baluz. (Græco interpreti δὲ Μόντε Ῥοκὲν) Gallus Theologus qui An. 1330. ſcripſit *Enchiridion Saacerdotum* ſeu *Manipulum Curatorum*, ad Raimundum Valentiæ Epiſcopum libris III. Trithemio cap. 579. laudatum, memoratumque Sandero inter MStos Codices Belgii pag. 171. & B. Staphorſtio noſtro inter Codices MStos Bibl. Petrinæ hujus Urbis T. 3. hiſt. Eccleſ. Hamb. pag. 348. & Tobiæ Eckardo inter MSta Qvedlimb. Latine plus ſimplici vice editum Pariſ. 1473. 1488. Venet. 1491. & Antvverp. 1570. Græce vertit Georgius Alexander Corelianenſis de quo Allatius libro de Georgiis pag. 409. ſeq. (Tom. X. Biblioth. Græcæ pag. 786. ſeq.) Sunt qui hunc Guidonem de Monte Rocherii eundem eſſe volunt cum *Gvidone de Perpiniano*: erroris tamen arguit Miræum Nicol. Antonius, Biblioth. vet. Hiſpan. pag. 106. quod in auctario de ſcriptoribus Eccleſ. eundem *Guidonem de Monte Perpiniano* appellaſſet. De *Gvidone* ex Comitum *Montis belli* ſtirpe ſato vide infra, *Guido Vicentinus*.

Gvido Muſicus, ſupra, *Guido Aretinus*.

Gvido Narbonenſis Archiep. ſupra, *Clemens IV.* Papa, T. 1. p. 394. ſeq.

Gvido Papa, ſupra *de Caſtro*, *Cæleſtinus II.* & *Fulcodius Clemens IV.* Atque *anti-Papa Gvido Cremenſis*, (*a*) ſub nomine *Paſchalis III.* ab A. 1164. ad 1167. Denique Gvido *Viennenſis*, *Calixtus II.*

Gvido de Pareto, ſupra *Guido Ciſterc. Generalis*.

Gvido Terrena *de Perpiniano* Doctor Pariſienſis, Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo Prior Generalis, & cum Theologiam docuiſſet Avenione, Epiſcopus ab Anno 1332. in patria ſua Elnenſis (*b*) ſive Helenenſis in Hiſpania Tarraconenſi (*c*) uſque ad Annum 1342. quo 21. Aug. fatis conceſſit, Inquiſitor etiam fidei Generalis: de quo præter cæteros Nicolaus Antonius lib. IX. Biblioth. veteris Hiſpanæ cap. 5. Inter ejus ſcripta præcipue innotuit

Summa de hæreſibus & *earum confutationibus* ad Gaucelinum, Cardinalem Albanenſem. Pariſ. 1528. fol. Colon. 1631. fol. per Jo. Henr. Volckmartanum, & 1655. fol. opera Joannis Geineri qui etiam varia Gvidonis ejuſque ſcriptorum laudibus dicata judicia variorum adjunxit. Diſputat autem in illo opere (*d*) primum Gvido de hæreſi

(*a*) Cremonenſem patria fuiſſe diſputat Franciſcus Ariſius in Cremona litterata Tom. 1. pag. 78. ſeq. ſed vide ſis Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. p. 275.

(*b*) Vitioſe apud Trithem. cap. 554. alioſque *Elvenſis*.

(*c*) Hic in Comitatu Ruſcinonis Epiſcopatus deinde ab *Elna* in vicinam *Perpinianum* montibus adjacentem Pyrenæis translatus fuit.

(*d*) B. Thomas Ittig de hæreſiarchis Apoſtolicæ ætatis pag. 20.

reſi in genere, deinde de erroribus Judæorum, Græcorum, Jacobitarum, Georgianorum & Armenorum: poſtea de hæreſibus ab Auguſtino & Iſidoro commemoratis, ac tandem de ſectis quæ poſt Auguſtinum & Iſidorum exortæ, tum aliis, tum Waldenſium: nec contentus hæreſium nudam narrare hiſtoriam, ſed cum ſingulis hæreticis manus tentans conſerere, quanquam judice Alphonſo de Caſtro parum feliciter, atque ita ut in ipſa etiam hiſtoriæ narratione paſſim deficiat peccetque, & Leone Allatio notante *fundum* præbeat *mendaciorum feraciſſimum*. Confer Rich. Simonis notas ad Gabrielem Philadelphienſem p. 194. ſeq.

Concordia Evangeliorum, (*a*) Auguſtini ſcripta imitatione, ſive *Quatuor unum* & Expoſitio in tria Cantica, *Magnificat*, *Benedictus* & *Nunc dimittis*. Utraque edita cum ſumma de hæreſibus, Colon. 1631. & 1655. fol.

Opus tripertitum *de perfectione vitæ Catholicæ* ad Joannem Papam XXII. ſcriptum An. 1323. MS. in Biblioth. Vaticana & in Colbertina.

Correctorium Juris, ſive *Correctio Decretorum*, Commentarius in librum decretorum Gratiani, notans loca S. Scripturæ & Patrum ab eo allegata: ad Cardinalem Albanenſem. MS. in eadem Vaticana & Regia Pariſienſi. Vide Baluzium ad Anton. Auguſtinum p. 642.

Conſtitutiones Synodales Eccleſiæ Helenenſis An. 1335. 1337. 1338. 1339. & 1340. editæ in Cardinalis Aguirrii Conciliis Hiſpaniæ Tom. 3. p. 592. 607. In his etiam decretum de immaculata conceptione B. Mariæ.

In majorem Bibliorum ſacrorum partem. Vide Poſſevinum, & Allegrii paradiſum Carmelitici decoris p. 283.

In IV. libros Sententiarum.

In octo libros Phyſicorum Ariſtotelis, ad Rogerium Armanacum, MS. Romæ in Cœnobio Carmelitarum S. Mariæ Tranſpontinæ.

Quæſtiones in libros de Anima.

In XII. libros Metaphyſicæ.

Quæſtionum ordinariarum liber & alius *Quodlibetorum ſex*.

In IV. libros Sententiarum.

Reprobationes operis Catalonici, contra *Arnaldum de Villa nova*, Catalaunum de quo ſupra T. 1. p. 137. ſq.

Epiſtola ad Joannem XXII. Papam, *utrum invocantes dæmonem ſint hæretici?* Vide & ſupra, *Guido de Monte*. Cæterum Guidoni Perpiniano apud Joan. Ludov. Hockerum in Catalogo Biblioth. Hailsbrunnenſis p. 26. præter rem tribuitur *Vocabularius Biblicus*, qui eſt *Guilelmi Britonis* Ord. Minor. de quo dixi Tom. 1. p. 282. Sepulchrum Guidonis ad hunc diem viſitur apud Carmelitas Avenionenſes ſed ulla abſque inſcriptione, ut notavit Ludovicus Jacobus in Bibl. Pontificia pag. 328.

Guido de Pileo, infra, *Vicentinus*.

Guido de Pinu, *Carthuſ.* infra *Guigo*.

Guido de Plantis cujus *Hiſtoriam Trojanam* Cangius memorat, non diverſus opinor a *Guidone Columna*, de quo ſupra.

Guidonis Pontivi, ſive *Pontivorum* in Gallia Comitis Epiſtola ad Lambertum Epiſcopum Atrebatenſem poſt Annum 1093. in Mabillonii Analectis Tom. 3. pag. 468. (edit. novæ p. 461.)

Guido Ord. *Præd.* cujus *Sermones* in Biblioth. Sancti Germani Pariſ. evolvit Cangius, eſt unus ex ſupra memoratis: ſicut & Frater Guido, cujus Sermones memorat Tomaſinus pag. 22. MSS. Biblioth. Venetarum.

Guido Prxneſtinus Epiſc. & Cardinalis An. 1198. ſupra *Guido Ciſterc.*

Guido Ravennas Presbyter, ante annos fere octingentos & quinquaginta ſcripſit *vitas* ſive *res Pontificum Romanorum*: addendus Ludovici Jacobi Bibliothecæ Pontificiæ, & Volaterrano in limine libri XXII. commemoratus poſt Damaſum, Anaſtaſium Biblioth. & Paulum, Diaconum Aquilejenſem. *Hiſtoriam*

(*a*) Cum hac Concordia Evangeliorum idem fortaſſe eſt quia quibuſdam Guidoni tribuitur *Liber de Vita & moribus Chriſti*, apud Nic. Antonium Tom. 1. Biblioth. vet. Hiſpan. pag. 107.

riam hujus Guidonis *de bello Gothorum* exſtare ſcribit Voſſius, ubi autem, non docet. Neque in Hiſpania illuſtrata occurrit, neque in Boecleri Bibliographia Critica pag. 359. hoc diſſerte ſatis traditur, quod Sandius ex illa annotavit: nam Ablavium quoque eodem loco Bibliographiæ memoratum fruſtra in Hiſpania illuſtrata quæſiveris: in cujus tertio tomo præter Procopii apoſpaſmation de Gothorum Origine, tantum legitur Iſidori Chronicon Gothorum, Vandalorum & Svevorum. Cæterum vix videtur eſſe dubitandum *Geographiæ libros quinque*, quos ſub Anonymi Ravennatis nomine primus edidit Placidus Porcheronus Pariſ. 1688. 8. & Jacobus Gronovius Melæ ſuo ſubjecit Lugd. Bat. *1696*. 8. huic Gvidoni deberi. Vide Caſpar. Berettum, Monachum Benedictin. eruditum auctorem diſſ. de Chorographia Italiæ medii ævi T. X. theſauri Muratoriani p. X. & C. V. Petrum Weſſelingum in Præfat. ad itinerarium Antonini, accuratis & doctiſſimis notis illuſtratum pag. *** b. Neque integrum opus Gvidonis, ſed compendium tantum a Porcherono, Gronovioque editum eſſe laudatus Berettus contendit.

Gvido Abbas *de Samnajo* (de Sarnajo) in diœceſi Pariſ. Ord. Ciſterc. & Epiſcopus Carcaſſonenſis, de quo Sammarthani Tom. 2. pag. 477. ſeq. Albericus ad Annum 1203. *Qui de hiſtoria* Albigenſium *plenius cognoſcere voluerit, habetur libellus Monachi Domini* Gvidonis, *Abbatis de Saunajo & Epiſcopi Carcaſſonenſis, ubi totum illud negotium diligenter explicatur*.

Gvido ſive *Gviamarus* Brito *de Stampis*, diſcipulus Anſelmi Cantuarienſis, inter claros Doctores Angliæ, Normanniæ Cenomaniæ legendo conſecutus principatum, atque ab Anno 1125. Archiepiſcopus Cenomanenſis, defunctus A. C. 1136. cui deceſſor ejus Hildebertus Epiſtola XII. pag. 93. egregium tribuit teſtimonium, *quod non minus vita quam litteratura promeruit: unus ex noſtra Eccleſia cui & ad fructum ſcientia, & ad exemplum mores exuberant. Unus tibi pro multis erit, quoniam in illo multos Magiſtros invenies*. Adde Ordericum Vitalem XIII. pag. 908. Acta Epiſcoporum Cenom. in Analectis Mabillonii Tom. 3. pag. 327. ſeq. (edit. novæ pag. 319. ſeq.) & Sammarthanos T. 2. p. 516. b.

Gvido de Suzaria, JCtus Cremonenſis, circa Annum 1270. cujus *Declarationes* varias & librum *de actionibus cauſarum* laudat Trithemius cap. 450. adde Ariſii Cremonam litteratam Tom. 1. p. 125. ſeq.

* *Guido de Suſaria* Mantuanus (ſic lego in meo codice) *Tractatus de tormentis Reorum* cum additionibus D. Ludovici de Bologninis exiit Venetiis an. 1491. ſed & ante hac Bononiæ Anno 1489. una cum aliis legalibus opuſculis variorum Doctorum, Mathaſeltani, Petri de Ubaldis, Cataldini de Biſſo, Signorelli de Homodeis.

Tractatus de teſtibus; extat in MS. cod. Felini num. 419.

Gvidonis Trajectenſis ſtatuta Provincialia An. 1310. MSta in Biblioth. Leidenſi.

Gvido de Turre, Epiſcopus Claromontanus circa Annum 1287. vide Baluz. Tom. 4. Miſcell. pag. 348.

Gvido de Pileo, *Vicentinus*, ex Comitum Montisbelli proſapia, Ord. Præd. Epiſcopus ab Anno 1393. ad 1331. Ferrarienſis, apud Virum clariſſimum Leyſerum in hiſtoria Poetarum medii ævi pag. 2126. male vocatur *Gvido Vincentius*, diſtinguiturque a Gvidone de quo pag. 2005. dixerat Ferrarienſi. Idem enim hic eſt qui ad Clementem V. ſcripſit *Margaritam S. ſcripturæ*, ſive *Memoriale Divinorum eloquiorum* verſibus circiter hexametris 1500. MS. in Biblioth. Paulina Lipſienſi pag. 343. & typis ſub initia typographiæ expreſſum ſine loco & anno fuit in Biblioth. Baluziana. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 574. ſeq. T. 2. p. 819. & quæ ſupra, *Gvido Ferrarienſis*.

Gvido Archiepiſcopus Viennenſis ab Anno 1083. ſub eo Concilium Viennenſe An. 1112. deinde ab Anno 1119.

Pa-

Papa *Calixtus II.* de quo ſupra Tom. 1. pag. 323. ſeq. MSS. Leidenſ. pag. 371.

Gvigo de Caſtro (al. de Pinu) Valentinenſis diœceſis, Gallus Delphinas, *Carthuſiæ* Prior Generalis, qui An. 1137. obiit (*a*) *Gvido* vel *Wigo* aliis, ſed Gvilelmo de Nangis ad A. C. 1132. Vincentio Bellov. XXVII. 9. ſpeculi hiſt. Petro Dorlando IV. 3. Chronici Carthuſ. Arnoldo Boſtio cap. 22. aliiſque *Gvigo*, ſcripſit ad Innocentium II. Papam, *Vitam S. Hugonis* Epiſcopi Grandinopolitani ſive Gratianopolitani, eodem Anno 1132. defuncti, quæ exſtat apud Surium 1. April. & in Actis Sanctorum Tom. 1. April. pag. 35. 46. cum notis Henſchenii. Ejuſdem Gvigonis *Epiſtola* ſive tractatus in *tres* diviſus *libros* ad Haimonem Priorem, & *ad Fratres de Monte Dei*, editus inter S. Bernardi opera T. 2. edit. novæ pag. 205. In iiſdem pag. 1066. ſeq. etiam obviæ Gvigonis hujus *Epiſtolæ IV.* 1. ad Haymericum Cardinalem & Cancellarium: 2. ad Hugonem S. Militiæ Priorem. 3. Conſolatoria ad Innocentium II. adverſus Schiſmatis moleſtias. 4. Ad fratres Durobornenſes de ſuppoſitis *B. Hieronymo* Epiſtolis, quam primus vulgaverat Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 331. (edit. novæ pag. 464.) Genuinas ejuſdem Hieronymi Epiſtolas ſelegiſſe atque emendaſſe hunc Gvigonem, notavit etiam Trithemius de S. E. cap. 376. *Statuta Carthuſianorum* eidem memorata Trithemio & Bernardo Portarum S. Sulpicii & Miloni Majorevi Prioribus circa An. 1130. dicata, cum ejuſd. Ordinis privilegiis prodiere Baſil. 1510. fol. & Pariſ. 1582. Eidem adſcribuntur *Meditationum* Capitula XX. quæ edita primum Antverp. 1550. 1589. cum Gvilelmi Abbatis S. Theodorici Cluniacenſis Meditatoribus & recuſa leguntur in Bibliotheca Patrum, in ſupplemento Pariſ. Tom. 1. p. 787. & in Colonienſi T. XII. & in Lugdunenſi T. XXII. pag. 1164. 1176. Ad hunc Gvigonem exſtant etiam S. Bernardi, & Petri Venerabilis Epiſtolæ, atque Innocentii II. Liber ineditus *de Contemplatione*, itemque alius *de quatuor gradibus ſpiritualibus*, quos in notis ad Bibliothecam Cluniacenſem pag. 112. memorat Andreas Du Cheſne, non diverſi fortaſſe a ſcriptis, de quibus dicam mox in *Gvigone* ſecundo. Addit laudatus Cheſneus Gvigonem præter *Epiſtolas* plures, etiam ſcripſiſſe tractatum *de veritate & pace*, & alium *de laude Vitæ ſolitariæ*.

Gvigo II. Carthuſiæ Prior Generalis, qui abdicato An. 1176. Generalatu diem obiit An. 1188. auctor habetur libri in capita XXXVI. diviſi *de quadripertito exercitio Cellæ:* rerum ſecularium declinatione, meditatione, oratione & opere manuum. Hunc cum aliis antiquis monumentis (*b*) non diſſimilis argumenti edidit Petrus Franciſcus Chifletius S. J. Divione 1657. 8. in libro cui titulus: *Manuale Solitariorum, ex veterum Patrum Carthuſianorum cellis depromptum*. Recuſum cum iiſdem in Bibl. Patrum Lugd. Tom. XXIV. pag. 1468. 1501. Fortaſſe huic Gvigoni tribuenda etiam *Scala Paradiſi* ſive *Scala Clauſtralium*, ſeu tractatus *de modo orandi*, & *de vita contemplativa* ad fratrem *Gervaſium;* editus inter S. Auguſtini opera in appendice tomi VI. pag. 643. edit. Amſt. & inter S. Bernhardi, Tom. 2. edit. novæ pag. 325. 330.

Gvigonis Comitis *Gorenſis* Concordiam cum Clericis Lugdunenſis Eccleſiæ factam An. 1167. publicavit Dacherius Tom. IX. ſpicilegii pag. 149. (edit. novæ T. 3. p. 539.)

Gvilelmus Abſelius Bredanus, Carthuſianorum Brugenſium Prior, defunctus Anno 1471. cujus ſcripta referunt Fran-

(*a*) Pagi ad Annum 1137. n. 22.

(*b*) Illa ſunt: *Bernardi* Carthuſiæ Portarum in Burgundia primi Prioris circa An. 1147. Epiſtolæ III. *Joannis* de Monte medio Carthuſiæ Portarum Monachi Epiſtolæ V. *Stephani* de Chalmeto, Carthuſiæ Portarum Monachi Epiſtola ad novitios S. Sulpicii Ord. Ciſterc. itemque alia *Alexandri III.* ad Arthandum Priorem Alveriæ.

Franciſcus Svveertius in Athenis Belgicis p. 297. & Valerius Andreas p. 305. *Carmen ſuper Oratione Dominica*. *Ad ſemper candidam Cœli Reginam*. *Vitam D. Ægidii Abbatis*, carmine rhythmico. *De vera Pace*. *De officio Marthæ*. *Dialogum inter patrem & filiam ſpiritualem*. *Epiſtolarum libros*.

AEgidius Gvilelmus Miſſalius, ſupra Tom. I. p. 22.

Gvilelmus Afflígemenſis, Prior in Brabantia circa Annum 1260. ſcripſit *librum de obſervantia Regulæ S. Benedicti*, ſive ut vocat Sanderus, qui MStum memorat parte 2. Biblioth. MStæ Belgii pag. 149. vetuſtum rituale Affligemenſe juxta Cluniacenſium Conſuetudines. Præterea Henricus Gandavenſis cap. 57. ait eum Latine ſcripſiſſe quæ Teutonice monialis quædam, Ciſtercienſis ordinis, miranda deſcripſerat: ac *Vitam S. Lutgardis*, ſcriptam a fratre Thoma Latine, rhythmis reddidiſſe Teutonicis. *Sermones* quoque ejus laudat Trithemius cap. 528. de S. E. & illuſtr. German. cap. 97.

Gvilelmus de Agrifolio junior Gallus, Decretorum Doctor & Urbani V. notarius atque An. 1367. cum necdum annum ætatis XXVIII. attigiſſet (*a*) Presbyter Cardinalis, qui diem obiit Avenione An. 1401. Vide G. Joſephi Eggs purpuram doctam p. 417. ubi ejus epitaphium legitur. Neſcio unde habeat Cangius, qui Archiepiſcopum Cæſarauguſtanum fuiſſe & An. 1405. defunctum refert. Scripta ejus ſunt: tractatus de poteſtate Papæ, explanationes Decretorum & Sermones in laudem B. Virginis.

Gvilelmus Aimoinus Ord. Minor. quem Waddingus p. 159. *Almoinum* vocat, notatque ſcripſiſſe *in Apocalypſin* Commentarios, & *Quæſtiones XXVIII. rerum variarum*.

Gvilelmus Abbas *Albæ ripæ* Ord. Ciſterc. circa Annum 1156. de cujus *Epiſtolis pro explicatione nonnullorum locorum S. Scripturæ* videndus Carolus Viſchius pag. 325. Biblioth. Ciſterc. Idem ſcriptor tractatus *de numeris*, quem ſubjunctum alteri, cui titulus: *Analytica numerorum*, MStum vidit Sanderus pag. 202. Biblioth. Belg. Alium *de Sacramentis minorum* evolviſſe ſe teſtatur Cangius in Codice Thuano 787.

Gvilelmus Martellus *S. Albani* Monachus Ord. Bened. circa Annum 1170. Latine vertit juſſu Simonis Abbatis ex Anglico A. 590. ſcripto Vitam S. Albani martyris, Amphibalique & Sociorum A. C. 303. paſſorum. Prologum ad Simonem Abbatem ediderat Uſſerius, epilogumque libro de Britannicarum Eccleſiarum primordiis p. 156. Acta integra ex eodem Codice Cottoniano exſtant in Actis Sanctor. T. V. Junii 22. pag. 149.

Gvilelmus Albus, infra *Gvil. White*.

Gvilelmus Altonus ſive *de Halton*, (vitioſe *Antonus* vel *Alckonus*) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1330. Pariſienſis Sorbonicus Magiſter, præter *Sermones*, *Quæſtioneſque* varias ſcripſit *in pleroſque libros ſacros: in Octateuchum*, *in Eccleſiaſtem*, *in Sapientiam*, *Eſaiam*, *Jeremiam*, *Threnos*, Poſtillam in Mathæum, & *de decem Virginibus*. Vide Baleum V. 29. Pitſeum pag. 426. & præcipue Jacobum Quetif T. 1. p. 244. ſeq.

Gvilelmus Alnevvyck ſive *Alnevvicus*, (*b*) Lelando cap. 280. *Alaunovicanus*, Anglus Ord. Minor. & Epiſcopus in Terra laboris, defunctus A. 1332. ſcripſit Commentarios *in IV. libros ſententiarum* Petri Lombardi: & Baleo V. 25. & Pitſeo pag. 427. teſtibus in *Phyſica* atque *elenchos* Ariſtotelis.

Magiſter *Gvilelmus de S. Amore*, ex Canonico Bellovacenſi Doctor Sorbonicus Pariſienſis & Roberti qui Sorbonam fundavit familiaris, *magnæ vir ſcientiæ & opinionis* (*c*) ſed propter lites quæ Dominicanis cum Academia

in-

(*a*) Baluz. Pap. Avenionenſ. T. 1. p. 376.

(*b*) Apud Pitſeum vitioſe, *Altevvicus*, eſtenim nomen ab Alauno fluvio, *Alne* in Northumberlandia.

(*c*) Nauclerus Chron. generatione XLII. p. 944. S. Antoninus T. 3. ſummæ hiſtor. p. 684. b.

intercedebant, fratribus mendicantibus exoſus. De hoc Gvilelmo ejuſque ſcriptis dictum ſupra T. 1. p. 86. ſeq. Præcipue autem conſulenda erudita præfatio quam Operibus ejus Pariſ. 1632. 4. editis præmiſit ſub Joannis Alethophili latens nomine Joannes Cordeſius.

Gvilelmus Andrenſis Abbas Ord. Bened. in diœceſi Galliæ Morinorum Tarvanenſi, ſcripſit *Chronicon Cœnobii ſui* ab Anno 1083. ad 1234. quod ſe habere teſtatus eſt Papebrochius Tom. 3. Act. Sanctor. Maji pag. 80. b. Edidit Dacherius T. IX. ſpicilegii p. 338. (edit. novæ Tom. 2. pag. 781. 871.)

Gvilelmus Aneponymus, ſive ſine cognomine, Philoſophus, qui ante annos fere quadringentos ad Ducem Nortmannorum & Comitem Andegavenſium ſcripſit *Secundariam*, hoc eſt *Dialogum* in ſex diviſum libros *de ſubſtantiis*, in quo damnat quædam & emendat in libello quem juvenis ipſe *Philoſophiæ* titulo vulgaverat. Habeo dialogum illum editum a Gvilelmo Grataroło, Argentorat. 1567. 8. cum tribus brevibus libellis incerti auctoris, ejuſdem ætatis: *De calore vitali*, *De mari & aquis*, & *De fluminum origine* a deſtillatione aquarum per montium crepidines ex abyſſo aſcendentium.

Gvilelmus Angerius, Anglus, Ord. Minor. ſcripſit *Commentarios in Lucam* quos laudat Lelandus cap. 464. Diem obiit An. 1404. teſte Baleo XI. 31. & Pitſeo pag. 577. ubi vitioſe *Augerius* pro *Angerio*.

Gvilelmus nothus, *Angliæ* ab A. 1067. Rex: A. 1088. ætat. 74. defunctus, cujus *leges*, *conſtitutiones*, *Epiſtolas* & *Angliæ deſcriptionem* laudat Baleus II. 56. & librum *de die Judicii*.

Gvilelmus Anglicus, Medicus & Philoſophus, cujus librum *de urina non viſa* idem Lelandus cap. 461. e Geſnero commemorat, qui addit eum alia ad Magiam vetitam potius, quam veram eruditionem ſpectantia ſcripſiſſe. Vide infra, *Gvilh. Griſauntus*. Alius *Gvilelmus Anglicus*, Theologus & Philoſophus apud Baleum X. 87. & Pitſeum p. 850. ſcriptor *Commentarii de Anima* & alterius *de Verbi incarnatione*. Tertius denique *Gvilelmus Anglicus*, Regis Richardi II. Confeſſarius & R. E. Cardinalis circa Annum 1393. cujus non niſi *Sermones de Sanctis* a Pitſeo pag. 558. referuntur.

Gvilelmus Apulienſis ſive *Apulus*, ſcriptor hiſtorici poematis epici libris V. diſtincti *de rebus Normannorum in Sicilia*, *Apulia & Calabria geſtis* uſque ad mortem Roberti Guiſcardi Ducis, e vivis ſublati Anno 1085. ad filium ejus Rogerium. Prodiit Rothomagi 1582. 4. cum notis Jo. Tiremæi, Havitenœi, Fiſci in Provincia Rothomagenſi Patroni: & in Leibnitii ſcriptoribus Brunſuicenſibus Tom. 1. pag. 578. inque Joan. Baptiſtæ Caruſii Bibliotheca Hiſtorica Siciliæ Tom. 1. & in Muratorii theſauro ſcriptorum Italiæ Tom. V. Fallitur Oudinus qui Tom. 2. pag. 865. ait etiam occurrere in ſylloge ſcriptorum de rebus Siculis Wecheliana An. 1579. fol. Argumentum ſingulorum librorum perſequitur laudatus Leibnitius introductione ad T. 1. n. XXXIX.

Gvilelmus Aquiſgranenſis, Profeſſor Erfurtenſis, quem adhuc in ſenectute bona vivere An. 1475. teſtatus eſt Trithemius cap. 241. de ſcript. Germ. Idem Scriptor. Eccleſ. cap. 893. teſtatur eum ſcripſiſſe *in Evangelium S. Johannis*. *In Canonem Miſſæ*. *De paſſione Domini*. *Quæſtiones diſputatas*. *Itinerarium terræ ſanctæ* & *Sermones* varios.

Gvilelmus Aremoricus, vide ſupra in. *Britone* T. 1. p. 281.

Gvilelmus S. Arnulfi Metenſis Abbas cujus *Epiſtolæ ſeptem* editæ a Mabillonio Tom. 1. Analect. p. 247. (edit. novæ p. 455.) quarum prima Gregorio VII. de electione An. 1073. facta gratulatur. Ejuſdem *Oratio* ſive preces in commemoratione S. Auguſtini ante conſecrationem Miſſæ dicenda: (id. p. 460. ſeq.) vet. edit. T. 1. p. 281.

Gvilelmus Arvernus, infra *Bauſeti*, & *Pariſienſis* Epiſc.

Gui-

Gvilelmus Aſketle ſive *Aſketellus*, *Aſchetellus*, Lelando cap. 142. *Chetellus*, Anglus, clericus ſani Joannis apud Fibroleganos ſive Beverlacenſes. Scripſit ad Thomam Fibroleganæ Præpoſitum Eccleſiæ *opus Hiſtoricum tripartitum*, cujus prima pars de rebus Beverlacenſibus a tempore Gvilelmi Nortmanni adventu in Angliam An. 1066. ſecunda de Joanne (*a*) Beverlacenſium patrono, Archiepiſcopo ab Anno 687. Ebroicenſi: & tertia de ejuſdem virtutibus ac miraculis. Vide Baleum Centur. V. cap. 5. Pitſeum ad Annum 1320. pag. 411. Voſſium pag. 514. ſeq.

Gvilelmus Augerus, vide *Angerus*.

Gvilelmus Avicienſis, infra de *Chalancon*.

Magiſter *Gvilelmus Autiſſiodorenſis*, Archidiaconus Bellovacenſis, Theologus Pariſ. nominatiſſimus & in quæſtionibus profundiſſimus, defunctus Romæ An. 1230. teſte Alberico p. 538. Chronici ubi laudat magnam ejus *ſummam Theologicam*, ſcriptam intra A. 1220. & 1230. hujuſque abbreviationem factam ab Epiſcopo Florentiæ, Magiſtro *Ardingo* (*Ardego*) Papienſi. Prodiit Summa illa Pariſiis An. 1500. & deinde fine anno. *Dionyſii* Carthuſiani *exheleoſis*, excerpta ex eadem continet. De alia abbreviatione infra, *Herbertus*. Primus hic Gvilelmus qui *materiæ* & *formæ* vocabulis uſus eſſe traditur in materia de Sacramentis. *Summæ* ejuſdem Gvilelmi *de officiis Eccleſiaſticis* uſum ſe profitetur *Durandus VI*. cap. 39. rational.

Gvilelmus de Speliniaco, ab Anno 1207. *Autiſiodorenſis* Epiſcopus & ab Anno 1220. Pariſienſis, defunctus An. 1223. qui diverſus a ſuperiore, *ſcholam Magiſtralem nunquam aſcendit*. (*b*) Vide Bulæi hiſtoriam Academiæ Pariſ. Tom. 3. p. 693. & auctorem diſſ. editæ Gallice de ſcriptore Summæ Theol. Gvilelmo Autiſſiodorenſi, diverſo ab Epiſcopis, T. 3. ſylloges cui titulus: Continuation des memoires de litterature & d' hiſtoire, parte 2. pag. 317. ſqq. Aliis idem videtur cum ſuperiore, ut Oudino quoque T. 2. pag. 1724. ſeq.

Gvilelmus Badbius ſive *Badby*. ſupra T. 1. p. 163.

Gvilelmus Badecomius Anglus cujus accuratam in Matheſeos ſtudiis diligentiam celebrat Lelandus cap. 509. ſcripſit *Concluſiones operationis Aſtrolabii*.. *Concluſiones Sophiæ*. Tractatum *de ſphæra ſolida*. Addunt Baleus VII. 67. & Pitſeus pag. 608. qui *Batecumbum* vocant, etiam alium *de ſphæra concava*, *ejuſque fabrica & uſu*.

Gvilelmus Badunicus ſive *Badunenſis*, (*Bathonenſis*) apud eundem Lelandum, cap. 304. ſcriptor *Homiliarum*, Neque plura de eo Baleus XI. 7. aut Pitſeus p. 851.

Gvilelmus de Baiſo, ſupra *Gvido* p. 128.

Gvilelmus de Baldenſeel. Supra *Boldensleve* T. 1. p. 251.

Gvilelmus Batecombus ſive *Batecumbus* ſupra in *Badeconio*.

Gvilelmus Bathonienſis, ſupra Badunicus.

Gvilelmus Bauſeti, Aureliacenſis (Orilhac) Aruernus, Philippi Francorum Regis Medicus, & ab A. 1304. ad 1320. Epiſcopus Pariſienſis. Scripſit *Dialogos VII*. Gvalonis (Gitonis ſive Gvilelmi) *de ſeptem Eccleſiæ Sacramentis*, profeſſus ſe ex ſcriptis fratris Thomæ Aquinatis & Petri de Tarento ſe Tarentaſia profeciſſe. Prodiit præter editiones duas (*c*) fine loco & Anno vulgatas, Pariſ. 1489. 4. 1494. 8. 1500. forma minore, Lipſiæ 1512. Pariſ. 1550. Lugd. 1567. & minore forma 1580. Florent. 1579. 8. & Pariſ. 1587. 8. Huic enim Gvilelmo veriſimillime adſcribit Oudinus III. p. 731. quos alii præter rem Gvilelmo Pariſienſi Epiſcopo An. 1249. defuncto, alii veriſimilius tribuunt Gvi-

S 2 lel-

(*a*) Ante Aſchetellum Vitam hujus Joannis tradiderat *Folchardus* de quo Tom. 2. p. 174.

(*b*) Hiſt. Epiſcopor. Autiſſiodorenſium in Labbeo Biblioth. nova MSS. T. 1. p. 480.

(*c*) Vide Jac. Quetif de ſcriptis Dominicanorum T. 1. p. 518.

lelmo Pariſienſi Ord. Præd. Regis Philippi confeſſario, qui An. 1312. diem obiit ſupremum. De utroque infra. Nunc tantum juvat annotare, hunc Gvilelmum Bauſetum improbaſſe *Joannis* Pariſienſis determinationem de Sacramento altaris, An. 1304. proditam. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſt. p. 452.

Gvilelmus Beccenſis, infra *de Bougevilla*.

Gvilelmus Becolejus ſive *Beckley*, Anglus, Carmelita, obiit An. 1438. ſcriptor *Quæſtionum*, *Quodlibetorum*, *Concionum*. Vide Lelandum cap. 529. & qui etiam *de decimis fratrum* B. Mariæ de monte ſcripſiſſe teſtantur, Baleum VII. 99. Pitſeum pag. 627.

Gvilelmus Bellovacenſis Canonicus. Idem cum *Gvilelmo de S. Amore*. Vide Bulæum Tom. 3. Academ. Pariſ. pag. 248. ubi inter alia de ejus *libello de periculis Mundi*, contra Monachos mendicantes edito An. 1252.

Gvilelmus de Berckhem ſive *Berchemius*, Gelder, Niellenſis Eccleſiæ Paſtor & Canonicus Noviomagenſis, cujus *compendium Chronicorum Geldriæ* laudant Valerius Andreas pag. 306. & Franciſcus Svvertius pag. 298. perductum ab Auctore ad Annum 1466. Ejuſdem *Hiſtoriam captivitatis Adolphi*, Geldriæ Ducis, MStam Valerius notat ſervatam Noviomagi.

Gvilelmus Bertonus, Anglus, Cancellarius Oxonienſis circa Annum 1381. cujus *determinationes* & alia ſcripta *contra Joan. Wiclefum* memorant Baleus VI. 89. & Pitſeus pag. 536.

Gvilelmus Bevvſu, Northamtonienſis Anglus, Carmelita, Magiſter Theologiæ Oxon. circa Annum 1390. Scripſit teſte Baleo VII. 16. *Lecturam Sententiarum*, *Collationes* varias & *de miraculis Mariæ*. Vertit etiam ex Gallico Latine *Eadmundi Abyndoni*, Cantuarienſis Archiepiſcopi *Speculum contemplandæ Deitatis*. Eadem Pitſeus p. 545.

Gvilelmus Bibliothecarius Malmesburienſis, infra *Malmesburienſis*.

Gvilelmus Bibliothecarius Romanus, qui poſt Annum 891. *Anaſtaſio* Bibliothecario addidit *Vitas* Pontificum *Hadriani II.* & *Stephani V.* (aliis VI.) qui Hadriano III. An. 885. ſucceſſit. De editionibus dixi Tom. 1. p. 88.

Gvilelmus Binhamus Anglus, *Whitoclivi* ſive *Wiclefi*, cum quo Oxonii ſacris litteris operam dederat, adverſarius, de quo Joan. Lelandus cap. 428. Baleus VI. 5. & Pitſeus ad Annum 1370. pag. 504. Idem hic mihi videtur *Gvilelmus Carmelita*, a quo *Joannis Vigoclivi* ſive Wiclefi trialogum libro aculeato oppugnatum ſcribit Lelandus cap. 53.

Gvilelmus Bintræus, ſive *Byntre*, Anglus, Carmelita, defunctus Nordovici An. 1440. teſte Lelando cap. 546. quanquam Baleus VIII. 59. & Pitſeus pag. 683. ejus obitum ad An. 1493. proferant, confundentes hunc fortaſſe cum Gvilelmo Blachenego. Scripſit *Lectiones in Canticum Salomonis*. *Paupertatis defenſorium*, ſive Apologiam pro fratribus mendicantibus contra Richardum Armachanum alioſque: qualem ante eum ſcripſerant *Galfredus* Hardebius & *Joannes* Hulhethus. *Determinationes Theologiæ*. *Quæſtiones XLII. ordinarias*. *De laude B. Virginis*. *Sermones*. Et *de Latini ſermonis ornatu* quod incip. *Colores præcipui pertinentes ad* &c.

Gvilhelmus ex Judæo Diaconus *Bituricenſis*, a *Gvilelmo* Archiepiſcopo Bituricenſi ad Chriſtianam Fidem amplectendam adductus circa Annum 1230. ſcripſit expoſitionem *in Lamentationes Jeremiæ*: & *Bellum Domini contra Judæos*, *& contra Sadducæos Judæorum hæreticos* libris duobus, in quibus dicta Veteris Teſtamenti *litteris Latinis*, *verbis Hebraicis*, ſubjuncta Latina verſione referuntur. MStos evolvit Oudinus Tom. 3. pag. 156. qui obſervat a Poſſevino hoſce libros præter rem tribui *Petro* Paludano. Prologum cum clavi & capite primo vulgavit Jacobus Hommey in ſupplemento Patrum pag. 412. 416. qui etiam pag. 390. edidit ejuſdem

dem Gvilelmi *allegorias de principio & fine cujuslibet Libri, Veteris ac Novi Teſtamenti*: & pag. 402. *De quibus ſenſibus* opuſculum: & pag. 405. ſermonem *de Paſſione Domini* & p. 407. *de Euchariſtia* opuſculum.

De *Gvilelmi* Archiepiſcopi *Bituricenſis* & Confeſſoris vita dixi ſupra in *Dionyſio Caroli loci*, Tom. 2. p. 32.

Gvilelmus Blachenegus ſive *Blakeney* (Latine *Niger*) vixit circa Annum 1490. ſcriptor *Commentarii in Cantica Canticorum*. Vide Lelandum c. 504. Baleum XI. 87. qui *diſputationes ejus* quas vocat ſubtiliſſimas etiam commemorat, & Pitſeum pag. 678. qui *Blacneium* appellat.

Gvilelmus Bleſenſis, *Petri*, ſcriptis celebratiſſimi frater, clarus poſt ſæculi duodecimi medium. Huic Abbatia Maniacenſi Siciliaque relicta, reditum in Galliam gratulatus Petrus Epiſtola 93. (*a*) ſcriptorum ejus mentionem facit his verbis: *Nomen veſtrum diuturniore memoria commendabile reddent* Tragœdia *veſtra* de Flaura & Marco, *verſus* de pulice & muſca, Comœdia *veſtra* de Alda, ſermones *veſtri*, & *cætera* Theologicæ facultatis opera, *quæ utinam diffuſius eſſent ac celebrius publicata*.

Gvilelmus Boderishamenſis aliis *Boderishinenſis* vel *Bonderinenſis* Anglus Ord. Præd. circa Annum 1262. ſcripſit *in Canticum Salomonis*, *in threnos Jeremiæ* & *in Epiſtolam ad Romanos*. Vide Pitſeum p. 344. ſeq. Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 259.

Gvilelmus de Boldensleve, ſupra Tom. 1. p. 251.

Gvilelmus Botelerus ſive *Butlerus*, de eo ſupra T. 1. pag. 309.

Gvilelmus Botonerus ſive *Buttonerus*, equeſtris Ordinis, Anglus, Matheſeos, artis Medicæ & hiſtoriarum cognitione clarus circa Annum 1460. ſcripſit *Antiquitates Anglicas*, *libris III*. *Acta Joannis Faſtolfi* An. 1421. *Collectiones Medicinales*. *Abbrevationes doctorum*. *De Aſtrologiæ valore*. *Epiſtolas*. Vide Baleum VIII. 27. Pitſeum pag. 648. ſeq. Voſſium pag. 634.

Gvilelmus Bremenſis qui eſt apud Cangium, typorum vitio ita vocatur, nam ex Bibliotheca Præmonſtratenſi Joannis le Paige pag. 307. conſtat notari Gvilelmum Cœnobii *Brenenſis*, Præmonſtratenſis Ord. Sveſſionenſis Diœceſis Canonicum & Doctorem Theologum Pariſienſem, Nicolao Lyrano coætaneum, ſcriptorem libri *Homiliarum*.

Gvilelmus Brevinus, circa Annum 1470. ſcriptor diſſertationis de ſeptem principalibus Urbis Romæ Eccleſiis.

Gvilelmus Brito Aremoricus ſupra T. 1. p. 281. 282.

Gvilelmus Britonus, ſive *Brito*, Camber, Ord. Minor. ibid. p. 282.

Gvilelmus Brunyardus Anglus, Ord. Præd. circa Annum 1350. cujus *Summam Theologiæ*, *Diſtinctiones* varias & *Determinationes* celebrat Baleus V. 77. & Pitſeus pag. 479. Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 634.

Gvilelmus Burgenſis, infra *Petroburgenſis*.

Gvilelmus Butlerus, de quo ſupra, T. 1. p. 309.

Gvilelmus Buttonerus ſupra *Botonerus*.

Gvilelmus Buttonius Anglus, Canonicus Regularis S. Auguſtini, ſcripſit teſte Pitſeo pag. 851. librum *de Abbatia Oſney* in ſuburbio Oxonienſi.

Gvilelmus de Cajoco, ſive *Kajoco*, *Kayotho*, (Cayen in Picardia) Ord. Præd. circa Annum 1309. Huic præter *Conciones* tribuitur *ſumma caſuum Conſcientiæ*, ex ampliore *Joannis de Friburgo*, vulgo dicti *Lectoris*, redacta in Compendium. Dubitare ſe tamen non diffitetur Jacobus Quetif T. 1. p. 507. *quod licet eadem ambo ætate floruerint*, *Joannes tamen junior fuerit*, & *non niſi poſtremis annis* Summam Confeſſorum *ediderit*.

Gvilelmus Calculus, vide infra *Gvilelmus Gemmeticenſis*.

Gvilelmus Calisfordienſis Anglus, Doctor Cantabrigienſis, vergente Seculo XIV.

(*a*) Tom. XXIV. Bibl. Patrum Lugd. p. 1012.

XIV. cujus *Lecturam* (in Magiſtrum Sententiarum) & *Sermones* de tempore ac de Sanctis laudat Trithemius c. 657. Idem mihi videtur quem Gvilelmum *Cockisfordum* vocant Baleus & Pitſeus pag. 524. qui præterea notat ſcripſiſſe *in Canticum Moyſis*, & *Poſtillas in ſacram Scripturam*.

Gvilelmus de *Campellis*, ex Archidiacono Pariſ. Epiſcopus ab Anno 1113. ad 1121. *Catalaunenſis*, opinatiſſimus Magiſter, cognomento. Venerabilis (*a*) Præceptor Petri Abælardi, & Hildeberti Cenom. & S. Bernardi celebratus Epiſtolis (*b*) *abbreviavit* teſte Alberico in Chron. pag. 222. *Moralia Gregorii Papæ*, & quædam alia fecit. In his *Sententiarum Theologicarum* opus, ante Petrum Lombardum ſententiarum Magiſtrum, quod perinde ut *Moralia Gvilelmi de Campellis ſuper Job*, MS. in Galliæ Bibliothecis aſſervatur, teſte Oudino Tom. 2. pag. 965. Breve ſcriptum *de origine animæ* vulgatum ab Edm. Martene Tom. V. anecdotorum pag. 881. 882. ex ejus Sententiarum Theologicarum opere decerptum mihi videtur. At enim *altercatio Chriſtiani cum Judæo de fide Chriſtiana*, ſub Gvilelmi hujus nomine edita Tom. XX. Biblioth. Patrum Lugd. pag. 1884. auctorem primum habet *Gilbertum* Abbatem Weſtmonaſterienſem, ut ſupra in Gilberto dicere me memini: & Gvilelmum interpolatorem fortaſſe, qui eam ad Alexandrum Lincolnienſem miſit, unde ſine nomine auctoris ſubjuncta Gvilelmi Theologicis Sententiis in Codd. MSS. legitur.

Gvilelmus de Canno (G. Langbænio *de Campo*) infra *Gvielm. Peregrinus*.

Gvilelmus Cantuarienſis ſcriptor vitæ Thomæ Cantuar. infra, *Gvil. Stephanides*.

Gvilelmus Caorſinus, (*c*) Rhodio patre genitus Duaci in Flandria, Equitum Rhodiorum ſive Melitenſium per quadraginta amplius annos Vicecancellarius, obiit An. 1501. Ejus ſcripta junctim edita Ulmæ 1496. fol. apud Joannem Reger de Kemnat, variis ornata iconibus ligno inciſis, rariuſque obvia, hæc ſunt:

1. *Obſidionis Rhodiæ urbis* a Mahomede II. Imperatore Turcarum A. 1480. incaſſum ſuſceptæ *deſcriptio*, quæ ſeparatim etiam excuſa exſtat ſine loco & anno in 4. & Germanice Joanne Adelphio, Argentoratenſi interprete, Argentorati An. 1513. De illa obſidione conſulendi etiam Bzovius & Raynaldus ad Annum 1480.

2. *De terræ motus labe qua Rhodii eodem anno ante obſidionem affecti ſunt*.

3. *Oratio in Senatu Rhodiorum de morte magni Turci* (Mahomedis II.) *habita* Anno 1481. prid. Kal. Jun. Anno MCCCCLXXXI.

4. *De caſu Regis Zizimi* ſive Siſimi (fratris Bajazethi ſecundi, Turcarum Imperatoris) *Commentarium*.

5. *De celeberrimo fœdere cum Turcorum Rege Bagyazit per Rhodios inito*.

6. *De admiſſione Regis Zizimi in Gallias, & diligenti cuſtodia & aſſervatione, exhortatio* ſcripta 13. Cal. Octobr. An. 1483.

7. *De translatione ſacræ dextræ S.* Joannis Baptiſtæ, *Chriſti præcurſoris, ex CPoli ad Rhodios* An. 1484. *Commentarium, cum Oratione de ejuſdem Joannis laudibus*.

8. *Ad* ſummum Pontificem *Innocentium VIII. Oratio* habita V. Cal. Febr. An. 1485. coram Pontifice ac ſacro Senatu, Prælatorum & Curialium frequentia adſtante.

9. *De traductione Zizimi, ad Urbem Romam*, An. 1488. *Commentarium*.

10. *Volumen ſtabilimentorum Rhodiorum Militum ſacri Ordinis Hoſpitalis S. Johannis Hieroſolymitani* confirmatorum a ma-

(*a*) Sammarthan. Tom. 2. Galliæ Chriſt. pag. 504. Edm. Martene Tom. 5. anecdotor. pag. 877. Pagius ad An. 1121. n. 12. ſeq.

(*b*) Vide Mabillon. ad S. Bernardi Epiſt. 3. & 58. & Jacobum Hommey ſupplement. pag. 367.

Imbonatum in Bibliotheca Latino Hebr. p. 64.

(*c*) Vitioſe aliis *Coainus*, *Coanerſinus*, *Caourſin* vel *Coaverſinus*, *Courinus*, vide diarium eruditorum Italiæ Tom. 21. pag. 412. ubi diligentiſſime de hoc ſcriptore diſſeritur.

a magno Magiſtro ordinis Daubuſſono & Capitulo generali, V. Auguſt. An. 1493.

Gvilelmus Carmelita, ſupra *Guil. Binhamus*.

Gvilelmus Carnotenſis Ord. Præd. *Ludovici IX.* Galliarum Regis Capellanus: cui An. 1270. 25. Aug. morienti præſens adfuit. Scripſit *de ejus vita & actibus, & de miraculis quæ ad ejus Sanctitatis declarationem contigerunt*. Exſtat in Andreæ du Cheſne Tom. V. ſcriptor. de Rebus Francorum pag. 466. 480. De hoc Gvilelmo Jacobus Quetif T. 1. pag. 381. qui pag. 267. etiam tres ejus *ſermones* memorat Pariſiis habitos An. 1273.

Gvilelmus Prior Abbatiæ *Caroli loci* (Chalis) Ord. Ciſterc. in Silvanectenſi Epiſcopatu, diœceſis Remenſis An. 1352. ſcripſit non Latine quidem ſed verſibus Gallicis *iter vitæ humanæ* libris tribus, *le plerinage de vie humaine*. Apud Labbeum pag. 317. Biblioth. MSS. ubi Joannis Galoppes proſariam ejuſdem operis metaphraſin Gallicam commemorat, *le plerinage de l'ame*. Vide Oudinum T. 3. p. 976.

Gvilelmus Caſtellus ſeu *Caſtalius*, Archidiaconus & Canonicus Turonenſis circa Annum 1500. ſcriptor *dialogi in Jacobi Fabri, Stapulenſis laudem*: variorumque *epigrammatum*, *elegiarum*, *eclogæ* cui titulus *Eumorphus*, carminis *Sibyllini de Judicio extremo*, Carminis *de ſtultis mulierum votis*. Vide additiones ad Trithemium de S. E. cap. 17. ubi & *Epiſtolæ* hujus Gvilelmi ad diverſos, multæ & variæ laudantur.

Gvilelmus Anglus, Monachus Ceſtrienſis, (Lelando cap. 154. *Caſtrenſis*) Ord. Bened. ad quem S. Anſelmi Cantuarienſis Epiſtolæ. Scripſit *Carmen in Anſelmi laudem*, atque *Epicedion* in eundem defunctum An. 1109. Utrumque edidit Baluzius Tom. IV. Miſcell. pag. 557. 560. De hoc Gvilelmo præter Lelandum Baleus X. 42. & Pitſeus pag. 194.

Gvilelmus Caſtrofortius, Magiſter Collegii Navarrei Pariſ. defunctus A. 1481. Ejus commentarii breves & acuti in quatuor libros ſententiarum, quibus *Ægidium* Carlerium libenter eſt ſecutus, MSS. in Bibliotheca illius Collegii, teſte Joan. Launojo in Hiſtoria Gymnaſii Navarrei pag. 589. ſeq.

Gvilelmus Caxtonus Anglus, de quo ſupra Tom. 1. pag. 366. ſeq. Huic a Voſſio pag. 636. locus inter Hiſtoricos Latinos conceditur, quia *Chronicon* ejus ſive *Fructum temporum* Latine vertit demtis quibuſdam & mutatis Joannes Major, Scotus. De typographia per Caxtonum hunc perlata in Angliam, vide Mich. Maittaire Tom. 1. Annal. typograph. pag. 128. ſeq.

Gvilelmus Celdonenſis ſive *Cerdonenſis*, *Geldonenſis*, *Credonenſis*, rectius *Redonenſis* Armoricus Gallus, Ord. Præd. circa Annum 1250. ſcriptor *Apparatus in ſummam Raymundi de Pennaforti*, cum eadem plus ſimplici vice editi. Vide Jacobum Quetif. Tom. 1. pag. 130. ſeq. atque infra, de Gvil. *Pennaforti*.

Gvilelmus Cellingus, infra, *Gvil. Tilæus*.

Gvilelmus de Centauria Cremonenſis, Ord. Minor. in patria An. 1404. defunctus. Hujus commentaria in IV. libros Sententiarum MSta memorat Waddingus pag. 151. in Bibliotheca Franciſcanorum.

Gvilelmus Ceſtrienſis, ſupra *Gvil. Caſtrenſis*.

Gvilelmus de Chalancon Epiſcopus Avicienſis ſeu Podienſis apud Vellavois ab Anno 1418. ad 1443. ad cujus *quæſita*, Conſiderationes XII. Joannis Gerſonis contra Fratricellum quendam, Orationes particularium fœminarum & laicorum devotorum, præferentem actibus hierarchicis Eccleſiaſticorum Sacerdotum & Doctorum, peccatorum, in Joh. Gerſonii operibus Tom. 2. edit. Dupinianæ pag. 653.

Gvilelmus Cheveſtunus, Philoſophus Anglus, pleraque *Ariſtotelis* opera illuſtravit commentariis, Phyſicorum libros, parva naturalia & Metaphyſicam, quæ

quæ Cantabrigiæ MSa ſe vidiſſe teſtatur Pitſeus pag. 852.

Gvilelmus Abbas *Ciſtercienſis*, cujus ſermo Myſticus *de aſſumtione B. Virginis*, in Geneſ. VII. 17. in Caroli Viſchii Biblioth. Ciſterc. pag. 321. ſeq.

Gvilelmus Clarævallenſis circa Annum 1140. ſcriptor *vitæ S. Bernardi*. Vide & infra *Gvil. S. Theodorici*.

Gvilelmus Coaſinus ſive *Coancrſinus* vide ſupra, *Gvil. Caorſinus*.

Gvilelmus Cockisfordus ſive ut Lelando cap. 430. ſcribitur *Coccoſordus*, Carmelita Lindenſis circa Annum 1380. Hujus memorantur *Commentaria* tum in alios S. Scripturæ libros, tum *in Canticum* Moyſis: nec non *in Petri Longobardi Sententias*, *Sermones* de tempore & de Sanctis. Vide Baleum VI. 76. & Pitſeum pag. 524.

Gvilelmus de Conchis. De eo ſupra Tom. 1. pag. 408. ſeq. ubi dictis addere licet quod illius eſt *dragmaticon* ſive manipulus Philoſophiæ, qui lucem vidit Argentorati A. 1566. 8. edente Gvilelmo Grataroló, qui teſtatur ſe illum An. 1536. Patavii ex Codice MS. deſcripſiſſe. Inſcribitur: *Dialogus de ſubſtantiis Phyſicis*, confectus *a Wilhelmo aneponymo* (*a*) *Philoſopho:* ſubjunctis libris III. incerti auctoris ejuſdem ætatis, 1. *de calore vitali*. 2. *De mari & aquis*, & 3. *de fluminum origine*. Vide V. C. Jac. Wilhelmi Feuerlini obſervationem inſertam Diario litterario Noribergenſi, *Nützlithe und auſerleſene Arbeiten der Gelehrten im Reich*. III. pag. 250. *Philoſophum magni nominis habitum* hunc Guilelmum, notat Albericus ad Annum 1154.

De *Gvilelmi Conquæſtoris*, Regis Angliæ ab Anno 1066. ad 1087. poſtremis dictis atque obitu *fragmentum* ex antiquo libro monaſterii S. Stephani Cadomenſis, exſtat in Cambdeni ſcriptoribus rerum Anglicarum pag. 29. 35. Incipit: *Dum furerent in Orbe tempeſtates multæ*.

Gvilelmus Ord. Minor. poſtea *Conſtantienſis* Epiſcopus An. 1240. Pariſiis in ſermone de B. Joanne Baptiſta prædicavit quod liberum arbitrium non habeat potentiam naturalem effectivam aliquo modo, ad recipiendam Gratiam: & quod qui damnatur, nunquam fuit in Gratia, ſed ſemper Iſmael aut Judas fuit, & nunquam Johannes. Qui errores rejiciuntur in Biblioth. Patrum T. XXV. edit. Lugd. pag. 329. De alio juniore Gvilelmo, Conſtantienſi Epiſcopo, infra in *Gvilelmo de Maro*.

Gvilelmus Conventuenſis, infra *Coventrenſis*.

Gvilelmus Copingeras Magiſter Oxonienſis, cujus *Sacramentale*, & librum *de vitiis & virtutibus* laudat Baleus XI. 48. & Pitſeus pag. 852.

Gvilelmus Copus Baſileenſis, Medicus Pariſienſis atque Archiater Franciſci I. junior fortaſſe quam qui a me hoc loco memorari debeat. Ex Græco Latine vertit Pauli Æginetæ præcepta de ratione victus, Hippocratis tres prognoſticorum libros, Galeni libros VI. de locis affectis, & de morborum ſymptomatumque cauſis ac differentiis libros totidem. Vide præter Bibliothecarum Medicarum ſcriptores, appendicem ad Trithemium de ſcriptoribus Eccleſiaſticis cap. XXI.

Gvilelmus Cortuſius, ſupra Tom. 1. pag. 430.

Gvilelmus Coventrienſis, Lelando c. 366. *Coventuenſis*, Anglus, Carmelita circa Annum 1330. ſcripſit eodem Lelando teſte *Annales* ſui Ordinis, & *de laude Carmeliticæ Religionis* libros VII. *Defenſorium Carmelitarum* & *de adventu Carmelitarum in Angliam*.

Gvilelmus Covrinus, ſupra *Guil. Caorſinus*.

Gvilelmus Amidamus *de Cremona* S. Auguſtini Eremitarum Ordinis prior Generalis vir egregius, Epiſcopus ab Anno 1347. Novarienſis, de cujus laudibus Jac. Philippus Bergomenſis in Chronico ad Annum 1355. quo diem obiit, vel, ut probat in Muſeo Novarienſi

(*a*) Supra pag. 137.

rienſi pag. 207. Laz. Auguſtinus Cotta, An. 1356. Ejus ſcripta: Commentaria *in IV. Evangelia* & *in IV. libros Sententiarum*. *Reprobatio ſex errorum*, ſive *de auctoritate Apoſtolica* pro Joanne XXII. *Sermones*, *Orationes &c.* Vide præter Cottam, Ughelli Tom. IV. p. 714. ſeq. Franciſci Ariſii Cremonam litteratam Tom. 1. pag. 162. & Philippi Elſſii enconiaſticon Auguſtinianum pag. 257. ſeq. qui notat Cardinalatus purpuram, quam Joannes XII. obtulit, ab hoc Gvilelmo recuſatam, inde tamen factum ut inter Cardinales a Poſſevino aliiſque & Cangio etiam computetur.

Gvilelmus Croylandenſis, infra *Rameſienſis*.

Gvilelmus de Cumo ſive *de Cunio* potius, Flaminiæ oppido, Juris Civilis conſultus Bartolo plus ſimplici vice laudatus docuit Aureliani in Gallia circa A. 1310. ac deinceps, ſcripſitque *in Digeſtum vetus* hoc eſt in libros priores Digeſtorum uſque ad titulum tertium libri XXIV. nec non *in Codicem* Juſtinianeum. Vide Trithemium c. 533. & Marcum Mantuam p. 466. nec non Gvidum Pancirolum lib. 2. de interpretibus Juris, c. 60. qui *de Muneribus* etiam & *de Securitatibus* libellos compoſuiſſe teſtatur.

Gvilelmus Dalingus ſive *Dallingus* ſupra, Tom. 2. pag. 3.

Gvilelmus Dalton. pag. 4.

Gvilelmus de Dandina, ſupra T. 2. p. 11.

Gvilelmus Dandus. ibid.

Gvilelmus Daſtinus, ſupra Tom. 2. pag. 14.

Gvilelmi Dei Synodale *Tutelenſis* Eccleſiæ in Bibliotheca S. Germani de Pratis Parif. evolvit Cangius Codice 799.

Gvilelmus Diaconus, ſupra, *Gvil. Bituricenſis*.

Gvilelmus S. Dionyſii, infra *Gvil. de Nangis*.

Gvilelmus Monachus *S. Dionyſii*, juxta Pariſios, Ord. S. Benedicti, præter *Epiſtolas* ad diverſos, etiam conſcripſit *tres Hiſtoriarum libros*, *propter quos inter nobiles Galliæ hiſtoriographos refertur ab inedito auctore hierarchiæ ſubcæleſtis lib. IV. cap. 9.* Hæc de eo Voſſius pag. 605. de Hiſt. Lat. qui etiam ejuſdem ex Jac. Philippo Bergomenſi ad Annum 1240. & Trithemii cap. 431. de S. E. & II. 124. illuſtr. Benedictin. ſub *Gvilelmi Galli* nomine meminerat pag. 466. ſeq. Alius vero antiquior *Gvilelmus*, S. Dionyſii Monachus, de quo infra, in *Sugerio* Abbate, cujus res vitamque ab hoc Gvilelmo, Domeſtico ipſius, ſcriptam habemus. Obiit Sugerius An. 1152. Ejuſdem ut videtur Gvilelmi *Epiſtolam* An. 1155. ſcriptam edidit Edmundus Martene; Tom. 1. anecdotorum pag. 441. in qua laudat ſolitariam manſionem quam ſibi elegerat in Aquitania.

Gvilelmus Dominici, Catalanus cujus Commentarius *in Uſaticos* ſive leges Barcinonenſis Urbis fuit MS. apud Antonium Auguſtinum. Vide Nicol. Anton. Tom. 2. Biblioth. vet. Hiſpan. pag. 265.

Gvilelmus Dorochius ſive *Dorcheda* Anglus Mathematicus circa Annum 1360. cujus *tractatum de occultis*, & *ſummam auream* laudant Baleus VI. 9. & Pitſeus p. 486.

Magiſter *Gvilelmus Dunelmenſis*, defunctus An. 1249. a Matthæo Parif. ad illum annum vocatur, *litteratus eminentiſſime*, a Lelando autem cap. 239. idem habetur parum veriſimiliter cum *Gvilelmo Shirvvoodo*, de quo infra. Certe electum in Archiepiſcopum Rothomagenſem non invenio.

Gvilelmus Durandus de S. Porciano, & *Gvuilelmus Durandus* ſive *Durantes* Speculator, Epiſcopus Mimatenſis. Supra Tom. 2. pag. 60.

Gvilelmus Abbas *Ebeholtenſis*, cujus *Epiſtolas* edendas Hafniæ expectamus ab eruditiſſimo Viro Joanne Grammio. Vide Memorias Trevoltinas An. 1727. p. 2285.

Gvilelmus Archiepiſcopus *Eboracenſis*,

cujus *Conſtitutio* An. 1153. promulgata exſtat in Conciliis Labbei, Harduini, Coleti.

Gvilelmus Edon, Ord. Minor. cujus Waddingus laudat *Compendium Theologicæ Veritatis*, (diverſum ab eo quod inter Alberti Magni & Bonaventuræ opera occurrit, & de quo dictum ſupra in *Dornbergio*) & *adaptionem thematum prædicabilium per totum annum ad materias Compendii Theologicæ Veritatis*.

Gvilelmus ex Capellano Brederodenſi *Egmondanus* Monachus & Procurator, *Anonymi Chronicon Egmundæ & Hollandiæ* ab Anno 647. ad 1205. progreſſum continuavit ab Anno 1205. ad 1332. Anonymum a Franciſco Svveertio Francof. 1620. fol. cum *Ægidio* de Roya & aliis, ſed minus emendate editum, meliorem edere eique Gvilelmi continuationem adjungere voluit Petrus Scriverius: ſed præſtitum id demum ab Antonio Matthæo, uſo Scriverii Codice. Lugd. Bat. 1700. 8. additis etiam notis. Vide Voſſium & Oudini Tom. 3. p. 859. ſeq.

Gvilelmus Egumonde ſive *Egmundus* Anglus, Auguſtinianus circa An. 1390. cujus ſolas *replicationes ſcholaſticas* & *ſermones ad plebem* memorant Baleus VII. 12. & Pitſeus p. 553. neque plura Elſſius pag. 262. Encomiaſtici Auguſtiniani.

Gvilelmus Elphinſtonus Epiſcopus in Scotia Aberdonienſis circa Annum 1480. ſcriptor diligens *hiſtoriæ Scoticæ*, cujus *octo libris*, qui MSti exſtant in Biblioth. Bodlejana, uſus fuit Eduardus Stillingfleet, in præf. ad Origines Britannicas pag. 52. teſtatus eum in tribus libris primoribus ſecutum *Fordoni* veſtigia, in cæteris recurriſſe *ad antiquos Hiberniæ libros*. Itaque Wilhelmus Nicolſonus in Bibliotheca Hiſtorica Scotiæ pag. 98. vix audet Voſſio accedere, qui Hectorem Boethium ſecutus, præcipuos Elphinſtoni, quos expreſſerit ſcriptores vocat *Veremundum*, fani B. Andreæ Archidiaconum, & *Joannem a Campo bello*. Etiam *Conciliorum ſtatuta* inter hujus Guilelmi ſcripta refert Baleus XIV. 57.

Gvilelmus Encurtus Anglus, Ord. Præd. circa Annum 1340. præter *Sermones* traditur ſcripſiſſe *Lecturam in Eccleſiaſtem*. Vide Baleum V. 53. & Pitſeum pag. 445. Ille in Eccleſiaſtem commentarius plus ſimplici vice MS. in Angliæ Bibliothecis. Vide Jac. Quetif. T. 1. p. 602.

Gvilelmi Epiſcopi, Abbatis S. Germani a Pratis Commentaria in Vetus Teſtamentum evolvit Cangius in Bibliotheca San Germanenſi Codice LV.

Gvilelmus Evrardus ſupra T. 2. pag. 125. *Evrardus*.

Gvilelmus Exonienſis ſive *de Exceſtria*, Magiſter Oxonienſis circa Annum 1330. Scripſit teſte Baleo V. 33. *de paupertate & de paupertate contra Fratricellos*. Cætera ejus ſunt: *de proprietate Eccleſiæ* contra Guilel. Occamum, & *de generatione Chriſti*.

Gvilelmus de Falgario Toloſanus Ord. Minor. Vicarius Generalis, ſuperſtes adhuc An. 1290. miſit in compendium commentarios *S. Bonaventuræ* in IV. libros Sententiarum, & diffuſe ſcripſit adverſus *Petrum Joannem Olivum*. Vide Waddingi Biblioth. Ord. Minor. pag. 152.

Gvilelmus Farinerius Aquitanus ex Monacho Gourdonenſi diœceſis Cadurcenſis, Vicarius Ord. Minor. Generalis & ab Anno 1356. ad 1361. R. E. Cardinalis, præter ſcriptum *de ſacris ſtigmatibus S. Franciſci*, & *Sermones* de tempore & de Sanctis, nec non libellum *de mutuatitia* per nummos *negotiatione* ad Ægidium Cardinalem Albernotium, ei tribuuntur *Commentaria in varios libros ſacros & profanos*. Vide Waddingum loco laudato, & Georgii Joſephi Eggs purpuram doctam pag. 391. * Ejuſdem nomine prodierunt conſtitutiones Ordinis Minorum editæ & confirmatæ in Capitulo generali Patrum ejuſdem Ordinis ſummo Ordinis miniſtro agente eodem Guillelmo Anno 1354. Has conſtitutiones habeo excuſas Brixiæ A. 1502. per Jacobum Britannicum.

Fla-

Flavius Gvilelmus non notus mihi niſi ex Poſſevino & Voſſio, qui ejus libros quinque MSS. *de Vita B. Virginis* commemorant.

Gvilelmus Fletæus, ſupra T. 2. p. 168.

Gvilelmus Foluyle ſive *Folvillus* Anglus, Lincolnienſis Ord. Minor. defunctus Stanfordiæ An. 1384. ſcriptor libri *pro pueris induendis* contra Cantabrigienſium ſtatutum ſapiens quo cavebatur ne a mendicantium ordinum fratribus pueri ante duodevigeſimum ætatis annum ad ordinem ſuum reciperentur. Vide Baleum VI. 71. Pitſeum p. 141. Waddingum p. 152.

Gvilelmus Fontanus, infra *Gvil. Welys*.

Gvilelmus Forleon, Brito ex minore Britannia Ord. Minor. Theologus Pariſ. circa Annum 1470. inter cujus diſcipulos Trithemius cap. 826. laudat *Stephanum Brulisferum* de quo dixi Tom. 1. pag. 285. Scripſit *in libros IV. ſententiarum* & *Quæſtiones varias*. Præterea *Deciſiones regulares*, *præſertim circa vitam & Regulam Minorum*, editas Pariſ. 1471. Denique *Opuſcula* neſcio quæ *in ſacram Scripturam*, quæ doctiſſima appellat Waddingus p. 152.

Gvilelmus Fulginas Umber, Ord. Minor. quem libros *D. Bonaventuræ* epitomaſſe ſive in compendium redegiſſe ſcribit Volaterranus libro XXI. commentariorum Urbanorum.

Gvilelmus Gainesburgus, de quo ſupra pag. 3. ſeq.

Gvilelmus Galion Anglus Nordfolcienſis, Auguſtinianus, defunctus An. 1500. ætatis nonageſimo. Ejus *Lecturam Theologiæ*, *Diſputationes varias* & *Conciones per annum*, memorat Joſephus Pamphilus in Chronico Eremitarum S. Auguſtini pag. 92. b.

Gvilelmus Gallus, ſupra *Gvilelmus* Monachus *S. Dionyſii*.

Gvilelmus Catadeghus Parmenſis, Bibliothecarius Vaticanus & R. E. Cardinalis defunctus An. 1256. Hujus fuit Vitæ Pontificum Romanorum a Petro ad Innocentium IV. quæ ab Eiſengreinio, Poſſevino, Lud. Jacobo aliiſque memorantur.

Gvilelmus Calculus, Normannus, *Cœnobita* ſive Monachus *Gemmeticenſis* Ord. Bened. ſcripſit *Hiſtoriæ Normannorum libros VIII.* (*a*) quorum *primis quatuor Dudonis* Hiſtoriam de moribus & actis primorum Normanniæ ducum miſit in compendium: libro *quinto*, *ſexto*, *ſeptimoque* a Richardi I. obitu ſive ab Anno 996. eandem continuavit uſque ad Angliam a Gvilelmo I. Conquæſtore An. 1066. ſubactam, atque hos ſeptem libros, eidem dedicavit Gvilelmo, quem *orthodoxum ſummi Regis nutu Anglorum Regem* appellat. Deinde aliquot annis interjectis, præter clauſulam libri VII. de Gvilelmi I. obitu, qui in An. 1087. incidit, adjunxit librum *octavum* de actibus fratrum Gvilelmi II. Regis Angl. Roberti Ducis Norm. & Henrici I. Regis Anglorum Normannorumque Ducis, atque de initio Regni Stephani qui An. 1135. Henrico ſucceſſit. Prodierunt in Gvil. Cambdeni Anglicar. Normannicar. & Cambricarum rerum ſcriptoribus Francof. 1602. fol. pag. 604. 691. atque ex duobus Codicibus MSS. caſtigatiores in Normannicis Andreæ du Cheſne, Pariſ. 1619. fol. pag. 215. 317. Codex MS. qui fuit in Biblioth. Hohendorfiana III. pag. 246. jam perlatus eſt cum aliis illius theſauri librarii cimeliis in Bibliothecam Cæſaream.

Gvilelmus Hermannus *a Gauda* ſcriptor belli Hollandiæ Gelriæque Anno 1507. ſq. Edidit Antonius Matthæus in veteris ævi analectis Lugd. Bat. 1698. 8. De aliis ejus ſcriptis vide Voſſium.

S. Gvilelmi Ducis & Monachi *Gellonenſis* Vita in Actis Sanctor. 28. Maji, & in Mabillonii Sec. Benedictino IV. p. 70.

T 2 *Gvi-*

(*a*) Ita in Andreæ du Cheſne editione, quæ octo libris diſtinguitur. Nam in Cambdeniana *ſeptem libri* ſunt, duobus nempe *tertio & quarto* bis pro tertio numeratis. Itaque & ſeptem computant Voſſius pag. 405. Oudinus Tom. 2. pag. 1112. aliique.

Gvilelmus Gilinghamus Monachus Cantuarienſis Ord. S. Benedicti, circa Annum 1390. ſcripſit *de illuſtribus viris Ordinis ſui*, eorumque etiam effigies tabulis pingendas curavit. Vide Lelandum cap. 182. Addit Voſſius pag. 542. etiam librum a priore diverſum *de rebus Cantuarienſium*, ſecutus Baleum VI. 98. Pitſeumque p. 552.

Gvilelmi Godardi duo Angli Franciſcani Theologi non inerudit celebrantur a Lelando cap. 363.

Gvilelmus de S. Godialdo, Mathematicus circa Annum 1293. & Aſtronomus.

Gvilelmus Petri de Godino (vitioſe *de Godivo*) Bajonenſis diœceſis, Ord. Præd. & ex Lectore ſacri Palatii Anno 1321. Cardinalis Presbyter & An. 1317. Epiſcopus Sabinenſis, defunctus Avenione An. 1336. De ejus tractatu *de Principe & Prælatorum Eccleſiæ poteſtate*, quo jura, conceſſiones & privilegia Eccleſiæ Romanæ fuit complexus, vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 592. *Conſtitutiones* in Concilio Vallemoletano ſive Valliſoletano An. 1322. in tomis Concilior. & apud Agvirrium Tom. 3. pag. 536. Scripſit & *Sermones* & *de nuptiis Chriſti Domini & Eccleſiæ*.

Gvilelmus Goietus. Vide Baluzium T. VII. Miſcell. p. 210. 211. Fuit circa Annum 1076. ut conſtat ex Dacherii ſpicileg. Tom. XI. pag. 296. (edit. novæ Tom. 3. pag. 411.)

Gvilelmus Gorris Aragonenſis, Waddingo pag. 153. Biblioth. Ordinis ſui, Franciſcanus, Nicolao Antonio Tom. 2. Biblioth. Vet. Hiſpan. pag. 225. ſecularis potius clericus, ſcripſit ſeculo XV. vergente *Scotum pauperum*, in quo Doctorum & Scoti opiniones in quatuor libris Sententiarum contentæ dilucidantur, Toloſæ ſine anni nota in 4.

Gvilelmus de Gotyngam, Ord. Minor. quem An. 1336. obiiſſe Poſſevinus annotavit. A Waddingo præteritur, quanquam ſcriptor ingentium operum, Commentariorum in Pauli Epiſtolas: Librorum XII. de concentu Evangeliſtarum. Pro Lege Chriſtianorum. Notationum in IV. libros Sententiarum. Quibus adde Unum ex quatuor, libris duobus. Sermones in Evangelia annua. Diſtinctiones Theologicas. Lecturas Scripturarum. Quæſtiones ordinarias. De obedientia. Librum replicationum.

Gvilelmus Gray ſive *Grains* ex ſtirpe Regia Anglus, diſcipulus Guarini Veronenſis, & ab A. 1443. ad 1465. Epiſcopus in Anglia Angvillarianus ſive Elienſis. Vide Lelandum cap. 570. Baleum XI. 54. & Pitſeum pag. 855. qui omnes multa illum ſcripſiſſe teſtati nullum tamen eorum citant de nomine.

Gvilelmus Monachus *Grammaticus*, ad quem circa Annum 1086. carmen Sapphicum ſcripſit *Alphanus* de quo ſupra T. 1. p. 70. ſq.

Gvilelmus Canonicus *Gratianopolitanus*, qui An. 1163. ſcripſit *Vitam Margaritæ*, Burgundiæ Comitis filiæ, Goidonis Delphini Comitis Alboni Conjugis, ad Sanctimoniales Gratianopolitanas Ord. Ciſterc. Edidit V. C. Edmundus Martene Tom. 6. monumentor. pag. 1201. 1214.

Gvilelmus Grenæus, ſupra p. 107.

Gvilelmus Griſauntus Medicus & Mathematicus Anglus, circa Annum 1350. celebris, Medicinam fecit in Gallia Maſſiliæ, ubi filium habuit cognominem Abbatem Auguſtinianum, qui inter Pontifices *Urbanus V.* ab Anno 1362. ad 1370. Scripta a Boſtono Burienſi, Baleo V. 96. & Pitſeo pag. 475. hæc referuntur: *Speculum Aſtrologiæ*. *De qualitatibus Aſtrorum* & *ſignificationibus*. *De magnitudine Solis*. *De quadratura Circuli*. *De motu capitis* ſive acceſſionis & receſſionis ſtellarum. *De urina non viſa*. *De judicio patientis*. *De cauſa ignorantiæ*.

Gvilelmus Gvarronis, infra, *Guilelmus Verus*.

Gvilelmitæ Hæretici a Gvilelma ſive Guilelmina Bohema, cujus An. 1281. defunctæ corpus An. 1300. effoſſum & combuſtum Mediolani. Vide Mabillonii Muſeum Italicum Tom. 1. p. 19. ſeq.

ſeq. Alii *Gvilelmitæ* a *Gvilelmo* de S. Amore de quo ſupra, p. 105. & Tomo 1. pag. 86. ſeq. Alii a *Gvilelmo* de Hildeniſſen, de quo pag. ibid.

Gvilelmus Hamerus, Noveſianus in diœceſi Germaniæ Colonienſi Ord. Præd. a Poſſevino & Cangio ad Annum 1264. ab Altamura ad Annum 1490. refertur, ſed longe junior fuit, & Commentarios in Geneſin edidit Dilingæ 1564. fol. Vide Jacobum Echardum Tom. 2. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 186. ſeq.

Gvilelmus Hanabergus, Anglus, Carmelita defunctus An. 1311. ſcriptor *Determinationum* & *Quæſtionum* Theologicarum, Philoſophicarumque. Vide Lelandum cap. 351. & qui *Lecturas in Theologia*, *Sermoneſque* adjungunt, Baleum IV. 45. & Pitſeum pag. 402.

Gvilelmus Harſik ſive *Harſiccus* itidem Anglus ex eodem Carmelitarum ordine circa Annum 1410. ſcripſit Diſtinctionum Theologicarum Magiſtrales diſceptationes: neque plura ejus Baleus XII. 45. vel Poſſevinus memorant, licet Pitſeus pag. 593. & ex eo Alegrius pag. 329. tanquam duo diverſa ſcripta tradunt Diſtinctionum alterum, alterum Diſceptationum.

Gvilelmus Hanckyns ſub ſeculi XVI. initia clarus ſcripſit Baleo IX. 65. teſte *Methodum* (ſive potius *Metaphraſin*) *in Matthæum* quæ incipit: *Summa Dei Virtus ſumma de ſede* & in Marcum, cujus initium: *Perſtringens Marcus mira brevitate*. Præterea *in Matthæum & Marcum annotationes*, & librum *de ſacrilegio*. Eadem ex Baleo Poſſevinus & p. 855. Pitſeus.

Gvilelmus Heda, Hiſpan. Regis Philippi II. a ſecretis. Scriptor *Chronici Hollandiæ & Epiſcoporum Ultrajectinorum*, defunctus Antvverpiæ An. 1526. De eo Voſſius pag. 655. ſeq. Miræus auctario pag. 100. atque Valerius Andreas pag. 318. Biblioth. Belgicæ. Prodiit illud Chronicon cum *Joanne de Beka* (de quo infra) Franek. 1612. 4. *Genealogiam Caroli V.* ſive panegyricum Auſtriacum ab Heda ſcriptum *fabulis ſcatere & nugis* arguit Svveertius Athen. Belg. pag. 309. Et tamen ſcriptori Chronici *accuratiſſimæ diligentiæ* laus a Jano Douſa apud Voſſium tribuitur.

Gvilelmus Hentisberius, Lud. Vivi lib. 3. de corruptis artibus p. 138. *Hentiſbarus*, (*a*) Baleo VI. 84. *Heytusbery* Dialecticus Anglus circa Annum 1380. cujus memorantur etiam *Regulæ Grammaticales*, tum *Dialectica*, quæ incipit: *Scire, multis modis accipitur*. Aliaque Dialectici argumenti. *Sophiſmata*, *Concluſiones Sophiſticæ* &c. Vide Pitſeum p. 527. * In Codice MS. Piſtorienſi extat volumen in 4. MS. ubi inter plures Philoſophicas ſcriptiones, quas ſervat, exhibet etiam *tractatum de relativis Magiſtri Guillelmi Heutysberi*. Vide Bibliothecam Piſtorienſem Tom. 1. cap. 5. p. 23. editam per hos dies a Cl. Franciſco Antonio Zacharia e Societate Jeſu mihi amicitia conjuncto, quem colo pariter, & obſervo.

Gvilelmus Herbertus Anglus, Ord. Minor. præter *Quodlibeta*, ſcripſit commentarios *in Deuteronomion* atque *in Apocalypſin*. Vide Lelandum cap. 293. Baleum V. 31. & Pitſeum p. 428. Diem obiit Herefordiæ An. 1333.

Gvilelmus Hermannus, ſupra, *Gvil. a Gauda*.

Gvilelmus Hervius Anglus Sudovolgius, ſive Suffolcienſis, Monachus Burienſis Benedictinus & Theologus Oxonienſis. Hujus ſcripta a Baleo XII. 100. referuntur: *Quæſtiones ordinariæ*. *Problemata diſputata* & *Lecturæ ſcholaſticæ*. Nec plura Pitſeus pag. 856. aut Poſſevinus, qui etiam *Gvilelmum Hilacenſem* Anno 1469. ejuſque Sermones in Orationem Dominicam commemorat.

Gvilelmus de Hildeniſſen, Ord. B. Mariæ de Monte Carmeli, in villa Bruxellenſi, qui cum *Ægidio Cantore* aliiſque condiderunt *Sectam hominum intelligen-*

(*a*) *Hinc infinita dogmata & totidem Dialecticæ. Hæc Pauli, illa Hentisbari, alia Mantuani, Scoti, Thomæ, Alberti, Ochami, Pardi, Dullardi. Hæc Vives.*

in Eccleſiaſtem, qui Commentarius cum Joan. Bacondorpio in Eccleſiaſtem exſtat MS. in Bibliotheca Caroli Theyeri in Comitatu Gloceſtrienſi. Vide Tom. 2. MSS. Angliæ pag. 202. n. 665. Ejuſdem *in Eccleſiaſticum* memorat Baleus 47. hoc initio: *Magiſter & Dominus Gundiſalvus*. Sed iiſdem verbis incipit *Roberti Holkot* commentarius in ſeptem priora Eccleſiaſtici capita, ut notatum Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 467. Præter *Sermones*, huic Gvilelmo Pitſeus pag. 344. etiam tribuit commentarium *in IV. libros Sententiarum*.

Gvilelmus Lamarenſis ſive *de Lamara*, Anglus Ord. Minor. circa A. 1280. Ejus commentarios *in IV. libros Sententiarum*, *additiones in Bonaventuram*, & *Correctorium Operum Thomæ Aquinatis* laudat Trithemius cap. 487. Ante hoc Correctorium idem Guilelmus *ſummam contra Thomam* ſcripſerat, cui Correctorium oppoſuit *Joannes Clapoel* ſive *Crapuel* Pariſienſis, Ord. Prædicator. Huic Joanni Gvilelmus in ſuo Correctorio reſpondit. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 618. ſq. ubi etiam *Ægidii* Romani liber Correctorio Gvilelmi oppoſitus prodiit Coloniæ 1624. 8. edente Gvaltero Henrico Streveſdorf. *Lecturæ Scholaſticæ & Quodlibeta Sophiſtica* hujus Gvilelmi apud Poſſevinum memorantur. Ab Oudino pag. 619. etiam *Sylvarum libri IV.* editi in 4. ſub typographiæ naſcentis initia, ſine anno & loco. Sed illi ſunt *Guielmi a Mara* junioris, de quo infra.

Gvilelmus de Lancea Aquitanus, Ord. Minor. ſcriptor *Dietæ ſalutis*, quam MStam in Bibliotheca Cœnobii Camberonenſis Ord. Ciſterc. in Hannonia teſtatur Sanderus in Bibliotheca MSS. Codicum Belgii pag. 356. Idem mihi hic videtur cum *Gvilelmo Letardo* (*a*) apud Waddingum pag. 153. ubi illi tribuit *Formularium Confeſſionis ſuper decem præcepta Decalogi*.

Gvilelmus Abbas *Langtonienſis*, Lelando *Lankondenenſis*, Cœnobii Canonicorum Regularium in Anglia, circa Annum 1230. ſcripſit *Vitam Roberti* Bethunenſis, ex Abbate Langtonienſi Epiſcopi Herefordenſis, ad Reginaldum Abbatem Wenlocenſem. Vide Lelandum cap. 226. Baleum III. 89. & Pitſeum pag. 306.

Gvilelmus Lemſter ſive *Lemeſterus*, Herfordienſis, Anglus, Ord. Minor. Theologus Oxonienſis, cujus *Collationes in IV. libros Sententiarum* & *Quæſtiones Theologicæ* memorantur a Baleo XII. 88. ex quo eadem Pitſeus pag. 856. Poſſevinus, Waddingus &c.

Gvilelmus Leyceſtrius (Lelando c. 255. *Gvilelmus Montanus* ſeu *de Montibus*) Anglus, Canonicus Auguſtinianus, Lincolnienſis, circa Annum 1217. cujus ſcripta apud Boſtonum Burienſem, Baleum III. 67. Simlerum & Poſſevinum ſunt: *Concordantiæ Bibliorum*. *De tropis Scripturarum*. *Similitudinarium*. *Speculum pœnitentiæ* & *pœnitentis*. *Expoſitiones Evangeliorum & Epiſtolarum*. *Homiliæ CCLXXVII. per annum*. *De Sacramentis Eccleſiæ*. *Flores Sapientiæ*. *Summa brevis*. *Numerale* & *Summa Numerorum*. *Dictiones Theologicæ*. *De adventu Domini*. *Super agnitione peccati*. *De bonitate mulierum ad quaſdam moniales*. *Carmen alphabeticum gloſſatum*, quod incip. *Quis veniat videas, quo, quando* &c.

Gvilelmus de Lichfeldia, Anglus Theologus defunctus A. 1447. Vide Pitſeum pag. 854. qui ſcripta ejus refert: *Sermones* ter mille & octoginta tres: *Querelam Dei contra genus humanum* expreſſam carmine. *Reſponſum pœnitentis ad Deum*.

Gvilelmus Lidle ſive *Litle*. Parvus, infra, *Gvil. Neubrigenſis*.

Gvilelmus Lidlingtonus Anglus, Carmelita, Doctor Oxonienſis, circa Annum 1309. Scripſit in Evangelium Matthæi: Determinationes & Lecturas Theologiæ. Sermones ad populum. Contra Statutum Narbonenſe, quod Carmelitas Angliæ in duas provincias diviſerat A.

(*a*) Gallis *le dard*, lancea.

A. 1303. Vide Baleum IV. 79.

Gvilelmus Lincolnius, Anglus, Carmelita, Doctor Cantabrigienſis, Anno 1360. Scripſit *Quæſtiones in Magiſtrum Sententiarum*; atque *Oppoſitiones Scholaſticas*. Vide Baleum XII. 5.

Gvilelmus Lindvvoodus, Lelando cap. 535. & aliis *de Lindevvoode* (de Tilio nemore) Anglus, Juris, maxime Eccleſiaſtici peritia apud Henricum V. ac VI. Angliæ Reges gratioſus, denique ab An. 1435. ad 1446. Epiſcopus Menevenſis. Hic A. 1430. collegit illuſtravitque *Provinciale* ſive *Conſtitutiones Provinciales Archiepiſcoporum Cantuarienſium XIV.* a Stephano Langthono ad Henricum Chirchillejum libris V. quæ cum Conſtitutionibus Othonis & Otthoboni, a *Joanne* de Athona illuſtratis, & cum catalogo quorundam Archiepiſcoporum Cantuarienſium prodiere Pariſ. 1505. fol. & Lond. 1557. 8. Oxon. 1679. fol. & cum delectu annotationum, curante Rob. Sharrokio 1663. 8. Præterea *Commentarium in quoſdam Pſalmos*, & *Summam cauſarum* memorant Baleus VII. 72. & Pitſeus p. 610 ad Concilium Baſileenſe ab Henrico VI. An. 1431. ablegatus, Regio nomine obtulit Concilio appellationem, qua Rex nec Papam nec quemquam mortalium in temporalibus ſuperiorem agnoſcere ſe teſtatus fuit. Vide H. Warthoni auctarium ad Caveum.

Gvilelmus Liſſejus, *Liſſovius*, *Liſſye*, infra *Lyſſy*.

Gvilelmus de Learte Aragonenſis, Sec. XV. ſcripſit *de obligatione Principis Chriſtiani ad redimendos eleemoſynis ſuis captivos qui a Mauris detinentur*. Vide Nic. Antonium X. 6. Biblioth. vet. Hiſpanæ §. 341.

Gvilelmus Lobbenhamus, vide mox *Lubbenhamus*.

Gvilelmus Lombardus Ord. Præd. quem Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 726. ex Laurentio Pignonio tradit ſcripſiſſe *in Dionyſium* Areopag. & *in Boetii libros de Conſolatione*. eundem libri *de Orthographia* ſcriptorem non dubito, quem MS. memorat Sanderus pag. 204. elenchi Codicum MSS. Belgii. Vixit ante Annum 1490.

Gvilelmus Lubbenhamus ſive *Lobbenhamus*, Anglus, Carmelita, defunctus Coventriæ An. 1361. cujus librum Quæſtionum & Commentaria in libros poſteriorum Analyticorum Ariſtotelis memorat Lelandus cap. 397. Nec plura Baleus XI. 23. aut Pitſeus pag. 496. ſeq.

Gvilelmus Lugdunenſis Ord. Præd. defunctus ante Annum 1260. & falſo venditatus pro Archiepiſcopo Lugdunenſi. Vide infra, *Gvil. Peraldus*.

Gvilelmus Lulledunus Anglus Carmelitarum An. 1312. gubernator in tribus Provinciis, per Angliam, Cyprum & terram ſanctam. Scripſit *Commentarios in Evangelium Matthæi*, laudatos Lelando c. 357.

Gvilelmus Lynvvode, ſupra *Lindvvoodus*.

Gvilelmus Lyſſy Anglus Ord. Minor. circa Annum 1340. Scripſit *in Jeremiam*, *Threnos*, *Baruch* & *in XII. Prophetas minores*. Vide Baleum V. 66. ex quo Pitſeus pag. 445. Poſſevinus, Waddingus &c.

Gvilelmus Macleſeldius, infra *Maſſetus*.

Gvilelmus major (*le Maire*) Gallus, ex Pœnitentiario Epiſcopus Andegavenſis ab Anno 1290. ad 1314. Ejus *ſtatuta Synodalia* in Synodis facta Andegavenſibus An. 1491. uſque ad 1314. edidit Dacherius T. IX. ſpicileg. p. 201. (editionis novæ Tom. 1. pag. 735. 747.) Ejuſdem *Geſta Epiſcopatus ſui* ab obitu deceſſoris ejus Nicolai Gellant uſque ad Annum 1316. in ſpicilegio ejuſdem Dacherii Tom. X. pag. 247. & in appendice Tom. XIII. pag. 227. (editionis novæ T. 2. p. 159. 207.)

Gvilelmus Somerſet *Malmesburienſis* a Maildulphi curia (Maildulphesbury) Monachus Ord. Bened. & *Bibliothecarius* ac Præcentor Meldunenſis ſive Malmesburienſis, proſa & carmine eruditus & de hiſtoria patria ſive Anglorum meritiſſimus, *cujus libros* inquit cap. 166. Le-

Lelandus, *cum in manus ſumo, ſumo autem cum frequentiſſime tum lubentiſſime, toties vel admirari cogor hominis diligentiam, felicitatem, judicium. Diligentiam, quod paſſim oſtendat ſe ingentem bonorum auctorum numerum legiſſe: felicitatem, quod illorum elegantiam & nervos æmulus ipſe in ſuis lucubrationibus belle exprimat: judicium denique, quod multa ab aliis temere ſcripta, ad incudem revocet revocataque luci & veritati reſtituat*. Vixit adhuc, plura pollicitus Anno Chriſti 1143. Edita ejus ſcripta (*a*) hæc ſunt:

Regalium ſive *de rebus geſtis Regum Anglorum* a primo Saxonum adventu circa Annum 449. ad annum duodevigeſimum Henrici I. ſive A. C. 1127. *libri V.* ad Robertum Gloceſtriæ Comitem.

Hiſtoriæ novellæ libri duo ab A. 1127. ad An. 1143. ad eundem Robertum, Regis Henrici filium.

De geſtis Pontificum Anglorum ad Annum circiter 1125. libri IV. quorum *primus* eſt de Cantuarienſibus, Roffenſibuſque. *Secundus* de Londinenſibus atque Orientalium Anglorum, Occidentaliumque Saxonum Epiſcopis & Monaſteriis. *Tertius* de Eboracenſibus, Hanguſtaldenſibus & Witternenſibus, Candidæ Caſæ, Lindisfarnenſibus ac Dunelmenſibus. *Quartus* de Wigornienſibus, Herefordenſibus, Legeceſtrenſibus, Dorceſtrenſibus ſive Lincolnienſibus atque Elienſibus. Hæc ſcripta Gvilelmi prodiere in collectione Hiſtoricorum Angliæ poſt Bedam præcipuorum, curante Henr. Savilio Lond. 1596. & Francof. typis Wechelianis 1601. fol.

Librum V. de Pontificibus Anglorum primus edidit H. Warthonus in limine tomi II. Angliæ ſacræ, Lond. 1691. fol. & ſub idem tempus Thomas Galeus inter ſcriptores XV. Oxon. 1691. fol. pag. 337. in eo præter plures *de antiquitatibus Malmesburiæ* chartas, continetur *vita Aldhelmi* Shireburnenſis Epiſcopi, cujus ſolam epitomen Baleus viderat, ediderat que Mabillonius Sec. Benedictin. IV. pag. 726.

Vita S. Wulſtani Epiſcopi Wigornienſis ad fratres Wigornienſes, libris III. in tomo ſecundo Angliæ ſacræ pag. 241. 270. & cum notis Henſchenius Tom. 6. Maji 25. p. 79.

Liber *de antiquitate Eccleſiæ Glaſtonienſis*, ab eodem vulgatus Galeo in laudata XV. ſcriptorum ſylloge p. 289.

Epiſtola ad Petrum Monachum Meldunenſem *præfixa Joannis Scoti* Erigenæ *libris V. de naturarum diviſione*, & ex MS. Thuano edita a Thoma Galeo ante Scoti libros, Oxon. 1681. fol.

Multa alia condidit Gvilelmus necdum prolata in lucem, qualia ſunt, memorata Lelando cap. 166. Baleo II. 73. & Pitſeo p. 209.

De ſerie Evangeliſtarum, vario genere carminis, libri XV.

Commentarii in threnos Jeremiæ, libris IV. MS. in Bibl. Cottoniana.

De Miraculis B. Mariæ Virginis, libri IV. *De miraculis S. Andreæ*.

De indigenarum Sanctorum Miraculis.

Epitome hiſtoriæ Haimonis, *Floriacenſis Monachi*, a Juſtiniano ad Carolum M. MS. in Bibliotheca Collegii Balioleſis, Oxon. & in Bodlejana.

Genealogia Henrici II. Regis Angliæ.

Itinerarium Joannis Abbatis Meldunenſis, Romam cum Petro Monacho Meldunenſi profecti: multis plane, Lelando teſte, rebus memorabilibus refertum.

De antiquitate Gleſſoburgenſis Monaſterii, ad Henricum Soliacum (*b*) Wintonienſem Epiſcopum. Baleo *Antiquitates Glaſconiæ*. MSS. in Bibl. Collegii S. Benedicti Cantabrig.

Vita Indracti, *Hiberniæ reguli* qui S. Dunſtani diſcipulus fuit.

Vita S. Patricii, libri II. ad Monachos Glaſſoburgenſes. *Vita S. Benigni*, *S. Dunſtani*, libris duobus.

De gente Wydenorum ſive *Vugdenorum*.

(*a*) De MStis Codicibus conſulendus Oudinus T. 2. p. 1089. ſeq.

(*b*) Vide Labbeum Tom. 1. de S. E. p. 405.

Chronicorum libri III. quorum meminit, præſ. ad Hiſtoriam novellam.

Sermones & Epiſtolæ.

Ex *abbreviatione* librorum *Amalarii de Officiis Eccleſiaſticis* MS. in Biblioth. Lambethana locum affert H. Warthon pag. 360. auctarii ad Uſſerium de ſacris Scripturiſque vernaculis. Præfationem Rabano Mauro parum æquam, ad *Robertum* amicum, (neſcio an diverſum a Gloceſtriæ Comite) in cujus gratiam hunc laborem in ſe ſuſcepit, & epilogum primi ultimique libri edidit Petrus Allixius in calce præfationis ad determinationem Joannis Pariſienſis de modo exiſtendi Corpus Chriſti in Sacramento Altaris. Lond. 1686. 8.

Gvilelmus de la Mare. Supra *Lamarenſis.*

Gvilelmus de Mandagoto ſive *Mandagozzo*, ex Archidiacono Nemauſenſi Archiepiſcopus An. 1295. Ebredunenſis & An. 1311. Aquenſis atque Anno 1312. Cardinalis Præneſtinus Epiſcopus, defunctus An. 1321. Vide Baluzium ad Papas Avenionenſes Tom. 1. pag. 666. ſeq. Fuit hic inter eos qui juſſu Bonifacii octavi *ſextum Decretalium librum* condidere. Præterea ſcripſit adhuc Archidiaconus ad Magiſtrum ſuum Berengarium Stedellium. Eccleſiæ Biterrenſis ſuccentorem (*a*) & poſtea Epiſcopum, Domini Papæ (Bonifacii VIII.) Capellanum, & Doctorem Decretorum, *librum de electionibus Prælatorum*, qui exſtat in Oceano Juris ſive tractatu tractatuum T. XV. p. 407. cum additionibus Nicolai Boerii (*b*) lucem vidit Coloniæ An. 1573. & 1601. Etiam *Expoſitionem* ejuſdem ſcripti ab ipſo Mandagoto compoſitam memorat Trithemius cap. 512. Alii quoque *Statuta pro Monaſterio Montis majoris, & ſuper Legum diſciplina, opuſcula*. Extat apud me in MS. Codice chartaceo liber *de electionibus*, cujus hic meminit Fabricius; extatque pariter in eodem libello expoſitio ejuſdem ſcripti ab eo compoſita, & eidem opuſculo de electionibus præmiſſa; quam expoſitionem ipſam eſſe credo cum ea, cujus meminit Trithemius, nec excuſam arbitror cum eodem opuſculo in Oceano juris, quamquam hoc mihi non ſatis certo conſtat, nec modo ad manus eſt collectio inſcripta *Oceanus juris*, ut certior ea de re fiam. Inſcribitur opus *Domino Berengario Fredoli*, de quo vide quæ in ejus articulo animadverti.

Gvilelmus de Mara, ſupra, *Gvil. Lamarenſis.*

Alius ut videtur *Gvilelmus de Mara* Ord. Minor. cujus *ſummam Juris* valde celebrem, & *Epiſtolas* atque *Orationes* Pariſ. 1514. excuſas memorant Poſſevinus & Waddingus. Alius item *Gvilelmus de Mara* junior, Neuſtrius, Canonicus Conſtantienſis, cujus opuſculum de S. Eucharistia ad Gvilelmum (*c*) Conſtantienſem Epiſcopum, atque alia ſcripta apud Geſnerum alioſque referuntur, in his *libri quatuor Sylvarum*, quos Lamarenſi præter rem tribui ſupra notavi.

Gvilelmus Martellus, ſupra *Gvil. S. Albani* Monachus. Apud Hallervordum in ſpicilegio Hiſt. Lat. typographi vitio leges eum acta *S. Albini* tradidiſſe. Nam *S. Albani* Martyris acta, non Albini tradidit ſive ex Anglico Latine vertit.

Gvilelmus S. Martini Tornacenſis Monachus S. Benedicti circa A. 1240. ſcripſit *Bernardinum* ſive Flores ex S. Bernardi operibus, ut dixi Tom. 1. p. 602. Prodiit Pariſ. 1499. & Lugd. 1556. 8. ſed ſine nomine auctoris quod ex Codice Ciſtercienſi reſtituit Mabillonius Tom. 1. analector. p. 318. (edit. novæ p. 132.) & ante Mabillonium Sanderus pag. 141. Catalogi Codicum Belgii, & ex Codice Tornacenſi Valerius Andreas, qui *decem libris* diſtinctum opus teſtatur, & ex alio in rubra valle apud

(*a*) Vitioſe excuſum *ſucceſſorem* in G. Joſephi Eggs purpura docta Tom. 1. p. 298.

(*b*) Perperam *Boetii* apud Poſſevin.

(*c*) Apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ ſacræ p. 546. nullus poſt Annum 1500. Gvilelmus Epiſcopus Conſtantienſis.

pud Bruxellam, Bunderius apud Franciſcum Svveertium.

Gvilelmus Maſſetus de quo Lelandus cap. 302. non diverſus ut videtur *a Machelesfeldo* de quo idem c. 306. Anglus Ord. Præd. circa Annum 1300. qui aliis etiam *Meſſelech*, *Mackelfield*, *Maſlet*, *Malliſvielt*, *Mamisfeld* &c. ſcripſit pro *Thoma* Aquinate *contra Henricum Gandavenſem*, & *Corruptorium Corruptorii* contra ſcriptorem *Correctorii* S. Thomæ, *Gvilelmum de la Mata*, Franciſcanum; Librum *de unitate formarum*, *de comparatione ſtatuum*, *Orationes ad Clerum*. *Varia problemata* & Quæſtiones *Concluſiones ordinarias*, nec non *Quæſtiones de Angelis*, & Poſtillas *ſuper aliquot Veteris Teſtamenti libros* & *in Evangelium de decem Virginibus*. Vide Baleum IV. 81. & V. 2. & Pitſeum pag. 388. 389. 408. maxime Jacobum Quetif T. 1. p. 493. ſeq.

Gvilelmus Maulius Eſſexienſis, Monachus, cujus ſolos ſermones Quadrageſimales Baleus memorat XII. 83. nec plura Pitſeus p. 856.

Gvilelmus de Mauritania, ſub cujus nomine Epiſtolam ad Hugonem, Priorem S. Victoris edidit Hugo Mathoud notis ad Robertum Pullum pag. 332. & Bulæus Tom. 2. hiſt. Academiæ Pariſ. pag. 64. nullus eſt, ſed Epiſtola illa reſtituenda *Gvaltero de Mauritania* de quo ſupra p. 116. Vide Oudinum T. 2. p. 1200.

Gvilelmus de Melitona Cangio *de Militona* Theologus Pariſ. Ord. Minor. Dominicanis præter rem accenſitus & Cancellariis Pariſienſibus a Sixto Senenſi, Poſſevino aliiſque. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 488. Scripſit *in XII. Prophetas*, *in Cantica Canticor. in Eccleſiaſticum*, *in Epiſt. ad Romanos*, *in Apocalypſin*. Idem juſſu Innocentii IV. complevit An. 1252. *Summam Theologiæ Alexandri Halenſis*, de qua dicere me memini Tom. 1. pag. 170. Apud Waddingum pag. 154. vitioſe editur factum illud eſſe juſſu Alexandri IV. nam is An. 1252. nondum Pontifex, ſed demum in fine An. 1254.

Alius *Gvilelmus Melton* Anglus, Cancellarius Eboracenſis, circa An. 1520. cui Baleus IX. 12. Simlerus & Pitſeus pag. 697. tribuunt Commentarios *in Pentateuchum*, *Danielem*, *Maccabæos*, *Epiſt. ad Hebræos*, *Sermones in Evangelia*, *Librum de Muſica cœleſti*, & *examen eorum qui ſunt ſacris initiandi*. Addunt etiam Commentarium in *XII. Prophetas*, qui rectius ſuperiori Gvilelmo adſcribitur. Dominicanum facit Pitſeus ſolus, quod & ipſum ſuſpectum viſum Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 488.

Gvilelmus Meſſelechus, ſupra *Maſſetus*.

Gvilemus Milverleius Anglus Philoſophus Oxonienſis circa Annum 1350. Scripſit *in univerſalia Porphyrii*, *de Propoſitione*, *Sophiſmata* & *ſuper ſex principiis* Gilberti Porretani. Vide Baleum & Pitſeum p. 477.

Gvilelmus Minandi Medicus apud Cardinalem Saluciarum, deinde Monachus domus Majoris Carthuſiæ, ad cujus quæſtiones reſpondit Joannes Gerſon in opuſculo de Religionis perfectione & moderamine, quod exſtat Tom. 2. editionis novæ Dupinianæ p. 682. ſeq.

Gvilelmus Minorita, ſupra *Gvil. Conſtantienſis* Epiſc.

Gvilelmus Othonis I. Imp. filius, Archiepiſcopus *Moguntinus* ab Anno 954. ad 968. de quo Nicolaus Serarius libro IV. Tomo 1. rerum Moguntinarum G. Chriſtiani Johannis p. 433. Ex ejus Chronico verba quædam affert Trithemius in Chron. Hirſaugienſi pag. 32. quibus Gvilelmus ipſe teſtatur ſe in Moguntina ſede A. 954. Friderico Archiepiſcopo ſucceſſiſſe.

Gvilelmus Monachus Hiſtoriæ novellæ conditor infra *Gvilelmus de Nangis*.

Gvilelmus de Monſerrat, ſive de Monteſerrato Cataloniæ ac Tarraconis, ſcripſit *Commentum ſuper pragmaticam ſanctionem Caroli VII.* Galliæ Regis Anno 1439. de poteſtate Generalis Concilii ac de Epiſcoporum electione. De intellectu regulæ Baſileenſis Concilii circa

hanc electionem. De reſervationibus per Papam ex rationabili cauſa factis. Et de Regia prærogativa in electivis dignitatibus. Prodiit Pariſ. 1514. 4. una cum Coſmi Guymier gloſſis in eandem Sanctionem: ac deinde in opere Pariſiis 1666. fol. edito cui titulus: Caroli VII. Francorum Regis Pragmatica ſanctio cum gloſſis Coſmæ Guymier, & additionibus Philippi Probi. Accedunt hiſtoriæ Pragmaticæ Sanctionis & Concordatorum: Annotationes & ſupplementa veterum Inſtrumentorum a Franciſco Pinſſonio. Ejuſdem Guilelmi tractatus *de ſucceſſione Regum, & præcipue Galliæ*. Lugd. 1519. fol. Tubing. 1625. 4. & in Oceano Juris, ſive tractatu tractatuum T. XVI. p. 178.

Gvilelmus de Monte Lauduno ſive Laudinio, Doctor Decretorum Toloſanus atque Abbas Monaſterii novi Pictav. Ord. Bened. circa Annum 1310. ac deinceps & adhuc 1346. Scripſit *lecturam in librum ſextum Decretalium: Apparatum conſtitutionum Clementis V. & ſuper Extravagantes Johannis XXII.* atque *in Decretales*. Denique *Sacramentale* ſive *librum de Sacramentis* ad cariſſimum filium Pontium de Villamuro. Vide Baluzium ad Petri de Marca Concordiam VI. 4. & Oudinum Tom. 3. pag. 966. ſeq.

Gvilelmus de Montibus ſive *Montanus*, ſupra *Gvil. Leyceſtrius*.

Gvilelmus Montioius nobilis Anglus præfectus Tornacenſis, circa Annum 1513. cujus Epiſtolas laudat Pitſeus p. 857. Ad hunc & filium ejus Carolum Montiojum Eraſmi litteræ, quibus etiam Adagia ſua inſcripſit.

Gvilelmus Muſicus apud Anonymum Mellicenſem cap. 106. intelligitur Gvilelmus Hirſaugienſis de quo ſupra.

Gvilelmus de Nangis ſive *de Nangiaco* Monachus S. Dionyſii in Gallia Ord. S. Benedicti ſcripſit *Chronicon* ab Orbe condito uſque ad Annum 1300. Fragmentum ex ejus Chronico rerum Gallicarum ab Anno 977. ad 996. in Petri Pithœi ſcriptoribus XII. Pariſ. 1588. 8. & Frf. 1594. 8. pag. 510. 516. Continuationem Chronici *Sigeberti* Gemblacenſis ab Anno 1113. uſque ad Annum 1300. edidit Dacherius T. XI. ſpicileg. pag. 405. (editionis novæ Tom. III. pag. 1. 54.) cum ſubjuncta *Anonymorum* duorum Continuatione ab Anno 1301. ad 1367. ibid. pag. 54. 140.

Geſta Ludovici Noni, Francorum Regis ab Anno 1226. & filiorum ejus Philippi Audacis & Roberti, edita a Petro Pithœo inter XI. Scriptores Frf. 1596. fol. pag. 400. & deinde collata cum Codice MS. ab Andrea du Cheſne Tom. V. pag. 326. 406. In extremo libri auctor meminit etiam Canonizationis Regis, quæ facta eſt An. 1297. Prima ſolennibus nobilitata cerimoniis. Vide Menagiana Tom. 2. pag. 169. T. 4. pag. 153. Bulæum hiſt. Academ. Pariſ. Tom. 3. pag. 529. Jac. Echardum Biblioth. Dominican. Tom. 1. pag. 499.

Gvilelmus Litle, hoc eſt ut Gallica appellatione Baleo III. 53. *Petitus*, Pitſeo pag. 270. & Lelando cap. 173. *Parvus*, Brillendunenſis ſive Bridlingtonæ Provinciæ Eboracenſis, Canonicus Auguſtinianus *Neubrigenſis* ſive Neuburgenſis, ſeu Novoburgenſis in Anglia, defunctus An. 1208. ætat. 72. Commentarium ejus *in Cantica Canticor.* Roberto Abbati Bellolandienſi dicatum idem Lelandus Baleuſque & Pitſeus memorant. Sed maxime clarum Gvilelmi nomen reddunt libri V. *de rebus Anglicis ſui temporis* (*a*) ad Edmundum Abbatem Rievallenſem ab Anno 1066. & diligentius ab Anno 1135. quo ſe natum teſtatur ad 1197. quorum poſt Gvilelmi Sylvii edit. Antvv. 1567. 8. & Commelinianam in rerum Anglicanarum ſcriptoribus, Heidelb. 1587. fol. p. 353. 496. integrioremque (*b*) & notis Joannis Picardi illuſtratam, Pariſ. 1610. 8. melior eſt Thomæ Hearne (*c*) editio Oxon. 1719. 8. 3. Volum. qui etiam *tres ho-*

(*a*) Veridicus auctor Polydoro Virgilio: adde Voſſium pag. 452. ſeq.

(*b*) Vide Caveum.

(*c*) Bibl. Angloiſe Tom. VII. p. 174.

homilias Gvilelmi hujus, antea ineditas adjunxit. *Libros duos de Regibus Anglorum* præterea laudant Baleus, Pitſeuſque & Voſſius, necdum quantum memini in lucem prolatos.

Gvilelmus Noelleti, Gallus, Cardinalis qui An. 1394. obiit Avenione. De eo Baluzius in Papis Aven. Tom. 1. pag. 1113. ſeq. Huic a Clemente VII. An. 1390. commiſſum eſt examen quod Nicolaus Eymericus Inquiſitor Aragonenſis recenter compoſuerat adverſus errores Raymundi Lulli.

Gvilelmi Normanni in Philoſophiam, MS. Venetiis teſte Tomaſino pag. 28.

Gvilelmus Northonus Anglus, Ord. Minor. in Cœnobio Coventrienſi, circa Annum 1403. condidit indicem ſeu repertorium locuples in *Nicolai Lyrani* ſcholia ad Vetus & Novum Teſtamentum: ſive, ut legas apud Baleum X. 38. Lyranum *copioſiſſime tabulavit*. Ejuſdem repertorii mentio apud Pitſeum pag. 577. Waddingum p. 154. &c.

Gvilelmus Nottinghamus Anglus, ex Canonico Eboracenſi & Theologo Oxonienſi Provincialis Ord. Minor. in Anglia obiit An. 1336. *Concordiam quatuor Evangeliſtarum* a Clemente *Langhtono* cœptam perfecit libris XII. ſcripſitque *Commentarios & Quæſtiones in Evangeliſtas*. *In Epiſtolas Pauli omnes*. *In IV. libros Sententiarum*. *Lecturas SS. Scripturarum*. *Quæſtiones ordinarias*. *Replicationes*. *Diſtinctiones Theologicas*. Librum *pro Lege Chriſtianorum*. *De obedientia*. *Sermonum libros duos in Evangelia per annum*. Vide Baleum V. 45. His Pitſeus pag. 433. & Waddingus pag. 155. addit *Quæſtiones de Oratione*. *Regulam vivendi* & librum *contra Pelagium*.

Gvilelmus Occamus ſive *Ochamus*, Ord. Minor. *Joannis Duns* ſive *Scoti* diſcipulus atque deinde oppugnator ſubtilis: Patronus *Nominalium* (*a*) & ſignifer *Occamiſtarum*, *Fraticellorumque*, *Paupertatem Chriſti* (*b*) adverſus Joannem XXII. aſſerentium, ambitionemque Pontificis Rom. convellentium, clarus circa Annum 1330. defunctus Monachii, cum a Papa proſcriptus apud Ludovicum Bavarum aſyli tutamen reperiſſet, Anno 1347. 10. April. *Venerabilis inceptor* & *Doctor Singularis*, & *Invincibilis*. De ſcriptis ejus, quorum plura Goldaſtus in Monarchia Imperii curavit recudi, diligenter & accurate poſt Labbeum, H. Warthonus & Rob. Gerius ad Caveum. Vide ſis etiam Lelandum cap. 326. Baleum V. 18. Pitſeum pag. 457. Trithemiumque cap. 563. (qui refert celebre ejus dictum ad Ludovicum: *O Imperator, defende me gladio, & ego defendam te verbo*.) Jac. Gaddium Tom. 2. pag. 122. ſeq. Præcipue vero Lucam Waddingum in Bibliotheca & Annalibus Ord. Minor. Eſt mihi in manibus *Dialogus* Gvilelmi Occam excuſus Lugd. 1494. ſeu potius 1495. fol. apud Joannem Badium Aſcenſium, qui in partes tres dividitur, *Opus* judice Seldeno I. 10. de Synedriis p. 228. *ingenioſiſſimum, & doctiſſimum, nec unquam ſatis laudatum, quod & forſan inter ea quæ de poteſtate Eccleſiaſtica ſeculis ſuperioribus conſcripta ſunt, primas tenet*. In parte *prima* in plures tributa libros ſubtiliter diſputatur de hæreſi & jure de ea cognoſcendi, ac ſpeciatim ſi Papam de ea graviter diffamari contingat. Atque utrum expediat totum Orbem Chriſtianum uni ſubeſſe homini, & cuiquam ſcripturæ non Canonicæ fidem ſimplicem habere, & de jure Imperatoris in Eccleſiaſticos atque in ipſum Pontificem, & num Cardinalibus in hæreſin lapſis jus eum eligendi ad Romanos revertatur. *Secunda* pars tota eſt oppoſita hæreſi Joannis XXII. Papæ 1. quod animæ beatorum ante Judicium non viſuræ ſint *Deum facialiter*. Denique pars *tertia* in novem tractatus & in plures diviſa libros, poteſtatem Pontificis, & Conciliorum quoque: obtruſaque Eccleſiæ præter ſacrarum litterarum auctoritatem & definitive credenda impoſita

(*a*) B. Jacobus Thomaſius diſſ. de Doctoribus Scholaſticis Latinis Lipſ. 1676. §. XVII. ſeq.

(*b*) Bzov. ad An. 1323. num. 10.

ſita capita: ac denique de juriſdictione in ejus perſonam concludit quod Papa non majorem ſibi poſſit poteſtatem arrogare quam Chriſtus ipſe & Apoſtoli qui inferiores ſe geſſerint Imperatore & Judicibus ſæcularibus, quantum ad juriſdictionem coactivam attinet. Dialogo huic ſubjicitur *Opus nonaginta Dierum* capitulis CXXIII. in quibus multa pro *Michaele Ceſenate*, Joannis XXII. altero adverſario, de quo infra, ſuo loco, ſicut etiam de *Henrico de Zemeren*, qui prolixiores Occami diſputationes in Compendium redegit. * Scriptoris hujus in Romanos Pontifices virulenti laudes in ore Fabricii ſuſpectæ jure meritoque a viris doctis habendæ ſunt. Scribit referri a Trithemio celebre ejus dictum ad Ludovicum Bavarum. Refert quidem Trithemius, ſed non laudat; ait enim perfugium quæſiviſſe illum ad Imperatorem, quem ut ſibi alliceret, affatus eſt: *O Imperator defende me gladio; & ego defendam te verbo*. Quid in hoc dicto magnifici agnoſces prudens Lector? De ſcriptore hoc egregie effatus eſt vir quidam doctrina æque ac dignitate Eccleſiaſtica ſummus apud authorem catalogi Bibliothecæ Vindobonenſis civicæ pag. 151. *Nullus umquam ſcriptor S. Matri Eccleſiæ adeo ſe ſimul amore & odio dignum reddidit, ac iſte Occamus. Dum Theologica ſcribit, nemo melius; dum contra Eccleſiam, virulentior nemo*.

Occami Centiloquium Theologicum in lucem prodivit aliquandiu ante Lugdunenſem editionem anni 1496. quam unam profert Warthonus in append. ad Caveum; nam in Bibliotheca Civica Vindobonenſi exhibetur opus idem Lugduni anno 1494. vulgatum.

Gvilelmus Odo, *Honden*, *Hottun*, ſeu *de Odone*, Anglus, Ordinis Prædicatorum, & deſignatus A. C. 1297. Archiepiſcopus *Dublinenſis*, intra anni ſpatium defunctus. Scripſit *de immediata viſione Dei*. *De Unitate formarum*. & *Super IV. libros Sententiarum*. *In tres libros Ariſtotelis de anima*. *Orationem de jure Regis Angliæ ad Scotiam*. *Lecturas Scholaſticas*. Vide Baleum IV. 74. Pitſeum pag. 383. ſeq. Lelandum cap. 320. Jacobum Waræum de ſcriptoribus Hiberniæ lib. 2. pag. 121. & Hiberniæ ſacræ pag. 110. Jacobum Quetif Tom. 1. p. 459. ſeq. & 385.

Gvilelmus de Oont, infra, *Gvilelmus Verus*.

Gvilelmus de Oppenbach, Teutonicus, Theologiam docuit Pariſiis labente ſæculo XIV. Ejus *Quæſtiones* Pariſiis & Coloniæ *diſputatas*, Commentarium in *IV. libros Sententiarum*, & *Sermones* memorat Trithemius cap. 683. de S. E. & c. 135. illuſtr. German.

Gvilelmus Abbas *Orbacenſis* A. 1180. ſcriptor *Actorum tranſlationis S. Reoli*, Archiepiſcopi Remenſis, defuncti An. 688. Exſtant apud Edmundum Martene Tomo 6. monumentorum p. 1216. ſeq.

Gvilelmus Pachentonus, ſive *Pachendunus*, (Packington) Anglus, a Voſſio in Hiſtoricis Latinis memoratur, quanquam Gallice ſcripſit circa Annum 1380. clarus, *Acta quinque Angliæ Regum* a Johanne ad Ricardum II. ſub quo vixit, & *geſta Principis ſui*, *Edvardi Nigri*, Eduardo III. geniti, cujus ſcriba ac theſaurarius fuit. Vide Lelandum c. 402. Baleum VI. 68. & Pitſeum pag. 530.

Gvilelmus Paghamus, ſive *de Pagvia*, aliis *de Pagula*, ſive *Paganerus*, Anglus, Carmelitarum Prior atque Epiſcopus circa Annum 1280. in Hibernia Midenſis, ſcripſit, Lelando cap. 392. teſte, *de perfectione Intellectus*. *De notitia actuali*. *De veritate formali*. His Baleus IV. 52. & ex eo Pitſeus p. 363. addit: *De ente rationis*. *Lecturam in IV. libros Sententiarum*. *Placita Theologica*. *Quæſtiones ordinarias*. *Conciones populares*. Fallitur Alegrius, qui in paradiſo Carmelitici decoris pag. 270. Gvilelmum Pagamum An. 1280. Epiſcopum diſtinguit a Gvilelmo Paganero, quem ait vixiſſe Anno 1350.

Gvilelmus Paris, Anglus, Archidiaconus, cujus *Commentarios in Pſalterium*

rium vidiſſe ſe in Regis Eduardi ſexti Bibliotheca teſtatur Baleus XII. 73. Plures utriuſque Inſtrument. libros illuſtraſſe, incerta fide traditur apud Pitſeum pag. 857.

Gvilelmus Arvernus, Theologus, Philoſophus ſubtilis ac Mathematicus, & ab Anno 1228. ad 1249. Epiſcopus *Pariſienſis*. Laudes ejus atque epitaphium exhibent Sammarthani Tom. I. Galliæ Chriſtianæ pag. 444. ſeq. & Oudinus Tomo III. pag. 101. *Cenſura deteſtabilium errorum* ab eo promulgata Anno 1240. legitur in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunenſis T. XXV. p. 329. Opera ejus in duas tributa Partes junctim vulgavit Johannes Dominicus Trajanus, Neapolitanus, Venetiis 1591. fol. quæ a Labbeo Tomo 1. pag. 409. ſeq. recenſetur. Emendatiora & quatuor ſcriptis locupletiora dedit Bartholomæus Ferronius, Aureliæ 1674. fol. (*a*) duobus Voluminibus. Illa quatuor ſcripta ſunt Argentinæ pridem A. 1507. in lucem data: Liber *de S. Trinitate & attributis Divinis*. *De anima*. *De Pœnitentia* novi tractatus ſupplementum. & *de collatione beneficiorum* Eccleſiaſticorum, quæ plura eodem tempore in unum hominem conferenda eſſe negat. Hic de beneficiis liber ex veteri editione Pariſ. 1490. 4. fuit in Bibliotheca Telleriana, quæ hodie eſt S. Genovefæ Pariſ. Liber *de Rhetorica Divina* lucem viderat Pariſiis 1516. 8. & ex antiquiore editione ſine loco & Anno itidem in 8. cum S. Ephræmo de compunctione cordis, aliiſque. Partem ſecundam Scriptorum hujus Gvilelmi Pariſ. 1517. 8. juris publici fecit Antonius Sylveſter, (*b*) & in operis nuncupatione ſummarium vitæ ejus præmiſit. Librum *de fide & legibus*, qui in editionibus recentioribus ducit familiam, laudat Petrus de Alliaco contra Aſtronomos, editus inter Johannis Gerſonis opera Tomo 1. editionis novæ pag. 779. Trithemius cap. 480. inter ſcripta hujus Gvilelmi etiam memorat, quæ in editionibus deſiderantur, *Epiſtolas* ad diverſos, librum *de dæmonibus*, *de clauſtro animæ*, *de dono ſcientiæ*, *de profeſſione novitiorum*, *de bono & malo*, *de primo principio*, & Commentarios *in Pſalterium*, *in Proverbia* Salomonis, *in Eccleſiaſten*, *in Cantica Canticorum*, & *in Evangelium Matthæi*. Ex his Commentarii *in Cantica* atque *Eccleſiaſten* MSti in Bibliotheca Longipontana diœceſeos Sveſſionenſis, teſte Oudino Tomo 3. pag. 103. Commentarius autem *in Matthæum* typis etiam exſcriptus exſtat, ſi vera eſt Viri docti conjectura, Gvilelmo Pariſienſi adſcribendum eſſe, qui legitur inter *Anſelmi* Cantuarienſis opera, quanquam in aliis Codicibus tribuitur Petro *Babioni*, ut dixi Tomo 1. p. 113. & 161.

De *Sermonibus* vide quæ dicentur in *Gvilelmo Peralto*, Lugdunenſi. De *Dialogo de VIII. Sacramentis* dictum in *Gvilelmo Bauſeti*. * Non alterius Guilelmi, quam hujus ſunt partes duæ operis de univerſo, quæ duobus ſejunctæ Codicibus exhibentur inter Codices MSS. latinos 305. & 306. Bibliothecæ Venetæ S. Marci, in quibus hæc lego: *Guiglielmi de Alvernia Epiſcopi Pariſienſis pars prima de univerſo. De univerſo pars ſecunda, ſcilicet a capite de nobilitate & excellentiæ ſcientiæ; de univerſo ſpirituali ad finem.*

Gvilelmus Pariſienſis ab Anno 1304. ad 1320. Epiſcopus. Supra, *Gvilelmus Bauſeti*.

Gvilelmus Pariſienſis, ſupra, *Gvilelmus de S. Amore*. Hujus videtur tractatus *contra exemptiones*, MS. in Bibliothecis Angliæ. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 103.

Gvilelmus Pariſienſis, Ordinis Prædicatorum, Generalis Quæſitor Fidei in Regno Franciæ, & Philippi Pulchri, Regis Confeſſarius circa Annum 1306. Hujus *Acta*, ut Inquiſitoris *in cauſa Templariorum*, MSta memorat Labbeus pag.

(*a*) Journal des Savans A. 1677. pag. 27.

(*b*) De hoc Sylveſtro Launojus Hiſt. Gymnaſii Navarr. Tom. 2. pag. 646. ſeq.

pag. 13. Biblioth. MSS. & Jacobus Quetif Tomo 1. pag. 519. Laudatur & ejus *Tabula Juris*, ſive *Repertorium breve ad inveniendum facile in Decreto & Decretalibus quæcunque notabilia*. Eidem tribuitur a Raynaudo & aliis, præſertim ab eodem Quetif Tomo 1. pag. 518. & Tomo 2. pag. 169. *Dialogus de Sacramentis* editus inter Gvilelmi Arverni Epiſcopi ab Anno 1228. Pariſienſis opera: Sed is rectius refertur ad Gvilelmum, qui Pariſienſis Epiſcopus fuit ab Anno 1304. ut ſupra in *Gvilelmo Bauſeti* dicere me memini.

Gvilelmus Pariſienſis, S. Theologiæ Profeſſor Pariſiis educatus, Ordinis Prædicatorum circa Annum 1485. Hujus eſt *Poſtilla ſuper Evangelia Dominicalia* ſecundum ſenſum litteralem juxta Concordias Evangeliſtarum. *Poſtilla ſuper Evangelia de Sanctis*. *Poſtilla in Epiſtolas* de tempore & Sanctis & pro defunctis: nec non de paſſione Chriſti & de planctu Virginis Mariæ. Prodiit Ulm. 1486. imo Baſileæ eo anno Pariſiis 1509. Argentorati 1513. & 1521. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 868. cujus judicio ſcriptor eſt ſolidus, gravis, & ſenſum litteralem perpetuo conſectatur. Uſus eſt ſermonibus Gvilelmi Lugdunenſis, de quo infra in *Gvilelmo Peralto*. * *Fratris Guillermi poſtillam*, quam Maittaire in indice annalium typographicorum ambigit num tribuenda ſit Guillelmo Pariſienſi Epiſcopo credo potius ad hunc pertinere, nec aliam eſſe, quam ex illis unam hic a Fabricio indicatam. Eodem vero Maittaire teſte prodiit opus iſtud Coloniæ in fol. An. 1481. & Argentorati An. 1486. 1493. Norimbergæ 1488. & alibi ſæpe.

Gvilelmus Parvus, ſupra, *Gvil. Neubrigenſis*.

Gvilelmus Paſtrengus, ſive Paſtregicus, Veronenſis, diſcipulus *Oldradi de Laude*, Juriſconſulti, Cauſidicus atque inde Judex & Procurator communis Veronæ, idem Petrarchæ præceptor & amicus, clarus circa A. 1330. ſcripſit librum *de Originibus rerum*, editum Venet. 1547. in quo de ſcriptis virorum illuſtrium, ordine litterarum: de fundatoribus urbium, de primis rerum nominibus, de inventoribus rerum, de primis dignitatibus, deque magnificis inſtructionibus diſſerit. Vide Diarium eruditorum Italiæ Tom. XV. pag. 198. ſeq. Vir celeberrimus Bernardus de Montfaucon in Diario Italico pag. 48. *Gvilelmus Paſtrengus de Viris illuſtribus* MS. in Dominicanorum Bibliotheca SS. Joannis & Pauli, Venetiis. *Erat is Petrarchæ Magiſter, cujus ille frequenter non ſine laude meminit. Eſtque opuſculum, ut illo ævo, perutile, multi ſcriptores multique libri non noti ibidem memorantur. Poſtea vero in quodam Bibliopolio incidi in eundem Paſtrengicum Venetiis cuſum An.* 1547. *At perinde ignotus eſt etiam Venetiis, ac ſi nunquam vidiſſet lucem: ad hæc mendis infinitis fœdatus, ut vix apta ſententia eruatur, hiulcus & lacerus in multis, ita ut operæ pretium duxerim illum ad duos Romanos Codices caſtigatum & auctum typis iterum dare inter Anecdota*. Quod nondum præſtitit Vir tot aliis maximiſque in rem litterariam meritis venerabilis, daturus eſt, ut ſpero proxime in opere quod jam prælo Pariſiis ſubjecit, inſcripſitque Bibliothecam Bibliothecarum novam. De eodem Paſtregici libro MS. loquens Joannes Philippus Tomaſinus in MS. Bibliothecarum Venetarum pag. 27. ſubjungit: *Ordine alphabeti contextum hoc opus, cui initium ab Anaximandro Philoſopho. Albertinum Muſſatum refert Priapea ſcripſiſſe*, notans carmina quædam ex illis, de quibus dixi Tom. 1. pag. 40.

Gvilelmus Pepinus, aliis vitioſe *Papicus*, Ebroicenſis Gallus Ord. Præd. ſub Seculi XVI. initia, ſcripſit *Expoſitionem in Geneſin*, quam pro inedita habuit Robertus Gerus ad Caveum An. 1500. ſed typis exſcriptam ſæpius poſt editionem primam Pariſ. 1528. 8. *Expoſitio in Exodum* ſimiliter ut in Geneſin, ſenſum quadruplicem perſequens, ibid. 1534. 8. Vide Poſſevinum pag. 710. Apparatus, & Jacobum Echardum Tom. 2. Bibliothe-

thecæ Dominicanorum pag. 87. ubi & de ſcriptis Gvilelmi hujus aliis, *Speculo aureo ſuper Pſalmis VII. pœnitentialibus*, Pariſ. 1519. 8. Opuſculo *de Confeſſione*, *de quatuor peccatis*, *cordis*, *oris*, *operis & omiſſionis*: *de contritione*, *de ſatisfactione* ibid. 1530. 8. &c. Obiit in patria An. 1532. * Omiſit hic Fabricius hujus viri *ſermones Adventuales*, & *ſecreta ſecretorum*, quo ſub titulo conciones aliæ de Sanctis aliiſque continentur. Prodiit liber iſte in 8. ſine loco An. 1525.

Gvilelmus Peraldus, rectius *Peraltus*, (Perault, Peyrauta, *de Petra alta*) Ord. Præd. defunctus ante Annum 1250. & Archiepiſcopis *Lugdunenſibus* (a) vel ſuffraganeis Archiepiſcopi præter-rem accenſitus. De illo S. Antoninus Florentinus ſummæ Hiſtor. tit. 23. c. XI. §. 2. Tom. 3. pag. 682. *Sermones prædicabiles multi ediderunt ſolennes ipſius Ordinis*, & *primo* Gvilelmus Peralt, Gallicus. *Hic edidit* Summam de vitiis & virtutibus, *Prædicatoribus utilem*: *multoſque* Sermones de Epiſtolis & Evangeliis Dominicalibus *per totum annum*, & *librum* de eruditione Religioſorum. Hic liber quem MS. pag. 191. Sanderus hoc titulo memorat, ab aliis *de inſtitutione religioſorum* inſcribitur, ſæpiuſque editus eſt ſub falſo nomine *Humberti*: ſed Peralto aſſeritur a Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 134. Tractatum *de profeſſione Monaſtica* idem Tom. 2. pag. 334. docet Peralto tribui in Codicibus MSS. licet *Joanni Geſſen* Abbati Benedictino alii eum malint adſcribere. Summa *de vitiis* ſeptem capitalibus & *de virtutibus* in novem partes tributa, ſæpius prodiit poſt editionem Colon. 1479. etiam Summarium ejus auctore *Jacobo* de Voragine, Baſil. 1497. 8. *Gvilelmo de Brocia*, Archiepiſcopo ab Anno 1258. ad 1269. Senonenſi præter rem tribui ab Oudino & aliis, probat idem Quetiſus Tom. 1. pag. 133. Similiter docet *Sermones de tempore ſuper Evangelia & Epiſtolas* de Dominicis, Quadrageſima & feſtis Sanctorum per annum, ſub *Gvilelmi Pariſienſis* Epiſcopi, Tubingæ 1499. 4. atque alibi, & noviſſime tomo ſecundo Operum Guilelmi Pariſienſis, Aureliæ 1674. fol. editos, ad Peraltum potius referri, eique ex fide Codicum relinqui debere, de quo vide etiam Oudinum Tom. 3. pag. 102. Auctorem horum ſermonum ſub *Gvilelmi Lugdunenſis* nomine laudat *Gvilelmus Pariſienſis*, *Dominicanus* Poſtilla in Epiſtolas & Evangelia; ſcripta circa An. 1485. de qua ſupra pag. 460. Librum *de regimine Principum Thomæ Aquinati*, atque expoſitionem Profeſſionis ſive Regulæ S. Benedicti, *Gvilelmo Pictavienſi* perperam tribui Peraltoque eripi, ab eodem Quetiſo demonſtratum.

Gvilelmus cognomento *Peregrinus* apud Baleum III. 45. & Pitſeum pag. 266. Voſſiumque pag. 441. ſed Lelando cap. 201. *Gvilelmus de Canno*, gente Anglus qui circa Annum 1200. ad Hubertum Cantiorum Archiepiſcopum & Stephanum Turnham Capitaneum ſcripſit carmine *Richardi I.* Angliæ Regis *hodœporicon*, ſive iter & expeditionem in Sultanum Babyloniæ & Saracenos.

Gvilelmus Petit ſive *Parvus*, ſupra *Gvil. Neubrigenſis*.

Gvilelmus Petri de Godino, Bajonenſis Ord. Præd. ex Theologo Pariſienſi 1312. Cardinalis & An. 1317. Epiſcopus Sabinenſis defunctus An. 1336. Præter opuſculum *de nuptiis Chriſti Domini & Eccleſiæ*, & *Sermones* multos quos memorat Ughellus Tom. 1. pag. 174. ſcripſit tractatum *de Poteſtate Papæ & Prælatorum Eccleſiæ* quem MS. in Biblioth. Sangermanenſi Cod. 294. Cangius evolvit.

Petrus Gvilelmi ſive *Gvilelmus*, de quo ſupra in *Gvilelmo Bibliothecario*.

Gvilelmus Petroburgenſis Monachus Benedictinus Lelando c. 241. *Burgenſis* ubi

(a) Trithemius cap. 484. tantum *Lugdunenſem* vocat, de Archiepiſcopatu tacet. Tribuit illi quoque commentarios *in IV. libros Sententiarum* de quibus ſilent alii, & tanquam diverſum cap. 508. ingerit *Gvilelmum Peralt*.

bi *Commentarios* ejus *in Cantica*, *librum partium* & *Exphraſtica* commemorat, *Euphraſticam Expoſitionem* vocat Baleus III. 22. ex Boſtono Burienſi, additque initium ex Eccleſiaſtæ I. 9. *Quid eſt quod fuit? id ipſum quod futurum eſt*. Præterea idem Baleus, & ad Annum 1188. pag. 252. Pitſeus, *Homilias* & *Diſtinctiones Theologiæ*, incip. *alpha prima Græcorum littera*, & *interpretationes vocabulorum* S. Scripturæ. Incip. *Abraham dicitur ab Abba*.

Gvilelmus Pictavinus ſive *Pictavenſis* Luxovienſis ſive Lexovienſis Archidiaconus conſignavit *Guilelmi I.* (*a*) Conquæſtoris, Angliæ Regis, cujus Capellanus fuit, *geſta* ſcripta poſt Annum 1066. & ex MS. Cottoniano edita in Andreæ du Cheſne Normannicis Pariſ. 1619. fol. pag. 178. 213. ſed ab initio & in fine mutila. Laudant Gvil. Gemmeticenſis VII. 44. atque Ordericus Vitalis lib. 3. Hiſt. Eccleſ. pag. 503.

Gvilelmus Pictavenſis neſcio an idem cum ſuperiore, cujus tractatum *de profeſſione Monaſtica* MStum Cangius evolvit, in Bibliotheca S. Germani de Pratis, Codice 400. De Guilelmo Abbate Pictavienſi Trithemius II. 126. de illuſtr. Benedictinis.

Gvilelmus de Saliceto, *Placentinus*, Medicus circa Annum 1240. vel ut Trithemius cap. 479. circa Annum 1270. ſcripſit de *univerſali Medicina* libros IV. ſive *ſummam Conſervationis & Curationis* Venet. 1489. fol. Lipſ. 1495. fol. Ejus *Chirurgia* Venet. 1502. & 1546. fol. inter alios ſcriptores ejuſdem argumenti.

Gvilelmus de Podio Laurentii, Scriptor *Chronici* ſuper Hiſtoria negotii Francorum ſive bellorum adverſus Albigenſes, ab Anno 1099. ad 1271. quod actum eſt in Provinciis Narbonenſi, Albienſi, Ruthenenſi, Caturcenſi diœceſibus, pro tuenda Fide Catholica, & pravitate hæretica exſtirpanda. Laudatur a Bernardo Gvidonis ad Annum 1264. & 1271. editumque eſt a Gvil. Catello in hiſtoria Comitum Toloſanor. Toloſæ 1613. fol. & ab Andrea du Cheſne Tom. V. de rebus Francor. pag. 666. 705.

Gvilelmus de Lonveignis, Bonæ Spei Canonicus, & ex Abbate Clarisfontis atque inde Cuiſſiacenſi, Abbas An. 1288. *Præmonſtratenſis* diem obiit An. 1311. Hic *ſtatuta Ordinis ſui* recognovit & in quatuor Diſtinctiones digeſſit. Vide Joannis le Paige Bibliothecam Præmonſtr. pag. 936. ſq. & ſtatuta illius pag. 858. ſeq. 784. ſeq.

Gvilelmus Præpoſiti ſeu Deſpaborde, Catalanus JCtus circa Annum 1354. cujus hæc MSta fuere apud Antonium Auguſtinum: *De privilegio militari*. *De pace & tregua*, ad conſiliarios & probos homines Barcinonis. *Alphabetum Juris patrii*. Vide Nicol. Antonium Tom. 2. Bibl. veteris Hiſpanæ p. CXI.

Gvilelmus cognomento *Procurator*, Vide ſupra *Gvil. Egmondanus*.

Gvilelmus de Quercu, Vir celebris ſub ſæculi XV. exitum ſed XVI. initia de quo hæc magnifica, in appendice ad Trithemium de S. E. cap. 23. *Gvilelmus de Quercu Doctor Theologus inſignis, hac noſtra tempeſtate cæteros inter omnes mortales conſilio, moribus, ſacriſque eloquiis eminentiſſimus: qui dum illa Gallorum majeſtas horrifico ſummi Pontificis, Anglorum, Hiſpanorumque inſultu & atroci bellorum apparatu premeretur, ſolus ſuo conſilio & ſana animi ſententia Gallorum anguſtiæ & neceſſitati benigniſſimus occurrit. Hic nempe Alpes tranſvectus, Piſanam acceſſit ad urbem, ubi maximam & Cardinalium Epiſcoporumque concionem* (*An.* 1511.) *ſuper re Gallica, & tanto bellorum prodigio differentem ſola ſua animi ſagacitate corroboravit, tantique Concilii partes ſibi vendicavit eminentiores. Nec minori in populo ad Divina officia ſubeunda utitur eloquio. Tanta enim & ſententiarum gravitate & Divinorum conſiliorum cognitione excultus, ut indomitos mortalium mores, barbaroſque populos facili componat eloquio, ad nitidamque ſummi Creatoris agnitionem, benigna voce, gra-*

(*a*) Inter Duces Normanniæ, hic Gvilelmus II. inter Angliæ Reges Gvilelmus I.

gratis oculis, geſtu moderato, & ſimilitudinibus jucundis facile reducat. Diverſi ab hoc, & paullo juniores *Camillus Quernus* de quo Jovius in elogiis, *Lud. Querculus* Bathonienſis de quo Colomeſius in Gallia Chriſtiana pag. 38. *Joſephus Quercetanus*, de quo Bibliothecarum Medicarum ſcriptores: *Leodegarius a Quercu* cujus ſtylo tum alia tum vitam Adriani Turnebi traditam habemus. *Nicolaus Querculus* ſcriptor hexaſtichorum moralium: *Andreas a Quercu virili*. de quo idem Colomeſius pag. 56. *Andreas Quercetanus* de hiſtoria omni, Gallica præſertim meritiſſimus. *Euſtachius Quercetanus* Medicus: *Laurentius a Quercu*, Gandavenſis, *Simon a Quercu* &c. * De hoc viro judicium iſtud tulit Jacobus Volaterranus in Diario Romano ad An. 1481. *Orationem habuit* (die Pentecoſtes coram Pontifice) *Guillermus de Quercu natione Britannus, & principis ſui orator ad Pontificem ex Carmelitarum ordine. Oratio nec inepta, nec quamvis ab externo barbare pronuntiata, nec etiam a celebritate aliena adeo ut paſſim commendaretur*.

Gvilelmus Radingius, Barthonienſis Anglus, Carmelita & Doctor Theologus Oxon. circa Annum 1312. a Baleo X. 76. & Pitſeo pag. 403. traditur ſcripſiſſe *Examinationes templariorum* & *Quæſtiones ordinarias*. His ab Alegrio pag. 281. adduntur *Lecturæ Theologicæ* & *Sermones*.

Gvilelmus de Rajotto, ſupra Gvil. *de Cajotto*.

Gvilelmus de Rameſey, *Rameſienſis* ſive *Rameſeganus*, Anglus monachus & Abbas in *Croylandiæ* ſive *Crulandiæ* Cœnobio D. Guthlaci Ord. Bened. obiit An. 1180. atque auctor habetur *deflorationum de vita & moribus Philoſophorum* (*a*) quanquam dubitat Lelandus c. 186. & *de legendis Ethnicorum ſcriptis* ad amicum ſuum Guthlacum. *De vita & morte Comitis Waldelphi* libri, partim ſoluta oratione partim carmine hexametro. Atque itidem carmine, Vitæ *S. Guthlaci* defuncti An. 714. (*b*) *S. Neoti*, confeſſoris: *S. Edmundi* Regis Oſtroanglorum & Martyris, nec non Vitæ *S. Birini* Romani, Epiſcopi Hydropolitani ſive Durocaſtrenſis (Dorceſtrienſis) & Confeſſoris *S. Fredemundi* Regis ac Martyris: & *de translatione veteris Eccleſiæ Sarisberienſis*. Quæ MSS. in Angliæ Bibliothecis notavit Polycarpus Leyſerus in hiſtoria poeſeos medii ævi pag. 438. atque Oudinus Tom. 2. p. 1580. Præter hæc apud Baleum III. 9. & Pitſeum pag. 241. ſeq. etiam memorantur quæ proſa idem Gvilelmus compoſuit. De vita *S. Noeti* & translatione. De comitiſſa *Juditha*. Super *Bedam* de temporibus & ſuper *Iſidorum* de computo. *De geſtis ſui Cœnobii*. *De geſtis anteceſſorum Waldelphi*, Comitis Nortabrinorum Aconenſium & Venantodunenſium.

Gvilelmus Reid ſive *Redæus*, Anglus, conditor Maridunenſis Bibliothecæ, atque Aſtronomus pro ſuis temporibus inſignis ac denique Epiſcopus Ciceſtrienſis. Scripſit *Tabulas Aſtronomicas* illarumque *Canones*. Vide Lelandum cap. 365. Baleum XI. 13. Pitſeum p. 857. ſeq. Continuavit etiam *Chronicon Richardi* Pictavienſis, Monachi Cluniacenſis ab An. 1190. ad 1367. Vide Bibl. Bremenſem T. VII. p. 939.

Gvilelmus Redonenſis. Supra *Gvil. Celdonenſis*.

Gvilelmus Abbas *Remenſis*: infra *Gvil. S. Theodorici*.

Gvilelmus Remingtonus Baleo VII. 14. & Poſſevino *Rimſton* vel *Rimyngton*, Anglus Ord. Ciſter. Theologus Oxon. circa Annum 1390. Scripſit *Concluſiones XLV. contra Wicleſiſtas*. Contra eoſdem *Dialogum inter Catholicum & Hæreticum*. Tractatum *ad quendam Anachoretam*. Vide Pitſeum pag. 553. & Viſchium Biblioth. Ciſterc. pag. 136. Baleus alia quoque *carmine* & proſa ab hoc Gvilelmo ſcripta teſtatur.

Gvilelmum Rievallenſem Monachum Or-

X 2

(*a*) Vide clariſſ. Heumanni Acta Philoſophor. XIV. pag. 297.

(*b*) Vide ſupra Tom. 2. pag. 157. ubi de *Felice* Croylandenſi.

Ordinis Ciſterc. ſcriptorem *Chronici* ſive *Hiſtoriæ miſcellæ*, *Anglorum* præcipue, ad Ealredum Rievallenſem Abbatem faciunt Baleus II. 92. Pitſeus p. 223. Viſchius in Bibl. Ciſterc. p. 136. ut tanto minus ſit Voſſio dandum vitio quod idem tradidit II. 51. de Hiſt. Latinis. Audiendus tamen Oudinus, qui Tom. 2. p. 1123. docet Ealredum in Abbatia Rievallenſi ſucceſſiſſe Silvano An. 1198. itaque Gvilelmus iſte quem Baleus ex Joanne Haguſtaldenſi narrat obiiſſe An. 1146. non potuit Ealredo illam Abbati dedicaſſe, neque eam deducere ab Anno 1066. ad 1198. In MS. Codicibus hæc Hiſtoria rectius tribuitur *Gvilelmo* Canonico Noviburgenſi, de quo ſupra in *Gvil. Neuburgenſi*.

Gvilelmus Rimſton, ſupra *Gvil. Remingtonus*.

Gvilelmus Riſhangerus Anglus, Monachus S. Albani, defunctus An. 1312. auctor continuationis Chronici *Matthæi Paris* ab Anno 1259. ad 1273. quæ ad calcem illius poſt editiones Lond. 1571. & Tigurin. 1606. prodiit ex recenſione Gvil. Watſii Lond. 1640. & 1684. fol. Præter hanc Continuationem Riſhangero apud Baleum IV. 94. tribuuntur: *Chronicorum* opus, cujus initium: *Sunt quædam vetuſtatis indicia*. Liber *de jure Regis Anglorum ad Scotiam*. *De electione Scotorum Regis*. *Annales Eduardi I. De Joanne Balliolo Rege*. *De bellis Levves & Evesham*. Adde Pitſeum pag. 403.

Gvilelmi Archiepiſcopi per XXXII. annos *Rothomagenſis* Anno 1110. defuncti Epitaphium exſtat apud Ordericum Vitalem lib. XI. pag. 839. Alius de quo ſupra, *Guilelmus Dunelmenſis*.

Guilelmus Rothvvellus Anglus Ord. Præd. circa Annum 1360. auctor poſtillarum *in lib. Judicum:* in *quatuor libros Regum*, in *Pſalterium*, in *Eccleſiaſticum* & *in Epiſtolas Pauli*, excerptis ad Timoth. Titum, Philem. & Hebræos. Scripſit præterea *in IV. libros Sententiarum*. *Quæſtiones* Scholaſticas, *Sermones* quoque complures. Et quædam Philoſophica, de principiis Naturæ, de potentiis ſenſitivis, & de intellectu. Vide Baleum V. 92. Pitſeum p. 487. & Jacobum Quetif T. 1. p. 648.

Guilelmus de Rubio ſive *de Rubione*, ex oppido Villa franca regni Aragoniæ, Ord. Minor. circa Annum 1330. cujus *Commentarii in IV. libros Sententiarum* prodiere Pariſ. 1517. & 1518. apud Badium, duobus Volum. in fol.

Gvilelmus de Rubruc, *de Rubruquis*, aliis *Risbrucke*, *Ruysbrocke*, Brabantus Ord. Minor. circa Annum 1253. (Cangio minus recte 1293.) ſcriptor *itineris* cum Andrea de Lucime ſuſcepti *in partes Orientales*, in quo de moribus rebuſque Tartarorum, Turcarum &c. MS. in variis Angliæ Bibliothecis, ſed luci etiam datum eſt plus ſimplici vice, & noviſſime etiam verſum Gallice in Petri van der Aa ſylloge edita Lugd. Bat. 1726. 4. *recueil de divers voyages curieux faites en Tartarie, en Perſe & ailleurs*, ubi præterea obvia itidem Gallice Petri Bergeron ſcriptum de navigatione, atque alterum de Tartaris, Saracenis, & Maumedanis: Itinera Benjamini Tudelenſis, Joannis de Plano Carpino & Nicolai Aſcelini: obſervationes Baconis Monachi (qui Rogeri frater major natu fuit) de partibus Orbis ſeptentrionalibus: Relationes de Tartaris ex R. Wendovero & Matthæo Paris: Marci Pauli Veneti libri III. & Haytoni Armeni Hiſtoria Orientalis. Epitome itinerum Joannis de Mandevilla a Baleo, & Ambroſii Contareni iter in Perſiam.

Gvilelmus Sabinenſis, nuncius Apoſtolicus, cujus *ſtatuta An.* 1248. *data populo Svecano* exſtant in Actis litterariis Sveciæ Anno 1721. trimeſtri tertio pag. 196. 202. Et in diario Theologico, *Fortgeſetzte Sammlung von alten und Neuen Theologiſchen Sachen* An. 1720. pag. 1055. 1063.

Gvilelmus de Saccovilla, cujus Sermones Dominicales MStos memorat Sanderus pag. 183. Biblioth. Belgic. Incip. *Videns civitatem, flevit*.

Gvilelmus Saſontis, Theologus Augu-

guſtinianus & An. 1433. Prior Toloſanus, a Poſſevino & Cangio præter rem relatus ad Annum 1350. Scripſit in IV. libros Sententiarum, de Deo uno & trino, de diverſitate rerum, & de idiomatum differentia. Vide Elſſii encomiaſticum Auguſtinianum pag. 265.

Gvilelmus de Samuco ſive *Sanvilliaco* Toloſanus Gallus: Caveo rectius *de Sanvico*, Anglus: Carmelita circa Annum 1280. qui per aliquot annos in Syria verſatus & a Saracenis pulſus ex urbe Achone in inſulam Cyprum ſe contulit, ibique ſcripſit *Chronicon breve de amiſſione monaſteriorum terræ ſanctæ* & *de multiplicatione Ordinis Carmelitici per Syriæ provincias ac adventu Carmelitarum in Europam*. Prodiit inſertum libro nono Philippi Riboti, Catalani de rebus Carmelitanis, in Danielis a Virgine Maria armamentario Carmelitarum, Antverp. 1680. fol. & cum notis Papebrochii in prolegom. ad Acta Sanctorum Tom. 3. Maji (*a*) pag. LX. LXIV. Cætera Gvilelmi ſcripta: *Declarationes Regulæ Alberti Hieroſol.* Carmelitis datæ *Decretales Religioſorum*, & *in IV. libros Sententiarum*. Vide Trithemium cap. 489. Poſſevinum & Alegrii paradiſum Carmelitici decoris pag. 270. Oudinum Tom. 3. pag. 555.

Gvilelmus de Sancta Fide ſive *Sanctofidenſis*, Carmelita Anglus An. 1372. diem obiit. Hunc libros ſophiſtico acumine non deſtitutos ſcripſiſſe notat Lelandus cap. 398. Memorant autem ejus *Initiationes Theologorum*, *Theologicas determinationes*, *Quodlibeta*. *Sermones per annum* & librum *de conceptione B. Virginis*. Vide Baleum VI. 45. Simlerum, Poſſevinum, Pitſeum pag. 510. Alegrium p. 307. &c.

Gvilelmus de Sanvico. Supra *Gvil. de Samuco*.

Gvilelmus de Sanvilliaco qui apud Poſſevinum & Gangium Toloſanus fuiſſe & An. 1348. inter Carmelitas vixiſſe traditur, non diverſus a ſuperiore, vel alter ex altero confictus: certe eadem ſub utroque nomine ſcripta referuntur: Itaque aut hoc admittendum, aut dicemus ſolum, quod memoravi Chronicon Gvilelmo de Sanvico tribuendum eſſe, qui circa Annum 1280. vixit: cetera autem quæ ibidem retuli, pertinere ad juniorem hunc Gvilelmum de Sanvilliaco.

Gvilelmus Sciſſor Carthuſienſis, prius Scholaris Navarræ, cujus carmen ad Joannem Gerſonem An. 1424. Lugduni oblatum poſſit videri: legitur inter Gerſonis Opera Tom. IV. editionis novæ p. 784.

Sicut es humanæ, Gerſon, divæque peritus
Legis & eloquii, Joſephinam ſenſibus altam &c.

Gvilelmus Scotiæ Rex ab Anno 1189. defunctus Anno 1214. cujus *Aſſiſæ & Statuta*, capitibus XXXIX. cum *XXII. Legibus Foreſtarum* edita in Joannis Skenæi veteribus Legibus & conſtitutionibus Scotiæ, Lond. 1613. 4. quo in opere exſtant 1. quatuor libri inſtitutionum de legibus Scoticis, quorum initium: *Regiam Majeſtatem*, excerpti ex *Raulphi de Glanvilla* libris XIII. ejuſdem argumenti ſub Henrico II. ſcriptis quorum initium: *Regiam poteſtatem*, ſicut Juſtiniani Inſtitutionum verba prima ſunt: *Imperatoriam Majeſtatem*. Vide Wilhelmum Nicolſonum Biblioth. hiſtoricor. Scotiæ p. 255. ſeq. 2. Similiter Legum ſylloge brevibus capitibus centum & uno. Incip. *Quoniam Attachiamenta*. 3. *Leges Burgorum* mercatibus tuendis latæ a Rege Scotorum *Davide I.* qui ab Anno 1114. præfuit, ac deinde ab aliis, capita CXLIII. 4. Curia quatuor Burgorum Anno 1405. & Actus Parliamenti Anno 1368. 5. *Statuta gildæ* ſive Societatis An. 1283. capitibus XLV. ſeq. ſancita a *Roberto Durhamo*, ejuſque fratribus. 6. Regis *Davidis I.* Aſſiſa ſive Conſtitutio de menſuris ac ponderibus. 7. *Iter Camerarii* ſive proceſſus in Curia Chamberlainiana, capita XXXIX. 8. *Brevis & ſuccin-*

(*a*) Non Martii, ut apud Caveum excuſum & Oudinum.

cincta forma itineris, *ſeu Curiæ Juſtitiarii*. 9. & 10. *Wilhelmi* Regis *Statuta* & tributæ eidem *Leges foreſtarum*, de quibus jam dixi. 11. Statuta *Alexandri II.* Scotiæ Regis ab A. 1214. capita XXV. 12. Statuta prima Regis *Roberti I.* ab Anno 1306. Capita XXXV. & Statuta ſecunda, capitibus XXXVIII. 13. Statuta Regis *Davidis II.* ab Anno 1329. Capita LII. 14. Statuta *Roberti II.* qui regnum geſſit ab Anno 1370. Capita XVII. & Joannis *Roberti III.* qui ab A. 1390. Capita LV.

Gvilelmus Seitonus ex ſola notus Pitſei appendice p. 858. ubi gente Anglus & Medicinæ Doctor Oxonienſis traditur fuiſſe cognomento *eximius*, utpote æmulus induſtriæ Hippocratis. Scripſit *de curatione Chirurgica*, & *de potione Anglicana ad plagas diluendas*.

Gvilelmus de Seligniaco, ſive *Scilligniaco*, agri Autiſſiodorenſis: ſcriptor *Summæ Theologicæ*, de qua ſupra pag. 139. in *Gvil. Autiſſiodorenſi*.

Gvilelmus Senghamus Anglus, Auguſtinianus circa Annum 1260. Vide Pitſeum p. 339. Poſſevinum, atque Elſſium in encomiaſt. Auguſtiniano pag. 265. ſeq. & quem hi ſunt ſecuti, Baleum IV. 17. qui ad *Thomæ* Colbii, Epiſcopi Waterfordenſis Collectanea provocat. Scripta ejus memorantur, *Scripturarum explicationes aliquot*. Liber *de clauſtro animæ*. *De tentationum remediis*. *De profeſſione Novitiorum*. Et *de Fide ac Legibus*, nullamque aliam eſſe Legem ad hominis Salutem, præter Chriſti Domini noſtri Evangelium. Vide ſupra in *Gvilelmo Peralto*, cui librum hunc de Fide & legibus, alii ſcriptores tribuunt.

Gvilemi Sheperheved Annales de Crokeſden, quos MStos in privata Bibliotheca Lumlejana, ex Jani Douſæ præfatione annalium Batavicorum, ſcriptorum carmine, memorat Voſſius p. 706. de Hiſt. Lat. non memini qui ab eo tempore vel inſpectos ſibi eſſet teſtatus, vel inſpiciendos aliis, in lucem protuliſſet.

Gvilelmus Shirbinus Anglus, circa Annum 1390. cujus, ex Lelandi Collectaneis, Baleo XI. 26. Pitſeo pag. 554. & Poſſevino nullum aliud monumentum ingenii datur referri quam *Quodlibeta Theologica*.

Gvilelmus Shirvvodus ſive *Shirovodus* Anglus ex Archidiacono Dunelmenſi Cancellarius Lindenſis ſive Lindocollinenſis Eccleſiæ, cujus variam ſcientiarum cognitionem laudavit Rogerus Baconus in libello de laudibus Mathematicæ artis ad Clementem IV. circa A. 1266. Scripſit *Diſtinctiones Theologicas*, *& in Sententias* Petri Lombardi. Vide Lelandum cap. 239. Baleum IV. 9. Pitſeum pag. 321. qui Conciones ejus celebrat.

Gvilelmus Monachus *Signiacenſis*. infra *Gvil. S. Theodorici*.

Gvilelmus de Siliniaco, vide *Gvil. Autiſiodorenſis* Epiſcopus.

Gvilelmus Slade, *Sladius* ſive *Sladeus* Anglus, Bernardinus Ord. Ciſterc. in Buchoſeitenſi cœnobio tempore Richardi II. ſive circa Annum 1380. *quo tempore*, inquit Lelandus cap. 446. *non erat pars religionis infima, litteris aſſiduam dare operam*. Scripſit *ſuper IV. libros Sententiarum*, *Quæſtiones de anima*, *in libros Phyſicorum*, *Floſculos Moralium*, & *ſuper Univerſalia*. adde Baleum VI. 74. Pitſeum p. 530.

Gvilelmus Snotingamus, Auguſtini & Rogerii frater, Anglus Ord. Minor. circa Annum 1250. Scripſit *Concordiam Evangeliſtarum* adjecto Commentario. Commentarium *in Epiſtolas Pauli*: & Epiſtolam ſive libellum *de Obedientia*. Vide Lelandum cap. 271.

Gvilelmus de Solanga, agri Patavini, Ord. Minor. a quo edita peregrinatio *Odorici de Portu Naonis* in Orientem quam per ſexdecim annos Religionis Chriſtianæ prapagandæ cauſa ſuſcepit, poſtea redux defunctus Utini A. 1331. Infra in *Odorico*.

Gvilelmus de Somerſet, ſupra, *Gvil. Malmesburienſis*.

Gvilelmus de Southamptonia diœceſis Win-

Wintonienſis, Anglus Ord. Præd. circa Annum 1340. cujus ſcripta: *Poſtilla in Iſaiam. In IV. libros Sententiarum. In S. Gregorii Magni Moralia. Quæſtiones Theologicæ. Sermones de tempore & de Sanctis.* Vide Baleum V. 61. Pitſeum pag. 411. Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 602.

Gvilelmus Speculator. Supra *Guil. Durandus*.

Gvilelmus Stapilartus ſeu *Staphilartus* ſive *Stapylhartus* inter Oxonienſis Academiæ ornamenta circa Annum 1456. ubi Theologiam docuit teſte Lelando cap. 565. Scripſit *in Canticum Moſis*, *in Eſaiam*, *in Pſalmos aliquot*. *Quæſtionum Ordinariarum* libros duos. *Sacras Conciones* ad Clerum Oxon. & *De paupertate*. Adde Baleum VIII. 63. & Pitſeum p. 648.

Gvilelmus Starneſeldius, Anglus Cantianus, ex Doctore Oxonienſi Abbas Cœnobii Carmelitarum, Nevvendenienſis circa Annum 1390. Scripſit *Hiſtoriam Cœnobii ſui*, & *Lecturas* atque *Sermones*. Vide Baleum XII. 20. ex Lelandi collectaneis, Pitſeum pag. 554. Poſſevinum &c.

Gvilelmus Stenofordus, Anglus Auguſtinianus fama & doctrina celebris teſte Lelando c. 360.

Gvilelmus Stephanus, Stephani F. ſive *Stephanides* Londinenſis Anglus Monachus Ord. S. Bened. *Cantuarienſis*, *Thomæ* Beckeri Archiepiſcopi familiaris cujus *vitam*, *necem & mira* ſcripſit, nec non *geſta* Regis Angliæ *Henrici II.* Preterea *Epiſtolas*. Vide Lelandum c. 177. Baleum III. 37. Pitſeum pag. 256. ſq. Voſſium pag. 425. ſeq. & de MSS. Codicibus Oudinum Tom. 2. pag. 1517. ſq. Hic eſt *Gvilelmus Cantuarienſis*, ex quo & *Alano* de quo ſupra Tom. 1. p. 35. Heriberto de *Boſaham*, ibid. pag. 721. & *Joanne* Sarisberisberienſi collecta S. Thomæ vita præfigitur ejus Epiſtolis, vulgatis a Chriſtiano Lupo. Bruxellis 1682. 8.

Gvilelmus Stubes Anglus, Rector Collegii Jeſu Cantabrig. circa An. 1490. Scripſit *introductorium Logices*, *Declarationem Scoti* &c. Vide Poſſevinum.

Gvilelmus Sudarandunus, Anglus Doctor Theologus, cujus Concionum libellum laudat Lelandus c. 487.

Gvilelmus Sudbervis ſive *Sudberius*, Monachus Weſtmonaſterienſis Ord. Bened. cujus Summam ſive librum *de proprietatibus Sanctorum* laudant Pitſeus p. 859. & Poſſevinus.

Gvilelmus Sudre, al. *Sutri*, Lemovicenſis Gallus Ord. Præd. Magiſter ſacri Palatii ſub Clemente VI. inde Anno 1361. Epiſcopus Maſſilienſis & A. 1366. Cardinalis ac mox ab Anno 1367. uſque ad Annum 1373. quo diem obiit, Epiſcopus Oſtienſis & Veletrenſis. Vide Baluzium ad Papas Avenionenſes p. 990. ſeq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 670. Scripta ejus celebrantur *Epiſtolæ* plurimæ ad varios de rebus Eccleſiaſticis: tum *de Myſterio ſanctæ Crucis* Opuſculum, & quædam Philoſophica *de ſubtilitatibus Logicæ*. *Teſtamentum* ejus exſtat in vita S. Calminii a Thoma Aquinate Carmelita edita 1646. 12. & in Franciſci du Cheſne documentis ad vitas Cardinalium Gallorum pag. 625.

Gvilelmus Surfluctus ſive *Surfletus* Carmelita in fano Botolphi, ubi diem obiit An. 1466. Nihil ejus præter *Conciones* memorat Lelandus c. 588. Poſſevinus ac Pitſeus etiam *librum de vitiis & virtutibus* p. 657. ex Baleo XII. 91.

Gvilelmus Suthampton. Supra *Guil. de Southamptonia*.

Gvilelmus Suttonus Mathematicus & Aſtrologus, diſcipulus *Thomæ Stacii* cujus exemplo circa Annum 1450. *de judiciis revolutionum*. Vide Baleum XI. 51. & Pitſeum pag. 642.

Gvilelmus Taliſforde, vitioſe apud Poſſevinum pro *Caliſfordienſi*, de quo ſupra pag. 141.

Guilelmus Abbas *S. Theodorici* Ord. S. Benedicti in Monte aureo prope Remos, ab Anno 1120. inde factus circa 1137. in gratiam S. Bernardi, amici ſui Monachus Ciſtercienſis in Cœnobio *Signiacen-*

cenſi, diem obiit ante Bernardum, h. e. ante Annum 1153. (*a*) De eo Bulæus Tom. 2. Hiſt. Academ. Pariſ. pag. 743. & Oudinus Tom. 2. pag. 1434. ſeq.

Scripta ejus hæc vulgata ſunt a Bertrando Tiſſierio, ſive Textore, Tomo 4. Bibliothecæ Ciſtercienſis, Bono fonte 1669. fol.

1. Tractatus ſive *Epiſtola ad Haimonem Priorem & Fratres de Monte Dei*, Carthuſianos, *de vita ſolitaria* inter S. Bernardi opera & ſub *Bernardi* nomine ſæpius prodierat: a Mabillonio veriſimilius vindicata *Gvigoni* Priori Carthuſ. & ſub ejus nomine in *tres* tributa *libros* exhibetur, ut notavi ſupra pag. 136. & Tom. 1. pag. 225. Tiſſierium & jam pridem Henricum Gandavenſem cap. 10. de ſcriptor. Eccleſ. & alios apud Trithemium, ut Gvilelmo tribuerent, permovit prologus a librariis præmiſſus volumini ex Gvigonis & Gvilelmi conſtanti lucubrationibus, & ex utriuſque contextus prologo, in quo & aliorum ſuorum opuſculorum facit Guilelmus mentionem.

2. *Speculum Fidei*.

3. *Ænigma Fidei*.

4. *Meditationum liber* editus pridem Lovanii 1546. Antvverp. 1550. 1590. atque recuſus in Bibliothecis Patrum, ut in Lugd. Tom. XXII. pag. 1143. 1159. Gvilelmus ipſe, Meditationes, *Novitiis ad orandum formandis ſpiritibus*, *non uſquequaque inutiles* appellat.

5. *De natura & dignitate amoris Divini*. itidem Lovan. & Antvverpiæ atque in Bibliothecis Patrum & edit. Lugd. 1159. 1163. nec non inter S. Bernardi Opera Tom. V. edit. Mabillonianæ p. 256.

6. *De contemplando Deo*, *liber*, itidem inter S. Bernardi Opera Tom. V. pag. 246. Hic enim eſt qui in Codicibus quibuſdam *liber ſoliloquiorum Bernardi inſcribitur*.

7. *De natura Corporis & animæ*, libri II. ad Theophilum.

8. *Diſputatio Catholicorum Patrum contra Petri Abælardi dogmata*, libri III. ad Hugonem Archiepiſcopum Rothomagenſem: cum præmiſſa *Epiſtola* ad *Gaufridum* Carnotenſem Epiſcopum & ad *Bernardum* Abbatem Clarævallenſem, qua eos ad oppugnandam Theologiam Abælardi hortatur, quod & ambo fecerunt: ut de Gaufrido altero etiam notavi ſupra pag. 8. & de S. Bernardo Tom. 1. pag. 224. Hæc Gvilelmi Epiſtola circa Annum Chriſti 1139. data etiam inter S. Bernardi Epiſtolas 391. (in editionibus Mabillonianis 326.) legitur, cum Bernardi reſponſoria, qua illius conſilium atque operam teſtatur ſibi probari.

9. *De erroribus Gvilelmi de Conchis*, de quo ſupra pag. 138. ſeq. 144. ſq. & Tom. 1. pag. 408.

10. *Expoſitio in Cantica Canticorum*, quod alio opere adverſus Abælardum ſuſcepto imperfectum reliquit, cum veniſſet ad verba III. 3. *Num quem diligit anima mea*, *vidiſtis?* Incip. *Os ſponſi*, *inſpiratio Chriſti*.

11. *Commentarius in Epiſtolam ad Romanos*, cujus mentio in appendice ad Henricum Gandavenſem c. 6.

Præter hæc a Tiſſierio vulgata, exſtat ejuſdem Gvilelmi *Commentarius* diverſus a ſuperiore *in Cantica Canticorum*, *& duplex* quidem, unus ab eo collectus ex ſcriptis *S. Ambroſii*, atque editus ad calcem operum S. Ambroſii Tom. 1. edit. Benedictin. pag. 1545. 1618. Incip. *Non hic fœditatis incentiva*, *ſed caſtitatis celebrantur myſteria*. Alter ex libris *S. Gregorii* Papæ, quem inter Veterum aliquot Galliæ & Belgii ſcriptorum opuſcula ſacra vulgavit Caſimirus Oudinus Lugd. Bat. 1692. 8. Incip. *Poteſt per os*, *Dei unigenitus Filius deſignari*.

De vita S. Bernardi, liber I. deſinens in Annum 1130. apud Surium 20. Aug. & cum S. Bernardi operibus ſæpius edi-

(*a*) Emendandum quod apud præſtantiſſ. Caveum ad Annum 1140. legitur, Ordinem Ciſtercienſem induiſſe An. 1153.

ditus. Vide ſupra Tom. 1. pag. 225.

Opuſculum *Sententiarum* (*a*) *de Fide* ex *S. Auguſtino*, Thomæ Blampino ut in appendice ad ultimum S. Auguſtini tomum ederet, tradidiſſe ſe narrat Oudinus Tom. 2. pag. 1438. Nihil autem tale invenio in Auguſtino Benedictinorum, niſi in appendice ad Tomum ſextum pag. 782. ſeq. *Miſcellaneas ſententias Incerti Auctoris*, opuſculum breve, & moralis potius quam dogmatici argumenti.

Gvilelmus ipſe præterea ſcripſiſſe ſe teſtatur libellum *de Sacramento Altaris*, quem memorat etiam Trithemius cap. 383. & Carolus Viſchius pag. 137. Bibl. Ciſterc. qui addit etiam librum *contra errores Gilberti* Porretani.

Ad hunc Gvilelmum non modo plures Epiſtolas ſcripſit & ab eo accepit *S. Bernardus*, ſed etiam illi dicavit Apologiam ſuam adverſus Monachos Cluniacenſes, Tom. 1. edit. novæ pag. 531. & librum de Gratia & arbitrio pag. 609.

Gvilelmus de Thoco ſive *de Tocco*, Ord. Præd. diſcipulus & auditor *S. Thomæ* Aquinatis, cujus etiam *vitam* ſcripſit, editam in Actis Sanctor. 7. Martii T. 1. pag. 657. 686. cum notis. Sine illis lucem viderat Venet. 1588. 4. ſed & Italice verſa a Joanne Baptiſta de Lectis, Firmi 1577. 8. Huic Gvilelmo Jacobus Quetif Tom. 1. de ſcriptis Dominicanorum pag. 552. etiam tribuendos putat *duos proceſſus inquiſitionis Vitæ & miraculorum* S. Thomæ, *unum* Anno 1319. qui (minus integer, quam in MS. Colbertino) prodiit in Actis Sanctor. Tom. 1. Martii pag. 686. 716. & *alterum* An. 1321. adhuc ineditum, MS. in eadem Bibl. Colbertina.

Gvilelmus de Thorne ſive *Thornæus* Anglus Monachus Benedictinus Cœnobii Cantuarienſis S. Auguſtini, circa Annum 1380. ſcripſit *res geſtas Abbatum Auguſtinianorum Cantuarienſium* ab Auguſtini in Angliam adventu circa Annum 596. fere uſque ad Annum 1375. In priori parte uſque ad Annum 1272. veſtigiis inſiſtit *Thomæ Spottii*, cætera ipſe ſupplevit. Vide Lelandum c. 410. Baleum VI. 63. Pitſeum pag. 529. qui præterea memorat ejus *Chronica de Comitatibus*, *Epiſcopatibus & Abbatiis per totam Angliam*: quæ MSta ſervari Cantabrigiæ in Collegio S. Benedicti Cod. 67. teſtatur H. Warthonus ad Caveum. *Hiſtoriam de Regibus Cantiæ*, & *vitas quorundam Sanctorum*. Sola geſta Abbatum Auguſtinianorum viderunt lucem inter Anglicanæ Hiſtoriæ ſcriptores decem, Rogero Tvvyſdeno & Joanne Seldeno editoribus pag. 1758. 2202. Lond. 1652. fol. ſubjuncta præter evidentias donationum illi Cœnobio factas, Chronologia ejuſdem ab Anno Chriſti 597. ad 1419. p. 2229. 2292.

Gvilelmus de Thoſan Ord. Ciſterc. cujus *ſummæ Theologicæ* Volumina duo ſecundum & tertium MSta memorat Sanderus p. 171.

Gvilelmus Tillæus, (Cellingus a patria) Anglus, litterarum cauſa profectus in Italiam, contracta cum Politiano amicitia, cui Thomam Linacrum erudiendum commendavit: Redux circa Annum 1490. in patriam inſignes Codices Græcos Latinoſque ſecum attuliſſe traditur, inter alios Cyrillum in Prophetas, & Ciceronem de Rep. ſed qui incendio perierit. Vide Lelandum cap. 590. Baleum XI. 72. Pitſeum p. 851.

Gvilelmus de Tornaco, ſupra *S. Martini*.

Gvilelmus de Tortona Ord. Minor. cujus *commentarii in Logicam* MSS. apud Aſſiſiates Franciſcanos.

Gvilelmus Tripolitanus Conventus Acconenſis, Ord. Præd. ſcripſit An. 1270. librum MS. in Galliæ & Angliæ Bibliothecis *de Statu Saracenorum & de Mahomete*, *Pſeudopropheta eorum*, & *de ipſa gente & eorum lege & fide* ad Theobaldum Placentium, Archidiaconum (po-

(*a*) Trithemius quoque poſt Gvilelmi Speculum Fidei, & Ænigma Fidei, memorat ejus librum *Sententiarum Fidei*.

(poſtea Gregorium X. Papam) qui tunc Eduardo Walliæ Principi Comitem ſe itineris in Palæſtinam adjunxerat. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 265. & Oudinum Tom. 3. p. 558. In fragmento quod edidit Andreas du Cheſne Tom. V. p. 432. 435. quædam occurrunt poſt illud tempus a Gvilelmo addita, cum Gregorius jam ad Papatus culmen evectus eſſet An. 1271. 27. Octobr. Idem traditur etiam ſcripſiſſe *cladem Damiatæ* quæ incidit in Annum 1249.

Gvilelmus I. Archiepiſcopus *Tyrius*. Hujus *Epiſtolæ* plures memorantur *ad Bernardum* Patriarcham Antiochenum, qui a Latinis conſtitutus fuit ab Anno 1100. ad 1136. Ipſe diem obiiſſe traditur Gvilelmus hic Anno 1130. Diverſus igitur & qui ætate longe anteceſſit Gvilelmum Archiepiſcopum & ipſum Tyrium, ſcriptorem Hiſtoriæ, de quo mox ſum dicturus.

Gvilelmus ex Archidiacono (*a*) *Tyrius* ſive *Tyrenſis* ab Anno 1175. Archiepiſcopus (*b*) in Phœnicia, natione ut videtur Hieroſolymitanus, ſed in ſcholis tranſmarinis (*c*) in Italia litteras egregie edoctus, de quo præter editores atque præ cæteris Bongarſium, conſulendus Aubertus Miræus in auctario pag. 61. ſeq. editionis a me curatæ. Scripſit vir cordatus opus eximium *Hiſtoriam rerum in partibus tranſmarinis geſtarum* a tempore ſucceſſorum Mahumethi & ab Anno 1048. ac præcipue ab Ano 1100. uſque ad A. 1184. *libris XXIII.* ſed quorum ultimum vix inchoatum reliquit. Laudatur ab Antonio Florentino, Jacobo de Vitriaco, Paulo Æmilio aliiſque. Prodiit primum Baſileæ 1549. fol. apud Nicolaum Brillingerum & Joannem Oporinum, ſtudio Philippi Poiſſenoti. Deinde ibid. 1564. fol. apud Henr. Petri, præfixa Gvilelmi vita, curante Henrico Pantaleone, & ſubjuncta Baſilii Joannis Heroldi continuatione uſque ad Annum 1521. libris VI. qui viderant lucem ſeparatim ibid. 1560. fol. Denique ex accurata recenſione Jacobi Bongarſii, in geſtis Dei per Francos Hanov. 1611. fol. pag. 625. ſed omiſſa Heroldi continuatione. Idem Bongarſius aliquot hujus operis verſiones Gallicas habere ſe teſtatus eſt ineditas, ab interpretibus illis etiam continuatas, & lucem vidit Gabrielis du Preau ſive Prateoli interpretatio, *la Franciade Orientale* Pariſ. 1573. fol. atque Italica, Joſepho Horologgi interprete *Guerra ſacra*, Venet. 1562. 4. & Thomaſio Baglioni curante Venet. 1610. 4. In temporum notatione Eutychium ducem ſecutum, quandoque hallucinari notavit Pagius ad A. 1182. n. 11. qui etiam Hieroſolymitanis Equitibus parum æquum videri monet ad A. 1155. n. 9.

In præfatione ad Hiſtoriam Gvilelmus teſtatur ſe præterea *rogatu Regis Almarici, ipſo Arabica exemplaria miniſtrante*, conſcripſiſſe *aliam Hiſtoriam a tempore ſeductoris Mahumeth uſque in hunc annum, qui eſt nobis ab incarnatione Domini MCLXXXIV. per annos quingentos ſeptuaginta decurrentem:* profiteturque *auctorem ſe maxime ſecutum venerabilem* Seith, filium Patricii, *Alexandrinum Patriarcham*, illum ipſum nempe cujus Annales ſub Eutychii nomine habemus. Hoc eſt opus *de geſtis Orientalium Principum*; quod memorat Gvilelmus lib. I. c. 3. ſive de *Principibus Orientalibus & eorum actibus* lib. 19. cap. 15. & 21. cujus jacturam ægerrime ferri ab hiſtoriarum ſtudioſis jam Bongarſius notavit: neque enim dubium eſt plura eum Eutychianis narrationibus adjunxiſſe.

Acta quoque Synodi Lateranenſis A. 1179. habitæ conſignavit, ad quam profectum ſe narrat lib. XXI. cap. 26. *Cujus*, inquit, *ſi quis ſtatuta & Epiſcoporum nomina, numerum & titulos ſcire deſiderat, relegat ſcriptum quod nos ad preces ſanctorum Patrum, qui eidem Synodo interfuerunt, confecimus diligenter: quod*

(*a*) Lib. XXI. cap. 1.
(*b*) Lib. XX. cap. 9.
(*c*) Lib. XIX. c. 4.

quod in Archivo Tyrenſis Eccleſiæ inter cæteros, quos eidem contulimus Eccleſiæ libros, juſſimus collocari. Etiam hæc hodie deſideramus.

Gvilelmus Abbas *de Valacia* (al. vitioſe *de Vallada*) cœnobii Ciſterc. in Ducatu Normanniæ: ſcriptor *Vitæ Joannis Grandiſylvæ in Comitatu Toloſano converſi*, de quo Menolog. Ciſterc. 21. Dec. vide Viſchii Bibliothecam Ciſterc. p. 138.

Gvilelmus Abbas *Valcellis* Ord. Ciſterc. in diœceſi Cameracenſi A. 1316. condidit *libellum diſſinitionum Ordinis* in XV. diſtinctiones partitum & A. 1318. approbatum a Johanne XXII.

Gvilelmus de Valone Ord. Præd. Epiſcopus in Gallia Ebroicenſis, qui cum *Joannem* de Monteſono, qui S. Mariam in peccato conceptam voce & ſcriptis affirmaverat, defendiſſet, ad palinodiam redactus eſt An. 1388. in Regia Lupara coram Rege ac Regii ſanguinis Principibus, utriuſque Sacri Conſiſtorii primariis, Rectore Academiæ Pariſ. & deputatis quatuor Facultatum. Vide Natalem Alex. T. 7. Hiſt. Eccleſ. p. 132. edit. in fol.

Gvilelmus de Velde Geldrenſis, Canonicus regularis S. Auguſtini in Franckenthal, Wormacienſis diœceſis, Theologus & Philoſophus ſæculo XV. labente ſcripſit *Empyreale majus* libris XIV. de toto univerſo, Mundique principio, medio & fine: & *Empyreale minus* libris VII. ſive ſuperioris operis epitomen: aliaque Mathematica, tabulas, Sermones etiam, & ſtatuta ſororum Ordinis ſui, Carmina atque epigrammata. Laudat Trithemius de illuſtr. ſcriptoribus German. c. 252.

Gvilelmus Verus, aliis *de Waria*, *Gvaronis*, *Warrilio*, *Varro de Anglia*, ſive *Warro*, *Gvarro*, Anglus Ord. Minor. circa Annum 1270. *Doctor fundatus*, Willoto *Guilelmus de Oona*, præceptor Joannis Duns ſive Scoti, a quo Scotiſtæ: & ſcriptor *Commentarii in IV. libros Sententiarum* MSti in variis Bibliothecis. Vide Oudinum Tom. 3. p. 567. ſeq. Trithemium cap. 485. Lelandum cap. 295. & qui præterea *Lecturas Theologiæ*, *Quodlibeticas quæſtiones* & *ordinarias*: ac *commentarios in Ariſtotelem* ad eum referunt, Baleum, Pitſeumque p. 349. ſeq. & Waddingum p. 157.

Gvilelmus Viretus, ſupra in *Grenæo* p. 107.

Gvilelmus Vorilongus Gallus Ord. Minor. Romæ An. 1464. obiit. Ejus ſcripta: Commentarius *in IV. libros Sententiarum* juxta doctrinam S. Bonaventuræ & Scoti Lugd. 1484. Pariſ. 1503. Venet. 1519. *Vademecum* ſive collectaneum quæſtionum & repertorium quæſtionum quæ ſunt contra Scotum. Argent. 1501. Vide Waddingum p. 157.

Gvilelmus de Waria, *Warro*, &c. ſupra *Gvil. Verus*.

Gvilelmus de Wels, ſive *Wellys*, Latine *Fontanus*, Anglus, Auguſtinianus qui A. 1421. diem obiit, ſcriptis *Diſtinctionibus in Pſalterium*, *Diſputationibuſque* & *Sermonibus*. Vide Lelandum cap. 521. Baleum VII. 65. & Pitſeum pag. 609. qui ambo præterea memorant ejus Commentarium *in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales*, Poſtillationes *Evangeliorum*, *Declamationes vulgares*, *Actus curſorios* &c.

Gvilelmus Wethley ſive *Wethleius* Anglus, Eccleſiæ Yathisberyenſis Rector. Lelando *Boethianus* quia in *Boethii* libros *de Conſolatione* & in ejus *Diviſiones*, libellumque *de diſciplina ſcholarium* eidem tributum Boethio, commentatus fuit ſub Seculi decimi quarti initia. Vide Baleum VIII. 88. & Pitſeum ad Annum 1300. p. 400. qui ambo præterea ejus *Epiſtolas ad diverſos* commemorant.

Gvilelmus Whyte ſive *Albus* ex Cantia Presbyter, ſectator Wiclefi, Anno 1428. Nordovici in Anglia exuſtus, de cujus ſcriptis contra Romanam Eccleſiam & contra Monachos mendicantes, vide ſi placet Baleum VII. 76.

Gvilelmus Wiccamus, aliis *Wickham*, vel *VVickevanus* aut de *VVykevvone* Pitſeo vitioſe *VVickeranus*, Anglus, Epiſcopus.

pus Eboracenſis, defunctus Anno 1285. (*a*) ſcripſit neſcio quod *Memoriale* quod ex Nicolai Brigami, Latinæ linguæ interpretis eruditi, Venationibus rerum memorabilium referunt Baleus X.72. & Pitſeus p. 370.

Gvilelmus VViltonus Anglus, Philoſophus cujus *commentarii in Ariſtotelis Analytica priora, atque in Ethicorum Nicomacheorum libros decem, & Quæſtiones de Anima* laudantur apud Pitſeum p. 860.

Gvilelmus VVittleſey ſive *VVitteleſejus* Anglus ex Roſenſi Epiſcopus Vigornienſis ac denique ab A. 1368. ad 1375. Archiepiſcopus Cantuarienſis: Hujus nulla alia ſcripta idem Pitſeus pag. 861. quam Conciones Synodales ad clerum ſuum Latine habitos memorat. *Sunt ejus literæ quędam in Collectione Concilior. Britanniæ Wilkinſii a p. 78. adpag. 97.

Gvilelmus VVodeſordus, Lelando cap. 467. *VVidoſordus* aliis *VVaderſortenſis* Ord. Minor. ſcripſit poſt *VViclefi* mortem contra ejus hæreſes *Trialogum* & Articulos XVIII. ad Thomam Aruntovallenſem ſive Arundelium, Archiepiſcopum ab A. 1396. Cantuarienſem, & *Determinationum Oxonienſium libros IV.* præterea *in Phyſicam Ariſtotelis & tres libellos de Dominio Civili. De Sacramento Euchariſtiæ: & librum LXXII. quæſtionum. de decimis & oblationibus* contra *Gvalteri Briti* librum de auferendis Clero poſſeſſionibus. *De Sacerdotio Novi Teſt. ejuſque dignitate. Defenſorium mendicitatis* contra *Richardum* Armachanum. *De conformatione noſtra ad Chriſtum*. Poſtillam *in Matthæum* & *Lucam: in Eccleſiaſten:* in quædam *Ezechielis* loca: *in Epiſtolam ad Romanos. Pro introitu Bibliorum. Sermones* &c. Vide Baleum VII. 3. & Pitſeum p. 463. Waddingumque pag. 158. qui præterea memorat ejus librum MS. *an melius ſit Religioſum in deſerto vivere ſolitarie, quam conventualiter ſub obedientia humani Præpoſiti in Congregatione.*

Gvilelmus Worceſtrius Briſtolienſis Anglus, Aſtronomus, Medicus & Hiſtoricus ſcripſit *Annales rerum Anglicarum* ab Anno Chriſti 1324. ad 1491. ex quibus excerpta vulgavit Oxon. 1728. 8. V.C. Thomam Hearne (*b*) una cum libro *Nigro* Henrici II. & aliis quibuſdam antiquis monumentis. Eidem Gvilelmo (a quo diverſum pag. 648. poſuerat Gvilelmum Botonerum) Pitſeus p. 861. tribuit *Itinerarium de notabilibus Briſtolii*, nec non *de Civitatibus, Monaſteriis, Abbatiis, deque longitudine & latitudine eorum, & de rebus aliis memorabilibus.*

Gvimannus Monachus Vedaſtinus Ord. Bened. ſcripſit medio ſæculo XII. origines celeberrimi illius A. C. 672. (*c*) apud Atrebates conditi Monaſterii, & Privilegia Imperatorum, Regum & Pontificum illi ab eo tempore conceſſa collegit. Vide Voſſium p. 780.

Gvimundus, infra *Gvitmundus*.

Gviſcarda. Vide ſupra in *Hugone Falcando* T. 2. p. 141.

Jacobus Gviſius Montenſis Hannonius, Ord. Minor. defunctus An. 1398. ſcriptor *Annalium Hannoniæ* MSS. Montibus apud Franciſcanos, atque Antvverpiæ in Collegio Jeſuitarum quibus Acta Sanctorum Orbis eruditus debet. Dignos luce judicavit Aubertus Miræus, qui eos cum fructu teſtatur ſe evolviſſe. Vide Oudinum T. 3. p. 1221.

Gvitelinus. Londinenſis Archiepiſcopus *ſcientia & virtutibus inſignis* a Matthæo Weſtmonaſterienſi celebratur. Huic Pitſeus pag. 88. ut inter Scriptores locum concedat, ad Annum Chriſti 445. tribuit *Orationes*, *Conciones*, *Epiſtolas ad diverſos*, quas nec ipſe nec alius quiſquam fortaſſis oculis uſurpavit.

Gvitmundus, *Gvimundus*, *Gviſmundus*, *VVimundus*, *VVitmundus* (*d*) monachus primum Crucis Heltonis, S. Audœni, ſive S. Leufredi, Ord. Bened. in Normannia, diœceſis Ebroicenſis, An. 1070. arceſſitus in Angliam, rogatus

(*a*) Warthon Tom. 1. Angliæ S. p. 508.
(*b*) Journal des Sav. 1729. Octobr. p. 243.
(*c*) Sammarthan. Tom. 4. Galliæ Chriſt. p. 912.

(*d*) Non confundendus cum *Guimundo* Anglo, Auguſtiniano, de quo Lelandus cap. 163. neque cum *Guidone* Aretino de quo ſupra pag. 376. ſeq.

tuſque ab Angliæ Rege Gvilelmo I. (*a*) inter Duces Normanniæ Gvilelmo II. ut in Anglia ſecum moraretur, & Eccleſiaſticum regimen reciperet, illud recuſavit, reverſuſque in Neuſtriam ſive Normanniam, defuncto (*b*) Anno 1079. Joanni, Rothomagenſi Archipræſuli a Rege & aliis deſignatus ſucceſſor, (*c*) æmulis impedientibus Archiepiſcopatum non obtinuit, ſed ab Odilone Abbate ſuo licentia peregrinandi impetrata, a Gregorio VII. exceptus benigne, & inter Cardinales R. E. delectus (*d*) poſtea etiam ab Urbano II. qui An. 1088. cœpit Papatum gerere, Metropolitanus Adverſanus creatus eſt in Apulia regni Neapolitani, illamque Eccleſiam ſibi commiſſam, teſte Orderico (*e*) diu rexit, adeoque A. 1090. & ulterius adhuc ſuperſtes: unde conſtat falli eos qui diem ajunt obiiſſe A. 1080. (*f*) vel Anno 1084. (*g*) Ex Urbani II. ad eum Epiſtola fragmentum exſtat in parte ſecunda Decreti Gratiani, cauſa 24. quæſt. 2. can. 3. ex qua ætatem Gvidmundi jam obſervavit Latinus Latinius Tomo 1. Bibl. ſacro profanæ pag. 81. Itaque aut duos oportet ſtatuere Gvidmundos, vel Ordericum ſi audiamus, errare neceſſe eſt Anonymum Mellicenſem, qui cap. 102. Guidmundum ait a Gregorio VII. Averſæ Epiſcopum factum eſſe. Parum etiam congruit cum Orderici relatione, quod idem Mellicenſis Gvidmundum facit Abbatem Stabulenſem, qui aufugiens, ne agnoſceretur, nomen *Chriſtiani* aſſumſerit, factuſque Pontifex Apulorum, contra Berengarium diſſeruerit invictiſſime. Vide ſi placet quæ ſupra in *Chriſtiano Druthmaro* T. 1. p. 375. ſeq. ubi etiam de *libris* ejus *tribus contra Berengarium*, ſcriptis dialogi more, interlocutore *Rogerio* Monacho, medicinæ artis perito, cujus rogatu hoc opus aggreſſus eſt, illique dedicavit. Scripſit hos libros obſervante Mabillonio, dum adhuc in Neuſtria verſaretur, Gregorio VII. Pontifice, adeoque poſt Concilium Romanum (cujus meminit) habitum ſub Nicolao II. A. 1059. & poſt *Lanfrancum*, quem Magiſtrum ſuum appellat: ſed ante Concilium Romanum A. 1078. Nemo illo accuratius, judice eodem Mabillonio, Berengarii (*h*) ejuſque aſſeclarum varias opiniones indagavit. Editi fuerunt hi libri cum *Algero* (de quo ſupra Tom. 1. pag. 69.) per Eraſmum Antvverp. 1530. & deinde Joanne Vlimmerio curante, Lovan. 1561. qui *Paſchaſii* etiam & *Lanfranci* de hoc argumento ſcripta ſubjunxit. Denique in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus, Colonienſi Tom. XII. & Lugdunenſi Tom. XVIII. pag. 440. in qua (ut in prioribus) p. 465. etiam ſubjicitur Gvitmundi *de ſancta Trinitate*, *Chriſti humanitate*, *Corporiſque ac Sanguinis Domini noſtri veritate Confeſſio*: ac poſtremo pag. 468. *Oratio ad Gvilelmum I. Anglorum Regem cum recuſaret Epiſcopatum*, qualis ſervata eſt ab Orderico Vitali IV. Hiſt. Eccleſ. p. 524. 526.

Henricus de Gulpen Magiſter adhuc Artium præſens in Concilio Conſtantienſi A. 1415. Deinde Doctor Decretorum atque Abbas S. Ægidii Nurenburgenſis Ord. Bened. interfuit Concilio Baſileenſi An. 1430. Scripſit *de paſſione Domini*, & in Decreti Diſtinctiones ſeptem *de Pœnitentia* & quinque *de Conſecratione*. Vide Trithemium de illuſtribus Germ. ſcriptoribus cap. 166. & II. 138. illuſtr. Benedictin. & de Scriptoribus Eccleſ. cap. 771.

Henricus Gundelfingen de Conſtantia, Magiſter Artium & Eccleſiæ Friburgenſis

(*a*) Ordericus Vitalis IV. pag. 524. Mabillon. præf. ad Sec. VI. Benedictin. §. 58.

(*b*) Sammarthan. T. 1. Galliæ Chriſt. pag. 576.

(*c*) Ordericus pag. 526.

(*d*) Id.

(*e*) Ibid. adde Ughellum Tom. I. Italiæ ſacræ pag. 488. ubi ſucceſſoris in Archiepiſcopatu Averſano Joannis mentio non ante Annum 1095.

(*f*) Ita Labbeus, Tom. 1. de S. E. pag. 402. Caveus & alii.

(*g*) Joſeph Eggs in purpura docta pag. 81.

(*h*) Confer argumenta librorum Guitmundi recenſentem Benedictum Pictetum in hiſtoria ſæculi XI. p. 524. ſeq.

ſis (non Briſgoviæ ſed Helvetiæ) Capellanus , circa Annum 1476. ſcripſit *Chronicon* ſive *Hiſtoriam domus Auſtriacæ* libris III. ad Sigiſmundum Archiducem quæ MSta in Biblioth. Cæſarea ſervatur atque copioſius a Lambecio deſcribitur, quem ſi placet vide Tom. 2. pag. 156. 158. 164. 165. 169.

Gundobadus Rex Burgundionum circa Annum 500. cujus & filii *Sigiſmundi liber Conſtitutionum* per titulos XIX. digeſtarum exſtat in Baſilii Joannis Heroldi ſylloge Legum antiquarum Baſil. 1557. p. 149. 158. & in Frid. Lindenbrogii Codice Legum antiquarum pag. 261. ſeq. diviſus in capita LXXXIX. præter additamenta . Confer Carolum le Cointe Tom. 1. Annalium Francorum pag. 428. Dolendum eſt novam harum aliarumque Legum veterum editionem , quam parabat vir harum litterarum peririſſimus Joannes Georgius Eccardus, ipſo An. 1730. extincto interceptam fuiſſe.

Gundramnus Monachus Fuldenſis & Levita ſive Diaconus , & Cancellarius Regius circa An. 840. *Ermenricum* ſcripta ad eum Epiſtola invitavit ad ſcribendam *Vitam B. Soli* ſive *Solæ* , Presbyteri ac Monachi . Vide ſupra in *Ermenrico* T. 2. p. 108.

Gundulphus Epiſcopus Roffenſis ab Anno 1077. cujus Codex Bibliorum , ſuperiore Anno 1734. in ſectione publica Bibliothecæ clariſſimi Viri Hermanni van de Wall, Amſtelodami væniit. Codex membranaceus magnæ molis , per duas columnas exaratus ſatis nitide, & hanc in fronte voluminis & partis utriuſque , notam præſeferens : *Prima pars Bibliæ , per bonæ memoriæ Gundulphum Roffenſem Epiſcopum . Liber de clauſtro Roffenſi : Quem qui inde alienavit, alienatum celavit , vel hunc titulum in fraudem delevit , excommunicatus eſt , ferentibus ſententiam Epiſcopo , Priore , & ſingulis Presbyteris Capituli Roffenſis .*

Guntherus Babergenſis ſive Bambergenſis ab Anno 1060. Epiſcopus qui cum Sigfrido Archiep. Moguntino , Othone Ratisbonenſi aliiſque Anno 1064. profectus in Palæſtinam , peregrinationis ſuæ hiſtoriam poſteris tradere inſtituit , ſed Anno 1066. conatus ad ſuos reverti , & in Pannonia 10. Cal. Auguſt. extinctus, opus imperfectum reliquit . Vide Voſſium pag. 796. nam in Martini Hofmanni Annalibus Bambergenſis Epiſcopatus pag. 78. ubi de Gunthero hoc atque profectione ejus diſſeritur, de lucubratione hac ipſius ne γρῦ.

Guntherus Monachus S. Amandi Elnonenſis , Ord. S. Benedicti in Hannonia congregationis Cluniacenſis , circa Annum Chriſti 1100. cujus *Epiſtolas* & metro ſcriptam *S. Cyriaci & Julittæ vitam ac martyrium* memorant Sigebertus cap. 166. & Trithemius cap. 354. de Script. Eccleſ. & II. 94. illuſtr. Benedictin.

Guntherus Monachus ex Teutonica natione *Ciſtercienſis* in monaſterio diœceſis Baſileenſis quod *Pariſienſe* dictum eſt , ſcripſit poſt Philippum Auguſtum An. 1208. 21. Jun. cæſum , proſario ſermone *Hiſtoriam CPolitanam* de urbe expugnata a Balduino : ex ore Martini Abbatis qui expugnationi illi A. C. 1204. interfuit , editam a Caniſio Ingolſtad. 1604. 4. T. antiquæ Lect. parte 2. p. 358. & editionis novæ Amſt. 1725. fol. in limine tomi IV.

Solymarium ſive Poema de bello ſacro & captis a Godofredo Bullioneo Anno 1099. Hieroſolymis memorat in Ligurino lib. 1. v. 13. ſeq. & lib. 10. v. 648. ſeq. ſed illud hactenus lucem non vidit .

Ligurinus ſive de rebus a Friderico I. Barbaroſſa , maxime in Liguria adverſus Mediolanenſes geſtis *libri X.* carmine hexametro , ſupra illius ætatis exempla ſcito comtoque , quod non de iis quæ vidit ipſe , ſed quæ fama accepit (lib. IV. v. 607. ſeq. X. 576.) ſpirante adhuc Friderico compoſuit & abſolvit , licet filios etiam , atque in his primo loco Henricum IV. alloquitur lib. 1. v. 56. ſq. quem patri conſtat ſucceſſiſſe An. 1190. A *Conrado Celte* acceptum

ptum hoc poema qui in Hercinia cœnobio Eberacenſi illud invenerat, edidit *Conradus Peutingerus* Auguſtæ Vindel. 1507. fol. Deinde junctum Richardi Bartholini, Peruſini, Auſtriados libris XII. ſcholiiſque locupletibus additis *Jacobus Spigelius* Seleſtadienſis Argentorat. 1531. fol. ex quibus excerpta quædam annotare duxit operæ pretium Joannes Wolfius Tom. 2. memorabilium pag. 13. ſeqq. Prodiit iterum ex illo tempore Ligurinus Othoni Friſingenſi junctus cum præfatione *Philippi Melanchthonis* Baſileæ 1569. fol. atque eodem Anno & in eadem Urbe inter ſcriptores recenſitos a *Petro Pithœo*, fol. Hinc in *Juſti Reuberi* collectione, qui Argentoratenſem editionem ſecutus etiam Jacobi Spigelii ſcholia addidit. Francof. 1584. Hanov. 1619. & Frf. 1726. fol. Separatim etiam emendatior cum præclaris notis atque indice *Conradi Ritterhuſii*, Tubing. 1598. 8. Denique Clariſſimus Academiæ Duisburgenſis Doctor publicus *Joannes Hildebrandus VVithofius* edito Anno 1731. 4. erudito ſpecimine emendationum ad Guntheri Ligurinum ſpem fecit novæ editionis cum commentario, notis & emendationibus adornandæ, cui præter integras Ritterhuſii, Pithœique atque excerptas Spigelii, etiam ſelectas Barthii, Lipſii, Caſauboni, Heinſii & aliorum obſervationes adjungere inſtituit. Hiſtoriam *Othonis* Friſingenſis & *Radevici* ejus continuatoris a Gunthero in ſynopſin redactam in Ligurino legi notavit Pagi ad Annum Chriſti 1519. n. 14.

Guntheri, dubito an ejuſdem, *libri XIII.* de tribus uſitatis Chriſtianorum actibus, *oratione*, *jejunio & eleemoſyna*, cum præfatione Conradi Leontorii, Mulbrunnenſis prodiere Baſil. 1504. 1507. 4. Argumenta tredecim horum librorum exhibet Geſnerus in Bibl.

Gurdeſtinus, Monachus Ordin. Benedictin. Landevenecenſis in Britannia Armorica, ſcriptor *Vitæ* fundatoris Cœnobii ſui *S. VVinvvaloei* libris II. qui exſtant in Actis Sanct. 3. Martii, Tom. I. pag. 256. 260. Nec de Gurdeſtini nec de Winvvaloei ætate ſatis conſtat, licet Winvvaloeus ſive Gvingaloeus ad ſextum ſæculum, ab Henſchenio referatur.

Guteti de Mixigia, Mediolanenſis notarii & Sociorum Verſus Comminatorii ad Ducem Cornubiæ *Richardum*, aliaque carmina ac litteræ in honorem *Alphonſi* Sapientis, Legionis, & Caſtiliæ Regis, electi Anno 1257. Romanorum Imperatoris, exſtant in D. Simonis Friderici Hannii collectione monumentorum veterum ac recentium, Brunſvv. 1724. 8. Tom. I. pag. 394. 396.

Guttolfus, vide ſupra pag. 80. *Gottulſus*.

Sylveſter Gyraldus, ſupra pag. 62. ſq. ubi & de *Gyraldo Aurelianenſi* & pag. 65. de *Compoſtellano*. Omitto dicere de aliis Gyraldis junioribus, ut de *Lilio Gregorio Gyraldo* viro eruditiſſimo, qui Anno 1552. & de Cynthio Joanne Baptiſta *Gyraldo*, qui Anno 1573. diem obiit, & de quibus, aliiſque hujus nominis Jacobus Gaddius Tom. I. de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis p. 211. ſeq. Lilii Gregorii Gyraldi opera plena bonæ frugis, poſt ſeparatas ſingularum lucubrationum editiones junctim vulgata Baſil. 1580. fol. & ex nova recenſione V. C. Joannis Jenſii (*a*) nitide nec ſine auctario & indicibus emendatioribus, locupletioribuſque illuſtrata, Lugd. Batav. 1699. fol. Illius editionis ſeries hæc eſt: In tomo priore familiam ducit, partemque ejus maximam occupat opus præcipuum, *Hiſtoria de Diis*, eorumque generibus, nominibus ac cultu, digeſta per ſyntagmata XVII. quorum ultimum tractat de Sacrificiis, templis, Sacerdotibus, feſtis, ſupplicationibus, expiationibus, lectiſterniis ac mortuorum inferiis. Succedunt *de Muſis* ſyntagma, *Vita Herculis*, *de re nautica* libellus, & *de ſepultura ac vario ſepeliendi ritu* liber, amplo Joannis Faes, Theologi Stadenſis τῦ μακαρίτυ commen-

(*a*) Act. Erud. 1696. p. 230.

mentario illuſtratus, cum quo lucem ſingulari volumine viderat Helmſtadii 1676. 4.

Poſteriore tomo occurrit *Hiſtoria Poetarum* Græcorum Latinorumque, dialogis decem erudite deſcripta, cum animadverſionibus antea ineditis *Pauli Colomeſii*, in quibus brevibus licet & non multis adeo, varia tamen haud protrita notantur. Cætera ſunt *de Poetis ſuorum temporum* dialogi duo. *Progymnaſmata adverſus litteras & litteratos*. Libellus in quo *ænigmata* pleraque antiquorum explicantur. *Symbolorum Pythagoræ* Philoſophi interpretatio cum *Pythagoricis præceptis*, *e Plutarcho* expoſitis. Paræneſis *adverſus ingratos*, & libellus, quomodo quis ingrati nomen crimenque poſſit effugere. Liber *de annis*, *menſibus*, *cæteriſque temporum partibus*, una cum *Calendario* Romano Græcoque. *Dialogiſmi Critici XXX.* de variis rebus ad Antiquitates & bonas litteras ſpectantibus, præmiſſo dialogiſmo de ſtudendi & annotandi ratione. Totum opus claudunt Gyraldi *carmina*.

LIBER VIII.

HAddo, infra, *Hatto*.

Joannes Buſæus S. Jeſ. in nota ad calcem *vitæ S. Wigberchti* a *Lupo Servato* ſcriptæ, & cum *Hincmari* Remenſis Epiſtolis editæ Mogunt. 1602. 4. pag. 336. *Subjecta erat in eodem MS. Codice* hiſtoria eadem Carmine ſcripta *ab Hirsfeldenſi Monacho, qui nomen ſuum his litteris: Had. Tac. Cun. expreſſit, & dedicata* Brunvardo *Hirsfeldenſi Abbati, cæteriſque Præceptoribus, ut ipſe loquitur, in Cœnobio S. Wigberchti degentibus. Succeſſit hic Brunvardus* Brunoni (*ad quem* Lupus *ſuam hiſtoriam A. C. 836. deſtinavit*) *& floruit ſub Annum Domini 860. Nam Trithemius in Chronico Hirſaugienſi annotavit eum A.* 848. *Synodo Moguntinæ ſub Rabano Archiepiſcopo interfuiſſe. Lambertus vero Schaffenburgenſis in ſua hiſtoria ait eum A.* 875. *obiiſſe. Verum, quia hæc hiſtoria mutila erat, & tam inſulſo ac barbaro ſtylo exarata, ut tantum non Oedipo opus habeat ad aſſequendam intelligentiam verbis ſubjectam, malui illam prætermittere, & tria tantum ex ea deſcribere miracula, quæ auctor ille ſuperioribus a* Lupo *enarratis adjecit, eo quod ſuo tempore accidiſſent.*

Hadrianus ſive *Adrianus*, Papa ab A. 772. Febr. 9. ad A. 795. Dec. 25. Caroli M. Imper. epitaphium ab Hadriano ejus datum memoriæ, exhibui ſupra Tom. I. p. 344. cum altero Carmine, quo Codicem Latinum Pſalterii ei obtulit. Index & argumenta *Epiſtolarum* XLVI. Hadriani Papæ ad Carolum M. exſtant in Jac. Gretſeri Codice Carolino Ingolſt. 1613. 4. & Tom. 6. Gretſeri Operum, nec non in Sirmondi Conciliis Galliæ T. 2. pag. 202. & in Conciliorum Tomis, ubi etiam Epiſtolæ XV. quæ apud Sirmond. T. 2. pag. 79. 81. 88. 89. 91. 92. 93. 94. 111. 115. 117. 119. 122. 124. 126. *Epiſtolæ XLVIII.* apud Andream du Cheſne Tom. V. de rebus Francor. p. 766. 823. *Epiſtola* ad Tilpinum Archiep. Remenſem, apud Sirmondum T. 2. pag. 73. ex Flodoardi II. 17. Privilegium monaſterio S. Dionyſiii conceſſum pag. 113. & apud Harduin. Tom. 3. Concil. p. 2021. Ad Bertherium Metropolitanum Viennenſem. id. pag. 2028. & Labbei Tom. 6. pag. 1888. Ad Fulradum & Magenarium, Baluz. Tom. 7. Miſcell. pag. 120. Ejuſdem fortaſſe de conceſſione fundi Apiniani, id. p. 122. Epiſtola ad Epiſcopos Hiſpaniæ contra *Elipandum* Epiſcopum Toletanum, apud Agvirrium Tom. 3. Concil. Hiſpan. pag. 91. & in Conciliorum tomis.

Capitula LXXX. ex Græcis & Latinis Canonibus tradita Ingelramo Mediomatricum Epiſcopo An. 780. in Sirmondi Conciliis Galliæ Tom. 2. p. 99. & cum Antonii Auguſtini notis, in tomis Conciliorum. Confer Bibl. Græcam Tom. XI. pag. 162. ſeq. *Codex Canonum* & *Decretorum Pontificum* Caro-

rolo M. Romæ oblatus An. 787. cum præmiſſa *Epiſtola* quam edidit Sirmondus pag. 117. ex Codice S. Germani An. 803. exarato. Alia *Epitome Canonum* edita a Caniſio Tom. 6. antiquæ Lect. pag. 413. (edition. novę T. 2. pag. 266.) atque inde in Concilior. tomis.

Decretum pro Caroli Magni Patriciatu Romano, & jure eligendi Pontificem, factum in Synodo Romana (*a*) CLIII. Epiſcoporum An. 774. vindicat Goldaſtus in replicatione pro Imperio contra Baronium, (*b*) Gretſerum aliosque pag. 125. ſeq. & pag. 147. 191. & noviſſime Caſpar Audoul in libro (*c*) Gallice edito Pariſ. 1708. 4. traite del' origine de la regale & des cauſes de ſon etabliſſement.

Epiſtola *ad Conſtantinum Imperatorem & Irenem Auguſtam*, cum Greca verſione, in Actis Concilii Nicæni ſecundi a Binio Tom. 3. Concil. parte 2. p. 109. Labbeo Tom. VII. pag. 915. Harduino Tom. IV. pag. 774. Coleto T. IX. Meminit hujus libri Albericus pag. 107. Chronici, & Sigebertus in Chron. ad Annum 773. & cap. 79. de S. E. teſtatus *ad Leonem* juniorem & Conſtantinum, filium ejus, pro venerandis imaginibus Hadrianum ſcripſiſſe.

Eodem Sigeberto teſte & Joanne Diacono in Gregorii M. vita, Hadrianus *libros Epiſtolarum primi Gregorii Papæ abbreviavit, & utiliora quæque decerpens tredecim libros ad duos redegit*. Præterea *Antiphonarium Eccleſiaſticum & Reſponſoria de circulo anni* illi tribuit Ludov. Jacobus de S. Carolo p. 102. Bibl. Pontificiæ. Sed *Quodlibetorum* quæ ait ſe ex Trithemio memorare, nulla eſt apud Trithemium cap. 254. mentio. Idem Ludovicus ad Hadrianum I. male refert Epiſtolam ad Achridenum, de qua infra in Hadriano IV. Viciſſim ad Hadrianum I. pertinent quæ ex typographi vitio de Hadriano II. notantur apud Miræum in auctario de S. E. p. 40.

Hadrianus II. Romanus ab Anno 867. Decembr. 14. ad Annum 872. Novembr. 25. Papa, qui Cyrillum & Methodium Moravis Epiſcopos conſecravit, & Slavonica lingua iiſdem in Miſſa & Officiis Eccleſiaſticis conceſſit uti. (*d*) Ejus Epiſtolæ apud Baronium ex Nicol. Fabri Codice, & Sirmondum T. 3. Concilior. Galliæ, & in magnis Conciliorum Tomis. 1. ad Synodum Tricaſſinam, Sirmond. Tom. 3. pag. 362. 2. ad Epiſcopos Synodi Sveſſionenſis, (id. p. 364. 3. 13. 14. 19. 25. 29. 30. ad Carolum Calvum Regem, p. 366. 375. 376. 386. 395. 400. 401. 4. 12. 18. 21.) ad Hincmarum Remenſem, pag. 367. 375. 382. 390. 5. ad Herardum Archiep. Turonenſem, pag. 368. 6. ad Actardum Epiſcopum Nannneticę Eccleſiæ, pag. 369. 7. & 23. ad Ludovicum Regem Germaniæ, p. 370. 392. 8. Lotharii Regis ad Hadrianum Papam. Hadriani reſponſio cujus Regino meminit, non exſtat. Sed exſtat 9. alia Hadriani ad Lotharium Epiſtola de Teutbergæ ſolutione, Sirmond. Tom. 3. pag. 371. 10. ad Waldram, pag. 373. 11. ad Epiſcopos Germaniæ, pag. 373. 15. ad Proceres regni Lotharii, p. 379. 16. 22. ad Proceres regni Caroli Calvi, pag. 380. 391. 17. 20. 24. ad Epiſcopos in regno Caroli conſtitutos, pag. 381. 389. 396. 26. ad proceres regni Caroli Calvi, & quondam Lotharii Regis, pag. 395. 27. ad Epiſcopos in regno Caroli & quondam Lotharii conſtitutos, pag. 396. 28. ad Epiſcopos Synodi Duziacenſis, pag. 379. 31. 32. ad Adonem Viennenſem Epiſcopum. 34. ad

(*a*) Sigebert. ad Annum 773. Albericus p. 111. ſeq. Chronici, Gratianus Decret. diſt. 63. can. 22.

(*b*) Cum Baronio ad Annum 774. num. 10. 18. Sigeberti & Gratiani fidem in dubium vocant Bellarminus, Binius, Petrus de Marca VIII. 12. de concordia Sacerdotii & Imperii, Sirmondus Pagius ad Annum 774. n. 13. ſeq. Carolus le Cointe, Thomaſinus, Mabillonius p. 230. diplomatic. aliique.

(*c*) Mem. lit. de Trevoux An. 1708. p. 933 *Mr. Audoul a pris la defenſe de ce Canon, & a fait ſur cela une longve diſſertation, qui eſt peut être la partie de ſon Ouvrage la plus eſtimable. Il y attaque fortement les preuves des ſavantes Critique aux quels il s'oppoſe, & fait voir que Baronius n' a pas ète ſur ce poins aſſez d' accord avec lui meme.*

(*d*) Vide Franciſcum Pagi breviario Pontificum Rom. Tom. 2. pag. 112. ſeq. Jac. Uſſerium de Scripturis ſacriſque vernaculis pag. 118. ſeq.

ad Epiſcopos in regno Ludovici conſtitutos p. 393. Præterea in Actis Synodi octavæ ſive CPolitanæ An. 869. contra Photium habitæ, Græce & Latine leguntur Actione I. & VII. Epiſtolæ duę ad Baſilium Imp. Actione VII. ad Ignatium Patriarcham CPolit. cum allocutionibus tribus & decretis quinque: & Actione X. ad Imperatores Baſilium, Conſtantinum & Leonem. Idem Hadrianus Acta Synodi hujus Latine verti juſſit ab *Anaſtaſio* Bibliothecario, ut hinc in præf. teſtatur. Exſtat illa verſio in Binii & aliis Conciliorum tomis. Ejuſdem Hadriani Decretum pro validitate matrimonii, teſtibus aliis legitimis præſentibus ſed nullo Sacerdote contracti, edidit Baluzius T. V. Miſcell. p. 488. Per calami lapſum Cangius huic Hadriano tribuit editam a Caniſio epitomen Canonum, de qua ſupra in Hadriano I. *Pſalterium* transferre cœpiſſe in linguam ſuam, hoc eſt Italam, ex Genebrardo refert Ludovicus a S. Carolo pag. 105. & Ciacconio teſte laudato, *formam* dediſſe *Aragonenſibus ſanctarum Legum & novam regni conſtituendi formam* propoſuiſſe.

Hadrianus III. ab An. 884. Mart. 1. ad Annum 885. Jul. 8. Epiſtolæ Synodi Duziacenſis An. 871. habitæ male ad hunc Hadrianum a Lud. Jacobo ſcriptæ feruntur, quas ad Hadrianum II. ſcriptas eſſe conſtat, ſicut etiam Epiſtolæ ad Baſilium Imp. CPol. in Actis Synodi VIII. non Hadriani tertii ſunt, ſed ſecundi. At Baſilii Imp. plenæ irarum litteræ ad Hadrianum III. quod & ipſe Photio adverſum ſe præbuiſſet, Hadriano demum defuncto Romam allatæ ſunt, ad quas reſpondit ſucceſſor ejus Stephanus V. (al. VI.) apud Baron. ad An. 885. num. IX. ſeq. Carolus Sigonius lib. V. de regno Italiæ ad Annum 884. refert Hadrianum III. ſtatim ſub initium Papatus ſui duo hæc decreta feciſſe, unum pro Romanorum libertate, *ut Pontifex deſignatus conſecrari ſine præſentia Regis aut Legatorum ejus poſſet:* alterum pro dignitate Italiæ: *ut moriente Rege Craſſo ſine filiis, regnum Italicis Principibus una cum titulo Imperii traderetur*. Antiquiorem teſtem deſiderabat Franciſcus Pagi T. 2. breviarii Pontificum p. 161.

Hadrianus IV. antea *Nicolaus Brenkſpeare* ſive *Haſtiſragus*, Anglus, Auguſtinianus, Abbas S. Rufi de Valentia, atque inde ex Epiſcopo Albanenſi & Cardinali, Papa ab Anno 1154. Decemb. 4. ad Annum 1159. Septembr. 1. Exſtant ejus *Epiſtolæ* XLII. in tomis Conciliorum: in quibus prima, de Hibernia occupanda ad Henricum II. Angliæ Regem obvia apud Matthæum Paris ad A. 1155. & Gualdum Cambrenſem lib. 2. c. 6. & illæ XIV. quæ apud Andream Du Cheſne T. IV. ſcriptor. Francicor. pag. 586. 592. & Biblioth. Cluniacenſ. p. 1415. Didacum Caſtejonum de primatu Toletano, Ughellum in Italia ſacra, Dacherium: & Baluzium ad Petri de Marca Concordiam Sacerdotii & Imperii VIII. 18. Adde Geſta Dei per Francos p. 1184. Alias duas apud eundem Baluzium T. 2. Miſcell. pag. 223. 224. aliam in ejuſdem appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 1317. Ejuſdem *De ſua legatione* librum, & alium *de Conceptione B. Mariæ Virginis* ad Petrum Pontiniacum, Epiſcopum Atrebatenſem: nec non *Homilias* & *Catechiſmaticas Leges ad populos Norvvegiæ & Sveciæ* video memorari a Ludovico Jacobo Biblioth. Pontificiæ pag. 105. Hujus etiam eſt *Epiſtola ad Baſilium Achridenum*, Theſſalonicenſem Archiepiſcopum, de reunienda Eccleſia Orientali cum Occidentali, quæ cum Baſilii reſponſione exſtat in Marquardi Freheri Jure Græco Rom. Francof. 1596. fol. Græce & Latine edito pag. 305. atque inde poſt Commentarios Joannis Zonaræ in Canones Concilior. Pariſ. 1618. fol. pag. 781. De hoc Joannes Sariſberienſis VI. 24. de nugis Curial. & apud Albericum ad Annum 1154. p. 324. Audivi Papam Adrianum dicentem, quod Romano Pontifice nemo miſerabilior eſt, conditione illius nulla miſerabilior. Fatebatur enim ſe in eadem ſede tantas, miſe-

ſe-

ſerias inveniſſe, ut facta collatione præcedentium, præcedens amaritudo jucunditas & felicitas fuerit. Spinoſam dicebat Cathedram ſummi Pontificis, mantum acutiſſimis undequaque conſertum aculeis, tantæque molis, ut robuſtiſſimos premat, terat, & comminuat humeros. Coronam & Phrygium clara merito videri, quoniam ignea ſunt: ſe numquam a naturali ſolo Angliæ malle exiiſſe, aut in clauſtro Beati Rufi perpetuo latuiſſe, quam tantas intraſſe anguſtias, niſi quia Divinæ diſpenſationi reluctari non auderet. Hoc etiam mihi ſæpiſſime adjecit, quod cum de gradu in gradum a Clauſtrali Clerico per omnia officia in ſummum Pontificem aſcendiſſet nil aut felicitatis aut tranquillæ vitæ quietis priori vitæ adjectum eſt ab aſcenſu. Et ut verbis ejus utar, *In incude*, inquit, *& malleo ſemper dilatavit me Dominus*: ſed nunc oneri quod infirmitati meæ impoſuit, ſi placet ſupponat dexteram, quia mihi importabile eſt. Nonne miſeria dignus eſt qui pro tanta pugnat miſeria? ſit ditiſſimus qui diligitur, ſequenti die pauper eſt, & infinitis pene creditoribus tenebitur obligatus. Ambire ergo ad ſummum Pontificium, & non ſine fraterno ſanguine ad illud aſcendere, eſt Romulo ſuccedere in parricidiis, non Petro in ovibus paſcendis. Bene ergo dicitur non tam nuncupative quam ſubſtantive *ſervus ſervorum Dei*. Serviat enim ſervis avaritię, id eſt Romanis, neceſſe eſt; adeo ut niſi ſervierit, fiat aut Expontifex, aut Exromanus. Hæc Albericus.

Hadrianus V. antea *Ottobonus de Fliſco* Genuenſis, Papa ab An. 1276. Jul. 16. ad Auguſt. 18. ejuſdem Anni. *Conſtitutiones Eccleſiaſticas* quas illi tribuit apud Ludovicum Jacobum Rupipozæus, de illis intellige, quas ſancivit Cardinalis Legatus in Angliam miſſus a Clemente IV. Eas illuſtrandas ſibi ſumſit *Joannes Actonus* ſive de *Actona*, de quo ſupra T. 1. p. 5.

Hadrianus VI. antea *Hadrianus Florentii* dictus, naupego patre, Trajectinus Belga: natus A. 1459. XI. Martii, ex præceptore Caroli V. & Cancellario, Epiſcopus Derthuſenſis & generalis per Hiſpaniam Inquiſitor, atque An. 1517. Cardinalis: poſtremo Papa ab Anno 1522. Febr. 16. ad Annum 1523. Septembr. 14. Vide Conradi Vecerii Orationem dictam Romæ in ejus funere, Miræi auctarium p. 99.

Hadriani VI. ſcripta ſunt: *Quæſtiones & Diſputationes in quartum ſententiarum* de Eccleſiæ Sacramentis, Pariſ. 1512. 1516. 1518. 1527. fol. Rom. 1522. fol. Vide inſignia ex illis ſpecimina, apud Launojum parte 4. Epiſt. 7.

Quæſtiones Quodlibeticæ XII. Lovan. 1515. 1618. Pariſ. 1516. 1518. 1521. Pariſ. 1531. 8. & cum quæſtionibus Joan. Briardi, Athenſis, Lugd. 1546. 8.

Sermo de ſacculo pertuſo ſive *de ſuperbia* itemque *ſermo paræneticus in computum hominis agonizantis*. Rom. 1522. fol. una cum quæſtionibus in quartum Sententiarum, & ſeparatim Antvverp. 1520. 4.

Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, Rom. 1523. atque inde Antvverpiæ.

Bulla treguarum triennalium inter Principes Chriſtianos An. 1523. 4. edita, cui An. 1524. acceſſit vita ejus ex Epiſtola C. Batti, Parmenſis dicata Hieronymo Saulio.

Epiſtolæ variæ Hadriani VI. & aliorum ad eum ſcriptæ, in quibus & illæ ad cauſam B. Lutheri ſpectantes ad Fridericum Elector. Sax. & ad Conventum Norimb. A. 1532. (a) nec minus ad Eraſmum, collectæ a V. C. Carolo Burmanno, editæque ad calcem ejus Vitæ pag. 443. ad 504. ſubjunctis Wilhelmi de Lochorſt litteris de ejus obitu. Omitto alia memorata Ludovico Jacobo a S. Carolo p. 107. Bibl. Pontificiæ.

Vitam hujus Pontificis ſcripſit *Gerardus*

Z 2

(a) Exſtat in Orthuini Gratii faſciculo expetendorum & fugiendorum Colon. 1535. fol. pag. 171. ſubjuncta pag. 172. Inſtructione ad Franciſcum Cheregatum.

dus Moringus, Theologus Lovanienſis, editam Lovanii 1536. cum iconibus ære deſcriptis, quam nitide recudendam curavit laudatus Carolus Burmannus, Trajecti 1727. 4. eique præter eruditas notas ſubjunxit 1. Vitam ejuſdem Papæ editam a *Paulo Jovio*, & plus ſimplici vice prælis datam, cujus Italica quoque verſio lucem vidit Florentiæ 1549. 8. 2. *Conclave* ſive Hiſtoriam Conclavis, in quo electus Hadrianus VI. ex *Dan. Papebrochii* propylæo ad Acta Sanctor. Maji p. 154. * & *Burchardi Gotthelf Struvii* faſciculo III. p. 65. ſq. præmiſſa ejuſdem Struvii brevi diſſertatione, & obſervatione de nummo rariſſimo majoris moduli, in honorem Hadriani VI. cuſo. 3. *Itinerarium* Hadriani VI. ab Hiſpania Romam uſque, ac ipſius Pontificatus eventus, per *Blaſium Ortizium*, ex edit. Toletana A. 1546. & Baluzii Tom. 3. Miſc. pag. 351. 4. *Cornelii Aurelii* Gaudani *Apocalypſis de ſpe reparandæ Eccleſiæ ex promotione Hadriani VI.* ex MS. Bonav. Vulcanii in Biblioth. Leidenſi. 5. Variorum elogia & breves vitæ deſcriptiones pag. 321. ſeq. & ſecus quædam atque in ſiniſtram partem de eo ſcripta pag. 428. ſeqq. 6. Documenta quædam ad Hadriani VI. familiam pertinentia, p. 511. 522.

Hadrianus Carthuſianus, in Carthuſia vicina Monti S. Gertrudis in confinio Brabantiæ & Hollandiæ, circa A. 1410. exemplo Franciſci Petrarchæ ſcripſit librum *de remediis utriuſque fortunæ* excuſum ſine anni nota & loci. Vide Miræum pag. 84. auctarii. Eundem librum MS. memorat Sanderus parte 2. Bibl. Belg. p. 52.

Hadrianus de Caſtello, Italus e Corneto Tuſciæ, Presbyter *Cardinalis* S. Chryſogoni ab Alexandro VI. creatus, & neutiquam confundendus cum Hadriano VI. Pontifice, ut a non paucis factum præclaris Viris, quod notat Carolus Burmannus ad Hadriani VI. vitam pag. 12. & pag. 95. ubi de fato ejus, quod circa A. 1518. obiiſſe creditur, de quo etiam conſulendus Bælius in Lexico, *Hadrien.* Inter inſtauratores litterarum merito celebratur hic Hadrianus, ob editos inſignes *Commentarios de ſermone Latino*, ſæpius recuſos & cum *Venatione* atque *itinere Julii II.* Baſil. 1541. 8. Colon. 1566. 8. & noviſſime Goudæ in 4. curante Joanne Vervvey, una cum Schori Phraſibus & Franciſcus Vavaſſoris de vi & uſu quorundam verborum.

Venatio ad Aſcanium Cardinalem S. Viti Vicecancellarium, carmen: Incipit: *eja ſurgite nunquid excitavit*. Venet. 1534. 8. Lugd. 1540. 8. &c.

Iter Julii II. Romani Pontificis Roma Bononiam An. 1511. deſcriptum carmine quod incipit: *Auguſti memoranda dies vigeſima ſexta*. Extat in Alphonſi Ciacconii vitis Pontificum, editis Rom. 1601. 1630. & 1677. in Julio II. & cum commentariis de Latina lingua.

Oratio de fœdere inter Alexandrum VI. Papam & Regem Hiſpaniarum.

De vera Philoſophia libri IV. Colon. 1548. Vide Poſſevinum.

Virginis Mariæ laudes, carmine elegiaco. Ejus opus *de poetis* quoque memorat Auguſtinus Oldoinus in Athenæo Romano pag. 303. additque eundem *Veteris Teſtamenti libros ex Hebræo in Latinum ſermonem eleganter vertiſſe*.

Palatii quod prope Vaticanum condidit, *deſcriptio*, Carmine heroico.

Hædericus ſive *Hedericus*, Monachus Ord. Bened. Romanus circa Annum 640. qui ex Gregorii M. Commentariis in Jobum ſententiarum librum defloravit. De eo Trithemius II. 12. illuſtr. Benedictin.

Haelbucarus Abbas Hybernus, quo diſpenſante *Abedoc* Clericus ſcripſit ac digeſſit veterem Canonum collectionem Vide ſupra T. 1. p. 3. ſq.

Hæres, vide ſupra, *Aribo*, Tom. 1. p. 135. ſeq.

Hagononis Epiſcopi circa Annum 840. Bergomenſis, Epiſtola ad *Rampertum* Epiſcopum Brixienſem de *Maginardo* Monacho in Abbatem ordinando edita a Ma-

a Mabillonio Tom. 2. Analect. p. 81. (editionis novæ pag. 417.) Initio hujus Epiſtolæ Hagano *ſervum ſe ſervorum Dei* appellat, quo titulo inter Papas primus uſus eſt, non Damaſus, licet in commentitia Epiſtola ei adſcripta hoc legitur, ſed Gregorius M. (*a*) Eundem autem ab aliis etiam uſurpatum Epiſcopis, Adelardi Veronenſis, Joannis Ravennenſis, S. Bonifacii Archiep. Moguntini Epiſt. ad Zachariam Pontificem, aliorumque apud Barthium XXIX. 10. Adverſar. & XLII. 14. & apud Cangium exempla teſtantur. Vide D. Joan. Frid. Mayeri τῦ μακαρίτυ ſchediaſma de hoc titulo editum Lipſiæ 1671. 4.

Haicarius, vitioſe pro *Halitgario*.

Haimo ſive *Haymo*, *Aymo*, *Aimo*, *Hemmo*, *Heimo*, *de Baſochiis*, ex Archidiacono Epiſcopus An. 1151. Catalaunenſis, *vir nobilis & religioſus qui fecit* enchiridion in decretis, *ſecundum Pannormiam Ivonis Carnotenſis*. Hæc de eo Albericus ad illum annum p. 320. Confer quæ infra in *Hugone* Catalanenſi.

Haymo de Bordis, ſupra, *Gvido S. Germani* p. 132. ſeq.

Haimo Archidiaconus *Cantuarienſis* circa Annum 1054. cujus hæc ſcripta memorantur a Baleo II. 49. & Pitſeo p. 186. Commentarii *in Pentateuchum*, *Eſaiam*, *libros duos Machabæorum*, *Epiſtolas Pauli*, *& Apocalypſin Joannis*. Homilias *in Evangelia & Epiſtolas per annum*. *De fructu Incarnationis Chriſti*. *De Sanctorum imitatione*. *De memoria rerum Chriſtianarum* quod potius tribuendum *Haymoni* Halberſtadenſi: *De pugna virtutum & vitiorum*. *De quibuſdam Martyribus*. *De rebus Monachorum*. *De revelatione corporis S. Dionyſii*.

Haimo Monachus *Eboracenſis* Ord. S. Benedicti, circa Annum 1010. ſcripſit *de Martyrio S. Abbonis Floriacenſis* lancea a Vaſconibus interfecti An. 1004. Vide Pitſeum pag. 181. & quæ de Abbone notavi ſupra Tom. 1. p. 1. Fortaſſe igitur Haimo auctor Epiſtolæ editæ a Baluzio Tom. 1. Miſcell. pag. 411.

Haimo de Feversham Anglus, Ordinis Minorum ab Anno 1239. Miniſter Generalis, inter eos fuit qui Gregorii IX. juſſu *Breviarium Romanum* correxere, ſcripſitque præter *Sermones*, Commentarium *in Magiſtrum ſententiarum* & librum *de Miſſæ Ceremoniis*. Diem obiit An. 1244. Vide Waddingi Annales ad illum annum, & Bibliothecam Ord. Minor. pag. 162. ſeq. Lelandum cap. 266. qui inter *Ariſtotelicos* ait fuiſſe *Ariſtoteliſſimum*. Pitſeum pag. 340. ſeq. Baleum IV. 27.

Haimo Fuldenſis. Vide *Halberſtad.*

Haimo Gloceſtrius ſive *Claudioceſtrienſis*, de quo ex Sylveſtri Gyraldi ſpeculo Eccleſiæ II. 34. Baleus X. 57. & Pitſeus p. 861.

Haimo Alcuini diſcipulus una cum Rabano Mauro, qui eum amicum coluit, & libros XXII. de univerſo illi dedicavit: Henrici Autiſiodorenſis præceptor: Bedæ imitatus ſtudia & induſtriam: Ex Monacho Fuldenſi Ord. Bened. Monachus Magiſter (*b*) An. 839. Herſfeldenſis & ab Anno 841. ad 853. (*c*) Epiſcopus *Halberſtadienſis*. Interfuit Synodo Moguntinæ A. 848. in qua damnari Gotheſcalcum contigit: & a Joanne a Winnigſtedt in Chronico MS. (*d*) traditur templum Cathedrale Halberſtadienſe inſigni Bibliotheca, non parvis collecta ſumptibus locupletaſſe, ſed quæ incendio ferali periit Anno 1179. Melchior Neofanius in Catalogo Epiſco-

(*a*) Joannes Diaconus lib. 2. in Gregorii M. vita c. 1. Anno Pontificatus ſexto (A. C. 295.) *Corripit litteris Joannem Patriarcham CPol. qui ſe Oecumenicum Patriarcham, ſeu univerſalis Eccleſiæ Epiſcopum ſcribebat.... ex humilitate ergo* Servum *ſe* Servorum Dei *appellare inſtituit, quod & ſucceſſores hactenus fecerunt*.

(*b*) Abbatem fuiſſe ſcripſit Trithemius c. 257. quem alii ſequuntur: negat Chriſtoph. Brovverus Antiquitatt. Fuldenſi lib. 1. cap. 13. & D. Paulus Antonius ὁ μακαρίτης in diſſ. de vita & doctrina Haymonis, Halæ Sax. 1700. p. 5. ſeq.

(*c*) Non 834. ut Trithem. nec 858. ut Combefiſius in Bibl. Concionatoria.

(*d*) Apud D. Antonium p. 8.

ſcoporum Halberſtadienſium de Haymone:

Exemplum pietatis erat, ſtudioque dicatus
Aſſidue, ſacro ſacros longo ordine libros
Edidit & ſcholiis Divina volumina doctis
Liquit adaucta ...

Etiam Winnigſtadio (*a*) teſte idem Haymo

Explicat ingenio Biblia tota ſuo.

Quæ tamen ex ejus commentariis exſtant hactenus edita, hæc ſunt:

In Pſalmos explanatio, *quam ille veluti ſpiritualis apicula ex omnium veterum hortis ac pratis florentiſſimis* (Auguſtini, Caſſiodori &c.) decerpſit: edita a Friburgi, Antvv. Coloniæ, Pariſ. 1533. 8. vulgante Eraſmo cujus vide lib. 28. Epiſt. 11. Huic explanationi ſubjiciuntur ſcholia in Canticum Eſaiæ XII. Ezechiæ Regis Eſ. XXXVIII. Annæ, matris Samuelis 1. Reg. II. Moſis Exod. XV. Abacuci Prophetæ c. III. & Moſis Deut. XXXII.

In Eſaiam libri III. a Nicolao Herborn, Ordinis Minorum vulgati Colon. 1531. 8.

In XII. Prophetas & *in Cantica Canticorum* enarratio. Colon. 1533. 8. Miror Hoſeam excipi a Gvilelmo Crovæo p. 165. elenchi ſcriptorum in Scripturam & Jacobo Longo pag. 766. Biblioth. ſacræ. primus enim in hoc Volumine ſe offert Commentarius in Hoſeam: in quo, ſicut in aliis quoque, Hieronymum libenter Haymo ſequitur. Levi porro conjectura nituntur qui enarrationem in Cantica vel *Caſſiodoro* tribuunt vel *Thomæ* Aquinati. Certe inter Haymonis ſcripta commentarium in Cantica Canticorum omnes referunt, etiam Anonymus Mellicenſis cap. 76.

Homiliarum ſive *Concionum popularium* in Evangelia diebus Dominicis, feriarum & de Sanctis, pars æſtivalis & hyemalis. Colon. 1534. 8. 2. Volum. edente Godfrido Hittorpio, & emendatius 1540. 8.

Etiam in Homiliario Pauli Diaconi in Evangelia annua, nonnullæ *homiliæ* Haymonis leguntur. Vide infra *Homiliarius*. Inde etiam in Combefiſii Bibliotheca Concionatoria.

Commentarii in Epiſtolas Pauli omnes, ex Hilario Diacono, qui illi eſt Ambroſius, Auguſtino, Origene &c. 1528. 8. ſine loci nota: & Colon. 1539. 8.

Hos ſub falſo (*b*) *Remigii* Remenſis nomine, edidit Joan. Baptiſta Villalpandus Rom. 1598. fol. recuſos Moguntiæ 1614. fol.

Alii Remigio Lugdunenſi, (*c*) alii veriſimilius Remigio Autiſſiodorenſi (*d*) tribuere voluere: vide Richardum Simonem libr. 3. hiſt. Critic. Novi Teſtam. cap. 26. Ex commentario in priorem Epiſtolam ad Corinthios petitum eſſe breve ſcriptum Aimonis *de corpore & ſanguine Domini*, quod ſermonibus ejus ſubjectum in Codice San Germanenſi reperit, ediditque Dacherius T. XII. ſpicilegii pag. 27. notatur ab curatoribus editionis novæ ſpicilegii Tom. 1. p. 42. Sed in commentario Haymonis ad 1. Corinth. XI. nihil tale invenio: quod ſi ſcriptum ab Aymone eſt, nullum facile antiquiorem teſtem aut apertiorem μετουσιώσεως ſuffragatorem dabitur citare, cujus tam expreſſa ſit confeſſio: *Credimus & fideliter confitemur & tenemus, quod ſubſtantia panis & vini per operationem Divinæ Virtutis ſubſtantialiter convertatur in aliam ſubſtantiam, id eſt in carnem & ſanguinem*. Etiam Pauli Diaconi locus quem Haymoniano præmittit Mabillonius Tom. 1. analect. pag. 215. (edit. novæ p. 497.) multum abeſt ut pro tam diſerto teſtimonio haberi poſſit.

In Apocalypſin, libri VII. Pariſ. 1535. 8. ex Ansberto, Primaſio, Beda &c.

Plura non vidi, quanquam apud Trithemium atque inde apud Baleum XIII. 8. Pitſeum pag. 147. aliosque memorantur

(*a*) pag. 12.
(*b*) Rivetus Critici Sacri lib. IV. cap. 27.
(*c*) Blondellus pag. 87. ſq. de Epiſcopis.
(*d*) Albertinus de S. Euchariſtia pag. 937.

tur Haymonis *in quinque libros Moſis*, *in Joſuam*, *Judicum*, *Ruth*, in *quatuor libros Regum* & *Paralipomenon duos*, *Eſdram*, *Nehemiam*, *Eſther*, *Tobiam*, *Judith*, *Jobum*, *Jeremiam*, *Ezechielem*, *Danielem*, *in Actus Apoſtolorum* & in *Epiſtolas Canonicas* libros VII. nec non *librum de S. Trinitate*. Honorius IV. 7. de S. E. etiam librum Haymonis *de voluptate Mundi* celebrat. Sed qui *brevem expoſitionem Canonum* laudaverit, cujus in diſſ. de vita & doctrina Haymonis pag. 14. fit mentio, non reperi: neque qui *quatuor libros* Commentariorum *in IV. Evangeliſtas*, quos memorat Pitſeus pag. 147.

De Chriſtianarum rerum memoria (*a*) a Chriſto nato uſque ad tempora Theodoſii Magni, *libri decem*: Compendium ſuccinctum ex Euſebii & Rufini Hiſtoria Eccleſiaſtica. Prodiit edente Alex. Braſſicano, Haganoæ 1531. 8. Colon. 1531. 8. & 1573. 1600. 12. & curante Marco Zuerio Boxhornio, cum rudimentis primis Religionis Chriſtianæ, ſcriptis vetuſta lingua Alemannorum Saxonumque. Lugd. Bat. 1650. 12. & ex recenſione Joannis Joachimi Maderi. Helmſt. 1671. 4. & cum Petri Galeſinii notis Rom. 1564. fol. ſubjunctum Salviano, Maximo Taurinenſi, Paciano, Sulpicio Severo & Dorotheo Tyrio. Et Gallice Claudio Eſpencæo interprete. Pariſ. 1573. 8. Latini Latinii caſtigationes quædam obviæ in ejus Bibliotheca ſacro profana p. 166.

De varietate librorum, ſive *de amore Cœleſtis Patriæ*, libri III. Colon. 1531. 8. & Pariſ. * Qui commentariorum Haimonis in Iſaiam editionem Colonienſem anni 1531. curavit, & dedit Eucharius Cervicornus in ſua ad opus iſtud præfatione admonuit eo ipſo tempore, quo typi libro huic edendo ſudabant, prodiiſſe alicubi librum commentariorum Haimonis, qui eſſet hujus, quem ipſe premebat, veluti recenſio (*recognitio*) ab ipſo eodem Haimone adornata. Sibi vero ait id nequaquam perſuaderi ut Haimonius in idem opus bis incubuerit, cum nec ejus rei unquam ille meminerit, nec Germanica archiva commentariorum Haimonis in Iſaiam niſi unicum offerant. Cenſet igitur poſtremum iſtum ſive alterius Haimonis fœtum eſſe, ejuſque forte Haimonis Franciſcanæ familiæ alumni in claſſe ſcriptorum Eccleſiaſticorum a Trithemio relati, ſive perſonati alicujus authoris commentum. Novus iſte Haimonis commentarius in Iſaiam, ille forte eſt quem eodem anno 1531. Pariſienſes vulgarunt. Cum vero codicem quemdam Bibliothecæ Canonicorum majoris Eccleſiæ Lucenſis evolverem, inter excerpta multa Patrum ab anonymo quodam collecta in expoſitionem myſterii SS. Trinitatis, nonnulla etiam offendi ex Haimonis commentariis in Iſaiam, ut titulus ipſe ferebat, deſcripta. Hæc dum confero cum commentariis Haimonianis Coloniæ vulgatis, reperi omnino ab iſtis diſcrepare, &, niſi quibuſdam pauculis exceptis, in quibus conveniunt, in reliquis abire in diverſa. Suſpicor igitur fragmenta hæc codicis Lucenſis illorum Haimonis commentariorum lacinias eſſe, eaſque, cum excuſum Pariſienſe opus rari viderint, deſcripſi, quarum unam ad ſpecimen hic exhibeo. De authore vero nihil habeo, quod promam; maluiſſem tamen Haimoni illi tribuere Cantuarienſi Archidiacono ſæculi XI. ſcriptori, cui inter cætera ſcripta & in Iſaiam commentarios aſſignari ab Anglis ſcriptoribus Fabricius teſtatur.

Proferam modo ſpeciminis gratia ex fragmentis MSS. unicum, cui & ſubjiciam ſimile aliud, quod in editis Colonienſibus legitur.

Seraphim ſtabant ſuper illud; ſex alæ uni, & ſex alæ alteri, duabus velabant faciem, & duabus velabant pedes ejus, & duabus volabant. Et clamabat alter ad alterum, & dicebant: Sanctus Sanctus Domi-

(*a*) Hic genuinus titulus in MSS. obvius & apud Vincentium Bellov. XII. 9. ſpeculi Hiſt. Trithemium alioſque. Apud Turrianum pag. 37. apologiæ pro Canonibus Apoſtolorum citatur Haymo de *rerum Chriſtianarum memorabilibus*.

minus Deus exercituum , plena eſt omnis terra gloria ejus . Seraphim interpretantur incendentes juxta quod alibi legimus : Qui facit Angelos ſuos ſpiritum , & miniſtros ſuos ignem urentem . Dominus in Seraphin ex parte oſtenditur , ex parte celatur . Faciem enim ejus & pedes operiunt . Quia & præterita ante mundum , & futura poſt mundum ſcire non poſſumus , ſed media tantum , quæ in ſex diebus facta ſunt , contemplantur . Nec mirum hoc de Seraphim credere , cum & Apoſtoli Salvatorem credentibus aperiant , infidelibus abſcondant . Et velum ante arcam fuerit teſtamenti . Alas quoque habere dicuntur propter velocitatem , & in cuncta diſcurſum , ſive quia ſemper in altioribus commorantur . Neque enim illud , quod de ventis dicitur , qui ambulat ſuper pennas ventorum , vere ventos juxta fabulas poetarum , pictorum licentiam pennas habere teſtatur . Sed celerem in cuncta diſcurſum , & ſingulis ſenas alas qui de fabricatione tantum mundi etiam præſentis ſæculi novimus . Quod autem clamat alter ad alterum vel juxta Hebræos iſte ad iſtum id eſt unum ad unum invicem , ſe ad laudes Domini cohortantur , & dicunt Sanctus , Sanctus , Sanctus Dominus exercituum , ut myſterium Trinitatis in una divinitate demonſtrent . Et nequaquam templum Judæorum ſicut prius , ſed omnem terram illius gloria plenam eſſe teſtantur , qui pro noſtra ſalute dignatus eſt humanum corpus aſſumere , ad terraſque deſcendere . Quidam Latinorum duo Seraphim vetus & novum inſtrumentum intelligunt : quod tantum de præſenti ſæculo loquitur . Unde & ſex alas habere dicatur , & faciem Dei pedeſque velare , & certatim proferre teſtimonium veritatis , & omne quod clamat Trinitatis ſacramenta monſtrare , & mirari ad invicem quod Dominus Sabaoth in forma Dei Patris potius ſervi formam acceperit , & humiliaverit ſe uſque ad mortem , & mortem crucis , & nequaquam ut patrem cæleſtia eum tantum , ſed & terra cognoſcant .

Editus Coloniæ 1531. ſic habet : *Seraphim ſtabant ſuper illud . Seraphim duo teſtamenta novum & vetus intelliguntur . Seraphim enim incendens ſive incendium interpretatur . Et ſi quærimus ubi ſit hoc incendium ſalutare , nulli dubium eſt , quin in ſacris voluminibus , e quorum lectione univerſa hominum vitia purgantur , & cordis intima in Dei ac proximi dilectione ſuccenduntur .* Reliqua cum MS. nihil omnino cohærent .

Homiliarum opus numquam ſatis , ut credo , diſcuſſum eſt a ſcriptoribus rei Litterariæ . Sapientiſſimi ſcriptores Hiſtoriæ Litterariæ Gallicanæ Tom. V. pag. 118. animadverterunt , duas eſſe Homiliarum Haymonis editiones inter ſe valde diſcretas ; alteram ſub hoc titulo *D. Haymonis Epiſcopi* &c. *Homiliarum , ſeu mavis ſermonum ad plebem opus præclarum ſuper Evangelia totius anni , pars Hyemalis* Coloniæ 1531. 8. cura Gotfridi Hittorpii . Alteram cujus eſt inſcriptio . *Homiliæ D. Haymonis Epiſcopi* &c. *in Evangelia Dominicalia.* Prius illud opus ſincerum eſſe Haymonis fœtum pronuntiant , alterum tribuunt Haymoni Priori in Abbatia Hirſaugienſi , qui munus illud cœpit An. MXCI. Opus Haymonis excuſum primum Coloniæ per Cervicornium dicunt A. 1531. 8. Manu verſo Homiliarum Haymonis partem Hyemalem abſque Impreſſoris nomine excuſam Coloniæ An. 1537. impenſis M. Gotfridi Hittorpii . In cujus epiſtola dedicatoria ab Hittorpio data lego expreſſam eſſe hanc editionem ad exemplar Codicis accepti a Petro Drolſhagio Abbate Heyſterbacenſi . Monet autem Hittorpius prodiiſſe parum ante illud tempus (*nuper*) Homiliarum Haymonis opus *boni fortaſſe Auctoris , aut proprio nomine defraudati , aut ſi fuerit illi nomen Haymo , certe non is fuit , quem nos nunc damus , nempe Halberſtadenſis Epiſcopus .* Signatur epiſtola illa An. 1532. pridie nonas Auguſti . Ex hoc vero colligo Colonienſem ſinceram An. 1432. prodiiſſe . Quomodo ergo aſſeruerint Gallici illi ſcriptores Colonienſem ab Hittorpio curatam editionem An. 1531. paruiſſe ? Nec ibi pariter Eucharii Cervicornii impreſſoris nomen ullum legitur .

tur. Si quæ igitur fuit Colonienſis Anni 1531. editio altera plane eſt a ſincera per Hittorpium curata. Demum Colonienſis hæc Anni 1537. editio a nemine quem legerim, indicata eſt. Æſtivalis pars earumdem homiliarum eſt pariter apud me ſignata anno 1537. per Cervicornium, cujus nomen ibi legitur, impreſſa. Titulus vero eſt hujuſmodi: *D. Haymonis* &c. *Homiliarum nunc quarto diligenter excuſarum pars æſtivalis. Aucta pars hæc eſt appendice Homiliarum Haymonis trium & viginti ſuper epiſtolas Dominicarum poſt feſtum Pentecoſtes, quæ hactenus deſideratæ nunc primum exceptis quatuor antea ſemel impreſſis recens typis ſunt excuſæ. Acceſſerunt præter has & aliæ duæ homiliæ in duas ex Apocalypſi lectiones, quarum prior antehac ſemel tantum impreſſa; poſterior ante hunc diem typis excuſa ſuit nuſquam.* Nulla præfatione inſtruitur poſtremum iſtud volumen. Titulus autem iſte ſic diligenter relatus plane demonſtrat non ſatis accurate editiones hujus operis relatas hucuſque & diſcuſſas fuiſſe a ſcriptoribus rei litterariæ, ut conferenti ea quæ dicunt, patebit. Iidem quoque ſcriptores Gallici non ſatis ſe capere dicunt, quid velit Crovvejus in ſuo Elencho ſcriptorum in ſacram Scripturam ſcribens annexam eſſe huic operi in omnes epiſtolas Canonicas enarrationem. Ego vero unde hoc acceperit Anglicus ille ſcriptor, deprehendiſſe me blandior; ita enim lego in titulo Homiliarum Hyemalium editionis ejuſdem antea indicatæ: *additi ſunt ſermones aliquot pulcherrimi ejuſdem Haymonis in epiſtolas Canonicas.* Sed evolventi diligenter volumen illud nuſpiam eos reperire datum eſt.

Haimo Monachus *Hirſaugienſis*, Scriptor coævus *vitæ S. Gvilelmi Abbatis Hirſaug.* circa Annum 1091. quæ obvia eſt in Actis Sanctor. Tom. 2. Julii 4. p. 155. 165. poſt editiones Caroli Stengelii, Auguſtæ Vindel. 1611. & Joan. Mabillonii in Actis Benedictin. ſæculo VI. De Gvilelmo illo, ſupra p. 150.

Haimo Matiſcenſis ſive *Matiſconenſis* in Gallia Epiſcopus cujus Epiſtolam A. 1230. (*a*) datam edidit Baluzius T. *6.* Miſcell. pag. 385. ſeq. in qua Epiſtolæ Urbani II. Paſchalis II. & Clementis III. pro monaſterio S. Germani Autiſſiodorenſis.

Haimo Ordinis *Minorum* Miniſter Generalis, ſupra, *Haimo de Feverſham*.

D. Haimeranus Regionoburgenſis Præpoſitus, ſub Imperatore Henrico quarto ſcripſit *de Eccleſiaſticis ſcriptoribus*, quo uſum ſe teſtatur Aventinus libro quinto Annalium Boicorum: qui autem in lucem proferret ab eo tempore adhuc repertus eſt nemo.

Haiminius Monachus S. Vedaſti Atrebatenſis, Ord. Bened. Alcuini diſcipulus, cujus *miracula S. Vedaſti* Epiſcopi Atrebat. & Cameracenſis, defuncti circa Annum 540. & *Sermo in S. Vedaſti Natali 6.* Febr. de XI. parvulis, meritis ejus ſanatis exſtant in Actis Sanctor. Tom. 1. Febr. p. 801. & 802. ſq.

Haito ſive *Haitonus*, infra *Hayto*.

Haldoinus, Abbas Ord. Bened. Altivillarenſis in Gallia in agro Remenſi, cui ab Hincmaro Remenſi commiſſus ad cuſtodiam A. 849. Goteſchalcus, de quo ſupra pag. 71. Ejus *verſus in tumulum S. Remigii* An. 852. compoſitos edidit Mabillonius Tom. 1. Analect. p. 416. (edit. novæ p. 423.)

Alexander de Hales, ſupra in *Alexandro* Tom. 1. p. 42. ſq.

Halitgarius ſive *Halitcharius* Epiſcopus Cameracenſis & Atrebatenſis ab A. 817. uſque ad 832. de quo Baldericus Chron. Camerac. I. 38. Albericus pag. 184. & e recentioribus Carolus le Cointe T. VIII. Annal. Francor. pag. 146. ſqq. Ejus *librum pœnitentialem ſecundum decreta Canonum* ad *Ebonem* Remorum Epiſcopum, cujus meminit Sigebertus c. 122. Flodoardus II. 19. hiſt. Eccleſ. Remenſis, vocat *ſex libellos de remediis peccatorum, & ordine vel judiciis pœnitentiæ*. Ex his *quinque* editi ab Henri-

(*a*) Baluz. pag. 383.

co Caniſio Tom. V. Lect. Antiqu. parte 2. p. 227. Ingolſtad. 1604. 4. (T. 2. editionis novæ Baſnag. parte 2. pag. 87.) recuſi inde in Bibliothecis Patrum, Colon. 1618. Tom. VIII. & Pariſ. 1654. Tomo V. & Lugd. 1672. Tomo XIV. Ex his *libellus I. & II.* iidem ſunt qui inter *Rabani* Mauri opera prodiere T. 6. pag. 125. de vitiis & virtutibus & peccatorum ſatisfactione in remediis, ſive de pœnitentiis. *Libellus III. & IV.* reſpondent libro II. & III. de pœnitentium ſatisfactione, inter ejuſdem Rabani opera pag. 116. ſq. de quæſtionibus Canonum Pœnitentialium ad *Heribaldum*, Epiſcopum Autiſſiodorenſem. Confer librum Pœnitentialem ad Heribaldum qui exſtat apud Stevartium pag. 635. & Tom. 2. editionis novæ Caniſii parte 2. p. 293. *Libellus V.* idem eſt qui ſub Rabani nomine ad Heribaldum legitur primus Tom. 6. Opp. pag. 110. *Libellus VI.* denique eſt *Pœnitentiale Romanum*, ex Codice antiquo Corbejenſi vulgatum ab Hugone Menardo, illuſtratumque in notis ad Sacramentarium Gregorii M. Pariſ. 1642. 4. pag. 238. & cum Menardi notis recuſum in Biblioth. Patrum Lugd. Tom. XIV. pag. 926. nec non in nova Operum Gregorii M. editione: & ſine notis ad calcem Joan. Morini de Pœnitentia. Ante Menardum ediderat quoque cum Halitgarii præfatione Stevartius, ex quo exſtat etiam in nova editione Caniſiana Tom. 2. parte 2. pag. 132. ubi & alter liber Pœnitentialis ex ſcrinio Romanæ Eccleſiæ pag. 121. & Pœnitentiale Halitgarii ſive alterius incerti auctoris quod incipit: *Domine Deus omnipotens*, p. 141. cum Epiſtola *Hormiſdæ* Papæ, cujus initium: *Ecce manifeſtiſſime conſtat*, pag. 143. & excerptum e *Proſpero*, quantum remedii habeat Confeſſio peccatorum pag. 144. De aliis pœnitentialibus libellis dictum in Biblioth. Græca Tom. XI. p. 73. ſeq. * Ambigebam olim num idem eſſet cum libro pœnitentiali liber ejuſdem auctoris inſcriptus *de vita Sacerdotum*, quem eidem attribuit Albericus Monachus trium fontium ad An. 850. nunc vero diverſum eſſe utrumque opus comperi, poſtquam libri de vita Sacerdotum Epiſtolam ab Autore lucubrationi ſuæ præfixam & præfationes ſingulorum librorum tum & argumenta ſingulorum capitum vulgavit P. Martene Vet. Mon. T. 1. pag. 70. &c.

Hambaldus aliis *Annibaldus*, *Hannibaldus*, apud Poſſevinum vitioſe *Harbaldus*, Romanus, Theologiæ Profeſſor circa Annum 1270. cujus *Quodlibeta* & commentarium *in IV. Sententiarum libros* memorat Trithemius cap. 496. de S. E.

Hamelenſe Chronicon. vide *Joannes de Polda*.

Hamelinus de Verulamio, Anglus, diſcipulus Lanfranci Cantuarienſis An. 1089. defuncti, atque Cœnobii S. Albani Ordinis Benedictini Prior, ſcripſit librum *de Monachatu*, e quo excerpta vulgata ab Edmundo Martene Tomo V. Theſauri Anecdotorum, pag. 1443. 1456.

Hamerslebienſis Monachus circa Annum 1126. ſcripſit *de rebus geſtis Imperatorum, ab Henrico Aucupe ad Henricum V.* Exſtat in illuſtris Leibnitii ſcriptoribus Brunſvicenſibus Tomo I. pag. 707. 710. Et *de Gregorio V. Papa*, id. pag. 576.

Guilelmus Hamerus. Supra pag. 149. *Gvilelmus*.

Richardus Rollus de *Hampoole*, vitioſe aliis *Pampolitanus*, Eremita Auguſtinianus in Cœnobio Angliæ Hampolenſi agri Eboracenſis defunctus An. 1349. cujus Sanctis adſcripti *Officium* MS. in Bibliotheca Cottoniana, ubi *de vita & miraculis ejus* commemoratio. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 927. ſeq. Scripta ejus a Joanne Fabro Hailbrunnenſi, Ordinis Prædicatorum, edita Coloniæ 1536. fol. 1. *De emendatione peccatoris & de regula vivendi* liber vulgatus pridem Pariſiis 1510. 4. & recuſus etiam in Bibliotheca Patrum T. 26. editionis Lugdunenſis p. 609. 618. 2. Enarratio compen-

pendioſa *in Pſalterium univerſum*, & 3. *in Cantica Veteris Teſtamenti in Eccleſiaſticis obſervata officiis*. 4. Commentarius ſpecialis *in Pſalmum XX. Domine in virtute tua lætabitur Rex*. 5. *In Orationem Dominicam*. 6. *In Symbolum Apoſtolicum*, & 7. *in Symbolum Athanaſii*, quæ tria ſcripta obvia etiam in Bibliotheca Patrum editionis Lugdunenſis Tom. 26. pag. 618. 127. 8. In nonnulla loca *Cantici Canticorum*, & 9. *in Threnos Jeremiæ*. 10. *In novem lectiones Jobi*, quæ leguntur in exequiis mortuorum, commentarius duplex verbis S. Gregorii M. concinnatus. 11. *Nominis JESU encomion*. 12. *De incendio amoris*, (*a*) ubi & vitam ſuam eremiticam breviter perſtringit. & 13. *de amore ſummo eoque ſingulari*, in verba Salomonis Cantic. I. *Adoleſcentulæ dilexerunt te nimis*. Etiam hæc ejus tria ſcripta poſtrema recuſa in Bibliotheca Patrum Tomo 26. editionis Lugdunenſis pag. 627. 629. 630. 632. Alia ejus in variis Angliæ Galliæque Bibliothecis manu exarata ſervantur, ut *Annotationes in Apocalypſin*, Tractatus *de vita activa & contemplativa*, *Commendatio Caſtitatis*, *De contemtu Mundi*, *Scala Mundi*, *De ſpiritualibus aſcenſionibus*, *De ſtimulo Conſcientiæ*, (ſcriptum Latinum diverſum a poemate Anglico ejuſdem argumenti, diviſo in partes ſeptem, MS. in Bibliotheca Lambethana, de quo Henricus Warthonus ad Caveum,) aliaque, de quibus Baleus V. 80. Pitſeus p. 465. ſeq. Philippus Elſſius p. 602. Lelandus c. 372. qui inter alia memorat etiam ejus *Philomelam*, *carmen rhythmicum*, MS. Londin. in Bibl. Carmelitana.

Hamraldus vitioſe apud Poſſevinum pro *Hambaldo*.

Hamularius, ſupra, *Amalarius*. T. 1. pag. 80. ſeq.

Hamulus, ſupra, *Amolo*, T. 1. pag. 86. ſeq.

Gvil. Hanabergus, ſupra, *Gvilelmus*. pag. 173.

Nicolaus de Hanapis, diœceſis Remenſis, Gallus, Ordinis Prædicatorum, & Anno 1288. Epiſcopus Aconenſis, Patriarcha Hieroſolymitanus & Papæ in in Palæſtina Legatus, ubi conſtitutis inquiſitoribus hæreticæ pravitatis obiit An. 1291. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 422. ſeq. Exſtant hujus Hanapii *Virtutum vitiorumque exempla ex utroque Teſtamento*, male tributa *Gvilelmo Peraldo* Lugd. vel ſub titulo, *Biblia pauperum* adſcripta *Bonaventuræ* & ordine alio, alphabetico digeſta. Editionibus plurimis a Quetifo, & ab Oudino Tomo 3. p. 594. annotatis, addes Baſileenſem 1556. fol. in qua florigerium hoc Valerio Maximo pluribuſque aliis ſimilium exemplorum hiſtoricorum collectoribus adjunctum legitur, de quibus dixi libro 2. Bibliothecæ Latinæ c. 5. *Dicta Salutis* (*b*) MS. Lipſiæ teſte B. Joachimo Fellero p. 185. Catalogi Bibliothecæ Paulinæ. *Tabula ſuper Legendam auream* Jacobi de Voragine. *Prædicationes ſuper Evangeliis & Epiſtolis in Quadrageſima* &c. * Idem Nicolaus de Hanapis themata quædam concionum ſcripſit, quæ exhibet Cod. 764. membranaceus Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis; in cujus Codicis fine hæc leguntur: *Explicit Liber de exemplis Sacr. Scripturæ compilatus a Ven. F. Nicolao Ordinis FF. Prædicatorum ſocio D...* (Nicolai) *Oſtienſis ejus Ordinis Cardinalis, poſtmodum vero Patriarcha Hieroſolymitano*.

Nicolaus de Hancinis Patriarcha Hieroſol. An. 1285. nullus ſed ex Nicolao de *Hanapis* confictus. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. Bibliothecæ Dominicanorum pag. 425. & 427.

Hanco de Fortenna, vide ſupra Tom. 2. p. 178. *Fortena*.

Hannibaldus de Hannibaldis de Molaria, Romanus, Ordinis Prædicatorum, amicus Thomæ de Aquino, ex Docto-

A a 2 re

(*a*) Hoc ſcriptum integrius in Codice Sorbonico 1063. incipit: *Admirabar amplius quam enuncia*.

(*b*) Vitio Typographi apud Oudinum: *Dicta Salutis*.

re Pariſienſi Cardinalis An. 1261. qui obiit Anno 1272. ſcripſitque *Commentarium in IV. libros Sententiarum*, qui ſub falſo *Thomæ* nomine ad Hannibaldum, prodiit Baſileæ 1492. fol. Pariſiis 1560. 1660. atque inter Thomæ Opera Tom. XVII. Romæ 1570. Coloniæ, ſeu Antverpiæ 1612. &c. vide Jacobum Quetif T. I. p. 261. qui etiam *Quodlibeta* hujus Hannibaldi memorat, notatque Thomam huicce dedicaſſe Catenam ſuam in Marcum, Lucam & Johannem. Odarum Pindarica ſublimitate ab Hannibaldo ſcriptarum meminit G. Joſeph Eggs in purpura docta, T. 1. p. 196.

Hannibaldus Gaytani de Ceccano, Aquinatis Diœceſis, Hernicus Campanus, ex Canonico Pariſienſi & Archidiacono Atrebatenſi Archiepiſcopus ab Anno 1326. *Neapolitanus*, & A. 1330. Cardinalis & Epiſcopus Tuſculanus, defunctus An. 1350. de quo Baluzius ad Vitas Paparum Avenionenſium Tom. 1. pag. 756. ſeq. Ughellus Tomo 6. pag. 125. & G. Joſeph Eggs Tomo 1. pag. 324. *Vitas SS. Apoſtolorum Petri & Pauli* heroico carmine ab eo celebratas laudat Gvilelmus Eiſengrenius in Catalogo teſtium Veritatis p. 133. b.

Harchelegus Anglus, ſubtilis diſputator in Academia Oxonienſi, cujus *Quodlibeta*, opus varium & excuſſum, ut illa ferebant tempora, Lelandus cap. 454. memorat.

Johanni Hardingo Anglo, claro circa Annum 1461. inter Hiſtoricos Latinos locum concedit Voſſius pag. 634. quanquam non Latine, ſed Anglico metro ſcripſiſſe tradit Baleus VIII. 30. atque Eduardo VI. dedicaſſe *Chronicorum opus* libris duobus, in quo ab aliis narrata a Bruto uſque ad Henricum IV. brevius explicavit, & deinceps comperta ac viſa per LXI. annos ad Eduardum quartum uſque & An. 1470. fuſius demonſtravit. Prætera *Scotiæ deſcriptionem brevem*, unde apud Voſſium non *chronographiam* ſed *chorographiam Scotiæ* legere convenit. Hoc illud eſt: Itinerary and Map of Scotland, quod cum Chronico prodiit Anglice Lond. 1543. 4. Hanc deſcriptionem quantivis pretii habitam ab Henrico Savilio notavit W. Nicolſon in Bibliotheca Hiſtorica Scotiæ pag. 24. qui pag. 282. & in Hiſtoria ſcriptorum de rebus Angliæ p. 68. obſervat Hardingum fuiſſe inimicum profeſſum gentis Scoticæ, in variis expeditionibus arma geſſiſſe adverſus Scotos, & ſingulari ſtudio congeſſiſſe documenta quæ Scotiam Angliæ ſubjectam eſſe probarent. Hoc factum in libro cujus meminit p. 654. Pitſeus *de Submiſſione Regum Scotiæ ſub Anglia*. aliud opuſculum *de titulo Regum Angliæ in Regnum Franciæ* memorat Oudinus T. 3. p. 2626.

Stephanus Hardingus Arnoldo Wiono vitioſe *Arduinus*, Anglus monachus primo Shiroburnenſis Ord. Bened. qui cum Scotos, Gallos, & Romam adiiſſet (*a*) & per aliquod temporis inter Benedictinos vixiſſet in Burgundia, Ciſtercium inde petiit, atque ut Carolus Viſchius (*b*) de eo prædicat, fuit unus ex præcipuis Ciſtercienſis reformationis Auctoribus, ex Priore tertius Abbas Ciſtercienſis electus An. 1109. Sanctum Bernardum cum 30. ſociis de ſeculo venientem, habitu Ordinis donavit. Quo die *inſignem habuit ſermonem*, qui extat apud Bernardum Britum lib. 1. cap. 22. hiſt. Ciſtercienſis.

Primum generale capitulum Ciſtercii congregavit Anno 1116. & 1119. conſtitutiones quaſdam pro unione monaſteriorum inter ſe, promulgavit, quas vocari voluit *Chartam charitatis*: illaſque a Calixto Papa II. (ordini Ciſtercienſi dudum charitate alligato) confirmari fecit. In Concilio Trecenſi, Anno 1128. doctiſſimas protulit ſententias.

Scripſit inſuper (teſte Baleo II. 63. & Pitſeo p. 203.) *librum exhortationum privatarum ad monachos*.

Vi-

(*a*) Lelandus c. 143. de ſcriptoribus Britannicis. Lud. Jacobus de Scriptoribus Cabilonenſibus p. 138.

(*b*) Viſch. Bibl. Ciſterc. pag. 301.

Vitæ monaſticæ ritus & uſus, vulgo, *librum uſum*. Britus quidem & Henriquez hunc librum *S. Bernardo* tribuunt: at (præter Pitſeum) ejuſdem authorem fuiſſe Stephanum, ſcribunt Ignatius Firminus in notis ad Exordium minus, Seguinus libr. de ſcriptoribus, & Poſſevinus in apparatu.

Sermonem ejus habitum in obitu S. Alberici, refert Manriquez tomo 1. Annalium ad annum 1109. Qui Author ad Annum 1120. ſcribit quoque juſſu Stephani ſcriptum eſſe *Exordium parvum Ordinis*, quod impreſſum extat cum notis Ignatii Firmini, An. 1610.

Denique ſcripſit *epiſtolas varias* admirabilis zeli, (*a*) ex quibus extant duæ inter Epiſtolas Sancti Bernardi 1. ad Ludovicum Galliæ Regem, 2. ad Honorium Papam. Quanquam non videatur improbabile, has fuiſſe a Sancto Bernardo dictatas. Notandum autem, hunc eundem eſſe Stephanum, quem Poſſevinus in Apparatu, ſcribit fuiſſe Benedictinum congregationis Cluniacenſis, & ſcripſiſſe *Exhortationes ad monachos*, & librum *de claritate*, ſeu (rectius) *de charitate*, qui eſt ille liber quem ſupra vocavimus, *Chartam charitatis*: extatque pluribus in locis typis expreſſus, noviſſime Antvverpiæ in officina Plantiniana anno 1663. & anno 1642. Lugduni, Tomo 1. Annalium Ciſterc. Angeli Manriquez, ad annum 1119.

Cæterum, Stephanus tandem poſt 13. monaſteria per ſeipſum fundata, & plura per filios, ætate ac laboribus fractus, anno Domini 1133. Abbatialem ſarcinam reſignavit, ſequentique anno, ſancto fine quievit in Domino, Martyrologio Romano poſt obitum adſcriptus 17. Aprilis. (*b*) Vitam ejus edidit Latine Chryſoſtomus Henriquez in Faſciculo Sanctorum, & Gallice Joannes d' Aſſigny, in Conclavi, To. 1. Quam laudatus Viſchius poſtmodum etiam Flandrice reddidit, & MS. aſſervavit, cum plurimis aliis viris Sanctorum & Sanctarum ordinis Ciſterc. Flandrico quoque idiomate ab eo donatis.

Omitto de *Thoma Hardingo* dicere, utpote juniore, qui & ipſe Anglus, ex Profeſſore Hebræarum litterarum Oxonienſi Canonicus An. 1554. & Theſaurarius Sariſburienſis, ſacrorum Romanorum adverſus Epiſcopum ſuum Johannem Ivellum ſive Jevellum fervidus propugnator, contra ejuſdem Apologiam Eccleſiæ Anglicanæ, Provocationem & binas replicationes, ex Anglia profugus plura ſcripta Anglice edidit Lovanii An. 1564. 1565. 1566. 1567. in 4. ipſe Lovanii etiam defunctus An. 1572. Vide Antonium a Wood Tom. 2. hiſt. Univerſitatis Oxon. pag. 136. qui Hardingi ſcripta Latine verſa refert a Gvilelmo Raynoldo ſive Reginaldo, Joannis fratre, ſed typis non exſcriptam illam verſionem. Conferendæ & Athenæ Oxonienſes Tom. 1. p. 175. & ubi de Ivello pag. 169. ſq.

Harigerus ſive *Herigerus* Lobienſis ſeu Laubienſis Abbas Ord. Bened. in ditione Leodicenſi, ab Anno 990. ad 1007. de quo auctor continuationis Fulcuini de geſtis Abbatum Lobienſium, editus a Luca Dacherio Tom. VI. (editionis novæ T. 2. pag. 744.) *Scripſit geſta Pontificum Leodienſium: ſcripſit metrico ſtylo vitam S. Urſmari: ſcripſit etiam ad Hugonem, Epiſtolam de quibuſdam quæſtionibus: & alia multa compoſuit, ſed in lucem non emiſit. Scripſit ſub ſua & Adelboldi perſona, Leodienſis Clerici, poſtea vero Ultrajectenſis Epiſcopi, Dialogum diſſonantia Eccleſiæ: de Adventu Domini. Congeſſit etiam contra Ratbertum multa Catholicorum Patrum ſcripta de Corpore & Sanguine Domini*. Hæc ille, quæ eadem leguntur apud Sigebertum cap. 138. & apud Trithemium cap. 360. de S. E. & II. 63. illuſtr. Benedictin. qui addit etiam *librum de Divinis officiis*, quem Oudinus Tom. 2. pag. 487. ſq. illum eſſe putabat, quem ſub *Alcuini* nomine editum habemus a Melch. Hittorpio inter ſcriptores hujus argumen-

(*a*) Viſchii hæc verba pag. 302.

(*b*) Adde Acta Sanctor. T. 2. April. p. 476. ſeq.

menti pag. 225. & XIII. capitibus locupletiorem inter Alcuini opera p. 1007. *Geſta Epiſcoporum Leodienſium* (*a*) primorum XXVII. a B. Materno ad B. Remaclum, edita a Chapeavillo in geſtis Pontificum Tungrenſium, Trajectenſium & Leodienſium Tom. 1. pag. 1. 98. Leodii 1612. 4. *Vitam S. Urſmari* Epiſcopi & Abbatis in Belgio An. 713. defuncti, ſcriptam verſibus hexametris leoninis, libris VI. MStam Gemblaci, negat ſe voluiſſe edere Henſchenius Tom. 1. Act. Sanctor. April. 18. n. 558. quod nihil hiſtorici contineat, quod non in vita ejuſdem Urſmari, quam *Anſo* Abbas proſa ſcripſit, ſuccinctius legatur. Specimina tamen quædam dare non intermiſit. Libros ipſos Harigeri vulgatos ab Ægidio Waulde inter alia monaſterii Laubienſis monumenta, notavit Caveus. Titulus libri eſt: la vie & miracles de S. Urſmer & des ſept autres Saints, avec la Chronique de Lobbes, recueillie par Gilles Waulde. a Mons 1628. 4. *Epiſtolam ad Hugonem* edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. p. 112. 118. Pariſ. 1717. fol. In hac Epiſtola ſubtiliter Harigerus adverſus *Dionyſii* Exigui calculum annorum Chriſti diſputat, Hugoni viciſſim ſeptem quæſtiones enucleandas proponit. Non video cauſam cur hanc Epiſtolam integram non eſſe cum Edmundo Martene exiſtimem, qui pag. 117. etiam initium Epiſtolæ *Hugonis* ad Harigerum e MS. Codice publicavit. *Dialogus cum Adelboldo*, quem MS. Gemblaci ſervari monuit Miræus ad Sigeberti c. 137. necdum quod ſciam ab quoquam in lucem datus eſt. Liber *de corpore & ſanguine Domini* non Rabberto (Paſchaſio) oppoſitus eſt quem laudat & ſequitur, ſed *Ratherio* (*b*) monacho Lobienſi ac deinde Veronenſi Epiſcopo, cujus librum de eodem argumento memorat Sigebertus c. 127. diverſum ut puto ab ejus Epiſtola ad Patricium, quam edidit Dacherius T. 12. ſpicileg. pag. 37. (edit. novæ Tom. 1. pag. 375.) Harigeri librum primus, ſed ſine auctoris nomine vulgavit Cellotius ad hiſtoriæ Gotheſchalci calcem Pariſ. 1655. fol. Primus Harigeri eſſe obſervavit Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 211. (editionis novæ pag. 496. ſeq.) & in præf. ad Sec. IV. Benedictin. §. II. & III. *Vita S. Landoaldi* Arphipresbyteri Sec. VII. quam ſub *Notgeri* Epiſcopi Leodienſis nomine dedit Surius 19. Mart. cui ipſius etiam Nodgeri teſtimonio vindicat eam Voſſius pag. 353. de Hiſt. Lat. Eandem Henſchenius Tom. 3. Martii p. 35. 42. cum notis exhibet ſcriptam juſſu Nodgeri ab Harigero. Denique Harigero etiam aſſerit Mabillonius Sec. III. Act. Sanctor. Benedicti pag. 14. *Vitam S. Berlendis*, virginis circa Annum 700. in Brabantia, quam ſine auctoris nomine dederat Bollandus Tomo primo Febr. 3. p. 378. Quæ in Catalogo librorum Bibl. Leidenſis An. 1674. 4. edito per Fridericum Spanhemium inter MSta legati Scaligerani pag. 393. num. 31. memoratur *Ratio Abaci ſecundum Heringerum*, eam in Catalogo ejuſdem Bibliothecæ quem longe locupletiorem deinde An. 1716. fol. dedit Caſimirus Oudinus, non invenio ſed pag. 339. *Adolardi* Philoſophorum aſſeclæ ultimi, *Doctrinam* ſive *Regulas abaci*. * Huic authori reipſa adſcribi librum *de ratione Abaci* probat teſtimonium Alberici in chronico, qui hunc librum tribuit Harigero ad an. 990. *Herigeri habentur Regulæ numerorum ſuper abacum Gerberti* Remenſis archiepiſcopi, dein Ravennatenſis, tum Romani Pontificis Silveſtri II. nomine.

Hiſtoria rei litterariæ Gallicanæ multa ſcitu digna de ſcriptore hoc tradit. Principio quidem Liber *de corpore & ſanguine Domini* ſcriptus omnino eſt adverſus Paſchaſium Hadbertum; ita enim Si-

(*a*) Apud Trithemium male excuſum, *Lobienſium*.

(*b*) Vide Oudinum Tom. 2. pag. 486. quam de Radberto non dubitat Mabillonius præf. ad Sec. IV. Benedictin. §. 2. ſeq.

Sigebertus rotundis verbis adfirmat. Inſuper Liber ſub hoc nomine a Cellotio editus diverſus omnino eſt ab hoc ipſo opere ab Harigero confecto; nam iidem auctores Hiſtoriæ litterariæ Gallicanæ Tom. VI. pag. 587. &c. non exigui momenti rationibus evicerunt Cellotianum opus ſincerum eſſe Silveſtri Papæ II. fœtum. Ex quo fit ut Harigeri liber *de corpore & ſanguine Domini* nondum lucem aſpexerit. Vide eamdem Hiſtoriam litterariam Tom. VII. pag. 201. ubi & quædam ejus poetica in honorem Sanctorum & ſanctæ virginis indicantur.

Haringus Siſridi Sinnama, JCtus Colonienſis, clarus circa Annum 1493. de quo Trithemius cap. 915. de S. E. ubi laudat ejus Commentarios *in univerſos libros Juris Civilis Romani*, & *in quinque libros Decretalium*, nec non *in uſus Feudorum*, & *de pace Conſtantiæ*.

Hariulphus ex Monacho Centulenſi S. Richarii, Abbas S. Petri Aldenburgenſis non procul Brugis in Flandria Ord. Bened. ab Anno 1104. ad 1142. ſcriptor *Chronici Centulenſis* Cœnobii libris IV. ab medio ſæculo ſexto ad Annum 1088. editi a Dacherio Tom. IV. pag. 419. (editionis novæ Tom. 2. pag. 291. 356. ubi longe integrius & emendatius exhibetur beneficio Urſini Durant, ex MSto Centulenſi) Verſus quibus opus clauditur ediderat Mabillonius Tom. 1. Analect. pag. 431. (editionis novæ p. 378.) Libro tertio pag. 310. notabilis eſt Catalogus Voluminum 256. MStorum inter divitias clauſtrales hujus Cœnobii aſſervatorum. Ut *Vitam S. Richarii* Abbatis libro primo, ita libro ſecundo *S. Anghilberti* Abbatis ſeptimi, præter alias perſequitur, quam ex hoc Chronico offert etiam Mabillonius Sec. IV. Bened. p. 91. & de *Richarii Miraculis* Sec. V. p. 585. de quibus vide lib. 3. c. 18. & lib. 4. c. 9. De *Madelgiſilo* Confeſſore differit Hariulfus lib. 3. cap. 29. ſed hujus vitam peculiari libro ſcripſit, quem *Gervino*, ſedis Ambianicæ Epiſcopo dicavit. Hanc ex Mabillonii editione Sec. IV. Benedictin. parte 2. pag. 537. repetit Papebrochius additis notis Tom. 7. Maji 30. pag. 265. 269. *Gervini* Abbatis vitam perſequitur Hariulfus lib. IV. cap. 18. ſeq. ubi itidem c. 32. notandus Catalogus MSS. Voluminum XXXVI. quæ Cœnobio contulit. Huic Gervino An. 1071. defuncto ſucceſſit Gervinus Abbas, ſecundus hujus nominis, de quo lib. IV. cap. 34. ſeq. ubi & epitaphium ejus cap. 36. defuncti An. 1074. Sed ſcripſit etiam *Vitam S. Arnulfi* Sveſſionenſium Epiſcopi An. 1087. extincti ad *Lambertum* Epiſcopum Tornacenſem, MS. in monaſterio Urſicampi Ord. Ciſterc. in Gallia, diœceſis Noviomenſis. Appendicem de miraculis S. Arnulfi addidit *Liſiardus*, Epiſcopus & ipſe ab Anno 1108. Sveſſionenſis: Inde vitam quoque ſub falſo Liſiardi nomine, & malo more interpolatam vulgavit Surius 14. Auguſt. omiſſa triplici præfatione, quam poſt Voſſium vidiſſe ſe in MS. Urſicampenſi & altero S. Germani de pratis vidiſſe ſe teſtatur Oudinus Tom. 2. pag. 926. Integram & ſinceram edidit Mabillonius Sec. VI. Benedictin. parte 2. pag. 522. Apud Sanderum in Catalogo MSS. Belgii p. 235. memorari videas *Hariulfum Abbatem Altenburgenſem de miraculis S. Petri Apoſtoli in Aldenbrock*. Hunc a noſtro minime diverſum eſſe, unumque Hariulfum a Cangio in tres diſtrahi non dubito.

Gvilelmus Harſiccus, ſupra *Gvilelmus*, p. 149.

Hartmannus Chronici ſcriptor quod Norimbergenſe ſolet appellari, eſt *Hartmannus Schedelius*, Nurimbergenſis, artium ac utriuſque Medicinæ Doctor (*a*) cujus *Chronicon Mundi* ſive *Chronicon Chronicorum* ex Bergomenſi aliiſque ab Orbe condito uſque ad A. 1492. dige-

ge-

(*a*) Joan. Petri Ludevvig ſcriptores Bambergenſ. pag. 553. Eſſais de litterature An. 1702. T. 1. pag. 119. ſeq. Supra in *Doeringio* T. 2. p. 43.

geſtum prodiit Norimbergæ 1493. fol. cum iconibus ligno inciſis: & Auguſtæ 1497. fol. etiam Germanice Norimb. 1493. apud Anton. Kobergerum & Auguſtæ Vindel. 1496. typis Johann. Schœnſpergeri. Ex hoc Chronico petitus *Commentariolus de Sarmatia* qui exſtat in Joan. Piſtorii ſcriptoribus rerum Polonicarum parte 1. pag. 163. 154. *Conſilium de peſte* & alia Medicinalia Simlerus memorat.

Hartmannus Monachus S. Galli, quem tempore Grimaldi Abbatis & Harmoti h. e. circa Annum 850. claruiſſe teſtatur Eckerhardus in vita Notkeri cap. 15. (*a*) *conſilio magnum, qui litaniam*, Sanctus humili prece, *texuit, & melodiam fecerat*. Litaniam illam inter alios Hartmanni ſacros Hymnos edidit Caniſius Tom. V. Antiqu. Lect. parte 2. (editionis novæ Tom. 2. parte 3. pag. 192.) recuſos inde in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. Tom. 27. pag. 509. ſeq. Confer quæ ex MS. Biblioth. Helmſtadienſis proferuntur a Polycarpo Leyſero in hiſtoria poetarum medii ævi pag. 263. Ab illo Hartmanno Eckhardus ibidem diſtinguit *Hartmannum* juniorem, *cujus*, inquit, *& Waltmanni melodiæ, ipſi quales fuerint, non celant: opera enim illorum multa per Eccleſiam clara exſtant*.

Hartmannus tertius junior, qui *vitam Wiboradæ* Virginis & An. 925. Martyris pertexuit, affectam relictam ab *Eccardo* ſive *Eckerardo*, defuncto An. 978. Exſtat in Mabillonii Actis Sanctorum Ord. Bened. Tom. V. p. 42. & cum notis Henſchenii in Actis Sanctorum 2. Maji T. 1. p. 284. 29. ubi etiam Wiboradæ epitaphium.

Ab his omnibus diverſus *Hartmannus Miles*, cujus Annales memorat Voſſius ex Joannis Stumpfii commentariis rerum Helveticarum.

Hartmotus ſive *Hartmudus*, *Hartmuate*, *Hartmuotus*, *Hartmutus*, *Hartmundus* Rabani Mauri diſcipulus, Monachus S. Galli, Ord. Bened. circa Annum 841. vicarius ſive ut Eckerardo in Notkeri vita cap. 15. vocatur, *Conabbas* Abbatis Grimoaldi, eoque A. 872. defuncto Abbas, inde & admininiſtratione Abbatiæ Bernardo ſucceſſori conceſſa extinctus ipſe An. 883. ad quem *Otfridus* Weiſſenburgenſis Monachus Epiſtolas plures ſcripſit, atque eidem & Werimberto, ejuſdem Cœnobii S. Galli Monacho dicavit carmen Theotiſcum quod exſtat apud Lambecium T. 2. p. 441. 448. qui de eodem Hartmuto videndus pag. 449. ſeq. Hunc Trithemius de illuſtribus Scriptor. Germaniæ cap. 22. Græcæ, Latinæ, Hebraicæ & Arabicæ linguæ peritum celebrat, aitque Commentariis illuſtraſſe aliquot libros Biblicos, & tam metro quam proſa ſcripſiſſe: Epiſtolas, ſermones, Cantus, Hymnos, & varios tractatus Theologici argumenti. Nihil tamen eorum oculis ſe uſurpaſſe profitetur. Catalogi duo librorum, non quos ipſe ſcripſit, ſed quos Bibliothecæ S. Galli intulit, leguntur apud *Ratpertum* cap. IX. & X. de origine Monaſterii S. Galli, in Goldaſti Tomo 1. Alemannicor. pag. 8. & 9. Ex illis libris, Codex Latinus Epiſtolarum Pauli nec non Catholicarum & Apocalypſeos ſervatur in Bibliotheca illuſtris Raymundi de Kraft, Conſulis Ulmenſis, adſcriptum ut Clariſſimo Shelhornio (*b*) videtur, ipſius Hartmoti manu habens hocce tetraſtichon:

Iſte liber Pauli retinet documenta ſereni
Hartmotus *Gallo quem contulit Abbabeato*.
Si quis & hunc ſancti ſumit de culmine Galli,
Hunc Gallus Paulusque ſimul dent peſtibus amplis.

Philippus Harvengus de Eleemoſyna, Anſelmi Laudunenſis qui A. 1117. obiit, diſcipulus, poſtea ab Anno 1162. Abbas Cœnobii Bonæ Spei in Hannonia Ord. Præmonſtrat. Hujus opera jun-

(*a*) Caniſ. Tom. 3. edit. Baſnagianæ parte 2. pag. 562. Adde Tom. 3. parte 3. p. 187.

(*b*) Johannes Georgius Schelhorn amœnitatt. litterar. T. 3. pag. 8.

junctim edidit Nicolaus Chamart, Abbas ejuſdem Cœnobii, Duaci 1621. fol. Ea perſtrinxi ſupra Tom. 2. pag. 89. recenſentur etiam a Svveertio, Valerio Andrea, Miræo, Caveo & diligentius ab Oudino Tom. 2. pag. 1445. ſeq. In Epiſtolis XXI. quæ inter illa ducunt familiam, Harvengus interdum tanquam πολυπράγμονα objurgat *S. Bernardum*, ut Epiſtola X. cujus tamen defuncti memoriam carmine epitaphio celebravit, quod ad calcem ſcriptorum Harvengi proſariorum legitur, inter alia carmina quæ ſcripſit in *Ivonem* Carnotenſem, *Anſelmum* Cantuar. *Petrum Abælardum* & *Gvilelmum de Conchis*. Epiſtola qua *Alexandro III.* A. 1181. Pontificatum max. gratulatur, edita eſt a Dacherio Tom. 2. ſpicileg. p. 453. (editionis novæ Tom. 3. p. 527.) *Vitam S. Amandi* Epiſcopi Trajectenſis cum Epiſtola ad *Hugonem*, & altera ad *Joannem* Abbates Elnonenſes exhibet Bollandus Act. Sanctor. Tom. 1. Februar. 6. pag. 857. 872. qui Duacenſem editionem cum duobus MStis contulit addiditque notas. Similiter *translationem S. Cyrici & Julittæ ad Elnonenſe S. Amandi monaſterium* Papebrochius ad 16. Jul. T. 3. pag. 34. 36. Sic *Vitam S. Odæ* Virginis Tom. 2. April. 20. pag. 773. 780. Idem Bollandus 21. Jan. T. 2. pag. 350. teſtatur ſe carmen elegiacum *de martyrio & laudibus S. Agnetis*, quod inter Harvengi opera p. exſtat 796. & *Hildeberto* Cenomanenſi ab aliis tribuitur, cum vetuſto optimæ notæ Codice contuliſſe: & *de Actis Paſſionis S. Salvii Epiſcopi* Henſchenius Tom. 5. Junii 26. pag. 196.: *Hæc Rosvveidus contulit cum MS. Codice S. Foillani, Ord. Præmonſtr. in Hannonia, & alio MS. Prioratus Benedictinorum S. Salvii, in quo diverſus præponitur* prologus, *& nonnulla potiſſimum numero VIII. ex prioribus Actis inſeruntur*. Epitaphium Ivoni Carnotenſi poſitum exhibet etiam T. V. Maji 20. p. 248.*

Haſmenius Monachus *de abbreviatione Hiſtoriarum* MS. Cantabrigiæ in Biblioth. domus S. Petri, ut Voſſius jam notavit.

Thomas Ebendorfer de *Haſſelbach*, Theologiæ Profeſſor in Academia Viennenſi a multis annis celebris, diem obiit An. 1464. De eo paſſim meminit cum laude Joſephus Reichenau S. J. in conſpectu hiſtoriæ Univerſitatis Viennenſis, edito Viennæ 1722. 8. teſtatus pag. 188. ſibi ad manus eſſe *Orationem* quam Viennæ in Comitiis An. 1460. habuit præſente Friderico Imperatore. Ejus *Chronicon Auſtriacum* libris V. ab Origine Gentis deductum uſque ad Annum 1463. quo olim uſus Joannes Cuſpinianus, nuper vulgavit V. C. Hieronymus Petzius Tom. 2. ſcriptorum Auſtriacorum pag. 682. omiſſis tamen propter fabularum frequentiam libro primo & magna parte ſecundi: teſtatuſque majorem fidem mereri quæ ab Anno 1014. Haſſelbachius tradidit. Hic eſt quem Trithemius cap. 705. & Sixtus Senenſis lib. 3. Biblioth. Sanctæ pag. 215. & lib. 4. pag. 386. ajunt ſpatio annorum unius & viginti, cum nondum perveniſſet ad finem primi capitis Eſaiæ, quem continuo enarraverat, demum reliquiſſe enarrationis ſuæ *in primum Eſaiæ caput libros XXIV.* Primus ante illos hoc tradiderat Æneas Sylvius poſtea Pius II. qui Epiſt. 165. Viennæ deſcribens ſtatum, qualis fuit circa Annum 1453. *eſt & illic*, inquit, *hodie Thomas Haſſelbach, non incelebratus Theologus: quem ſcribere hiſtorias non inutiles ajunt, cujus ego doctrinam laudarem, niſi duos & viginti annos Eſaiæ primum capitulum legiſſet, neque adhuc ad calcem veniſſet*. Præter rem tamen hoc ab Ænea atque deinde ab aliis traditum eſſe contendit Sebaſtianus Mittendorfer in hiſtoria Academiæ Viennenſis. *Sermones Dominicales ſuper Epiſtolas* excuſi in fol. ſine loci notatione An. 1488. *Sermones de Confeſſione & de Sanctis* MSti Auguſtæ Vindel. Tractatus *de ſeptem vitiis capitalibus* MS. in monaſterio Cremifanenſi Ord. Bened. in Auſtria, teſte laudato Pezio. Præterea Trithemius cap.

705. laudat ejus commentarios *in IV. libros Sententiarum*, & tractatum de *decem præceptis*, aliumque *de quinque ſenſibus hominis*. * Viri hujus Germani ſermones diligentius diſtinguendi ſunt, ſermones nempe *de tempore*, qui ex Evangelio deſumpti, neque huc uſque prodierunt; ſermones etiam de *Sanctis*, & ſermones Dominicales ſuper epiſtolas. Ita Lambacherus in notis ad Bibliothecam antiquam Vindobonenſem civicam tom. 1. pag. 253.

Henricus de Haſſia, infra *Henricus*.

Hatto ſive *Haddo*, *Hetto*, *Ahyto*, *Haydo*, *Haitho*, *Otto*, ex Augienſis Cœnobii Abbate Epiſcopus A. 806. Baſileenſis, a Carolo M. A. 811. cum Hugone (*a*) Turonenſi & Ajone Aovileo miſſus ad Nicephorum Imp. Græcorum de pace & limitibus Imperii conſtituendis. Sed *Hodœporicum* quo iter illud ſuum deſcripſit, hodie nuſquam exſtat. Senex ad Augienſe Cœnobium reverſus obiit An. 836. (*b*) *Viſiones S. Wettini*, Monachi Augienſis prodiere cum Viſionibus *Hildegardis* de quibus infra, & in Mabillonii Sec. IV. Benedictin. pag. 263. *Capitulare* ad Presbyteros Diœceſeos Baſileenſis circa Annum 827. promulgatum, capitulis XXV. publicavit Dacherius Tom. 6. ſpicileg. pag. 961. (editionis novæ Tom. 1. pag. 584. 586.) unde in Conciliorum tomis repetitum a Labbeo, Harduino, Coleto.

Haubertus Hiſpalenſis ſcriptor fictitius, qui venditat ſe monachum Benedictinum Cœnobii Dumienſis, aitque, ſe *Chronicon* in monaſterio ſuo abſolviſſe A. C. 919. ætatis ſuæ undeoctogeſimo. Chronicon illud edidit & prolixis notis illuſtravit Gregorius Argaizius, Benedictinus Madrit. 1667. fol. pars prior Chronici a creatione Mundi uſque ad Gratiam: pars poſterior a Virginis partu uſque ad Annum Chriſti 919. cum additione neſcio cujus *Walamboſi Merii*. Merum eſſe commentum hoc opus, ſicut etiam Pſeudo Dextri & Pſeudo Liberati ſcripta, quæ Argaizius ſubjunxit, liquido demonſtratum dedit Nicolaus Antonius lib. VI. Biblioth. veteris Hiſpanæ cap. 22. pag. 400. ſq.

Hayminus, ſupra *Haiminus*.

Haymo, ſupra *Haimo*.

Hayto ſupra *Aithonus*, Tom. 1. p. 34. ſeq. De eodem Joannes le Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi pag. 306. ſeq. & 588. & de Rege Armenio hujus nominis, cujus propinquum ſcriptor Hayto ſe profitetur, id. pag. 586.

Heada, infra *Hedda*.

Hebernus ſive *Herbernus* ex Abbate majoris Monaſterii S. Martini Turonenſis Archiepiſcopus ab Anno 887. ad 917. Vide Sammarthanos Tom. 1. pag. 749. ſeq. Scripſit *miracula B. Martini* poſt translationem ejus corporis (*c*) ab Autiſſiodorenſibus ad Turonenſes An. 887. facta edidit Baluzius Tom. 7. Miſcel. pag. 169. 195. Suppoſitum eſſe ſcriptum probat auctor diſſertationis inſertæ memoriis litterariis Trevoltinis A. 1716. p. 1145. ubi etiam notatur in Baluzii editione deeſſe dedicationem ad Comitem Ingelgerum, quæ fortaſſe exſtat in aliis Codicibus MSS. ut in illo quem memorat Sanderus parte 2. pag. 217.

Hebrethmus Monachus Cluniacenſis ſcripſit An. 1084. *Acta translationis S. Indaletii Epiſcopi* quæ exſtant in Actis Sanctor. Tom. 3. April. 30. p. 717. 731.

Hector Boethius ſive *Boeis*, genere Scotus, (*d*) Pariſiis amicum coluit Eraſmum atque inde Anno 1497. ad ornandam Academiam Aberdonienſem, in Scotia recens conditam a Gvilelmo Elphiſtono, Epiſcopo Aberdonienſi, vocatus, permultos annos cum magna laude eloquentiæ & ingenii illi præfuit.

Vi-

(*a*) In annalibus Pithœanis inter XII. ſcriptores pag. 22. & apud Anon. Mellicenſem c. 43. hic vocatur Bugo.

(*b*) Miræus, Caveus & alii ex Hermanno Contracto.

(*c*) Feſtum exceptionis reliquiarum, ſive reverſionis celebratur 13. Decembr.

(*d*) Labbeus de S. E. Tom. 1. pag. 418.

Vide Georgium Mackenzie de utriſque copioſe tradentem in vitis illuſtrium Scotorum, vulgatis Anglice Edinburg. 1711. fol. tomo ſecundo: ac de Hectore quidem pag. 376. ſeq. Scripſit *Vitas Epiſcoporum Murthlacenſium & Aberdonenſium*, editas Pariſ. 1522. 4. & *Hiſtoriæ Scoticæ* libros XVII. a prima gentis origine uſque ad obitum Jacobi I. cum præmiſſa *deſcriptione* brevi *Scotiæ*. ibid. 1526. fol. Hi deinde recuſi diu poſt auctoris obitum, addito libro XVIII. & undevigeſimo affecto Pariſ. 1574. fol. cum ſubjuncta continuatione Joan. Ferrerii, Pedemontani uſque ad extrema Jacobi III. Ex Latino Hiſtoria Boethii translata in linguam Scoticam eſt a Joanne Bellendo, Edinburg. 1536. & contractior Anglice, interprete Willelmo Harriſon, continuataque ab auctore non uno uſque ad Annum 1586. & ab Anno 1571. per Franciſcum Thynne, Lond. 1587. fol. edente inter alios Britannicos Hiſtoricos, Raphaele Holinshead. De fide quam in narratione Boethii, conſtat a multis (*a*) deſiderari, videndus Wilhelmus Nicolſonus in Bibliotheca hiſtoricorum Scotiæ pag. 104. ſeq. & Mackenzius Tom. 2. pag. 447. ſeq. qui *deſcriptionem Scotiæ* Boethianam quoque exhibet Anglice p. 384. ſq. Præterea Baleus XIV. 61. celebrat Boethii *Catalogum Scotiæ Regum*, librum *de navigationibus*, *Sermones* & *Lecturas*, *Orationes* atque *Epiſtolas*, quas eloquentiſſimas appellat.

Hectus aliis *Hetti* vel *Hetto* ex Abbate Epternacenſi Archiepiſcopus ad Annum 814. ad 850. Trevirenſis & Anno 817. Legatus Ludovici Pii Imp. cui etiam An. 840. excedenti ex hac vita præſens adfuit. Ejus *Epiſtola ad Frotarium*, Tullenſem Epiſcopum, tempore legationis data, exſtat in Sirmondi Epiſtola ad Conſtantinum Caetanum de duobus Amalariis Tom. IV. Opp. Sirmondi pag. 644. Ex alia Epiſtola ad eundem Frotarium, de regula Canonicorum obſervanda, & de Monaſticis habitationibus inſtaurandis, pars apud Sirmondum notis ad Concilia Galliæ Tom. 2. pag. 684. Regula Canonicorum quæ reſpicitur, data eſt in Concilio Aquiſgranenſi An. 816. atque exſtat apud Sirmondum Tom. 2. pag. 435. ſeq. Confer Labbei Concilia Tom. 7. pag. 1865. Carolum le Cointe Tom. 7. p. 434.

Gvilelmus Heda, ſupra in *Gvilelmo* p. 149.

Hedda ſive *Heada*, Epiſcopus in Anglia per triginta amplius annos Wintonienſis, laudatus Bedæ V. 18. Hiſt. Eccleſ. Anglor. & Gvilelmo Malmesburienſi lib. 2. de Pontificibus Anglor. pag. 241. qui teſtatur ſelegiſſe *ejus formales Epiſtolas non nimis indocte compoſitas*, & *Aldelmi* (Epiſcopi deinde Shirburnenſis) *ad eum ſcripta, maximam vim eloquentiæ & ſcientiæ redolentia*. Vide Lelandum cap. 69. Baleum I. 86. Pitſeum pag. 115. qui obitum ejus refert ad Annum 704.

Heddius, *Heddi*, *Eddi*, cognomento *Stephanus*, de quo Beda IV. 2. Hiſt. *Primus, excepto Jacobo, cantandi Magiſter Nordanhumbrorum Eccleſiis Eddi, cognomento Stephanus fuit invitatus* (ſub annum (*b*) 665.) *de Cantia a reverendiſſimo Viro, Wilfrido*. Hujus *Wilfridi* Eboracenſis, atque inde Haguſtaldenſis Epiſcopi An. 709. defuncti Vitam ſcripſit ad Accam Epiſcopum & Tetbertum Abbatem, editam a Mabillonio atque integriorem a Thoma Galeo, ut dixi ſupra in *Eddio* Tom. 2. pag. 80. Idem *Vitam Eatæ* & *Tumberti* conſignaſſe traditur a Baleo centur. I. cap. 92. Pitſeo p. 122. Voſſio aliiſque.

Gvilelmus Heddius, ſupra *Eddius*, T. 2. p. 80.

Hedericus ſupra pag. 180. *Hedericus*. *Joan-*

(*a*) Clariſſimo Schurzfleiſchio diſſ. de Druidibus: *ſcriptor haud inſcitus, ſed perquam fabuloſus*. Adde Voſſium de Hiſt. Lat. pag. 688. Novam Bibliothecam Hallenſem, editam Germanice XVI. pag. 491. ſeq. Acta Erud. 1717. p. 107. &c.

(*b*) Heddius ipſe in vita Wilfridi cap. 14. adde Oudin. Tom. 1. pag. 1673.

Joannes de Hees ſive de *Heſe*, Presbyter Trajectenſis, *iter* ſuum Hieroſolymis *in Indiam*, *Arabiam*, *Æthiopiam* Anno 1389. (*a*) ſuſceptum deſcripſit *libris duobus* de mirabilibus Indiæ. Prodiit ejus *Itinerarius* Daventriæ (*b*) 1490. tum Pariſ. 4. (*c*) & Antvv. 1565. 8. Memorat & Voſſius editionem ſine loco & anno, cum litteris Soldani ad Pium II. Papam, hujuſque reſponſo: & Joannis Presbyteri Imperatoris Æthiopici Epiſtola, ac quibuſdam aliis. Multa fidem exſuperantia ex ævi illius credulitate ab hoc ſcriptore narrari notavit Valerius Andreas pag. 514.

De *Hegeſippo*, Græco ſæculi ſecundi ſcriptore dixi Biblioth. Græcæ lib. V. c. 1. pag. 189. qui ut eſt in Martyrologio Rom. 7. April. legas, *Eccleſiaſticorum actuum a paſſione Domini uſque ad ſuam ætatem* (libris V.) *ſermone ſimplici* (Græco) *texuit hiſtoriam*, *ut quorum vitam ſectabatur*, *dicendi quoque exprimeret characterem*. Sed exſtant quoque Latine ſcripti *Hegeſippi de Bello Judaico*, *& excidio Urbis Hieroſolymitanæ libri V.* quibus cum ſuperiori opere neque quoad argumentum, neque quoad linguam, neque quoad auctorem quicquam eſt commune: Nam hi de bello Judaico libri liberiorem (*d*) librorum ſeptem *Flavii Joſephi* Ἰουδαϊκῆς ἱστορίας περὶ ἁλώσεως verſionem continent, & nomen ipſum Hegeſippi ex Joſippi (*e*) ſive Joſephi corruptum nomine, potius auctorem librorum qui Latine verſi exhibentur, quam interpretem & auctorem verſionis deſignat. Interpretem eſſe non qui poſt Antiochiam Perſis A. C. 968. ereptam vixerit, (*f*) ſed vel *Ambroſium* Mediolanenſem, qui ætate adoleſcentiori aut in exordiis præſulatus ſui, opus hoc lnſerit (*g*): vel aliquem Theodoſii temporibus alium non infacundum ſcriptorem, pulchre eſt a Gronovio demonſtratum, qui multa etiam ſimilia in Hegeſippi libris cum phraſi Ambroſii annotavit cap. 1. & 21. monobibli Obſervationum Eccleſiaſticarum. Quanquam igitur Benedictini in luculenta ſua Ambroſianorum operum editione Hegeſippum profitentur ſe omiſiſſe, quod in eo nihil ſe Ambroſiani ſtyli atque ingenii ſimile cernere ſibi viderentur, tamen Ambroſii nomen præferunt veteres editiones: ut Pariſienſis 1511. fol. *Hegeſippus ab Ambroſio verſus cum tabellis congruentiarum cum Joſephi libris & geſtis Maccabæorum*: & Mediolanenſis 1513. fol. Colon. 1526. fol. Ambroſio tribuit etiam MS. gloſſarium Scriverianum quod Gronovius inſpexit. Etiam Joannes Mabillonius in Codice antiquiſſimo Mediolanenſi libros hos Ambroſio adſcriptos reperiſſe ſe teſtatur Tom. 1. muſei Italici pag. 14. Et Carolus Daubuſius lib. 1. de teſtimonio Joſephi de Chriſto pag. 16. notat in Codice Cantabrigienſi ad extremum libri primi exſtare hæc verba: *Beatiſſimi Ambroſii translatio ex Joſepho, liber primus explicit*. Et in Catalogo MSS. Monaſterii Cremiſanenſis Ord. S. Benedicti in Auſtria memoratur num. 58. *tractatus Ambroſii Epiſcopi de hiſtoria Joſephi captivi translati ab ipſo ex Græco in Latinum*. Prodiit Hegeſippus poſt veteres tres, quas ſupra memoravi editiones, recenſitus a Renato Laurentio de la Barre, qui cum MS. contu-

(*a*) Perperam 1489. in Svveertii Athenis Belg. pag. 438.

(*b*) Oudin. Tom. 3. p. 1240.

(*c*) Hæc Pariſienſis editio ſervatur in Biblioth. Leidenſi.

(*d*) Sic ut varia ex ſuo ingenio addiderit: adde Scaligerum ad Euſeb. p. 153.

(*e*) Joan. Frid. Gronovius in monobiblo Obſervatt. Eccleſ. cap. 1. Iſaacus Voſſius de LXX. Interpretibus pag. 127. Caveus ad Annum 374. adde lib. IV. Biblioth. Græc. c. 6. §. 2.

(*f*) Sexcentis & fortaſſe amplius annis Ambroſio juniorem facit 3. de Hiſt. Lat. pag. 706. & de Hiſt. Græcis pag. 230. & Oudinus Tom. 2. p. 1020. ſeq. Sed locum Hegeſippi de Antiochia III. 5. rectius ad Joviani Imp. tempora refert Gronovius in monobiblo Obſerv. Eccleſ. cap. 21. Vide ſis etiam quæ notat Tillemontius T. 1. memoriar. Hiſt. Eccleſ. ad Vitam S. Petri Apoſtoli, nota 49. Verba Ammiani Marcellini tranſcripta ab Hegeſippo notavit Valeſius ad XXIII. 5. Vide p. 108. edit. primæ.

(*g*) Ita idem Gronovius cap. 1. p. 6.

tulit, & ſcholiis illuſtravit in hiſtoria Chriſtiana veterum Patrum, Pariſ. 1583. fol. pag. 123. Deinde ex recenſione Cornelii Gvaltheri, Gaudenſis, Colon. 1575. 1580. 8. Denique in Bibliothecis Patrum, Barrium ſecutis, Pariſ. Tom. VIII. Colon. Tom. IV. & Lugd. Tom. V. Etiam Italicam Hegeſippi verſionem exſtare, illuſtris Scipio Maffejus (*a*) ex Joanne Baptiſta Donio annotavit.

Hegeſippi junioris, *Egeſippi*, *Eugeſippi*, qui circa Annum 1040. ſcripſit, libellus *de diſtantiis locorum terræ ſanctæ* editus ex Codice Caroli Moroni a Bartoldo Nihuſio in Leonis Allatii συμμίκτοις, p. 104. 120. Amſt. 1653. 8.

Petrus von der Heiden, ſive *a Thymo*, Brabantus, Canonicus Bruxellenſis, defunctus An. C. 1473. ætatis 80. auctor inediti adhuc operis Hiſtorici de Brabantia, tomis tribus: in quo & *laudes Brabantiæ* perſecutus docere inſtituit quod eſt *Beata*, *Regalis*, *Antiqua*, *Bona*, *Audax*, *Nobilis*, *Charitativa*, *Juſta* & *Abundans*. Deinde tractat *genealogiam* & *res Ducum Brabantiæ*, denique *Martyrologium & Vitas Sanctorum* illius regionis deſcribit. Vide Voſſium de Hiſt. Lat. pag. 544. 808. atque Oudinum T. 3. pag. 2634. Valerium Andream pag. 764. Svveertium p. 637.

Heidenricus Hallenſis in Saxonia Præpoſitus circa Annum 1137. ſcripſit librum *de cura Paſtorali*. Hæc Cangius ex Poſſevino.

Heimericus, *Haimericus*, *Aimericus*, *Aymericus*, *Eimericus*, *Eymericus*, *Hemericus*, *Haymericus*, *Emericus*. Vide *Hemericus* & Nic. *Eymericus* T. 2. p. 131.

Heimo, ſupra, *Haimo*.

Joannes Heinsbergius, ex Præpoſito Aquiſgranenſi Epiſcopus Leodienſis ab Anno 1419. ad 1455. quo Epiſcopatum Ludovico Borbonio reſignavit, diemque obiit An. 1456. ſive ut Zantflietus & alii An. 1459. Vide Joan. Chapeavilli geſta Epiſcoporum Leodicenſium Tom. 3. pag. 115. ſeq. & 131. Hic ſtatuta in Synodo An. 1445. celebrata & a deceſſoribus ſuis condita collegit, edita Lovanii 1500. ut a Valerio Andrea pag. 514. jam notatum.

Heiricus Autiſſiodorenſis. Vide ſupra *Ericus*, Tom. 2. p. 106. ſq.

Helenam Conſtantini M. matrem multis celebrans Lelandus libro de Scriptoribus Britannicis cap. 15. teſtatur ſe in Sylveſtri Pontificis vita, D. Helenæ Auguſtæ *Epiſtolas* aliquot docte, argute, eleganter ſcriptas offendiſſe. *Nec mirum*, inquit, *videri debet*, *quod fœmina Britannica per tot annos inter doctiſſimos Romanæ nobilitatis verſata*, *pure & Latine ſcripſerit*. *Nam id temporis lingua Latina vel apud plebem Rom. multo purior*, *quam aliquot ſæculis præteritis apud Magiſtros noſtros*. Neſcio an in illa Sylveſtri Acta Lelandus inciderit, quæ laudat Agobardus libro de imaginibus pag. 292. (T. 14. Biblioth. Patrum Lugd.) nam illa quæ apud Lipomannum Tom. V. & Surium 31. Decembr. exſtant, ex Græco verſa ſunt, & Epiſtolas Helenæ nullas habent. At Baleus quoque Centur. 1. cap. 35. *Epiſtolas* Helenæ *ad Conſtantinum* memorat, earumque hoc apponit initium: *Veritatem ſapientis animus non re*. Ait etiam ſcripſiſſe *Normam recte vivendi*, *Domino ſemper Auguſto filio*. Epiſtolas plures *ad Sylveſtrum Pontificem*, *ad Antonium Abbatem*, *Monita pia* ad Filium. *De Providentia Dei*, *de immortalitate animæ*, *Revelationum librum* & *Carmina quædam Græca*. Hæc licet Gvilelmo Eiſengrenio ad Annum 327. etiam memorata & Pitſeo pag. 81. nec illos tamen nec quenquam mortalium oculis uſurpaſſe exiſtimo. Cæterum de S. Helena videndus Baronius ad Martyrolog. Rom. 18. Auguſti, & de Sylveſtri Actis, dubiæ utique fidei, ad 31. Decembr. & quæ de iiſdem notavi in Bibliotheca Græca Tom. VI. pag. 103. & Tom. IX. pag. 141.

Helgaldus, *Heligaudus*, vitioſe *Helgandus*, *Helgacidus*, Monachus Floriacenſis, Ord. Bened. ſcripſit *Vitam Abbo-*

(*a*) Traduttori Italiani p. 48.

bonis Abbatis Floriacenſis, quem An. 1004. interemptum dixi Tom. 1. pag. 1. Vide quæ ex illa affert Baronius ad Annum 998. num. 2. & 4. ubi vitam Abbonis fideliſſime ſcriptam ab eo laudat. Epitomam *vitæ Roberti* ab Anno 988. ad A. 1016. *Regis Francorum* Hugonis Capeti F. ex alterius Monachi ſcriptis contractam primus edidit inter XI. ſcriptores Petrus Pithœus Francof. 1596. fol. præmiſſo *teſtamento Leodebodi*, *Abbatis S. Aniani* ſub Chlodoveo Rege, Dagoberti Senioris filio. Deinde cum eodem teſtamento pag. 59. ſed ex MS. Codice emendatiorem Andreas du Cheſne T. IV. ſcriptorum de rebus Francor. p. 62. 79. Pariſ. 1641. fol. * Hiſtoriæ Gallicanæ ſcriptores eruditiſſimi adoptare ſe profitentur ſententiam D. de Sainte-Palaye, qui in Diſſertatione ſua legenda in Tomo X. Hiſt. de l' Acad. des Inſcript. invictis rationibus demonſtravit epitomam illam vitæ Roberti Regis excerptum nequaquam eſſe fuſioris alterius vitæ ab altero ſcriptæ. Ipſe enim per ſe Herigerus ſibi propoſuit vitam Roberti Regis per compendium ſcribere. Vide eamdem hiſtoriam literariam pag. 407. *Vita S. Abbonis* Abbatis Floriacenſis ab uno tantummodo Voſſio Helgaldo adſcribitur, reipſa tamen opus eſt Aimoini diſcipuli ejuſdem Abbonis, ut docti illi ſcriptores ſuo loco demonſtrarunt. Denique vita illa Roberti Regis priuſquam a Pithœo ederetur, lucem viderat opera Gaguini Francofurti An. 1577.

Helias, ſupra *Elias* Tom. 2. p. 90.

Helias Hieroſolymitani Patriarchæ Theodoſii An. 869. 870. Syncellus, & inter Papas ſive Patriarchas Hieroſolymitanos An. 881. ipſe Elias III. cujus *Epiſtola Encyclica pro Malaceno Epiſcopo* a Saracenis male habito, vulgata eſt a Mabillonio Tom. 3. Analect. pag. 434. (editionis novæ pag. 428.) Altera *ad Carolum Craſſum & Gallos Epiſcopos* pro Eccleſiis ſuis inſtaurandis, apud Dacherium T. 2. ſpicileg. pag. 373. (editionis novæ T. 3. pag. 363.)

Helias Regnier JCtus Pictavienſis circa Annum 1494. cujus *Caſus* libri *ſexti Decretalium* & *Caſus Clementinarum* laudat Trithemius cap. 939. de S. E.

Helias de Roſiaco Monachus S. Martialis Lemovicenſis, & Henrici III. Angliæ Regis Capellanus circa Annum 1160. cujus nomine Labbeus Tom. 2. Bibl. novæ MSS. pag. 273. edidit continuationem commemorationis Abbatum S. Martialis Lemovicenſis, ſcriptæ ab *Ademaro* Cabanenſi. In illa pag. 274. hæc verba leguntur: *Obiit vigeſimus ſecundus Abbas Petrus, 4. Id. Septembr. anno ab incarnatione Domini* 1164. *in quo anno ſedata eſt tempeſtas inter Henricum probiſſimum Regem Angliæ terræ & filios ſuos, quæ fere per duos annos duraverat. Helias de Roſiaco, Capellanus ſuus, earum rerum ſcriptor, quem de ſuo beneplacito hujus Eccleſiæ Monachum fecit.*

Heligaudus, ſupra *Helgaldus*.

Helinandus, aliis *Helmandus*, (*a*) *Helmundus*, *Elymandus*, Hermanni, Flandri nobilis in Galliam profugi filius, Monachus *frigidi Montis* Ord. Ciſterc. in diœceſi Bellovacenſi, defunctus An. 1227. de quo diligentius Bertrandus Tiſſier in præludiis ad Helinandi Chronicon, Antonius Loiſellus in Epiſtola præmiſſa verſibus Gallicis Helinandi de morte, & in hiſtoria Bellovacenſi Gallice edita Pariſ. 1617. 4. & Oudinus Tom. 3. pag. 19. ſeq. ne dicam de Labbeo, Viſchio, Natali Alexandro, Buſæo in hiſtoria Academiæ Pariſ. Tom. 2. p. 746. & Tom. 3. pag. 65. &c. Multa ſcripſit Helinandus, ſed præcipue opus ingens *Chronicorum*, quo libenter utuntur Vincentius Bellovacenſis in ſpeculo Hiſtoriali, Albericus, Antoninus Florentinus & auctor magni Chronici Belgici, aliique juniores. Etiam verba quæ ex Joannis Tinmouth hiſtoria, tunc inedita, profert Caveus, eadem non modo apud Bellova-

(*a*) Apud Vincentium Bellov. XXIX. 119. ſpec. hiſtor. *Hellebandam* patruum ſuum vocat, Henrici quondam, Remenſis Archiepiſcopi cubicularium.

vacenſem XXIX. 108. ſed & apud Antoninum reperio, ſummæ hiſtor. tit. XVIII. cap. 5. Tom. 3. pag. 57. *Etiam Chronica diligenter ab initio Mundi uſque ad tempus ſuum in maximo quodam Volumine digeſſit. Et hoc quidem opus ita diſſipatum eſt & diſperſum, ut nuſquam totum reperiatur. Fertur enim quod idem Helinandus cuidam familiari ſuo, ſcilicet bonæ memoriæ* Carino *Sylvanectenſi Epiſcopo quoſdam ejuſdem operis quaterniones accommodaverit, ſicque ſive per oblivionem, ſive per negligentiam ſive alia de cauſa penitus amiſerit*. Nimirum de rebus ab Orbe condito, libris XVI. Helinandus tractavit uſque ad Darii Nothi tempora: deinde aliis XVI. libris a Dario uſque ad natum Salvatorem generis humani. Hinc a nato Chriſto uſque ad Annum 635. Quarta pars ſola typis exſcripta eſt quæ deducitur ab A. C. 636. ad Annum 1204. atque exſtat in tomo ſeptimo Bibliothecæ Ciſtercienſis, quam Bertrandus Tiſſier adornavit, pag. 73. ſeq.

Sermones XXVIII. de variis feſtivitatibus & argumentis ibid. p. 206.

De cognitione ſui ipſius id. pag. 306. & apud Vincentium Bellov. XXIX. 109. 217. ſpeculi Hiſtorial. ubi pro *gnotoſolitos*, legendum γνῶθι σεαυτόν.

Planctus Monachi lapſi, ac *de reparatione lapſi*, ſive *Epiſtola de laude vitæ clauſtralis* ad Gvalterum Canonicum Præmonſtratenſem, edita ab eodem Tiſſierio p. 316. & Bellovacenſi XXIX. 108. memorata, ſed & a cap. 134. ad 148. tota fere deſcripta.

De regimine principum, cujus opuſculi meminit Gvilelmus de Nangis ad Annum 1210. Hoc eſt quod *de conſtituendo Rege* apud Vincentium Bellov. XXIX. 121. 133.

Agon ſeu *Martyrium S. Gereonis & ſociorum* ex Thebæis Martyribus A. 286. (*a*) Octobr. laudat idem Vincentius XII. 4.

Epiſtolarum quoque Helinandi Bellarminus aliique meminere, ſed editas non notant.

Denique Vincentius lib. XXIX. cap. 108. teſtatur Helinandum noſtrum ſcripſiſſe Gallice *verſus de morte*, *qui publice leguntur*, editi etiam ab Antonio Loiſello An. 1594.

Helinandus Monachus *de Perſenia* Ord. Ciſterc. in diœceſi Cenomanenſi, a ſuperiore Helinando recte diſtinguitur non a Viſchio ſolum ſed etiam a Tiſſierio, quibus malo aſſentiri quam Oudino, qui eundem eſſe non dubitat, teſtatus ejus ſe *commentarium* prolixum ineditum *in Apocalypſin* bis vidiſſe MS. in Bibliotheca Longi Pontis Ord. Ciſterc. Diœceſis Sveſſionenſis. Huic commentario *gloſſulas in Exodum* addit Viſchius pag. 142.

Heliſabeth Abbatiſſa Schœnaugienſis, ſupra *Eliſabeth* Tom. 2. pag. 92. ſq.

Teleſinus Helius ex Bardorum genere Vates Britannicus circa Annum 540. *dulcia qui didicit ſapientis dogmata Gildæ*, Britannice & Latine ſcripſiſſe traditur *Acta Regis Arthuri*, *Carmina* Latina & Cambrica, *Vaticinia* & neſcio quam *hiſtoriam vaticinalem*. Vide Lelandum cap. 24. Baleum Centur. 1. c. 54. & Pitſeum p. 95.

Helladius, Epiſcopus poſt Auraſium Toletanus, Anno Chriſti 667. (*b*) rebus humanis valedixit. Doctor eximius *Scribere renuit*, teſte Ildefonſo cap. 7. de ſcriptoribus Eccleſ. *quia quod ſcribendum fuit, quotidianæ operationis pagina demonſtravit*. De eo Baronius ad Martyrolog. Rom. Februar. 18. ubi Ildefonſi caput ex codice Vaticano locis aliquot emendatius, & Acta Sanctorum Tom. 3. Febr. p. 79. ſeq.

Helmoldus, aliis *Helmboldus*, *Helemoldus*, *Helinandus*, Presbyter & Rector Parochiæ in Buzu, ſive Boſoavv, (Butzavv) *Boſovienſis* in Wagria, diſcipulus Wicelini Oldenburgenſis & Geroldi primi, Oldenburgo Lubecam tranſlati, Lu-

(*a*) De his ſupra in *Eucherio* Tom. 2. p. 118. ſq.

(*b*) Eutrandus apud Nicolaum Antonium Tomo 2. Bibliothecæ veteris Hiſpanæ pag. 286. num. 668.

Lubecenſis Epiſcopi, & hujus etiam in convertendis ad Chriſtum Venedis ab Anno 1155. comes fidelis, & poſt Geroldum An. 1164. extinctum ipſe adhuc ſuperſtes An. 1170. Vide illuſtris Leibnitii introductionem in Tomum ſecundum Hiſtoricorum Brunſvicenſium num. xlv. Johannis Molleri τοῦ μακαρίτου diatribam Hiſtorico-Criticam de Helmoldo, Lubecæ 1702. 4. Nova Liter. Hamb. 1702. p. 248. Acta Eruditorum 1703. pag. 137. Bibliothecam Hiſtoricam Hamb. Cent. I. pag. 157. ſeq.

Scripſit perſuaſione Geroldi ad Canonicos Eccleſiæ Lubecenſis *Chronicon Slavorum & Venedorum* libris II. a Caroli Magni temporibus & Saxonum per eum converſione ad Annum Chriſti 1170. in quibus non tantum Wagriorum Holſatici, Polaborum Lauenburgici & Obotritorum Meclenburgici tractus incolarum, Pomeranorumque ſuperſtitiones idololatricas, bellorum, cladium ac difficillimæ ad ſacra Chriſtiana converſionis, per clerum diœceſeos Aldenburgicæ, ſive Oldenburgicæ hiſtoriam diligentius perſequitur, ſed etiam Holſatiæ reliquæ res, origines Lubecæ, Saxoniæ inferioris memorabilia & Germaniæ univerſæ Regnique Danici, non inficianda luce perfundit. Prodiit primum cum *Philippi Melanchthonis* præfatione, & ſummariis ſcholiiſque *Sigiſmundi Schorckelii*, (*a*) Numburgenſis Medici, Francofurti 1556. & 1573. 4. Deinde longe emendatior collatis duobus Codicibus MStis a *Reinero Reineccio*, Francofurti 1581. fol. relata a Romanis in Indicem, quod multis aliis item bonis libris contigiſſe viri docti non poſſunt ignorare. Hinc præſtantiſſimam Helmoldi editionem adornavit vir eruditus qui & ſcriptorem hunc ad quatuor manuſcriptos Codices caſtigatum dedit, & *Arnoldi* continuationem integram uſque ad A. 1209. adjunxit atque eruditas notas, idoneumque indicem adjecit *Henricus Bangertus*, Rector Athenæi Lubecenſis, (*b*) Lubecæ 1659. 4. Denique cum magna pars Chronici Helmoldiani ad Ducem Henricum Leonem, ejuſque patrem avumque & liberos pertineat, illuſtris *G. G. Leibnitius* ei quoque locum dare voluit in ſcriptoribus Brunſvicenſibus Tomo 2. pag. 537. ſeq. Hanoveræ 1710. fol. ubi illud collatum cum Chronico Chriſtophori *Corneri* & ſubinde emendatum legitur.

Continuatores Helmoldi ſunt duo, unus *Arnoldus*, Abbas Lubecenſis, qui libris ſex ab Anno 1170. uſque ad Annum 1209. & *Anonymus* Bremenſis, qui uſque ad 1448. illud continuavit. Arnoldi librum primum, ſ. potius prima novem tantum libri primi capita, uſque ad verba: *& ſex camelos, qui eas ſerrent*, addidit in ſua editione Schorckelius. In Reinecciana, libri ſex continuationis Arnoldinæ exhibentur ex Codice Poucheniano, exceptis quinque poſtremis, quæ in illo deerant, capitibus libri ultimi, XVIII-XXII. Hæc capita primus vulgavit An. 1609. Erpoldus Lindenbrogius pag. 274. ſcriptorum Septentrionalium, atque integrius ex Codice Ranzoviano Henricus Meibomius ſenior An. 1624. in apologia pro Othone IV. & Henricus Meibomius nepos in Opuſculis avi recuſis, Helmſtadii 1660. 4. Totus inde Arnoldus in Bangerti & Leibnitii editionibus cum præfatione ad Philippum, Raceburgenſis Eccleſiæ Antiſtitem; & univerſos ibidem fratres.

Alter continuator *Anonymus* Danis iniquior, ſub titulo *Chronici veteris Holſatiæ* vulgatus a laudato Leibnitio eſt Tomo primo acceſſionum Hiſtoricarum, Hanoveræ 1698. 4. atque a Carolo Magno progreditur uſque ad An. 1448. licet Leibnitii editio Codicem Viennenſem exprimens in An. 1430. deſinit,

quam

(*a*) Apud Labbeum vitioſe *Segorckelius*, apud alios *Schoebotlius*.

(*b*) De hoc Bangerto, qui An. 1665. diem obiit, adeundus præter laudatum Mollerum §. XIII. clariſſimus Johannes Henricus van Seelen in Athenis Lubecenſibus Tomo IV. pag. 433. ſeq. & Tom. I. pag. 64. ſeq. qui & Bangertum ſecundis curis de nova Helmoldi editione cogitaſſe teſtatur Tom. IV. p. 448.

quam MStus Arnæ Magnæi fortaſſe poſſit ſupplere.

Jucundum erit harumce litterarum amatoribus, quod novæ Hemoldi editionis ſpem facit nomen bonæ fidei & promiſſis implendis par atque idoneus, laudatiſſimus vir *Johannes Henricus van Seelen*, qui inſtitutum ſuum expoſuit Tom. 3. Athenarum Lubecenſium pag. 539. 540. *Animus eſt, fundamenti loco ponere præſtantiſſimam editionem Bangertinam, quam integram reddam, ita, ut Bangerti Notæ vel amplificentur, vel novæ paſſim iis adjiciantur. Multa enim loca Notis adhuc carent, quæ illuſtrari tamen omnino merentur. Unicus etiam modo continuator*, Arnoldus, *in noſtra quoque editione repetendus, hactenus cum Helmoldo eſt conjunctus: præter illum vero, quem in Acceſſionibus Hiſtoricis dedit ſummus Leibnitius, non deſunt alia monumenta Hiſtorica inedita, ad Slavorum inprimis Hiſtoriam ſpectantia, quæ Helmoldo addi queunt. Exhibebo etiam Diſſertationes nonnullas Hiſtoricas, quas novam editionem illuſtrare poſſe arbitror. Paucis: quicquid ad ſupplendum, explicandum, ornandum hoc opus ſpectat, ea, qua par eſt, fide & induſtria, ſi vitam & vires clementiſſimum Numen conceſſerit, exequi ſtudebo.*

Illos vero eruditos, qui meum inſtitutum poterunt juvare, decenter rogo, velint pro humanitate ſua mecum communicare ea, quæ novæ Helmoldi editioni poſſunt inſervire. Codices intelligo MStos nondum collatos, continuatores ineditos, documenta fide digna, ſingulares obſervationes, & quicquid hiſtoriæ & antiquitatibus, Helmoldi atque Continuatorum operibus comprehenſis, lucem poterit afferre. Laudabo eos, per quos licebit proficere, eorumque humanitatem prædicare nunquam deſinam. Inſtructus quidem, quod præfiſcine dixerim, ad hunc laborem perficiendum ſum aliquot ſubſidiis: ſed gratiſſimo tamen animo accipiam cuncta, quibus iſta poterunt augeri.

Helpis, ſupra, *Elpis*. Tom. 2. pag. 93.

Helpricus, *Elpricus*, *Hulpricus*, *Helpericus*, *Helphericus*, *Chilpericus*, *Hilphericus*, *Hilpericus*, Monachus S. Galli, Ordinis S. Benedicti, circa Annum 980. ſcripſit librum *de computo Eccleſiaſtico*, quem edidit Bernardus Pez Tomo 2. Anecdotorum parte 2. pag. 182. 222. Idem liber eſt, qui in aliis Codicibus *de arte calculatoria* inſcribitur. Vide laudatum Pezium Tomo 3. parte 3. pag. 622. Præfationem ad *Aſprum*, Abbatem ſive Decanum Monaſterii S. Germani apud Autiſſiodorum ediderat Mabillonius Tomo 1. Analect. pag. 113. (editionis novæ pag. 431.) ex Codice Bibliothecæ S. Germani de Pratis, in quo Helpericus iſte *Abbatis* venit titulo. A Sigeberto cap. 145. de S. E. & in Chronico refertur ad Annum 1005. Verum exempli verba, quæ adducit, in MSto, quem inſpexit Mabillonius, deſiderantur, videnturque addita a ſcriptore Codicis, quo uſus eſt Sigebertus. nam nec in Pezii editione illa invenio. Gvilelmus de Conchis libro tertio ſecundariæ ſive Dialogi de Subſtantiis p. 89. *Si cauſas nominum illorum quæris ſignorum* (in zodiaco) *Helpricum lege*. At enim *Elprici Monachi Epiſtola, cur natalitia Sanctorum in lætitia, Paraſceve vero in triſtitia celebremus*, quæ capiti XVIII. Alcuini de Divinis Officiis pag. 1054. ſeq. ſubjuncta legitur, vel poſt Alcuini tempora acceſſit, vel ſi ad Alcuinum ſcripta eſt, alium atque antiquiorem Helpericum habet auctorem. Trithemius libro de viris illuſtribus Germaniæ cap. 42. Helpericum Monachum S. Galli, quem Philoſophum, Aſtronomum & Poetam celeberrimum appellat, teſtatur etiam *librum de Muſica*, & quædam *Carmina* ſcripſiſſe: ætatem ejus ibi refert ad Annum 1040. ſed lib. de ſcriptoribus Eccleſiaſticis cap. 325. ad Annum 1096. ita & II. 76. illuſtr. Benedictin.

Levinus (al. *Ferius*) *Helpericus*, Monachus Selingeſtadienſis, ſcriptor *Carminis* epici *de Carolo Magno & Leonis III. Papæ* ad eum Anno 799. *adventu*,

de quo dixi ſupra Tom. 1. pag. 347. ubi de *Carolo* Magno.

Helveticarum rerum (*a*) ſcriptores edere Tiguri inſtituit vir clariſſimus *Joannes Conradus Fueslinus*, quorum licet plerique juniores ſint, quam ut in cenſum noſtrum referendi veniant, placet tamen ſyllabum eorundem ſuperiore Anno 1734. publici juris ab eo factum cum benevolo Lectore communicare.

1. *Joannis de Ordine Fratrum minorum de oppido Winterthur acta & geſta ſuorum temporum, præſertim in Alemanniæ partibus*. Quodnam autori Gentilitium nomen fuerit, ignoratur. Vixit autem initio ſeculi decimi quarti. Chronicum hunc librum integrum reddemus ſecundum Autoris autographum nonaginta tribus conſtans foliis in quarta forma, quod in publica Tigurinorum Bibliotheca ſervatur. In hoc Chronico multas res levioris argumenti contineri ab obſcuro & a politicis negotiis ſegregato homine conſcriptas non diffitemur, ſunt tamen etiam aliæ plurimæ in eo proditæ, propterea maximi æſtimandæ, quia aliunde non ſunt hauriendæ.

2. *Felicis Hæmmerlin, Canonici & Cantoris Thuricenſis, Decretorum doctoris valde inutilis nonnulla, ex tractatu de Nobilitate; De Suitenſium ortu, nomine, confœderatione, moribus & quibuſdam utinam bene geſtis*. Quanquam hic liber typis jam olim, nempe ante Annum milleſimum quingenteſimum fuerit excuſus, rariſſime tamen proſtat. In Helvetia profecto ac vicinis Helvetiæ urbibus, utut aſſidue requiſitus fuerit, reperiri non potuit. Poſt longas demum ambages in media Germania inventum ab illius profeſſore doctiſſimo & plurimum Reverendo Domino *Joh. Erneſt. Vockerodio* Molhuſæ Thuringorum rerum Divinarum interprete, Clariſſimi Amici opera impetravimus. Tractatus integer de Nobilitate volumen efficit nonaginta duabus conſtans chartis, forma, quam in folio dicunt, typis barbariem temporis redolentibus. Nec Editoris nec Typographi nomen adſcriptum eſt, ex quibuſdam tamen indiciis conjicio Argentorati curante Sebaſtiano Brandio typis ſubjectum eſſe. Claruit Malleolus Anno MCCCCXL. Lectores vero non ignorare velim, nonnulla hujus autoris ſupprimenda fuiſſe, quæ nigrum ſuccum loliginis, æruginemque meram ſapiebant. ipſius enim Malleoli exemplum nos docuit, nobis quid ex uſu fiet. Vide Felix Malleolus.

3. *Bilibaldi Pirckheimeri Hiſtoria belli Suitenſis ſive Helvetici, duobus libris deſcripta*. Dabimus hunc libellum ſecundum Melchioris Goldaſti Editionem raram illam optimamque Francofurti Anno MDCX. procuratam, quæ illuſtris viri omnia habet opera a Goldaſto recenſita & digeſta. Conſtat hujus belli Hiſtoria foliis ſeptem & parte folii dimidia in forma maxima typis valde minutis.

4. *Henriciloriti Glareani Deſcriptio de ſitu Helvetiæ & vicinis gentibus. Idem de quatuor Helvetiorum pagis. Ejuſdem pro juſtiſſimo Helvetiorum fœdere Panegyricon, cum commentariis Oſvvaldi Myconii, Lucernani*. Juxta Editionem Baſileenſem apud Johannem Frobenium An. MDCXIX. factam; novem ea foliis in quarto abſolvitur; quæ vero in altera Editione, quam Glareanus ipſe ibidem An. MDLIV. curavit, vel addita vel mutata fuerunt, ſub finem dabo adjuncta. Cæterum obſervatu dignum judicat Fueslinus, ante Glareani tempora apud Helvetios parum litteris tributum fuiſſe, quo factum ſit, ut res prudentiſſime fortiſſimeque cum ingenti gloria ab iis geſtæ nullo lumine literarum illuſtratæ fuerint.

5. *Ægidii Tſchudii, Glaronenſis, Viri apud Helvetios Clariſſimi de priſca ac ve-*

(*a*) Notitiam aliorum de rebus Helveticis ſcriptorum petere licebit ex *Joan. Henrici Hottingeri* methodo legendi hiſtorias Helveticas, in ejus pentade diſſ. Miſcellan. atque ubi lucem viderit *Joan. Henrici Rhonii*, Quæſtoris Tigurini *Biologia Hiſtorico Helvetica ſive de vitis omnium undequaque Scriptorum qui operibus ſuis hiſtoriam Helvetiorum adornarunt, una cum recenſione & brevi enarratione contentorum eorundem operum*.

vera Alpina Rhætia, *cum cætero Alpinarum gentium tractu*, *nobilis ac erudita ex optimis quibuſque ac probatiſſimis ſcriptoribus deſcriptio ; per Sebaſtianum Munſterum latine reddita* . Editionem Baſileæ apud Michaelem Iſengrinium An. MDXXXVIII. emiſſam ſequar , quæ folia habet octodecim in quarta forma . Hunc libellum mira antiquitatis obſervatione , locis illis peragratis & optimis quibuſque in hoc genere , authoribus & vetuſtis ubique literarum ac inſtrumentorum , ut vocant , monumentis perlectis compoſitum perhibet Conradus Geſnerus in Bibliotheca .

6. *Oſvvaldi Myconii* , *Lucernani de tumultu Bernenſium inteſtino commentarius* . Ex apographo in Bibliotheca civica conſervato , quod novendecim conſtat foliis in quarto , nunc primum exhibebimus . Hactenus ita ignoratus fuit , ut nullum meminerimus Catalogum vel ſcriptum vel impreſſum , in quo ejus facta fuerit mentio . Apographum illud ſphalmatum plenum eſt , ut ab imperito amanuenſi ſcriptum eſſe facile appareat . Nonnullibi reperiuntur lacunæ , ubi auctorum nomina erant deſignanda . Cæterum luce & autore libellum digniſſimum judico , ſub modeſta enim inſcriptione partem belli Capellani primam complectitur , in qua Bernenſes ſociique rem felicibus auſpiciis geſſerunt , definit autem cum Anno MDXXX. quo belli fortuna mutata eſt .

7. *Ejuſdem Oſvvaldi Myconii Narratio veriſſima civilis Helvetiorum belli*, *per modum Dialogi congeſta* . Et hoc Myconii opuſculum omnium hactenus oculos & memorias effugerat . Autographon aliquis literarum ſtudiis expolitiſſimus Juvenis , bonis libris ubique inhians e pauperi quadam domo extractum veluti ex naufragio ſervavit . Myconii Chirographum eſſe nemo dubitabit , qui ſcripturam cum Epiſtolis Myconii ad noſtrum Bullingerum miſſis comparaverit , quæ in Bibl. publica in MS. reperiuntur . Imperfectum necdum finitum opus auctorem reliquiſſe , vel ex eo fit veriſimile , quod poſtrema pagella in adverſa duntaxat facie perſcripta a tergo candida ſit . Hic Dialogus quatuor complet folia . Duros autem & iniquos poſterioris Belli Capellani caſus depingit ; ſub finem plura de Zvvinglii vita , moribus & ſtudiis ſcitu non inutilia ſunt commemorata .

8. *Joſiæ Simleri de Valeſia libri duo* . Juxta editionem Froſchauerianam An. MDLXXIV. per ipſum adornatam in octavo , foliis ſeptem . In hoc libello regionis ſitus , populi mores , Reipublicæ forma , & præterea Valeſianorum res geſtæ deſcribuntur .

9. *Ejuſdem de Alpibus commentarius* . Ad eandem Froſchauerianam , foliis undecim .

10. *Ejuſdem Reſpublica Helvetiorum* h. e. *exacta tum communis Helvetiæ*, *tum rerum ab inito fœdere geſtarum deſcriptio* . Ad editionem Wolphianam An. MDCVIII. cum Froſchaueriana recognitam . In octavo foliis ſeptem & viginti .

11. *Ejuſdem Proceſſus tumultuoſus Conſulis Waldmanni An.* MCCCCLXXXIX. Ex apographo MS. nunc primum in lucem editur , duobus foliis . Simleri ſcripta exteris omnium ſunt notiſſima . eum enim autorem in præcipuis ſequuntur , quando de Helvetiorum rebus quidquam litteris conſignant .

12. *Chriſtiani Urſtiſii* Mathematicarum in Gymnaſio Baſilienſi Profeſſoris *Epitome hiſtoriæ Baſilienſis* , præter totius Rauricæ deſcriptionem , urbis primordia , antiquitates , res memorandas , clarorum civium monumenta , cæteraque his ſimilia complectens : una cum Epiſcoporum Baſilienſium catalogo . Ad Editionem Baſilienſem Sebaſtiano Henric-Petro Typographo per ipſum Auctorem curatam , Anno MDLXXVII.

13. *Franciſci Guillimanni* , Friburgi Aventicorum nobili genere nati *de rebus Helvetiorum* , *ſive Antiquitatum libri quinque* , ex variis ſcriptis , Tabulis , monimentis , lapidibus , optimis plurium linguarum autoribus . Hos typis de-

deſcribendos curabo ſecundum unicam Friburgenſem apud M. Wilh. Mæſſ ab ipſo Auctore procuratam editionem in forma quarta An. MDXCVIII. quæ enim exemplaria Amiterni urbis & Camilleti librarii nomina ſimulant, annumque MDCXXIII. mentiuntur, ſi ſex pagellas a primo limine, in quibus Rubrica, dedicatio & capitum index redduntur, exceperis, ab illa ne apice quidem diverſa ſunt, quæ tamen Librarii fraus Menkenium & Gundlingium decepit. Sunt folia ſexaginta.

14. *Ejuſdem Habſpurgiaca*, ſive de antiqua & vera origine domus Auſtriacæ, vita & rebus geſtis comitum Vindoniſſenſium, ſive Altenburgenſium, imprimis Habsburgiorum, libri ſeptem. Secundum editionem Mediolanenſem in officina Regia Pandulphi & Marci Tullii Malateſtæ An. MDCV. ſumtu liberaliſſimo adornatam. Conſtat ea forma quarta foliis quadraginta & quatuor. De libertatis Helveticæ initiis neminem novi, qui eruditius, plenius & ſimul certius ſcripſerit.

15. *Joannis Henrici Svičeri* in agro Tigurino apud Rikenbachenſes Paſtoris *Chronologia Helvetica*, res geſtas Helvetiorum ad initium uſque ſeculi decimi ſeptimi indicans ordine, & breviſſime complectens. Secundum Editionem Hanovienſem typis Wechelianis Anno MDCVII. factam. Conſtat foliis XVI. Noſtrum Suicerum compendioſi & accurati ſcriptoris encomio ornat Joh. Henricus Hottingerus.

16. *Joan. Baptiſtæ Plantini* Lauſanenſis & apud Caſtrodunenſes Helvetios V. D. M. *Helvetia antiqua & nova*, ſeu opus deſcribens I. Helvetiam quoad adjuncta & partes & Helvetiorum antiquitatem & originem, nomina, mores, antiquam linguam, religionem, politiam, virtutem bellicam. II. Antiquiora Helvetiæ loca. III. Populos Helvetiæ finitimos: ſecundum Editionem Bernenſem An. MDCLVI. in octavo. Foliis quatuor & viginti. Qui Auctor & magnam induſtriam & judicium ſingulare comprobat.

17. *Peregrini Simplicii*, *Amerini Bellum civile Helveticum* Anno MDCLVI. in duodecimo, tribus foliis. Sub hac perſona Waltherum Schnorfium, Badenſem, Caſparis Ludovici, Equitis & apud Aquenſem Civitatem Prætoris & vexilliferi, meritis inclyti viri patrem latere voluiſſe prodiderunt Baſilienſes in ſupplementis ad Buddei Lexicon hiſtoricum. At certioribus indiciis compertum habeo, non Schnorfium ſed Pappum quendam e Canonicis capituli Conſtantienſis, non ignobilis fœtus genuinum eſſe parentem.

18. *Johannis Henrici Hottingeri Speculum Hiſtorico-Tigurinum* πεντάγωνον, quo breviter & ſuccincte de Helvetiorum, Tigurinorum cumprimis agitur ſtatu I. Politico. II. Eccleſiaſtico. III. Militari. IV. Eventuali. Accedit V. Compendium Chronologicum de rebus Tigurinorum. Secundum Editionem unicam Tigurinam Anno MDCLXIV. in duodecimo, Foliis viginti ſex. Hoc opuſculum totum loca ex antiquis monumentis diplomatibuſque ſumma diligentia decerpta & erudito cum judicio exquiſita conficiunt abſolvuntque.

19. *Ejuſdem Irenicum Helveticum* ſive axiomata, quæ Helvetiis pacis & concordiæ ſtudium excitare queant. In Octavo, Anno MDCLIV. tribus foliis.

20. *Ejuſdem Methodus legendi hiſtoriam Helveticam* ſive canones in lectione hiſtoriæ domeſticæ obſervati. Accedit urbis Thuricenſis ex vetuſtis Monumentis σκιαγραφία in octavo, foliis viginti ſeptem. Canones illi ſunt arbitrarii ex diverſis obſervationibus, quas hiſtoria Helvetica magno numero ſuppeditare poteſt, derivati.

Helvicus ſive *Helvvicus* ex Thuringia Germanus, Ottocari Bohemiæ Regis Ducis Auſtriæ & Stiriæ ac Moraviæ Marchionis notarius ſcripſit *Rationarium Auſtriæ & Stiriæ*, quod partim Anno 1265. & 1267. ſub Ottocaro Rege, partim Anno 1273. ſub Imperatore Rudolpho, profitetur ſe compoſuiſſe, MStum in

Bibl.

Bibl. Cæſarea. Hoc, in ſyntagmate rerum Germanicarum edere voluit Lambecius, & poſt eum Daniel Neſſelius, ſed prius quam hocce promiſſum implerent, rebus humanis ambo exemti. Vide Lambecium Tom. 2. pag. 2. & pag. 71. ſq. qui prima capita Rationarii Stiriæ exhibet pag. 75. ſeq. & Rationarii Auſtriæ pag. 78. ſeq. Omitto *Chronicon de finibus Auſtriæ & Stiriæ* quod ejuſdem Helvici manu An. 1265. ſcriptum Germanice ſervat eadem Bibliotheca Vindobonenſis, atque evolviſſe ſe teſtatur Wolfgangus Lazius libro de migratione gentium ſeptimo pag. 400. 401. 402. 404. 409. 413. Vide iterum Lambecium Tom. 2. p. 958.

Helvidius Gennadio cap. 32. d. S. E. & Honorio Auguſtod. II. 32. teſtibus *Auxentii diſcipulus, Symmachi imitator*. Auxentium intelligunt viri docti Mediolanenſem Epiſcopum, Arianum. *Symmachum* vero non idololatriæ defenſorem quem Prudentius oppugnavit, ſed Ebionitam (*a*) notari mihi perſuadeo. *Scripſit* Helvidius *religionis ſtudio, ſed non ſecundum ſcientiam, librum neque ſermone neque vera ratione nitidum, in cujus opere ita ſanctarum Scripturarum ſenſum ad ſuam perverſitatem flectere conatus eſt, ut earum teſtimoniis aſſerere voluerit, S. Mariam poſt nativitatem Domini, quæ virgo peperit, Joſeph ſponſo ſuo junctam, & ex ejus conſortio filios ſuſcepiſſe, qui fratres Domini appellati ſunt. Cujus pravitatem Hieronymus arguens, libellum documentis Scripturarum ſufficienter factum, adverſum eum edidit, in quo oſtendit beatiſſimam Mariam genitricem Domini noſtri Jeſu Chriſti, ſicut virginem ante partum, ita virginem permanſiſſe poſt partum*. Hæc Gennadius, qui Helvidii ſententiam *blaſphemiam* vocat cap. 69. de dogmatibus Eccleſ. Vide & Epiphan. hæreſi 78. Auguſtinum & Prædeſtinat. hæreſi 84. Ildefonſum de virginitate Mariæ cap. 2. Hieronymi liber adverſus Helvidium circa Annum 383. ſcriptus ſæpe inter Doctoris illius opera lucem vidit, in quo & quædam Helvidii fragmenta, editionis novæ T. IV. pag. 131. 133. 134. 135. &c. Conferre etiam licebit Friderici Spanhemii Patris, dubia Evangelica Tom. 1. pag. 220. ſeq. Andream Rivetum T. 3. Opp. pag. 6040. Tillemontii memorias T. 12. pag. 81. ſeq. Joannem Saubertum in Palæſtra diſſ. pag. 227. ſeq.

Adamus Hemelendunus ſive *Hemlingtonus*, ſupra in *Adamo* Tom. 1. pag. 9.

Hemericus, vide *Emericus* Monachus ſupra T. 2. p. 94. & Nicolaus *Eymericus* p. 131. *Aymericus de Peyraco* T. 1. pag. 160.

Hemericus de Campo, Vicecancellarius Colonienſis miſſus ad Concilium Baſileenſe An. 1430. Ejus *problemata* inter Albertum M. & S. Thomam ad utriuſque opinionis intelligentiam conferentia prodierunt Coloniæ 1490. Sanderus parte 2. Biblioth. Belg. MSS. pag. 616. memorat ejus *Centilogicon*, *Millelogicon*, *Alphabetum Doctrinale*. *Speculare ænigma Univerſi*. *Teſtamentum doctrinale*. Scripſit præterea *De auctoritate Generalis Concilii*. *Compendium Quæſtionum* ad Nicolaum de Cuſa, poſtea Cardinalem. *Compendium Divinorum*, *libris* IV. *in IV. libros Sententiarum*. *De eſſe & eſſentia*. *Sermones & Quæſtiones diſputatas*, *Orationeſque*. Vide Trithemium de illuſtr. Germanicis ſcriptoribus c. 172.

Hemericus ſive *Aymericus de Ripis*, Cenomanenſis (Alberico ad Annum 1241. *Henricus*) Juris Canonici Doctor & ex Archidiacono Pariſienſi Archiepiſcopus Lugdunenſis ab Anno 1136. ad 1148. quo poſt Concilium cui interfuit Lugdunenſe, in Grandimontenſem Abbatiam ſeceſſit, ibique obiit An. 1257. Ab Alberico vocatur *ſtudioſus*, *ſtudioſorumque amator præclarus*: In epitaphio:

Laus Cenomanenſis & gloria Lemovicenſis
Quo doctore prius & juſto judice fulſit
Inclyta Pariſius, & quo Paſtore reluxit

Lar-

(*a*) De hoc lib. 12. Bibl. Gr. §. 10. p. 337.

Largus, *famoſus*, *ſubtilis & ingenioſus &c.*

De eo Boulæus T. 3. hiſt. Academiæ Pariſ. pag. 674. & Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſt. pag. 323.

Hemmerlin, ſupra *Felix Malleolus* T. 2. pag. 155.

Hemmingus Anglus, Monachus & Presbyter Wigornienſis circa Annum 1095. cujus *libri V. de Eccleſiæ Vigornienſis dotatione*, *privilegiis & poſſeſſionibus* MSti in Bibliotheca Cottoniana. Ex illis vita S. Wulſtani Epiſcopi & Acta Synodi An. 192. habitæ, aliaque apud H. Warthonum Tom. 1. Angliæ ſacræ p. 541. ſeq. Alia etiam in Gvilelmi Dugdale Monaſtici Anglicani tomo primo, ut præſtantiſſimo Caveo jam notatum.

* *Hemmingus* alius Svecus falſa quædam dogmata in eadem provincia ſparſit, *de quibus alia fuerunt contra fidem; aliqua contra decreta Sanctorum; aliqua contra regulam Salvatoris S. Birgittæ traditam. Quo vocato citavit eum Epiſcopus ad Lincopiam, ubi dum comparuit, convictus eſt de hæreſi* &c. Leguntur hæc in Diario Vazſtanenſi a Bezelio vulgato ad An. 1442.

Hemmo, ſupra *Haimo*.

Hemoaldus Providus, Anglo Saxo cui Beda libellum de ratione anni quadrantis ſive biſſexti dedicavit. ſcripſiſſe & ipſe neſcio quæ de rebus Mathematicis circa Annum 740. traditur a Baleo Centur. 2. c. 2. & a Pitſeo p. 143. de quibus ſilet Lelandus cap. 95. p. 143.

Gvalterus Hemlingtonus infra *Radulphus* de S. Albano.

Petrus Henhamus, Monachus Anglus Vallidenenſis, res Anglicas a tempore Hengiſti Saxonis, ſive a medio ſeculo poſt Chriſtum natum quinto, uſque ad Annum 1244. ſcripſit tam bona fide quam qui unquam optima, judice Lelando cap. 233. quem ſequuntur Baleus III. 83. & Pitſeus p. 297.

Henriciani hæretici duplices in veterum ſcriptis memorantur: alii nomen ducunt ab *Henrico IV.* Imperatore & *Henrico V.* quos nemo mirabitur plus quam hæreticos habitos ac pronunciatos fuiſſe, quod ambitioni Gregorii VII. & ſucceſſorum ejus non prorſus ſuffragarentur. Et quanquam de Symonia Curiæ Romanæ pleni ſunt libri, (*a*) tamen graviſſima Henricis invidia facta eſt *hæreſeos Simoniacæ* opprobrio, quod Epiſcopatuum & Eccleſiarum ſcilicet inveſtituras pretio accepto vendere dicerentur. Vide Cangium in gloſſario Latino, & notis ad Comnenæ Alexiadem pag. 136. & Joannis Picardi notas ad Anſelmi Cantuarienſis lib. 3. Epiſt. 44. p. 569. * Numquam alieniori loco ſuas in Eccleſiam Romanam criminationes Fabricius collocavit. Audet enim occaſione Gregorii VII. Eccleſiæ Romanæ Simoniam ne dicam commemorare, ſed & exprobare, quaſi inter doctos non conſtet nullum Romanum Pontificem ſeverius in crimen ſimoniacum animadvertiſſe præ illo. Profecto ſi per illum ſtetiſſet, gratis Eccleſiaſtica omnia diſtributa fuiſſent. Et ſeveras adeo in Simoniam leges tulit, ut nullum, vel tradi vel retineri beneficium paſſus fuerit, cui potiundo ſive pecuniæ, ſive aſſentationis, ſive paulo demiſſioris obſequii aliquid interceſſiſſet. Quam dein Romani Pontifices dederint operam, ut labem hanc (quæ eſt terrenarum rerum conditio, ut rubiginem quandam ſenſim contrahant) paulatim corripientem Eccleſiam abſtergerent, vide apud Thomaſinum de nov. & vet. Eccl. diſciplin. par. 3. l. 1. cap. 59.

Quam vero Fabricius hic appellat Gregorii VII. ambitionem, nos Sacerdo-

(*a*) Vide Joan. Launoji Rom. Eccleſiæ circa Simoniam traditionem pag. 280. ſeq. 285. ſeq. Franc. Hottomanni brutum fulmen pag. 76. 81. Electorum Rom. Imperii querelam An. 1522. Oratori Pontificio in præſentia Caroli V. propoſitam: Petrum de Marca libro VI. de Concordia Sacerdotii & Imperii: M. Antonium de Dominis IX. 9. de Rep. Eccleſ. D. Juſtum Henningum Bœhmerum diſſ. de involucris Simoniæ detectis, Halæ 1715. 4. & Juris Eccleſiaſtici Tomo IV. B. Joan. Wolfgangi Jægeri diſſ. de Simonia Curiæ Romanæ, Tubing. 1711. 8.

dotalem conſtantiam appellamus nolentis quippe pati ſervitutem illam, quam nec Chriſtus induxerat, nec ratio ſuadebat.

Alii *Henriciani* nomen habent ab *Henrico* quodam Monacho eremita Petri Bruſii (*a*) diſcipulo. Hic Lauſanæ primum (*b*) tum circa Annum 1116. apud Cenomanenſes (*c*) prædicare atque plebem adverſus clerum commovere cœpit, deinde damnatus in Concilio Piſano A. 1134. (*d*) idem tamen tentavit Pictavi, tum Brudegalæ, ac denique A. 1147. apud Toloſanos. (*e*) Hæreſin *Manichæorum* hiſce Henricianis tribuit Heribertus II. 16. de S. Bernardi miraculis. Henrici ipſius *& turpitudinem in vita & errorem in doctrina* innotuiſſe ſcribit Hildebertus Cenomanenſis Epiſt. 78. quorum teſtimoniis utpote hoſtium difficile eſt fidem omnino habere, atque ex dogmatibus quæ illi impinguntur, quædam ita ſunt comparata, ut inter teſtes Veritatis (*f*) etiam locum illi vindicent. Non alius ut puto Henricus de quo Reinerus libro contra Waldenſes Tom. 25. Bibliotheca Patrum Lugd. p. 264. *Cum quidam hæreſiarcha nomine* Hainricus.. *duceretur ad mortem, dixit coram omnibus: Merito nos damnatis: quia, ſi ſtatus noſter non eſſet minoratus, poteſtatem quam exercetis contra nos modo, hanc nos exercuiſſemus contra vos, omnes ſcilicet clericos & religioſos.*

Henricus I. Auceps, Imperator Romanus ab Anno 919. ad 938. Ejus diplomata quædam in illuſtris Beſſelii Chronico Gotvvicenſi T. 1. p. 139. ſq. alia in Udalrici Babebergenſis Codice apud Joannem Georgium Eccardum in corpore ſcriptorum medii ævii pag. 63. ſeq. Rebus magni hujus Imperatoris illuſtrandis ſingulare ab aliquo tempore ſtudium impenſum a Joanne Henrico Bœclero de rebus Sec. IX. & X. An. 1656. Tom. 3. Opp. pag. 185. Joanne Conrado Dieterico in hiſtoria Auguſta Imperatorum Germanicorum familiæ Saxonicæ, Gieſſæ 1666. Caſp. Sagittario in antiquitatibus (*g*) Marchionatus Thuringici: & ſingularibus ſcriptis a Nicolao Hieronymo Gundlingio, (*h*) qui diplomata Henrici Aucupis ſubjunxit p. 305. 314. Joanne Petro Ludevvig, (*i*) Conrado Hulſio. (*k*) &c.

Henricus II. Sanctus, Imperator ab An. 1003. ad 1025. De vita ejus ab *Adelboldo* ſcripta dixi Tom. 1. p. 12. ac præter Gretſerum in Divis Bambergenſibus, & Acta Sanctorum Tom. 3. Jul. pag. 711. ſeq. conſulere de illa licebit D. Joannis Feltzii ſelecta ex hiſtoria Henrici ſancti, Argentorat. 1612. 4. ut Joannem Conradum Dietericum alioſque utpote notiores omittam. Diplomata quædam in laudato Chronico Gotvvicenſi Tom. 1. pag. 227. ſeq. Suppoſititium de regalibus S. Petro conceſſis oppugnat Goldaſtus in replicatione pro Henrico IV. contra Gretſerum p. 338. ſeqq.

Henricus III. Niger, Conradi II. Salici F. Imperator ab A. 1040. ad 1057. Di-

(*a*) Petrus Cluniacenſis *Pſeudo Apoſtolum Petri* inde vocat hunc Henricum: & Præf. ad librum contra Petro Bruſianos pag. 1119. Biblioth. Cluniacenſ. *Poſt rogum Petri de Bruis, hæres nequitiæ ejus Henricus cum neſcio quibus aliis doctrinam diabolicam non quidem emendavit ſed immutavit & ſicut nuper in* Tomo *qui ab ore ejus exceptus dicebatur, ſcriptum vidi, non quinque tantum ſed* plura capitula *edidit.*

(*b*) S. Bernardus Epiſt. 241. ad Ildefonſum.

(*c*) Auctor de geſtis Epiſcopor. Cenomanenſium apud Mabillon. Tom. 3. Analect. pag. 312. ſeq. (editionis novæ pag. 315. ſq.) Pagi ad Annum 1116. num. 10. ſeq. Mabillon. præf. ad S. Bernardum §. 69. ſq.

(*d*) Geſta Epiſcopor. Cenom. p. 341. ſeq. (editionis novæ pag. 323.) Pagi ad Annum 1134. num. 4.

(*e*) Bernardus Epiſt. 241.

(*f*) Vide Flacii Catalogum & Centuriatores Magdeburg Sec. XII. Henrici Cornelli Heckeri diſſ. de Petrobruiſianis & Henricianis, teſtibus veritatis. Lipſ. 1721. 4.

(*g*) Acta Erud. Germanica LXII. Tom. 6. p. 88. ſeq.

(*h*) De Henrico Aucupe Franciæ Orientalis Saxonumque Rege. Halæ 1711. 4. Mem. lit. de Trevoux 1712. pag. 2076. Acta Erud. 1711. pag. 424.

(*i*) Henricus auceps hiſtoria ariceps. Halæ 1713. 4.

(*k*) Diſſ. de Henrico Aucupe Hunnorum prope Martisburgum Victore. Lipſiæ 1686. 4.

Diplomata quædam in Chronico Gotvvicenſi Tom. 1. pag. 263. ſeq. Panegyricum quem ſacellanus hujus Wipo illi ſcripſit verſibus leoninis, edidit Caniſius Tom. 1. antiquar. lect. pag. 191. (T. 3. edit. novæ p. 164.)

Henricus IV. tertii F. Imperator ab Anno 1057. ad 1105. Ejus Vita defuncti a ſynchrono ſcripta & Epiſtolæ IX. in Urſtiſii Tom. 1. p. 380. 400. & apud Reuberum pag. 182. ſeq. & a Reinero Reineccio: in his obvia etiam Epiſtola ad Hildebrandum. (Gregorium VII.) quæ in laudati Eccardi Corpore Tom. 2. pag. 173. Etiam Epiſtola ad Regem Celtarum, miſeriarum ejus tragœdiam continens, *quæ* ut ait Albericus pag. 199. *ſaxeas quoque mentes ad mutabilium rerum ærumnas contemplandas ac deplorandas emollire poſſet*. Sed aliæ ejus ſervatæ ab Udalrico Babebergenſi pag. 205. ſeqq. 265. ſeq. 269. & Diplomata quædam in Chronico Gotvvicenſi Tom. 1. pag. 279. ſeqq. Anonymi Poetæ libri tres carmine hexametro Leonino ſcripti de bello Henrici IV. contra Saxones, exſtant in Reuberi ſcriptoribus pag. 202. 216. & in Goldaſti apologia pro Henrico IV. adverſus Gregorii VII. Hanoniæ 1611. Hanoviæ 1611. 4. p. 20. ſed ſyllabum ſcriptorum veterum in illa apologia obviorum memini me dare ſupra in Gregorio pag. 91. Hiſtoriam Henrici IV. ſingulari ſtudio ſcripſit Joannes Stumpſius, editam Tiguri 1556. fol. non Latine ſed Germanice. De *Henricianis* hæreticis, qui ab hoc conſueverunt Henrico appellari, ſupra p. 198. Excommunicationis iteratæ formulam An. 1076. & 1080. a Gregorio ſeptimo habet Laurentius Cherubinus T. 1. Bullarii pag. 52. Baronius aliique.

Henricus V. Henrici IV. Filius Imperator ab Anno 1105. ad 1126. Ejus diplomata quædam in Chronico Gotvvicenſi pag. 307. Reſtitutio inveſtiturarum ab Imperatore, & reſtitutio regaliorum a Caliſto II. Pontifice Anno 1122. facta exſtat apud Laertium Cherubinum in Bullario p. 58. ſeq. Confer Alberici Chronicon ad An. 1111. p. 213. ſeq.

Henricus VI. Aſper, Friderici I. Barbaroſſæ F. Imperator ab Anno 1190. ad 1198. Diplomata ejus nonnulla in Chronico Gotvvicenſi p. 390. ſq.

Henricus VII. ex Comite Lucelburgenſi Imperator ab An. 1308. ad 1314. De *vita* ejus ſcriptore *Conrado* Vercerio dixi ſupra T. 1. p. 420. ubi etiam de morte Imperatoris quam veneno infecta hoſtia illi attuliſſe traditur, (*a*) de qua *Johannis* Bohemiæ Regis, qui Henrici VII. filius fuit, Epiſtola data An. 1346. & crimen illud a Dominicanorum ordine prorſus removens, edita eſt a Baluzio Tom. 1. Miſcell. pag. 162. Vide etiam Natalem Alex. Tom. VII. Hiſt. Eccleſ. pag. 273. ſeq. Raynaldum ad Annum 1313. p. 128. Muratorium T. 2. anecdot. Latin. pag. 28. & Tom. XI. theſauri Italiæ pag. 747. Gaddium Tom. 1. de ſcriptoribus non Eccleſ. p. 226. Henrici VII. & fratris ejus Baldevvini de Luzenburg, Archiepiſcopi Treverenſis *vita* libris tribus ſcripta ab Anonymo exſtat in ejuſdem Baluzii Miſcellaneis Tom. 1. pag. 93. 161. * Diplomata Principis hujus extant in MS. Codice Bibliothecæ Riccardianæ, ut ex ejus catalogo p. 163. Proceſſus ejus & ſententia contra Florentinos habetur vulgata a Cl. Lamio in Deliciis Eruditorum ex MS. Codice ejuſdem Bibliothecæ.

Henricus I. Rex Angliæ cognomento Beloclericus, Parlamenti inſtaurator defunctus A. 1135. Ejus Leges editæ ab Abrahamo Wheloco & Davide Wilkinſio, ut dicere me memini Tom. 1. p. 106. Vide Lelandum c. 145.

Henricus II. Rex Angliæ cognomento Plantagenetus ſeu Plantageniſta. Hiberniam Angliæ junxit A. 1175. obiitque A. 1189. De ejus Epiſtolis ad A-

le-

(*a*) Scriptores qui illud affirmant, produxere Sandius ad Voſſium de Hiſt. Lat. & Martinus Dieſenbachius in libro de vero mortis genere quo exſtinctus Henricus VII.

lexand. III. Papam alioſque, quas plures ſcripſit, vide Baleum III. 26. & Pitſeum pag. 153. qui etiam Leges ejus & ſtatuta celebrant. Epiſtolæ ejus nonnullæ leguntur inter Thomæ Cantuarienſis Epiſtolas de quo infra. Vide iterum Lelandum c. 179.

Henrici III. Regis Angliæ Epiſtolæ aliquot ad Rupertum Imp. cum *Ruperti* Imp. reſponſione MSS. in Biblioth. Paulina Lipſienſi. Vide B. Felleri Catalogum pag. 366. De *magna Charta* Henrici III. dixi ſupra Tomo I. pag. 145. Henricus III. præfuit ab Anno 1216. ad 1271.

Henrici VII. Salomonis Anglorum, qui An. 1508. cum viginti tres annos & octo menſes regnaſſet, humanis rebus valedixit, vitam & res geſtas, ſcite deſcripſit Baco Verulamius, qui Leges ejus pluribus cum celebraſſet, pag. 1040. Opp. petit hoc a Lectoribus ſuis bonam in partem accipi, primo quod virtus iſta eximia in hoc Rege fuerit, ut optimus Legislator eſſet: deinde quod illud ipſum in optimis hiſtoriarum ſcriptoribus merito deſideretur, cum tamen Leges ſint Acta Pacis principalia. *Etſi enim*, inquit, *in Voluminibus Legum ipſarum, maxima ex parte reperiri ſoleant, neutiquam tamen hoc tam bene informat judicium Regum & Conſiliariorum & Virorum Civilium, quam ſi videant eas deſcriptas & veluti depictas in tabulis temporum.*

Henricus Abbas *S. Ægidii* Brunſvicenſ. & alius Nurimbergenſis. Infra, *Henricus Lubecenſis* Epiſcopus, & *Henricus Gulpen.*

Henricus Aſinius, ſive *Aſineus*, Lyrenſis, cujus Quæſtiones Medicæ & naturales excuſæ ſunt Antvverpiæ 1517. 4.

Henricus Aſſigemenſis, infra, *Henricus de Bruxellis.*

Henricus Albanus Epiſcopus, infra, *Henricus Claræuallenſis.*

Henricus ad Albanum Monachus, infra, *Henricus Blancford.*

Henricus de Alemannia ſuper Ethica memoratur a Sandero in Bibliotheca Belgica MS. pag. 199. & Summa libri Ethicorum in B. Felleri Catalogo Codicum Bibliothecæ Paulinæ Lipſienſis p. 320.

Henricus de Amondavila, ſive *Amandi villa*, Chirurgus Philippi IV. Francorum Regis circa Annum 1306. Ejus *Chirurgia* MSta in Bibliotheca Hohendorfiana, quæ in Cæſaream illata eſt. Vide part. 3. Catalogi Hohendorfiani p. 274.

Henricus de Andernaco, Teutonicus, Carmelita Pariſiis primum clarus, deinde apud Colonienſes circa An. 1390. De eo Thrithemius cap. 141. de illuſtribus ſcriptoribus German. & c. 688. de S. E. qui ſcripta ejus refert, Commentarium *in Sententiarum libros quatuor*, *Quæſtiones notabiles Philoſophiæ*, *Sermones* de tempore & de Sanctis. Nec plura Alegrius p. 374.

Henricus de Aquila, itidem Germanus, & Carmelita, Doctor Pariſienſis circa Annum 1330. Scripſit *in Cantica Canticorum*, & *Quodlibeta*, *Quæſtioneſque ordinarias*, & librum *contra Petrum de Croſalit*. Hæc idem Alegrius pag. 286. ex Poſſevino, cui *Petrus* ille *de Croſa* appellatur.

Henricus Aquilonipolenſis patria, diſciplina & ſtudio Witebergenſis, carmine elegiaco deſcripſit *Naumachiam* Anno 1511. die Laurentii pugnatam inter claſſes Regis Daniæ Johannis atque Urbium Vandalicarum fœderatarum. MStum habuit Henricus Meibomius avus, a quo Francofurti 1620. 4. vulgata ejuſdem *Adolpheis* de geſtis Comitum Theorosburgenſium, ſive Schamburgenſium, & Hamburgenſis Civitatis, itidem verſibus elegiacis, una cum libris duobus *de primordiis Lubicanæ Urbis Cæſareæ* eodem carminis genere: quæ utraque recuſa dedit Henricus Meibomius nepos Tom. I. rerum Germanicarum p. 599. 605. Alias ejus lucubrationes memorat auctor Centuriæ ſcriptorum a Madero editæ, *de vita & laudibus S. Auguſtini*, itidem verſibus, nec non *Epigrammata*, & ſoluta ora-

ratione *Sophologiam*.

Henricus Archidiaconus, cujus *Epiſtolam de Regibus Britonum* ad Britonem *Varinum* circa An. 1039. & fragmenta ex ejus *Hiſtoria* ſervavit *Robertus de Monte*, qui circa Annum 1184. ſcripſit, ediditque Lucas Dacherius ad calcem Gviberti de Novigento pag. 736. 740. ſeq. Pariſiis 1651. fol. infra *Henr. Huntington*.

Henricus de *Arena*, ſive *Harena*, vitioſe aliis *Hanna*, Anglus, Norvicenſis Carmelitarum Provincialis, qui diem obiit Stanfordiæ A. 1299. (non, ut apud Cangium e Poſſevino, 1399.) Scripſit *Ordinationes Conventuum*, ſive Cœnobiorum ſui Ordinis. *Sermones*. *Formulas Epiſtolarum*. Vide Alegrium pag. 276.

Henricus Arnoldi, Prior Carthuſiæ Baſileenſis, defunctus Anno 1487. de quo Trithemius de illuſtr. German. c. 226. & de S. E. cap. 872. Ex ſcriptis ei memoratis, librum *de commendatione charitatis* edidit Bernardus Pez Tomo ſexto Bibliothecæ Aſceticæ, ſed ſub titulo *Dialogi de modo perveniendi ad perfectam Dei proximique dilectionem*. Cætera ſunt: Meditationes *de vita Chriſti*. *Concordantia Evangeliſtarum de paſſione Domini*. *Dialogus inter Jeſum & Mariam*. Alius *inter S. Margaretham & ejus ſervulum, de exercitiis ſpiritualibus*. Alius inter eoſdem *de Cruce*. Orationes *duæ de humilitate*. *Chronica domus Carthuſienſium Baſil.* Tractatus *de Novitiorum inſtructione*. *Orationes*. *Sermones*. *Hiſtoriæ de diverſis Sanctis*. *De immaculata conceptione B. Virginis*.

Henricus Augiæ divitis Abbas, infra, *Henricus de Kalve*.

Henricus Autiſſiodorenſis ſupra, *Ericus* T. 2. p. 106. ſeq.

Henricus de Balma, ſive *de Palma*, ſupra, *Balma*, T. 1. p. 168.

Henricus Beaufort, Anglus, Epiſcopus Wintonienſis & ab An. 1426. Cardinalis, Anno 1447. defunctus. Vide Henrici Warthoni Angliam ſacram T. 1. pag. 318. & 800. Interfuit Concilio Conſtantienſi A. 1417. ſeq.

Henricus Bebelius, ſupra, *Bebelius*, T. 1. p. 184.

Henricus Bedericus, ſive *de Bury*, Suffolcienſis, Anglus, Auguſtinianus circa Annum 1380. ſcripſit *Quæſtiones Theologiæ*, *Lecturam*, ſive *Commentarios in Magiſtrum Sententiarum*, *Sermones* per Annum, & *de B. Virgine*. Vide Pitſeum p. 257. ex Balei VI. 51.

Henricus Benedictinus, de quo Albericus ad Annum 1156. *Et Magiſter Henricus degens in Bituria, de nigro ordine Monachus*, *nobile opus* ſuper Eſaiam, *& multa alia edidit*. Vide infra, *Herveus*.

Henricus Bercholtſgadenſis, infra, *Henricus Saltzburgenſis*.

Henricus de Bernten Marienrodenſis ſcripſit *Chronicon Monaſterii Marienrodenſis* Ord. Ciſterc. prope Hildeshemium inde ab A. 1210. ad 1454. ſatiſque conceſſit An. 1463. Prodiit illud Chronicon in illuſtris Leibnitii ſcriptoribus Brunſvicenſibus Tom. 2. pag. 432. ſeq. cum brevibus continuationibus, a recentiore manu pag. 464. 469. uſque ad An. 1580. de quibus adeunda laudati Leibnitii prolegomena num. XXXVI.

Henricus Blancford Anglus circa An. 1425. Monachus ad S. Albanum Ord. Bened. ſcriptor *Chronici* edendi a V. C. Tho. Hearne. Vide infra Tho. *Walſingham*.

Henricus Bleſenſis, infra *Henr. de Soliaco*.

Henricus Bodo in Cœnobio Cluſano Gandersheimenſi vicino, Monachus Benedictinus auctor *Chronici Picturati*: ſcripſit etiam plena bonæ frugis Cronica duo: *Gandeſianum* ſive *Gandersheimenſe* & *Cluſinum*. Ediderat *Gandeſianum* illud ſyntagma de conſtructione, perfectione, & defectione Cœnobii Gandeſiani Henricus Meibomius T. 2. rerum German. pag. 479. 509. Sed amplum ſupplementum addidit Leibnitius T. 2. ſcriptor. Brunſvic. p. 330. 345. addito Chronico *Cluſino* pag. 345. 370. quod in Anno 1541. deſinit.

Henricus Bohit ſuper I. III. & IV. De-

Decretalium MS. Lipſiæ in Bibliotheca Paulina. Vide mox, *Henr. Boyk*.

Henricus Bonicolli, infra *Henricus Gandavenſis*.

Henricus Boyk Germanus Carmelita Epiſcopus Croatienſis circa An. 1360. Poſſevino teſte ſcripſit *de celebratione miſſarum:* & *Epiſtolas* ad Joannem Hildesheimenſem, alioſque.

Henricus Boyk ſive *Boick* Brito Armoricus, JCtus circa Annum 1390. de quo ſupra T. 1. p. 251. Præter commentarios in V. libros Decretalium, Trithemius de S. E. cap. 671. etiam ejus Commentarium *in librum ſextum Decretalium* commemorat. Commentarios autem *in Decretum* negat ſe vidiſſe.

Henricus de Boyo ſive *Boyus* Carmelita, Doctor Pariſienſis circa Annum 1450. cujus apud Poſſevinum, Alegrium alioſque laudantur *Quæſtiones variæ*, & Commentarius *in IV. libros Sententiarum*.

Henricus Brabantinus: infra *Henricus Lubecenſis* Epiſcopus.

Henricus de Bracton ſive *Brachedunus* aliis *Bratton*, *Breton Britton*, (a) *de Bryctona*, JCtus Oxonienſis circa Annum 1240. & Præſes Juſtitiæ per annos viginti ſub Henrico III. Scripſit *de Legibus & conſuetudinibus Anglicanis libros quinque*. Vide Baleum III. 98. & Pitſeum p. 310. Lelandus c. 276. *librum de legibus* vocat, cujus inſcriptio libri in Bibliotheca Branomenſi, *Brito*. In Catalogo Biblioth. Cottonianæ pag. 79. b. *Bractonus de legibus & conſuetudinibus Anglicanis*. De Epitoma ejus ſupra pag. 58. ſeq. in *Gilberto Thorntono*.

Henricus Bradoha, (Poſſevino vitioſe *Brundshavv*) Ceſtrienſis, Anglus, Ord. Benedict. diem obiit An. 1513. ſcripſit teſte Baleo IX. 17. & Pitſeo pag. 690. *Chronicon* neſcio quod, & *Vitam Werburgæ Virginis*, Seculo octavo, ex Regali ſtirpe, de cujus vita a *Goſcelino* ſcripta dixi ſupra pag. 79. Addit neſcio quo auctore Pitſeus, ab Henrico ſcriptos etiam libros plures *de antiquitate & magnificentia Urbis Ceſtriæ*.

Henricus Abbas in *Bretenau* ſive *Britenavienſis*, Diœceſeos Moguntinæ Ord. Bened. circa An. 1132. Philoſophus, Orator & Poeta, cujus ſcripta apud Gvilelmum Eiſengreinium & Poſſevinum hæc laudari video: Dialogum in perſona divitis epulonis, & pauperis Lazari. De ſeculi contemtu. Libellum Orationum. De conflictu virtutum & vitiorum. De duodecim abuſibus. De lapſu primi hominis, ac de tædio præſentis exilii. De civitate, cujus nomen *Dominus*. De habitu Virginis & de Beatitudine. De reſurrectione Sanctorum. De cogitanda mortalitate. De Domino noſtro *Jeſu Chriſto*. De B. Maria Virgine. De corpore Chriſti myſtico. De fide Catholica ad Carnotenſem Epiſcopum. Floſculorum librum & Hymnorum opus.

Henricus Brundshavv vide *Henricus Bradshaus*.

Henricus de Bruxellis, Monachus Affligemenſis in Brabantia, Ordin. Bened. ſub Seculi XIV. initia, *calculatoriæ artis peritus* diſcordiam *naturalis computi* Lunæ & Cycli decemnovennalis *diligenter abſolvens*, Kalendarium *ita diſtinxit, ut poſitis ſecundum Cyclum decemnovennalem ſuo loco primiluniis, ipſe e regione non ſolum qua die vel qua hora, ſed etiam qua parte horæ ſingularum* lunationum *ſingulis menſibus* accenſio *contingeret, annotaret*. Hæc de eo Henricus Gandavenſis c. 58. ex quo Trithemius II. 127. illuſtr. Benedictin. & illuſtr. German. cap. 98. & de ſcriptoribus Eccleſ. cap. 535. illi tribuit librum de ratione computi, & Calendarium *de accenſionibus* ſive acceſſionibus lucis; ita enim apud Trithemium malim legere, non *incenſionibus*.

Henricus de Bury, ſupra Henricus *Bedericus*.

Henricus Calteiſenius, infra *Henricus Kalteiſen*.

(a) Gvilelmo Nicolſono pag. 224. Biblioth. Hiſtor. Angl. *Joannes Bracton*, calami vitio, nam *Henricum* ipſe vocat pag. 227. ubi de Thorntoni epitome.

Henricus de Caleto ; (Chalhem) aliis vitioſe *de Carreto* . Ord. Minor. Epiſcopus ab Anno 1300. Lucanus ſive Lucenſis . & relicta ob Schiſma Pontificium Cathedra defunctus Anno 1330. Vide Ughellum Tom. 1. pag. 823. & Baluzii Papas Avenionenſes ſex Tom. 1. pag. 609. Scripſit , teſte Waddingo pag. 163. volumen mediocre , *ſuper viſionem rotarum Ezechielis Prophetæ* . MS. in Bibliotheca Colbertina Cod. 781. teſte Jacobo Longo , & Toloſæ in Bibl. Collegii Fuxenſis. Neſcio ejus ne ſit *Epiſtola* ſub *Ezechielis* Prophetæ nomine *ſuper cauſa ſchiſmatis in Eccleſia* , quæ MS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi , teſte B. Fellero p. 91. Ejus ſcriptum *de nullitate proceſſuum Joannis XXII. contra Ludovicum Bavarum* , exſtat in Freheri ſcriptoribus rerum Germaniæ pag. 661. 654. * Synodales ejus conſtitutiones incerto anno in Synodo diœceſana latas , rataſque ex MS. Lucenſi Codice ego vulgavi in ſupplementor. ad Concilia Veneto-Labbeana Tom. II. p. 307.

Henricus de Campo , ſupra *Hemericus* .

Henricus de Campo , Theologus Lovan.

Henricus Chichley , ex Epiſcopo Menevenſi *Cantuarienſis* ab An. 1413. ad 1443. Archiepiſcopus . Vide H. Warthoni Angliam ſacram Tom. 1. pag. 122. & Arthurum Duck in ejus vita . Oxon. 1616. 4. Ejus conſtitutiones Eccleſiaſticæ leguntur, in tomis Conciliorum ad Annum 1415. 1416. 1417. Vide Tomo XI. Biblioth. Græcæ pag. 617.

De convocatione Cleri Londinenſi A. 1438. qua ſuper poſtulatis Papæ , Synodum conſulendam cenſuit , quod a Normannorum temporibus factum non fuerat , idem Warthonus pag. 668. Et de Epiſtola ad Regem p. 800. cui demonſtravit injuriam a Papa fieri quod Epiſcopum Wintonienſem Legatum ſuum per Angliam & Cardinalem creaſſet .

Henricus Cardinalis , vide *Henricus Beaufort* , *Claravallenſis* , *Oſtienſis* , *Seguſinus* .

Henricus Carnotenſis , infra . *Henricus Surdus* .

Henrici de Carreto , ſupra , *Henricus de Caleto* .

Henricus de Caſtro Marſiaco , infra *Henricus Claravallenſis* .

Henricus ſupra *Hemricus de Ripis* .

Henricus Chichley ſive *Chichele* , ſupra , *Henricus Cantuarienſis* .

Henricus de Caſtro Marſiaco Abbas An. 1161. Altæcombæ in Sabaudia & An. 1177. *Claravallenſis* Ord. Ciſterc. deinde Anno 1179. ſub Alexandro III. Epiſcopus Albanus ſive Albanenſis in Campania Romana , & Cardinalis , Legatuſque Apoſtolicus ſub Gregorio VIII. diem obiit An. 1185. De eo Ughellus Tom. 1. p. 254. ſeq. Sammarthani T, 4. pag. 31. & 256. Oudinus Tom. 2. pag. 1559. Ejus ſcripta hæc exſtant in tomo tertio Bibliothecæ Ciſtercienſis Bertrandi Textoris ſive Tiſſierii : Commentarius ſive ſermones *de peregrinante Civitate Dei* . Declaratio *adverſus Albigenſes* , quæ ex Baronio ad An. 1178. n. 29. 37. exſtat etiam in Chryſoſtomi Henriquez libro 2. faſciculi Sanctorum Ord. Ciſterc. diſt. 25. *Epiſtolæ ad diverſos* , conferendæ cum *Epiſtolis undecim* quas ex Codice Claravallenſi edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. Tom. pag. 576. ſeq. His nuper acceſſit *Cenſura morum & corruptelæ inter Clericos & Sacerdotes ſui temporis* , quam vulgavit Joannes Petrus a Ludevvig in Reliquiis MStorum & diplomatum ineditorum Tom. 2. pag. 437. 441. & *litteræ quibus convocat Præſules Germaniæ ad Comitia deliberaturos de bello ſacro adverſus Saracenos* id. p. 449. 452. * Inter Epiſtolas a Martene Tom. 1. Vet. Mon. vulgatas legitur pariter ejus edictum , quod dein Joannes Petrus Ludevvig in ſuis reliquiis Tom. 2. vulgavit ſub hoc titulo : *cenſura morum & corruptelæ inter Clericos & Sacerdotes ſui temporis* . In Ludevvigo tamen integriores ſunt literæ iſtæ , quam apud Martene ; viciſſim autem Martenis illæ multo correctiores ſunt Ludevvigianis . Præ-

Præſtat inſuper animadvertere nec literas illas Ludevvigi integras eſſe, ſed habere in fine aſſutum fragmentum alterum Epiſtolæ forte ab altero authore, & diverſo de argumento ſcriptæ. Vide quæ hac de re ſcripſi in Tom. 2. Supplem. Concil. p. 742.

Henricus Clericus Pompoſiani Monaſterii, cujus Epiſtolam de comparata Bibliotheca An. 1093. ad Stephanum, quem Philoſophiæ ſponte decenter imbutum appellat, edidit celeberr. Montfauconus Diarii Italici p. 81. 96.

Henricus a Clingenberg, infra *Henricus Conſtantienſis*.

Henricus I. de Fautreriis, Abbas undetrigeſimus *Cluniacenſis* ab An. 1308. ad 1319. atque inde Epiſcopus in Flori in Aquitania, defunctus A. 1320. cujus *collectionem Statutorum Cluniacenſium* in quatuor partes digeſtam edidit Andreas du Cheſne in Bibliotheca Cluniacenſi Pariſ. 1614. fol. pag. 1542. 1590.

Henricus Cnigthon, Lelando cap. 429.

Cnitiodunus, infra *Henricus de Knighton*.

Henricus de Cœſveldia, *Conſveldia*, *Coſvveldia* Weſtphalus, Prior Carthuſ. Sanctæ Mariæ prope montem B. Gertrudis in Hollandia, obiit A. 1410. de quo Trithemius c. 125. ſcriptor. German. & de S. E. c. 717. memorans ejus *expoſitionem myſticam in Exodum*, *in Epiſt. ad Romanos*. *Contra vitium proprietatis religioſorum*. *De tribus cuſtodiis Monachicis*. *De tribus votis ſubſtantialibus Religionis*, *libros II. De inſtitutione Novitiorum*. *Circumciſorium Myſticum*. *Librum de Sacramento Altaris*. *De annuntiatione Dominica*. *Eulogium Pauli*, *primi Eremitæ*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. *Epiſtolas ad diverſos & compendium operis Gvilelmi* Pariſienſis *de univerſo corporeo & incorporeo*. De hoc Gvilelmo, inter cujus opera liber uterque de Univerſo lucem vidit, dictum ſupra, p. 158. ſeq.

Henricus de Colonia, infra, *Henricus de Piro*.

Henricus de Brandis, Epiſcopus *Conſtantienſis* ab Anno 1363. ad 1383. a quo ſcriptum *Horologium æternæ ſapientiæ* memorat Poſſevinus.

Henricus Clingenberg ſive Klingenberg, *Conſtantienſis* Epiſcopus ab Anno 1294. ad 1306. ſcriptor *Chronici de Principibus Habsſpurgiacis*.

Henricus de Hoven, Epiſcopus *Conſtantienſis* ab A. 1436. ad 1462. ad quem Æneæ Sylvii Epiſtolæ, 71. & 116.

Henricus Gundelfingen *de Conſtantia*, Capellanus Friburgenſis circa Annum 1476. ſcriptor *Chronici Hiſtoriæ domus Auſtricæ*. Vide ſupra p. 173. ſeq.

Henricus Coſſeius ſeu *Coſteſejus*, Anglus, Ord. Minor. obiit An. 1336. *Lectura* ejus *in Apocalypſin* & *majores* quoque in eandem *Commentarii* MSS. in Angliæ & Belgii Bibliothecis. Vide Jacobi Longi Biblicam exegeticam pag. 771. *Tertios* etiam hujus Henrici in Apocalypſin *Commentarios* memorant Baleus V. 38. & Pitſeus p. 432. ac præterea explanationem *in Pſalterium* & *in varios textus S. Scripturæ*. Sic & Waddingus p. 163.

Henricus de Coſvveldia, ſupra *Henricus de Coeſveld*.

Henricus Crixtedus (vitioſe *Criatedus*) Anglus, Monachus Benedictinus, a Poſſevino atque inde a Pitſeo p. 862. aliiſque traditur ſcripſiſſe in Regulam S. Benedicti.

Henricus Cuyckius, Epiſcopus Ruremundenſis ſcripſit *Officium S. Gerlaci* Eremitæ Ord. Præmonſtratenſis, obvium in Bibliotheca Præmonſtratenſi Joannis le Paige p. 498. 499. ſed junior eſt quam ut lector exſpectet eum hoc loco a me commemorari, defunctus A. 1609. Cætera ejus ſcripta dabunt Valerius Andreas pag. 349. & Franciſcus Svvertius pag. 326.

Henricus Daniel, Anglus Monachus Ord. Præd. ſed artis Medicæ peritus, circa Annum 1379. ad amantiſſimum ſodalem ſuum Gvalterum Catenæum ſive de Keten, Medicinæ Doctorem ſcripſit *manipulum florum de morborum remediis*, & *uricriſiarum* ſive *de judiciis urina-*

na-

narum libros III. Vide Baleum VI. 58. Pitſeum pag. 521. & Jacobum Quetif, T. 1. p. 676.

Henricus de Dolendorpio, Carmelitarum Prior Provincialis, defunctus Coloniæ A. 1375. (*a*) Ejus commentarium *in IV. libros Sententiarum* memorat Trithemius c. 651. de S. E. atque de ſcriptoribus Germanic. 115. ubi addit *Sermones* ad populum: Poſſevinus in apparatu atque Alegrius pag. 304. etiam librum *in Philoſophiam moralem*.

Henricus Ebredunenſis Archiep. infra, *Henr. Oſtienſis*.

Henricus de Eckenfeld, Carthuſianus Gemnicenſis in Auſtria, ad quem Anonymus ſcripſit Epiſtolam Hiſtoricam de eventibus & rebus per Europam geſtis An. 1456. editam a V. C. Bernardo Pez Tom. 2. anecdotorum parte 3. p. 343. 352.

Henricus de Eimbeck ſive *Eymbeck*, Saxo dictus *Magiſter Engelus*, (*b*) Theologiam & Philoſophiam docuit Pragæ, ibique legit & complevit A. 1373. *Lecturam ſuper IV. libros Sententiarum*, *Logicam* & *Vocabularium*. Oportet ad ſummam ſenectutem perveniſſe, quoniam Trithemius c. 176. de ſcriptoribus Germ. teſtatur eum diem obiiſſe in Herdegeſſen, prope oppidum Gottingenſe in Saxonia A. 1430.

Henricus de Erfordia, infra *Henricus de Hervordia*.

Henricus Eſſeburnus, *Eſcheburnus* (Lelando c. 316. *Iſcaburnus*) Anglus Ord. Præd. circa Annum 1280. ſcripſit commentarios *in Parabolas* atque *in Eccleſiaſtem Salomonis*. Hiſce a Lelando memoratis Baleus IV. 53. & Pitſeus pag. 360. addunt *Lecturam Bibliorum*, *Proceſſus in Theologia* & *Sermones*. Neque alia Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 382.

Henricus de Eſtria, Prior Eccleſiæ Cantuarienſis, cujus *Catalogum Archiepiſcoporum Cantuarienſium* ab An. Chriſti 599. uſque ad Walterum (qui fuit ab Anno 1313.) edidit H. Warthonus T. 1. Angliæ Sacræ p. 83. 84.

Henricus Euta, infra, *Henricus Oyta*.

Henricus Euticus Norimbergenſis, Philoſophus & Medicus qui Auguſtæ Windel. & circa Annum 1495. Francofurti ad Mœnum artem ſuam exercuit, ſcripſit *Satiram in Sophiſtas* humaniorum litterarum inimicos: & vario carminis genere *ſcommata* ſeu urbanos & lepidos Juvenum *jocos*, *Epigrammata* quoque & *Laudes B. Mariæ Virginis* atque *Epiſtolas*, & opuſcula plura *Medica*. Vide Trithemium de illuſt. German. c. 256. & de S. E. c. 931.

Henricus de Ferraria, *Firmaria*, *Frimaria*, infra *Henricus de Vrimaria*.

Henricus Florentinus, infra, *Henricus Septimellenſis*.

Henricus de Firmaria infra *Henricus de Vrimaria*.

Henricus Friſo, Carthuſianus circa Annum 1500. ſcriptor *Chronici* ſui Ordinis, libri *de Vita & de Novitiorum inſtructione*.

Henricus Gœdhals (Bonicollius) *Gandavenſis*, vel Mudanus etiam, a Muda, Gandavi ſuburbio, Doctor Pariſienſis, Archidiaconus Tornacenſis: inter Scholaſticos *Doctoris ſolennis* titulo celebris, defunctus Tornaci 1293. 8. Sept. æt. 76. Vide Labbeum Tom. 1. de S. E. p. 422. ſeq. Scripſit *Theologica Quodlibeta* ſive Quæſtiones Pariſiis diſputatas *in IV. libros Sententiarum*, editas apud Badium Pariſ. 1518. Meminit eorum *Ranulphus* Normannus, Canonicus Pariſ. An. 1274. apud Bulæum Tom. 3. hiſt. Academ. Pariſ. p. 410. Alia *Quodlibeta* ejus *de variis materiis*, ordine digeſta Alphabetico, & Lovanii ſe vidiſſe teſtatur Valerius Andreas, atque alibi *Quodlibetum de mercimoniis & negotiationibus*. *Summam Theologiæ* ſeu *Quæſtionum Ordinariarum* idem Badius Pariſ. 1520. excudit. Librum ejus *de Virginita-*

(*a*) Al. 1365. vel 1366. minus recte. Vide Poſſevinum.

(*b*) Sic Angelum de Brunſvico dictum fuiſſe *Magiſtrum Engelinum* notavit Trithemius c. 219. de ſcriptor. Germ. de illo Angelo ſupra Tom. 1. p. 100. ſq.

tate MS. apud Sylvæducenſes Dominicanos atque Summam *de pœnitentia* Namurci apud Cruciferos idem Andreas obſervavit. Præterea Commentarios *in Ariſtotelis VIII. libros Phyſicorum* & *libros XIV. Metaphyſicæ*, & in alios ejus libros multos memorat Trithemius de S. E. cap. 497. & de ſcriptoribus German. cap. 90. *Sermones* item varios & *diverſas in ſacra pagina lecturas*. *Sermones*, Volum. in 4. in Bibliotheca Curiæ, Epiſcopatus Chiemenſis in Carniola repertos notavit Svveertius pag. 328. Athen. Belg. Mirum eſt utroque loco præteriri a Trithemio libellum Henrici notiſſimum *de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, quem cum appendice XI. Capitum, auctore *Silleberto*, cognomento Univerſali (*a*) ad Sigebertum, primus edidit Suffridus Petrus, Leovardienſis Friſius Colon. 1580. 8. cum vulgatis jam ante Hieronymo, Gennadio, Iſidoro, Honorio. Deinde Aubertus Miræus in Bibliotheca Eccleſiaſtica Antverp. 1639. fol. quam cum Trithemio aliiſque auctariis recudi curavi Hamb. 1718. fol. Quam porro ſcriptam ab Henrico tradunt *Vitam S. Eleutherii* Tornacenſium Epiſcopi A. 531. defuncti, videndum eſt ſitne illa quam ſine nomine auctoris edidit Bollandus in Actis Sanctor. Tom. 3. Februar. 20. p. 180. Alius tamen eſt *Henricus* Canonicus Tornacenſis, cui facta An. 1141. Revelatio refertur ab eodem Bollando pag. 195.

Henricus de Gauda, Auguſtinianus Heidelbergæ docuit circa A. 1435. ſcripſitque *in IV. libros Sententiarum*: *De celebratione Miſſæ*. *Quæſtiones diſputatas*. *Orationes*. Vide Trithemium cap. 775. de S. E. & de ſcriptoribus German. c. 168. * Scripſit non quidem in omnes IV. libros Sententiarum: at ſuper priorem tantummodo librum, ut monet P. Gandolfo in Diſſertat. de ducentis Auguſtinianis p. 160.

Henricus de Geilnhuſen, Monachus Spanheimenſis Ord. Bened. obiit Anno 1488. Scripſit *Vitam S. Benedicti* carmine elegiaco. *Contra pluralitatem Beneficiorum*. *Epiſtolas* ad diverſos & unam prolixiorem *de inſtitutione ſpirituali*. *Sermones de tempore & de Sanctis*. Vide Trithemium de illuſtribus Germ. cap. 228. Voſſium de Hiſt. Lat. p. 571. ſeq.

Henricus Gorcomius, *de Gorrichen*, *Gorickem*, ſive *Gorckheim*, Batavus, Theologiæ Doctor & Vicecancellarius Colonienſis circa Annum 1460. vide Trithemium de S. E. c. 812. & de ſcript. German. cap. 190. Scripſit *Concluſiones in IV. libros Sententiarum*. *De Superſtitionibus* (de ſuperſtioſis quibuſdam caſibus ſeu cerimoniis Eccleſiaſticis Colon. 1503. 4. Lugd. 1621. 8.) *De feſtorum celebratione*. (Colon. 1503. 4. Lugd. 1621. 8.) *Contra Huſſitas & Bohemos*. *Summarium dictorum S. Thomæ*. *Sermones* & *Collationes*. *Quæſtiones*, *Determinationes*, *Lecturas*. His apud Trithemium memoratis multa adduntur a Svvertio p. 328. & Valerio Andrea p. 352. ſeq. *Concluſiones & Concordantiæ Bibliorum ac Canonum in libros Magiſtri Sententiarum*, additis *Summariis*, tum etiam notatione locorum *in quibus Magiſter non tenetur*, Pariſiis & in Anglia damnatorum Argent. 1489. Baſil. 1492. Colon. 1502. 1513. Venet. 1506. fol. *Poſitiones in Ariſtotelem de Cœlo & Mundo*. Colon. 1501. *Quæſtiones Methaphyſicæ de Ente & Eſſentia*. ibid. 1502. *Libellus de puella Aurelianenſi* inter Joanni Gerſonis opera T. 4. editionis novæ p. 859. 863. *Quæſtiones de Ente & Eſſentia*. ibid. 1502. *In libros Phyſicorum Ethicorumque Ariſtotelis*. *De modo conjurandi Dæmones*, ſive *an practica ejiciendi dæmones ſit licita*. *De Sepultura & proceſſionibus*. *De Simonia*. *De bello juſto*. *De obligationibus*. *Complementum tertiæ partis Thomæ*. *De Sacramento Euchariſtiæ & efficacia Miſſæ*. *De Divinis Nominibus*. *De Prædeſtinatione*.

Henricus Gulpen, Doctor Decretorum Abbas S. Ægidii Nurembergenſis Ord. Be-

(*a*) Voſſ. p. 490. de Hiſt. Lat.

Bened. de quo Trithemius cap. 771. de S. E. & de illuſtribus Benedictinis II. 138. & de ſcriptoribus German. cap. 166. Scripſit *ſuper ſeptem Diſtinctiones de Pœnitentia : Super diſt. de Conſecratione & de paſſione Domini* . Interfuit Conciliis Conſtantienſi & Baſileenſi.

Henricus Gundelfingius de Conſtantia, de quo ſupra p. 173. ſeq.

Henricus Hachemburg ſive *de Hachenburgo*, Ord. Præd. Conventus Confluentini, circa Annum 1410. Hujus duobus locis facit mentionem Trithemius de ſcriptoribus German. c. 123. & de ſcriptoribus Eccleſ. c. 718. ſed ex ſcriptis ejus nihil conmemorat præter *Sermones* de tempore, de Sanctis & de Quadrageſima . Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 780.

Henricus hæreticus. Supra p. 206.

Henricus de Hanna , ſive *de Harena* . Supra, *Henricus de Arena*.

Henricus Harclejus, *Harchelejus*, *Harkeley*, *Harkelæus* Anglus, ſacras litteras edoctus Oxonii, clarusque circa Annum 1396. Scripſit *ſuper Magiſtrum Sententiarum*, & *de Transſubſtantiatione*. Incip. *Utrum de neceſſitate Salutis* . Præterea *Quæſtiones Theologiæ* , *Determinationes* & *Quodlibeta*. Vide Baleum VI. 95. quem ſequuntur Pitſeus p. 562. Poſſevinus &c.

Henricus Hardekeſe , cujus *Rhetorica* MS. in Paulina Lipſienſi . Vide B. Felleri Catalogum p. 365.

Henricus Harphius (non ut Labbeo T. 1. pag. 424. in mentem veniſſe video , *Citharœdum* notante nomine , ſed patriam *de Herp* , *Herph* , *Erp* , ſeu *Hierp* , pago Campaniæ Brabanticæ) Ord. Minor. Conventus Mechlinienſis Guardianus diem obiit A. 1477. ut Svveertius , ſive ut Valerius Andreas , 1478. Inter ſcriptores Aſceticos & Myſticos non contemnendus viſus , ſcripſit *De Theologia Myſtica* tum ſpeculativa tum affectiva *libros tres* , *Epithalamium* in Cantica Canticorum 2. *Directorium* quod Belgice ſcriptum ab auctore , Latine vertit Petrus a Blomenenna : atque 3. *Eden* ſive *Paradiſum Contemplativorum* . Prodiit Colon. 1529. deinde Brunone Lohero, Carthuſiano curante 1555. cum præf. ad Ignatium Lojolam, Ordinis Jeſuitici auctorem . Tertio cum introductione ad doctrinam libri ſecundi , per Petrum Paulum Philippum , Ord. Præd. Rom. 1585. quæ ſola editio, repurgata ſcilicet, indice Romano legenda permittitur , atque recuſa eſt Brixiæ 1601. Colon. 1611. 4. & Gallice , interprete Johanne Baptiſta Machaldo . Pariſ. 1617. 4. Vide Poſſevinum, Waddingum, Labbeum, H. Warthonum . *Compendium Directorii* , ſive Collationes III. accommodatas pervenire cupientibus ad Chriſtianæ Religionis perfectionem Antvv. 1513. atque deinde alibi . *Speculum aureum præceptorum Dei* , editum Mogunt. 1474. Norimb. 1481. Argent. 1486. Baſil. 1496. Argent. 1520. 4. *Sermones de tempore & Sanctis : de tribus Pœnitentiæ partibus : de triplici adventu Chriſti* . Norimb. 1481. Spiræ 1484. Haganoæ 1509. *Speculum perfectionis* , Venet. 1524. Duas prolixas Conciones *de paſſione Domini* memorat Sanderus parte 2. Biblioth. Belg. MSS. pag. 137. *Tractatum de effuſione Cordis*, Svveertius p. 330. Tractatum *de modo fructuoſe recitandi Roſarium* , Waddingus p. 164. Laudat hunc Henricum Trithemius de S. E. c. 817. & de ſcriptoribus German. cap. 195.

Henricus de Haſſia , ſenior , cognomento *de Langenſtein*, Magiſter in Theologia & Vice-Cancellarius Pariſienſis , Sacerdos inde & Canonicus Wormacienſis, denique ab Alberto, Duce Auſtriæ, vocatus Theologiam docuit Viennæ Auſtriæ ab Anno 1384. uſque ad 1397. quo diem obiit ſupremum: Carthuſianis vel Auguſtinianis præter rem a viris doctis accenſitus . Vide Trithemium cap. 684. de S. E. & de ſcriptoribus Germanicis c. 138. Bulæum hiſt. Academ. Pariſ. Tom. IV. p. 961. ſeq. ac præcipue Bernardi Pez diſſertationem iſagog. ad Tomum 2. Anecdotorum pag. 74. & Oudinum Tomo 3. p. 1252. ſeq. Hermannum ab Hardt prole-

legom. ad Tom. 2. Concilii Conſtantienſis pag. 10. ſeq. D. Nicolai Hieronymi Gundlingii Hiſtoriam Eruditionis, poſt auctoris obitum vulgatam Germanice Tom. 2. p. 1889. ſeq. Epitaphium ei poſitum a familiari *Petro Levvin*, (*a*) ita ſe habet:

Mortales cuncti, moveat vel tumba ſepulti
Haſſonis Henrici, *vermibus expoſiti*.
Mors eſt a tergo: ſapiens homo ſe paret ergo.

Scripta ejus edita, maximamque partem inedita hæc ſunt:

Vocabularius Biblicus, editus ſub initium typographiæ, in folio, ſine anni nota & loci.

Colloquium de animæ conditionibus, al. *Soliloquium animæ*, ſive *Speculum animæ*, (*b*) poſt veterem editionem cum præfatione Jacobi Wimphelingii Anno 1507. 4. obvium in Orthodoxographis utriſque, Baſileæ 1555. p. 1321. & A. 1569. p. 1607.

De quatuor noviſſimis, ſive *Cordiale* prodiit ſub tempora typographiæ naſcentis in 4. In quibuſdam Codicibus *Thomæ* tribuitur *Haſelbachio*.

De arte prædicandi, libellus exſtat ex veteri editione Johannis Gruningeri, incipit: *Ars prædicandi eſt ſcientia docens*.

Sacerdotum ſecreta (*c*) *circa Miſſam*, incipit: *Quam brevis fuerit Miſſa*, itidem ex veteri editione ſine anno & loco. Et *explanatio Orationis Dominicæ* ad Rev. in Chriſto Patrem & Dominum Echardum (al. Erhardum, verius eſt Richardum,) Epiſcopum Wormatienſem: atque in *Salutationem Angelicam*, ſive *Ave Maria*.

Sermo *in feſto Lanceæ & clavorum Domini*, vulgatus ex Codice Gothano a V. C. Johanne Henrico van Seelen, in Miſcellaneis editis Lubecæ 1734. 8. pag. 378. 393.

Regulæ ad cognoſcendum differentiam inter peccatum mortale & veniale, excuſæ cum S. Antonino & inter Johannis Gerſonii opera, cui rectius auctori tribuuntur.

De eruditione Confeſſariorum, Memmingæ 1483.

Quæſtiones XXXIII. de Contractibus & de ordine Cenſuum, (*d*) in appendice Operum Gerſonis, Coloniæ 1484. fol.

De vitiis & erroribus ſpiritualium ad Johannem, Epiſcopum Wormatienſem, in Jacobi Gruytrodii, Carthuſiani, libro de erroribus Chriſtianorum.

De Diſcretione Spirituum, ſive *de quatuor inſtinctibus* inter Gerſonis opera, cura Cornelii Dielmanni, Antvv. 1652. 8.

De Verbo incarnato, inter Gerſonis opera.

Conſilium Pacis, ſive de Unione ac Reformatione Eccleſiæ in Concilio univerſali quærenda ſcriptum Pariſiis An. 1381. Ex hujus Conſilii capite XVI. ſeq. Clariſſ. Hardtius obſervat petitam eſſe, quæ ſub *Johannis Gerſonii* nomine legebatur: *Declaratio compendioſa defectuum Virorum Eccleſiaſticorum*. Primus ex Codice Helmſtadienſi auctoris, ut putat, autographo edidit auctorique reſtituit laudatus Hermannus ab Hardt Tom. 2. Concilii Conſtantienſis parte 1. qui Johanni Gerſoni lectum obſervat: inde Ludov. Ellies du Pin idem ſcriptum curavit excudi, in appendice ad Tomum ſecundum Gerſonis Operum p. 809. Prodiit etiam Lipſiæ ſcriptum ſimile Anno 1697. ex Codice Gvelpherbytano, cujus editionis meminit Jacobus Lenfant in Hiſtoria Concilii Piſani p. 51.

Dialogus de Schiſmate, in quo colloquuntur Clementinus pro Clemente VII. & Urbaniſta pro Urbano VI. Vide Baluzium Tomo I. Paparum Avenionenſium p. 1230.

Liber *adverſus Teleſphori, Eremitæ prognoſticatoris, vaticinia de ultimis temporibus*,

(*a*) Lambec. Tomo 2. pag. 125.
(*b*) *Fortgeſetzte, Sammlung von Alten und Neuen* A. 1731. pag. 1004.
(*c*) Videntur hæc illa dicta *Secreta Secretorum*, quæ memorant vulgata Daventriæ 1501.
(*d*) Typorum vitio *Senſuum* excuſum apud Oudinum Tomo 3. pag. 1261. & in Gundlingiana Eruditionis hiſtoria Tom. 2. pag. 1891.

bus, de ſortuna Paparum, ceſſatione Schiſmatis, quod ab Anno 1478. Eccleſiam vexavit, & adventu Antichriſti, ad Gregorium, Salisburgenſem ab Anno 1396. Præpoſitum. Editus ab Bernardo Pez Tomo 1. anecdotorum parte 2. pag. 507. 564. Hic eſt tractatus *de Schiſmate Paparum* ad Bertholdum, Friſingenſem Epiſcopum: de quo Hardtius prolegom. p. 15.

Epiſtolam Pacis, quam in Conſilio c. 15. Henricus allegat, atque doctum nec parvum opus vocat laudatus Hardtius, edere tamen intermiſit, perinde ut *Epiſtolam* prolixam *ad Epiſcopum Wormatienſem* de flebili illorum temporum conditione, in qua pluribus differit de *Hildegardis* vaticiniis. Adde Bulæum hiſt. Academ. Pariſ. Tomo IV. pag. 574. ſeq. & 681. Oudinum Tomo 3. pag. 1259.

Contra diſceptationes & prædicationes contrarias fratrum Mendicantium, (*Johannis de Monteſono* in Urbe Pariſienſi, aliorumque,) *ſuper conceptione S. Mariæ Virginis: & contra maculam S. Bernardo mendaciter impoſitam*. Vide Oudinum Tomo 3. pag. 1255. & de illa macula, quæ notavi ſupra Tomo 1. p. 221. Librum hunc editum primum Mediolani 1480. etiam impreſſum in Germania in 4. vidit Geſnerus.

De vitio proprietatis Monachorum, ſive *Religioſorum*. Incipit: *Regularium*, *ſive Clauſtralium ſacra Religio*.

Tractatus ſive Sermo in illud, Matth. XIX. 27. *Ecce nos reliquimus omnia*. vide Pezium p. 76.

De modo celebrandi & recipiendi Sacramentum Euchariſtiæ.

Meditatio devota Miſſam cantaturi. Incipit: *exurge nunc*, *anima mea*.

De moribus & vita Canonicorum Regularium. MS. in Bibl. Baſil.

De vita Religioſa.

Epiſtola invectiva contra æmulos Cleri. MS. in Bibl. Auguſtana.

De eruditione Sacerdotum, ibid.

De Mundi contemtu. ibid.

Lectura ſuper prologo Bibliorum. Incip. *Ita ſcribitur in capite totius*.

Tractatus *de Verbo in Divinis*. Incip. *quis mihi det Verbum*.

Quatuor volumina prolixa *in quatuor prima Geneſeos Capita*, quibus explicandis multos annos impendiſſe traditur ab Henrico Pantaleone in proſopographia, aliiſque.

Tractatus *de decem præceptis*, quanquam alii Codices hunc tribuunt *Henrico de Vrimania*.

Commentarius *in Canticum Canticorum*.

Auctoritates Sacræ Theologiæ, ſive Tractatus, ſcientiæ Divinæ commendatorius.

Scriptum *ſuper XI. Zachariæ*, *de ultimis temporibus præcedentibus Antichriſtum*. MStum in Paulina Bibliotheca Lipſienſi.

Tractatus *de inſtantibus*. MS. in eadem Paulina.

Summa Quæſtionum in quatuor libros Sententiarum. MS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi.

Commentarius in quartum librum.

Contra quendam Wicleſitam. Trithem.

De erroribus & moribus Chriſtianorum. MS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi, una cum aliis aliorum de eodem argumento. Vide B. Felleri Catalogum p. 146.

Liber IX. Quæſtionum de paſſione Domini. Incip. *Primo quæritur*, *an Chriſtus tribus vel quatuor clavis Cruci ſit affixus*.

Tractatus de Paſſione Domini, *per ſeptem horas Canonicas*.

Expoſitio Symboli.

Quæſtiones de blaſphemia & peccato in Spiritum Sanctum.

Reſolutio Quæſtionis: *utrum mali ſpiritus ſint magis ſolliciti contra hominem*, *quam Angeli boni in contrarium*. Incip. *Arguitur quod ſic*. *Angeli non* &c. MS. in Codice Axpacenſi, teſte Pezio pag. 78.

Determinatio quarundam Quæſtionum & Propoſitionum de Sacramento Euchariſtiæ.

Dubia de jejunio Eccleſiaſtico.

De

De officiis, locis & perſonis ad ſacra deputatis.

De clavibus Sacerdotalibus. Incip. *Tibi dabo claves regni Cœlorum.* MS. in Bibl. Cæſarea.

Quare Deus permittat ſuos electos multipliciter in hoc Mundo tribulari. Incip. *Juſtus quidem tu es Domine.* Omnino diverſum eſt hoc ſcriptum a *Soliloquio*, de quo ſupra, & quod incipit: *Anima mea, novi quod curioſa es.* Neſcio an diverſus ſit etiam tractatus *de nobilitate animæ*, qui teſte B. Antonio Riſero p. 46. MStus eſt in Bibliotheca Auguſtana, una cum ejus ſermone *de Adſcenſione Domini*, & *Quæſtionibus: utrum Deus ſit in aliquo genere: Num in Deo ſit idem Eſſentia & Eſſe. Utrum e Sacra Scriptura Vet. Teſtam. & eorundem ſenſibus ſit certum, Chriſtum veniſſe. Num Judæi credere debeant prædicationi Apoſtolorum ſecundum Prophetias Veteris Teſtamenti*, aliiſque quæſtionibus de eodem argumento, & *de dignitate Papæ*, nec non de *Æternitate*.

Tractatus de pœnis damnatorum.

Directorium pro audienda peccatorum Confeſſione, MStum in Bibliotheca Auguſtana.

De cognitione peccati, ſeu *de cognitione ſui & de ſeptem peccatis capitalibus* ad Ducem Albertum, quem librum Germanice ab Henrico ſcriptum laudatus Pezius pag. 77. annotat. Lambecius vero Tomo 2. pag. 775. monet in Bibliotheca Cæſarea præter varios *Sermones ſacros* Henrici de Haſſia ſervari tractatum *de ſeptem vitiis mortalibus & aliquibus virtutibus ei oppoſitis*.

Sermones I. II. de Conceptione, III. IV. de aſſumtione, V. de Nativitate B. Virginis, VI. de SS. Trinitate, VII. de S. Bernardo, VIII. in Cœna Domini, & IX. in die Animarum MSS. Vide Pezium pag. 77.

Homilia *in illud Lucæ* XI. 27. *Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ ſuxiſti*. MSta in Bibliotheca Regia Pariſienſi.

De Viſione Divinæ Eſſentiæ, & *de ſeptem clavibus Scripturæ*, & *de Divinis nominibus* memorat Sanderus in MSS. Belg. parte 2. pag. 172.

Epiſtolæ, I. Luciferi nomine, Acherontis Imperatoris, Ducis Erebi ad Principes Eccleſiaſticos. II. de contemptu Mundi, ad Joannem de Eberſtein, Camerarium Moguntinum. III. De contemptu divitiarum. IV. ad Canonicos Neuburgenſes. Vide Pezium pag. 79. Epiſtola ad Johannem de Eberſtein, Camerarium Moguntinum, eadem MS. in Bibl. Regis Galliæ. Vide Oudinum T. 3. p. 1260.

Tractatus bipertitus de Contractibus, & Epiſtola prolixa ſive tractatus *de contractibus emtionis & venditionis*, XXVI. documenta Salutis continens, ad Cives Wiennenſes, MS. in Biblioth. Cæſarea, Vide Lambecium Tom. 2. pag. 125. Neſcio an diverſum hoc a ſcripto edito de Contractibus & Cenſuum ordine, quod ſupra jam memoravi.

De reductione effectuum in ſuas cauſas, & *Catena aurea* ſive *de concatenatione cauſarum*, ſive *de cauſarum habitudine & influxu naturæ communis reſpectu inferiorum*. MS. in Bibl. Bodlejana, Lipſienſi & aliis.

Contra Aſtrologos.

Tractatus *de improbatione epicyclorum & concentricorum. Theoricæ Planetarum & alia quædam Aſtronomica*, laudata Georgio Purbachio Præf. ad tabulas eclipſium, qui addit, quam doctus Henricus hic Aſtronomiæ fuerit, commentationes ejus in Geneſin teſtari, quarum ſupra jam facta eſt mentio. Præcipue vero Theologus & Mathematicus Gieſſenſis celebris *D. Joan. Georgius Liebknecht* in programmate inaugurali de Haſſia Mathematica An. 1707. edito, atque An. 1722. 8. præmiſſo Orationi de felici Matheſeos cum Theologia nexu, Henricum non minus teſtem inſignem Veritatis, quam Mathematicarum ſcientiarum ſuo tempore in Germania inſtauratorem celebravit, promiſitque opera ejus ſe collecturum junctimque editurum.

Statuta Facultatis Theolog. Academiæ

 Vien-

Viennenſis quæ cum Henrico de Oytta, Leonhardo de Carinthia, Auguſtiniano, Conrado de Ebraco, Ord. Ciſterc. aliiſque An. 1384. condidit, vulgata ſunt a Lambecio Tom. 2. pag. 125. 238.

Ajunt laudatum Hardtium etiam publicaſſe Henrici hujus de Haſſia *Epiſtolam de oblato ſibi Epiſcopatu Livonienſi*. quam non memini me inveniſſe vel annotaſſe.

Scripta carmine: *Invectiva in monſtrum Babylonis ſive ſchiſma ſui temporis*. An. 1393. Incip. *Heu fruſtra ſcripſi, multos dictamine movi:* verſus plures octingentis.

Carmen epicum, *an Caſtor comedi debeat diebus jejuniorum*. Incip. *Suſcipe magne pater Præſul cunctis venerande*.

Henricus de Haſſia, junior, Monachus Carthuſianus. & Prior Domus Gelriæ Monachorum S. Mariæ, defunctus An. 1427. 12. Aug. de quo Trithemius de S. E. cap. 754. & de ſcriptoribus German. cap. 163. ac diligentius Benedictus Pez loco ſupra citato.

Ejus ſcripta: Commentarius *in Geneſin*, *Exodum*, *Parabolas Salomonis* & *Apocalypſin*.

Dialogus inter Epiſcopum & Presbyterum. Tractatus *de Clavibus* ſeu *de Confeſſione*, compoſitus Heidelbergæ A. 1414. Etiam *ſermones* huic Henrico tribuit Trithemius, quem libenter ſequor, quanquam Oudinum Tom. 3. pag. 1254. abſurdum putat Carthuſiano *ſermones ad populum* tribui.

Alios tres Henricos de Haſſia, quos virorum doctorum dubitatio induxit, commentitios eſſe, facile lector accredet obſervatis ab eodem Oudino T. 3. pag. 1256. ſq. * In Bibliotheca PP. Benedictinorum S. Mariæ ad Scotos Viennæ reperi Opuſculum MS. Henrici de Haſſia titulum præferentem: *tractatus de proprietatibus Religioſorum* editus per Magiſtrum Henricum de Haſſia S. Theologiæ Doctorem eximium in Vienna Regentem. Incipit. *Pro ſalute eorum*. Exordium iſtud longe diverſum eſt ab eo, quod hic legitur apud Fabricium: *Regularium ſive clauſtralium ſacra Religio*. Num forte ejuſdem argumenti gemina Opuſcula effudit?

Tractatus contra diſceptationes &c. eſt mihi Germanica editio Argentoratenſis (ut conjicio) An. 1500. in 4. hoc titulo: *Henricus de Haſſia plantator Gymnaſii Viennenſis in Auſtria contra diſceptationes, & contrarias prædicationes FF. Mendicantium ſuper Conceptione B. Virginis, & contra maculam S. Bernardo mendaciter impoſitam*. Præfixam habet Epiſtolam Jacobi Wimphelingi de Seleſtadio ad Henricum Bavariæ Ducem, & cum adjuncta Elegia Joannis Gallinarii Briſacenſis Eccleſiæ Rectoris, in qua queritur & dolet omnes ordines hominum inter ſe eſſe commiſſos. Hanc utpote non invito Apolline ſcriptam, & forte rariorem quam ut manibus omnium teratur, hic dare viſum eſt, poſtquam operis totius libri imaginem depinxero. Eſt in fine Exaſtichon Sebaſtiani Brant in laudem Wimphelingi, qui opus curavit, & Henrici de Haſſia. Denique monita ſuccedunt quædam ejuſdem Brant ad adoleſcentem Verneſum de Urſirupe ſeu Berenfeldenſem, cum epigrammate Germanico.

Joannes Gallinarius Briſacenſis Eccleſiæ Rector paci a Chriſto cunctis Chriſtianis indictæ dicavit.

Quid, precor, horriſoni genitrix diſcordia belli
Ludificas miris pectora noſtra modis?
Cur Machumeticolæ non das tua ſemina genti?
Quæ Mariæ natum non putat eſſe Deum.
Sat ſumus illuſi, ſatis eſt ſudiſſe cruorem,
Quid nos Chriſticolas præcipitare ſtudes?
Ruſticus agricolam, rex regem, miles ephebos
Perſequitur dociles, doctiloquoſque patres.
Gaudet presbyteros ignavum ſpernere vulgus,

Car-

Carpere Curatum religioſus ovat
Juriſtam artiſtæ taxant reliſta modernum.
Spernunt juriſtæ Theologoſque graves.
Cordigeri laudant Scotiſtica dogmata fratres
Quæ rodit ſtudio ſæpe Thomiſta ſuo.
Et nova Marſilium verſoris ſecta refutat,
Ac, pie te Gerſon heu Jacobita premit.
Geſſit Alexander per prolem triſtia bella,
Julius in proprio corpore bella gerit.
Exanimis livor cunctas vexat modo gentes
Heus odium prædas, & fera bella movet.
Factio philoſophos corrumpit, factio cives,
Et regem ſpernit infima nobilitas.
Helvetium Suevus, jam torquet Gallicus Anglum;
Fidis Germanis detrahit Auſonius.
Theutones heu Phriſios urgent, Guelphi Gibelinos,
Et proceres tendunt civibus inſidias.
Sic avidi crebro ingeminant conamine rixas;
Quiſque ſuos fratres ludificare ſtudet.
Hoc facit immanes quod non proſternere Turcas
Poſſumus, & gentem dilacerare ſacram.
Proh pudor! illuſtres haud ſic ſperare triumphos
Diſcitur, & rabidos perdomuiſſe Scythas.
Si cupitis veſtro Turcas diſcludere regno,
Chriſticolæ, unanimes vos, precor, eſte viri.

Henricus Hazer, Ord. Præd. Coloniæ circa Annum 1360. vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 648. qui ejus nonnulla in Ariſtolem, & commentarium in IV. libros ſententiarum commemorat.

Henricus de Herp: ſupra, *Henricus Harphius*.

Henricus de Hervordia (vitioſe Trithemio, Poſſevino aliiſque *de Erfordia*) Hervordiæ (*a*) enim non Erfurti natus, & apud Mindenſes Ordini Dominicano nomen dedit, obiitque Mindæ A. 1370. Vide Oudinum T. 3. p. 973. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 665. Scriptorum ejus præcipuum *liber rerum memorabiliorum* ſive *Chronicon* ab Orbe condito ad Annum Chriſti 1355. quatuor ſpiſſis voluminibus, adhuc ineditum: perinde ut *Catena aurea* de quolibet ente, more problematum, ſecundum entium cohærentiam, diviſa in *partes* decem, pars quælibet in plures *anſas*, anſa in *quæſtiones*. Tractatus *de Conceptione Virginis glorioſæ. De ornatu Clerici. De Diis Gentium. De invectivis in Hebridam metricum. Expoſitio in illud* Matth. XXIII. Super Cathedram Moſis. *De metris & eorum pedibus. De proverbiis. De principio Oratorum & Poetarum. Orationes pro juniorum inſtructione & exercitatione. Summa de caſibus Conſcientiæ. Sermones*. Tractatum de conceptione B. Virginis, alterum de ornatu Clerici, & Summam de caſibus Conſcientiæ, Oudinus malit tribuere *Joanni de Erfordia*. Suſpicatur etiam Chronicon quod ſine nomine auctoris ab Orbe Condito uſque ad Caroli IV. tempora, eique dicatum exſtat MS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi, teſte B. Fellero p. 301. non diverſum eſſe a jam memorato Henrici Chronico.

Henricus homiliarum ſcriptor in Evangelia, memoratus Honorio IV. 8. de S. E.

Henricus Horneby Lincolnienſis, Theologus Cantabrigienſis, ſcripſit ad Margaretam Reginam Henrici VIII. Regis Matrem, *Hiſtoriam nominis JESU*, & *Hiſtoriam Viſitationis Mariæ*. Vide Baleum XI. 86. Pitſeum pag. 686.

Henricus de Huda, Anglus Ord. Minor.

(*a*) *Fratrem Henricum de Herfordia* vocat etiam auctor magni Chronici Belgici p. 180. atque alibi: Flacius itidem in Catalogo teſtium Veritatis, aliique. Vide illuſtrem Leibnitium præf. ad Tom. 3. ſcriptor. Brunſvic. pag. 21. & Oudinum Tom. 3. pag. 973. ſq.

nor. circa An. 1350. cujus commentaria in Magiſtrum Sententiarum laudat Waddingus p. 165.

Henricus de Huecta infra, *Henricus de Oyta*.

Henricus ex Lincolnienſi Canonico Archidiaconus *Huntindonenſis*, *Huntendunienſis* ſive *Huntingtonenſis*, Vide Baleum II. 82. & Pitſeum p. 211. Scripſit petitione Alexandri, Lincolnienſis Epiſcopi *Hiſtoriam Anglorum* libris VIII. ab Originibus Gentis & maxime ab Anglorum Saxonumque tranſitu in Britanniam uſque ad obitum Stephani Regis A. C. 1153. Prodiit in H. Savilii ſcriptoribus rerum Anglicarum Lond. 1596. & Francof. typis Wechelianis 1601. fol. pag. 296. His octo libris, *nonum*, *decimum*, *undecimum* & *duodecimum*, Henricus addidit, quos maximam partem adhuc ineditos ſervari in duobus Biblioth. Lambethanæ perpulchris MStis Codicibus notavit H. Warthonus præf. ad T. 2. Angliæ ſacræ, pag. XXIX. In his liber *nonus* agit *de Sanctis Angliæ & de Miraculis eorum*. Liber *decimus de Summitatibus rerum* titulum habet. In Præfatione quam Anno 1135. ſcripſit, *de fine mundi* diſſerit. Præfationi ſuccedit Epiſtola ad Henricum Regem, MS. etiam in Bibliotheca Cottoniana p. 76. *de ſerie Regum* & Imperatorum Judæorum, Aſſyriorum, Perſarum, Macedonum & Romanorum uſque ad Imp. Conradum III. ſive ad ſua tempora. Dein alia ad Warinum Britonem Epiſtola *de origine regum Britannorum* (*a*) a Bruto ad Cadvvalladrum; quos in Hiſtoria ſua prætermiſerat, poſtea autem in *Galfridi Arthuri* libro apud Beccum invenerat. Huic ſuccedit tertia ad Walterum Epiſcopum Wintonienſem, Epiſtola An. 1145. *de mundi contemptu per ea quæ ipſi vidimus*: ſeu (ut alius habet Codex) *de imagine Mundi*, alius *de Mundi appetitu*, ſive *de Epiſcopis & viris illuſtribus ſui temporis*. Hanc ex utroque Codice Lambethano exhibuit, laudatus Warthonus T. 2. Angliæ ſacræ pag. 692. 702. variantibus alterius lectionibus ad marginem appoſitis. Eam antea evulgaverat Dacherius in Spicilegio ſuo Tom. 8. p. 178. (editionis novæ T. 3. p. 503.) Liber *undecimus* Satiras & Epigrammata complectitur; *duodecimus* Hymnos ſacros, luſus amatorios & carmina diverſi generis habet. Ex unico hoc Hiſtoriarum Opere Baleus II. 82. & Pitſeus cap. 204. pag. 212. pluſquam viginti libros procuderunt, ſingulas fere Epiſtolas & Carmina pluribus ſubinde titulis pro arbitrio effictis inſignita ſæpius recenſentes. Videndum an diverſum aliquod ſit opuſculum *de provincia Britanniæ*, quod in Bibliotheca Cantabrigienſi publica ſervari notavit Caveus. Henricus ipſe ad Walterum (*b*) carmina ſua memorans, ad ea quæ libro undecimo leguntur, reſpicit:

Henricus tibi ſerta gerens, Epigrammata primum,
Prælia mox Veneris, Germina (*c*) *deinde tuli.*
Nunc Waltere tibi fero carmen funebre, totus
Alter ab Henrico qui tria ſerta tulit.

Verſus autem in laudem *Elfledæ* Merciorum Dominæ atque (*d*) *Alfredi*, petiti ſunt ex libro Hiſtoriæ Henrici hujus quinto p. 354. & 352. edit. Wechelianæ.

Henricus Inſtitoris, Ord. Præd. Lector Eccleſiæ Saltzburgenſis, ſacræ Paginæ Profeſſor atque Inquiſitor hæreticæ pravitatis in partibus Alemanniæ ſuperioris ab A. 1484. una cum *Jacobo Sprengero* ſcripſit *Malleum maleficarum* toties editum Lugd. 1584. Norimb. 1494. 4. Pariſ. apud Joannem Parvum, 8. Colon. 1520. 8. Venet. 1576. Francof. 1580. 8. Lugd. 1620. 1669. 4. Huic in editione Francof. 1582. 8. additus eſt tomus ſecun-

(*a*) Et hanc edidit Dacherius. Vide ſupra pag. 176. in Henrico Archidiacono.

(*b*) Tom. 2. Angliæ ſacræ pag. 702.

(*c*) Al. *Gramina*.

(*d*) Tom. 1. Angliæ ſacræ pag. 207. 208.

cundus, in quo continentur 1. *M. Bernardi Baſini*, Canonici Cæſaraugustanenſis Opuſculum de artibus Magicis de Magorum maleficiis pag. 1. 2. *Ulrici Molitoris* de Conſtantia, Decretorum Doctoris, Dialogus de Pythonicis mulieribus pag. 34. 3. *Hieronymi Mengi*, Vitellianenſis, Ord. Minor. *Flagellum Dæmonum* ſive exorciſmi, ex edit. Bononienſi An. 1571. pag. 92. 4. *Johannis de Gerſono*, Cancellarii Pariſ. de probatione ſpirituum pag. 336. 5. *Thomæ* Murneri Ord. Minor. de Pythonico contractu pag. 351. 6. *Felicis Malleolli*, J. U. Doctoris, Cantoris Thuricenſis & Præpoſiti Salodonenſis tractatus I. & II. de exorciſmis ſeu adjurationibus p. 378. 397. & III. de credulitate Dæmonibus adhibenda p. 422. 7. *Bartholomæi de Spina* ſive *Spinæi* Ord. Præd. SS. litterarum Profeſſoris, & Palatii Apoſtolici Magiſtri Quæſtio de ſtrigibus pag. 452. atque in *Joannem Ponzinibium* J. U. D. de Lamiis apologia quadruplex p. 620. 656. 686. & 699. 704. Cætera Henrici Inſtitoris ſcripta ſunt:

Liber *de plenaria poteſtate Pontificis & Monarchiæ*, adverſus Monarchiam ſive librum de poteſtate Imperatoris, editum ab *Antonio Roſello*, JCto Patavino, (*a*) Prodiit Venet. 1499. fol. *Clypeus Romanæ Eccleſiæ* contra *Pikardos & Waldenſes*. fol. ſine anno & loco. Tractatus varii junctim editi Nurimberg. 1496. 4. in quibus occurrit *replica* adverſus tractatum neſcio cujus, qui Chriſtum non niſi ſub conditione in Euchariſtia adorandum prædicaverat, & tractatus ipſe præmittitur. *Sermones XI. de Euchariſtia*. atque ejuſdem argumenti alii XIX. & alii item VI. *Aviſamenta pro Clericis*. Opuſculum *de Sacramento miraculoſo* ſub ſpecie ſanguinis, a trecentis annis Auguſtæ Vindelic. aſſervato, & fulminatione excommunicationis adverſus opinantes Sacramentum in forma cruoris aut carnis apparens non eſſe verum Sacramentum. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. p. 897.

Henricus Iſnenſis Benedictinus Abbas in Svevia, cum conventu ſuo An. 1350. extinctus uno die, incuria coci, qui venenum cibis admixtum appoſuerat. Ejus volumen *de tribus cuſtodiis monaſticis* ſcriptum verſo heroico, laudat Eiſengreinius p. 140. & ex Eiſengreinio, Poſſevinus in apparatu.

Henricus Kalkarienſis Clivius, cognomento *Æger*, Prior Carthuſ. S. Barbaræ apud Colonienſes, ubi octogenarius obiit An. 1408. (*b*) Vide Trithemium de S. E. cap. *666*. & de ſcriptoribus German. c. 130. qui teſtatur eum ſcripſiſſe *Loquagium* de Rhetorica: *Cantuagium* de Muſica, *Exercitatorium Monachale*, & An. 1398. (*c*) librum *de ortu ac progreſſu Ordinis Carthuſienſis*, qui MS. in Bibliotheca Baſileenſi. * Ex ejus opere de ortu ac progreſſu ordinis Carthuſienſis nonnulla excerpit, deditque Anonymus Carthuſienſis vulgatus a Martene Vet. Monum. Tom. IX. p. 158.

Henricus Kalteyſen (de frigido ferro) *Caltyſenius*, vitioſe *Kalthuſerus*, *Caltæſemius* &c. Confluentinus Ord. Præd. hæreticæ pravitatis inquiſitor Moguntinus, interfuit Concilio Baſileenſi ac poſtea Nicolai V. Legatus ad Lovanienſem Academiam, & Archiepiſcopus Nidronienſis in Norvvegia ac Cæſarienſis, diem obiit in patria ſua, Confluentiæ An. 1465. Exſtat ejus *de libera Verbi Dei prædicatione* diſſertatio ſive Oratio per triduum A. 1433. in Concilio Baſileenſi contra Udalricum & Bohemos habita, editaque primum a Caniſio T. 4. antiquar. Lect. parte 2. (editionis novæ Tom. IV. pag. 628. 708.) atque inde apud Bzovium ad Annum 1433. num. 254. pag. 219. in Binii atque aliis Conciliorum editionibus, Regia, Labbeana, Harduiniana & Coleti. Alia ejus memorant Trithemius c. 808. de

(*a*) Roſelli liber, partibus diviſus quinque, recuſus exſtat in Goldaſti Monarchia Imperii Tom. 1. pag. 252. 556.

(*b*) Ita recte Voſſ. pag. 540. de Hiſt. Lat. non 1448. ut Oudinus Tom. 3. pag. 2241.

(*c*) Arnoldus Boſtius cap. 12. de illuſtribus Carthuſ.

de S. E. & de ſcriptoribus Germ. cap. 189. *Super Magnificat*, *Quæſtiones varias*, *Collationes ad Clerum*, *in Sententias Petri Lombardi*, *Sermones de tempore*, *de ſanctis & per Quadrageſimam*. Longe plura Jacobus Quetif Tom. 1. p. 829. ſeq. quæ in Bibliotheca Conventus Confluentini, ſed aliis aliorum admiſta & ab iis non ſatis diſtinguenda ſcriptis ſervantur manu exarata in octo voluminibus. In quibus & *Speculum devotionis rhythmicum cum aurea fabrica & gaudiis B. Virginis*, quod edidit Federicus Steill in Ephemeridibus Dominicanis 2. Octobr. p. 524. 546. Tum tractatus, *quomodo qui præſunt ſe debeant habere*, *quum mala exorta perſeverant*, ubi multa de Eccleſiæ regimine contra Schiſmaticos, ad Conradum Ryngraf, Archiepiſcopum Moguntinum. *De arte ſermocinandi*. *De morali Babylonia & ejus per vitia conſtructione*.

Henricus Comes *a Kalben* ſive *de Kalve*, Augiæ Divitis *Reinchen Auvv* in inſula lacus Bodamici, Ord. Bened. Abbas Anno 1210. (*a*) ad 1237. Scripſit Warmannum ſecutus *vitam S. Pyrmini*, primi Augiæ circa Annum 724. (*b*) Abbatis atque Chorepiſcopi in Alemannia, cujus memoria colitur in Martyrologiis 3. Nov. Vide infra, *Warmannus*.

Henricus a Klingenberg. Supra, Henricus Conſtantienſis.

Henricus de Knygthon Anglus, Canonicus Regularis Abbatiæ Leiceſtrenſis ſub Seculi decimi quarti exitum: hodie non ſolum notus ex Joannis Roſſi Warvvicani teſtimonio, atque inde Lelandi, Balei VI. 48. & Pitſei p. 523. ſed longe magis ex ejus monumentis in lucem editis, quibus eximium inter Hiſtoricos Angliæ locum meruit. Ejus libri V. de eventibus Angliæ a tempore Regis Edgari uſque ad Richardum Regem ſive ab Anno Chriſti 958. ad 1395. editi inter Hiſtoriæ Anglicanæ ſcriptores decem a Rogerio Tvviſdeno Lond. 1652. fol. In libris II. III. multa ſe ad verbum profitetur repetere ex ſeptimo libro Hiſtoriæ Polychronicæ *Ranulphi Higdeni*, *Ceſtrenſis*, de quo infra. Knightoni libris pag. 2744. ſeqq. ſubjiciuntur *Acta depoſitionis* & *reſignationis Richardi II.* factæ An. 1399. De hoc ſcriptore videndus Seldenus in præf. pag. 47. (Tom. 2. Opp. p. 1174. ſq.) & H. Warthonus ad Caveum.

Henricus de Langenſtein, ſupra, *Henricus de Haſſia*.

Henricus Leiceſtrenſis, ſupra, *Henricus Knyghton*, a quo præter rem veluti diverſum Hiſtoricum Anglum memorat Pitſeus p. 863. cum de Knightono dixiſſet p. 523.

Henricus Lincolnienſis, ſupra, *Henricus Huntingtonenſis*.

Henricus Brabantinus ex Abbate S. Ægidii, Ordinis Benedictini, Brunſvicenſi Epiſcopus ab An. 1270. ad 1284. *Lubecenſis*. Adhuc Abbas, factus comes itineris Henrico Leoni, Duci Brunſvicenſi, cum eo adiit Conſtantinopolin, & præſente Imperatore Græcorum, Michaele Palæologo, & Duce ſuo *grandem ſuſtinuit diſputationem ſuper proceſſione Spiritus Sancti*, ut refert Albertus Crantzius in metropoli VII. 2. & fuſius Arnoldus, Helmoldi continuator, III. 5. pag. 247. ſeq. & Albertus Crummedychius in Chronico Lubecenſi Tom. 2. Meibom. pag. 396. *Reliquit* etiam, eodem Crantzio teſte, *quædam ſui nominis monumenta*, *ex quibus eſt* Homilia in Evangelium Joh. XIX. 25. Stabat juxta Crucem Jeſu, *quæ qualis fuerit in cæteris*, *ſatis demonſtrat*, *quam ſenſu profundus*, *quam excultus eloquio*. *Sed præſtabat omnibus ſincera in Viro devotio*.

Henrici de Magdeburg Summa ſuper titulos Decretalium, MSta in Biblio-

the-

(*a*) Caſpar Bruſchius in Chronologia Monaſteriorum Germaniæ pag. 44.

(*b*) Idem Bruſchius pag. 30. ubi *Epiſcopum Meldenſem* vocat Pyrminum, cum Trithemio multiſque aliis. Sed a Sammarthanis inter Meldenſes Epiſcopos omittitur, recteque omitti docent notata ab Arnoldo Wion Tom. 2. Ligni vitæ pag. 360.

theca Paulina Lipſienſi. Vide B. Felleri Catalogum p. 240. 241. & 242.

Henricus Marionovenſis Germanus prope Pannoniam, Carmelita, incertæ ſedis Epiſcopus circa Annum 1440. quem aſtrorum & Cœli ſcientia claruiſſe ex Baptiſta Mantuano annotant Poſſevinus atque in paradiſo Carmelitici decoris Alegrius pag. 344. Ab iiſdem traditur ſcripſiſſe *contra Simoniacos*, *De Ordine Carmelitico*, & *De ſiderum curſu*.

Henricus Maunsfeldius, Anglus, ſive Cambrobritannus, cujus *Commentarius ſuper Boethium* MS. Oxonii in Collegio Novo. Vide Pitſeum p. 863.

Henricus Mediolanenſis. Hujus libri duo *de controverſia hominis & fortunæ* carmine ſcripti elegiaco ad Clementem IV. prodiere Coloniæ cum Commentario Cypriani a Popma, Coloniæ 1570. & 1584. 8. Vide Suffridum Petri de ſcriptoribus Friſiæ pag. 249. Clemens IV. Papa fuit ab Anno 1265. ad 1268.

Henricus de Montejardino Genuenſis, Ordinis Minorum, circa Annum 1350. Scripſit *Commentarios in Johannem*, in *Evangelia totius anni* & *Quadrageſimalia* quinque. Vide Waddingum p. 166. ex Poſſevino.

Henricus de *Northeim*, oppido Saxoniæ, ſcripſit metro & proſa *dimetromachiam* de conflictu virtutum & vitiorum, ad Fridericum, Marchionem Miſniæ & Ducem Saxoniæ. Vixit adhuc An. 1494. laudatus a Trithemio de S. E. cap. 947. & de illuſtr. German. c. 285. ubi etiam carmina alia ejus, & Epiſtolas ad diverſos memorat.

Henricus de Bartholomæis, de Suſe, ſive de Seguſia, (Secuſio Pedemontii oppido) ex Siſtaricenſi Epiſcopo Archiepiſcopus A. 1250. Ebredunenſis in Delphinatu Galliæ, & ab An. 1263. Cardinalis Hoſtienſis ſive *Oſtienſis*, fons Juris utriuſque & Orator, diem obiit A. 1271. Vide Sammarthanos in Gallia Chriſtiana T. 1. p. 279. Præcipuum ejus opus Summa Juris Canonici, quæ ab eo *Summa Oſtienſis* appellari conſuevit. Tum commentarius *in Epiſtolas Decretales*. Etiam ejus *in Decretum* fertur, & MS. eſt in Paulina Lipſienſi. Vide B. Felleri catalogum p. 227. De diſcipulo hujus Henrici, *Gvilelmo Durando*, Speculatore, dixi ſupra T. 2. p. 68. * Summæ Oſtienſis priorem editionem puto, quæ ſub titulo *Oſtienſis ſumma aurea in Decretales* prodiit ſine nomine loci, ſed quæ excuſa creditur Romæ in fol. A. 1470. tum & lucem vidit Romæ 1473. & 1477. & alibi ſæpe.

Lectura ejus in quinque Decretalium libros & extravagantes per Joannem Coletum correcta in fol. Pariſiis 1512.

Henricus Oxonienſis, Ordinis Minorum, cujus nihil præter *Sermones Dominicales* & *feſtivales* Baleus XII. 68. H. Willotus, Poſſevinus, Pitſeus p. 863. & Waddingus memorant.

Henricus Oyta, *Euta*, *Otha*, *Huecta*, Germanus, Doctor inſignis Viennenſis circa Annum 1380. & Collega Henrici de Haſſia, de quo ſupra p. 216. Vide Trithemium de S. E. cap. 687. & de ſcriptoribus German. cap. 140. Scripſit *ſuper IV. libros Sententiarum*. *De Conceptione B. Mariæ*. *Sermones*. *Quodlibeta*. Ejus liber *de Contractibus* & ſeparatim lucem vidit, atque inter Johannis Gerſonis opera prodiit. Ex *Propoſitionibus* ejus *& earum explicatione*, loca quædam excerpſit vulgavitque Flacius in Catalogo teſtium Veritatis, ut Caveo jam notatum. In Bibliotheca Paulina teſte pag. 361. B. Fellero, MSta exſtat ejus interpretatio *poſteriorum Analyticorum* Ariſtotelis *Elenchorumque*, *Veteris Artis*, *Phyſicorum*, *de Cœlo*, *de generatione & corruptione*, *de meteoris*, *de anima*, *Oeconomicorum*, *Politicorum*, *Ethicorum*. Adde p. 370.

Henricus de Palma, ſupra, *Balma*, T. 1. p. 167.

Henricus Pauper, infra, *Henricus Septimellenſis*.

Henricus Penia, ſub Seculi XVI. exordium brevi libello ſcripſit bellum Perſico-Turcicum, quo Iſmael Sophi Turcarum An. 1509. victor ab illis victus eſt

eſt An. 1514. Prodiit Baſileæ 1515. 4. inter alia opuſcula apud Johannem Frobenium.

Henricus de Piro, idem dictus *de Colonia*, Juris utriuſque Doctor, A. 1415. interfuit Concilio Conſtantienſi, cujus vide Acta ſeſſione XVI. tum apud alios, tum apud Bzovium ad illum Annum pag. 433. ubi ſemel vitioſe Henricus de Piro *promotor*, excuſum, eſt, legendumque ut antea, *procurator*. A Trithemio cap. 935. de S. E. dicitur ad Carthuſianos deinde acceſſiſſe atque claruiſſe An. 1470. traditur, quod repetit cap. 205. de ſcriptoribus Germanicis. Ejus ſcripta: *Commentarius in IV. libros Inſtitutorum Juris*. *Conſilia*. *Liber ad novitios de Reformatione interna*. *Sermones* de tempore & de Sanctis. * In MS. Cod. Haſnonenſi opuſculum offendiſſe ſe teſtatur P. Martene Itin. Liter. II. pag. 97. hoc titulo *Henricus de Piro cognomento Brunonis legum Doctor quondam S. Pauli Leodienſis Canonicus poſtea ad Ordinem Carthuſienſem converſus* de eſu & abſtinentia carnium Bartholomæo ſacræ Theologiæ profeſſori Carthuſienſi in Rute munda.

Henricus Vræde, cognomento *Prudens*, Prior Carthuſienſium domus Vallis prope Brugas in Flandria, & in nova domo S. Sophiæ CPolitana prope Sylvam ducis, ubi defunctus eſt Anno 1484. Scripſit *tetralogum devotionis* libris III. & plures devotas *Epiſtolas*. Vide Trithemium cap. 868. de S. E. & de Scriptoribus German. cap. 223. & Poſſevinum.

Henricus Monachus Auguſtinianus in *Rebdorf*, diœceſis Aichſtadienſis, qui An. 1350. Jubilæo Romæ celebrato interfuit, atque An. 1361. inſignia Imperialia luſtraſſe ſe teſtatur in Curia Noribergenſi. Scripſit *Annales* rerum ab Anno 1295. ſub Adolpho Naſſovio, Alberto Auſtriaco, Henrico VII. Friderico Auſtriaco, Ludovico Bavaro in quo eſt diligentior, & Carolo IV. uſque ad Annum 1362. geſtarum, interpoſita etiam Pontificum illius temporis hiſtoria. Primus edidit Marquardus Freherus T. 1. ſcriptor. rerum Germanicarum Francof. 1600. p. 411. adjunctis nonnullis Actis publicis illius temporis, veteribuſque monumentis (ut *Henrici VII.* ſententia in Robertum Siculum lata, ex Alberico de Roſate in L.) Quiſquis (ad leg. Jul. majeſtatis.) Poſt Freherum, cujus ſylloge recuſa etiam A. 1624. eoſdem Annales emendatiores ex Codice Rebdorfenſi vulgavit Chriſtophorus Gevvoldus, Ingolſtadii 1618. 4. Denique Burchardus Gotthelf Struvius in nova ſcriptorum Germ. Freherianorum editione Argentor. 1717. fol. pag. 599. ſq. & Gevvoldianam contulit, & addidit notas quibus loca aliorum ſcriptorum res eaſdem illuſtrantium ſignantur.

Henricus Ludovici VII. Regis Galliæ frater, Archiepiſcopus ab Anno 1162. ad 1175. *Remenſis*, de quo Sammarthani Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 517. Ejus *Epiſtolam ad Alexandrum III.* contra Robertum de Aria ſedis Cameracenſis invaſorem publici juris fecit Jacobus Hommey pag. 551. ſupplementi Patrum. Epiſtolam increpatoriam *ad Cardinales* Rom. Eccleſiæ A. 1170. datam in cauſa Drogonis, Noviomenſis Cancellarii, Baluzius Tom. 2. Miſcell. pag. 228. & ſimilem in eadem cauſa *ad Alexandrum III.* p. 230. cum Alexandri reſponſoria.

Henricus de Ripis, ſupra *Hemericus* p. 205.

Henricus Rosla, Nienborgenſis Saxo, ſcriptor *Herlingbergæ* ſive carminis epici pro illis temporibus non inelegantis de bello ob arcem Herlingsbergam A. 1287. geſto inter Henricum mirabilem, Ducem Brunſvicenſem, & Lunæburgenſem, ac confœderatos Saxoniæ Principes. Primus edidit cum *Tiderici Langen* Saxonia, & notis illuſtravit Joannes Henricus Meibomius, Henrici Filius, Luneburg. 1652. 4. deinde recudi fecit Henricus Meibomius, nepos T. 1. ſcriptor. rerum Germanicarum p. 772. Sæpius citatur hic Henricus Rosla in

Chro-

Chronico Theodorici Engelhuſii: Et quoniam verſus quidam ab eo laudati in Herlingesberga non leguntur, hinc ſuſpicio eſt illum alia etiam hiſtorici argumenti carmine, quæ lucem necdum viderint, compoſuiſſe.

Henricus Salterienſis Hibernus, Monachus circa Annum 1150. ſcripſit ad Henricum Abbatem de Sartis, *de Purgatorio S. Patricii* (incertum veteris ne illius, an potius Patricii Abbatis circa Annum 850.) ſive de ſpelunca *quam ingreſſus quivis veraciter pœnitens ſpatio unius diei ac noctis moram in ea fecerit, ab omnibus purgatur peccatis quibus in tota vita ſua Deum offendit*. Non tantum prologum, ſed tractatum Henrici integrum vulgavit Thomas Meſſinghamus in florilegio Inſulæ ſanctorum Hiberniæ Pariſ. 1624. fol. p. 89. 109. unde emendandus Oudinus Tom. 2. p. 1440. Exſtat itidem in Johannis Colgani triade thavmaturga, Lovan. 1645. fol. Conferenda etiam quæ de S. Patricii purgatorio notantur in Actis Sanctorum T. 2. Martii 17. p. 587. ſeq. Ab illa narratione Henrici de S. Patricii purgatorio non differunt *Viſiones S. Oeni militis*, quas ab illa diſtinguit Carolus Viſchius p. 145. Biblioth. Ciſterc. Vide Meſſinghamum p. 99. ſeqq. Quem vero Ciſtercienſem facit idem Viſchius & Pitſeus p. 207. hunc Benedictinum alii, ut Baleus II. 77. Nimirum Ciſtercienſes & ipſi ſunt genus quoddam Benedictinorum.

Henricus Archidiaconus *Salzburgenſis* & Præpoſitus Berchtolsgadenſis Ord. Canonicorum Regularium S. Auguſtini circa Annum 1174. ſcripſit *hiſtoriam calamitatum Eccleſiæ Salzburgenſis* ſub Adelberto Archiepiſcopo: editam a Bernardo Pez T. 2. anecdotorum parte 3. p. 199. 218.

Henricus Sanvicenſis, apud Miræum p. 90. Auctarii: rectius *Guilelmus* de quo ſupra p. 165. ſq.

Henricus Samarienſis, infra *Henricus Septimellenſis*.

Henricus de Secuſia ſive *Seguſia*, Cardinalis. Supra *Henricus Oſtienſis*. Vide & Petrum Frizon in Gallia purpurata p. 80. ſq.

Henricus Selderus non notus mihi niſi ex præclari Cangii monitione, qui teſtatur ejus lucubrationes ſe evolviſſe in Codice Regio Pariſ. 190.

Henricus Aper, *Senonenſis* Archiep. ab Anno 1122. ad 1144. Ejus brevem *Epiſtolam* ad Stephanum Epiſcopum Pariſ. edidit Dacherius Tom. 3. ſpicileg. pag. 158. (editionis novæ Tom. 3. p. 490.) Epiſtolam Innocentii II. ad hunc Henricum, Sammarthani T. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 631.

Henricus Septimellenſis a patria, pago agri Florentini, dictus etiam *Florentinus*: ſed & *Samarienſis*, *Sangelſinus*, (*a*) & *Henricus Pauper*, quem ad eam inopiam redactum tradunt, ut charta deficiente, verſus ſuos in veteri & attrito pellitio exarare cogeretur. Scripſit circa Annum 1192. (*b*) exemplo Boethii *de diverſitate fortunæ*, & *Philoſophiæ conſolatione* libros quatuor verſibus mille, carmine elegiaco jucundos lectu, in quibus Boethii etiam nominatenus facit mentionem III. 49. ubi Philoſophia:

Nonne meus Severinus inani jure peremtus
Carcere Papiæ non patienda tulit?

Bononiæ ſe litteris imbutum docet III. 71.

Dic, ubi ſunt, quæ te docuit Bononia quondam?

Primus hoſce libellos typis exſcribendos dedit Chriſtianus Daumius, Chemnitii An. 1684. (*c*) in 8. apud Conradum

(*a*) Joach. Feller Catalogo Codicum MSS. Bibliothecæ Paulinæ pag. 289.

(*b*) Colliges hoc ex lib. 2. v. 61 ſeq *Nuper Alemannus Siculam delatus in oram &c.* ubi perſtringitur infelix Henrici VI. adverſus Tancredum expeditio An. 1191. & lib. 3. v. 164. captus An. 1193. Richardus, Angliæ Rex. *Captus & incluſus Anglicus acta luit*. Sed magnam Henrici victoriam Siculos An. 1193. ſubjugantis tacet, ut laudato Leyſero bene notatum.

(*c*) Non An. 1709. ut legitur in Diario Eruditorum Italiæ Tom. 33. pag. 19. Laudat B. Daumii ſtudium Jo. Cinelli Biblioth. volante ſcanz. 4. pag. 43.

Stœſſelium, ex Codice Lipſienſi, & membranis Florentinis ab illuſtri Magliabechio communicatis, atque MSto Marquardi Gudii. Nam Codicem Bibliothecæ Aproſianæ, & Patavinum & Marii Florentinii, Equitis Lucenſis, aliis conferendos, notas etiam ab alio adjiciendas reliquit. Ab eo tempore eoſdem libros ex Codice Helmſtadienſi & Gvelpherbytano vulgavit integros Halæ 1721. 8. Polycarpus Leyſerus ὁ μακαρίτης in hiſtoria Poetarum medii ævi pag. 453. 496. In primo ſtatim verſu:

Quomodo ſola ſedet probitas? flet & ingemit aleph,

Putem Henricum ſcripſiſſe, *flet & ingemit ah ah*.

Certe in verſibus *Hugonis* Sacerdotis, quos Henrici carmini, manu ille ſua deſcripto ſubjunxit pag. 496. legendum:

Et mallent flentes ſe non genuiſſe parentes.

& p. 497.

Quæ dat in his libris documenta peroptima cunctis.

Denique hi libri cum verſione veteri Italica proſaria (*a*) facta circa Annum 1340. lucem viderunt Florentiæ 1730. 4. Julius Niger in Hiſtoria ſcriptorum Florentinorum pag. 72. teſtatur vitam Henrici Septimellenſis, qui ipſi eſt *Arrigo Simintendi da Settimelo*, ſcriptam a Philippo Villano, fuiſſe apud celebratum Magliabechium, & eundem Henricum compoſuiſſe etiam verſionem Hetruſcam Metamorphoſeon Ovidii, laudarique & ipſam ab auctoribus Dictionarii Cruſcantium ſive Infarinatorum. Nulla tamen hujus mentio apud illuſtrem Scipionem Maffejum, ubi interpretes Italos poematum Ovidii (*b*) tanta induſtria recenſet, ut liceat mihi de illa re addubitare. * Vitam ejus ſcriptam a Philippo Villano vulgavit nuper vir clariſſimus, quem colo & amo, utpote de literaria hiſtoria Italica longe meritiſſimus Comes Jo. Maria Mazzuchellus Brixianus. Eſt vero illa brevis quædam commentatio contenta in opere: *Le vite di uomini Fiorentini illuſtri ſcritte da Filippo Villani*. Quod opus integrum eodem auctore evulgatum eſt Venetiis 1747. in 4.

Manuſcriptum Codicem elegiæ hujus ſervat Bibliotheca olim Domini Marii Florentini Lucenſis patricii, Franciſci Mariæ Florentini V. C. filii, modo Franciſci Marii filii, & Franciſci Mariæ nepotis; cumque mihi inſpicere ac pro voluntate verſare fas fuit. Ex hoc olim variantes exhibere Daumius conſtituerat, at quod in tempus non venerint, omittere coactus eſt. Ejus defectum ego modo ſuppleturus ſum, variantibus illis in appendice hujus operis deſcriptis ex inſtituta inter Florentinam Mannii editionem, & Lucenſem codicem collatione reſultantibus. Porro Lucenſe hoc volumen membranaceum eſt ſcripturam ſeculi 13. referens gloſſiſque ſeu annotationibus inter lineas, & non raro ad marginem adſcriptis ditatur. Scriptor operis nomen ſuum prodit in opuſculi fine tribus de ſuo verſiculis adjectis, ibi a me deſcribendis, ubi variantes iſtas dabo. Quantum ex his verſiculis intelligimus appellabatur Gandolfinus, nec omnino ineptus erat ſcriptor, ſiquidem iſte adnotationum auctor habeatur; quamvis enim in illis levia ſunt multa: interdum & ſæpe etiam optima notantur, & ad capiendam obſcuri ſcriptoris mentem aptiſſima. Lectiones Codicis hujus feliciores ſunt interdum quam aliæ aliorum codicum; & quod caput eſt, verſus quatuor, ſeu diſticha duo hic omittuntur ut totum opuſculum mille tantummodo verſibus conſtet, quod utique teſtimonio Authoris melius congruit: ait enim mille ſe verſibus totam ſcriptionem comprehendiſſe. Quamquam neſcio quo conſilio

(*a*) *Arrighetto*, quo titulo citatur in Dictionario Italico Academiæ Cruſcantium ſive Furfurariorum Florentinæ.

(*b*) Bibliotheque Italique Tom. VII. p. 7. 267. Novelle d' Albrizi A. 1730. 177.

(*c*) Traduttori Italiani p. 66. ſeq.

lio ſcriptor noſtri codicis duos verſiculos jam ſupra in eodem Poemate inſertos repetit, qui ſane duo verſiculi millenos Henrici verſus excedunt. Hos ſi demas, mille ſuperſunt. Lectio primi verſiculi fruſtra hic a Fabricio ſollicitatur. Retinendam enim eſſe veterem, & MSS. Codices omnes conveniunt, & ratio ipſa confirmat; threnos enim Jeremiæ, qui per Hebraica elementa digeſti ſunt, hæc fundens carmina Poeta noſter reſpiciens canit.

Quomodo ſola ſedet probitas, flet, & ingemit Aleph.

Henricus de Snirenberg, cujus *Commentarius ſuper librum de ſphæra*, (Johannis de Sacro Boſco, opinor, qui A. 1256. obiit) *Computus*, ſive *Algorythmus* proſaice & metrice, & *de figuris Planetarum*, in Bibliothecis Belgicis MSta occcurrunt teſte Sandero p. 199.

Henricus de Soliaco Bleſenſis, Henrici II. Angliæ Regis, ſororis Adelæ filius, Abbas Bermundenſis primum, deinde Glaſconienſis, Ordinis Benedictini, ac denique Epiſcopus Vintonienſis, circa A. 1190. in gratiam avunculi ſui ſcripſiſſe traditur *de inventione corporis Arthuri*. Vide Voſſium p. 782. ſq. ex Balei XIII. 28. qui plura etiam ait eum proſa & carmine compoſuiſſe, quorum nihil appellat de nomine.

Henricus de *Stain*, arce prope Richerſbergam, Juriſconſultus Utinenſis, *Henrici duodecimi, reguli Bojorum*, (qui Anno 1234. natus, An. 1290. deceſſit) *res geſtas litteris commendavit*, teſte Aventino, qui uſum ſe illo eſſe teſtatur in libro ſeptimo Annalium Bojorum, in cujus cap. 7. ſeq. de illius Henrici & fratris Ludovici II. geſtis diſſerit.

Henricus Stero, ſive *Steronis*, Monachus Altahæ, ſive Altaichi inferioris in inferiore Bavaria ad Danubium, Ordinis Benedictini circa Annum 1300. ac fortaſſe Abbas Piburgenſis. Vide Voſſium pag. 502. Exſtant ejus *Annales* de rebus potiſſimum Auſtriæ, Bavariæ, Sveviæ: quibus apud Freherum initium, ſicut apud Caniſium extrema pars deeſt, ut notavit Jacobus Baſnagius qui in nova ſua Lectionum Caniſiananarum editione, collatis utriſque, integros exhibet Tomo IV. p. 172. 214. ab Anno 1152. ad 1300. ſubjuncta *Eberhardi*, de quo ſupra Tom. 2. p. 73. continuatione vel repetitione ab Anno 1273. ad 1305. Freherus Tom. 1. ſcriptorum rerum Germanicarum p. 385. (editionis novæ p. 555.) vulgaverat ab Anno 1266. ad 1300. cum continuatione *Udalrici Welling*, atque fratris ejus *Conradi*, Monachorum S. Udalrici & Afræ Auguſtanorum, & memorati Eberhardi ab Anno 1302. ad 1334. pag. 404. 410. (editionis novæ Struvianæ pag. 581. 596.) Apud Caniſium vero Tomo 1. veteris editionis pag. 229. hi annales exſtant ab An. 1152. ad 1272.

Henricus Svineſius, Abbas Glaſconienſis circa Annum 1190. cui diverſi generis poemata tribuit Pitſeus pag. 258. non dubito eundem eſſe cum *Henrico Stain*, de quo ſupra.

Henricus Carnotenſis, cognomento, *Surdus*, archiater Henrici I. Regis Francorum, ut conſtat ex Orderici Vitalis libro 3. ad Annum 1059. & Wilhelmo Gemeticenſi lib. 7. c. 38.

Henricus (aliis *Amandus*) *Suſo*, Conſtantienſis Svevus, Ordinis Prædicator. obiit Ulmæ A. 1465. 25. Januar. inter Doctores Myſticos illius ætatis eximius, de quo poſt Poſſevinum, Caveum, (*a*) Labbeum, (*b*) Oudinum, (*c*) Gundlingium (*d*) alioſque, accuratius Jacobus Quetif Tomo 1. pag. 653. ſeq. Vitam Latine ſcriptam Operibus ejus præmiſit Surius, uſus commentario, quem ſoror Eliſabetha Staglin de vita fratris Suſonis in litteras Germanice miſerat: Ex Surio eandem dedit Bollandus, in Act.

(*a*) Cave Hiſt. Lit. S. E. ad Annum 1290.

(*b*) Tom. 1. de S. E. pag. 428.

(*c*) Oudinus Tomo 3. pag. 1064. ſeq. qui Horologium A. 1369. compoſitum ab auctore, perperam colligit ex ſubſcriptione Codicis Oxonienſis, ex qua Codicem illum An. 1369. exaratum, librum ab Henrico Conſtantienſi compoſitum recte colligas.

(*d*) In Hiſtoria eruditionis edita Germanice T. 2. pag. 1941. ſeq.

Actis Sanctorum Tomo 2. Januar. pag. 653. 689. cui Henricus iſte *Sanctus & Theopneuſtus Scriptor* appellatur. Opera a Surio Coloniæ 1555. & 1588. 8. edita recuſaque 1615. 8. & Neapoli 1658. 12. & magnam partem verſa e Germanico alia Latine antea edita, ſed a Surio interpolata, hæc ſunt:

1. *Dialogus Sapientiæ & Miniſtri ejus*, ſive *Horologium Sapientiæ* ſcriptum circa annum 1340. Latine ab Auctore, ſæpiuſque editum Pariſis 1470. 1480. & cum exercitiis S. Gertrudis 1578. tum Venetiis 1492. 1536. forma minore & 1539. atque MStum in plurimis Bibliothecis: Prologum ex Codice Colbertino primus vulgavit laudatus Quetif Tomo 1. pag. 654. 655. qui etiam verſionis veteris Gallicæ mentionem facit pag. 656. ſeq. etiam typis exſcriptæ Pariſiis 1493. fol. & 1530. 8. & ex nova verſione 1684. 12. & Germanicæ, atque Anglicæ, Belgicæque.

2. *Conciones* aliquot.

3. *Epiſtolæ* complures, in quibus & illa lectu digna ad hominem in agone mortis conſtitutum, quæ exſtat apud Bzovium ad annum 1337. num. XV.

4. *Dialogus de Veritate*, ſive Veritatis, cum Diſcipulo. Hunc Dialogum Gallice vertit Pariſiis 1701. 12. idem, qui An. 1684. Horologium, D. de Vienne, S. Capellæ Vivarienſis in Bria Canonicus.

5. Libellus *de novem rupibus*.

6. *Centum Meditationes Dominicæ Paſſionis*, cum totidem petitionibus, editæ etiam cum exercitiis S. Gertrudis, Pariſiis 1578. Ad eas prologus e Codice Regio Pariſienſi, editus a Jacobo Quetif Tom. 1. p. 658.

7. *De æterna Sapientia exercitium amanti animæ dulciſſimum*.

8. *Officium quotidianum de æterna Sapientia*, ſæpe, ut notat Labbeus, commiſſum typis, variiſque in locis, ut Pariſiis 1578. Luxemburgi 1605. Opera Henrici Suſonis ex Suriana Latina Gallice verſa Pariſiis 1586. 1597. 1614. 8. atque Italice, Ignatio del Nente, Florentino, Ordinis Prædicatorum, interprete Romæ 1663. 4.

Henricus Teuto, Ord. Minor. infra *Henricus de Verlis*.

Henricus Teuto, Alberti Magni diſcipulus, Ord. Præd. primus Prior Colonienſis ab Anno 1224. atque ante Annum 1234. defunctus. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 94. ubi ex Jordani Saxonis teſtimonio refert eum antequam Coloniam perveniret, Pariſiis, juvenem licet in audientia omnis Cleri, facundum & gratioſum per omnia Prædicatorem claruiſſe. In Bibliotheca Paulina Lipſienſi Vita ejus ſervatur MSta, vide B. Felleri Catalogum pag. 359.

Henricus Teuto tertius, patria Martisburgenſis itidem Ord. Præd. qui Palæſtinam adiit & ex ea reverſus A. 1227. conceſſit Pariſios atque inde Coloniam, ubi primus Theologiæ Lectorem geſſit, atque inde iterum facto in Palæſtinam ſacro itinere, Pariſios ſecundum rediit An. 1233. atque apud Regem Ludovicum IX. gratioſus effecit ut ex voluntate Gregorii IX. An. 1240. exurerentur collectæ apud Dominicanos & Franciſcanos librorum Talmudicorum quadrigatæ ſeu vehes ac plauſtra XX. Vide Jacobum Quetif, Tom. 1. pag. 148. ubi de hujus Henrici Sermonibus ſacris.

Henricus Thaborita ſive Monachus Cœnobii Thaboritici Regularium Canonicorum prope Sneecam in Friſia, ſcriptor Hiſtoriæ mixtæ ſive Eccleſiaſticæ ac Politicæ a nato Chriſto uſque ad ſæculi decimi ſexti initia. (uſque ad Annum 1501. Valerius Andreas in utraque editione. Franciſcus Svveertius & ex eo Voſſius ad Annum 1508. nam apud Poſſevinum typorum vitio legitur 1580.) Uſum ea ſe profitetur Suffridus Petri ad Annales ſuos Friſicos concinnandos.

Henricus Toke, Canonicus Magdeburgenſis, & Archiepiſcopi ad Baſileenſe Conſilium poſt Annum 1431. Legatus, Ex cujus opere haud exiguo *de quæſtione, an Eccleſia Catholica, militans, ſancta & immaculata, ſit ex omnibus fidelibus nec non malis congregata, ſingulis*

mor-

mortalibus perſonis, etiam Papali, prælata? hæc pridem attulit clariſſimus Hermannus ab Hardt præf. ad tomum ſextum Concilii Conſtantienſis pag. 20. *Quid neceſſe eſt pro iſto adducere multos, cum ſemel ſit determinatum auctoritate univerſalis Eccleſiæ in ſacro Concilio Conſtantienſi, ante cujus tempora apud Magiſtros hujus ſeculi erat dubium, & hinc inde diſputatum. Sed Domino Deo miſericorditer ordinante, omnibus minus recte ſapientibus impoſitum eſt ſilentium per decretum Concilii nominati. Quod iterum in hoc ſacro Concilio Baſileenſi eſt innovatum, laudatum & confirmatum, ad ſanguinem ab omnibus Chriſtifidelibus defendendum. .....Concilium generale non poſſe revocari ſine auctoritate & voluntate Concilii, per ſolum Papam: decretum eſt univerſalis Eccleſiæ, in Concilio Conſtantienſi per Martinum Papam confirmatum: ſed ſi ſic liceret dici confirmatum, cum magis proprie ſic dicitur approbatum quam confirmatum.* * In MS. Cod. 65. Jur. Can. Bibliothecæ Cæſareæ Vindobonenſis unus aliquis extat monumenta quædam continens ad Baſileenſe Concilium pertinentia; ibi inter cætera legitur Henrici hujus diſputatio *de ſuprema Concilii in omnes, ne excepto quidem Pontifice, authoritate*. Incipit: *Quæritur an etiam* &c. Conſignatur in fine: *Anno* 1433.

Henricus Canonicus *Tornacenſis* circa Annum 1141. Vide quæ ſupra in *Eleutherio Tornacenſi*, Tom. 2. pag. 90. & quæ Oudinus Tom. 2. pag. 1227.

Henricus Archidiaconus *Tornacenſis*, ſupra, in *Henrico Gandavenſi*.

Henricus ex Scholaſtico *Trevirenſi* Epiſcopus *Vercellenſis* An. 1083. Trithemio cap. 341. *Wenericus*, Ughello *Wenericus*, aliis *Guenricus*, Sigeberto Gemblacenſi cap. 160. *Huenricus*, *ſcripſit* (circa Annum 1082.) *librum ſub perſona Theodorici* ab Anno 1049. ad 1090. Virdunenſis Epiſcopi, *ad Hildebrandum ſive Gregorium VII. Papam* de diſcordia Regni & Sacerdotii, *non eum increpans, ſed ut ſeniorem obſecrans ut Patrem, & amicabili inductione quaſi affectu dolentis, ſuggerens ei omnia quæ contra jus legum & fas Religionis cum feciſſe & dixiſſe divulgabat loquax fama*. Hæc Sigebertus. Epiſtolam illam non indignam lectu edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 214. 230. & ſcriptam ab Henrico adhuc Scholaſtico patet ex ſubſcriptione. Epiſtola autem quæ ibidem pag. 230. ſubjuncta eſt *Cujuſdam adverſus Laicorum in Presbyteros conjugatos calumniam*, *Sigebertum* Gemblacenſem auctorem habet, ut conſtat ex ejus catalogo S. E. cap. ult.

Henricus Venantodunenſis Joanni Lelando c. 167. Vide ſupra *Henricus Huntingtonenſis*.

Henricus de Verlis al. Verkleir, Poſſevino, Waddingoque *Werlius*, Ord. Minor. in Provincia Colonienſi, circa An. 1440. (non 1390. ut apud Trithemium cap. 800. de S. E. atque inde apud Cangium legitur. Vitioſe etiam in libro Trithemii de ſcriptoribus Germ. c. 181. A. 1400.) Scripſit tempore Baſileenſis Concilii & Florentini *de poteſtate Eccleſiaſtica & Concilii generalis*: tum *Univerſalia Porphyrii* atque *in quatuor libros Sententiarum*: denique *Sermones*, atque in his eximium *de paſſione Domini*.

Henricus Vicanus, infra, *Henricus Wichingam*.

Henricus de la Vile, Anglus, Philoſ. Oxonienſis, cujus Commentarios in Ariſtotelis libros III. de Anima MStos ſervari Oxonii in Biblioth. S. Mariæ Magdalenæ, Pitſeus pag. 863. annotavit.

Henricus Utidonenſis Anglus, cujus Hiſtoriam rerum Anglicarum uſque ad obitum Stephani Regis, h. e. uſque ad Annum Chriſti 1154. laudat Voſſius p. 420. idem eſt cum *Henrico Huntingtonienſi* de quo ſupra pag. 222. Omitto juniorem *Henricum Untonum*, Reginæ Anglorum Eliſabethæ in Galliam legatum, qui hiſtoriam legationis ſuæ reliquit, MStam in Bibliotheca Bodlejana.

Henricus de Vri, *Vrimarius*, *Frimarius*,

rius, *de Vrimaria*, *Frimelia*, *Vrimach*, corrupte *de Firmaria*, *de Ferraria*, Thuringus. Ord. fratrum Eremitanorum, præter rem Dominicanis a quibuſdam accenſitus, ut fatetur Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 741. Doctor Pariſienſis circa Annum 1334. Ejus *Confeſſionale* MS. An. 1460. exaratum, in Bibliotheca Patavina, teſte Tomaſino pag. 75. Liber *de quatuor inſtinctibus Divino*, *Angelico*, *Diabolico & Mundano*. Venet. 1498. & Pariſ. ad calcem Bartholomæi Rimbertini, Ord. Præd. de ſenſibilibus deliciis Paradiſi 1514. 12. & Haganoæ 1513. *cum ſermonibus de Paſſione Domini & de Sanctis*. Idem liber ab aliis tributus *Henrico de Haſſia*, in Bibliotheca Quedlimburgenſi S. Servatii MStus exſtat ſub nomine *Franciſci Mayronis*, teſte Tobia Eckardo in notitia ejus Biblioth. pag. 20. Præterea Trithemius cap. 589. de S. E. & de ſcriptoribus German. cap. 108. etiam memorat ejus *Quodlibeta* ſive *Quæſtiones quodlibetarias* Pariſiis diſputatas, & *Additiones in IV. Sententiarum libros* cum Ægidii Romani commentariis editas Colon. 1513. *Flores ex collatione Patrum* ſive ex collationum *Joannis Caſſiani* libris XXIV. excerptus *liber de perfectione interioris hominis*, cujus MSti in Bibliotheca Heilsbronnenſi, argumenta capitum XXIV. notavit Joannes Ludovicus Hockerus in notitia Bibliothecæ Heilsbronnenſis pag. 96. *De incarnatione Verbi*. *De exemptione*. Expoſitionem Decretalis *de celebranda Miſſa*. *Sermones* de tempore & de Sanctis & de paſſione Domini. *In multos Bibliorum*, *in multos Philoſophiæ Ariſtotelicæ libros*, ſpeciatim *in decem libros Ethicorum* ad Nicomachum. Etiam *præceptorium* ſive expoſitionem trivariam in decem præcepta, Nicolai *Lyrani* nomine editam Colon. 1498. 8. huic Henrico a quibuſdam tribui, Miræus pag. 80. auctarii annotavit: atque in MS. Codice Biblioth. Quedlinburgenſis, & a Trithemio aliiſque Henrico noſtro adſcribitur. * Inter ejus opera præter ea, quę hic recenſentur a Fabricio, commemoratur etiam a P. Gandol. fol. in diſſertat. de 200. Auguſtin. p. 168. 169. *liber de ſpiritibus eorumque diſcretione*, cujus operis liber primus eſt Henrici hujus, prodiitque cum aliis aliorum libris Antverpiæ An. 1652. in 8. opera P. Cornelii Dielman Auguſtiniani. Tum & *tractatus pro B. M. V. Conceptione*, qui junctim cum aliis aliorum ſcriptorum curante Petro de Alva excuſus eſt Lovanii 1664. in 4. Itidem *in Cantica Canticorum liber* nondum in lucem productus, ſicut nec reliqui mox ſubjungendi *de quatuor ſenſibus ſcripturæ liber I. Manuale Sacerdotum lib. I. de vitiis capitalibus lib. I. de nocturnis illuſionibus lib. I. de mortificatione propriæ voluntatis lib. I. ſuper orationem Dominicam*, *& ſalutationem Angelicam*.

Henricus Vræde, ſupra, *Henricus Prudens*.

Henricus contra *Wecelinum*. Ad calcem librorum duorum *Alberti* Metenſis de diverſitate temporum, de quo ſupra Tom. 1. p. 47. in Celeb. Eccardi Corpore ſcriptorum medii ævi Tom. 1. pag. 121. 131. legitur *Wecelini* apoſtatæ, ex Clerico Judæi facti, Epiſtola ab *Henrico* quodam confutata tempore Henrici II. Imp. h. e. circa A. C. 1010.

Henricus de Werlis, ſupra, *Henricus de Verlis*.

Henricus Wichingamus ſive *Vicanus*(Sixto Senenſi *Vinchingan*) Anglus, Nordvicenſis, Carmelita, Doctor Oxonienſis, circa Annum 1447. Scripſit teſte Baleo VIII. 6. *In Eſaiam* Lectiones XVIII. *In Apocalypſim* Lectiones XXX. *De quadruplici adventu Chriſti*. *De conceptione S. Mariæ*, *Sermones* æſtivales, hyemales & de Sanctis. Eadem Pitſeus p. 639. atque Alegrius p. 348. qui D. Hieronymi fidelem in exponendis libris ſacris ſtyli imitatorem facit. His *Quæſtionum Theologicarum* librum adjungit Lelandus c. 551. ubi tres alios Wichingamos, commemorat, Carmelitas omnes, *Simonem* cui itidem tribuit *Quæſtiones*, & librum *Quodlibetorum*: tum

Ri-

Richardum, ſcriptorem commentariorum in libros Magiſtri Sententiarum duos priores & Concionum ſacrarum centum & ſex. Ac denique Thomam verſatum Coloniæ Agrippinæ, ſed cujus nullum ingenii monumentum nominat.

Henrici Wolteri, Canonici S. Anſcharii Bremenſis *Chronicon Archiepiſcopatus Bremenſis* a temporibus Caroli Magni, & S. Willehadi Archiepiſcopi ſive ab Anno Chriſti 788. ad 1463. exſtat in H. Meibomii ſcriptoribus rerum Germanicarum T. 2. p. 19. 82.

Henrici de Wimaria, Ord. Auguſtin. *Sermones de Sanctis* MSti in Biblioth. Paulina Lipſienſi p. 168.

Henricus Wintonienſis Epiſcopus, ſupra, *Henricus de Soliaco*.

Balduinus Henricus ſive *Henrici de Zierixſee* Decretorum Doctor & Profeſſor Lovanii circa Annum 1420. ac deinceps, cujus *Lecturam* ſive ingentes commentarios *in quinque libros Decretalium*, MStos Lovanii, memorat Valerius Andreas pag. 99.

Henricus de Zœmeren, vico Brabantiæ, Doctor Pariſinus Theologiæ & Profeſſor Lovanii & Decanus Antvverpienſis, obiit An. 1472. Hunc magnum & eximium vocat auctor magni Chronici Belgici, editi a Piſtorio pag. 379. ubi *captam* ab Imperatore Turcarum Mahumede ſecundo An. 1453. *CPolin* narrans, quædam ex ejus Epiſtola de illo argumento refert. Eam integram Johannes a Meerhout inſeruit libro de mirabilibus eventibus cap. 116. teſte Valerio Andrea p. 373. Præterea Henricus ſcripſit in gratiam Beſſarionis Cardinalis, *epitomen operis Gvilelmi Occami de hæreticis* editam Lovanii 1481. fol. quæ laudatur a Seldeno de Synedriis lib. 1. cap. 10. pag. 229. atque emendandum quod apud Simlerum, Voſſium & Svveertium p. 439. liber Henrici de Hæreticis a jam dicta epitome velut diverſus diſtinguitur.

Henricus Zutphanienſis, teſtis Veritatis, cum biennium Bremæ ædis Anſcharianæ Paſtor fuiſſet, Nicolao Boyo, Paſtore Meldorpenſi, ſuadente & nobili vidua Wiba Petri Nannii ſorore venit in Dithmarſiam, ubi interceptus perſecutorum crudelitate pro hæretico combuſtus vivus eſt An. 1524. 14. Decembr.

De ejus Martyrio Epiſtola Jacobi Hyperenſis An. 1525. data ad D. Lutherum exſtat in V. C. Friderici Jacoci Beyſchlagii ſylloge Variorum Opuſculorum p. 877. ut omittam quæ de præclaro hoc viro notata ſunt tum ab laudato Beyſchlagio pag. 885. ſeq. & in ſingularibus ſcriptis Doctorum τῶν μακαριτῶν Henrici Muhlii, Superint. General. Holſat. & Theolog. Kilon. Oratione in ejus diſſ. Hiſtorico Theologicis pag. 401. Gerhardi Meieri Superintendentis Bremenſis: & Superintendentis Stadenſis, Johannis Hermanni Elſchvvichii. Ejus *diſputationes* aliquot cum diſpp. D. Lutheri editæ Witeb. 1535. 8. *Propoſitiones* de Natura, Lege, Evangelio, Fide & Charitate, in Diario Theologico, *Unſchuldige Nachrichten* An. 1709. pag. 25. 32. & in laudati D. Muhlii diſſ. ad hanc ejus confeſſionem doctrinæ, Kil. 1717. 4. *Theſes* contra Miſſam privatam in celeb. Johannis Erhardi Kappii ſpicilegio (*Nachleſe zur Erlaüterung der* Reformations *Geſchichte nüzlicher Urkunden*) Tom. 2. pag. 487. 494. *Epiſtola* ad Jacob. Hyperenſem & ad Reynerum id. pag. 550.

Gvilelmus Hentisberius. Supra *Gvilelmus* p. 149.

Hepidannus ſive *Hepidamnus* Monachus S. Galli. Scripſit ad Udalricum ab Anno 1072. Abbatem ſuum *vitam S. Wiboradæ* Virginis & Martyris Chriſti, libris *duobus* quam vulgavit Goldaſtus Tom. 1. ſcriptorum Alemannicorum p. 206. atque Papebrochius in Actis Sanctor. 2. Maji Tom. 1. p. 293. 308. Memorat Hepidannus, fratrem quendam nomine *Ekkehardum*, ante ſe idem facere inſtituiſſe, quam in rem confer quæ de vita S. Wiboradæ ab Eccardo affecta & ab *Hartmanno* ſuppleta

atque perducta ad umbilicum dixi ſupra pag. 192. Confer & Mabillonium Sec. V. Act. Sanctor. Ord. Bened. pag. 42. Ejuſdem Hepidanni *Annales* breves ab Anno Chriſti 709. ad Annum 1044. exſtant apud eundem Goldaſtum ante Tom. 1. Alemannicor. atque inde in Quercetani ſive Andreæ du Cheſne T. 3. ſcriptor. de rebus Francorum pag. 471. 480. Diverſum eſſe Annalium ſcriptorem a ſcriptore vitæ S. Wiboradæ, nullo idoneo argumento Hallervordus colligit. Hepidamnum circa A. 1080. rebus humanis valedixiſſe, Oudini ſuſpicio eſt Tom. 2. pag. 619.

Herardus Turonenſis Archiepiſcopus ab Anno 855. ad 871. Ejus *Capitula* circa Annum 858. condita edidit Sirmondus Tom. 3. Concilior. Galliæ pag. 111. inde ſæpius recuſa in tomis Conciliorum, ut Labbei Tom. VII. pag. 637. Harduini Tom. V. pag. 450. &c. Confer de hoc Herardo Natalem Alex. T. VI. edit. in fol. pag. 64. ſeq. & Sammarthanos, Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ p. 744. ſeq. * Dedit etiam vitam S. Godegrandi Epiſcopi Sagienſis, & martyris circa annum 770. defuncti, quam e MS. codice produxerunt P. P. Bollandiſtæ additis eruditiſſimis animadverſionibus, ad diem 3. Septembris pag. 768.

Herbernus Turonenſis. Supra *Hebernus* pag. 184. ſq.

Herbertus, *Hebertus*, *Aubertus*, Decanus Autiſſiodorenſis circa Annum 1247. qui in compendium miſit *ſummam Gvilelmi* Autiſſiodorenſis, de quo ſupra pag. 139. Vide librum Gallicum, continuation des memoires de litterature & d' Hiſtoire Tom. 3. part. 2. Pariſ. 1727. 12. p. 326.

Herbertus, Herebertus, Heribertus *de Bosham*, (*a*) ſive *Boſſanhamenſis* ſupra Tom. 1. pag. 264. De eo cum dixiſſet Lelandus cap. 190. de ſcriptoribus Britannicis, ſubjungit: *Erat & alter Herebertus ſed ætate prior, vir magni nominis, nec minoris doctrinæ, de quo Radulphus Dicetenſis, Decanus ſani Pauli, Londini ſcribit:* Herebertus natus inter medios Saxones, tranſiens in Siciliam, aſſenſu Regis Gvilelmi creatus eſt in Calabria Conſenſanus (*Conſentinus*) Epiſcopus, qui poſtea terræ motu abſorptus eſt.

Gvilelmus Herbertus Ord. Minor. ſupra pag. 149.

S. Herberti Epiſcopi Leodienſis Vita apud Surium 3. Novembr.

Herbertus ſive *Hebrechtus* de quo Leo Oſtienſis, Chronici Caſinenſis lib. 2. cap. 10. *Dominus Herbrechtus in hiſtoria quam de Longobardorum Gente poſt Paulum Diaconum ſcripſit, ita refert*. Non alius hic ab *Erchemberto* de quo ſupra T. 2. pag. 104.

Herberti Monachi Epiſtola *de hæreticis Petragoricis* eorumque principe *Ponno*, edita ab Edmundo Martene T. 1. anecdotor. pag. 453. & ante Edmundum a Mabillonio Tom. 3. Analect. p. 467. (editionis novæ pag. 483.) Confer Baronium ad Annum 1147. & Pagium ad Annum 1163. Principem horum hæreticorum Mabillonii editio *Pontium*, Edmundi *Ponnum* appellat. Sed in eo conſentit utraque, *ſolitos centies illos de die genua flectere*, non ut Pagius malebat *ſepties*.

Herbertus Turritanus ſive *Turrium Sardiniæ* Archiepiſcopus circa Annum 1178. Ejus *libri III. de miraculis* Ord. Ciſterc. & Congregationis Clarævallenſis, editi a Petro Franciſco Chiſletio in S. Bernhardi genere illuſtri aſſerto, Divione 1660. 4. Laudat Albericus in Chronico pag. 266. 274. &c.

Herbordus Scholaſticus. Hic *Vitam S. Othonis* Bambergenſis Epiſcopi qui An. 1139. obiit, dicitur *libello quodam dramatico, carmine vel etiam proſa luculentiſſime perſudaſſe*. Vide Oudinum Tom. 2. pag. 1195. De aliis S. Othonis vitæ ſcriptoribus ſupra in *Andrea* S. Michaelis, Tom. 1. p. 95. & in *Ebbone* Tom. 2. p. 72. & quæ de *Siffrido*, ſuo loco.

Acta

(*a*) Vitioſe apud Poſſevin. *de Hoſtham*.

Acta S. Herculiani. Infra *Anonymus Peruſinus*.

Herebertus Loſinga al. *Conſinga*, Sudvolcienſis Anglus ex Monacho Cluniacenſi Epiſcopus Thetfordienſis (*a*) in Anglia Orientali, quam Epiſcopalem ſedem An. 1096. Nordovicum tranſtulit, obiitque An. 1120. Scripta ejus teſte Baleo II. 62: Ad Anſelmum Cantuar. *contra malos Sacerdotes*. *Conſtitutiones Monachorum*. *De prolixitate temporum*. *De fine Mundi*. *Epiſtolæ ad diverſos*. *Sermones* XVIII. Eadem Poſſevinus & pag. 197. ſeq. Pitſeus.

Heribertus & *Liſoius* circa Annum 1023. impia dogmata profeſſi Aurelianis, & cum aſſeclis combuſti, de quibus Glaber Radulphus III. 8.

Herempertus ſupra *Erchembertus* Tom. 2. pag. 104. ſeq.

Petrus de Herenthal, ſive *Herrenthaenſis* Brabantus, Canonicus Præmonſtratenſis & Prior Monaſterii Floreffienſis in Comitatu Namurcenſi vergente ſeculo decimo quarto. Ejus ſcripta: præter *Commentarium* in VII. Pſalmos Pœnitentiales atque in XV. Cantica graduum, *Catena in Pſalmos univerſos* ad Joannem de Arckel, Trajectenſem atque inde Leodienſem Epiſcopum, Colon. 1483. (*b*) atque deinde ſæpius. Vide Oudinum Tom. 3. pag. 1218. ubi etiam de Codicibus MSS. tum hujus operis tum *Commentarii in quatuor Evangelia* duobus tomis in fol. nec non *Chronici ab Orbe condito uſque ad Annum Chriſti* 1385. cujus nihil aliud eſt editum quam Vita Joannis XXII. Benedicti XII. Clementis VI. Gregorii XI. & Clementis VII. in Baluzii Papis Avenionenſibus Tom. 1. pag. 179. 238. 310. 483. 539. Præter illud Chronicon etiam *Compendium Hiſtoriarum* ſive *Biblia pauperum* ab initio Mundi uſque ad Willelmum VI. Comitem Hollandiæ, quod MS. in Bibliotheca Paulina Lipſienſi pag. 314. hunc Petrum habere auctorem, idem Oudinus ſuſpicatur. Sicut Valerius Andreas & Franciſcus Swеertius illi etiam tribuunt Catalogum ac res geſtas Abbatum Floreffenſium.

Herenus de Boio ſive *Boyo*, Brito Aremoricus Carmelita poſt ſeculi XIV. initia, cujus *Varias Quæſtiones* & commentarium *in IV. libros Sententiarum* laudat Trithemius c. 568.

Heribaldus ſive *Heriboldus* Carolo Calvo Regi carus & intimus, Epiſcopus Auxerrenſis ſive Autiſſiodorenſis circa Annum 849. ad quem Epiſtolæ Lupi Ferrarienſis, & Walafridi Strabi carmina. Vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 269. ſeq. Huic & Rabano Mauro tribuit Thomas Waldenſis, (*c*) eoque nomine utrumque damnat, quod Euchariſtiæ Sacramentum, cibum digerendum in humanam carnem, & ſeceſſui obnoxium eſſe ſcripſerint. Idem ante Thomam in Rabano & Heribaldo graviter reprehendit Gerbertus, qui poſtea Silveſter II. Pontifex; hic enim eſt auctor ſcripti, ex quo tunc adhuc inedito ſine ſcriptoris nomine locum illum produxere Uſſerius, (*d*) Blondellus, (*e*) Albertinus: (*f*) nuper autem librum præfixo Gerberti nomine publicavit Bernhardus Pez T. 1. anecdotor. parte 2. pag. 133. *Et his quidem, qui dixerunt ſeceſſui obnoxium, quod nunquam eſt auditum: id eſt*: Heribaldo *Autiſſiodorenſi Epiſcopo*, *qui turpiter propoſuit*: & Rabano *Moguntino*, *qui turpius aſſumſit*, *turpiſſime vero concluſit*, *ſuus ad reſpondendum locus ſervetur*.

Hericus Autiſſiodorenſis: ſupra *Ericus*. T. 2. p. 106.

Hericus Daniæ Rex, ſupra Tom. 2. p. 106.

Gg 2 He-

(*a*) Cangio *Triſordienſis*, minus recte.

(*b*) Ita legendum pro 1453. apud Valerium Andream p. 744.

(*c*) Tom. 1. doctrinalis de Fide, in Prologo ad Martinum V. & Tom. 2. de Sacramentis cap. 19. 52. & 61.

(*d*) Uſſerius de Chriſtianar. Eccleſiar. ſucceſſione cap. 2. p. 46.

(*e*) Blondellus, eſclairciſſements ſur l' Euchariſtie pag. 428.

(*f*) Aubertinus de Sacramento Euchariſtiæ pag. 928.

Hericus qui Voſſio pag. 430. is Eiſengreinio pag. 114. *Nericus*, aliis *Udalricus Nerlinger a Wurmberg* Abbas Ordinis Benedictini Campidonenſis ſcripſit *Chronicon Monaſterii ſui* uſque ad Annum 1261. quo magna pars ejus conflagravit. Ipſe diem obiit An. 1268.

Herigerus, ſupra, *Harigerus* pag. 181. ubi Valerii Andreæ & Franciſci Swvertii notatis varias obſervationes additas Lector reperiet. Neque vero geſta Abbatum Laubienſium Herigerus tradidit, ut a Cangio calami errore ſcriptum eſt, ſed ut recte etiam apud Valerium Andream legitur, Leodicenſium Epiſcoporum.

Herimannus, infra, *Hermannus Monachus & Hermannus Tornacenſis*.

Herimbertus a quo libros de rebus a Carolo M. geſtis compoſitos Geſnerus in appendice ad Bibl. ſuam annotavit. *Eginhardi* nomen ſub eo latere conjiciebat Voſſius pag. 707. Sed nihil impedit verum nomen *Herimbertum* ſcriptoris eſſe librorum, quos ſub *Micrologi* nomine exſtare notavi ſupra Tom. 1. pag. 348.

Heriveus, Remenſis ab Anno 900. ad 922. Archiepiſcopus, Cancellarius Caroli Simplicis Regis Francorum. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 490. ſeq. Ejus *Epiſtola ad Witonem* Coarchiepiſcopum Rotomagenſem, *qualis pœnitentia debeat injungi non baptizatis & rebaptizatis & poſtea more paganico Eccleſias devaſtantibus & Chriſtianitatem delentibus: Capitula XXIII. ex ſententiis Patrum & Canonibus & Decretalibus Pontificum Romanorum*, exſtat in Bibliotheca Patrum Tom. XVII. edit. Lugd. pag. 247. 259. Sed in loco præmiſſo Flodoardi ex ejus Hiſtoria Eccleſiæ Rem. lib. IV. cap. 14. pro verbis: *qualiter ipſi Mortui anni tractari deberent*, legendum *ipſi Nortmanni*, ut recte pag. 604. ejuſdem tomi legitur, in quo Flodoardi opus integrum exſtat.

Hermannus Ædituus, cujus Chronici edendi ſpem fecit Joannes Baſilius Heroldus præf. ad Marianum Scotum, non poteſt intelligi *Hermannus Contractus*, quia ille jam editus erat apud Henricum Petri An. 1536. cum Heroldus Marianum proferret An. 1559.

Hermannus ab Anno 1242. ad 1273. Abbas Altahenſis ſive *Altaichii* inferioris in Bavaria, Ord. Bened. & Ottonis, Bavariæ Ducis filiique ejus a Conſiliis ſcripſit *Chronicon Altaichienſe*, maximam partem ex meris diplomatibus coætaneis coagmentatum ab Anno 1242. ad 1273. quod MS. in Bibliotheca Cæſarea. Vide Lambecium Tom. VIII. pag. 77. 80. Uſus eo olim Aventinus libro tertio: ſed editionem ejus quam Chriſtoph. Gewoldus præf. ad Chron. Reicherſpergenſe deſiderabat, quamquam poſt Lambecium Daniel quoque Neſſelius promiſit, adhuc curavit nemo. Ejuſdem Hermanni eſt *Chronicon Auguſtenſe* quod continuavit *Henricus Stero*, ejus Capellanus de quo ſupra pag. 229. Excerpta hujus Chronici per Matthæum Marſchallum de Bappenheim, J. U. D. & Canonicum exhibet Freherus Tom. 2. pag. 343. 357. (493. 508.) ab Anno 973. ad 1104. una cum Chronico Monaſterii SS. Udalrici & Afræ Auguſtani ad An. 1152. ad 1265. p. 358. 383. (509. 536.)

Hermannus qui de Aſtrolabio ſcripſit, infra, *Hermannus Contractus*.

Hermannus Auguſtanus Ord. Præd. circa Annum 1353. quem ajunt ſcripſiſſe *de cognitione creata ſenſitiva & intellectiva*. Tum *Quodlibeta* plurima, compluresque *quæſtiones*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 641.

Hermannus Auguſtinenſis Epiſcopus, cujus *Epiſtola ad Ottonem* Babenbergenſem Epiſcopum A. 1132. data in Jo. Georgii Eccardi Corpore medii ævi T. 2. p. 364.

Hermannus Brucher Northuſianus Ord. Minor. circa Annum 1376. cujus *Sermones de Sanctis* memorantur ab Eyſengreinio, Waddingo &c.

Hermannus de Campo Veteri, Weſtphalus Ord. Ciſterc. circa Annum 1440. ſcripſit pro defenſione Concilii Baſileenſis,

ſis, *de vocibus definitivis in Concilio generali*. *De poteſtate Papæ & Concilii*. *De Schiſmate*. *De Neutralitate*. Vide Trithemium cap. 792. de S. E. & de ſcriptor. German. cap. 178. Viſchium p. 146. ſq.

Hermannus Cappembergenſis, infra, *Hermannus Judæus*.

Hermannus Ciſtercienſis. Vide *Hermannus de Campo*, & *de Petra*.

Hermannus a debilitate membrorum qua laboravit ab infantia, dictus *Contractus*, filius Comitis Voringenſis & Sulgovienſis in Svevia: Monachus S. Galli primum, deinde Augiæ Majoris ſive divitis Ord. Bened. præſtans ingenio, Latinæ, Græcæ & Arabicæ peritus linguæ, & qui variis ſcientiis animum excoluiſſet. Diem obiit An. 1054. in prædio ſuo Aleshuſano. (*a*) De eo Trithemius cap. 321. de S. E. & II. 84. illuſtr. Benedictin. & de ſcriptoribus Germ. cap. 41. & ex recentioribus, ut innumeros notiſſimoſque prætercam, Nic. Hieron. Gundlingius in Gundlingianis Tom. 1. pag. 51. ſq. & B. Joannes Hubnerus noſter in Bibliothecæ Hiſtoricæ Centuria III. pag. 71. ſeq. Inter Opera ejus præcipuum eſt *Chronicon de ſex Mundi ætatibus*, quod ab rerum originibus perduxit ad Annum Chriſti 1054. Ejus variæ & aliæ aliis locupletiores exſtant editiones, quoniam auctor ipſe intercedente tempore videtur opus ſuum repaſtinaſſe vel locupletaſſe. Prima editio ex Codice S. Galli lucem vidit edente *Joan. Sichardo* Baſileæ 1529. 1536. cum Chronico *Euſebii* & *Hieronymi* quod Hermannus, ſicut *Proſperi*, *Jornandis* & *Bedæ* quoque in A. C. 726. deſinentis diligenter eſt ſecutus. Deinde in tomo uno *Joannis Piſtorii* Francof. 1583. 1613. (& curante V. C. Burchardo Gotthelf Struvio, Ratisbonæ 1726. fol.) cum continuatione ab Anno 1054. uſque ad Annum 1065. Ex meliori hinc codice Cœnobii S. Georgii prope Rothvvilam, *Chriſtianus Urſtiſius* inter ſcriptores rerum Germanicarum, Francoſ. 1584. & 1670. Tomo priore Chronicon Hermanni locupletius edidit veteri editione per columnas ex adverſo poſita, ſubjunctaque præter continuationem *Anonymi* ab Anno 1054. ad 1065. etiam alia *Bertholdi* Presbyteri Conſtantienſis ab Anno 1053. uſque ad Annum 1100. Denique *Henricus Caniſius* ex Codice Biblioth. S. Afræ & Udalrici Auguſtano Chronicon hoc melius atque locupletius edidit Ingolſtad. 1601. 4. Tom. 1. Lectionum antiquar. (Tom. 3. editionis novæ pag. 193.) cum continuatione priore uſque ad Annum 1066. Caniſii editionem ſecuti ſunt Bibliothecæ Patrum curatores, Colonienſis Tom. XI. & Lugdunenſis T. XVIII. Daniel quoque Neſſelius promiſit ex Cæſareo Codice continuationem hujus Chronici uſque ad Annum 1347. Continuationem ab Anno 1279. ad 1310. *Wicardo de Polheim*, Archiepiſcopo Saltzburgenſi tribui, Lambecius Tom. 2. p. 3. annotavit, qui & continuationis uſque ad Annum 1347. meminit pag. 70. Cætera Hermanni ſcripta apud Anonymum Mellicenſem cap. 91. memorantur hæc:

1. *Geſta Chunradi & Henrici*.

2. Carmen, *de conflictu ovis & lini*, & aliud in modum *Theoduli*. Aliud item *de contemtu Mundi*. Ex carmine *de Virtutibus* vide Eccardi Tom. 2. Corporis medii ævi pag. 6.

3. Liber *de principalibus computi regulis*.

His a Trithemio adduntur: 4. *Vitæ plurium Sanctorum*.

5. *De Phyſiognomonia*.

6. *De compoſitione* ſive *menſura Aſtrolabii* & *de ejus utilitate*, quæ duo ſcripta primus edidit Bernardus Pez Tom. 3. theſauri anecdotorum, parte 2. pag. 95. & 109. Hos propter libros Hermannus inventor Aſtrolabii habitus fuit a Gvilelmo Durando IV. 22. aliiſque. Vide laudati Pezii prolegomena pag. IX. Sed notum eſt ante Ptolemæi tempora uſum Aſtrolabii jam frequentatum fuiſſe.

7. De

(*a*) Vide Pagium ad Annum 1054. n. 10.

7. *De eclipſibus.*

8. *De quadratura Circuli.*

9. *De conflictu rhythmomachiæ.*

10. Honorius IV. 12. ſcribit *dulciſonum cantum* compoſuiſſe. Anonymus Mellicenſis: *in Muſica pæne modernis omnibus ſubtiliorem, Cantilenas plurimas de Muſica, Cantuſque de Sanctis, ſatis auctorabiles* edidiſſe. Trithemius: præter ſcriptum *de Muſica* & aliud *de monochordo* ait *dulci & regulari melodia cum cantus & proſas pulcherrimas compoſuiſſe. E quibus eſt illa de beata Virgine dulciſſima,* Salve Regina (*a*) *&* Alma Redemtoris Mater, *& cæteræ quarum copioſus eſt numerus.* Sequentia quoque, *Veni ſancte Spiritus & emitte cœlitus lucis tuæ radium* ad Hermannum auctorem refertur. Vide Joannem Egonem de Viris illuſtribus Augiæ Divitis cap. 28. pag. 689. T. 1. anecdotorum Bernhardi Pezii parte 3. pag. 68. & Poſſevinum in Apparatu. Longe plura adduntur tum ab eodem Egone, tum a Joanne Metzlero cap. 47. de Viris illuſtribus Sangallenſibus Tom. 1. ejuſdem Pezii parte 3. pag. 582. *Ave præclara maris ſtella.* Hiſtoriæ ſive Officia Annunciationis S. Mariæ & S. Mariæ Magdalenæ reſponſorium, *Simon Barjona*. Et Sequentia: *Rex omnipotens* de Adſcenſione Domini: & Hiſtoria de Angelis. Denique Trithemio teſte *tranſtulit nonnulla Græcorum Philoſophorum & Arabum Aſtrologorum Volumina in Latinum:* e quibus Joannes Metzlerus nominat Rhetoricam & Poeſin Ariſtotelis ex Arabico. * Scripſit etiam Hymnum ſeu Rhithmum applaudens gloriæ Henrici II. Imperatoris, cum, Obbone Regni Ungariæ invaſore pulſo Petrum legitimum Principem reſtituit. Incipit hæc cantilena: *vox hæc melos pangat*. Vide Albericum in chronico ad an. 1045. Hermanni hujus elogium hiſtoricum ab ejus familiari anno forte 1054. conſcriptum e MS. codice Vindobonenſi dedit Muratorius Antiq. Tom. III. pag. 933. in eo vero præter opera Contracti, hic recenſita commemoratur libellus *de octo viciis capitalibus jocundulus metrica diverſitate liricum poetice* (ſic)

Hermannus Cygneus, infra *Hermannus Minorita*.

Hermannus Dalmata ſcriptor Chronici Saracenorum.

Hermannus Doccomienſis Friſius & ad S. Vitum Leovardiæ Paſtor circa Annum 1500. cujus *Commentarium in XVII. Pſalmos priores* Poſſevinus & alii ex Suffrido Petri commemorant.

Hermannus Eremitarum in Nariſcis (*b*) ſive Waldſaſſenſibus (Nortgavv) Abbas Benedictinus circa Annum 1214. ſcripſit de Cherubim & Seraphim, ac cæteris Angelorum choris. Vide Poſſevinum.

Hermannus Gigas & *Hermannus Januenſis*, infra *Hermannus Minorita*.

Joannes Hermanni, vide infra, *Joannes Weſſelus*.

Hermannus Colonienſis, *Judas* quondam dictus, genere Iſraelita, tribu Levita, ex *Judæo* Chriſtianus, colloquiis Ruperti, Abbatis ab Anno 1124. Tuitienſis, Eckebertique Epiſcopi ab Anno 1127. Monaſterienſis, aliorumque clericorum ſermonibus permotus, atque adducto etiam ad Chriſtianos fratre ſuo, Canonicus *Cappenbergenſis* Ord. Præmonſtr. in Weſtphalia ſcripſit *Opuſculum de converſione ſua* ad Henricum, quem modo filium, modo fratrem cariſſimum appellat. Hoc ex Codice Biblioth. Paulinæ Lipſienſis in quo Hieronymi in Eſaiam commentariis junctum erat, vulgavit D. Joannes Benedictus Carpzovius ὁ μακαρίτης ad calcem pugionis fidei Raymundi Martini, obſervationibus Joſephi de Voiſin illuſtrati. Lipſ. 1687. fol. *Non*, inquit Hermannus, *ea facilitate converſus ſum, qua multos ſæ-*

(*a*) Hanc alii minus veriſimiliter Ademaro Podienſi Epiſcopo tribuerunt, unde *Antiphona de Podio* apud Albericum in Chronico ad An. 1130. pag. 263. alii Petro de Monſoncio, Epiſcopo circa An. 960. Compoſtellano. Vide Nicolaum Antonium VI. 14. Biblioth. Vet. Hiſpan. pag. 579. S. Bernardi Opera Tom. 2. edit. novæ Mabillonianæ Pariſ. 1719. fol. p. 738. 749.

(*b*) Perperam apud Cangium *in Noricis*.

ſæpe infideles, ſive Judæos ſive paganos, ad fidem Catholicam repentina & inopinata mutatione converti videmus, ut quos heri perfidos dolebamus, hodie fideles & noſtros in gratia Chriſti factos coheredes gaudeamus. At vero mea converſio, graviſſimis in ejus primordio crebreſcentibus tentationum procellis, multiſque ſe ei opponente antiquo hoſte inſidiis, & longa protelata fluctuatione, & maximis tandem laboribus, effectui eſt mancipata. Baptiſmi, qui Coloniæ in B. Petri baſilica ei obtigit, hiſtoriam cap. 19. texit his verbis: *in cæteris ad fidem orthodoxam pertinentibus ſufficienter pro mea capacitate imbutus, ſolum de baptiſmi trina immerſione in nomine ſacræ Trinitatis exhibenda, ex miniſtrorum negligentia, immo potius ex inſidiantis mihi inimici fraudulentia edoctus non fueram. Fluenta igitur vivifici fontis ingreſſus, & in eo ſemel contra orientem immerſus, ſolam hanc immerſionem ſuffeciſſe credebam ad antiquæ vetuſtatis renovationem. Clerici autem baptiſterium circumſtantes, ſæpius me mergi debere clamabant. Sed ego qui fonte jam recens emerſeram, diſcrete eorum voces audire vel clare, quos mihi faciebant, nutus, defluente nimirum hinc inde piloſo capite aqua, videre non poteram. Igitur a facie deterſa manibus aqua, quid vellent audivi, ſed magno fontis aſtrictus frigore, eorum primo voluntati non libenter obedivi. Attamen blanda Baptiſtæ mei flexus ammonitione, feci, quod faciendum erat pro ſalute. Ratus itaque hac me ſecunda tinctione Divinis myſteriis ſatisfeciſſe, cœpi de fonte velle exire. Siquidem præ nimio ejus algore pene totus obrigueram. Sed clerus magnis rurſum vocibus perſtrepebat, me ad conſummationem ſacramenti verſus ad auſtrum, ſalutaribus fluentis humiliter debere ſubmitti. Diabolica igitur fraude circumventus, ſuſpicatus ſum, haberi me ab eis deriſui. Unde ſicut ille quondam Naaman Syrus accepto ab Heliſeo propheta ſepties lavandi juſſu, magno animi ſuccenſus furore, ac moræ totius impatiens, volebam e baptiſterio proſilire. Sed, Deo gratias, quod etſi ſe inimicus erexit, non adverſum me prævaluit. Enimvero quemadmodum idem Naaman ſuorum flexus ammonitione comitum, ſalutari Prophetæ conſilio obtemperavit; ita blanda religioſorum, qui aderant, clericorum exhortatio, propulſo ab animo meo concepto malæ ſuſpicionis contagio, meam in fide puſillanimitatem roboravit. Ut igitur per omnia veteribus nova liceat comparare, Naaman Jordanis ſepties lotus fluentis, a lepra carnis viſibiliter eſt curatus, ego in baptiſmo per ſeptiformem Spiritus ſancti gratiam inviſibiliter ſum ab animæ lepra mundatus.* Vide & infra, *Hermannus Præmonſtratenſis*:

Hermannus Kornerus, de quo ſupra in *Cornero* Tom. 1. pag. 429. ſq.

Hermannus Lerbecius ſive *Lerbeccenſis*, *de Lerbeke*, Monachus Dominicanus Domus S. Pauli, Mindenſis, ſcriptor *Chronici Comitum de Schovvenberg* ſive Schavenburgicorum ab Anno Chriſti 1030. ad Annum 1404. (non 1414. ut Voſſius) quod auctor dicavit fratribus Bernhardo Præpoſito Hamburgenſi, atque Ottoni in Schovvenborg Comiti magnifico. Hoc cum notis eruditis hiſtoricis, edidit Henricus Meibomius avus, Helmſt. 1620. 4. & Henricus Meibomius nepos recudi fecit Tom. 1. rerum Germanicarum pag. 495. 521. notis a p. 521. ad pag. 548. progredientibus. Germanicam quoque Chronici hujus verſionem, adhuc ineditam Meibomius commemorat. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. de ſcriptis Dominicanorum pag. 751.

Hermannus Mindenſis, ab *Hermanno de Lerbeke* neutiquam diverſus.

Hermannus Minorita Chronicon condidit quo MS. uſum ſe profitetur qui Abbati Urſpergenſi paralipomena adjecit. Huic Voſſii notationi Sandius ſubjungit: *dubio procul is eſt Hermannus Gigas, qui Minorita dicitur*, Chronico *autem, quod ſcripſit, titulum dedit* de floribus temporum. Eundem auctorem videtur Blondellus de Johanna Papiſſa pag. 11. vocare *Hermannum Cygneum*. Nimirum *Martinus* Minorita *Flores tempo-*

porum collegit ab Origine rerum uſque ad annum Gratiæ 1290. *Hermannus* vero *Januenſis* continuavit uſque ad An. 1346. atque ita cum continuatione exhibentur a C. V. Georgio Eccardo Tom. I. Corporis medii ævi pag. 1551. 1640. Lubens inſuper audivi *Hermanni Gigantis* flores temporum a Rev. D. Joanne Gerardo Meuſchenio exſpectari vulgandos cum continuatione *Michaelis Eiſenharti*.

Neſcio quis qualiſve ſit *Frater Hermannus* cujus *Dialogum* excuſum Ligni An. 1481. memorat Jo. Caillius hiſtor. typographiæ pag. 43. & ex eo Mich. Maittaire pag. 161. Tom. I. annal. typogr.

Hermannus ſive *Herimannus* Monachus, cujus *Epiſtolam* ad Bartholomæum Epiſcopum Laudunenſem *de Miraculis S. Mariæ Laudunenſis* in Codice Sangermanenſi 527. legit præſtantiſſimus Cangius, eamdem quam vulgavit Dacherius ad calcem operum Gviberti Novigentini pag. 526. præmiſſam ejuſdem Hermanni *libris tribus*, quorum duo priores miracula illa perſequuntur, tertius autem iſque prolixior tractat de ornata per S. Norbertum & Bartholomæum Epiſcopum, & Monaſteriis locupletata diœceſi Laudunenſi. Bartholomæus ille præfuit ab Anno 1113. uſque ad 1150. vide Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſt. pag. 620. ſeq. Idem Hermannus teſtatur ſcripſiſſe ſe *vitam S. Hildefonſi*, Toletani Archiepiſcopi, eamque libris ejus tribus de Virginitate ſua præmiſiſſe. Hermannum hunc in genealogia illius Bartholomæi tradenda teſtem omni exceptione majorem laudat Petrus de Marca, Marcæ Hiſpanicæ libro IV. pag. 455. Non diverſus hic ab *Hermanno* Tornacenſi, de quo infra.

Hermannus de Petra. Ordinis Ciſtercienſis. Ejus *Sermones* MStos in Biblioth. Abbatiæ Haſnonienſis, Ord. Bened. in Hannonia memorant Sanderus pag. 314. atque ex eo Viſchius pag. 146.

Hermannus Petra de Stutdorp, ſive *Santdorpius*, Virginum Carthuſianarum domus S. Annæ prope Brugas per annos XXIX. ut Trithemius c. 752. de S. E. & cap. 162. de ſcriptoribus Germ. vel ut Valerius Andreas pag. 383. triginta quatuor Cœnobiarcha, defunctus An. 1428. Scripſit *Sermones de tempore*, tribus Voluminibus: *&* *de Sanctis*, Voluminibus totidem. *Super Oratione Dominica* ſermones quinquaginta, editos Aldenardæ 1480. & Lovan. 1484. *De regimine Monialium*. *De immaculata Conceptione S. Mariæ*.

Hermannus Præmonſtratenſis, ſi Oudinum Tom. 2. pag. 1088. audimus, primus a S. Norberto conſtitutus Præpoſitus in Weſtphalia Cappenbergenſis, idem ſcilicet qui *Judæus* antea, opuſculum de converſione ſua ſcripſit (de quo ſupra pag. 238.) & ſcriptor *vitæ S. Godofredi* ex Cappenbergenſi Comite Canonici Ord. Præmonſtratenſis & Præpoſituræ Cappenbergenſis fundatoris, An. 1126. defuncti, quæ ſine nomine auctoris exſtat apud Surium 13. Januar. & in Actis Sanctor. Tom. I. Januar. pag. 847. atque incipit: *Temporibus B. Ludgeri*. Sed in notis Præpoſitorum Cappenbergenſium obvia in iiſdem Actis pag. 842. ſeq. nulla Hermanni hujus mentio occurrit.

Hermannus de Saxonia, Ord. Minor. cujus librum *de Caſibus Conſcientiæ* MStum in Bibliotheca Conventus Aſſiſii, memorat Waddingus pag. 169. * In chronico quodam Danico apud Ludewig Reliquiar. Tom. IX. num. 9. ad An. 1409. ſic lego. *Prima Dominica adventus obiit F. Hermannus Saxo quondam Sacerdos curatus ad S. Laurentium Wiſby, qui reliquit poſt ſe ſermones Oſenkop.*

Hermannus de Schildis Weſtphalus, Germanus Auguſtinianus qui diem obiit Herbipoli in Franconia An. 1357. Vide Trithemium de S. E. cap. 494. & Philippum Elſſium Encomiaſtici Auguſtiniani p. 282. Scripta ejus: *De quatuor ſenſibus S. Scripturæ*. MS. in Biblioth. Baſileenſi. *Lectura* ſive *Poſtilla*

in

in Geneſin. *Hexaemeron duplex*. *De decem præceptis*. *Poſtilla in Canticum Canticorum*. *De materia Cantici Canticorum*. *Quadrageſimale*. *De XLII. Maſionibus*. *Expoſitio Orationis Dominicæ duplex*, una ſecundum verba Matthæi, altera ſecundum verba Lucæ. Super *Ave Maria*. *Expoſitio Miſſæ*. *De comparatione Miſſæ*. *In primum Sententiarum*. *Breviloquium*. *Manuale Sacerdotum*. *De vitiis capitalibus*. *Clauſtrum animæ*. *De conceptione S. Mariæ*. *De modo ſtudendi*. *De vera & falſa amicitia*. *De horis Canonicis*. *Contra flagellatores*. *Sermones varii*. *Collationes prædicabiles*. *Quæſtionum diverſarum* liber. *De quinque ſenſibus*. *De diviſione Philoſophiæ*, metrice. *In Ethicam & Rhetoricam Ariſtotelis*. *Super* C. Omnis utriuſque. *Introductorium Juris*.

Hermannus Petra de Stutdorp, ſupra, *Hermannus Petra*.

Hermannus Abbas S. Martini Tornacenſis Ord. Bened. ab Anno 1127. ad 1137. incertum quot annis ſuperſtes poſt abdicatum munus fuerit. Exſtat ejus 1. *narratio reſtaurationis Abbatiæ S. Martini Tornacenſis* ad Patres, Fratres & Filios univerſos illius Cœnobii. Primus vulgavit Lucas Dacherius Tom. XII. ſpicilegii pag. 358. ſeq. (editionis novæ Tom. 2. pag. 888.) cum additionibus aliorum auctorum pag. 922. & 926. ab Anno 1127. uſque ad Annum 1160. Hoc eſt ſcriptum de quo tum adhuc inedito Voſſius pag. 433. *Multa in eo leguntur de Regibus Galliæ ac Comitibus Flandriæ, atque ut Epiſcopatus Tornacenſis ſeparatus ſit a Noviovenſi*.

2. *De incarnatione Jeſu Chriſti Domini noſtri*, tractatus ad Stephanum Viennenſem in Gallia Archiepiſcopum, editus primum a Caſimiro Oudino inter Opuſcula ſacra Veterum aliquot Galliæ & Belgii ſcriptorum Lugd. Bat. 1692. 8. In præfatione, Hermannus, *Sciatis*, inquit, *me in eo nihil de meo poſuiſſe, ſed quod in ſanctis Doctoribus legeram, & maxime in libro Domini Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi, quem de eadem materia compoſitum* Cur Deus homo *nominavit, velut in uno vaſculo congregaſſe. Præterea Dominus Odo Cameracenſis Epiſcopus piæ memoriæ vir, noſtri Cœnobii id eſt Beati Martini Tornacenſis primus Monachus & primus Abbas, qui me & patrem meum treſque germanos meos Monachos fecit, & cui ego licet indignus in ejuſdem Cœnobii regimine tertius Abbas ſucceſſi: is inquam Abbas Odo in vigilia Nativitatis Domini, de eadem incarnatione ejus, ſermonem perpulchrum & prolixum fratribus noſtris in capitulo ſingulis annis facere conſueverat: adeo ut cum mane inciperet, uſque ad horam fere ſextam eum protenderet. Et quia tunc eram adoleſcens & capacis ingenii, non pauca ex ejus verbis memoriæ commendavi, quæ nunc etiam referam vobis & omni legere volenti*.

3. *De miraculis B. Mariæ Laudunenſis* libri tres, de quibus ſupra in Hermanno Monacho p. 239.

Hermas Paſtor, Apoſtolicis vicinus temporibus, Græce quidem, non Latine, ſcripſit, ſed admodum vetus exſtat Latina trium ejus librorum interpretatio, quam cum Græcis quæ ſuperſunt fragmentis notiſque Jo. Baptiſtæ Cotelerii aliorumque recudendam dedi in parte tertia Codicis Apocryphi Novi Teſtamenti. Hamb. 1719. 8. Primam editionem debemus Jacobo Fabro Stapulenſi qui Hermam vulgavit Pariſ. 1513. fol. apud H. Stephanum avum, una cum Viſionibus Ugvetini monachi, fratris Roberti, S. Hildegardis, Eliſabethæ Sconaugienſis, & Mechtildis.

S. Hermengildi, Regis & Martyris in Hiſpania, circa A. C. 586. *Vita* in Actis Sanctor. 13. April. T. 2. p. 134. ſeq. petita ex Joanne Mariana.

Hermenoldus Abbas Anianenſis, non diverſus ut videtur ab *Ermoldo Nigello*, de quo ſupra Tom. 2. pag. 108.

Adſo Hermericus. Supra *Adſo*. T. 1. p. 17.

Hermeri Prophetia, qui ibi dicitur Deus Sapientum, MS. in Bibliotheca Cottoniana p. 76.

Hermetis Triſmegiſti nomine ſcripta nonnulla feruntur non Græce ab eo compoſita nedum Latine, ſed Latine verſa olim ab *Apulejo* atque aliis ex Græco, & ex lucubrationibus Alexandrinorum Philoſophorum Græce nomen Hermetis præferentibus, de quibus abunde dictum lib. 1. Bibl. Græcæ cap. 7. ſeq. & in Bibl. Latina ubi de Apulejo.

Hermias Philoſophus Chriſtianus ab aliud agente præſtantiſſimo Cangio inter hos ſcriptores numeratur, quem neutiquam fugiebat Græce non Latine ſcripſiſſe Hermiam, notiſſimam illam & brevem Gentilium Philoſophorum irriſionem cujus verſio Latina Bibliothecis Patrum inſerta legitur. De aliis editionibns dictum in Bibliotheca Græca lib. V. c. 1. p. 96. ſeq.

Hermolaus Barbarus. Supra Tom. 1. pag. 172. ſq.

Heroldus Monachus Hirſaugienſis Ord. Bened. circa Annum 1149. ſcripſit *de laude Martyrum*, ut ex Poſſevino Cangius.

Joannes Heroldus ſive *Herolt*, qui ſub nomine *Diſcipuli* eſt notior. De eo ſupra Tom. 2. pag. 37. ſeq. Apud Poſſevinum vitioſe *Joannes Beroli*. Vide Oudinum T. 3. p. 2654. ſeq.

Petrus Herp Ord. Præd. Francofurti ad Moenum ſcripſit *Annales breves Dominicanorum Francofurtenſium* ab Anno 1306. ad 1506. quos ex MSto Bibliothecæ Uffenbachianæ vulgavit ſuperiore Anno Henricus Chriſtianus Senckenbergius tomo ſecundo ſelectorum Juris & Hiſtoriarum, Francofurt. 1734. 8. pag. 1. 30. Laudat Henricus Speelmannus in gloſſario pag. 300. voce *Frigdora* ex quo apud Senckenbergium pag. 13. pro *modos aſſerere*, legendum apparet *modos aſſuere*.

Stephanus Herrandus ex Abbate Iſenburgenſis Cœnobii Ord. Bened. Epiſcopus Halberſtadenſis, defunctus An. 1107. Vide Trithemium cap. 360. de S.E. & de Scriptor. German. cap. 61. Ejus *Epiſtola* defenſoria Papæ ad *Waltramum* ſcripta nomine *Ludovici* Landgravii Thuringiæ, ad quem *Waltramus* Naumburgenſis (*a*) Epiſcopus pro Henrico IV. ſcripſerat, exſtat utraque apud Dodechinum ad Annum Chriſti 1090. Tom. 1. Piſtorii pag. 458. ſeq. & in Goldaſti apologia pro Henrico IV. pag. 31. & 252.

Hervardus Leodienſis Archidiaconus, circa Annum 1200. ſcripſit *Epiſtolam* ad G. Canonicum Laudunenſem ſcriptorem vitæ S. Servatii, Tungrenſis Epiſcopi, itemque epici carminis quo cultu & qua converſationis forma ſe agant Clerici qui pie Chriſto volunt vivere. In hac Hervardus Canonicum illum rogat, ut Gviberti Martini, Abbatis Gemblacenſis deſiderio Vitam S. Martini Turonenſis ſcribendam in ſe ſuſcipere ne gravetur. Edita Epiſtola a Mabillonio Tom. 2. Analect. p. 236. (edit. novæ pag. 480.)

Herveldenſis Monachi Chronicon ab Orbe condito ad Annum Chriſti 1076. in Simonis Schardii Tom. 1. rerum Germ. p. 369.

Herveus Brito, infra, *Herveus Natalis*.

Herveus Cenomanenſis, Monachus Burgidolenſis ſive Dolenſis Ordinis Benedictini in diœceſi Bituricenſi circa Annum 1130. de cujus Vita & ſcriptis Epiſtolam Encyclicam Monachorum Burgidolenſium edidere Dacherius Tom. 2. ſpicileg. pag. 514. (editionis novæ Tom. 3. pag. 461.) Oudinus T. 2. pag. 1114. & Bernhardus Pez Præf. ad Tom. 3. anecdotorum pag. IV. Cujus eam partem qua ſcripta Hervei recenſentur, hic apponam, additis notis, ex quibus conſtet quantum ex illis hodie ſupereſſe ſit compertum.

Fecit ergo primum Expoſitionem mirabilem ſuper Librum B. Dionyſii de Hierarchiis Angelorum.

Dein-

(*a*) Apud Piſtorium pag. 458. *Megdeburgenſis* ſed pag. 461. rectius *Numburgenſis*, ſicut apud Trithemium quoque *Niemburgenſis*. Vide Goldaſtum diſſ. de auctoribus apologiæ pro Henrico IV. præmiſſa pag. 20. ſeq.

Deinde expoſuit totum Librum Iſaiæ Prophetæ, (*a*) & Lamentationes Jeremiæ, extremamque partem Ezechielis, *ibi incipiens, ubi ſanctus Gregorius Papa dimiſerat, & ad finem uſque perducens.*

Simul etiam Deuteronomium Moyſis (*b*) & Eccleſiaſtem Salomonis, *nec non quoque* Librum Judicum & Libellum Ruth, librumque Tobiæ, *omnia quæ in illis minus intelligentibus ſolam litteram ſonare videntur, inconvincibili ratione oſtendens, Chriſti & Eccleſiæ conteſtari & prædicare myſteria.*

Præterea Apoſtoli Pauli Epiſtolas (*c*) *& cum tanta ſapientiæ affluentia*, expoſuit, *ut, qui eas legerunt, aſſerant, nunquam ſe illis comparabiles cognoviſſe, & vix aut nunquam tanta expoſitas diligentia poſſe alicubi reperire.*

Ad ultimum, cum fama doctrinæ ejus circumquaque ſpargeretur, & jam nullus ei, ſicut atteſtantur, qui eum veraciter cognoverunt, Canonicarum Scripturarum ſcientia primus haberetur, Librum Duodecim Prophetarum & Librum Geneſis *ex integro tam mirabili ſenſu* expoſuit, *ut expoſitionem ſuper illos necdum potuerimus invenire, quæ ſuæ æquiparari poſſit.*

Inter hæc quippe fecit plurimas Expoſitiones de Lectionibus ſanctorum Evangeliorum, Canticorum *etiam, quæ in Eccleſia leguntur.*

Libellum *quoque* de connexione quarundam Lectionum, *oſtendens aliter in quibuſdam Eccleſiis legi, quam in Sacra Hiſtoria continentur: de quibus unum quod ſubditur exemplum, ſufficiat. Legitur in Quadrageſima, Lectio quædam de Libro Eſther*: oravit Eſther ad Dominum dicens: Domine Deus Rex omnipotens, in ditione tua cuncta ſunt poſita. *Quam orationem ipſe illic ex auctore ſacræ hiſtoriæ probat non feciſſe Eſther*: oravit Mardochæus. *Et multa ſimilia ibidem aſſerit.*

Librum *etiam non minimum fecit* de Miraculis S. Mariæ Dei Genitricis, *quæ eadem inviolata Virgo temporibus ejus geſſit in Dolenſi templo, quæ ipſe mox poſtquam geſta erant, ſicut audiebat ab ipſis, in quibus fiebant, & a Monacho Cuſtode Monaſterii, ſine aliqua dilatione ſcribebat.*

Herveus Natalis, Brito Aremoricus, Ord. Præd. Magiſter generalis, defunctus An. 1323. de quo Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 533. ſeq. Labbeus, H. Warthonus ad Caveum & alii. *Subtiliſſimum in Logica & Philoſophia* vocat S. Antoninus ſummæ Hiſt. XXIII. 11. 2. Tom. 3. pag. 68. Scripſit *de ſecundis intentionibus* Pariſ. 1489. 4. Commentarium *in IV. libros Sententiarum* Venet. 1505. fol. & Pariſ. 1647. cum tractatu *de poteſtate Papæ*, qui ſeparatim prodierat Pariſ. 1500. & 1506. 4. *Quodlibeta minora* XXIV. & *de Beatitudine*. Venet. 1513. fol. *Quodlibeta majora* quatuor, quorum quartum eſt contra *Petrum Aureolum*. Venet. 1486. fol. & cum ſeptem ex minoribus. ibid. 1513. fol. & tractatus VIII. *de beatitudine, de Verbo, de æternitate Mundi, de materia Cœli, de relationibus, de pluralitate formarum, de virtutibus, de motu Angeli*. Omitto alia vel inedita adhuc, vel in Quodlibetis aut Quæſtionibus diſputatis obvia, quæ a Quetiſo memorantur, ut *de eſſe & eſſentia* atque *de intellectu & voluntate* contra *Henricum Gandavenſem: De peccato originali. De paupertate Chriſti & Apoſtolorum. De ſpeciebus. De latitudine entium. De Voto religioſorum*. In *Ariſtotelem* de prædica-

(*a*) Commentarios ampliſſimos *in Eſaiam* libris diſtinctos VIII. ad Joannem Abbatem Dolenſem in pluribus Galliæ Bibliothecis MStos viderunt Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 432. & Oudinus Tom. 2. pag. 1117. Eoſdem ſed ſine præfatione ad Joannem Abbatem, ex Codice Monaſterii S. Crucis Ord. Ciſterc. & Garſtenſi prope Styram edidit Bern. Pez T. 3. anecdotor. Auguſtæ Vindel. 1721. fol. Etiam Commentarios ejuſdem Hervei MStos in Bibl. Ciſtercienſibus exſtantes refert ſe vidiſſe *in Leviticum*, Librum *Judicum, Eccleſiaſten, Canticum Moſis, Abacuc & Annæ Propheti*ſſ*æ*: & Expoſitionem *in Duodecim Prophetas.*

(*b*) Poſtillæ breves *in Deuteronomium* MSS. in Bibl. S. Germani Pariſ.

(*c*) Hi ſunt Commentarii *in Pauli Epiſtolas* quos ſub Anſelmi nomine Colon. 1533. cum Præf. Gottfridi Hittorpii primum editos, deinde inter *Anſelmi* Cantuarienſis Opera plus ſemel prodiiſſe dixi T. 1. pag. 113.

mentis & in libros duos perihermenias, in librum diviſionum *Boethii*, in *Porphyrii* communitates. *De cognitione primi principii. De indulgentiis. Utrum ponere ea, quæ ſunt Fidei, repugnare ſeu non poſſe ſtare cum apparentibus, ſit ponere falſum ſubeſſe Fidei noſtræ. Utrum Deum eſſe, poſſit demonſtrative probari via cauſalitatis efficientiæ. Defenſorium vero contra impugnantes Fratrum Prædicatorum Ordinem, quod non vivant ſecundum Apoſtolicam Vitam*, non Hervei eſt, ſed *Jacobi de Voragine*, de quo infra. Commentarius *in Epiſtolas Pauli* auctorem habet, ut jam paulo ante notavi, *Herveum* Dolenſem. Veriſimilius tamen eſt noſtro deberi *Totius Logicæ Ariſtotelis ſummam*, quæ inter *Thomæ* Aquinatis legitur, opuſculum XLVIII.

Herveus Remenſis, ſupra, *Heriveus* p. 236. ſeq.

Arnoldus Heſſels, de quo Tom. I. pag. 142.

Heſſo Scholaſticus & Presbyter Remenſis, cujus brevem *Commentarium de rebus A.* 1119. *geſtis inter Calixtum II. Papam & Henricum V. Imp.* Acta *Concilii Remenſis* illo anno celebrati complexum edidit Seb. Tengnagelius inter Vetera monumenta, vulgata Ingolſtad. 1612. 4. atque inde in Conciliorum tomis. Adde Ordericum Vitalem XII. pag. 857. ſeq. & Pagium ad Annum 1119. num. 9. ſeq. Laudat Conradus Abbas Urſpergenſis p. 263. Chronici.

Heſychius auctor *librorum VII. Explanationum allegoricarum in Leviticum* ad Diaconum Eutychianum. Latine quidem tantum exſtant, laudati pridem Amalario, Rabano, Strabo, aliiſque, & editi Baſil. 1527. fol. Pariſ. 1581. 8. & Bibliothecis Patrum ut Tom. XII. edit. Lugd. p. 52. pleriſque autem viſi ſunt ſcriptoris eſſe Græci, Heſychii nempe, ut titulus habet, Hieroſolymitani (*a*) presbyteri, verſi latine ante multa ſecula ab interprete neſcio quo. Tamen, *Latine primitus ſcriptum prorſus exiſtimo*, inquit celeberrimus Montfauconus pag. 75. diſſ. præliminar. in Hexapla Origenis: *neque enim ullatenus olet interpretationem ex Græco factam. Et Commentaria non Græce ſed Latine edidiſſe vel hinc evincitur, quod in Catenis Græcis in Leviticum, quæ magno numero variis in Bibliothecis habentur, nihil ex Heſychio Græce uſquam compareat.*

Heſychius Salonitanus, in Dalmatia Epiſcopus, cujus Epiſtola una ad Auguſtinum & duæ ad eum Auguſtini exſtant, num. 78. 79. 80. (in nova editione 197. 198. 199.) Auguſtinus XX. 5. de Civ. Dei: *Epiſtola quam reſcripſi ad beatæ memoriæ virum Heſychium Salonitanæ Urbis. Epiſtola quam reſcripſi ad beatæ memoriæ virum Heſychium Salonitanæ Urbis Epiſcopum, cujus Epiſtolæ titulus eſt de fine ſæculi.* Eſt illa Epiſt. 80. (in nova editione 199.) Epiſtola prima Zoſimi Papæ ad hunc Heſychium data fertur Honorio XII. & Theodoſio VIII. Coſſ. hoc eſt A. C. 418. Tom. I. Concilior. edit. Binianæ pag. 711. Ad hunc Heſychium exſtant S. Chryſoſtomi Epiſtolæ. Neque hunc explanationum in Leviticum interpretem videri poteſt probabile, qui Heſychio Hieroſolymitano antiquior, non raro verba S. Scripturæ ex Hieronymi verſione adſcripſit, quæ illi *noſtra translatio*, *præſens translatio* apellatur. Confer Richardum Simonem in Cenſura Bibliothecæ Divinæ Hieronymianæ Gallice edita pag. 35. ſeq. 40. ſeq. & in Epiſtolis Criticis pag. 69. ſeq. & Tom. 4. Biblioth. Criticæ pag. 55. & in cenſura Bi-

(*a*) In gloſſa Ordinaria vocatur etiam Epiſcopus Hieroſolymitanus: ſed non eſt tanta illius auctoritas, ut ideo non poſſit tribui Heſychio qui presbyter Hieroſolymitanus A. C. 433. obiit & ab explanatione Scripturarum magnam ſibi celebritatem nominis paraſſe in Menologio Græcorum ad 28. Martii traditur. In MS. Regio Pariſ. quod eſt in fol. 800. circiter annorum, *incipit liber Iſicii Hieroſolymitani in Leviticum*. Recentior manus mutavit, ſcripſitque *Salonitani*. Græcis ſcriptoribus accenſere etiam non dubitat Nic. Comnenus prænotion. myſtagogic. pag. 163. 189. &c. De Heſychio, presbytero Hieroſol. Græco ſcriptore, & de aliis Heſychiis dictum Tom. VI. Bibl. Græcæ p. 243. ſeq.

Biblioth. Eccleſiaſticæ Dupinianæ Tom. 1. pag. 261. ſeq. Salmaſium de tranſſubſtantiatione pag. 57. Edm. Albertinum de S. Euchariſtia p. 847. Labbeum de ſcriptoribus Eccleſtaſticis T. 1. pag. 633. ſeq. Natalem Alex. Sec. V. pag. 136. Uſſerium apud Caveum, & Antonium Arnaldum in ſcripto Gallico: Tradition de l' Egliſe touchant l' Euchariſtie Tom. 4. de la perpetuitè de la foy pag. 21. ſeq.

Heterius, ſupra, *Etherius* T. 2. p. 112.

Hettius ex Abbate Epternacenſi Archiepiſcopus Trevirenſis, ſupra, *Hectus*. p. 195.

Hetto ex Augienſi Abbate Epiſcopus Baſileenſis, vide ſupra *Hatto* pag. 194. Hic a Cangio male traditur vixiſſe An. 924. nam diem obiit An. 836.

Joannes Hexham, Prior Hagulſtadenſis, ſcripſit *Hiſtoriam XXV. annorum*, hoc eſt Hiſtoriam *Simeonis* Dunelmenſis de geſtis Regum Anglorum continuavit ab Anno 1130. ad 1154. Exſtat inter decem Scriptores Hiſtoriæ Anglicanæ Rogero Tvviſdeno & Joanne Seldeno curantibus editos Lond. 1652. fol. ad calcem Simeonis Dunelmenſis T. 1. p. 257. 282. Præterea Baleus III. 31. & Pitſeus ad Annum 1190. ei tribuunt *Deſcriptionem Scotici belli*, *librum de ſignis & Cometis* An. 1133. nec non aliquot *Conciones*.

Ranulphus Hickeden, infra, *Higdenus*.

Joannes Hickley Auguſtinianus, Doctor Theologus ſcripſit contra omnes hæreticos, ſchiſmaticos & perſecutores Eccleſiæ ingens volumen in tres tomos diſtributum, cui titulum fecit: *De poteſtate Eccleſiæ*. Laudat Bzovius ad A. 1415. n. LVIII.

Hieremias Judex, cujus *Compendium Moralium notabilium* memorat Sanderus in Bibliotheca MStorum Belgii pag. 225. non diverſus ab Geſneri *Hieremia Paduano*, ſive *Hieremia Montagnono* ſeu *de Montanione*, quem Judicem Patavinum notavit Scardeonius, defunctum An. 1300. & ex Scardeonio Nicolaus Comnenus Papadopoli Tom. 2. hiſtoriæ Gymnaſii Patavini pag. 6. Idem Compendium memoratur apud Sanderum p. 199. ubi male *Hieremias de Monvangione* appellatur: ille vero exſtat editus liber, Nicolao Comneno judice perutilis inſcriptus *Epitome Sapientiæ*. Continet excerpta, collectaque ac in capita operoſe digeſta, quæ ex pluribus excerpſit ſcriptoribus, dicta, exempla, ratiocinia ad rem moralem pertinentia. Lucem vidit Venetiis 1505. 4. Vide Mich. Maittaire Annales typograph. Tom. 2. pag. 172. Eundem Hieremiam quoque *de auctoribus ſcientiarum & libris eorum* ſcripſiſſe teſtantur Geſnerus in appendice ad Biblioth. & ex eo Simlerus aliique.

Hieronymi Æmiliani, Patritii Veneti Congregationis Clericorum Regularium Somaſchæ in agro Bergomenſi inſtitutoris, qui An. 1537. obiit, vita ſcripta libris IV. ab Auguſtino Turtura, Congregationis Præpoſito Generali ad Horatium Cardinalem Lancelotum, exſtat in Actis Sanctorum Tom. 2. Febr. 8. pag. 221. 274.

Hieronymus Albertuccius de Borſellis ſive *Burſellus*, Bononienſis Ord. Præd. diem obiit An. 1497. & traditur ſcripſiſſe Chronicon ab O. C. ad Annum 1491. Annales ſui Ordinis, & tabulam duplicem de Generalibus Magiſtris ejuſdem Viriſque illuſtribus. Aliam itidem de Doctoribus aſſeverantibus B. Virginem originali peccato aliquando fuiſſe obnoxiam. Hiſtoriam Pontificum Romanorum a S. Petro ad Alexandrum VI. Chronicon ſive deſcriptionem plurium Italiæ Civitatum, & Chronicon Bononienſe ac Sermones. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 883. & Voſſium pag. 627. ſeq.

Hieronymus Balbus, Pariſiis eloquentiæ laude clarus circa Annum 1494. edidit *Rhetorem glorioſum*, ſive dialogum quo Gvilelmum Tardivum perſtringendum ſibi ſumſit. Vide Trithemium cap. 942. Poſtea Epiſcopus Gurcenſis in Carin-

rinthia, Carolo V. dicavit opuſculum *de Coronatione*, aliaque ſcripſit carmine & proſa de quibus adeundus Hendreichius in pandectis Brandenburg. pag. 390.

* *Hieronymus Balbus* Forolivienſis. Quo præceptore uſum ſe Symphorianus Camperius celebris Lugdunenſis medicus profitetur in catalogo Præceptorum, & patronorum ſuorum.

Hieronymus Bononius Tarviſinus defunctus An. 1517. Præter *vitam S. Hieronymi* proſa & verſu, nec non *promiſcua* ſcripſit diſſertationem brevem *de Tarviſinis illuſtribus* editam in tomo ſecundo ſupplementi ad Diarium eruditorum Italiæ p. 115. 131.

Hieronymus de Bononia, ſupra, *Hieronymus Albertuccius*.

Hieronymus Camaldulenſis, infra, *Hieronymus Pragenſis*.

Hieronymus Donatus. Vide *Donatus* T. 2. p. 59.

Hieronymus Ferrarienſis, infra, *Savonarola*.

Hieronymus a Sancta Fide Hiſpanus antea inter Judæos *Joſua Lurki*, Medicus Petri de Luna ſive Benedicti XIII. Judaiſmum ejuravit An. 1412. atque An. 1413. Conventum haberi curavit Girundæ in Catalonia, in quo adverſus Judæos præſente Benedicto XIII. diſputaſſe traditur eo ſucceſſu, ut ad quinquies mille a Judaiſmo ad Chriſtianiſmum amplectendum adducerentur. Libri ejus *duo*, argumentum illius diſputationis *adverſus Judæos* complexi, prior de Meſſia, alter de erroribus Talmudis prodierunt Latine ſine loco & anno, tempore naſcentis typographiæ, in fol. Vide V. C. Jo. Georgii Schelhornii amœnitat. literar. Tom. 3. p. 141. ut alias editiones in Bibliotheca Patrum Pariſ. Tom. 4. & Lugd. Tom. 26. repetitas prætercam. Vide quæ de hoc Hieronymo eruditiſſ. noſter Wolfius Bibliothecæ Hebrææ Tom. 1. pag. 463. & Tom. 3. pag. 345. & Jacobus Lenfantius hiſt. Concilii Piſani lib. VI. §. 26. ſeq. p. 140. qui etiam de ſcriptis Judæorum adverſus Hieronymum pag. 170. & laudatus Wolfius Tom. 1. pag. 464. Talmudis dicta non ſatis accurate ab hoc Hieronymo allegari notavit Wagenſeilius præf. ad tela ignea Satanæ pag. 78. quanquam alioqui non ſomniculoſe in coacervandis Judæorum blaſphemiis verſatum profeſſus pag. 76.

Hieronymus Florentinus, Monachus Ord. Vallis Umbroſæ, ſcripſiſſe traditur *miracula S. Joannis Gvalberti*, qui Ordinem Vallumbroſanum inſtituit An. 1040. Sed vide quæ infra in *Hieronymo Radiolenſi*.

Hieroymus Forolivienſis Ord. Præd. qui non ultra Annum 1476. vitam produxiſſe traditur, ſcripſit præter *Sermones* de Sanctis, de tempore, Quadrageſimales, Dominicaleſque, *Annales Forolivienſes* ab Anno 1397. ad 1433. Vide Diarium eruditorum Italiæ T. XXI. p. 395. ſeq. Jacobum Quetif Tom. 1. p. 527. * Annales Religioſi hujus ſcriptoris vulgavit Muratorius Rer. Ital. Tom. XIX. idemque vero doctiſſimus vir cenſet hunc ipſum ſcriptorem e vivis abiiſſe circa exitum anno 1433. nec enim ad annum 1476. vitam prorogaſſe credibile eſt; cum anno 1358. in invaſione Forolivienſi inter mortales egiſſet. Quis enim credat tam longævam vitam traduxiſſe, ut pertingere poſſet ad annum 1476.

Hieronymus de S. Marco, Baccalaureus Oxonienſis, Ord. Minor. cujus *parva Logica* memorat Waddingus pag. 472. & Pitſeus pag. 864. ex H. Willoto.

Hieronymus de *Ocon*, ſive *Ochon*, *Ochus* (vitioſe *Otho*) Monachus Carmelita Cœnobii Perpinianenſis, quam urbem fortaſſe habuit patriam, inde Epiſcopus Helenenſis ſive Perpinianenſis & Benedicti XIII. a Confeſſionibus circa Annum 1420. Neque mirum inter Helenenſes Epiſcopos nullam ejus mentionem apud Sammarthanos Tom. 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 608. fieri, quorum Catalogum illorum Epiſcoporum mendoſiſſimum eſſe notavit Baluzius ad Marcam Hiſpanicam pag. 444. Scripſit *in libros Maccabæorum*, quod opus vidiſſe

ſe

ſe teſtatur Alegrius pag. 331. atque erudite ſcripſiſſe judicium eſt Nicolai Antonii Tom. 2. Biblioth. Veteris Hiſpanæ p. 138. Præter *Acta* ſive *librum de Vita & moribus Benedicti XIII.*

Hieronymus Ochus Navarrus, Pampilonenſis, ejuſdem Ordinis Carmelitici Monachus eidem Benedicto XIII. carus, & actorum ejus ſcriptor fuiſſe fingitur, quem nullum fuiſſe ex laudato Nic. Antonio facile colligas.

Hieronymus de Padua, infra, *Hieronymus Vallis*.

Hieronymus Paulus, Catalanus, Canonicus Barcinonenſis, ſub ſæculi decimi quinti exitum, præter *Sententiam de donatione Conſtantini* M. memoratam Geſnero, ſcripſit *de fluminibus & montibus Hiſpaniæ* & *de urbe Barcinonenſi*, quæ opuſcula Andreas Schottus exhibet tomo ſecundo Hiſpaniæ illuſtratæ. Ejuſdem *Codicem* ſive *Provinciale Eccleſiarum Orbis Chriſtiani* notis & auctario ornatum vulgavit Aubertus Miræus, Pariſ. 1610. ut ipſe profitetur in auctario de S. E. pag. 105. Sed nullam Hieronymi Pauli mentionem fieri a Miræo video, & miror, neque in editione illius Codicis ad calcem collectionis Decretalium, vulgata a Carolo Labbeo Pariſ. 1610. fol. neque in notitia Epiſcopatuum Orbis Chriſtiani libro quarto. Antverp. 1613. 8. De hoc Hieronymo Voſſius p. 657. * Scriptum ab hoc Hieronymo Provinciale prodiit Romæ an. 1493. in 4. typis Joannis de Beſickn, & Sigiſmundi de Marchian. Titulus libelli hujus rariſſimi eſt: *Provinciale omnium eccleſiarum exemplatum e libro Cancellariæ Apoſtolicæ, cui addita eſt practica Cancellariæ Apoſtolicæ extracta e quibuſdam fragmentis ſcriptis a R. D. Hieronymo Pau. Catalano Canonico Barchinonenſi, & Alexandri Bapæ VI. cubiculario*. Hæc igitur fortaſſe ratio fuit, cur neque a Miræo, neque ab aliis mentio facta ſit Hieronymi Pauli, cum Provinciale Eccleſiarum recudendum curarunt; non enim ex Hieronymo Paulo acceptum eſt Provinciale iſtud, ſed illi debetur practica Cancellariæ Apoſtolicæ.

Ejuſdem Hieronymi *libellus de fluminibus*, & *montibus Hiſpaniarum* ad Rodericum Epiſc. Portuenſem Card. Valentinum in 4. Vetuſtis typis abſque loco, & anno prodivit.

Hieronymus Pragenſis, Vir pius, doctus atque eloquens, Joannis *Huſſi* amicus & paraſtata, ac propter liberam aſſertionem teſtatiſſimorum, ſed exoſorum dogmatum idem cum eo fatum expertus, combuſtuſque in Concilio Conſtantienſi An. 1116. 3. Cal. Junii. Vide Ambroſium Camaldulenſem lib. XIX. Epiſt. 16. Tom. 3. anecdot. Edmundi Martene pag. 671. Pogii Florentini Epiſtolam ad Leonardum Brunum, Aretinum, in Orthuini Gratii faſciculo rerum expetendarum & ad calcem Operum Joannis Huſſi Tom. 2. pag. 358. atque alibi obviam, Æneam Sylvium in hiſtoria Bohemiæ, ſed præcipue Acta Concilii Conſtantienſis, etiam Bzovium ad A. 1415. num. 48. pag. 477. & An. 1416. pag. 496. 504. ſeq. Jacobum Lenfantium ac præ omnibus Hermannum ab Hardt Concilii Conſtantienſis tomo IV. ubi programma ejus, quo ſalvum conductum ſibi dari ab Imperatore Sigiſmundo & Synodo petiit pag. 103. & quomodo ter citatus pag. 119. 146. denique comparuerit, pag. 149. captivus inde examinatus pag. 216. 481. recantaverit ex metu & timore pag. 761. 682. 497. 499. 502. ſed poſt mox revocatam & ſolenniter abnegatam recantationem, examinatus iterum fit ad Articulos pag. 634. 646. 751. 755. 766. condemnatus pag. 796. exuſtuſque p. 771.

Hieronymus Pragenſis Bohemus, Eremita Camaldulenſis, ſacræ Paginæ Profeſſor An. 1431. interfuit Concilio Baſileenſi, in quo acrius pro Concilio ſtetit adverſus Eugenium IV. atque Apoſtolus Lithuanorum diem obiit Venetiis An. 1440. Ejus *Sermo* An. 1433. habitus in Carthuſia Baſileenſi *de vita S. Romualdi Abbatis* Ord. Camaldulen-

ſis

ſis Sec. XI. fundatoris exſtat in Actis Sanctor. Tom. 2. Febr. 7. pag. 124. 140. cum Jo. Bollandi notis. * Scripſit etiam adverſus errores Bohemorum opuſculum directum Alberto Priori Majoris Carthuſiæ Baſileenſis, quem in Aquicintio MS. codice ſervari lego in Itinerario ſecundo PP. Martene, & Durand pag. 79. In altero etiam codice ejuſdem Bibliothecæ extat ejus concio coram Baſileenſibus Patribus habita die *quaſi modo* anni 1433.

Hieronymus Radiolenſis, Monachus Vallumbroſanus, ſcripſit ad Laurentium Medicem libros III. de miraculis S. Joannis Gvalberti, qui Ordinem Vallis umbroſæ condidit circa Annum 150. Exſtant in Actis Sanctorum Tom. 3. Julii 12. pag. 382. 453.

* *Hieronymus Radiolenſis* Prior Abbatiæ S. Donati in Vincula ſcripſit præter ea, de quibus hic Fabricius *Vitam D. Mariæ Virginis*. Item *de geſtis nonnullorum ſanctitate præſtantium*. *De tribus votis ſolemnibus*. *De gradibus Humilitatis*. *De virtute Patientiæ*, & *varias ad diverſos* epiſtolas ex Bandino in ſpecim. liter. Florent.

Hieronymus Rhamnuſius ſive *Ramuſius*, Venetus, Vir Arabice doctus, Avicennæ quedam dicitur Latine vertiſſe Damaſci, cum illic medicinam factitaret An. 1484. De eo ſic Paulus Manutius Epiſtola præfatoria ad Paulum Rhamnuſium Joannis Baptiſtæ filium, in Cæſaris commentarios: *Mitto* Hieronymum, *patruum tuum*, *Medicinæ ac Philoſophiæ ſtudiis præſtantem*, *qui cum in Syriam eo conſilio eſſet profectus*, *ut Arabicis litteris imbueretur*, *paucis annis tantum profecit*, *ut pleroſque Avicennæ libros in Latinam linguam egregie converterit*. Hæc ex politiſſimo Manutio Paulus Colomeſius p. 7. Italiæ Orientalis. Eundem Hieronymi laborem laudant atque ejus Codice uſos ſe profitentur editores Avicennæ Latini ex verſione Gerardi Cremonenſis & Andreæ Alpagi, Bellunenſis caſtigatione. Venet. 1608. fol. 2. Vol.

Hieronymus Salgherius Patavinus qui ſcripſit vitam Euſtachiæ Monachæ in Cœnobio S. Proſdocimi defunctæ An. 1469. idibus Febr. Vide Voſſium pag. 810.

Hieronymus Savonarola, infra, *Savonarola*.

S. Hieronymus Stridonenſis, Dalmata lumen Eccleſiæ ſingulare, cujus eruditionem conjunctam cum vehementi zelo atque induſtria profutura legentibus vix quiſquam inter veteres Latinos doctores æquavit, antegreſſus certe eſt nemo. Factus Presbyter A. C. 350. ætatis ſuæ 29. cum per triennium Romæ & quatuor annos in Syriæ eremo verſatus eſſet, reliquam omnem ætatem poſtea Bethlehemi libenter exegit, diemque obiit An. 420. proprior nonagenario. De vitæ ejus ſcriptoribus Operumque editionibus & de ſcriptis non editis inter opera ſed ſeparatim vulgatis non repetam quæ dixi lib. IV. Bibliothecæ Latinæ cap. 3. neque quæ Oudinus T. 1. p. 790. 883. tantum addam, novam meliorem auctioremque Chronico atque aliis, longeque emendatiorem ſcriptorum Hieronymi editionem jam parari a viris doctis Veronenſibus, Scipione Maffejo & Dominico Vallarſio: ut didici ex obſervationibus ad Cardinalis Noriſii Opera Tom. IV. pag. 843. atque ex ephemeridibus litterariis Pariſ. An. 1733. menſe Majo pag. 129. ubi etiam pag. 131. ſpes fit ſupplementi ad Pariſienſem ἔκδοσιν noviſſimam Joannis Marcianæi, quod ab erudito Benedictino jubemur exſpectare qui Juſtini S. Martyris, Tatiani, Athenagoræ &c. operibus expoliendis operam ſuam addixit: Sed in laudati illuſtris Scipionis Maffeji Antiquitatibus ſelectis Galliæ, non modo pag. 99. luculenta fit mentio ſtrenuæ operæ quæ a Clariſſimo Vallarſio in emendandum Hieronymum impenditur, ſed etiam pag. 177. titulus novæ editioni Hieronymi poſt emiſſum Hilarium in lucem dandi præfigendus exhibetur hunc in modum: *S. Euſebii* Hieronymi *Stridonen-*

nen-

nenſis Presbyteri opera, poſt Monachorum Ord. S. Benedicti e congregat. S. Mauri recenſionem denuo ad MStos Codices Romanos, Mediolanenſes, Veronenſes alioſque, nec non ad priores editiones caſtigata, quibuſdam ineditis monumentis multiſque S. Doctoris lucubrationibus ſeorſim tantum antea vulgatis aucta, & adnotationibus, monitis variiſque lectionibus continenter illuſtrata, opera & ſtudio Dominici Vallarſii, *Veronenſis Presbyteri, opem ferentibus aliis in eadem Civitate litteratis Viris, & præcipue Marchione* Scipione Maffejo, Veronæ 1735. * Nova illa editio operum S. Hieronymi, cujus ſpem fecerat erudito Orbi Cl. Vallarſius, lucem tandem aſpexit Veronæ, undecim in fol. voluminibus, abſolutaque eſt an. demum 1742. Nova continet plura, quæ fruſtra ex aliis editionibus repeterentur. Tomus prior continet epiſtolas in novum Chronologicum ordinem digeſtas, ex quibus quatuor in lucem hic publicam primo extractæ ſunt. De reliquis pauca occurrunt ex prioribus editionibus, vel ſaltem ex aliis libris haud nota. Ex apocryphis, & ſpuriis nonnulla adhuc inedita vulgantur. Quid vero hæc editio afferat novi, & nondum aliis in editionibus ſpectatum, cernere eſt in conſpectu novæ hujus Veronenſis editionis, qui exhibetur in tabula appoſita in mantiſſa editionis hujuſce Veronenſis Tom. XI. pag. 1072.

Inter apocrypha S. Hieronymi merito quidem accenſerentur carmina quædam, quæ olim ego offendi in MS. codice Bibliothecæ Malateſtarum Cæſenatenſis; quæ ſane carmina, cum nullibi excuſa legerim, hic dare pretium operæ fore cenſui.

Verſus B. Hieronymi de Natale Domini, & de Virginitate B. Mariæ.

Virgo Parens hac luce Deumque hominemque creavit,
Mater dans hominem noſcere virgo Deum
Fit fabricator opus, ſervi Rex induit artus,
Mortalemque domum vivificator habet.
Ipſe ſator, ſemenque ſui, matriſque creator
Filius ipſe hominis, qui pater eſt hominum.
Bis genitus, ſine matre opifex cum Patre (forte ſine patre) *Redemptor*
Amplus utriſque modis, amplior unde minor.
Sic voluit naſci domuit qui crimina mundi,
Et mortem juſſit mortuus ipſe mori.

Jam inde ante multos annos pervulgatum erat fama ſupereſſe adhuc in pluteis Bibliothecarum S. Hieronymi commentarios in Jobum; id vero ſervari ferebant in Bibliotheca Marci Meibomii Trajecti Batavorum. Sed vanum hoc eſſe commentum jam tandem Vallarſius in Tom. III. editionis ſuæ pag. 823. oſtendit evincitque prolatis excerptis ex hoc commentario evulgatis ab Heumanno in Actis Eruditorum Lipſienſium anni 1711. nihil eſſe aliud commentarium iſtum, quam celebrem Philippi commentarium in eumdem ſcripturæ librum ſæpe alias evulgatum.

Denique in MS. codice Bibliothecæ Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis extare fragmenta duo inedita operum S. Hieronymi vulgo olim creditum eſt, perſuaſumque fuit P. Mabillonio, ut ipſe memorat in Itiner. Ital. Verum cum olim ad me ea de re ſcripſiſſet Cl. Vallarſius morem illi geſturus, codicem ipſum conſului, ac reperi fragmenta illa nullum ferre authoris nomen, reipſa vero excerpta eſſe operis Etymologiarum S. Iſidori. Vide commentarium meum in hunc codicem Carolina ætate ſcriptum inter opuſcula P. Calogierà Venetiis excuſa Tom. XLV.

P. D. Abbas Joannes Chryſoſtomus Trombelli antehac parum inter Anecdota veterum PP. Latinorum opuſcula Bononiæ an. 1751. vulgata ex veteri MS.

MS. cod. protulit *quæſtiones in Habacuc prophetam* breves, quæ in eodem codice præferebant nomen Hieronymi; vix tamen idem vir doctus reputat poſſe, & deberi Hieronymo Stridonenſi tribui. Quod etſi admitto, non erat tamen, cur ejus commemoratio hic prætereiretur. Ibidem etiam ex codice MS. datur (apocryphus utique) ſermo S. Hieronymi in die Dominica Paſchæ. Incipit: *in omni quidem pſalterio*.

Hieronymus Vallis ſive *de Vallibus*, *Vallenſis*, Eques, Medicus & Poeta eximius Patavinus ad Petrum Donatum, Epiſcopum Patavinum ſcripſit *Jeſuidem* ſive poema heroicum de paſſione Jeſu Chriſti, quod incipit: *Maxime Cœlicolum ſupera qui celſus in aula*: Prodiit Vien. 1510. 4. Lip. 1509. 1512. 1516. 1517. 4. Antvv. 1559. 12. cum Dominici Mancini poematis, edente Theod. Pulmanno: atque ſine nomine auctoris cura Wolfgangi Lazii, Baſil. 1552. fol. ante vitas Apoſtolorum tributas Abdiæ Babylonico. Alia etiam ſcripſit poemata, quæ MSta habuit Laur. Pignorius teſte Tomaſino pag. 86. MSS. Patavin. atque ipſe ait *geſta Patrum* ſe *cantaſſe*, feciſſeque *vivere perpetua poſteritate viros*. Quanquam vero An. 1494. adhuc vixiſſe tradit Trithemius c. 953. tamen verius eſt, quod notat Voſſius, diem obiiſſe An. 1443. Vide Epiſtolam Chriſtiani Daumii ad Nicolaum Heinſium Tom. V. ſylloges Burmannianæ p. 249. 250. Diarium eruditorum Italiæ Tom. X. pag. 487. ſeq. & Tom. XI. pag. 299. ubi memorant & hujus Hieronymi *Orationem* MS. in Biblioth. Ambroſiana, quam habuit ad Sereniſſimum novum Ducem creatum, D. Paſqualem Maripetro.

Magiſter *Hieronymus de Werdea*, Sveviæ oppido, ante Monaſticum Inſtitutum *Joannes*, inde ab Anno 1463. Prior Monſeenſis ſeu Lunælacenſis in Auſtria, Ord. Bened. Scripſit tractatum *de profectu religioſorum* per capita XV. quem edidit Bernardus Pez Tom. 2. Bibliothecæ Aſceticæ p. 173. 226. Ratisbonæ 1723. 8. Idem in præfatione docet hunc Hieronymum reliquiſſe *in ſolo Monaſterio Monſeenſi ſex ſupra viginti volumina, ſua veneranda manu exarata, in quæ partim proprii ingenii, partim lectiora aliorum monumenta litteraria intulit. Accuratam ſingulorum voluminum recenſionem inſtituit Adm. Reverendus, ac ſingulari eruditione præditus D. P. Honorius Khobalter, Benedictinus Lunælacenſis, nunc in Monaſterio Mellicenſi contubernalis noſter, in peculiari Opere, cui titulus:* Poma Septembris, hoc eſt: Acta litteraria Venerabilis Magiſtri Hieronymi de Werdea, Prioris Lunælacenſis, qui floruit in Lunæ lacu ab Anno Domini 1451. uſque ad A. 1475. quo obiit. *Ex his actis ſuo tempore* in Bibliotheca Benedictina *omnia diligenter ſeligam, quæ ad amplius demonſtrandam Hieronymi eruditionem, & ad hiſtoriam ejus Operum aliquid facere videbuntur*.

Ranulphus ſive *Radulphus* (*Higdenus*, Hygeden, Hickeden) Monachus *Cheſtrenſis* ſive *Ceſtrenſis* Ord. Benedict. ſcripſit *Polychronici* libros ſeptem, juxta numerum ætatum Mundi & dierum quibus Mundus creatus eſt, ab Origine rerum uſque ad Annum Chriſti 1357. quibus nonnulli Codices addunt continuationem uſque ad Annum 1377. cum auctor jam in ſenectute bona obiiſſet An. 1363. Primo libro deſcriptio Orbis continetur, quam *Mappam Mundi* Baleus, Piſeus & Voſſius pag. 442. apellant. Primos ſex libros uſque ad Annum 1065. atque ad Conqueſtum Gvilelmi, & Haraldi mortem primus Latine vulgavit Thomas Galeus in Hiſtoriæ Britannicæ, Saxonicæ, Anglo Danicæ ſcriptoribus XV. Lond. 1691. fol. Tom. 1. p. 179. 287. profeſſus ea ſe dare *quæ de rebus Britannicis & Hibernicis* Higdenus annotavit, exterarum vero gentium quas itidem Higdenus attigerit res geſtas, & cætera poſt Annum 1065. ſine fraude Lectoris omiſiſſe. Auctoribus uſus eſt Plinio, Solino, Eutropio, Iſidoro, præcipue vero *Giraldo Cambrenſi*, *Alfrido*, *Willhelmo* Mal-

Malmesburienſi, de Pontificibus Britanniæ, quem interdum corrigit, *Gaufrido*, *Mariano* Scoto, *Henrico* Huntingtonenſi, ex quo verſus etiam in Alfredi Regis laudem affert ad Annum 900. & in laudem Elfledæ ad Annum 918. & in Regem Edgarum ad Annum 975. Litera *R.* ſive *Ra. Ran. Rad.* quando occurrit, illa ſignat quæ auctor ipſe addidit, etiam verſus quandoque ut pag. 187. ſeqq. ne dicam de aliis verſibus neſcio cujus metricis pag. 193. 200. De Codicibus in Gallia atque Anglia MStis conſulendus Oudinus Tom. 2. pag. 1027. De Anglica verſione H. Warthonus ad Caveum. Cætera Higdeni ſcripta ſunt *Ars componendi Sermones* MS. in Bodlejana: *Speculum curatorum* MS. in Bibliotheca Collegii Baliolenſis, Oxonii. His Baleus VI. 12. & Pitſeus pag. 517. addunt: Expoſitionem ſuper *Jobum*, *in Cantica Canticorum*, *Diſtinctiones Theologiæ*, *Determinationes* ſub compendio: *Sermones* per annum, *Pædagogicon Grammatices* & librum *in litteram Calendarii*. Quod vero ex *Gvilelmo Stephanide* ſcripſiſſe ab iiſdem traditur, ad ea pertinet quæ in Polychronico ſcripſit de Thoma Becketo, Archiepiſcopo Cantuarienſi, quem interfectum conſtat An. 1170.

Higinus, infra, *Hyginus*.

Q. Julius Hilarianus, Cæſario & Attico *Coſſ.* hoc eſt A. C. 397. ſcripſit *de paſchali circulo* ſive *expoſitum de die Paſchæ & Menſis* non cum Judæis, ſed die Dominica primi ab æquinoctio menſis Lunaris, celebrando, quod ex Bibliotheca Regia Taurinenſi Rev. D. Chriſtophorus Matthæus Pfaffius nunquam Præfectus Taurinenſis Biblioth. ut ab Oudino Tom. 1. pag. 891. tradi video, ſed a multis jam annis Cancellarius celebratiſſimus Tubingenſis edidit pag. 215. 246. ad calcem epitomes Inſtitutionum Divinarum *Lactantii* ad Pentadium fratrem: & *Anonymi hiſtoriam brevem de hæreſi Manichæorum* pag. 184. 214. Pariſ. 1712. 8. Hic Hilarianus, ſicut etiam in Codice Cæſareo apud Lambecium Tom. 2. pag. 853. appellatur, non diverſus eſt a *Q. Julio Hilarione*, cujus *libellus Chronologicus de duratione Mundi* ſive *de curſu temporum* a Petro Pithœo ſervatus recenſituſque eſt ex Codice Rudolphi Presbyteri ſcripto An. 1360. editus primum in appendice ad Bibliothecam Patrum Pariſ. An. 1579. unde Margarinus de la Bigne in ſubſecutis editionibus negat ſe eum, natum in hac Bibliotheca, idque Pithœi beneficio voluiſſe omittere, vel quod non levius, mille annis antiquiorem de ponte dejicere. Repetitus inde non modo in cæteris Pariſienſibus Biblioth. Patrum editionibus, ſed in Colonienſi quoque Tom. V. & in Lugdunenſi Tom. VI. pag. 373. 376. inter Sulpicium Severum, Paulumque Oroſium. Teſtatur Hilarion pag. 374. *de die ſacratiſſimo Paſchæ* jam libellum ſe præmiſiſſe, ac mox iterum *libellum* ſuum *Paſchalem* allegat. Tempus autem quo ſcripſit pag. 376. ſimiliter definit *Conſulatum Cæſarii & Attici* quos jam dixi Conſulatum geſſiſſe A. C. 397. Chiliaſmo ſub finem hujus ſcripti Hilarionem ſuffragari, jam a multis annotatum memini. * Ad hunc Q. Julium Hilarianum ſcriptum credo opuſculum *de ratione Paſchatis* auctore *Agriuſtia cive municipii Timidenſium Regiorum* in provincia proconſulari Africæ. Lucubrationis hujus & authoris meminit vetuſtiſſimus quidam ſcriptor opuſculi Paſchalis adhuc inediti, quem mihi ex Bibliotheca Canonicorum Majoris Eccleſiæ Lucenſis deſcripſi ſuo tempore evulgandum. Vide commentariolum meum de codice tempore Caroli Magni ſcripto §. XV. in tom. XLV. opuſculorum P. Calogierà.

Hilarion Græcus Monachus Congregationis S. Juſtinæ apud Veronenſes circa Annum 1460. ac deinceps, præter ea quæ Græce compoſuit, de quibus volum. X. Bibliothecæ Græcæ pag. 424. etiam Latine nonnulla ſcripſit, ut *paraphraſin Rhetoricæ Hermogenis*, Venet. apud Aldi hæredes 1523. & Friburgi

Briſgoiæ 1541. 8. Argentorat. 1568. 8. Rhetoricæ Hermogenianæ *compendium ſive diſpendium potius* vocat Voſſius de Rhetorices natura cap. 3. Ejuſdem eſt Latina *verſio* ſive *epitome Dialecticæ Joannis Damaſceni*, quæ exſtat in antiquioribus Joannis Damaſceni editionibus. Nec non verſio Latina ὁ διδασκαλιῶν, ſive Doctrinarum Dorothei Aſcetæ, quam Oliverio Caraffæ civi & Archiepiſcopo Neapolitano, Cardinali recenter (A. 1464.) facto dedicavit. De editionibus dixi T. X. Biblioth. Græcæ p. 163. De appendice ad Jacobum de Voragine & aliis vitis Sanctorum S. Simeonis, S. Georgii &c. Vide ſis Voſſium lib. 3. de Hiſtoricis Latinis pag. 814. ex quo Oudinus T. 3. pag. 2704. * Hilariones duos in unum miſcet, & confundit non Fabricius tantummodo, ſed & Oudinus, Voſſius, cæterique omnes, qui de hiſtoria literaria ſcripſerunt: egregie vero utrumque diſtinguit P. Armellini in ſua Bibliotheca Benedictino-Caſſinenſi p. 1. p. 223. Igitur Hilarion, qui appendicem ad Jacobum de Voragine, tum & vitam S. Simeonis Monachi, translationem S. Georgii martyris ſcripſit, alius erat plane ab Hilarione a Verona, ex quo paraphraſis in Rhetoricam Hermogenis, aliæque e Græco translationes datæ ſunt. Prior ille e domo Lanteria Mediolani natus profeſſus eſt ibidem in Cœnobio Ord. S. Benedicti monaſterii SS. Petri, & Pauli, & Abbatiam ejuſdem obtinuit. Præter illa, quæ ſuperius indicavi, ſcripſit etiam *de translatione brachii S. Georgii martyris*, *de conceptione glorioſæ virginis*, *de viſitatione ejuſdem*, *de ſolemnitate S. Mariæ ad Nives*, *de corona aurea ſtellarum duodecim eidem virgini pangenda quotidie*, *de floribus excerptis ex opuſculis S. Bernardi Abbatis*, *de laudibus B. M. V.* quæ poſtrema quatuor ſimul juncta prodierunt Mediolani An. 1494. Denique typis Parmenſibus An. 1504. in 4. prodiit ejus *Paradiſus delicioſus in apparitione Domini*, quem librum authorem hunc Hilarionem ferre ex adnotatione MS. Codici eidem adjecta teſtatur P. Armellini ibidem. Obiit Mantuæ An. 1521.

Hilarion Danichius, junior quidem quam ut hoc loco referri a me debeat; fuit enim Vicarius Carthuſiæ Gemnicenſis in Auſtria ab Anno 1605. & ab 1609. Prior atque Viſitator Provinciæ Alemanniæ, Lutheranis noſtris parum æquus: Hujus *Saulem & Davidem*, ſeu tractatum *de bonis & malis Paſtoribus* vulgavit Bernardus Pez Tom. 1. Bibliothecæ aſceticæ p. 207. 344. illique ſubjunxit *Sermones capitulares* XXV. p. 347. 525. & *Tirocinium ſpirituale* pag. 526. 537. Ratisbonæ 1723. 8.

S. Hilarius ex Aſceta Lirinenſi Epiſcopus An. 429. *Arelatenſis*, obiit An. 449. Cujus vita ſive a *Rovennio* ſucceſſore ut viſum Petro Saxio (*a*) ſive ab *Honorato* Maſſilienſi, ſive ab alio (*b*) ſynchrono ſcripta exſtat apud Surium ad V. Maji & in Vincentii Barralis Chronologia Sanctorum Lirinenſium, & cum Henſchenii notis in Actis Sanctorum Maji Tom. 2. pag. 25. ſeq. quibus jungendus Tillemontius T. XV. memoriar. & Paſchaſius Queſnellus ad Leonem Magnum, præcipue diſſ. V. in qua poſt Franciſcum Bivarium notis ad Chronicon M. Maximi ad Annum 449. pag. 169. ſq. cauſam Hilarii ſtrenue agit, atque illum Celidonii legitimum judicem, jure Metropolitani fuiſſe oſtendit, *Vitam* vero *S. Romani* Abbatis in qua Veſontionis metropolis Patriarcha dicitur Celidonius, apud Joannem Jacobum Chifletium in Veſontione parte 2. pag. 99. interpolatam eſſe atque auctoritatis exiguæ. Semipelagianiſmi quoque maculam ab Hilario abſtergunt præter Queſnellum pag. 540. ſq. Tillemontius Tom. 15. pag. 62. ſeq. & Bruno Neuſſerus in prodromo & in Actis Sanctorum T. II. Maji p. 34. ſeq.

Scripta ejus hæc exſtant.

. *De Vita S. Honorati* prædeceſſoris in Epiſcopatu ſui *Sermo* quem laudat Genna-

(*a*) Pag. 57. ſeq. Pontificii Arelatenſis. (*b*) Vide Acta Sanctorum Tom. 7. Maji p. 594. ſeq.

nadius cap. *69*. Iſidorus cap. *16*. Honorius Auguſtod. III. 18. Trithemius cap. 149. Edidit Gilbertus Genebrandus, Pariſ. 1578. 8. Vincentius Barralis in Chronologia Sanctorum ſacræ Inſulæ Lirinenſis, Lugd. 1613. 4. Surius 16. Januar. & Bollandus in Actis Sanctorum T. 2. Januar. pag. 17. 24. Confer ſi placet quæ de Honorato Tillemontius T. 12. memoriar. p. 464. ſq.

De miraculo S. Geneſii, Martyris Arelatenſis, *narratio*, atque de eodem *ſermo* ex iis qui ſub Euſebii Emeſeni Epiſcopi nomine lucem viderunt, exſtant apud Surium ad Auguſti XXV. quanquam Paſchaſius Queſnellus narrationem illam putabat abhorrere ab Hilarii facundia & potius redolere ſtylum Honorati Maſſilienſis, de quo Gennadius c. *99*.

In Bibliothecis Patrum, ut Colonienſi Tom. V. parte 2. & Lugdunenſi T. VII. p. 1229. ſeq. ſub titulo Opuſculorum hujus Hilarii neutiquam quæ exſtant omnia, ſed tantummodo hæc tria exhibentur, in Hilarii Pictavienſis editionibus ab Anno 1544. etiam obvia:

1. *Epiſtola ad Eucherium* quem Papam, hoc eſt Epiſcopum (Lugdunenſem) appellat: &

2. Epiſtola ad Auguſtinum, quæ potius eſt *Hilarii Syracuſani*, de quo infra.

3. Carmen heroicum *de Geneſeos hiſtoria* uſque ad Diluvium, ad Leonem I. Epiſcopum Rom. ſæpius editum & in poetis Chriſtianis Georgii Fabricii, & inter Hilarii Pictavienſis opera, & ſeparatim cum notis Joannis Weitzii. Francof. 1625. 8.

Non magis certum eſt, Hilarii hujus eſſe *carmen de Providentia*, quod inter *S. Proſperi* opera legitur, atque Hilario tribuitur ab eminentiſſimo Noriſio: (*a*) quam *Victorini Carmen de fratribus Maccabæis*, quod ad Hilarium auctorem refert Barthius III. 23. Adverſar. & Joannes a Sacro Boſco in Bibliotheca Floriacenſi Tom. 2. pag. 198.

Homilias quaſdam ex iis quæ ſuo nomine *Euſebii* Gallicani feruntur, Hilarium Arelatenſem agnoſcere autorem, jam notavi ſupra T. 2. p. 127. atque homilias pæne infinitas illi tribuit Trithemius c. 149. & abſque perſonarum acceptione omnibus caſtigatum opus prædicationis ingeſſiſſe ſcribit Honorius Auguſtod. II. *68*. ex Gennadii cap. *69*.

Doleo nondum ad nos allata eſſe Vincentii Lirinenſis & Hilarii Arelatenſis Opera ad Codices MStos, editioneſque præſtantiores recognita & notis atque obſervationibus illuſtrata a D. Joanne Salinas, Neapolitano. Rom. 1731. 8.

De Hilarii Arelatenſis eloquentia & ſcriptis hoc juvat apponere teſtimonium Honorati Maſſilienſis in ejus vita c. 2. pag. 29. *Temporalis vero ejus prædicatio, quantum flumen eloquentiæ habuerit, quas ſententiarum gemmas ſculpſerit, aurum ſupernorum ſenſuum repererit, argentum ſplendentis eloquii abundaverit, deſcriptionum varias picturas & rhetoricos colores expreſſerit, ferreum ſpiritalis gladii acumen in truncandis hæreticorum venenatis erroribus exeruerit, non dicam diſſerere, ſed ne cogitare me poſſe proteſtor. Sedilibus præparatis in jejunio ab hora diei ſeptima uſque in ejus decimam, epulis plebem ſpiritalibus ſaginabat, paſcendo eſurire cogebat, eſurientes nequaquam paſcere deſiſtebat. Neſcio utrum ſatietas plus famem fidelium provocaret, an edendo plebem magis coegerit eſurire, implens illud Sapientiæ dictum* (Sirach. XXIV. 25.) qui edunt me, adhuc eſurient, & qui biberint me, adhuc ſitient. *Si peritorum turba defuiſſet, ſimplici ſermone ruſticorum corda nutriebat: at ubi inſtructos ſuperveniſſe vidiſſet ſermoni, vultu pariter in quadam gratia inſolita excitabatur, ſe ipſo celſior apparebat, ut ejuſdem præclari auctores temporis, qui ſuis ſcriptis meriti ſummi claruere, Silvius, Euſebius, Domnulus admiratione ſuccenſi in hæc verba proruperint:* non doctrinam, non eloquentiam, ſed neſcio quid ſupra homines conſecutum. *Quid plura di-*

(*a*) Vide Tillemontium Tom. XV. memoriar. pag. 92.

dicam? niſi dicendi pauſa deſuper eidem advenisſet, ſermonem finire non potuit, tanta gratia exundante, & miraculo & ſtupore creſcente, ut peritiſſimis tunc auctoribus deſpectum ſeculi ejus inferret oratio, in tantum ut Livius temporis illius Poeta & auctor inſignis publice proclamaret, ſi Auguſtinus poſt te, Hilari, fuiſſet, judicaretur inferior. *Et licet gratia ejus ex his operibus, quæ eodem dicendi impetu concepit, genuit, ornavit, protulit, poſſit abſque hæſitatione dignoſci, præ cæteris tamen eam commendant* Vita *ſancti Antiſtitis* Honorati, Homiliæ *in totius anni feſtivitatibus expeditæ*, Symboli expoſitio (*b*) *etiam ambienda*, Epiſtolarum *vero tantus numerus*, Verſus *etiam*, *fontis ardentis*.

S. Hilarius Pictavienſis in Aquitania Galliæ Epiſcopus, jam ut videtur ante An. 355. ad 368. uſque, quo diem obiit ſupremum. Adverſarius ſtrenuus Arianorum & conſtans, atque Hieronymo judice *eloquentiæ Latinæ Rhodanus*. De ejus vita & laudibus juvabit conſulere quæ Petrus Couſtant luculentæ ſuæ ſancti hujus Doctoris editioni præmiſit, & quæ Bollandus in Actis Sanctorum Tom. 1. Januarii 13. pag. 782. ſeq. tum Tillemontius tomo memoriarum ſeptimo, Oudinus Tom. 1. pag. 426. ſeqq. atque eruditi auctores Benedictini Hiſtoriæ litterariæ Galliarum, Gallica lingua nuper edi cœptæ Pariſiis T. 1. parte 2. pag. 139. ſqq. Ne plura addam facit quod & editiones S. Hilarii referre me memini in Bibliotheca Latina lib. IV. cap. 3. & ſcripta ſancti Doctoris recenſere eo ordine, quo in laudato Petri Couſtant Hilario Pariſ. 1693. fol. exhibentur. * Rebus S. Hilarii Pictavienſis addere juvat id quod nec in Fabricio, nec in alio quocunque, qui opera S. hujus doctoris recenſuerit, huc uſque adnotatum legitur. In codice 1025. latino Bibliothecæ Univerſitatis Taurinenſis legitur hiſtoria de rebus geſtis a S. Hilario hoc titulo: *Prologus de rebus geſtis S. Hilarii Pictavienſis*. Incipit: *Beatiſſimi Hilarii Confeſſoris vita*. Tum ſequitur rerum geſtarum narratio incipiens: *Beatus Hilarius Pictavorum urbis Epiſcopus &c.*

Non eſt, cur hic prætercam novam operum S. Hilarii editionem egregiam a Cl. Scipione Maffejo adornatam excuſamque Veronæ anno 1730. duplici in fol. volumine, in qua tamen præter novam recenſionem operum S. Hilarii ad MS. codicem Veronenſem, quoad tractatum in pſalmos, & de Trinitate exactam, nulla plane nova, & aliunde non edita reperies. Sunt tamen ibi tractatus in octo pſalmos plus nimis multo ab editis diſcreti, nam & multo breviores ſunt editis, & interdum ab illis diſcrepant.

Non ante multos annos P. D. Jo. Chryſoſtomus Trombellus Abbas S. Mariæ, de Reno canonicus Regul. Congregationis Renanæ epiſtolam quamdam anonymam Paræneticam ex codice quodam MS. vulgavit, eamdemque, ſcripta longiuſcula præfatione, S. Hilario Pictavienſi vindicare conatus eſt, quod evinciſſe ſibi cenſuit, tum quod ſcriptoris ſit ſæculi Arianæi; quod ſcripturæ teſtimonia non quidem ex verſione Hieronymi, ſed ex Itala, ut ipſe Trombellus ſibi perſuadet, repetat; quod denique Hilarii ſtylum cæteramque ſcribendi rationem illi familiarem præferat. Nihil modo occurrit, quod oggeram viro Cl. mihique veteri amicitia conjuncto; vellem tamen aſſignaſſe illum rationem, cur Scripturæ verſione utatur diverſa ab ea, quam Hilarius in reliquis operibus adhibeat. Unum alterumve diſcriminis hujus exemplum depromam. S. Hilarius in pſalm. 54. illud Matthæi VI. 33. ita profert: *quærite primum Regnum Dei, & juſtitiam ejus, & omnia præſtabuntur vobis*. Author vero epiſtolæ §. 12. pag. 47. hæc verba ſic exhibet: *primum quærite regnum Dei, & hæc omnia apponentur vobis*. In fragmento apud S. Hilarium ſic legitur illud 1. Cor. XIII. 13. *manet autem fides, ſpes*,

(*a*) Adde Tillemontium Tom. XV. p. 91.

ſpes, *charitas*; in epiſtola §. 21. pag. 51. *Manent autem tria hæc fides*, *ſpes*, *dilectio*. De Trinitate lib. X. *Deus filium ſuum miſit in ſimilitudinem carnis peccati*, *&* *de peccato condemnaret peccatum*. Auctor epiſtolæ §. 22. *Miſit unicum Filium ſuum in ſimilitudine carnis peccati*, *ut de peccato condemnaret peccatum*.

Hilarius Petri *Abælardi* diſcipulus cujus *elegia* inter illius Opera p. 243.

Hilarius Archiepiſcopus *Narbonenſis* circa Annum Chriſti 422. ad quem Epiſtola Zoſimi Papæ exſtat & altera S. Bonifacii Papæ qua Capitulum Nicæni Concilii de privilegiis ſingularum provinciarum illi expoſuit, laudata ab Hincmaro Rhemenſi Tom. 2. Opp. pag. 157. Vide Sammarthanos Tom. 1. Galliæ Chriſt. p. 365.

Hilarius Gallus qui cum Proſpero ſenſit & ad Auguſtinum, ejus addictiſſimus ſententiæ, ſcripſit laicus, quem & Proſperum Auguſtinus de prædeſtinat. Sanctorum & Celeſtinus Papa (non ante Annum 430.) filios appellat, unde *Proſperianus* a viris doctis appellatur, & ab Arelatenſi non minus quam Syracuſano diverſus creditur. Ejus Epiſtola ad Auguſtinum circa Annum 429. data poſt Proſperi Epiſtolam legitur inter Auguſtinianas CCXXVI. in edit. Benedictinor. (in prioribus editionibus) ante librum de prædeſtinatione Sanctorum ad Proſperum & Hilarium, atque in limine operum S. Proſperi edit. Benedictin. Pariſ. 1711. fol. pag. 14. etiam in Georgii Caſſandri Operibus p. 645.

Hilarius Sardus, infra, *Hilarus* Papa.

Hilarius Diaconus *Romanus* ex forti Arianorum adverſario circa Annum 355. Luciferianus, auctor habetur *commentariorum in S. Pauli Epiſtolas* qui inter S. Ambroſii opera toties viderunt lucem, & quorum auctor rectore domus Dei ſive Eccleſiæ Damaſo, hoc eſt non ante Annum Chriſti 366. ſe ſcripſiſſe teſtatur in 1. Timoth. III. 15. Fundus hujus ſententiæ S. Auguſtinus qui verba ex hiſce Commentariis ad V. ad Rom. laudans IV. 4. contra duas Epiſtolas Pelagianorum, *ſanctum Hilarium* appellat auctorem. Incredibile aliis, ſanctum appellatum ab Auguſtino, qui Hieronymo adverſus Luciferianos Deucalion Orbis, & qui Pelagianarum & Semipelagianarum ſententianarum arguitur a Cornelio Janſenio VII. 4. de hæreſi Pelagiana T. 1. pag. 165. 166. ne dicam Commentarium in Epiſt. ad Hebræos ex Chryſoſtomo excerptum videri, ut Caveus annotavit. Similiter huic Hilario a Natali Alex. aliiſque Viris doctis adſcriptæ ſunt *Quæſtiones Veteris & Novi Teſt.* quæ ad calcem tomi tertii Opp. S. Auguſtini edit. Benedictin. in aliis tomo quarto leguntur. Vehementer contra hanc ſententiam pugnat Oudinus, qui variorum ſcriptorum & longe recentioris ætatis nec ante Seculum ſeptimum factas harum quæſtionum ſylloges diſputat T. 1. pag. 485. ſeqq. cui ſi placet adde Tillemontium T. 7. memoriar. pag. 768. ſeq. edit. Pariſ. De alio Hilario, Diacono Romano & A. 314. *Veſontionenſi* Epiſcopo credet qui volet traditis a Joanne Jacobo Chifletio in Veſontionis parte 2. p. 34. ſq.

Hilarius Syracuſanus, cujus Epiſtola ad Auguſtinum circa An. 415. data præcedit Epiſtolam Auguſtini CLVII. (vet. edit. LXXXIX.) qua eum dilectiſſimum filium appellat, & reſpondet ad varias quæſtiones de Pelagianis controverſiis. Lectam hanc Epiſtolam ab S. Hieronymo 3. adverſus Pelagianos, & Oroſio in Apologetico, Benedictini T. 2. p. 411. edit. Amſt. pulchre annotavere. Hunc Hilarium a Proſperiano diſtinguendum docet Noriſius II. 2. hiſt. Pelag. Oudinus quem ſi placet vide T. 1. p. 1222. ſeq.

Hilarius Toloſanus Epiſcopus & Confeſſor incertæ ætatis de quo Acta Sanctorum T. V. Maji 21. p. 11.

Hilarius Monachus *Veronenſis*, ſupra, *Hilarion*.

Hi-

Hilarius Viennenſis, in Flacii Catalogo teſtium veritatis atque alibi, non diverſus ab *Hilario Arelatenſi*, de quo ſupra.

S. Hilarus Calaritanus ex Sardinia, poſt Leonem I. *Papa* Romanus ab An. 461. 12. Novembr. ad Annum 467. Septemb. 10. M. de quo Tillemontius Tom. 16. memoriar. p. 35. ſeq. Tarraconenſium Epiſcoporum ad Hilarum & Hilari Papæ *ad Aſcanium Tarraconenſem Epiſtolæ duæ*, cum Actis Concilii Romani in Aguirrii Conciliis Hiſpan. Tom. 2. p. 225. & in Chriſtiani Lupi Epiſtolis Patrum ad Concilium Epheſinum cap. 227. p. 471. ſeqq. & in tomis Conciliorum Tom. 2. Harduin. p. 787. ubi etiam p. 791. *tertia ad Leontium Arelatenſem*, *Veranum*, *& Victurum Epiſcopos* ex collectionibus Dionyſii & Iſidori. Leontii Epiſtolam ad Hilarum edidit Dacherius T. V. ſpicilegii pag. 578. (editionis novæ T. 3. pag. 302.) Epiſtola *ad Pulcheriam Auguſtam* ſcripta ab Hilaro adhuc Diacono Romano exſtat in Actis Synodi Chalcedonenſis Tom. 2. Concil. Harduin. p. 34. Græcam verſionem veterem dedit Cotelerius Tom. 1. monument. pag. 60. Epiſtola *ad Victorium Aquitanum*, quam Victorii Canoni Paſchali Ægidius Bucherius præfixit, ſcripta eſt ab Hilaro urbis Romæ Archidiacono. Cæteræ *Epiſtolæ octo* ab Epiſcopo ſcriptæ leguntur in tomis Conciliorum Binii, Regia, Labbei, Coleti, etiam apud Baronium obviæ, ab Harduino omiſſæ ſunt, ſicut & *Decreta duo* ex Gratiano de conſecr. diſt. 2. *ubi pars eſt corporis* & ex Codice ſexdecim librorum. Ludovicus Jacobus p. 108. Biblioth. Pontificiæ tradit Hilari hujus acta & Epiſtolas aliquot prodiiſſe ſtudio Gerardi Voſſii. Sed inter ea hæc referuntur a Valerio Andrea p. 286. Biblioth. Belgicæ, quæ morte præventus Voſſius exſolvere non potuit.

Hilaſius Poeta Scholaſticus, cujus verſus & carmina varia leguntur, inter epigrammata & poematia vetera edita a Petro Pithœo. Videas ibi paſſim eum in iiſdem argumentis poetico ingenio ornandis certare cum verſificatoribus non diſſimilibus undecim, *Aſclepiadio*, *Aſmeno*, *Baſilio*, *Euphorbo*, *Euſthenio*, *Juliano*, *Maximiano*, *Palladio*, *Pompejano*, *Vitali*, *Vomanoque*. Si Maximianus iſte fuerit idem, cujus Elegias ſub Cornelii Galli nomine editas habemus, de ætate Hilaſii conſtiterit utcunque.

Hilda Horeſvvitha, Edvvini Regis Nordamhumbrorum neptis, Abbatiſſa in Herutheu ſive Inſula Cervi, quæ in Monaſterio quod deinde ordinavit in Streaneshalch, cœnobitas ſuos in ſacrarum litterarum lectione & meditatione ita exerceri fecit, ut inde prodierint eruditi Sacerdotes multi, & teſte Beda IV. 23. Hiſt. quinque Epiſcopi ſingularis meriti ac ſanctitatis. Diem obiit An. C. 680. Circa Paſchæ celebrationem ſenſit cum Scotis Quartadecimanis, quum in Conventu Pharenſi An. 664. in monaſterio Streaneshalchenſi de illa re diſceptaretur: & capitum tonſuram ad religionis decus parum duxit eſſe neceſſariam Vide Speelmanni Concilia Angliæ T. 1. pag. 146. ex Bedæ III. 25. Baleum Centur. I. cap. 80. & Pitſeum pag. 111. ſeq. qui ambo huic Hildæ tribuunt *Meditationum piarum* librum, *Epiſtolas* ad viros eruditos, Chriſtianam energiam redolentes, & ſcripta *pro veterum rituum obſervatione*, neſcio an cujuſquam uſurpata oculis.

Hildebertus, Ivoni (*a*) *Aldebertus*, aliis *Ildebertus*, *Hydalbertus*, *Gildebertus*, *Idebertus*, *Childebertus* de Lavardinenſi vico, ex Monacho Cluniacenſi Ar-

(*a*) Epiſt. 277. quanquam enim de alio Ivonem loqui putant Juretus, Caveus, Oudinus, tamen veriſimilior ſententia Baronii, Sirmondi atque aliorum, qui non dubitant Hildebertum notari, confer Bælii Lexicon in *Hildebert*, & quæ pro fide illius Epiſtolæ labefactanda Antonius Beaugendre in Hildeberti Vita p. XIX. De ſcriptione varia nominis Hildeberti vide Joannem Picardum notis ad Anſelmi Cantuarienſis Epiſt. 53.

Archidiaconus & poſt quinque annos Epiſcopus 1097. *Cenomanenſis* atque inde A. 1125. (*a*) *Turonenſis* Archiepiſcopus, defunctus A. 1139. Multa ſcripſit tam proſa quam verſu, quorum editionem promiſerat *Stephanus Baluzius* præfatione ad Lupum Ferrarienſem, atque in Epiſtola An. 1680. data ad Fridericum Benedictum Carpzovium (*b*) τὸν μακαρίτην teſtatus eſt ſe elegantis ſcriptoris opera contuliſſe cum multis antiquis exemplaribus & pleraque ſe habere tunc necdum edita, & notas in eum comparaſſe hiſtoricas. Interim *D. Antonius Beaugendre* Presbyter & Monachus Ord. Bened. e Congregatione S. Mauri rem feliciter eſt executus atque Operum Hildeberti præclaram editionem adornavit, in qua & a *Jacobo Hommey* in ſupplemento Patrum publicata adhibuiſſe ſe, & a D. Baluzio conceſſa quædam, & ex *D. Philippi Loyautè* ſchedis, qui & ipſe Hildeberti Epiſtolas illuſtrandas in ſe ſuſceperat, accepta nonnulla in uſum vertiſſe ſe profitetur. Prodiit Beaugendrii Hildebertus, cui & vita ejus & notæ & *Marbodei* Redonenſis opuſcula addita ſunt, Pariſ. 1708. fol. (*c*) Quæ ſingula in illis contineantur retuli in Bibliotheca Latina IV. 2. Separatim vel ſparſim edita, a Caveo & diligentius ab Oudino recenſentur, ubi etiam de pluribus Codicibus MSS. Tom. 2. p. 995. ſeq. Laudes *Zoſimæ* Monachi & *Vitam S. Mariæ Ægyptiacæ* verſibus ſcriptam Leoninis & laudatam Henrico Gandavenſi cap. 8. offerunt Acta SS. T. 1. April. 2. pag. 83. 90. *Vita S. Hugonis* Abbatis Cluniacenſis, proſario ſermone, in iiſdem Actis Tom. 3. April. 29. p. 634. 648. cum notis Henſchenii, & fine illis in Andreæ du Cheſne Bibliotheca *Tom. III.* Cluniacenſi p. 413. 438. Apud Albericum in Chronico ad Annum 1115. p. 226. Hildebertus celebratur *Berengarii Turonenſis diſcipulus, verſificator & dictator egregius, ut apparet ex non paucis quæ fecit*. Epitaphium (*d*) *quoque ejuſdem* Berengarii *ſcripſit magnifice in verſibus quinquaginta duobus, ſed in eis laudum modum exceſſit, qui etiam* Canonem (*e*) *metrice expoſuit. Deinde de urbe Roma diſtichon compoſuit:*

Urbs felix, ſi vel Dominis urbs illa careret,
Vel Dominis eſſet turpe carere fide.

Verſus *de ſeptem actibus animæ* in editione Beaugendriana p. 954. obvii, leguntur etiam apud Vincentium Bellovacenſem XXIII. 56. ſpeculi naturalis. *Epitaphium Gvilelmi de Ros*, Fiſcannenſis Abbatis ſervavit Ordericus Vitalis prodiditque ad Annum 1107. libro XI. pag. 832. *Sermones* quoſdam Hildeberti exhibet Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria. Ex *Epiſtolis* nonnullas Eduardus Brovvn in appendice ad Orthuini Gratii faſciculum rerum expetendarum fugiendarumque. Lond. 190. fol. *Martyrium S. Agnetis Virginis*, carmine elegiaco, Barthius a Roſvveido acceptum edidit XXXI. 13. Adverſar. Petrus Blæſenſis Epiſt. 101. narrat ſe adoleſcentulum a Magiſtro ſuo juſſum Hildeberti *Epiſtolas* pleraſque ob ſtyli elegantiam & ſuavem urbanitatem memoria firmaſſe & cordetenus reddidiſſe. *Tres* Hildeberti *chartas* antea ineditas produxit laudatus Baluzius in tomo ſeptimo Miſcellaneorum An. 1715. in lucem dato p. 202. 203. 209. Carmen elegiacum *de creatione Mundi & operibus ſex dierum*, ex Codice Lipſienſi publicatum eſt a Polycarpo Leyſero in hiſtoria poetarum me-

(*a*) Sammarthani Galliæ Chriſtianæ Tom. 1. pag. 766. Tom. 2. pag. 516.

(*b*) In claſſ. Schelhornii amœnitatibus literariis Tom. VIII. pag. 627.

(*c*) Acta Erud. 1708. pag. 472. Oudinus Tom. 2. pag. 998. ſeq.

(*d*) Occurrit in editione Beaugendrii pag. 1323. ex Wilhelmi Malmesbur. libr. 3. hiſt. Angl. pag. 1. 13. & apud Baronium ad Annum 1088. n. 16. alioſque.

(*e*) Henr. Gandavenſis cap. 8. *Expoſuit etiam metrice totum Miſſæ ordinem*. Hoc eſt carmen quod toties editum alias, (etiam a me ſub falſo quod MStus meus Codex mihi ſupponebat *Mauricii* Senonenſis nomine vulgatum) exhibet Beaugendre p. 1135.

medii ævi p. 391. 398. atque aliud *de excidio Trojæ* p. 398. 408. Prius illud ex editione Leyſeriana occurrit etiam in Diario Theologico, *Fortgeſetzte Sammlung von Alten-und Neuen Theologiſchen Sachen*. An. 1723. pag. 19. 27. Varias Lectiones Codicis Lipſienſis in Carmine Hildeberti *de ſuo exilio*, ſive *de inſtabilitate fortunæ* offert idem Leyſerus p. 389. ubi & de aliis ejus carminibus plura, quæ III. 15. Epiſt. Hildebertus *ingenioli ſui filias* appellat. Deſiderantur adhuc Hildeberti *Hiſtoria miraculorum Exonienſis Eccleſiæ*, cujus ipſe meminit lib. 3. Epiſt. 3. ad Clarembaldum, *Statuta Synodalia pro diœceſi Cenomanenſi* de quibus vide Beaugendrii præf. p. XIV. Liber *de virginitate ſervanda* quem ante annos triginta compoſuiſſe ſe ſcribit II. 45. Epiſt. ad eumque reſpicit ſermone 3. p. 677. De *excerptionibus Decretorum* quas in unum Volumen ordinare ſe inſtituiſſe ait lib. 2. Epiſt. 27. pag. 124. vide infra, in *Ivone*. Alienum non modo fuiſſe Hildebertum a Berengarii ſententia, ſed & primum *transſubſtantiationis* ſive *transſubſtantiandi* uſum fuiſſe vocabulo ante Petrum Bleſenſem, Stephanum Auguſtodunenſem alioſque notat Beaugendrius p. 531. & 719. *Transſubſtantialiter* illam fieri, quam Petrus de Riga in Aurora vocat *tranſſumtionem*, ſcripſit Hildegardis Epiſtola ad Moguntinos. *Tranſformationem* in antiquis Miſſalibus vocari notavit Joannes Mabillonius: quod Græcis μεταποίησις, μεταῤῥύθμησις, ἀλλοίωσις, συναλλοίωσις, μεταβολὴ, μετασκευὴ, μεταστοιχείωσις, ac denique μετουσίωσις. Vide ſupra in *Haimone* pag. 182.

* In editione noviſſima P. Beaugendre deſunt præter cætera quædam ex Epiſtolis Hildeberti, quas ex Ambroſiano Codice Muratorius vulgavit. Anecdot. T. 3. p. 213. Quædam ajo; nam Epiſtola tertia ex illis ſeptem quas dedit Muratorius incipiens: *ſicut dicit de cariſſimo Patre filius* eadem eſt cum Epiſtola XLVII. libri ſecundi apud Beaugendre, quamquam melior ibi lectio eſt, nam deeſt in illa verbum *dicit*, quod abundat in Ambroſiano. Epiſtola altera ibidem data a Muratorio nomine Ivonis Carnotenſis incipiens *ſuo benefactori*, legitur inter Hildebertinas editionis indicatæ p. 184. inſcribiturque Henrico I. Anglorum Regi.

Epiſtola ad Honorium Pontificem, quæ pariter ex Codice Mediolanenſi data eſt a Muratorio, ipſa eſt Epiſtola XL. libri II. Beaugendriana. Eſt tamen, cur admoneamus lectorem de varietate lectionis alicujus momenti, quæ ex utriuſque Epiſtolæ collectione deducitur: nam quo loco Muratorius legit: *Ad quem ſuos non poterat advocatos deducere, & maxime W. de Javalle fratrem ſuum cum comite Guerrino habere ſe ad cauſam non poſſe venire prætendit*. Beaugendre vero in ſuo Codice melius, ut arbitror, legit: *ad quem ſuos deducere non poterat advocatos, & maxime Widonem de Lavalle fratrem ſuum cum comite guerram habente ſe non poſſe ad cauſam venire prætendit*. Luxationem Codicis Ambroſiani ſic ſanat Beaugendre ex ſuo Codice: *Et quem vel ſic mitigandum ſperavimus, & in damnum Eccleſiæ ceſſurum, & in majorem adverſus nos indignationem nemo eſt qui dubitet*. cum in Muratorio ita hæc exprimantur: *Quem vel ſic inſtigandum Eccleſiæ ſperavimus ..... ceſſurum, & in majorem* &c.

Hujus pariter Hildeberti libellum metricum *de officio ſeu myſterio Miſſæ* nactus ſum in MS. Codice membranaceo ſæculi XIII. Bibliothecæ Domini Franciſci Florentini celebris Franciſci Mariæ Florentini nepotis, multiſque ab edito diſcrepantem offendi. Verſus quin etiam integri in eo leguntur fruſtra in edito perquirendi.

Hildebertus, *Hildibertus*, *Hiltibertus*, *Hiltibraht*, quibuſdam etiam teſte Gaſpare Bruſchio *Hildebrandus*, Francus quidem ſed neutiquam Oſtro Francorum Dux, verum ex Abbate Fuldenſi Ar-

Archiepiſcopus Moguntinus ab Anno Chriſti 927. ad 937. Vide Nicolaum Serarium lib. 4. rerum Moguntinarum, & ad eum notas Georgii Chriſtiani Johannis T. 1. p. 424. ſeq. Præfuit Concilio Erfurtenſi An. 932. atque *vitas aliquot Sanctorum* ſcripſiſſe a Voſſio pag. 344. atque inde a Cangio traditur.

Hildebrandus, ſupra, p. 91. ſq. *Gregorius VII.*

Hildebrandus junior, ſcriptor Commentariorum in Matthæum, ſupra, p. 92. ſeq. Ejuſdem ut videtur Magiſtri Hildebrandi eſt *libellus de contemplatione*, quem ex MS. Codice Hiemerodenſis Monaſterii annorum fere quingentorum vulgavit Edmundus Martene T. IX. monumentor. veterum pag. 1237. 1250. Incipit: *Ex lectione Evangelica Matthæi*.

Hildeſonſus, *Eldeſonſus*, *Ilefonſus*, *Ildeſonſus*, *Alſonſus*, *Alonſus*, *Olſus*, *Aliſonſus*, *Adiſonſus*, ex Agalienſi Monacho & Abbate, Epiſcopus in Hiſpania Toletanus ab Anno Chriſti 659. ad 669. de quo Baronius ad Martyrolog. 23. Jan. & Surius ex Juliani Toletani appendice, Bollandus in Actis Sanctorum Tom. 2. Januar. pag. 535. ſeqq. ubi etiam Vita a *Cixila* Epiſcopo ut ferunt ab Anno 752. Toletano (de quo ſupra T. 1. p. 383.) ſcripta, cum notis Thomæ Tamajo de Vargas: atque ut Pſeudo Luitprandum pag. 334. 449. 479. & 480. & Petrum Salaſarem de Mendoza in vita Ildefonſi Hiſpanice 1618. 4. edita omittam, Nicolaus Antonius in Bibliotheca Veteri Hiſpana lib. V. cap. 6. pag. 286. ſeq. ubi etiam de ſcriptis ejus fuſe atque erudite, de quibus hæc annotare juvat, magnam partem illi præterita.

Libellus *de Viris illuſtribus* XIII. (vel XIV. ſi caput de *Gregorio I.* addatur, quod in quibuſdam Codicibus deeſt, ut apud Agvirrium) inſtar appendicis ad *Iſidori* Hiſp. librum de ſcriptoribus Eccleſiaſticis, inter Iſidori opera a Jacobo du Breul edita Colon. 1617. fol. pag. 518. & in Andreæ Scotti Hiſpania illuſtrata An. 1603. inque Garſiæ a Loiſa Conciliis Hiſpaniæ, Madrit. 1603. & in Aguirrii T. 3. p. 77. & in Auberti Miræi Biblioth. Eccleſiaſtica Antvv. 1639. atque Hamb. 1718. fol. una cum appendice *Juliani* Toletani, quam habet etiam Agvirrius pag. 80. & *Felicis* Toletani, id. pag. 81. & *Anonymi* Vita Salvii Abbatis Alveldenſis ſive Abbaildenſis, id. 83. & appendice de XII. Eccleſiaſticis ſcriptoribus, id. p. 84.

Libri duo adnotationum de cognitione Baptiſmi & de itinere deſerti quo pergitur poſt baptiſmum in Baluzii Tom. 6. Miſcellaneor. p. 5. & 104.

Epiſtolæ duæ ad *Quiricium* ſive *Cyricium*, Epiſc. Barcilonenſem, in Dacherii ſpicilegio Tom. 1. p. 310. 312. (editionis novæ Tom. 3. p. 315.) præmiſſa Epiſtola *Cyricii* qua ei gratias agit pro opere de Virginitate Mariæ, *ex quo hebeteſcat Jovinianus, diſſipetur Helvidius, ſimulque & incredulus ac mente perfidus decidat Judæus*.

Liber *de illibata Virginitate B. Virginis contra infideles*, editus ab Mich. Alphonſo Carranza, Valentiæ 1556. 8. Baſil. 1557. 8. Lovan. 1569. 8. per Hieronymum Welæum: nec non ex edition. Franciſci Fevardentii Pariſ. 1576. 8. atque inde in Bibliothecis Patrum cum *Juliani* Pomerii præfatione: & Duaci 1625. 4. Præfationem aliam *Gomeſani* presbyteri edidit Edmund. Martene T. 1. anecdotor. pag. 78. ut dixi ſupra p. 74. Libris tribus de Virginitate S. Virginis, Vitam Ildefonſi præmiſit *Hermannus* Monachus, de quo ſupra pag. 214.

In illa Fevardentii editione & in Bibliothecis Patrum, ut edit. Lugd. T. 12. ſequuntur: *Liber* contra eos qui diſputant de perpetua virginitate S. Mariæ & de ejus parturitione pa. 565. *Sermones XII.* in præcipuis *feriis B. Mariæ*, 1. de parturitione ac purificatione pag. 571. 588. Contra eos qui mendoſe affirmant Mariam Virginem contra Legem Domini peperiſſe p. 574. In aſſumtione B. Virginis ſermones ſe-

ptem p. 575. 579. 581. 582. 583. 585. 587. & in ejus nativitate ſermones duo pag. 586. 590. Non obſcura juniorum ſcriptorum veſtigia in his ſermonibus obſervare ſibi viſi ſunt Combefiſius in Bibliotheca Concionatoria , Dacherius, Oudinus T. 1. p. 1663. Nicolaus Antonius p. 295. ſeq. aliique.

De *Supplemento* ſive *continuatione* hiſtoriæ *Iſidori* Hiſpalenſis ita Rodericus Toletanus : *Cum B. Iſidorus ſcripſiſſet Gothorum , Alanorum , Wandalorum & Suevorum originem uſque ad annum quintum Regis Svinthilæ* (An. C. 647.) *S. Ildefonſus ſcripſit Gothorum tempora a quinto anno Svinthilæ uſque ad octavum decimum Receſvvinthi annum* (A. C. 667.) Hæc continuatio vel intercidiſſe tota putanda eſt, vel quæ apud *Lucam Tudenſem* ex Ildefonſo leguntur, valde interpolata & recentioribus aſſumentis alterata ſunt , ut docet Nicol. Antonius Tom. 1. Bibl. vet. Hiſpanæ pag. 294.

Scripta Ildefonſi deperdita , quæ a Juliano Toletano memorantur , hæc ſunt : *liber proſopopœie imbecillitatis propriæ*.

Opuſculum *de proprietate perſonarum , Patris & Filii & Spiritus S. Adnotationes actionis diurnæ*. (*a*) *Adnotationes in Sacris* (*b*)

Liber Epiſtolarum , in quo diverſis ſcribens , ænigmaticis formulis egit , perſonaſque interdum induxit , in quo etiam a quibuſdam luculentia ſcriptorum reſponſa promeruit.

Miſſæ, *Hymni* & *Sermones*. De Miſſis & de libris Eccleſiaſticis Iſidoriani ritus ab Ildefonſo locupletatis videndus Nicolaus Antonius p. 290. & 295.

Epitaphia atque Epigrammata. De ſuppoſitis Ildefonſo ab Hieronymo Romano de Higuera , idem Nicolaus pag. 291. ſqq.

Omitto quod in Pſeudo Luitprando pag. 479. legas *S. Ildefonſus SS. Coſmæ & Damiani Abbas , poſt Præpoſitus Monaſterii Agalienſis, Toletanus factus Epiſcopus ſcripſit* libros Synonymorum , Conciones contra Hæreticos *quas Concilium Provinciale approbavit , ſub quo nationale Concilium cogitur*.

Hildefonſus junior , Hiſpanus ut ajunt Epiſcopus circa Annum 845. ſcriptor *Revelationis* quæ ipſi illo anno obtigit : in cujus enarratione exponit myſtice quæ ſit *Hoſtiarum in S. Euchariſtia* inſcriptio , quantitas , numerus , pondus , rotunda figura , azymi qualitas & coctio intra ferrum . Editione dignum habuit nec citra rationem Joannes Mabillonius ad calcem diſſ. de azymo & fermentato , Pariſ. 1674. 8. recuſum ad calcem novæ editionis veterum Analectorum , Pariſ. 1723. fol. p. 549. 551.

S. Hildegardis de Alemannia , ex nobili genere , Magiſtra Sororum ſive Abbatiſſa Cœnobii in Monte S. Roberti in Pingis (*c*) ſive prope Bingiam in diœceſi Moguntina , Ord. Benedict. diem obiit An. 1178. nata An. 1099. (*d*) Vitam ejus ſcripſit *Theodoricus* Abbas Benedictinus libris III. qui editi Colon. 1566. 4. cum Hildegardis Epiſtolis , exſtant etiam apud Surium XVII. Septembris . Sed placet de Hildegardi audire Albericum ad Annum 1141. *Hoc anno ſancta* Hildegardis *cum eſſet annorum quadraginta duorum & ſeptem menſium , librum* Scivias (*e*) *per Spiritum ſan-*

(*a*) Ita rectius , quam apud Henſchenium , *actionis Divinæ*.

(*b*) Alius Codex : *in Sacramentis* . Trithemius autem cap. 55. tanquam duo diverſa ponit *annotationum in ſacris* , & *annotationum in Sacramentis*. Recte ut videtur : nam ita & Vincentius Bellov. ſpeculi hiſt. VII. 120. & Codices Juliani quos inſpexere Cajetanus & Mabillonius . Vide Nicolaum Antonium T. 1. Bibl. Hiſpan. Vet. p. 289.

(*c*) Ita Conradus Imp. ita etiam alii in Epiſtolis ad eam datis : unde fallitur præſtantiſſimus Vir qui Hildegardem quæ Viſiones ſcripſit , ab Hildegarde de Pinguia diſtinguit . De Binga illa ſive Pingia oppido ad Rhenum , vide Acta Sanctorum Tom. 3. Maji pag. 503. Oudinum Tom. 2. p. 1573.

(*d*) Vide Pagium ad illum Annum num. 8. & Nicolaum Serarium lib. 2. rerum Moguntinar. cap. 37.

(*e*) Videtur Viſionibus ſuis Hildegardis inſcripſiſſe titulum *Scivias*, velut *ſciens vias* , vel quod

in

ſanctum viſitata incepit & per decem annos conſummavit, in diebus Henrici Maguntini Archiepiſcopi & Conradi Romanorum Regis. Quæ fuit iſta Hildegardis & quantæ authoritatis, inſinuant epiſtolæ magnatum terræ ad eam tranſmiſſæ, Apoſtolicorum Eugenii, Anaſtaſii & Adriani, (*a*) *Imperatoris Conradi, & Frederici Patriarchæ Hieroſolymitani & Archiepiſcoporum, Abbatum & Præpoſitorum, & una ſpecialis epiſtola Beati Bernardi Clarævallenſis* (*b*) *Venit hoc anno ſuper eam magnæ coruſcationis igneum lumen aperto cælo,* (*c*) *quod totum cerebrum ejus transfudit, & totum cor totumque pectus ejus velut flamma non tamen ardens ſed calens ita inflammavit, ut ſol rem aliquam calefacit ſuper quam radios ſuos ponit; & repente intellectum expoſitionis librorum, videlicet Pſalterii, Evangeliorum, & aliorum Catholicorum, tam veteris quam novi teſtamenti voluminum ſapiebat: non autem interpretationem ſyllabarum,* (*d*) *nec cognitionem caſuum, aut temporum habebat; ſolum pſalterium legere didicerat more nobilium puellarum a quadam incluſa in monte Dyſibodi, quod eſt clauſtrum nigrorum Monachorum.* Viſiones *autem quas vidit, non in ſomniis nec dormiens, nec in freneſi, nec corporeis oculis, nec auribus exterioris hominis, nec in abditis locis percepit, ſed eas vigilans & circumſpecta in pura mente, oculis & auribus interioris hominis, in apertis locis ſecundum voluntatem Dei accepit, quod quomodo factum ſit, carnali homini perquirere nimis eſſet difficile.*

Ejus *Scivias* ſive *Viſionum ac revelationum libri III.* viderunt lucem Anno 1513. in libro trium ſpiritualium Virorum Hermæ, Ugvetini & Fr. Liberti: & trium ſpiritualium Virginum, *Hildegardis*, Eliſabethæ & Mechtildis, editore Jacobo Fabro, Stapulenſi, Volgatio Pratenſi in Officina recognitore, Pariſ. in fol. apud H. Stephanum avum. Deinde ſeparatim Haganoæ 1529. cum præf. Hieronymi Gebvvilleri: & cum revelationibus *Birgittæ* & *Eliſabethæ*, (de quibus dictum ſuo loco) Colon. 1628. fol. Scrutinium Theologicum Viſionum Hildegardis edidit B. Martinus Chaldenius, Witeberg. 1716. 4.

Prophetia Hildegardis contra Monachos Mendicantes, quam ex Codice manipuli florum Thomæ de Hibernia protulit Bzovius ad Annum 1415. n. 39. p. 465. tanquam ſuppoſita rejicitur in Actis Sanctorum Tom. 1. Martii pag. 667. *Fuimus nos, An.* 1660. *in Monaſterio Bingenſi, & ſacras S. Hildegardis reliquias* (*& cor adhuc integrum* T. 3. Maji p. 504.) *venerati & antiqua volumina ejus, quæ etiamnum ibi exſtant MSta in membrana, perſcrutati nihil ejuſmodi reperimus.* Sed Prophetiam illam ipſam repræſentare juvat:

Inſurgent gentes quæ comedent peccata populi, tenentes ordinem mendicum, ambulantes ſine rubore, invenientes nova mala, ut a ſapientibus & Chriſti fidelibus ordo perverſus maledicatur. Sed diabolus radicabit in eis quatuor vitia, ſcilicet Adulationem ut eis largius detur; Invidiam quando datur aliis & non ſibi; Hypocryſim, ut placeant per ſimulationem & detractionem, ut ſe ipſos commendent, & alios vituperent, propter laudes hominum & ſeductiones ſimplicium, ſine devotione, ſine exemplo martyrii, prædicabunt inceſſanter principibus Eccleſiarum, abſtrahentes ſacramenta a veris paſtoribus, rapientes Eleemoſynas pauperum miſerorum, & infirmorum, trahentes ſe in multitudinem populi, contrahentes familiaritatem mulierum, inſtruentes qualiter blande maritos &

in illis quæ *Scire* ſe & *Vidiſſe* non dubitabat, *Aſſerat*. Nam ut ipſa in prologo, juſſam illas profitetur ſcripſiſſe ſe *ſecundum voluntatem Scientis, Videntis & diſponentis omnia*.

(*a*) Hæ cum reſponſionibus Hildegardis exſtant in Bibliotheca Patrum edit. Lugd. XXIII. p. 537. ſeq.

(*b*) Ibid. pag. 552. & inter S. Bernardi Epiſtolas 386. (in Mabillonii edit. 366.)

(*c*) Hæc ex Hildegardis prologo Albericus.

(*d*) Hildegardis: *non autem interpretationem verborum textus eorum, nec diviſionem ſyllabarum*. Non diverſum a Viſionibus puto librum Hildegardis memoratum Sandero Tom. 2. Biblioth. Belgicæ MS. quem ait conſcriptum ſibi videri An. 1147. juſſu *Philippi* ſecundi Abbatis Parcenſis, quem Hildegardis Epiſtolis ſalutaverit.

& amicos decipiant, & res proprias eis furtive tribuant; tollent enim res injuſtas, & male acquiſitas, & dicent: Date nobis, & nos orabimus pro vobis, ut aliorum vitia cernantur, & ſuorum obliviſcantur. Heu & res miſeras a raptoribus, ſpoliatoribus, prædonibus, latronibus, uſurariis, fœneratoribus, fornicatoribus, adulteris, hæreticis, ſchiſmaticis, apoſtaticis, a militibus linguoſis, & luxurioſis, a perjuris mercatoribus, a filiis viduarum, a militibus tyrannis, a principibus contra legem viventibus, & a multis perverſis, propter perſuaſionem diaboli, & dulcedinem peccati, vitam delicatam, brevem, & tranſitoriam facientia damnationem æternam, omnia erunt eis apta. Populus vero de die in diem durior erit & expertus erit ſeductiones eorum, & ceſſabunt dare, & cum ceſſaverint dare, ibunt circa domos famelici ſicut canes rabidi, ſubmiſſis oculis, contrahentes cervices, ut velut vultures pane ſatientur, quibus clamabit populus ſuper eos, dicens: Væ vobis filii mœroris, vos mundus ſeduxit, diabolus infrenavit ora veſtra, & corda veſtra, ſine ſapore, mens veſtra vaga fuit, oculi veſtri delectabantur in vanitatibus, pedes veſtri veloces ad currendum in malum, mementote quod eratis non boni æmulatores, pauperes divites, ſimplices potentes, devoti adulatores, ſancti hypocritæ, mendici ſuperbi, petitores effrontes, doctores inſtabiles, humiles elati, pii duri, dulces calumniatores, pacifici perſecutores, amatores mundi, deſideratores honoris, venditores indulgentiarum, ſeminatores diſcordiarum, Martyres delicati, confeſſores lucri, ordinatores commodi, ſuſpiratores crapularum, mercatores domorum, ædificatores in altum, & cum altius aſcendere non potuiſtis, tunc cecidiſtis, ſicut Simon Magus, cujus per Orationes Apoſtolorum, dominus oſſa contrivit, & plaga crudeli percuſſit. Sic ordo veſter contritus eſt, propter ſeductiones & iniquitates veſtras. Ite Doctores perverſitatis, ſcientiam viarum veſtrarum ſcire nolumus.

Vita S. Roberti ſive *Ruperti* Confeſſoris Ducis Bingionum, qui ſeculo nono fuit, vulgata a Jo. Buſæo S. I. Moguntiæ 1602. 4. cum Hincmari & aliorum lucubrationibus, & apud Surium 15. Maji, & cum notis Henſchenii T. 3. Act. Sanctor. Maji p. 504.

Vita S. Diſibodi Epiſcopi & Confeſſoris An. 674. defuncti: ſcripta A. 1170. apud eundem Surium 8. Julii, & in Actis Sanctorum Tomo 2. Jul. pag. 588.

Expoſitio Regulæ S. Benedicti ad Congregationem Hunnienſis Cœnobii, edita cum aliis Hildegardis ſcriptis a Juſto Blanckvvalt, Presbytero, Colon. 1566. 4. etiam in auctario Biblioth. Patrum Colon. A. 1662. & T. XXIII. Biblioth. Patrum Lugd. p. 590.

Epiſtolarum Liber ab Hildegardi & ad eam ſcriptarum.

XXXVIII. Quæſtiones cum ſolutionibus, ad Wibertum Monachum Gemblacenſem.

Explicatio Symboli Athanaſiani, quæ cum duobus ſuperioribus ſcriptis & expoſitione Regulæ S. Benedicti a Blanckvvalto edita Colon. 1566. 4. & in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Colonienſi An. 1622. & in Lugdunenſi T. XXIII. pag. 537. 583. 594. Nomina eorum quorum Epiſtolæ inter Hildegardinas ſcriptæ occurrunt, hæc ſunt:

Adami Abbatis de Ebra p. 553.
Adriani IV. Papæ p. 540.
Alexandri III. Papæ p. 540.
Anaſtaſii Papæ p. 53.
Abbatis S. Anaſtaſii p. 555.
Decani SS. Apoſtolorum & primi Magiſtri Scholarum Colon. p. 577.
Arnoldi Colonienſis Archiep. p. 543. 550.
Arnoldi Archiep. Mogunt. p. 541.
Bernardi Claræyallenſis p. 552.
Abbatis Campidonenſis p. 558.
Chriſtiani Archiep. Mogunt. p. 542.
Conradi Imp. p. 551.
Conſtantienſis Epiſcopi p. 547.
Cunonis Abbatis S. Dyſibodi p. 557.
Abbatis de Eberbach p. 554.
Eberhardi Bamberg. Epiſcopi p. 545.
Eliſabethæ Magiſtræ in Schœnaugia p. 561.

Ab-

Abbatiſſæ in Eloſtat. p. 561.
Proviſioris S. Emmeramni p. 556.
Eugenii III. Papæ p. 537.
Præpoſiti in Fganckenfort, p. 563.
Friderici Imp. p. 551.
Abbatiſſæ S. Glodeſindis p. 560.
Ad Griſeos Monachos (Ciſtercienſes) p. 578. adde Albericum ad Annum 1153. p. 323.
Fratrum in Hagenhe p. 582.
Helengeri Abbatis S. Dyſibodi p. 558.
Henrici Archiep. Mogunt. p. 541.
Henrici de Bevez, Epiſcopi p. 549.
Hertvvigi Bremenſis Archiep. pag. 543.
Hieroſolymitanorum Epiſcopi p. 549.
Abbatis de Hirſaugia p. 556.
Juvavenſis Archiep. p. 544.
Abbatis de Keisheim p. 555.
Leodienſis Epiſcopi p. 547.
Abbatis S. Mariæ p. 557.
Abbatis S. Martini p. 559.
Meffridi Prioris in Eberbach. p. 578.
Ad prælatos Moguntinenſes, propter divina per illos interdicta p. 563.
Abbatis Nuenburgenſium, p. 556.
Petri præpoſiti Trevirorum p. 575.
Philippi Decani Colonienſis p. 572.
Philippi, Comitis Flandriæ p. 552.
Pragenſium Epiſcopi p. 548.
Sacerdotis cujuſdam p. 561.
Spirenſis Epiſcopi p. 546.
Trajectenſium Epiſcopi p. 548.
Trevirorum Archiep. p. 544. 550.
Virdunenſis Epiſcopi p. 547.
Werneri de Kircheim. p. 581.
Wormatienſis Epiſcopi p. 547.

Liber *ſimplicis* & alius *compoſitæ Medicinæ* eidem Hildegardi a Trithemio tribuuntur: atque typis exſcripti exſtant ſub ejus nomine *libri quatuor Phyſicæ*, quorum *primus* medicamenta ex aquis, terris, ſalibus & metallis: *ſecundus* & *tertius* ex plantis, *quartus* ex animalibus perſequitur. Prodiere Argentorati apud Joannem Schottum 1533. fol. & 1544. fol. cum Octavio Horatiano, Trotula, & cum *Theodori* diæta, aliiſque quibuſdam aliorum ſcriptorum.

Præter illa S. Hildegardis ſcripta a Trithemio cap. 405. de ſcriptoribus & II. 119. illuſtr. Benedictin. memorantur ejus liber *Vitæ meritorum*, cujus meminit etiam Matthæus Weſtmonaſterienſis ad Annum 1292. p. 417. *Exhortatorium ſecularium*. *Expoſitio Divinorum operum* laudata præter Matthæum etiam Alberico ad Annum 1153. p. 323. & ad Annum 1163. pag. 340. neutiquam diverſa ab Hildegardis libro tripertito, ſive libris tribus Viſionum. Hujus initium ponit Trithemius: *Et factum eſt in ſexto anno*, (ſicut grandis Voluminis Scivias, *Et factum eſt in anno nono*, quod in editis aliud eſt) Tum *Carmina diverſa* & Liber *de Sacramento Altaris*, præterea *Homiliæ LVIII. in Evangelia*, pro quibus apud Matthæum Weſtmonaſterienſem, laudantur, *Homiliæ ad ignotam linguam* cum ſuis litteris: *Cœleſtiſque Harmonia* cum aliis ſcriptis non paucis, atque *liber ſimplicis Medicinæ ſecundum Creationem*, octo libros continens: & *liber compoſitæ Medicinæ*, *de ægritudinum cauſis*, *ſignis atque curis*. Deinde ibi profertur locus prolixior ex *libro ſecundo Speculi temporum futurorum* ſive *Pentachroni*, titulo *de novis religionibus* capite ſecundo.

Alia *Hildegardis* Comitiſſa Pictavorum, quæ cauſam ſuam diſerte egit in Synodo Remenſi A. 1119. Vide Ordericum Vitalem lib. XII. p. 859.

De *S. Hildegardi* Regina, Caroli M. uxore, defuncta An. 783. adire licebit Acta Sanctor. T. 3. April. 30. p. 788. ſq. * Liber *Scivias*, & liber divinorum operum duo ſunt plane diſtincta inter ſe volumina, quæ ambo a S. hac Virgine ſcripta feruntur. Libri *Scivias* ſat noti ſunt; illos vero dedit anno ætatis ſuæ quadrageſimo tertio. Libri divinorum operum eſt apud me Codex inſignis minio, & imaginibus auro ſplendentibus ornatus membranaceus in folio, quem hic aliquanto latius deſcribendum, utpote parum notum ſuſcipio. In partes diſpeſcitur tres. Prior abſolvitur in quarta viſione, & capita cen-

centum continet. Pars ſecunda cum quinta viſione exorditur, & ad ſextam uſque pertingit capita 49. enumerat. Viſio ſexta & pars tertia una incipiunt; in decima viſione, & capite 38. abſolvitur. Scribere opus iſtud aggreſſa eſt anno, ut ibi legitur, *ætatis ſexageſimo quinto, & milleſimo centeſimo ſexageſimo tertio dominicæ Incarnationis preſſura Apoſtolicæ ſedis nondum ſopita* (cum Fridericus Romanum Pontificatum exagitaret) *ſub Friderico Romanæ dignitatis Imperatore*. Superiorum viſionum ſuarum meminit: nec ſilet ſcriptiones ſuas precedentes: *veluti in prioribus viſionibus meis præfata ſum*; & inferius: *quoniam omnia quæ a principio viſionum mearum ſcripſeram*. In principio ſecundæ viſionis ſermonem quoque habet de ovo, quod per viſum ſpectaverat juxta ac expreſſerat *in tertia viſione libri Scivias* ante annos XXVIII. Totius operis titulus eſt: *Liber divinorum operum ſimplicis hominis*. Curioſa multa continet, ut de totius mundi ſyſtemate, de hominis exteriori, & interiori phyſica conſtitutione, de æris viciſſitudinibus, de morbis hominum, & aliis hujus ſaporis. Specimen dare juvat quoddam eruditis lectoribus:

„ Viſio 3. Vidi & ecce ventus Orientalis, ventuſque Auſtralis cum collateralibus ſuis per flatus fortitudinis ſuæ firmamentum moventes. Illud ab Oriente uſque ad Occidentem ſuper terram circumvolvi faciebant, ibique ventus Occidentalis, nec non & ventus Septentrionalis, & collaterales ipſorum illud ſuſcipientes ſpiraminibuſque ſuis impellentes ab Occidente uſque ad Orientem ſub terra rejiciebant. Vidi quoque quod a die quo dies prolongari incipiunt, præfatus Auſtralis ventus cum collateralibus ſuis idem firmamentum in Auſtrali plaga ſurſum verſus Septentrionem uſque in diem quo ultra non prolongantur, quaſi fulciendo paulatim attollebat, & quod ab eodem die, quo dies abbreviari incipiunt, Septentrionalis ventus cum collateralibus ſuis ipſum firmamentum claritatem ſolis abhorrens a Septentrione ad Auſtrum repellendo paulatim deprimebat, uſque dum Auſter illud iterum a longitudine dierum erigere incipiebat. Sed & vidi, quod in ſuperiori igne circulus apparebat, qui totum firmamentum ab Oriente verſus Occidentem circumagebat, de quo ventus ab Occidente progrediens ſeptem planetas ab Occidente ad Orientem contra circumvolutionem firmamenti ire compellebat. Et iſte ſicut alii præfati venti in mundum flatus ſuos non emittebat, ſed tantum curſum planetarum, ut prædictum eſt, temperabat. Deinde etiam vidi, quia per diverſam qualitatem ventorum, & aeris, cum ſibi invicem concurrunt, humores, qui ſunt in homine, commoti, & immutati, qualitatem illorum ſuſcipiunt. unicuique enim ſuperiorum elementorum aer qualitati illius conveniens, per quem illud ſcilicet elementum vi ventorum ad circumvolutionem impellatur, ineſt; alioquin non moveretur, & de quolibet iſtorum cum miniſterio Solis, Lunæ, ac Stellarum aer qui mundum temperat, exſpiratur. Cum autem aliquando aut per ardorem curſus Solis, aut per judicium Dei quodcumque elementum verſus quamlibet plagam mundi tangitur, illud ibi cum aere ſe movente commotum, ex eodem aere qui ventus dicitur in ſubteriorem præfatum aerem emittit, qui ſe mox illi intermiſcet, quia etiam ex aliqua parte ex ipſo eſt, & aliquantum ei conſimilis exiſtit, ſicque hominem tangit, unde & humores, qui in ipſo ſunt ſecundum qualitatem ipſius venti & aeris cum ejuſdem qualitatis ſunt, ſeu ad debilitatem, ſeu ad fortitudinem ſæpius immutantur. Et iterum vidi cum quiſpiam ventorum omnium prędictarum qualitatum in qualibet plaga mundi, aut diverſo curſu ſolis,

„ &

„ & lunæ, aut judicio Dei, ut prædi-
„ ctum eſt, excitatur, iſta ut illic ae-
„ re commoto, ſibique contemperato
„ flatum ſuum emittat, quod idem aer
„ per mundum ſpirans, & ea quæ in
„ mundo ſunt temperando conſervans,
„ ſecundum eundem flatum hominem
„ in humoribus ſuis aliquantum muta-
„ bilem reddit, quoniam cum ille ſci-
„ licet homo, cujus naturalis qualitas
„ eidem flatui convenit, aerem hunc
„ ſic immutatum in ſe inducit, & e-
„ mittit, eo quod anima illum ſuſci-
„ piens ad interiora corporis tranſmit-
„ tat, humores qui in ipſo ſunt et-
„ iam immutantur, eique aut infirmi-
„ tatem, aut ſanitatem, ut ſupra de-
„ monſtratum eſt, multoties inducunt.
„ Humores enim ſicut Leopardus in ho-
„ minem ferociter interdum inſurgunt;
„ ſed tamen deinde leniores fiunt, &
„ ut cancer, nunc procedendo, nunc
„ retrogradiendo mutationem ſæpius in
„ ſe oſtendunt, atque velut cervus ſa-
„ liendo, & pungendo diverſitatem in
„ ſe aliquando manifeſtant, & etiam
„ quemadmodum in rapacitate lupi, &
„ cum ipſo velut in qualitate cervi,
„ & cancri, ut prædictum eſt, homi-
„ nem interdum invadunt. Interdum
„ quoque ut leo fortitudinem ſuam in
„ illo non ceſſando demonſtrant, atque
„ ut ſerpens nunc lenitatem, nunc a-
„ critatem in ſe proferunt, & quem-
„ admodum agnus ſe mites aliquando
„ ſimulant, ſed etiam ut urſus inter-
„ dum velut in ira ſubmurmurant, in-
„ terdum quoque cum illo qualitatem
„ agni, & ſerpentis, velut ſupra oſten-
„ ſum eſt, manifeſtant. Nam humores
„ in homine hoc modo ſæpius immu-
„ tantur. Quapropter & multoties ad
„ jecur ipſius ſic immutati tranſeunt,
„ in quo ſcientia ejus probatur, quæ
„ de cerebro per vires animæ tempera-
„ ta procedit, & quod humiditas cere-
„ bri tangit, ita ut illud pingue & for-
„ te ac ſanum ſit. In dextra enim par-
„ te hominis jecur, & magnus calor
„ corporis eſt, idcirco & dextra velox
„ ad erigendum ſe, & ad operandum
„ eſt; in ſiniſtra autem cor, & pulmo
„ ſunt, quæ illam ad onera confortant,
„ & calorem de jecore, quemadmodum
„ de fornace habent. Sed venæ jecoris
„ commotis humoribus iſtis tractæ,
„ Venulas auditus hominis concutiunt,
„ auditumque illius aliquando confun-
„ dunt, quoniam per auditum hominis
„ multoties ſeu ſanitas, ſeu infirmi-
„ tas infertur, ſcilicet cum de proſpe-
„ ris ſupra modum in gaudio concuti-
„ tur, ſive cum de adverſis ſupra mo-
„ dum in triſtitia contrahitur. Vidi
„ quoque quod interdum humores iſti
„ ad umbilicum hominis tendunt, qui
„ quaſi caput viſcerum extans illa le-
„ niter claudit ne diſſipentur, & qui
„ itinera caloremque eorum & vena-
„ rum ad rectum temperamentum con-
„ ſervat, licet multoties ſuis impulſi-
„ bus inquietus ſit, alioquin homo vi-
„ vere non poſſet; ſed & lumbos ho-
„ minis aliquando petunt, qui in viri-
„ bus ſuis velut ludendo deceptuoſi, &
„ periculoſi ſunt, & qui a nervis & a
„ cæteris venis retinentur, in quibus
„ etiam rationalitas floret, ita ut ho-
„ mo ſciat, quid faciat, vel quid de-
„ vitet, unde & delectationem ad ope-
„ ra illa habet, & quæ in dextra par-
„ te corporis de flatu ſpiraminis homi-
„ nis, & de jecore ejus calefiunt, &
„ roborantur, unde & ſic homo diſcre-
„ tionem diſciplinamque recipit; quo
„ modo procellas aliorum humorum
„ compeſcat, quatenus opera ſua diſci-
„ plinate perficiat. Iidem quoque humo-
„ res, venas renum, & iliorum inter-
„ dum tangunt, quæ ad venas ſplenis,
„ pulmonis & cordis tendunt, & hæc
„ omnia cum viſceribus in ſiniſtra con-
„ cutiuntur cum illa pulmo calefacit,
„ dextram vero partem corporis jecur
„ accendit. Et venæ cerebri, cordis,
„ pulmonis & jecoris cæteræque reni-
„ bus fortitudinem afferunt, & venæ
„ renum ad ſuras deſcendunt, eaſque
„ confortant, & ita cum venis earum-
„ dem ſurarum ſurſum redeuntes, ſe-

„ quæ aut in virili fortitudine, ſeu in „ muliebri matrice ad invicem conne- „ ctentes, quemadmodum ſtomachus ci- „ bos comprehendit locis illis vires ad „ gignendum prolem immittunt, velut „ per lapidem ferrum acuitur. Lacerti „ enim, muſculi brachiorum, & ſu- „ ræ, tumores quoque crurum ſunt „ pleni venis, & humoribus, quoniam „ ut venter viſcera & cibos in ſe reti- „ net, ſic lacerti brachiorum & ſuræ „ crurum venas & humores in ſe con- „ ſervant, & fortitudine ſua hominem „ roborant, & portant, quemadmodum „ venter illum nutrit. Sed cum homo „ interdum feſtinanter currit, ſeu in- „ cedendo iter facit, nervi qui ſub ge- „ nibus exiſtunt, & venulæ, quæ in „ genibus ſunt ſupra modum diſtentæ, „ venas in ſuris quæ ut rete ſibi con- „ nexæ & plurimæ ſunt, tangunt, & „ ſic in fatigatione ad venas jecoris re- „ deuntes, illas cerebri renas tangere „ faciunt, & hoc modo totum corpus „ in fatigatione mittunt. Venæ autem „ renum ſuram ſiniſtram illi ſubvenien- „ tes magis tangunt quam dextram, „ quia ſura dextra a calore jecoris con- „ fortatur. Ad venas quoque renum at- „ que iliorum venæ ſuræ dextræ aſcen- „ dunt, illarumque venæ jecoris venas „ tangunt, & jecur renes in pinguedi- „ ne, quæ ex humoribus eſt, jacentes „ calefacit ita ut extendantur velociter „ delectationem inducentes, & educen- „ tes citoque ceſſantes, quia eum jecur „ homini calorem dat, ille joculatur, „ & lætus eſt. Itaque humores, qui in „ homine ſunt, in juſto modo commo- „ ti cum venas jecoris illius aliquando „ tangunt ut ſupra dictum eſt, humi- „ ditas illius minuitur, humiditas quo- „ que pectoris attenuatur, unde etiam „ hominem ſic exſiccatum in infirmi- „ tatem impellunt; flegma etiam in eo- „ dem homine aridum & venenoſum „ fit, illudque ad cerebrum ejus ſic a- „ ſcendit, caputque in dolorem ducit, „ oculos quoque dolere facit, medulla- „ que in oſſibus illius marceſcit, ita ut „ interdum ille caducum morbum in- „ currat cum luna in defectu eſt. Hu- „ miditas etiam, quæ in umbilico il- „ lius eſt per eoſdem humores fugata in „ ſiccitatem aliquando vertitur, & in- „ dureſcit, unde & caro ipſius ulcero- „ ſa, & ſquamoſa fit, velut leproſus „ fit, cum lepram non habeat. Venæ „ etiam lumborum ipſius per illos in- „ juſte tactæ cæteras eodem modo com- „ movent, ita ut recta humiditas in i- „ pſo exſiccetur, ſicque humore relicto „ impetigines in illo exſurgunt. Venæ „ quoque renum ejuſdem hominis a præ- „ fatis humoribus injuſte commotis in- „ terdum tactæ alias venas, quæ ipſis „ in ſuris, aut in reliquo corpore ad- „ hærent, ut prædictum eſt, concutien- „ tes medullas oſſium & venas carnis il- „ lius in ſiccitate areſaciunt, & ſic ho- „ mo diu languet in languore iſto vi- „ tam diu trahens. Sed aliquando præ- „ fati humores in pectore hominis ſu- „ pra modum in humiditate inundant, „ illique jecur ejus humiditate iſta hume- „ ctant, unde quamplurimæ & variæ „ cogitationes in eumdem hominem in- „ ſurgunt, ita ut ſe nunc nimis ſtul- „ tum eſſe putet, & deinde iidem hu- „ mores ad cerebrum aſcendentes illud „ inficiunt, atque ad ſtomachum de- „ ſcendunt, febreſque in eo generant, „ ſicque homo ille diu infirmatur. Ve- „ nas quoque aurium cum ſuperfluita- „ te flegmatis, interdum tangunt, illæ- „ que venas pulmonis cum eodem fleg- „ mate ita inficiunt, ut homo tuſſiat, „ & vix ſuſpirare poſſit, & eadem ſu- „ perfluitas flegmatis de venis pulmo- „ nis ad venas cordis tranſiens, illud „ in dolorem ponat, dolorque iſte ad „ latus ejuſdem hominis vadens, Pleu- „ riſin excitet, cumque ita concutiat, „ quaſi caducum morbum in defectu „ lunæ habeat. Superflua etiam inun- „ datione viſcera in umbilico hominis „ movent, ac ſic ad cerebrum illius a- „ ſcendunt, cumque phreneticum mul- „ toties faciunt, venaſque in lumbis „ illius concutiunt. Melancholiam quo-

„ que

„ que in ipſo tangunt ; itaut ille hoc „ modo conturbetur, triſtiſque ſine di- „ ſcretione efficiatur. Interdum quoque „ iidem humores in convenienti hume- „ ctatione venas renum hominis tan- „ gunt, illæque ſic commotæ venas ſu- „ rarum illius, & cæteras venas corpo- „ ris ipſius ſuperflua inundatione infi- „ ciunt, & ſi etiam idem homo ſuper- „ fluis cibis, & potibus tunc ſupera- „ bundaverit, pinguem lepram illi ali- „ quando inferunt, quoniam carnes e- „ jus ingroſſeſcunt. Quod ſi præfati hu- „ mores nec ſupra modum ſicci, nec „ ſupra modum humidi, ſed æquali, „ & congruo modo temperati per mem- „ bra hominis diffunduntur in corpore „ ſuo, ille ſanus permanet, & in ſcien- „ tia ſive ad bonum ſive ad malum ur- „ gens.

Beatus *Hildegardus* ſcriptor *vitæ S. Roberti Confeſſoris* a Lotharingiæ Principibus oriundi, & Bingiorum Ducis, editæ Mogunt. 1612. 4.

Hildegarius ex Monacho S. Dionyſii Pariſ. Ord. Benedict. Epiſcopus ante Annum 853. Meldenſis, ſuperſtes adhuc An. 873. ſcripſit *vitam S. Faronis* qui & ipſe Epiſcopus Meldenſis fuit circa Annum 650. Edidit Mabillonius Sec. 2. Benedict. p. 606. De Farone & Hildegario adeundi Sammarthani T. 3. Galliæ Chriſtianæ p. 695. 696.

Hildegaſtus Philoſophus & vates Francorum, ſi credimus Simlero, doctiſſimus circa Annum 240. carmine heroico *Sunonis Regis vitam* ſcripſit. Commentitius hic recte videtur Voſſio pag. 829. Sane *Sunnonem* ducem Francorum conſtat circa Annum 388. demum irruptionem in Germaniam cum Genobaldo feciſſe, de qua Gregorius Turonenſis lib. 2. hiſt. c. 9.

Hildeboldus Epiſcopus Sveſſionenſis, morti vicinus Anno 875. Breviculum Confeſſionis ſuæ miſit ad *Hincmarum* Remenſem, & ab eo ſingulari Epiſtola eſt abſolutus, quæ exſtat T. 2. Opp. Hincmari p. 686. 688.

Hildemarus Monachus ex Franciæ partibus in Italiam cum *Leutgario* vocatus Mediolanum (*a*) ſæculo fere medio nono, ſcripſit *expoſitionem in Regulam S. Benedicti*, quam *Paulo Diacono* præter rem tribuerunt Leo Marſicanus & Petrus Diaconus: *Baſilio Abbati*, neſcio cui, Codex Monaſterii Augienſis quem Mabillonius (*b*) inſpexit. Sed in Codice Monaſterii S. Benigni Divionenſis, qui hodie exſtat in Bibliotheca S. Germani Pariſ. num. 667. (*c*) hoc titulo legitur: *Incipit traditio ſuper Regulam S. Benedicti quam* Magiſter *Hildemarus* Monachus *tradidit, & docuit Diſcipulis ſuis. Quocirca obſecro*, cum aliquid incompoſitum ſive inhoneſtum ibi inventum fuerit, non Magiſtro ſed diſcipulis imputetur. Hæc expoſitio Hildemari allegatur a *Guidone* in diſciplina Monaſtica Farvenſi quæ nuper prodiit in ſylloge ſcriptorum de veteri diſciplina Monaſtica Pariſ. 1726. 4. pag. 48. ad quem locum annotat eruditus editor (*d*) p. 48. ſe illam Hildemari expoſitionem vulgaturum in *Catena Commentariorum in Regulam S. Benedicti*. Etiam Mabillonius hunc commentarium cum aliis luci daturum ſe receperat T. 2. Analect. p. 86. (editionis novæ p. 418.) ubi notat in capite illius XIV. exſtare Hildemari *Epiſtolam ad Urſum*, Beneventanum Epiſcopum. * Commentariorum Hildemari Monachi in capita 38. regulæ S. Benedicti opus in MS. Codice Bibliothecæ Mellicenſis extare lego in Catalogo ejuſdem Bibliothecæ non ante multos annos Viennæ edito. Extat ibi pariter ſine authoris nomine Epiſtola ad Urſum prædeſtinatum, atque electum Epiſcopum Beneventanum de ratione legendi, quæ Epiſtola non quidem intra commentarium inſerta

Ll 2 eſt,

(*a*) Rampertus Brixienſis Epiſcopus, apud Mabillonium Tom. 2. Analect. p. 84. (editionis novæ pag. 418.)

(*b*) Id. Tom. 4. Analect. p. 638. (editionis novæ pag. 20.)

(*c*) Oudinus Tom. 2. p. 47.

(*d*) In Catalogo Bibliothecæ illuſtris D. Zachariæ Conradi ab Uffenbach An. 1735. parte 2. p. 250. num. 59. editor præclaræ hujus ſylloges appellatur *Marquard Herrgott*.

eſt, ſed præfixa legitur, tractatui *de ratione legendi, & pronunciandi voces collectas tam ex traditione modernorum magiſtrorum, quam ex authoritate B. Auguſtini, & cæterorum Doctorum*, inter quos laudatur, tractatus Hildemari in Lucam. Si Epiſtola hæc poſtrema authorem habet Hildemarum, ut ex Codice apud Mabillonium colligi non immerito poſſet, certo indicio aſſequimur, quonam anno Hildemarus ſcribebat; nam Urſum circa Annum 833. aſſumpſiſſe clavum Beneventanæ Eccleſię Ughellius notat.

Hildericus Abbas An. 834. per paucos dies Caſinenſis, ſcripſit verſus de Præceptoris ſui *Pauli Diaconi* origine, vita, inſtitutione, doctrina, religione & habitu, quos luculentiſſimos vocat Petrus Diaconus de illuſtribus Caſinenſibus c. IX. Edidit illos Joannes Baptiſta Marus in notis ad Petri c. VIII. Non ſunt verſus plures quam XLI. * Vix dubito Hildericum hunc alium ab eo eſſe, cujus Epiſtolam metro alligatam recitat Anonimus Salernitanus in altera parte Chronici ſui vulgata a Muratorio Rer. Ital. Tom. 2. p. 265. Dirigitur ad Ludovicum II. Imperatorem, cui fauſta cuncta apprecatur. Incipit:

Hic opifex mundi verbo qui cuncta creavit
Ex nihilo finxit omnia nempe ſimul:

Forte tamen Hilderici Epiſtolæ hujus ſcriptoris ætas paulo recentior eſt, quam ut componi poſſit cum Hilderico Caſinenſi; ille enim Epiſtolam hanc dedit circa annum 876. Caſinenſis vero Abbatem illius cœnobii egit A. 834. Verum Anonymi Salernitani fides in re Chronologica per annos illos nequaquam eſt indubitata.

De *Hildesheimenſium* rebus præclara monumenta debemus illuſtri Leibnitio, obvia in tribus ejus Voluminibus ſcriptorum Brunſvicenſium. *Tomo primo* quidem *Annales Hildesheimenſes* ab Anno Chriſti 714. ad 1137. pag. 711. 741. Hos jam ediderat Andreas du Cheſne T. 3. p. 504. ſq.

Chronicon Epiſcoporum a Gunthalio quem An. C. 822. conſtituit Ludovicus Pius, uſque ad Gherardum Epiſcopum XXXVII. p. 742. 762.

Excerpta ex *Necrologio Hildesheimenſis Eccleſiæ*, p. 763. 767.

Indiculi Eccleſiarum *fratres ſe & ſorores in Chriſto* cum Hildesheimenſibus profeſſarum, & orationes mutuas in quotidianis ſacrificiis invicem exſpectantium pag. 767. & *Epiſcoporum* pag. 768.

Excerpta *de donationibus* p. 770. & *reliquiis* quibuſdam p. 771.

Catalogus Epiſcoporum ex Chronicis *Eggehardi* Vragienſis Abbatis pag. 772. 774.

Vita *S. Bernvvardi* ab Anno 993. ad 1023. Epiſcopi p. 441. narratio de ejus canoniſatione p. 469. & Compendium Vitæ pag. 481. 482. Vide infra, *Tangmarus*.

Vita *S. Godehardi* ab Anno 1021. ad 1037. Epiſcopi: & Hiſtoria Canoniſationis ejus & translationis p. 505. 517. Vide *Arnoldus* Altahenſis, & infra *Wolfherrus*.

Tomo II. excerpta ex necrologio monaſterii S. Michaelis p. 103. 110.

Catalogus Epiſcoporum pag. 153. 154.

Chronicon Cœnobii S. Michaelis in Hildesheim ab Anno 1001. ad 1706. p. 399. 403.

Chronicon S. Godehardi in Hildeſheim uſque ad Abbatem XXIII. Bertramum p. 404. 427. Vide infra, *Joan. Legatius*.

Chronicon Monaſterii Marienrode Ord. Ciſterc. prope Hildesheim. pag. 432. 469. Vide infra, *Henricus* de Berndten.

Chronica Epiſcoporum Hildesheimenſium & Abbatum Monaſterii S. Michaelis, uſque ad Annum 1573. pag. 784. 806.

Tomo III. Fragmentum Chronici, vernaculo ſermone Saxonico ab Anno 1428. ad 1609. p. 261. 262.

Hil-

Hilduinus Abbas (*a*) *S. Dionyſii Pariſienſis*, *ſcripſit ad Ludovicum* (Pium) *Imperatorem* (circa Annum 835. (*b*) *utroque ſtylo*, *id eſt proſaico & metrico*, *vitam ipſius Dionyſii*. Hæc de eo Sigebertus cap. 82. de S. E. quæ repetit Trithemius cap. 263. & de illuſtribus Benedictinis lib. 2. c. 34. addens eum Ordinis Benedicti Monachum & ſacri Palatii archicapellanum (*c*) fuiſſe, cui *Rabanus Maurus* commentarios in quatuor libros Regum dedicavit. *Epiſtolam Ludovici Pii ad Hilduinum* de conſcribenda vita Dionyſii Epiſcopi Pariſ. exhibet Sirmondus Tom. 2. Conciliorum Galliæ p. 629. Eadem præmittitur Hilduini *Areopagiticis*, quæ primum vulgavit Matthæus Galenus Weſtcapellius, præmiſſa præfatione prolixa apologetica, Colon. 1563. 8. & poſt Galenum Surius IX. Octobr. In his Areopagiticis poſt Epiſtolam Imperatoris ſuccedunt duæ Hilduini *ad Ludovicum Pium Epiſtolæ*, quibus exponit quos in vita Dionyſii Pariſienſis ſecutus fuerit auctores, quem cum Areopagita eundem eſſe adeo non dubitat, ut eos qui cum Gregorio Turonenſi ea de re dubitant, *exitiabilis*, *& profanæ nimis contentionis* reos agat. Laudat itaque *Ariſtarchi* Græcorum Chronographi Epiſtolam ad Oneſiphorum primicerium de ſitu Athenæ Civitatis, & geſtis ibidem Apoſtolorum temporibus: *Dialogum Baſilii & Johannis*: Scripta ipſius Dionyſiii Areopagitæ Græce miſſa in Galliam a Michaele Imp. CPolitano: Libellum antiquiſſimum paſſionis Dionyſii & conſcriptionem neſcio cujus *Viſbii*: & Miſſales libros, Hymnum *S. Eugenii* Toletani de B. Dionyſio: Gręcæ auctoritatis *martyrologion* Conſtantino M. jubente a Cæſareenſi compoſitum Euſebio, & de tomo ex chartiſcriniis CPolitanis tranſmiſſum. *Fortunati* hymnum rhythmicæ compoſitionis De Dionyſio. Deinde *narratio* ipſa & *Paſſio S. Dionyſii* ſequitur, quem *Jonicum* a patria, & Chriſtiano agnonime *Macarium*, ait appellatum. Poſt prolixam narrationem, ſuccedit *Stephano II.* Papæ facta revelatio atque relatio de condito ab eo Romæ monaſterio S. Dionyſii. *Hincmari* item Remenſis Epiſtola ad Carolum Calvum de paſſione S. Dionyſii, Græce ſcripta a *Methodio* & verſa Latine ab *Anaſtaſio* Bibliothecario. Denique ejuſdem Anaſtaſii Epiſtola ad Carolum, quam verſioni ejuſdem paſſionis præmiſerat. Verſio ipſa Anaſtaſii quod ſciam necdum prodiit: ſed Methodii ſive Metrodori narratio de martyrio Dionyſii, Græce cum verſione Petri Lanſſelii S. I. exſtat in tomo ſecundo editionis Operum S. Dionyſii ſplendidæ Corderianæ pag. 242. Hilduini fidem, & confuſionem Dionyſii Pariſienſis cum Areopagita, tot argumentis ſuſpectam reddiderunt, viri doctiſſimi (*d*) Nicolaus Faber, Jac. Sirmondus, Joan. Morinus, Joannes Launojus, Gerardus du Bois, Tillemontius, aliique, ut neceſſe non ſit verbum addere: *Vita S. Dionyſii* carmine *quatuor libris* ſcripta ab Hilduino & teſte Miræo MS. in Cœnobio Gemblacenſi, necdum lucem vidit.

Hilduinus Theologus & Cancellarius Academiæ Pariſ. poſt Petrum Comeſtorem ab An. 1178. ad 1186. vel 1190. cujus *Sermones* in Bibliothecis Galliæ atque Angliæ MSti. Vide Oudinum T. 2. p. 1562.

Hilduinus ſive *Hildevvinus* ſacræ Theologiæ Doctor Anglus, cujus itidem *Sermonum* librum memorat Pitſeus, pag. 864. ponitque initium: *Cœli enarrant gloriam Dei*.

Hilduinus ſive *Hildovinus* Taſſanius, Flander, Abbas Lobienſis in Hannonia atque ex Lodienſi Veronenſis An. 928. Epiſcopus, denique Archiepiſcopus A. 930.

(*a*) Ita vocatur in diplomate Ludovici Pii apud Sirmondum T. 2. Concil. Galliæ p. 556.

(*b*) Vide Cointium ad Annum 835. Tom. 8. annal. Francor. p. 393. ſeq. & 473.

(*c*) Sacris negotiis a *Deo* prælatus dicitur in Eccleſiæ Senonenſis Epiſtola ad Hilduinum, in Sirmondi Conciliis Galliæ T. 2. p. 650.

(*d*) Vide librum de luce Evangelii per totum Orbem propagata p. 387.

930. Mediolanenſis, defunctus A. 937. Vide Ughellum T. IV. editionis novæ p. 92. Scripſit teſte Trithemio, c. 296. Abbas adhuc, *Geſta Abbatum Lobienſium*, & *ſermones ad Fratres*.

Hilvvardus, *Hillibardus*, *Hildevvardus* Epiſcopus Halberſtadenſis ab An. 974. ad 996. ſcripſit ad Epiſcopum Metenſem, Adalberonem ſecundum, *Epiſtolam* quam publicavit Labbeus Tom. 1. Bibliothecæ novæ MStorum pag. 682. ſeq. In hac memoratur *doctrinæ & veritatis Rationale*, qui locus addendus aliatis ab eruditiſſimo Cangio in gloſſar. voce *Rationale*.

Hillinus Monachus Corbejenſis in Gallia, Congregationis Floriacenſis: proſa & verſibus ſcripſit Martyrium B. Foliani Epiſcopi, cujus memoria colitur 31. Octobr. Vide Voſſium p. 818. Wionum T. 1. ligni Vitæ p. 426.

Levinus aliis *Ferius Hilpericus* ſive *Helpericus*. Vide ſupra in *Carolo* Magno T. 1. p. 347.

Joannes Hilten Ord. Minor. cum apud Livonios (*a*) & Erfordiæ prædicaſſet, denique An. 1496. apud Iſenacenſes a Monachis datus carceri, atque fame An. 1502. peremptus, quod craſſiores quoſdam abuſus notaſſet, & ſacram Cœnam recuſaret ſub una ſpecie admittere. Ex ſcriptis ejus Melchior Adamus (*b*) memorat Commentarios *in Apocalypſin* & *in Danielem* quatenus cum illa convenit vel eam ſupplet. De eo quod inter D. Lutheri doctores præter rem ab Andrea Angelo refertur, & de prædictionibus ejus, quibus tum alia, tum Reformationem Eccleſiæ futuram tanquam vates viſus eſt prænunciaſſe, dictum eſt in Centifolio Lutherano.

Gvalterus Hiltonus. Dictis ſupra pag. 115. adde quod pleroſque Codices manu exaratos Bibliothecar. Angliæ quibus varia hujus Hiltoni ſcripta continentur, recenſet Oudinus Tom. 3. p. 2395. ſq.

(*a*) Frider. Myconius litteris ad B. Lutherum datis An. 1529.

(*b*) In Vitis Theologor. ſub init. adde B. D.

Joannes Hilton ſive *Hylton* Anglus Ord. Minorum, Vicarius S. Magdalenæ Oxonienſis, defunctus circa Annum 1376. de quo Baleus VI. 55. & Pitſeus pag. 515. Scripta ejus memorantur: De paupertate Fratrum. De ſtatu Minorum. Quæſtiones ordinariæ. Hiſce Sermones Dominicales MStos Oxoniæ in Bibliotheca Collegii Novi addit laudatus Oudinus T. 3. p. 1094.

Himbertus, infra, *Humbertus*.

Hincmarus ab Anno 858. *Laudunenſis* in Gallia Epiſcopus, ſuperſtite adhuc avunculo *Hincmaro* Remenſi, cum quo graves illi lites interceſſere, adeoque ante Annum 882. defunctus. Lites illas qui compendio deſcriptas noſſe voluerit, Caveum conſulet. Præter ſex *Epiſtolas* Hincmari Laudunenſis ad Remenſem cum Hincmari Remenſis reſponſionibus inter ejus ſcripta editas p. 335. 340. 341. 351. 608. 644. & *collectiones* duas ex Epiſtolis Romanorum Pontificum pro appellatione a Rege & Metropolitano ſuo ad Pontificem pag. 347. & 355. plura ad hanc cauſam cognoſcendam idonea exſtant in Actis *Concilii Duziacenſis* An. 871. contra Hincmarum Laudunenſem habiti, editis in *Sirmondi* Conciliis Galliæ Tom. 3. p. 397. ſeq. & apud Binium atque in Regia Tom. 23. ſed longe plenioribus a *Ludovico Cellotio* Pariſ. 1658. 4. ubi etiam ſchedula de appellatione, & ad Regem miſſa ſatisfactio: unde repetita in tomis Conciliorum Labbei VIII. Harduini V. & Coleti X. Sed ſingulare *Philippi Labbei* meritum, a quo præterea etiam ex Codice Palatino qui in Vaticanam Bibliothecam tranſiit, publicatæ ſunt *Hincmari* Remenſis *Epiſtolæ octo* ſatis prolixæ, ſcriptæ in eadem cauſa, 1. 4. *ad Clerum Laudunenſem* 2. 3. 5. 6. 7. & 8. *ad Hincmarum Laudunenſem*. Hæ Epiſtolæ ex Labbei editione recuſæ in Conciliis Harduini & Coleti: eædem ſunt quas tanquam primum editas offert doctiſſimus Eccardus in

Georg. Henr. Gœtzii Obſervationes hiſtorico Theologicas de Hiltenio, Lubec. 1706. 4.

in corpore ſcriptorum medii ævi T. 2. p. 375. ſeq.

Hincmarus, *Higmarus*, *Ingumarus*, Turriano (*a*) *Igmarus* natus An. 801. & ſub Hilduino Canonicus in Abbatia S. Dionyſii Pariſ. inde Archiepiſcopus ab Anno 844. in Gallia Remenſis uſque ad Annum quo deceſſit An. 882. 23. Decembr. Inunxit ſive coronavit Reges Carolum Calvum (*b*) in Regem Auſtraſiæ An. 869. Metis, poſt Lotharium defunctum: Hermintrudem Reginam, Caroli uxorem (*c*) Ludovicum II. Balbum (*d*) in Regem Francorum An. 877. in Compendio palatio: & Judith, Caroli Calvi filiam (*e*) cum Regi Anglorum Eddulfo deſponſata eſſet. Pluribus interfuit Synodis, & magnas res geſſit, ut ex Flodoardo & aliis temporum illorum ſcriptoribus, & ex ipſius quoque lucubrationibus cognoſcitur: vehementior etiam adverſarius *Gotheſchalci* & *Prædeſtinatianorum*. Scripta ejus collegit atque accurato ut ſolet ſtudio edidit Jacobus Sirmondus Pariſ. 1645. fol. duobus Voluminibus, præmiſſa utili ſynopſi chronica ad ordinem rerum melius intelligendum. Recenſere ſcripta illa eſſet pretium operæ, niſi factum illud jam foret a Labbeo Tom. 1. de S. E. pag. 461. ſeq. & a Caveo ad Annum 845. nec ſine acri cenſura etiam in libro edito Germanice *Summariſche Nachrichten von Büchern in der Thomaſiſchen* Bibliothec, Halæ 1715. 8. Tom. 1. pag. 675. ſeq. 867. ſeq. 1051. ſeq. & Tom. 2. pag. 107. ſeq. Nonnulla repetita ex Capitularibus Caroli Calvi ut Tom. 2. pag. 126. vel ex Flodoardo ut Tom. 2. pag. 244. 597. 644. 823. 840. 842. 843. 844. & T. 1. præfat. & ex appendice ad Flodoardum p. 832. Alia jam vulgaverat Sirmondus tomo tertio Conciliorum Galliæ ex Codice Laudunenſi, ut quæ T. 2. Hincmari repetuntur p. 265. 269. 275. 279. 647. & Tom. 1. pag. 710. 741. Ante Sirmondum *Joannes Buſæus* S. I. Moguntiæ 1602. 4. octo Epiſtolas ediderat, eo ordine quo apud Sirmondum exſtant Tom. 2. p. 179. 185. 201. 216. 157. 719. 783. 801. Nona Epiſtola apud eundem Buſæum p. 164. eſt *Caroli* nomine ſcripta ad Joannem VIII. Papam, apud Sirmondum p. 768. Epiſtola *de poteſtate Regia & Pontificia* quam exhibet *Goldaſtus* in Monarchia Imperii T. 1. p. 3. atque inſcribitur *ad Carolomanum* Regem, Ludovici Balbi Imp. filium, *& Epiſcopos Franciæ*: perperam data perhibetur An. 884. cum jam A. 882. Hincmarus obierit: & Epiſtolæ illius apud Buſæum pag. 42. titulus eſt *ad Epiſcopos Franciæ*, atque apud Sirmondum Tom. 2. pag. 216. *ad Epiſcopos regni*. Idem Buſæus (*f*) in paralipomenis opuſculorum Petri Blæſenſis & aliorum Mogunt. 1605. 4. duas Hincmari in lucem dedit Epiſtolas repetitas a Sirmondo Tom. 2. pag. 225. & 768. Quæ vero Hincmari opuſcula publicata ſunt a Viro præclaro, *Joanne Cordeſio* Pariſiis 1613. 4. repetita cum Buſæanis etiam in ſupplemento Bibliothecæ Patrum Pariſ. 1639. Tomo 2. pag. 380. ſq. & in Colonienſi, Tom. IX. illa ad MStos Codices recenſita habet etiam Sirmondus Tom. 2. p. 188. 312. 377. 689. 701. & 716. Epiſtola ad Egilonem quam offert Gilbertus Maugvinus T. 1. auctorum Sec. IX. de Prædeſtinatione & Gratia, parte 2. Pariſ. 1650. 4. eadem exſtat apud Sirmondum T. 2. p. 290.

Ad editionem Sirmondianam poſtea magna inprimis acceſſio facta eſt ſcriptorum ad cauſam *Hincmari Laudunenſis* pertinentium a *Ludovico Cellotio* & *Philippo Labbeo*, ut jam ſupra in Hincmaro Laudunenſi expoſui.

Quæ præterea in Sirmondi Hincmaro deſiderantur, hæc ſunt:

Vi-

(*a*) Apologia pro Canonibus Apoſtolicis p. 25. 64. 65. 90. 104. 141. 284. &c.

(*b*) Tom. 1. Opp. Hincmari p. 741.

(*c*) Id. pag. 752.

(*d*) Id. pag. 747.

(*e*) Id. pag. 750.

(*f*) Alia quæ cum Hincmarianis in utroque illo volumine vulgavit Buſæus, vide in B. Thomæ Ittigii libro de Bibliothecis Patrum pag. 670. 672.

Vita S. Remigii, Remenſis Archiepiſcopi, obvia apud Surium 13. Januar. & *Encomium* ejuſdem, Calendis Octobris.

Epiſtola ad Ludovicum III. Regem Francorum de electione Epiſcopi *Belvacenſis* apud Baluzium Tom. 7. Miſcell. pag. 47.

Epiſtola ad Carolum Calvum de auctoritate Vitæ *S. Dionyſii* ab *Anaſtaſio* Bibliothecario translatæ. Tom. 1. Analect. Mabillon. p. 59. (editionis novæ p. 212.)

Epiſtola ad eundem, quæ incipit: *Ecce Domine ſicut hic dilectus frater* apud Dacherium Tom. 2. ſpicileg. pag. 822. (edit. novæ p. 337.)

At Carmen *de fonte Vitæ*, quod ſub Hincmari nomine Oudinus edidit, non illius eſt, ſed *Audradi*, de quo ſupra T. 1. p. 147.

Joannes Hiltonus Sophiſta Anglus, cujus nihil niſi fallaciarum formulas memorat Pitſeus p. 85.

Hippolytus Florentinus Monachus Ord. Minor. circa A. 1249. ſcripſit *Miracula S. Æmilianæ* ſeu *Humilianæ de Cerchis* ſive *de Circulis*, viduæ tertii ordinis S. Franciſci, quæ exſtant in Actis Sanctorum T. IV. Maji 19. pag. 403. 407. ſubjuncta ſcriptori ſynchrono vitæ ejuſdem Æmilianæ *Vito Cortonenſi*, Ord. Minor. pag. 386. ſeq. Italice utrumque ſcriptum prodiit Franciſco Cionaccio interprete, Florentiæ 1682. 4.

* *Hippolytus de Marſiliis* Bononienſis ſcripſit *ſingularia*, *ſeu notabilia ex utroque jure* edita Bononiæ per Benedictum Hectoris An. 1501. in fol.

S. Hippolytus Epiſcopus Portuenſis diſcipulus S. Irenæi, atque Doctor Eccleſiæ inclytus, tertii ſcriptor ſeculi, cujus opera junctim edenda curavit Hamb. 1718. fol. duobus Voluminibus, Græce ſcripſit non Latine, ſed inter Latinos ſcriptores memoratur a Cangio propter Canonem ejus Paſchalem laudatum a Victorio Aquitano, & Latine expoſitum ab Ægidio Bucherio in Commentario de doctrina temporum. Antvv. 1634. fol. p. 291. ſq.

Canonici Sancti *Hippolyti* in Auſtria, hiſtoria inventionis reliquiarum duorum Sanctorum Seculo XIII. in Actis Sanctorum Tom. 3. Junii 19. p. 850. & in Hieronymi Pez Tom. 2. ſcriptor. Auſtriac. p. 744.

Hirnandus ſive *Firnandus* (Ferdinandus) Canonicus & Archidiaconus Leodienſis circa Annum 1220. ſcripſit *tres libros*, quorum *duobus primis* expoſuit Vitam *S. Odiliæ* Leodienſis, & filii ejus *Joannis Abbatuli*, eorumque occaſione pleraſque res inſignes quæ illo tempore in diœceſi Leodienſi acciderunt. *Tertio* deſcriptionem triumphi S. Lamperti Martyris in Steppes An. 1213. obtenti contra Henricum I. Comitem Lovanienſem. Solum tertium librum & ſine nomine auctoris edidit Leodii 1613. 4. Joannes Chapeavillus Tom. 2. de geſtis Pontificum Leodienſium pag. 604. 640. teſtatus duos priores MStos exſtare Lovanii in Bibliotheca S. Martini. Auctoris nomen ex Alberici Chronico ad Annum 1213. obſervavit in Bibliotheca Belgica p. 390. Valerius Andreas.

Joannes de Hiſdinio ſive *Heſdinio*, *Iſdinio*, Arteſius, Ordinis fratrum Hoſpitalium S. Joannis Hieroſolymitani, Theologus Pariſienſis ab Anno 1360. ac deinceps. Scripſit Sixto Senenſi notante, ſcholaſtica phraſi *in Jobum*, incip. *Uſque in tempus ſuſtinebit*. Hic commentarius dicatus Gvidoni de Bononia, Cardinali & Epiſcopo Portuenſi, MS. in Bibliotheca Collegii Navarrei Pariſ. teſte Oudino T. 3. p. 1223. Ejuſd. *in Marcum*, incip. *Similis factus eſt Leoni* MS. Oxonii in Biblioth. Collegii Balliolenſis.

In omnes S. Pauli Epiſtolas ad Philippum ab Alenſonio, Archiepiſcopum Rothomagenſem. MS. in eadem Bibliotheca, fuit etiam in Bibliotheca Eſcurial. ac ſpeciatim Lectura *in Epiſt. ad Titum*, Lipſ. in Bibliotheca Paulina, vide B. Felleri Catalogum p. 188.

Commentarium *in Apocalypſin*, quem editum inter Nicolai *Gorrami* Opera di-

dixi ſupra p. 77. Johannis hujus eſſe Oudinus ſuſpicatur, verumque Gorrami in Apocalypſin commentarium exſtare MS. in Bibliotheca Regia Pariſ. Codice 3843. hoc initio: *Confiteor Tibi Domine Pater Cœli & terræ*.

Sermones de tempore ac Sanctis dicati Philippo Archiep. Rothomagenſi, cujus ſe humilem Capellanum & devotum Oratorem appellat. MSS. in Bibliotheca Fuſniacenſi Ord. Ciſterc. in diœceſi Laudunenſi.

Commentarium *in Evangelium Johannis* & Tractatum *de annunciatione Dominica* addit Trithemius cap. 678.

Joannes Hocſemius, Canonicus S. Lamberti Leodienſis, Anni 1278. medium Februarii quo in lucem eſt editus, his ſignavit verſibus p. 309.

Mille ducenteno bis quarto ſeptuageno
Anno ſum mundo natus ſub menſe ſecundo.

Scripſit libris duobus *geſta Pontificum Leodienſium* per annos centum & duos ab Henrico Gvelvenſi in quo *Ægidius* Aurea deſinit, uſque ad Adulphum a Marcka ſive ab Anno Chriſti 1246. ad 1348. Edidit notiſque illuſtravit Joannes Chapeavillus Leodii 1613. Tom. 2. ſylloges ſcriptorum de Epiſcopis Leodienſibus p. 273. 514.

Hoelus ſive *Hovvelus Dha* ſive *Bonus*, Rex totius Cambriæ ſive Walliæ ab Anno Chriſti 940. ad 948. cujus *Leges Eccleſiaſticæ*, Capitula XL. exſtant apud H. Speelmannum T. 1. Concilior. Angliæ pag. 408. atque inde in Conciliorum tomis, Regia Tom. 25. Labbei T. 9. Harduini T. 6. & Veneta Coleti T. XI.

Henricus de Hoita, ſive *Oyta* ſupra p. 225. ſeq.

Robertus Holkot ſive *Holcoth*, Lelando cap. 411. *Haldecotus* (diverſus utique a *Roberto Couton* ſive *Cothono*, (*a*) Anglus Northamptonius ſive Avoniæ Borealis alumnus, Ord. Præd. Theologus Oxonienſis, Commentario in Eccleſiaſticum immortuus An. 1349. Ejus ſcripta:

De ſtudio S. Scripturæ, Reutling. 1489. fol. Venet. 1483. 1500. 1515. 1586. Vide Jacobi Longi Bibliothecam Biblicam exegeticam p. 781.

In Proverbia Salomonis. Pariſ. 1510. 1515. 4. Lavingiæ 1519. 8. Vide infra *Thomas Vallenſis*.

In Eccleſiaſten MS. in Biblioth. Paulina Lipſienſi.

In Cantica Canticorum, & *in ſeptem priora capita Eccleſiaſtici*. Lectiones LXXXVIII. vetus editio ſine anno & loco & Venet. 1509. fol.

In librum Sapientiæ prælectiones 213. ſine loco 1481. 4. Venet. 1483. 1500. 1509. 1515. 1586. fol. Spiræ 1483. 1486. fol. Pariſ. 1486. 1511. 1514. 1518. 4. Baſil. 1488. 1506. 1586. Reutling. 1489. fol. Haganoæ 1494. fol. Vide Jac. Quetif de ſcriptoribus Dominicanis T. 1. p. 629. ſeq. ubi refellit eos qui haſce prælectiones referre voluerunt ad *Reginaldum de Alna*, monachum Ciſtercienſem. Recentiſſima prælectionum harum editio Colonienſis lucem vidit 1689. fol. De Codice MS. Bibl. in templo S. Petri hujus Urbis Hamburgenſis vide B. Staphorſtii T. 3. hiſt. Eccleſ. Hamb. p. 265.

In XII. Prophetas Minores MS. Oxon. Bibliotheca Collegii Balliolenſis.

In IV. Evangelia & rurſus *in Matthæum* memorant Baleus V. 84. aliique.

Moralitates S. Scripturæ pro evangelizantibus Verbum *Dei*. Incip. *Quoniam miſericordia & veritas*. Pitſeo pag. 463. *morales expoſitiones* & pag. 464. *Allegoriæ utriuſque Teſtamenti*. & *Exempla Scripturæ*.

Super IV. libros Sententiarum Lectura.

Quæſtiones in IV. libros Sententiarum Lugd. 1497. fol. 1510. 1518. 4.

Conferentiæ ſuper articulis ſex impugnatis. ibid.

(*a*) Cum hoc eundem facit D. Nicolaus Hieronymus Gundlingius in hiſtoria poſtuma eruditionis Tom. 2. pag. 1892. De Coutono illo Ord. Minor. monacho ejuſdem ætatis dixi ſupra Tom. 1. p. 432.

De imputabilitate peccati & determinationes quarundam aliarum Quæſtionum. ib.

De Prædicatoris officio. Incip. *A ſacro Canone tanquam a fonte*.

De immortalitate animæ.

De origine, definitione & remedio peccatorum. Pariſ. 1517. 8.

Concordantiæ Anglicanæ MStæ memorantur a Sandero in Bibliotheca Belgica parte 2. pag. 50. hoc initio: *Primus liber agit de his*.

Moraliſationes hiſtoriarum quarum hoc initium apponit Trithemius cap. 632. *Theodoſius de vita*: apud Baleum & Pitſeum *Theodoſius de vita Alexandri*. Prodiit cum tabula aurea Thomæ Aquinatis ſuper Evangelia & Epiſtolas anniverſarias Venet. 1505. Pariſ. 1510. 8.

De *Philobiblio* quod a Roberto noſtro ſcribi curavit *Richardus Bury*, Epiſcopus Dunelmenſis, dictum ſupra Tom. 1. p. 307. ſeq.

His poſtremo apud Baleum alioſque & Jacobum Quetif adduntur: *Sermones* de temporibus per annum, feſtivales, de Sanctis, & Quadrageſimales.

Exempla Scripturæ.

Lecturæ Scholaſticæ. *Quodlibeta*. *Quæſtiones Sententiarum & Determinationes Quæſtionum*.

Dictionarium ſive *Diſtinctionum opus*, alphabetice, quod incipit: *Adulatio eſt nutrix Diaboli*.

De Præſcientia & Prædeſtinatione. *De Prædicatoris officio*. *De amore*. *De ſeptem peccatis mortalibus*.

De libertate credendi. *De fautoribus hæreticorum*. *De impunitate peccati*. *De Serpente*.

De motibus naturalibus. *De umbra*, *naturalibus motibus & effectibus ſtellarum*. *Univerſalia quinque*, *Breviloquium*.

Diætam Salutis memoravi jam inter ſcripta *Bonaventuræ*, & *Guilelmi de Lanceæ*. Et de *reductorio Morali* erit dicendi locus in *Petro Berchorii*: ſicut de tractatu *de ludo Scaccorum* in *Jacobo de Ceſſollis*.

Holtnickeri neſcio cujus *Sermones de Sanctis* MSti in Bibliotheca Templi Petrini hujus Urbis Hamburgenſis, quorum guſtum ex Sermone de Andrea Apoſtolo dedit B. Staphorſtus noſter Tom. 3. Hiſt. Eccleſ. Hamb. p. 402.

Homobonus Epiſcopus Cremonenſis ab Anno 1216. ad 1249. (*a*) cujus *inquiſitio* Cremonæ An. 1223. facta *de vita & moribus B. Joannis Cazenfronte*, Abbatis S. Laurentii de Cremona, poſtea An. 1179. Epiſcopi Vincentini (*b*) exſtat in Actis Sanctorum Tom. 2. Martii in addendis ad diem XV. p. 753. ſq.

S. Honorati Arelatenſis Epiſcopi *Vitam* ſcripſit *Hilarius* qui ei A. C. 429. in Epiſcopatu ſucceſſit, ut dixi ſupra pag. 252. 254.

Honoratus Epiſcopus *Conſtantienſis* ſive *Cirtenſis* Epiſcopus. De eo ſupra *Honoratus Antoninus*, Tom. 1. p. 118.

Omitto dicere de *Honorato Iſernienſi* utpote juniore, qui An. 1502. natus & Poetices laude florens, ex Monacho Caſinenſi Epiſcopus A. 1551. in Calabria, abdicato An. 1562. Epiſcopatu diem obiit An. 1564. De eo Joannes Baptiſta Marus ad Placidi Diaconi ſupplementum de Viris illuſtribus Caſinenſibus cap. 9.

De *Honorato* Maſſilienſi, Hilarii Arelatenſis diſcipulo, ita legitur in quibuſdam editionibus Gennadii & in veteri Codice Corbejenſi, quod caput apud Honorium & in Chifletiano, Gothanis atque Veronenſi Codice deſideratur, atque a Gennadii ſtylo alienum videtur viris doctis: *Honoratus Maſſilienſis Eccleſiæ Epiſcopus vir eloquens, & abſque ullo linguæ impedimento ex tempore in Eccleſia declamator. Et quia a pueritia in timore Dei creſcens, etiam in negotiis Eccleſiaſticis exercitatus eſt, os ſuum quaſi armarium aperit, & in* Homeliarum *modum ad utilitatem legentium multa componit*. (*c*) *Maximeque ad colendam* (*d*) *fidei rationem & revincendam hæreticorum*

(*a*) Vide Ughellum Tom. IV. pag. 606. ſeq.
(*b*) Id. T. V. p. 1044. ſeq.
(*c*) MS. Corbej. *compoſuit*.
(*d*) Id. *inculcandam*.

rum (*a*) *perverſitatem*. *In cujus libera prædicanda conſtantia*, *non ſolum vicinarum civitatum ſacerdotes*, *& populi delectantur*, *ſed & longe poſiti*, *cum ad eos neceſſario pergit*, *ſummam ei docendi in ſuis Eccleſiis rogantes injungunt*: *S. quoque Papa* Gelaſius, (*b*) *Romanæ urbis Pontifex*, *per ſcripturam agnoſcens ejus fidei integritatem*, *reſcripto ſuo probatam judicavit:* Sanctorum Patrum vitas *ad ædificationem poſterorum coaptat ipſe legendas*: *Præcipue meritoris ſui Hilarii Arelatenſis Epiſcopi*. Litanias *ad ſupplicandum* (*c*) *Dei clementiam cum plebe ſibi credita pro viribus agit*..

Baronius ad Martyrolog. Rom. 5. Maji notat *Vitam S. Hilarii* ab Honorato ſcriptam excidiſſe: nimirum apud Surium V. Maji in veteri editione fruſtra quæritur. Prodiit tamen in Vincentii Barralis Chronologia Sanctorum Lerinenſium p. 103. atque inde recentiori operis Suriani editioni An. 1618. inſerta: & cum Godfredi Henſchenii in Actis eruditor. Tom. 2. Maji pag. 25. 34. Vide & ſupra pag. 251. & de Honorato hoc Bollandum T. 2. Januarii 16. pag. 15. ſeq. Tillemontium Tom. XV. A Semipelagianiſmi ſuſpicione, in quam venit Honoratus apud Noriſium aliosque, defenditur ab eruditis editoribus Operum eminentiſſimi Noriſii T. IV. pag. 926. Editio nova operum S. Proſperi Aquitani & Honorati Maſſilienſis, quam notis & obſervationibus illuſtratam *D. Joannes Salinas*, Neapolitanus, Canonicus Regularis fecit publici juris Romæ, 1732. 8. nondum ad nos allata eſt.

De *S. Honorato Mediolanenſi* Epiſcopo circa Annum Chriſti 570. quem etiam ajunt neſcio quæ ſcripſiſſe, vide Acta Sanctorum Tom. 2. Februar. 8. p. 164. ſqq.

Honorius I. Campanus, Epiſcopus Romanus ſive Papa ab Anno Chriſti 626. 28. Septembr. ad An. 638. Septembr. 13. Ejus vitam, opuſcula & vindicias cum Concilio Romano An. 649. Martini I. Papæ publicare voluit Joſephus Maria Svareſius, teſte Allatio p. 168. apud Urbanum, quod factum ab eo non comperi. Vindicias ejus ob Epiſtolas ad Sergium CPol. aliaque non obſcura documenta inter *Monotheletas* damnati An. 687. a *ſexta Synodo*, (*d*) multi ſcripſerunt, poſt Bellarminum, Gretſerum, Baronium, aliosque alibi a me nominatos (*e*) *Bernardus Deſirant* Theologus Lovanienſis in Honorio vindicato, Aquiſgrani 1611. 4. & *Franciſcus Marcheſius* in clypeo fortium, Rom. 1680. 4. Sed Actorum Synodi fides ſatis firmo ſtare talo videbitur illis qui notata a Combefiſio in hiſtoria Monotheletarum, & in libro quinto inſtructionum Joannis Forbeſii, expendere non gravabitur. In tomis Conciliorum Græce & Latine exſtat Honorii *Epiſtola ad Sergium CPol.* & alterius fragmentum cum Sergii ad Honorium litteris, in Actis Synodi ſextæ, Actione 12. & 13. Deinde Latine in iiſdem Conciliorum tomis, Epiſtola 1. *ad Iſaacium Ravennatem exarchum*. 2. *ad Epiſcopos Venetiæ & Iſtriæ*, 3. *ad Edmundum* Regem Nordanhumbrenſium in Anglia. 4. *ad Honorium* Dorovernenſem ſive Cantuarienſem Epiſcopum, quas duas poſtremas Epiſtolas ex Bedæ II. 17. & 18. Hiſt. Anglorum etiam repetit Spelmannus Tom. 1. Concilior. Angliæ p. 138. ſq. addito etiam p. 140. loco ex Epiſtola *ad Scotorum gentem* pro obſervatione Paſchæ & Pelagianæ hæreſeos exſtirpatione ex eodem Beda II. 19. Apud Labbeum & Coletum etiam ſequuntur: 5. Epiſtola ad *Joannem*, *Andream*, *Stephanum* & *Donatum* Epiſcopos per Epirum conſtitutos & 6. *ad Sergium Subdiaconum*. Epigramma ejus *in Apoſtolos adſcenſione Chriſti obſtupeſcentes* verſibus ele-

(*a*) *Hæreſum*.
(*b*) Gelaſius Papa fuit ab Anno Chriſti 492. ad 496. Gennadius librum ſuum ſcripſit ante annum 495.
(*c*) MS. Corbej. *inclinandam*.
(*d*) Vide Sirmondi Opera T. 4. p. 680. ſq. & quæ notavi in Bibl. Græca T. X. p. 192.
(*e*) Ibid. p. 205. ſq.

elegis XXIV. in Georgii Fabricii notis ad Poetas Chriſtianos p. 10. & in Bibliothecis Patrum Pariſienſibus, Colonienſi & Lugd. Tom. XII. pag. 214. *Epitaphium* deceſſoris ipſius *Bonifacii V.* verſibus elegis XVIII. ſervavit Gruterus in Corpore antiquarum Inſcriptionum pag. MCLXV. 10. unde habent Baronius ad Annum 625. n. 16. Paulus Aringhus in Roma ſubterranea T. 1. pag. 164. & Papebrochius in Conatu ad Catalogum Pontificum, ſive propylæo ad Acta Sanctorum Maji pag. 96. Integrius etiam Gvilelmus Fleetvood pag. 370. ſylloges Veterum Inſcriptionum. Denique Honorii ipſius Epitaphium, quale exſtat Romæ, verſibus & ipſum elegis XXIV. exhibet Ludovicus Jacobus Biblioth. Pontificiæ p. 110. poſt Gruterum, Baronium, Aringhum.

Honorius II. antea *Lambertus* de Fagnak, Bononienſis, ex Epiſcopo Oſtienſi, Papa ab An. 1124. Decembr. 16. ad An. 1130. 14. Febr. *plenus litteris a capite uſque ad pedes*, ut legas in Chronico Caſinenſi lib. IV. c. 83. In tomis Conciliorum Labbei, Harduini, Coleti, XII. exſtant *Epiſtolæ* 1. *ad Petrum Cluniacenſem*, 2. *ad Tyrios* de pallio quo *Gvilelmum* eorum Archiepiſcopum donaverit: 3. *ad Gvaremundum* Hieroſol. Archiepiſcopum. 4. *ad Regem Daniæ*, Nicolaum ad quem mittit legatum Gregorium de Creſcentio. 5. *ad Ludovicum VI. Francorum Regem*. 6. *ad Canonicos Turonenſes*. 7. *ad Petrum Cluniacenſem*. 8. *ad Joannem Presbyterum Cardinalem* legatum in Angliam. 9. *ad Epiſcopos Angliæ*. 10. *ad Regem Scotiæ*. 11. *ad Epiſcopos Provinciæ Turonenſis* quam Ludovicus Jacobus vocat *Reſcriptum pro Concilio Nannetenſi*. 12. *ad Sugerium* Abbatem S. Dionyſii. De geſtis Honorii adverſus *Rogerium* Siciliæ Comitem, ejuſque iterata in Concilio Trojano excommunicatione videndus Pagius ad A. 1127. Ludovicus Jacobus autem *Leges* etiam *Eccleſiaſticas* in illo Concilio publicatas ab Honorio memorat p. 111. & *de Pace ad Romanos Epiſtolas duas*. Vide & Anecdota Edmundi Martene T. 1. p. 361. 363.

Honorius III. antea *Centius Sabellus*, Romanus, poſt Innocentium III. Papa ab anno 1216. 18. Jul. ad 1227. Martii 18. De ejus ſcriptis referre placet, quæ notavit Ludovicus Jacobus a S. Carolo pag. 112. additis meis obſervationibus.

Scripſit, inquit, I. *Sermones aliquot, S. Dominico Guzmanno, Ordinis Prædicatorum Patriarchæ, dicatos. Alios legi MStos in Bibliotheca Ciſtercienſi, ad Clerum & Populum Romanorum, Conventui & Abbati Ciſtercii dicatos. Exſtant una cum S. Richardi Ciſtercienſis Vita.*

II. *Vitam Cæleſtini III.* ſub quo Camerarium Romanæ Eccleſiæ geſſerat Diaconus Cardinalis S. Luciæ in Orpheo.

III. *Cenſuum Romanæ Eccleſiæ prægrande Volumen, aſſervatur MS. in Bibliotheca Vaticana*. In hoc, ut teſtatus eſt Onufrius, omnes reditus, vectigalia & cenſus ſumma diligentia cum ſingulorum publicis inſtrumentis in unum redegit ac ſimul addidit librum vetuſtiſſimum ritualem, ſive Cerimonialem in re Divina celebranda. Hunc librum Cerimonialem, ſive Romanum Ordinem de conſuetudinibus & Obſervantiis, presbyterio vel ſcholari & aliis Eccleſiæ Romanæ in præcipuis ſolemnitatibus inter alios Ordines Romanos quatuordecim vulgavit Johannes Mabillonius Tomo 2. Muſei Italici, Pariſiis 1689. 4. pag. 167. 220. Acta Pontificalia de Gregorio VII. ex eodem libro Cenſuali vulgavit Papebrochius in Actis Sanctorum Tomo 6. Maji 25. p. 148. 154.

IV. *Pro defenſione libri Abbatis* Joachim

(*a*) Priores quatuor ab Antonio Auguſtino Ilerdæ 1576. & a Carolo Labbeo Pariſiis 1610. fol. editæ ſunt: 1. *Bernardi Circa*, 2. *Johannis Vallenſis*, 3. *Bernardi Compoſtellani*, ex Regiſtris Innocenti III. & quarta conſtans ex Concilii Lateranenſis An. 1215. capitibus & recentioribus Innocentii III. decretis. Vide Bibliothecam Græcam Tomo XI. pag. 20. ſeq.

chim *adverſus Petrum Lombardum Epiſtolam ad Epiſcopum Lucaniæ*, *cujus fragmentum* (imo Epiſtola integra) *reperitur in Apparatu ſacro Poſſevini*, *v. Joachim*.

V. *Epiſtolas Decretales in Juris Canonici libros*, *quarum Regiſtrum quinque Voluminibus compactum in Vaticano MSto aſſervatur*. Hæc eſt quinta poſt *Gratianum* collectio Decretalium, quæ Honorii III. habet conſtitutiones, a *Tancredo*, (*a*) Bononienſi Archidiacono, collectas circa annum 1227. & ſub Honorii publicatas nomine. Ejus interpres fuit *Jacobus Albanus*, Faventinus Epiſcopus, Henrici Oſtienſis Præceptor. Hanc quintam collectionem, quam Antonius Auguſtinus negat ſe potuiſſe reperire, luci dedit *Innocentius Cironius*, Cancellarius Toloſanæ Academiæ, Toloſæ 1645. fol. idem cujus libros V. obſervationum Juris Canonici nuper recudi fecit Vir præclarus Joannes Samuel Brunquell. Lipſiæ 1726. 4.

VI. *Quædam* Epiſtolæ *leguntur inter Epiſtolas Petri Blæſenſis*, *& aliæ apud diverſos*. Ex Regiſtro Honorii plures Epiſtolæ referuntur ab Odorico Raynaldo in Annalibus, & a Luca Waddingo in Annalibus Ordinis Minorum. Paucæ etiam apud Matthæum Paris & in Tomis Conciliorum, & apud Baronium, plurium quoque apud Bzovium argumenta: Epiſtolæ V. ad Hiſpanos apud Agvirrium Tomo 3. Concil. Hiſpan. pag. 488. Alia de Comitatu Flandriæ apud Baluzium Tomo 7. Miſcell. p. 254. & aliæ tres Tomo 2. ad Raymundum Rogerium, Comitem Fuxenſem, pag. 252. ad Amalricum, Comitem Toloſanum, pag. 254. & ad Ludovicum VIII. Francorum Regem, pag. 255. Epiſtolæ XIX. ad Reges Philippum & Ludovicum, in Andreæ du Cheſne ſcriptoribus rerum Francorum Tomo V. p. 851. 861.

VII. *Decreta & Bullæ apud Collectores*. ut apud Cherubinum Tomo I. Bullarii pag. 90. ſeq. ubi Conſtitutiones VIII. atque inter alias Diploma Canoniſationis *Laurentii* Dublinenſis pag. 96. quod exſtat etiam apud Bzovium ad annum 1226. *Gvilelmi*, Bituricenſis Archiepiſcopi, apud Labbeum Tomo 2. Bibliothecæ novæ MSS. pag. 391. & *Roberti*, Abbatis Moliſmenſis. id. Tom. 1. pag. 647. Bulla de inſtituendis Monachis Ciſtercienſibus in Monaſterio Lavacenſi, in Baluzii appendice ad Marcam Hiſpanicam pag. 1405.

VIII. *Cæremoniale Cencii de Savellis alias Camerarii*, *exſtat MS. Romæ in Bibliotheca Barberina*. Hoc illud ipſum eſt, quod libro Cenſuum additum fuiſſe a Cencio, & a Mabillonio editum jam ſupra p. 277. dixi.

IX. *Sub ejus nomine reperitur Index Romanorum Pontificum in Vaticano*, *teſte eruditiſſimo Binio*.

Honorius IV. antea *Jacobus Sabellus*, Romanus, Papa ab anno 1285. April. 2. ad 1287. April. 3. Ex ejus *Epiſtolarum* Volumine, quod in Vaticano aſſervari notavit Ludovicus Jacobus pag. 113. paucæ quædam vulgatæ in Bzovii, plures in Raynaldi & Waddingi Annalibus. Ad Decretum *adverſus Pſeud-Apoſtolicos*, memoratum Raynaldo ad Annum 1286. num. 36. reſpicit Nicolaus IV. in Epiſtola, quam idem offert Raynaldus ad annum 1290. num. 51.

Honorius Gallus, *Auguſtodunenſis*, in Burgundia Presbyter & Scholaſticus, circa annum 1300. *Solitarii* etiam nomine venit in veteri Codice Gemmæ animæ Ambroſiano, quem inſpexit Mabillonius pag. 14. Itineris Italici, & in Gothano commentariorum in Cantica s de quo D. Salomon Erneſtus Cyprianu. in Catalogo MStorum Gothanorum pag, 101. nec non, teſte Bernhardo Pezio in Codice Zvvetlenſi Clavis Phyſicæ de naturis rerum, & alio Mellicenſi utroque 500. annorum libro, cui titulum, *inevitabile*, Honorius impoſuit. Quid quod *incluſi* venit nomine in editione Norimbergenſi Imaginis Mundi An. 1491? Effigies ejus Veteri Codice librorum

(*a*) Confer Pagium ad A. 1185. n. 2.

rum IV. de Philoſophia Mundi, præmiſſa Diario Theologico Germanico *Unſchuldige Nachrichten von Alten und Neuen Theologiſchen Sachen*, An. 1718. Catalogum ſcriptorum ſuorum ſive ipſe texuit, ſive quod magis credo, amicus ejus ſubjecit libro quarto de luminaribus Eccleſiæ capite ultimo, quem cum obſervationibus meis ſubjiciam, collatis etiam iis, quæ laudatus Pezius in diſſertatione iſagogica ad Tomum ſecundum Anecdotorum erudite obſervavit.

1. *Elucidarium* in tribus libellis, primum *de Chriſto*, ſecundum *de Eccleſia*, tertium *de futura vita* diſtinxit. Prodiit Promtuarium hoc ſive Elucidarium ſub Anſelmi nomine Pariſiis 1560. 8. atque inter *Anſelmi* Cantuarienſis opera, ut dixi ſupra Tomo I. pag. 113. Alii *Gvibertum* (*a*) Novigentinum, alii *Gvilelmum* Coventrienſem Carmelitam, alii *Auguſtinum* ipſum voluere auctorem. Huic Elucidario An. 1393. *Elucidarium Elucidarii* oppoſuit Nicolaus *Eymericus*. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 711. ſeq. Verſionem Germanicam Elucidarii An. 1414. ſcriptam vidit Pezius in Bibliotheca Mellicenſi.

2. Libellus *de Sancta Maria*, qui *Sigillum S. Mariæ* intitulatur, expoſitio allegorica in Cantica Canticorum, in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. & Lugd. Tom. XX. pag. 1217. ex editione Colon. 1540. 8.

3. *De Prædeſtinatione & libero arbitrio*, qui *inevitabile* dicitur. Dialogum hunc edidit Georgius Caſſander, Colon. 1552. 8. unde recuſus in Caſſandri operibus pag. 623 639. atque inde ex Joannis Conen, in Caſſandri manes injurii editione Antverp. 1620. 1624. 8. in Bibliothecis Patrum, Pariſ. Tomo IX. Colonienſi Tomo XII. & in ſupplemento An. 1622. & Lugdunenſi Tomo XX. pag. 1128.

4. Libellus *Sermonum*, qui *Speculum Eccleſiæ* nuncupatur, Prodiit edente Johanne Dietenbergio Coloniæ 1531. 8. cum *Feliciarii* (ita vitioſe expreſſum pro *Cæſarii*) Sermonibus.

5. *De incontinentia Sacerdotum*, qui *Offendiculum* appellatur. Non exſtat.

6. *Summa totius*, *de omnimoda hiſtoria*. Videri poſſit diverſum ab hoc eſſe, pro eodem habitum a Poſſevino breve *de ætatibus Mundi Chronicon*, ab Orbe condito ad auctoris tempora, quod libri quinti locum occupat inter ſeptem Honorii libros, editos Baſileæ 1544. 8. & cum Libro de temporibus (infra num. XII.) tertius liber eſt in imagine Mundi, edita Spiræ 1583. 8. Iidem videntur quos in Bibliotheca Cæſarea exſtare teſtatur Lambecius II. pag. 3. & 70. Honorii *de mundo & temporum & rerum ad Conradum III.* ſive Annum Chriſti 1137. *ſucceſſione libri III.* Certe nondum hactenus in lucem prolata eſt, quæ ab Arnoldo Wion Tomo 1. Ligni Vitæ pag. 426. inter Honorii ſcripta memoratur *Summa Hiſtoriarum*, *ſive Chronicorum*, *magnum opus*; *erat olim apud Lazium*, *ſed nunc eſt in Bibliotheca Imperatoris*, *Viennæ MS.* Hæc eſt Chronica ſolennis laudata Theodorico Engelhuſio, deſinens in Lucio III. ſive in Anno 1181.

7. *Gemma animæ*, *de Divinis Officiis*, de officio Miſſæ, de miniſtris Eccleſiæ, de horis Canonicis & totius anni ſolennitatibus & cerimoniis. Lipſ. 1514. 4. recuſum in Speculo antiquæ devotionis, Colon. 1549. fol. vulgato per Joannem Cochleum cum Amalario, Walafrido Strabone, Liturgia Baſilii ex veteri verſione, Expoſitione Miſſæ, & ſcriptore vitæ S. Bonifacii Martyris & Catalogo Epiſcoporum atque Archiepiſcoporum Sedis Moguntinæ. Deinde inter ejuſdem argumenti ſcriptores Colon. 1568. Rom. 1590. Pariſ. 1610. fol. & in ſpeculo Miſſæ Venet. atque in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. Lugd. Tom. XX. Citatur a Theodorico Engelhuſio.

8. *Sacramentarium*, *de Sacramentis*, ſive de cauſis & ſignificatu Myſtico rituum

(*a*) Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XX. pag. 39.

tuum Divini in Eccleſia Officii, quod Honorius profitetur *ſe collegiſſe ex Sanctorum ſcriptis, ut quibus deeſt librorum copia, per hoc compendium illorum ſublevetur inopia*. Primus edidit Vir celeber. Bernardus Pez Tom. 2. anecdotor. p. 249. 345.

9. *Neocoſmus de primis ſex diebus*. Hoc eſt *Hexameron* quod ab eodem Pezio vulgatum habemus Tom. 2. anecdotorum pag. 71. 88.

10. *Eucharisticon de corpore & ſanguine Domini*, ſive *Euchariſtion*, quod interpretatur *bona Gratia*: idem laudatus Pezius edidit Tom. 2. anecdotor. pag. 349. 362.

11. *Cognitio vitæ de Deo & æterna Vita*, Exſtat in appendice Operum *S. Auguſtini* edit. Benedictin. Tom. VI. edit. Amſt. p. 649. Sub Auguſtini nomine de S. Trinitate ex libro περὶ τῆς γνώσεως ἀληθινῆς ζωῆς occurrit ex hoc libro fragmentum Græce cum Latina verſione editum Baſil. 1678. 8. a Joanne Leunclavio poſt Legationem Manuelis Comneni ad Armenios p. 584. 599.

12. *Imago Mundi de diſpoſitione Orbis*. Prodiit in duos diviſa libros (1. de globo totius Mundi, & 2. de temporibus, matheſis ſive inſtitutio.) primus inter libros ſeptem Baſil. 1544. 8. ſed jam ante cum libro ſecundo de temporum differentia & tertio de rerum ſucceſſione uſque ad Annum Chriſti 1137. prodiit ſub naſcentis typographiæ initia ſine loco & anno (*a*) in fol. & Norimb. 1491. fol. Baſil. 1497. 4. & Spiræ 1583. 8. & ſub *Anſelmi* nomine Baſil. 1497. 4. & in Bibliothecis Patrum Colon. Tom. XII. & Lugd. Tom. XX. pag. 964.

13. *Summa gloria de Apoſtolico & Auguſto*, ſive de præcellentia Sacerdotii præ Regno, in Bernardi Pezii Tom. 2. anecdotor. p. 179. 198.

14. *Scala Cœli de gradibus viſionum*. Scala major, Dialogus de ordine cognoſcendi Deum in Creaturis per gradum triplicem, corporalem, ſpiritualem & intellectualem. In Bernh. Pezii anecdotis T. 2. p. 157. 170. & Scala minor de gradibus ſive virtutibus Charitatis. id. pag. 173. 176.

15. *De anima & de Deo quædam de Auguſtino excerpta, ſub dialogo exarata*. Hoc in Codice Mellicenſi ſerius repertum, deinceps publicaturum ſe laudatus Pezius recepit, qui notat ex uno hocce ſcripto duo feciſſe Trithemium cap. 357. unum *de anima*, & alterum, *dialogum ex opuſculis Auguſtini*.

16. *Expoſitio totius Pſalterii cum Canticis, miro modo*. (*b*) ad Cunonem Abbatem. Ex hac Præfationem cum expoſitione Pſalmi X. L. LI. C. CI. CL. edidit Petzius Tom. 2. anecdotor. p. 97. 154. ubi notat Honorium finito Pſalterio expoſuiſſe etiam Cantica quæ *in laudibus* quotidie dicuntur, uti & Cantica: *Benedictus*, *Magnificat*. *Nunc dimittis*, *Orationem Dominicam* & *Symbolum Apoſtolorum*. In præfatione Honorius ait *Pſalterium ſe Gallicum, non Romanum* explanaturum: *quia in noſtris Eccleſiis pſallimus. Eſt autem Gallicum Pſalterium, quod a LXX. Interpretibus* (*c*) *eſt translatum: Romanum autem quod a Symmacho vel neſcio a quo alio eſt interpretatum*.

17. *Cantica Canticorum expoſuit ita ut prius expoſita non videantur*. Commentarium hunc primus edidit Andreas Schottus in Bibliotheca Patrum, Colon. 1618. recuſum in aliis editionibus ut Lugd. Tom. XX. p. 1153. 1217. Prologus brevis vulgatus ab Edmundo Martene Tom. 1. anecdotorum p. 363. ſeq.

18. *Evangelia quæ B. Gregorius non expoſuit*. Nuſquam exſtat.

19. *Clavis Phyſicæ de naturis rerum*, excerptus de quinque libris cujuſdam Chryſoſtomii. Incipit: *Cum multos mente*

te

(*a*) Vide indicem librorum Seculo XV. impreſſorum quos poſſidet V. C. Chriſtianus Gottlieb Schvvartzius Norimb. 1727. 8. p. 68. ſeq.

(*b*) Hæc non videtur ipſe de ſe Honorius, ſed alius quidam ſcripſiſſe ex ejus amicis.

(*c*) *A LXX. interpretibus* intellige ac ſi eſſet *ex LXX. Interpretibus*. Sic mox *a Symmacho*, pro *ex Symmacho* verſum Latine.

te intuear. Opus hoc diverſum a quatuor libris de Mundi Philoſophia, editurum ſe pollicitus eſt clariſſimus Pezius.

20. *Refectio mentium* (*a*) *de feſtis Domini & Sanctorum*. Non exſtat.

21. *Pabulum Vitæ, de præcipuis feſtis*. Non exſtat.

22. *Liber de luminaribus Eccleſiæ*, in quatuor libellos diſtributus, quorum *primum* ex Hieronymo, ex Gennadio *ſecundum*, *tertium* ex Iſidoro contraxit Honorius, *quartum* vel ipſe addidit, vel ex Beda aliiſque collegit. Hic ſextus eſt inter libros ſeptem, editos Baſil. 1544. 8. Deinde cum Hieronymo, Gennadio, Iſidoro, Sigeberto & Henrico Gandavenſi, curante Suffrido Petri Col. 1580. 8. & in Auberti Miræi Bibliotheca Eccleſiaſtica Antvv. 1639. quam cum auctario recudendam dedi Hamb. 1718. fol. Denique in Bibliothecis Patrum.

Præter hæc Honorio ipſi, vel ejus amico memorata, referre deinceps juvat & hæc edita quidem:

De Philoſophia Mundi libros IV. qui locum tertii occupant in ſeptem libris Honorii editis Baſil. 1544. 8. recuſi etiam in Bibliothecis Patrum.

De Solis affectibus, inter eoſdem ſeptem liber quartus pag. 277. Baſil. 1544. 8. in Patrum Bibliothecis.

De Hæreſibus librum in eadem Baſileenſi ſylloge ſeptimum, & in Bibliothecis Patrum, & Helmſtadii 1611. 4. cum Harmenopuli, Græci ſcriptoris Catalogo hæreſium & Fidei profeſſione, Latine.

De decem plagis Ægypti, ſpiritualiter. Edidit Bernardus Pez Tom. 2. Anecdotorum pag. 91. 94.

Librum XII. Quæſtionum ad Thomam. ibid. p. 201. 212. ubi inter alia capite VI. pag. 208. legas hæc verba: *Quantum Ordo Seraphim præcellit dignitate Ordinem Archangelorum, tantum præcellit Petrus, Princeps Apoſtolorum, unum de Ordine Archangelorum*.

Librum VIII. Quæſtionum de Angelo & Homine. ibid. pag. 215. 224.

Libellum de animæ exilio & patria, alio titulo *de artibus*, quas ſub decem Civitatum deſcribit imagine, Grammatica, Rhetorica, Dialectica, Arithmetica, Muſica, Geometria, Aſtronomia, Phyſica, Mechanica, Oeconomica. ibid. pag. 227. 234.

Libellum de libero arbitrio, ad Gotſchalcum (longe diverſum ab altero ejuſdem argumenti de quo ſupra num. 3.) ibid. p. 237. 246. Afferuntur loca ex Ambroſio, Anſelmo, Auguſtino, Fulgentio, Gregorio Magno, Joanne Chryſoſtomo, Iſidoro & Petro (Damiani).

Quæſtiones & ad eaſdem Reſponſiones in duos Salomonis libros, Proverbia & Eccleſiaſten Colon. 1540. 8. atque in Patrum Bibliothecis.

Seriem Romanorum Pontificum, quorum amplius XXX. Martyrio ſunt coronati. Occurrit in iiſdem Bibliothecis Patrum, ut Tom. XX. Lugd. pag. 1026. 1027.

Nuſquam exſtant *liber Epiſtolarum ad diverſos* cujus meminit Trithemius: neque *ſuum quid virtutis, de virtutibus & vitiis*, quod apud Pezium nominatur inter libros Honorii quos frater Henricus olim Gotvvicenſi contulit Eccleſiæ, ſed temporum injuriæ abſtulerunt.

Videtur neſcio quod opus quoddam ſuum notare Honorius ante prologum in Gemmam Animæ ita ſcribens (T. 20. Bibliothecæ Patrum Lugd. pag. 1046.) *Poſtquam Chriſto favente, pelagus Scripturæ proſpero curſu in ſumma totius tranſcurri, atque naufragoſam cymbam per ſyrtes & piratas multo ſudore evectam vix ad optatum littus appuli, rurſus habitatores Sion me in fluctus cogitationum intrudītis* &c.

Ad *Gloſſulas* ſuas *ſuper Platonem* remittit lectorem lib. 1. de Philoſophia Mundi cap. 15. id. p. 999.

* *Honorius Auguſtodunenſis*. Libellus *de Gemma animæ* inſcriptus exſtat apud me in MS. codice veteri membranaceo, mul-

(*a*) Vitioſe *menſum* excuſum apud Trithemium cap. 357.

multiſque variantibus lectionibus ab editis diſcrepat, quare non inanem operam daturum credo illum, qui ad veteres MSS. codices recenſitum opuſculum iſtud recuderet.

Atque in primis animadvertiſſe juvat in codice illo MS. inſcribi opuſculum illud non quidem ut in editis *Gemma animæ*, ſed *Gemma Eccleſiæ*. Tum in ipſo priori operis capite additamenta quædam occurrunt non ſpernenda; etenim poſt illud verbum *prodeſſe*, additur in noſtro: *quatenus memoriam tui omnium orationibus jugiter liceat intereſſe &c.*

Honorius Anglus, Monachus Ordinis Benedictini circa Annum 1090. de quo Trithemius II. 108. illuſtr. Benedict. & Arnoldus Wion Ligni Vitæ pag. 426. qui illi tribuunt librum Quæſtionum & Reſponſionum diverſarum & Epiſtolas multas ad compunctionem utiles. Pro amore Chriſti *incluſum* appellant, qua nuncupatione etiam Honorium Auguſtodunenſem veniſſe ſupra notare me memini. Alius Honorius Camber circa Annum 560. de quo Baleus X. 6. & Pitſeus p. 864.

Venantius Honorius Clementius Fortunatus. Supra, *Fortunatus* T. 2. pag. 179.

Honorius Scholaſticus & *Solitarius*, idem cum Auguſtodunenſi, de quo ſupra. Sed fuit quoque alius *Honorius Scholaſticus* antiquior, cujus carmen elegiacum verſibus XXVIII. ad Jordanem Ravennenſem, ſeculo medio ſexto Epiſcopum, edidit Mabillonius Tomo I. analect. pag. 364. (editionis novæ pag. 387.) Jordanes ille ad Honorium velut Lucilium ſcripſerat Senecæ nomine hortatorias litteras, quibus ei auctor fuerat ſæculum relinquere, & monaſticam vitam amplecti.

Horatius Romanus, Poeta, Nicolao V. circa Annum 1150. *Homerum* heroico carmine Latinum fieri cupienti, *multis morem ei gerere conatis unus ſatisfecit*, & teſte Ænea Sylvio (*a*) *ſcribatum Apoſtolicum ea de re conſecutus, magniſque pollicitationibus illectus Iliadem aggreſſus nonnullos ex ea libros Latinos fecit, dignos quos noſtra miraretur, priſca non improbaſſet ætas*. De altero ejus poemate, quod libris duobus condidit, inſcripſitque *Porcariam* de conſpiratione Stephani Porcii, adeundus Voſſius pag. 584. illique addendum Diarium Eruditorum Italiæ Tomo XII. pag. 352. & Tomo XIII. pag. 405. ſeq.

S. Hormiſda Fruſinas ex Campania, Epiſcopus Romanus poſt Symmachum ab anno 514. Julii 20. ad 523. Memoria ejus recolitur 6. Auguſti. *Epiſtolarum* Volumen MS. in Vaticana, teſte Ludovico Jacobo, aſſervatur. Ex his *Epiſtolæ LXXX.* exſtant in Conciliorum Tomis, quas recenſui Tomo XI. Bibliothecæ Græcæ pag. 422. Epiſtolas quinque ad Hiſpanos cum notis exhibet Agvirrius Tomo 2. Concil. Hiſpan. pag. 246. ſicut ternas ad Gallos Sirmondus Tomo I. Concil. Galliæ pag. 188. 190. 191. Epiſtola ad Clericos ſecundæ Syriæ, Trithemio memorata legitur cum Græca verſione in Actis Concilii Conſtantinopolitani ſub Mena An. 536. habiti, actione quinta: ubi etiam Epiſtola ad Epiphanium CPol. De ejus geſtis in Concilio Romano conſulendus Baronius ad annum 518. & 519. *Decretum de libris Apocryphis* conceptum primum a Damaſo, deinde a Gelaſio atque ab Hormiſda quoque confirmatum, auctumque eſt, unde Hormiſdæ etiam in quibuſdam Codicibus tribuitur, de quo dixi ſupra pag. 28. Alia eius decreta apud Ivonem, Burchardum, Iſidorum, & ex quibus relata etiam ſunt in Conciliorum Tomos, Gratianum.

Hoſtilius ex cujus primo Annalium Priſcianus Grammaticus libro VI. p. 719. affert hunc verſum:

Sæpe greges pecuum ex hibernis paſtubu' pulſi.

Antiquior eſt, ut videtur, quam ut a me referri inter hos ſcriptores debeat, perinde ut *Hoſtilius* Philoſophus, quem in Inſulam relegavit Titus Imperator, teſte Xiphilino pag. 751. aut *Hoſtilius*,

(*a*) Hiſt. de Europa pag. 459. operum.

ſub cujus nomine Epiſtola ad Q. Curtium legitur II. 17. inter Epiſtolas commentitias Curtii, vel *Hoſtilius* Comicus aut mimorum ſcriptor, cujus meminit Tertullianus in Apologetico cap. 15. Videndum tamen, ſitne cum Hoſtilio, qui apud Priſcianum laudatur, idem *Hoſtius*, ex cujus libro ſecundo belli Hiſtrici Macrobius VI. 3. affert verſus:

---------- non ſi mihi linguæ
Centum atque ora ſient totidem, voceſque liquatæ.

ubi eum antiquiorem docet eſſe Virgilio, Virgiliumque ait ejus imitatione dixiſſe:

Non mihi ſi linguæ centum ſint, oraque centum.

Ex eodem libro ſecundo Hoſtii idem Macrobius VI. 5.

Dia Minerva ſimul cunctis invictus Apollo
Arquitenens Latonius.

Idem Hoſtii opus laudatur a Feſto in *ſcævam* & in *teſca*, & a Servio in Æneid. XII. 121. ut Voſſio jam notatum, qui Hoſtium illum patrem facit Cynthiæ, hoc eſt, ut ex apologia Apuleji conſtat *Hoſtiæ*, ſive uti Codices quidam legunt *Hoſtiliæ*, quam Propertius Poeta amavit. Sed ſi idem fuit Hoſtius, avum vocat Propertius in duobus locis, lib. 2. X. 10. & lib. 3. XVIII. 8. *Splendidaque a docto ſama refulget avo.*

Rogerius de Hoveden, oppido in provincia Eboracenſi, Anglus, inter domeſticos Henrici II. Anglorum Regis: poſt ipſum An. 1189. extinctum omne ſtudium ad ſcribendam Hiſtoriam contulit, ſcripſitque, Simeonis Dunelmenſis (*a*) exemplo, *Annales rerum Anglicarum* inde ubi deſinit Beda, h. e. ab Anno Chriſti 731. uſque ad 1204. ſive annum quintum Regis Johannis, *libris duobus*. Prodierunt inter ſcriptores, Henrico Savilio curante, editos Londini 1596. & Francofurti Wechelianis typis, 1601. fol. Excerpta quædam ex his Annalibus apud Leibnitium Tomo 1. ſcriptorum Brunſvicenſium pag. 876. 880. cum notis. Lelando cap. 203. judice ſi fidei, quæ prima pars hiſtoriæ eſt, pluſculum elegantiæ Romanæ adjunxiſſet, facile palmarium obtinuiſſet. A diligentia commendant, præter eundem Lelandum & Seldenum, Polydorus Virgilius apud Bzovium ad Annum 1199. num. 31. & Savilius, cui Henricus Huntingtonienſis & Hovedenus ſunt *auctores cumprimis boni & diligentes veriſſimique ſuperiorum temporum indices*, & Gvil. Nicolſonus in Bibliotheca hiſtoricorum Angliæ p. 60. Quæ autem præterea memorant Baleus III. 55. & Pitſeus p. 272. *Hiſtoriam Regum Northumbriæ* & *Commentarios Juris*, *Nugarumque juvenilium & poematum*, nemo hactenus in lucem protulit. Per *Vitam Thomæ Becketi*, Archiepiſcopi Cantuarienſis, quam ab eo ſcriptam Voſſius pag. 450. annotat, fortaſſe ſignantur ea, quæ in Annalibus de hoc Thoma Hovedenus prodidit. In Catalogo MSS. Bibliothecæ Cottonianæ pag. 75. *Epitome Hiſtoriæ Rogeri Hoveduni ita inſcribitur: Proprie eſt compendium hiſtoriæ Regum Scotiæ a Rege Evvain, qui obiit An. 721. Hic paſſim vitæ & geſta illorum continentur in epigrammatibus, verſus finem interſperſis rebus Anglicanis ad Annum* 1270.

Johannis Hovedeni rhythmicum carmen, cui titulus *Philomela*, laudat Lelandus cap. 203.

Hrodpertus, infra, *Rupertus*.

Hroſvvitha (*b*) ſive *Hruodſvvid*, *Roſvvi-*

(*a*) Plagii tamen notam, qua Hovedenum adſperſit Lelandus, ab eo removet Seldenus in limine præf. ad X. ſcriptores, Lond. 1652. fol.

(*b*) Litteram ſive aſpirationem H non modo ante R ſed etiam ante alias litteras poni illa ætate pervulgatum. Ita non modo *Hruadunus*, *Hrannungeromarca* apud Meibomium Tom. 3. pag. 104. *Hroadolfus* pro *Rudolfo*, & *Hranfrid*, *Hrotold*, *Hruoadbert*, *Hruoadgaer*, *Hruadigart* & ſimilia, quæ ex Goldaſti Alemannicis notavit Joannes Michael Heineccius in ſyntagmate de ſigillis pag. 85. ſed etiam *HCarolus*, *HCarolomannus* & multa talia apud Leonem Oſtienſem Chronici Caſinenſis lib. 1. c. 7. 12. 15. &c. Sic *Hlotharius*, *Hludovicus* &c.

vida, *Roſvvitis* illuſtris virgo ſanctimonialis (*a*) ex gente Saxonica, in Cœnobio Gandersheimenſi Ord. Bened. (*b*) non confundenda cum Hilda *Horeſvvitha* (*c*) ſive *Hareſvida* Angla, ejuſve ſorore de qua Beda III. 33. neque cum *Hroſvvitha*, quarta Abbatiſſa Gandersheimenſi de qua Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 2. p. 391. quibus utriſque Junior, juſſu Otthonis ſecundi Imp. qui ab Anno 974. ad 884. imperitavit, panegyrin Ottonum profitetur ſe ſcripſiſſe, quam Canoniſſa ipſa dedicavit Gerbergæ ſive Garburgi Abbatiſſæ ſeptimæ Gandersheimenſi, Ottonis I. nepti, cui etiam nuncupavit Carmen de hiſtoria intemeratæ Dei genitricis. Scripſit carmine hexametro leonino *de primordiis & fundatoribus Cœnobii Gandersheimenſis*, quod poſt Leibnitzium, Leuckfeldumque emendatius ſuperiore anno vulgavit V. C. Joannes Chriſtophorus Harembergius ut dixi ſupra pag. 16. Cæteræ ejus lucubrationes junctim editæ a Conrado Celte (*d*) Norimb. 1501. 4. atque ex recenſione Henrici Leonhardi Schurzfleiſchii (*e*) Witebergæ 1707. 4. hoc ordine:

Comœdiæ ſex, in æmulationem Terentii at ſoluto ſermone ſcriptæ, *I. Gallicanus*, de converſione Gallicani Principis & ſub Juliano exulis ac martyris. *II. Dulcitius*, de paſſione Agapes Chioniæ & Irenæ, SS. Virginum ſub Diocletiano. *III. Callimachus* de reſuſcitatione Callimachi & Druſianæ per S. Johannem: *IV. Abraham* de lapſu & converſione Mariæ, neptis Abrahæ eremitæ. *V. Paphnutius* de converſione Thaidæ meretricis. & *VI.* de paſſione ſanctarum Virginum, *Fidei*, *Spei & Charitatis*.

Hiſtoria Nativitatis laudabiliſque converſationis intactæ Dei Genitricis, quam ait ſcriptam ſe reperiiſſe *ſub nomine S. Jacobi Fratris Domini*, illud nempe ſcriptum innuens, quod in Codice Apocrypho Novi Teſtamenti a me exhibetur *S. Jacobi Protevangelium*. Hanc hiſtoriam carmine ſcriptam hexametro Rhoſvvita Gerbergæ Abbatiſſæ dedicavit præmiſſis elegis, quorum initium: *Salve Regalis proles clariſſima ſtirpis Gerbirg.*

Hiſtoria adſcenſionis Domini, itidem Carmine hexametro. *Hanc*, inquit, *narrationem Johannes Epiſcopus e Græco in Latinum tranſtulit*. Hiſtoriam Reſurrectionis Dominicæ vocat Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 1. pag. 494. minus recte.

Paſſio S. Gangolfi, *Martyris*, elegis verſibus.

De hoc Gangolfo Martyre Varennis in Burgundia circa Annum 760. conſulenda Acta Sanctorum Tom. 2. Maji XI. p. 642. ſeq.

Hiſtoria & Paſſio S. Pelagii, Martyris a Mauris interfecti Cordubæ An. 925. Hæc carmine deſcripta hexametro emendatior legitur Tom. V. Act. Sanctorum Junii 26. pag. 209.

Lapſus & Converſio Theophili Vicedomini, leonino carmine hexametro. Hic Archidiaconus ſive Oeconomus Eccleſiæ Adanæ non in Sicilia ſed in Cilicia circa Annum 538. De hoc Theophilo pœnitente vide Acta Sanctorum Tom. 1. Februar. 4. p. 480. ſeq.

Hiſtoria de converſione deſperati adoleſcentis ſervi Proterii, *per S. Baſilium* ad Gerbergam Abbatiſſam ſuam. Carmine leonino hexametro: & carmine ſimili *de paſſione S. Dionyſii Martyris*, nec non *Hiſtoria paſſionis S. Agnetis* Virginis & Martyris, de qua Acta Sanctorum T. 2. Januar. p. 350. ſeq. ſicut de S. Dionyſio Surius IX. Octobr.

Panegyris Ottonum ad Gerbergam Abbatiſſam de geſtis Othonis I. uſque ad Annum 967. itidem carmine hexametro leonino, quod & Juſtus Reuberus

Nn 2 cum

(*a*) Heinricus Bodo apud Meibomium Tom. 2. pag. 493. Trithem. de S. E. cap. 391. & de illuſtr. German. c. 27.

(*b*) Trithemius Annal. Hirshaug. pag. 36.

(*c*) H. Leonſſard. Schurzfleiſch. præf. ad Roſvitham. D. Joannes Fabricius, Helmſt. Tom. 3. Bibl. ſuæ p. 19.

(*d*) Nic. Hieron. Gundling. Obſervat. ſelect. T. 1. p. 13.

(*e*) Nova litt. Hamb. An. 1707. p. 377.

cum triplici Roſvvithæ præfatione ſcriptoribus rerum Germanicarum pag. 161. inſeruit: hinc cum Wittechindi Annalibus edidit etiam Henricus Meibomius Francof. 1621. 4. & notis illuſtravit, cum quibus legitur quoque tomo primo ſcriptorum Henrici Meibomii nepotis pag. 709. atque in ſcriptorum Roſvvithæ editione Schurzfleiſchiana. Ambo effigiem Roſvvithæ præmiſerunt, quæ deſcripta ære occurrit etiam in Diario Theologico (*a*) An. 1732. poſt pag. 678. Fallitur Morlierius ſcriptor Gallus libri, Eſſais de litterature Tom. 1. p. 58. qui Roſvvidæ, tres libros de rebus geſtis Othonum adſcribit, commentariis Meibomii illuſtratos.

Præter hæc a Celte & Schurzfleiſchio edita Roſvvithæ tribuuntur ab Oudino, ſed quæ antiquiorem Sanctimonialem Gandersheimenſem & Willibaldo ac Wunibaldo ſupparem, a ſorore tamen eorum *Walburgi* diverſam auctorem habent, ſoluto ſcriptæ ſermone: *Vita* ſive *hodœporicon Willibaldi* ab Anno 740. Aichſtadienſis Epiſcopi: & *Vita* fratris ejus *Wunibaldi* Abbatis & Confeſſoris, quæ edita eſt in Caniſii antiquis Lectionibus Tom. IV. parte 2. pag. 481. & 516. (editionis novæ Baſnagianæ Tom. 2. pag. 105. & 125.) & apud Surium 7. Jul. & 10. Decembr. edit. Anni 1618. Hodœporicon illud etiam cum notis Joannis Baptiſtæ Sollerii in Actis Sanctorum Tom. 2. Julii VII. p. 500. Utraque cum notis Mabillonii in ejus Actis Sanctorum Ord. Benedictini Sec. III. parte 2. pag. 176. & 395.

Non exſtant quæ Roſvvithæ a Trithemio tribuuntur *liber epigrammatum* & *Epiſtolæ* ſi alias intellexit ab iis quæ ſcriptis ejus editis præfixæ leguntur. Neque lucem viderunt *vitæ Pontificum Anaſtaſii I. & Innocentii I.* quas eodem genere metrorum poemati ſuo de fundatione Cœnobii Gandersheimenſis Roſvvitham præmiſiſſe ſcribit Henricus Bodo apud Meibomium Tom. 1. pag. 494. qui etiam memorat ejus *Adhortationem ad Virgines ſacras*, Latino ſermone, de caſtitate colenda atque continentia.

Hubaldus, infra, *Hucbaldus*.

Hubertinus ſive *Hubertus de Caſali*. Vide ſupra, *Caſali* Tom. 1. p. 354.

Hubertinus de Albizzis, Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 738. *Humbertus de Albitiis Florentinus* Ord. Præd. Epiſcopus ab Anno 1426. ad 1434. Piſtorienſis, cujus *ſuper Metaphyſicam* Commentarios laudat Antoninus Florentinus ſummæ hiſtoricæ tit. 23. cap. XI. §. 2. Tom. 3. p. 981. Præterea ejus *librum contra Schiſma* ante electionem Martini V. factam An. 1417. in Concilio Conſtantienſi, & *Quæſtiones Theologicas* memorat Julius Niger in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum p. 518.

Hubertus ſive *Huvetbertus* Abbas Anglus, cujus Epiſtolam ad Gregorium II. qua Ceolfridum ei commendavit, memorat Beda. Vide Lelandum c. 83.

Hubertus de Bobio ſive *de Bovio* qui Parmæ in Patria & deinde Vercellis docuit, JCtus celebris Seculo XIII. cujus *Quæſtiones* ac *Determinationes* laudat Trithemius cap. 437. nec non librum *de ordine Judiciorum*, ſive de ſummariis judiciis: eundem nempe qui *Patria poteſtas* inſcribitur, ut docet Guidus Pancirollus II. 30. de interpretibus Juris, ubi ejuſdem *poſitiones* An. 1227. ſcriptas memorat, notatque Hubertum hunc tantæ auctoritatis fuiſſe, ut de Regis Gallorum tutela conſultus, eam Blancæ Ludovici IX. Matri integram ſervaverit. * De ſcriptore hoc juvat ea huc transferre, quæ adnotavit Joannes Andreas Baldi ad prooemium ſpeculatoris. Ita vero ille: *Ubertus de Bobio, cujus opus incipit: quia pietas paterni nominis &c. & inchoat ab advocatis; fecit opus ita confuſum, quod particulariter difficiliter allegatur ..... Joannes de Deo reformare volens libellum Uberti de Bobio confuſum, ut dixi, illum ampliavit, ordinavit, & in ſeptem libros diviſit, & illi nomen cavillationem impoſuit, & incipit honorem ſummæ Trinitatis. Inchoat* au-

(*a*) *Fortgeſetzte Sammlung von Alten und Neuen Theologiſchen Sachen.*

autem ſicut Ubertus ab advocatis, de quibus eſt totus primus liber &c.

Hubertus de Bonacurſo ſive Bonaccurſius de Urbe, Romanus JCtus ſub Seculi duodecimi exitum & initia decimi tertii, ſive ipſe ſcripſit, ſive a *Bagarotto* compoſitum (*a*) in manus hominum dedit librum *de præludiis cauſarum* qui incipit: *Cum de mandato Imperiali*. Præterea *de judiciis* quædam ſcripſiſſe notat Trithemius cap. 440.

Hubertus Cardinalis, infra *Humbertus*.

Hubertus ſive *Hubertinus de Caſali*, ſupra *Caſali*. Tom. 1. pag. 354.

Hubertus Gvalterus. Supra *Gvalterus* pag. 115.

Hubertus poſt An. 1047. ſcriptor *Vitæ S. Gudilæ* Virginis Bruxellis in Brabantia circa A. 712. claræ. Exſtat in Actis Sanctorum 8. Januar. Tom. 1. pag. 514. 523. Dicavit eam Alberto incertum an Abbati Gemblacenſi de quo dicere me memini Tom. 1. pag. 44.

Hubertus Leonhardus, aliis teſte Alegrio (*b*) *Bernardus*, Belga, Ord. Carmelitici Scholæ Theologicæ apud Pariſienſes (*c*) Moderator, deinde Epiſcopus Darienſis, Suffraganeus Leodienſis (*d*) & hæreticæ pravitatis apud Leodienſes Inquiſitor, circa Annum 1490. (*e*) Scripſit *in Evangelium Lucæ*. *De regimine Principum*. *De immunitate Eccleſiaſtica*. Opus propoſitionum XXVIII. *contra hæreticos Nivellenſes* (ita dictos ab oppido Belgii Nivigella ſive Nivali:) *De genealogia nobilium Francorum & geſtis eorum* ad Ludovicum Epiſcopum Leodienſem, præterea *Sermones*, *Quadrageſimale*. Etiam *in IV. libros Sententiarum* ſcripſiſſe addit Poſſevinus.

Magiſter *Hubertus* ſive *Humbertus de Romanis*, *Umbertus*, *Imbertus* Ord. Præd. Magiſter, defunctus An. 1277. De eo hæc Antoninus Florentinus ſummæ hiſt. tit. 23. cap. 12. T. 3. pag. 684. *Quintus Magiſter fuit frater Hubertus, diœceſis Viennenſis prope Valentiam. Hic cum Pariſiis ſtuderet, Magiſter effectus eſt in Artibus. Et jus poſtea Canonicum audiens Ordinem intravit, & magiſtrum ſuum, Magiſtrum Hugonem, qui poſtea fuit Cardinalis, ad Ordinem traxit. Hic in Ordine fuit Lector Lugdunenſis, & Prior: deinde Provincialis Tuſciæ, & poſtea Franciæ, Religionis fuit ſpeculum, vir diſcretus, cautus & litteratus, qui compilavit* officium Eccleſiaſticum (*f*) *quo Ordo utitur, & plures libros edidit*. Id. p. 682. *Plures libros ſcripſit circa vitam religioſam valde utiles. Et primo expoſuit de verbo ad verbum* Regulam B. Auguſtini (*g*) *in magno Volumine, Librum quoque* de Officiis Ordinis Prædicatorum: *Librum etiam ad faciendum* Collationes breves ad omnes ſtatus, *& omnem pæne actum ſolennem: & librum* de Vita fratrum. His ex Jacobo Quetif Tom. 1. pag. 145. ſeq. adde *expoſitionem ſuper Conſtitutiones Ordinis Præd.* Librum *de inſtructione officialium Ord. Præd. De eruditione Prædicatorum*. *De prædicatione Crucis contra Saracenos*. *Vitam S. Dominici*. *Epiſtolas encyclicas ad univerſum Ordinem*. *De his quæ tractanda in Concilio Lugd. A.* 1274. *Chronicon Ordinis ab Anno* 1203. *ad* 1254. Epiſtolam *de tribus votis*. *De ſeptem gradibus contemplationis*. *De abundantia exemplorum* ex *Stephani de Borbone* magno libro de ſeptem donis Spiritus S. *De veris falſiſque virtutibus*. In Bibl. Patrum Lugd. T. XXV. p. 421. legitur Humberti de Romanis vita ſcripta a *Franciſco Diago* Ord. Præd. & deinde p. 424. ſequuntur Humberti *libri duo de eruditio-*

(*a*) Vide Pancirollum II. 24. de Legum interpretibus.

(*b*) Alegre p. 368. paradiſ. Carmelitici decoris.

(*c*) Sixtus Senenſ. lib. IV. Bibl. S. p. 311.

(*d*) Jacobus le Long pag. 826. Biblioth. Biblicæ exegeticæ.

(*e*) Trithemius c. 902. Poſſevinus, Valerius Andreas, Svveertius &c.

(*f*) Libris quatuordecim; 1. Ordinario, 2. Martyrologio, 3. Collectario, 4. Proceſſionario, 5. Pſalterio, 6. Breviario, 7. Lectionario, 8. Antiphonario, 9. Graduali, 10. Pulpitario, 11. Miſſali Coventuali, 12. Epiſtolario, 13. Evangeliſtario & 14. Miſſali minorum Altarium. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 143. ſeq.

(*g*) Duplicem, alteram pro viris, pro mulieribus alteram.

tione Prædicatorum ac de modo procudendi ſermonem (*a*): *Expoſitio Regulæ S. Auguſtini* partes X. pag. 567. *Epiſtolæ de tribus votis ſubſtantialibus Religionis* pag. 653. *Speculum Religioſorum* ſeu *Inſtitutionum vitæ ſpiritualis libri ſex* pag. 665. 753. ſed quos *Gvilelmum Peraltum* potius (de quo ſupra p. 161.) habere auctorem notavit Jacobus Quetif Tom. 1. pag. 134. & Tom. 2. pag. 273.

Humberti juſſu a *Gerardo de Fracheto* ſcriptas eſſe conſtat *Vitas Fratrum Ord. Præd.* Deo eo ſupra Tom. 2. p. 182.

Liber Sermonum de fraternitate Roſarii B. Virginis præter rem Humberto ab Altamura, Coppenſteinii fide tribuitur, cum nulla fuerit ejuſmodi fraternitas ante *Alanum de Rupe*, de quo Tom. 1. p. 38. * Ad hunc ipſum Humbertum pertinere credo librum *de Septemplici timore*, quem laudat Diſcipulus ſeu Joannes Herlot ſerm. 134. his verbis: *Narrat magiſter Humbertus in tract. de ſeptemplici timore &c.* Ex libello Humberti *de iis quæ tractanda erant in Concilio Lugdunenſi* excerpta quædam edidit P. Martene vet. Mon. tom. VII. ex quo ego in ſupplemento Conciliorum ad Lugdunenſe II. Concilium generale tom. III. pag. 3.

Hucarius Cornubienſis Anglus, Levita ſive Diaconus in Cornugallia circa Annum 1040. laudatur a Lelando cap. 131. Baleo II. 47. & Pitſeo pag. 184. qui præter *homilias centum & decem* ajunt eum *Excerptiones* (*b*) quaſdam tanquam flores carpſiſſe ex *Ecberti Eccleſiaſticis Conſtitutionibus*, de quibus dictum ſupra Tom. 2. pag. 76.

Hucbaldus, *Hugbaldus*, *Hubaldus*, *Huabaldus* Monachus S. Amandi Elnonenſis in Hannonia ad fluvium Elnonem in diœceſi Tornacenſi Ord. Bened. (*c*) *vir diſciplinis ſophicis nobiliter eruditus* quem Fulco Archiepiſcopus Remenſis Remos accerſivit, Eccleſiamque Remenſem per eum præclaris illuſtravit doctrinis, ut teſtatur Flodoardus IV. 9. hiſt. Eccleſiæ Rem. Scripſit teſte Sigeberto c. 107. *Vitas multorum Sanctorum*, quod etiam confirmatur hoc ejus epitaphio quod defuncto An. 930. (non 937. ut Bulæus, Cangius & Leyſerus) ei in Cœnobio S. Amandi poſitum (*d*) ita ſe habet:

Dormit in hac tumba ſimplex ſine felle columba,
Doctor, flos, & honos tam Cleri, quam Monachorum,
Hucbaldus, *famam cujus per climata Mundi*
Edita Sanctorum modulamina, geſtaque clamant.
Hic Cirici (*e*) *membra pretioſa reperta Nivernis*,
Noſtris invexit oris, ſcripſitque triumphum.

Vitam S. Aldegundis Virginis Abbatiſſæ & fundatricis Malbodienſis in Hannonia poſt Surium 30. Januar. exhibent emendatiorem Mabillonius Sec. II. Benedictin. pag. 710. & Acta Sanctorum Tom. 2. Januar. pag. 1040. 1047. *Vitam S. Lebuini*, Patroni Daventriæ, ad Albricum ſive Baldricum Epiſcopum Ultrajectenſem, idem Surius 12. Novembr. & *Vitam S. Rictrudis* Abbatiſſæ Marchianenſis in Gallo Flandria, ad Stephanum Epiſcopum Cameracenſem (non Eboracenſem ut Voſſ. pag. 324.) Surius ad 12. Maji, & Acta Sanctorum Tom. 3. Maji pag. 81. 89. & Mabillonius Sec. II. Benedictin. pag. 937. Scripſit idem *vitam S. Madelbertæ* Abbatiſſæ Malbodienſis, quæ MSta legitur in Cœnobio S. Gisleni in Hannonia, teſte

(*a*) Hoc eſt opus quod ſine nomine auctoris Bononiæ in Bibliotheca Salvatoris evolvit Mabillonius pag. 197. itineris Italici, ut notatum Vignolio Marvillio Tom. 1. miſcellan. Hiſtor. pag. 216. Neque ab eo diſtincti *Sermones ducenti pro omni materia*, quos memorat Caveus ad Annum 1254.

(*b*) Ita legendum apud Baleum, non *exceptiones*.

(*c*) Trithemius cap. 284. de S. E. & illuſtr. Bened. II. 49.

(*d*) Valerius Andreas p. 395. Francof. Svvertius pag. 351. Athen. Belgic. Bulæus Tom. 1. hiſt. Academ. Pariſ. p. 607. Voſſius pag. 325.

(*e*) *S. Quirici*, confer Acta Sanctorum Tom. 3. Junii 16. ubi de Hucbaldo p. 36.

ſte Valerio Andrea pag. 395. & Aub. Miræo in notis ad Sigebertum: & *Hiſtoriam S. Ciliniæ*, matris B. Remigii, Francorum Apoſtoli, *nec non Officium* atque *cantum* de eadem. *Vitam* quoque *S. Brigidæ*, MS. in Monaſterio Elnonenſi ad S. Amandum, teſte eodem Valerio & Sandero in Bibliotheca MStorum Belgii p. 55. Ejus verſus, quibus Patrui ac Magiſtri ſui *Milonis* carmina de laude parcitatis mittit ad Carolum Calvum Imp. editi ab Edmundo Martene T. 1. anecdotor. p. 45. ſeq. Scripſit etiam teſte Sigeberto, ad eundem Imperatorem *librum trecentorum verſuum* (non *carminum* ut calami errore Caveus ad Annum 916.) *in laudem Calvorum*, cujus omnia verba incipiunt a littera C. hoc initio: *Carmina clariſonæ calvis cantate Camœnæ*. In editionibus Baſileenſibus 1516. & 1546. & Lovanienſi 1561. non ſunt plures verſus quam CXXXVI. ſicut nec in Caſparis Dornavii Amphitheatro Sapientiæ Socraticæ, in quo idem carmen Tom. 1. p. 290. ſeq. legitur: Sed Caſpar Barthius qui illud lib. XLVI. Adverſariorum cap. 22. exhibet, ex charta neſcio qua addidit alios verſus XV. Simili ſtudio recentior quidam ſcriptor *Chriſtiani Pierii* nomine poema in Chriſtum crucifixum edidit Francofurti 1576. 8. in quo vocabulorum ſingulorum prima C eſt littera. Addit Sigebertus: *& quia in arte Muſica præpollebat*, cantus *multorum Sanctorum dulci & regulari melodia* (*a*) *compoſuit*. *Scripſit* librum de arte Muſica, *ſic contemperans chordas monochordi*, *litteris alphabeti*, *ut poſſit quis per eas ſine magiſterio alterius diſcere ignotum ſibi cantum*. Denique *Epiſtolas* Hugbaldi ad diverſos, Trithemius commemorat. * Commemoranda etiam ſunt ſcriptoris hujus acta martyrii SS. Cyriaci & Julitæ Matris ejus, quæ apud Mombricium leguntur; ſicut etiam Eccleſiaſticum officium S. Theoderici pro Monaſterio Remenſi, ex quo opere epiſtolam ab Hucbaldo præmiſſam & Hymnos duos Mabillonius in Annalibus Tom. III. pag. 641. in append. editionis Lucenſ. vulgavit. Denique in MSS. Codicibus ſupereſſe Scriptoris hujus commentarium in Regulas S. Benedicti affirmat Martene, & ex eo tradunt Auctores Hiſtoriæ litterariæ Gallicanæ Tom. VI. pag. 220. Liber ita inſcribitur: *Liber ex dictis SS. Patrum defloratus ſuper Regulam S. Benedicti*.

Huenricus, ſupra, *Henricus*.

Hugo, ſive *Ugo*, *Albus* ſive *Candidus*, Anglice *Withe*, de Petriburgo, ſive Petroburgenſis, Anglus, Monachus Ordinis Benedictini circa Annum 1216. Scripſit *Hiſtoriam Petroburgenſem*. Vide Lelandum cap. 265. Baleum III. 70. Pitſeum pag. 288. Exſtat MS. in Cottoniana pag. 69. ſine nomine auctoris. De contimuatore ejus Hiſtoriæ vide infra *Rob. Swapham*, & Simonem Gunton ac Simonem Patricium in hiſtoria Eccleſiæ Petroburgenſis, edita Anglice, Lond. 1686. fol. Acta Eruditorum Tomo I. ſupplementi p. 290.

* *Hugo Candidus*, alius ab hoc Benedictino ex Monacho Ciſtercienſi Cardinalis in vivis agebat adhuc anno 1256. quo ſcripſit carmen elegiacum de miſeria ſuorum temporum, quod carmen e MS. Ugolini Emporienſis vulgavit Cl. Lamius in Delic. Erud. in notis ad Chronicon Roman. Pontificum Leonis Urbevetani ad vitam Urbani IV. Notas meas ad hoc ipſum carmen ego adjeci in Adnotationibus meis ad Annales Eccleſiaſticos Raynaldi ad An. 1256. Incipit:

Nulla fides, nec amicus erit, nec pignus amoris
Inter terrigenas, nec pietatis opus.

Hugo, Ordinis Prædicatorum, *Apocriſiarius* Gregorii IX. qui cum Petro Dominicano & Franciſcanis Aymone & Radulpho A. 1234. miſſus ad Joannem Vatacium, Imperat. & ad Germanum Patriarcham CPol. de unienda & conciliandа utraque Eccleſia. Acta apud Ni-

(*a*) *Dulci & regulari modulatione*, idem Sigebertus in Chron. ad Annum 879.

Nicæam primum, deinde Nymphææ in Bithynia edidit, ſed interpolata ac recisa Waddingus in Annalibus ad Annum 1234. atque inde Conciliorum editores Labbeus Tomo XI. Harduinus Tomo VII. Coletus Tomo XIII. Integriora Jacobus Quetif ad calcem Tomi primi operis eximii de ſcriptoribus Ordinis Prædicatorum pag. 911. 927. Vide & quæ de hoc Hugone ſupra p. 35. ſeq.

Hugo Argentoratenſis, Ordinis Prædicatorum, clarus circa Annum 1270. 1280. 1290. genuinus auctor præclari *Compendii Theologicæ Veritatis*, (*a*) in ſeptem diviſi libros, quod *Alberto* Magno alii, vel *Bonaventuræ*, alii Thomæ *Dorniberg*, vel *Joanni Rigaldi*, vel *AEgidio* de Columna, aut *Thomæ* Aquinati præter rem tribuerunt, ut notavi ſupra Tomo 1. pag. 45. 254. & Tomo 2. pag. 61. Vide Jacobum Quetif Tomo 1. pag. 470. ſeq. a quo præterea memorantur hujus Hugonis *Commentarius in IV. libros Sententiarum*, *Sermones*, *Quodlibeta*, *Quæſtiones*, *Diſputationes* & *variæ in Divinos libros explanationes*.

Hugo Atratus Wigornienſis, Anglus, Baleo IV. 50. *Hugo de Eveſham*, & XIII. 86. propter Artis Medicæ peritiam A. 1281. Romam vocatus a Martino IV. cum ad ſtudia Theologica totum ſe accinxiſſet, factus inde Cardinalis, extinctus peſte eſt Romæ An. 1287. Scripſit *de genealogia Chriſti humana*. *Diſtinctiones prædicabiles*. *Problemata varia*. *Poſtillas ſuper Biblia*, tum *Canones Medicinales*, atque *in Iſaaci*, Arabis Medici, *librum de febribus*. *Tractatum de peſte*. Vide Pitſeum pag. 371. & G. Joſephi Eggs purpuram doctam T. 1. p. 234.

Hugo Matiſconenſis, ex Abbate Pontiniacenſi Ordinis Ciſtercienſis, Epiſcopus ab Anno 1136. ad 1151. *Autiſſiodorenſis*, de quo Sammarthani Tomo 2. Galliæ Chriſtianæ pag. 273. & Carolus de Viſch pag. 163. Bibliothecæ Ciſtercienſis, qui Opuſculum ejus *de conſervandis Eccleſiæ privilegiis* commemorat. Interfuit Concilio Remenſi A. 1248. contra Gvilelmum Porretanum. Exſtat Hugonis hujus *Epiſtola ad Sugerium*, & Eugenii III. & Innocentii IV. ad Hugonem: S. Bernardi quoque, ad Abbatem quidem Epiſtola 33. & cum Epiſcopo compoſitio & Wilhelmo, Comite Nivernenſi, Epiſt. 429. edit. Mabillon. Chartam hujus Hugonis de bonis, quæ poſſidebat Hugo de Tilio, edidit Edmundus Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 402. qui etiam de Concilio illo Remenſi videndus Tom. 4. pag. 141. ſeq.

Hugo Baldochus, Anglus, Ordinis Minorum, ſeculo XIII. laudatur a Lelando cap. 334. quod inter primos ſui Ordinis Evangelium Chriſti Optimi Maximi Anglis inſolito ardore prædicavit.

Hugo Bambergenſis tempore Rudolphi Habſpurgici, ſcripſit *Hiſtoriam Poetarum*, quæ citatur a Theodorico Engelhuſio.

Hugo Bernardi, infra, *Hugo de Hibernia*.

Hugo Segvinus *de Bilhonio*, ſive *Billonio* (Billon in Aruernia) Poſſevino *Biliomenſis*, Gallus, Ordinis Prædicatorum, Magiſter in Theologia, docuit Pariſiis circa Annum 1281. S. Sabinæ Cardinalis Presbyter An. 1288. (*b*) atque inde An. 1294. Epiſcopus Oſtienſis & Veletrenſis, obiit An. 1298. Scripſit Commentaria *in Threnos Jeremiæ*. Et fortaſſe *commentarium in Lucam*, qui Magiſtro Hugoni in MS. Codice Jacobitarum Pariſienſium tribuitur atque incipit: *Lucas tractaturus de nativitate præcurſoris Domini*. Vide Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 442. ubi etiam de duplici ejus *teſtamento* bona Hugonis citra montes & ultra montes heredibus ſuis aſſignante. Cætera illius ſcripta ſunt: Commentarius *in IV. libros Sententiarum*.

(*a*) Diverſa ab hoc Compendia Theologicæ veritatis, de quo ſupra in *Gvilelmo Edone*, pag. 146. & de quibus T. 2. p. 61. ſeq.

(*b*) Baluzius Tomo 1. Paparum Avenionenſium pag. 576. Eggs purpura docta Tomo 1. pag. 246. Frizonius Galliæ purpuratæ p. 1328.

rum. Tractatus *contra corruptorem S. Thomæ*, *Gvilelmum* Lomarenſem, de quo ſupra pag. 151. *De unitate formarum*. *De immediata viſione Divinæ Eſſentiæ*. *Sermones* e quibus duo ſpeciatim, quos An. 1281. Pariſiis habuit memorantur a laudato Quetiſo p. 385.

Hugo Blancus ſive *Candidus* Tridentinus, Cardinalis creatus a Leone IX. & Epiſcopus Præneſtinus a Clemente III. antipapa An. 1080. De eo Baronius tomo XI. Annalium, Ughellus Tom. 1. pag. 195. quibus propter ſchiſma, quod ſecutus eſt, *re & geſtis nigerrimus* appellatur. Obiit An. 1103. Non confundendus cum *Hugone* qui ex Dienſi Epiſcopo Archiepiſcopus *Lugdunenſis* An. 1092. quod factum tum ab aliis tum a G. Joſepho Eggs qui Tom. 1. purpuræ doctæ ei tribuit *apologiam pro Gregorio VII.* adverſus Gilbertum Papam; *Sermones* aliquot in variis Conciliis habitos & *Epiſtolas* plures ad diverſos. Hugo Candidus Papæ Alexandri II. Legatus in Hiſpanias An. 1068. *Concilium Barcinone* celebravit, in quo Gothicam precandi rationem, & ceremonias, quibus Catalani utebantur, fecit abrogari. Vide Agvirrii Concilia Hiſpan. Tom. 3. p. 232. & Pagium ad Annum 1064. n. VI. ſeq.

Hugo de Boncompagno. Supra p. 97. *Gregorius XIII.*

Hugo de Britolio, infra, *Hugo Lingonenſis*.

Hugo Cameracenſis, infra, *Hugo Præmonſtratenſis*.

Hugo Candidus, ſupra, *Hugo Albus* & *Hugo Blancus*.

Hugo Cardinalis vide *Atratus*, *de Bilhonio*, *Blancus*, *de S. Caro*, *de Folieto*, *Oſtienſis*, *de S. Victore*.

Hugo Carnotenſis ſcripſit notante Cangio & Poſſevino Epiſtolam ad *Adelmannum* ſive *Alemannum*, Brixienſem ab Anno 1048. ad 1061. Epiſcopum, de quo ſupra Tom. 1. pag. 12. Vide *Hugo Lingonenſis*. Poſſevinus ait editam eſſe Lovanii a Petro Phaleſio cum libellis ejuſdem argumenti An. 1551.

Hugo de *S. Caro* ſive *de S. Theoderio* ſuburbio Viennæ Allobrogum, Gallus Theologus Pariſienſis Ord. Præd. Provincialis & ab Anno 1245. Cardinalis Presbyter titulo Sabinæ uſque ad Annum 1260. (*a*) quo Lugduni diem obiit ſupremum. De eo Jacobus Quetif Tom. 1. p. 194. ſeq. Theophilus Raynaudus in mantiſſa ad indiculum Sanctorum Lugdunenſium T. VIII. Opp. p. 96. ſeq. Bulæus T. 3. Academiæ Pariſ. p. 196. Labbeus, Caveus &c. Ex Epitaphiis quæ apud Bulæum Tom. 3. pag. 364. ſeq. aliosque obvia ſunt, unum hoc apponere placet:

Eclipſin patitur ſapientia, Sol ſepelitur,
Felici fine, ſanctæ quoque Cardo Sabinæ.
Iſte fuit per quem patuit doctrina Sophiæ,
Præco Dei, Doctor Fidei, cithariſta Mariæ,
Hugo ſibi nomen & Cardo Presbyter omen.
Patria natalis Burgundia, Roma localis
Solvitur in cineres Hugo, cui ſi foret heres
In terris vivus, minus eſſet flebile funus.

Monimenta ejus ingenii & induſtriæ hæc ſunt:

Sacra Biblia recognita & emendata juſſu *Jordani* Magiſtri Ordinis & hujus Hugonis, Ordinis Provincialis in Francia, ad Codices Hebræos, Græcos & Latinos veteres Caroli M. ætate ſcriptos MS. Pariſ. apud Dominicanos & in Belgio. Vide Rich. Simonis novas Obſervationes ad hiſt. Criticam textus & verſionum Novi Teſt. II. 1. pag. 128. ſeq. & Jacobum Quetif Tom. 1. pag. 197.

Concordantiæ majores Bibliorum, per alios deinde additis etiam particulis & vo-

(*a*) An. 1261. alii, alii 1263. contra epitaphii fidem & contra teſtimonium Theodorici Vallis Coloris, Hugoni æqualis.

vocibus indeclinabilibus locupletatæ, de quibus dixi ſupra in *Conrado* Halberſtadienſi Tom. 1. pag. 413. Joannes Mariana lib. XIII. rer. Hiſpanicar. cap. 2. Hugonem Concordantiarum opus Herculea audacia primum excogitaſſe & *quingentorum Monachorum ope* adjutum perfeciſſe celebrat. Idem tradunt Poſſevinus, Labbeus & alii.

Poſtillæ ſive *breves commentarii in univerſa Biblia* juxta quadruplicem ſenſum, litteralem, allegoricum, moralem, anagogicum VI. Volum. in fol. Venetiis & Baſil. 1487. Baſil. 1498. 1504. Pariſ. 1508. 1538. 1548. & Venet. 1600. quinque Volum. & Colon. 1621. Lugd. 1645. 1669. voluminibus octo, cum vita auctoris & locupletibus indicibus. Vide Jac. Longi Bibliothecam Biblicam exegeticam pag. 785. & Jac. Quetif Tom. 1. 198. 201. qui p. 199. etiam docet *Commentarium in Pſalmos* præter rem *Alexandro Halenſi* nonnullis tribui; quanquam opus univerſum Commentariorum in Biblia a multis conflatum non dubitabat Eraſmus ad Actor. XXVIII. 11. Diffuſius ſcripſiſſe Hugonem *in Pſalmos*, *Danielem & Lucam*, teſtis Henricus Gandavenſis cap. 40.

Poſtilla ſuper Epiſtolas & Evangelia de tempore & de Sanctis, ex ſuperioribus excerpta commentariis. Pariſ. 1526. 4.

Sermones Dominicales ſuper Epiſtolas & Evangelia de tempore. Argentor. 1476. & *Sermones* de tempore & Sanctis. Svvollis 1479. 4.

Commentarius *in IV. libros Sententiarum*, compoſitus cum Theologiam Hugo doceret Pariſiis. MS. Cantabrigiæ in Collegio corporis Chriſti, & Lipſiæ in Paulina, atque alibi.

Speculum Sacerdotum & Eccleſiæ, de Symbolo & Officio Miſſæ. Lugd. 1554.

Hiſce apud Quetiſum Tom. 1. p. 202. ſeq. adduntur, *Regula Carmelitarum recognita*, quam Innocentius IV. deinde confirmavit. *Proceſſus in librum Evangelii æterni*. *Diplomata de feſto Corporis Chriſti & de ſolemnitate B. Dominici celebrandis*. *Summa de Caſibus*. *Seminarium prædicationis*. *De pugna Virtutum & vitiorum*.

Hugo de Caſtro Novo in Anglia, Dunelmenſis diœceſis, Minorita inter defenſores Doctoris ſubtilis ſive Joannis Scoti An. 1310. 1322. ad quos annos videndus Waddingus Tom. 3. Annal. Scripſit teſte Baleo IV. 68. *de victoria Chriſti contra Antichriſtum*. Huic Pitſeus pag. 365. addit commentarium & Reportata *in IV. libros Sententiarum* & tractatum *de finali Judicio*. Nec plura Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minor. pag. 179. nec Poſſevinus. * In Bibliotheca Benedictorum Cœnobii S. Mariæ Scotorum Viennæ offendi opus iſtud *De victoria Chriſti contra Antichriſtum* excuſum an. 1471. abſque loco impreſſionis. Author præfertur *Magiſter Hugo de Novo Caſtro Pariſienſis*, non ergo Anglus.

Hugo de Cleeriis Miles Andegavenſis, Fulconis V. Comitis ad Ludovicum Regem Legatus poſt Annum 1120. ſcripſit *Commentarium de Majoratu & Seneſchallia Franciæ*, *Andegavorum olim Comitibus hereditaria*. Edidit Sirmondus ad calcem notarum in librum quintum Epiſtolarum Godfridi Vindocinenſis Pariſ. 1610. 8. & Tom. 3. Opp. Sirmondi pag. 875. 878. inde Andreas du Cheſne Tom. 4. ſcriptor. de rebus Francor. p. 328. & Baluzius T. 4. Miſcell. p. 479.

Hugo Dalmatii, Abbas *Cluniacenſis* ab Anno 1048. ad 1109. de quo Papebrochius Tom. 3. Act. Sanctorum Aprilis 29. pag. 628. ubi vita ſcripta ab *Hildeberto* Cenomanenſi p. 634. & a *Raynaldo* Abbate Vezeliacenſi, deinde Archiep. Lugd. pag. 648. & Synopſis ejuſdem, verſibus elegis pag. 654. & epitome vitæ ab *Ezelone* & *Gilone* Monachis Cluniacenſibus, proxime ab obitu Sancti ſcripta & per Anonymum excerpta pag. 655. & ex epiſtola *Hugonis* Monachi Cluniacenſis, ad Pontium Abbatem ſucceſſorem Hugonis Abbatis pag. 658. & vita ab eodem Monacho ſcripta

pta pag. 659. ſeq. Præfationem *Gilonis* Tuſculanenſis Epiſcopi ad eundem Pontium edidit Edmundus Martene Tom. I. anecdotorum p. 321. Vide etiam Sirmondum ad Godfridi Vindocinenſis IV. 1. Epiſt. Tom. 3. Opp. pag. 781. In Andreæ du Cheſne Bibliotheca Cluniacenſi poſt Vitam Hugonis pag. 431. ſcriptam ab *Hildeberto* & alteram a Monacho *Hugone* pag. 438. (quæ exſtat etiam apud Surium 29. April.) & Anonymi relationem de ejus miraculis pag. 447. & *Hugonis* Monachi Epiſtolam ad Pontium p. 462. & *Petri* Venerabilis rhythmum pag. 465. & Variorum de Hugone Abbate teſtimonia pag. 467. ſequuntur pag. 475. Gregorii VII. Petri Damiani & Godfridi Vindocinenſis ad Hugonem Epiſtolæ : inde Hugonis ipſius *Epiſtolæ* & *opuſcula ſex* & *Vita B. Morandi* diſcipuli ſui pag. 502. & privilegia , Hugonis tempore Cluniacenſibus conceſſa pag. 507. ſeq. Epiſtolam ad *Philippum I. Francorum Regem* vulgavit Dacherius. Tom. 2. ſpicileg. p. 401. (editionis novæ Tom. 3. p. 543.) & *Statuta* in gratiam *Alfonſi* Hiſpaniarum Regis , & in gratiam *Lamberti* Abbatis S. Bertini , Tom. 6. p. 445. (editionis novæ Tom. 3. pag. 408.) Epiſtolas quatuor ad Hugonem ſcriptas exhibet laudatus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 309. 313. *Acta Concordiæ* in Concilio Claromontano An. 1095. initæ cum Pontio Abbate Caſæ Dei , apud Baluzium T. VI. Miſcell. p. 424. Donatio Hugoni Cluniacenſi facta ab Hugone Lugdunenſi id. pag. 485. *. De epiſtolis & opuſculis ſcriptoris hujus diligentiſſime pro ſuo more agit Hiſtoria Litteraria Galliæ Tom. IX. pag. 465. 487. Ea occaſione , ibi pariter corrigitur erratum Fabricii , qui in hac ipſa Bibliotheca lib. VI. pag. 444. editionis Hamburgenſis libellum *de Miraculis B. Mariæ Virginis Sueſſionenſis* Hugoni huic Cluniacenſi tribuerit , cum reipſa ſit Hugonis Farſiti , de quo forte ibi Fabricius agit . An reipſa hæc ibi Fabricio exciderint , cum volumen illud Venetias jam tranſmiſerim excudendum deprehendere nequaquam potui . Illud tamen conſtat Fabricium ipſum inferius V. Ugo Farſitus auctori illi ſuo libellum hunc reſtituere . Vide ibi .

De *Hugone II. Cluniacenſi* Ordericus Vitalis ad Annum 1120. pag. 871. Bibl. Cluniacenſis pag. 583. 1623.

Hugo III. Abbas *Cluniacenſis* ab Anno 1157. ad 1163. ad quem Petri Cellenſis Epiſtolæ IV. in laudata Biblioth. Cluniacenſi pag. 1421. Huic *vitam Hugonis* , quam Hugonis Monachi Cluniac. nomine editam dixi , tribuit Oudinus Tom. 2. pag. 1484. Epiſtola ad *Fridericum I. Imp.* in Dacherii ſpicileg. Tom. 2. p. 400. (editionis novæ Tom. 3. p. 526.)

Hugo IV. Abbas *Cluniac.* ab A. 1176. ad 1199. Vide Bibliothecam Cluniacenſ. p. 1624.

Hugo V. Abbas Cluniacenſis ab Anno 1199. ad 1236. Ejus *ſtatuta* in Bibliotheca Cluniacenſi pag. 1457. ſeq.

Hugo Monachus Cluniacenſis qui *vitam Hugonis primi* , Abbatis Cluniacenſis A. 1109. defuncti & *Odilonis* deceſſoris ejus ſcripſit : de quo primo ſupra .

Hugo Archidiaconus *Compoſtellanus* , cujus narratio *de translatione reliquiarum S. Fructuoſi* , Archiepiſcopi Bracarenſis , & aliorum Compoſtellam poſt annum 1102. exſtat in Actis Sanctorum Tomo 2. April. XVI. pag. 436. ſeq. cum notis Henſchenii , in quibus pag. 437. vitioſe excuſum anno 1120. pro 1102.

Hugo Conſtantienſis Epiſcopus ab Anno 1496. ad 1529. Scripſit Quæſtiones duas de imaginibus retinendis & de ſacrificio Miſſæ , quas Germanice etiam vertit ediditque Georgius Theander , Ingolſtad. 1546. 4.

Hugo Corbeenſis , vide , *Hugo de Folieto* .

Hugo gloſſator primus *Decretorum* . Infra , *Hugvitio* .

Hugo Dienſis , ſive *Divionenſis* An. 1073. in Gallia Epiſcopus , poſtea ab

Oo 2 An.

An. 1080. Archiepiſcopus Lugdunenſis, defunctus An. 1106. de quo Sammarthani Tomo 1. Galliæ Chriſtianæ pag. 309. ſeq. ubi & ejus Epitaphium, atque Urbani II. ad eum Epiſtolæ. *Epiſtolæ* etiam duæ Hugonis, diverſæ ab iis, quæ in Tomis Conciliorum, & in Chronico Virdunenſi Hugonis Flaviacenſis, apud Labbeum Tomo 1. Bibliothecæ novæ MSS. & illis, quæ apud Baluzium Tomo 6. Miſc. pag. 422. 423. 426. 429. 485. Legatus Papæ in Concilio Lugdunenſi An. 1080. egit de cauſa *Menaſſis*, Remorum Archiepiſcopi, cujus Apologia in Mabillonii Muſeo Italico parte 2. p. 119. * Præter omnes haſce epiſtolas antiſtitis hujus alias pariter indicant ſcriptores Hiſtoriæ litterariæ Gallicæ huc illuc collectas ut ex Martene collect. Vet. Monum. Tom. IV. pag. 998. 999. ex Bibliotheca Patrum Tom. XXI. pag. 2. ex Gallia Chriſtiana, ex Ducheſne hiſtoria Cardinalium Gallicanorum Tom. II. pag. 42.

Hugo de Dina, Gallus, Ordinis Minorum, vixit Maſſiliæ circa Annum 1280. cujus ſcripta: Expoſitio *in Regulam S. Franciſci*. *Liber de triplici via*. *De paupertate*, inter zelatorem paupertatis & inimicum domeſticum. *Conſtitutiones pro fratribus tertii Ordinis S. Franciſci*. Vide Waddingum pag. 178. Bibliothecæ Franciſcanorum, & Tomo Annalium tertio.

Hugo de Dittona, *Ductona*, *Dyttona*, Lelando cap. 322. *Duttodunus*, Anglus, Theologiæ Doctor, & ab Anno 1339. Vicarius Ordinis Prædicatorum provinciæ Angl. ſcripſit, Baleo IV. 54. teſte, *Scholaſtica certamina*, *Lecturas Theologiæ*, *Conciones Capitulares*, ſive in Capitulo habitas. His Pitſeus pag. 446. addit *Sermones de Sanctis*. Nec plura Jacobus Quetif Tomo 1. pag. 599. ſeq. *Sermones de feſtis Deiparæ* tribuit Altamura pag. 116. & eundem facit cum *Hugone de Vitonio*, de quo infra.

Hugo Engoliſmenſis, Archidiaconus Cantuarienſis, cui Hiſtoriam ſuam dedicavit *Nicolaus Trivetus*.

Hugo Eterianus, *Etherianus*, *Ætherianus*, *Heterianus*, vitioſe *Eretrianus*, Tuſcus, (*a*) An. 1177. ad *Alexandrum III.* Papam, & ad *Leonem* Tuſcum, fratrem ſuum, & ad *Caciaredam* (*b*) ex Conſtantinopoli, ubi in aula Manuelis Comneni verſabatur, miſit *libros III.* de hæreſibus, quas *Græci* in Latinos devolvunt, ſive *de proceſſione Spiritus Sancti ex Patre & Filio*, adverſus errores Græcorum. Inter *Alexandri III.* Epiſtolas undequinquageſima eſt, qua Hugoni agit gratias. Libri tres illi Latine ſcripti viderunt lucem Baſileæ 1543. atque inde in Bibliotheca Patrum Bigneana An. 1589. eamque ſecutis Pariſienſibus, Colonienſi & Lugdunenſi Tomo XXII. pag. 1198. ſubjecti libro ejuſdem Hugonis *de anima corpore jam exuta*, ſive *de animarum immortalitate*, & *regreſſu earum ab inferis*: ad Clerum Piſanum: qui lucem primum viderat Coloniæ 1540. 8. repetitus deinde etiam in Orthodoxographis, Baſileæ 1569. fol. atque ſeparatim quoque excuſus Germanice, Hamburgi 1579. 4. *Epiſtola* hujus Hugonis *ad Aimericum* Antiochenum Patriarcham, qua illi librum de proceſſione Spiritus Sancti mittit, exſtat in Edmundi Martene Tomo 1. anecdotorum pag. 479. cum Epiſtola *Aimerici* pag. 480. qua gratias agit Hugoni, & utraque lingua Græca & Latina miſſum ad ſe librum celebrat. Cæterum Hugonis librum a Græcis in Græcam linguam nec ineleganter translatum notat Allatius de conſenſu utriuſque Eccleſiæ pag. 654. Alia ejus leguntur in *Anonymi* tractatu adverſus Græcos, quem Latine edidit Stevartius, & qui ex plurium ſcriptis videtur concinnatus eſſe: recuſus deinde in nova editione Caniſii Baſnagiana Tomo 4. pag. 29. ſeq. & in Bibliotheca Patrum Lugdunenſi Tomo 27. pag. 590. Vide, ſi

(*a*) Inter Scriptores Florentinos celebratur a Julio Nigro p. 322.

(*b*) Apud Trithemium cap. 398. de S. E. ad *Ardoinum Cardinalem*.

ſi placet, Bibliothecam Græcam Tomo X. p. 443. & 423. Præter hæc Trithemius c. 398. teſtatur ab Hugone hoc ſcriptum eſſe *librum de immortali Deo*.

Hugo de Eveſham, ſupra, *Hugo Atratus*.

Hugo Falcandus, ſupra Tom. 2. p. 141. ſeq. Suorum temporum Tacitus, judice Barthio, notis ad Statium T. 3. p. 417.

Hugo Abbas *Farſitus* Benedictinus Gallus circa Annum 1132. cujus narrationem *de miraculis S. Mariæ Sveſſionenſis* (*a*) edidit Michael Germanus in hiſtoria Abbatiæ Regalis S. Mariæ Sveſſionenſis, vulgata Gallice Pariſ. 1675. 4. Laudat Sigebertus de Scriptoribus Eccleſiaſticis, c. 36.

Hugo, ex Monacho Virdunenſi S. Vitoni (*b*) Abbas in Burgundia ab An. 1097. *Flaviniacenſis*, ſcripſit *Chronicon Virdunenſe* a nato Chriſto uſque ad Annum 1102. Edidit ex autographo auctoris Labbeus Tomo 1. Bibliothecæ novæ MStorum, pag. 75. 269. rerum præſertim Seculi XI. inſignem theſaurum. De ſe ipſo plura narrat auctor p. 247. ſqq.

Hugo Floreſſienſis, Canonicus Præmonſtratenſis in diœceſi Namurcenſi circa Annum 1230. ſcripſit *Vitam Juttæ* ſive *Jvettæ* incluſæ, Huyi in territorio Leodicenſi. Exſtat in Actis Sanctorum T. 1. Januar. 13. pag. 863. 887. *Vita Idæ*, de Lovanio, Ord. Ciſterc. in Rameia cujus memoria XI. Decembris recolitur, Exſtat MS. in Villarienſi apud Gallo Brabantos, Ciſtercienſium Cœnobio, ut Valerius Andreas, Miræus aliique annotavere.

Hugo de Florentia, ſive *Florentinus*, cujus commentarium in Æneidem MS. in Bibl. Regia Pariſienſi memorat Labbeus pag. 311. Bibl. MSS.

Hugo Monachus *Floriacenſis* Ord. Bened. ſuper Ligerim in diœceſi Aurelianenſi circa Annum 1120. cujus *Commentarium in Pſalmos* MStum in Angliæ Bibliothecis, laudat Jac. Longus in Bibl. Biblia exegetica p. 785. Idem *Hugo de S. Maria*, cujus *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* libri IV. dicati Ivoni Carnotenſi ab Orbe condito uſque ad A. C. 1034. exſtant MSti in variis Bibliothecis, Regia Pariſ. & S. Victoris. Fragmentum de ſitu & Provinciis Galliæ ex libro tertio affert Andreas du Cheſne Tom. 1. rer. Francor. pag. 16. Vide laudati Longi Bibliothecam hiſtoricorum Galliæ num. 1518. & Caveum ad Annum 1120. Oudinum Tom. 2. p. 1077. ſeq. Incertum aliud ne opus, an prioris pars ſit eidem dicatum Ivoni *Chronicon* a Nino Aſſyriorum rege, uſque ad extrema Ludovici Pii An. 840. ut in Codice Cæſareo & Lambethanis duobus: vel in obitu Lotharii A. 855. ut in MS. Bibl. S. Victoris Pariſ. Partem a Nino uſque ad Conſtantinum M. publicavit ſub *Ivonis* nomine Marquardus Freherus in Corpore hiſtoriæ Francicæ, Hanov. 1611. at Hugoni reſtitutam Bernardus Rottendorfius, Monaſterii 1637. 4. cum notis. Partem de Ludovico Pio Lambecius Tom. 2. pag. 857. 858. ex Codice Cæſareo qui ſimiliter Chronicon hocce ad Ivonem refert auctorem. Partem ab Anno 923. ad 987. & alteram ab Anno 987. ad 1034. Andreæ du Cheſne debemus T. 3. ſcriptor. de rebus Francor. pag. 347. 349. & Tom. 4. pag. 142. 143. *Epiſtolam* Hugonis qua *Mathildi* Imperatrici nuncupat alium librum ſuum *de geſtis modernorum Regum Franciæ*, qui a Carolo Calvo ſumit initium, una cum principio libri vulgavit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum p. 327. 329. Sed & tertium Hugonis opus Hiſtoricum Andreas du Cheſne Tom. 3. pag. 347. ad *Adelaidem* Carnotenſem Comitiſſam, ab exordio Mundi uſque ad Ludovicum Pium, quod cum uno ex jam memoratis unum idemque eſſe videtur. *Chronicon breve de rebus Francorum* a Pharamundo ad Philippum Henrici F. ex-

(*a*) De illis videndus continuator Chronici Sigeberti Robertus de Monte ad A. 1128. (*b*) Vide Oudinum Tomo 2. p. 886.

exſtat p. 305. 307. ad calcem Opp. Ivonis. *Libros duos de Regia poteſtate & Sacerdotali dignitate* ad Henricum Anglorum Regem, publicavit Baluzius Tom. 4. Miſcellan. pag. 9. 46. 68. *Vitam S. Sacerdotis*, Epiſcopi circa Annum 530. Lemovicenſis Henſchenius in Actis Sanctorum Tom. 2. Maji V. p. 14. 22.

Hugo de Folieto, Canonicus Regularis S. Petri Corbeenſis in Picardia, & Prior S. Laurentii in agro Ambianenſi, ac denique circa annum 1140. Cardinalis. *Singularis vitæ & nobilitate ſcientiæ & eloquentiæ* laude commendatur a S. Antonino in limine tituli XVIII. ſummæ Hiſtorialis. Scripſit librum quadruplicem *de duodecim Clauſtri abuſibus*, (*a*) & *de clauſtro materiali*, *de clauſtro ſpirituali*, *de clauſtro animæ*, & *de clauſtro Paradiſi*. Vide Trithemium de S. E. cap. 374. & illuſtr. Benedictin. II. 115. & qui excerpta ex hoc Hugonis libro offerunt Vincentium Bellov. ſpeculi Hiſtorialis lib. XXVII. cap. 18. ſeq. & Antoninum tit. XVIII. ſummæ Hiſt. c. 2. Liber ipſe editus inter *Hugonis de S. Victore* opera, cui præter rem tributum notarunt Labbeus Tomo 1. de S. E. pag. 482. G. Colvenerius ad Johannis Nideri formicarium pag. 47. ſeq. aliique. Præter hunc librum de Clauſtro animæ pag. 134. a Sandero in Catalogo MStorum Belgii memorantur pag. 224. tractatus *de tribus columbis*, qui pag. 93. libellus ad fratrem Rainerum, cui titulus: *columba deargentata*, & pag. 131. *de turture & paſſere*. Non diverſi hi ſunt a libro *de avibus* ad Raynerium, qui cum picturis avium in Codicibus MStis occurrit, atque Petri Damiani opuſculo 52. multa debet: editus autem eſt inter *Hugonis a S. Victore* opera cum libris tribus *de proprietate ferarum & animalium*, quorum primus *Alano* Inſulenſi, tertius & quartus *Gvilelmo* Peralto a Viris doctis adſcribitur. Vide Oudinum Tomo 2. pag. 1107. ſeq. qui Hugoni de Folieto etiam vindicat libros duos *de Nuptiis carnalibus & ſpiritualibus*, ſive de Nuptiis fugiendis, ad ſocium volentem nubere: nec non libellos IV. *de vanitate Mundi*, & libros V. *de arca*, *myſtice & moraliter*, qui inter opera Hugonis Victorini leguntur, & *Speculum peccatorum*, quod exſtat in appendice ad Tomum VI. Auguſtini pag. 635. editionis Amſtelod. Si Albericum p. 264. Chronici ad A. 1130. audimus, *Hugo* de Ordine Præmonſtratenſi fuit, qui ſcripſit *de avium natura*, moraliter & allegorice, & *de clauſtro animæ*, & *de Medicina animæ*. Omitto quod a G. Joſepho Eggs in purpura docta Tomo 1. pag. 75. Hugoni de Folieto tribuuntur *libellus de Patriarchis & de diſciplina*, *ad Religioſos*, rectius fortaſſe ad Hugonem alium auctorem referendi.

Hugo Francigena, infra *Hugo Salvanienſis*.

Hugo Rex *Francorum* ab Anno 1017. ad 1026. cujus Epiſtolæ duæ ad Joannem XX. Papam exſtant in Andreæ du Cheſne Tom. IV. pag. 107. & 113.

Hugo ex Canonico Valentino, Hugonis Dienſis, Legati Apoſtolici ſuffragio An. 1080. *Gratianopolitanus* Epiſcopus, habitum Carthuſiani Ordinis An. 1084. a S. Brunone ſumſit, diemque obiit An. 1132. ut ad utrumque annum Sigebertus & continuator ejus Robertus de Monte teſtantur. Ejus vitam ſcripſit *Gvigo*, de quo ſupra pag. 136. Ex eo S. Antoninus tit. XV. ſummæ Hiſtor. c. 22. *Epiſtolam* Hugonis hujus Gvigoniſque pro ulciſcenda Thomæ S. Victoris nece edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotorum pag. 381. In vita ejus cap. 3. ſect. 14. pag. 40. inter alia refertur *habuiſſe lectorem a quo ſanctos Codices*, *quorum non paucos ſcribi fecerat*, *& alibi & præcipue ſibi ad menſam legi faciebat*, *ut duplicatis deliciis*

(*a*) Duodecim illi abuſus ſunt: *Prælatus negligens*, *Diſcipulus inobediens*, *Juvenis otioſus*, *Senex obſtinatus*, *Monachus Curialis*, *Religioſus Cauſidicus*, *habitus pretioſus*, *cibus exquiſitus*, *rumor in Clauſtro*, *lis in Capitulo*, *diſſolutio in Choro*, *irreverentia in Altari*.

liciis ſeſe ſuoſque ſaginaret. Cumque lectori de Divinis vel ſeveritatibus vel miſerationibus aliquid occurriſſet inſigne, id ipſum bis aut ter dicere compellebat. Cap. 5. ſect. 22. pag. 43. *Fuit etiam prædicator egregius -- & litteras ſuas ipſe dictabat, eas præſertim quarum ei cura propenſior erat. Ideo autem prædicans facilius ſuadebat, quia quod verbis dicebat, operibus oſtendebat*.

Hugo Hubertinus. ſupra, *Hubertinus de Caſali*.

Hugo Abbas Hadrianopolitanus circa Annum Chriſti 1170. cujus Epiſtolæ ad Alexandrum III. & Ludovicum juniorem Regem Francorum exſtant in Bongarſianis geſtis Dei per Francos pag. 1173. 1181.

Hugo de Hibernia, de quo hæc Jacobus Waræus de ſcriptoribus Hiberniæ lib. 1. pag. 72. *Hugo Hibernicus, Ordinis Minorum, poſtquam multas peragraſſet regiones, ſcripſit Itinerarium* (ita & Baleus XIV. 9. ſed Waddingus pag. 178. Bibliothecæ Franciſcanorum. vocat *Itinerarium terræ ſanctæ*) *Vixit circa Annum Domini* 1360. *Hunc Waddingus Annal. Ord. Minor. Tom. IV. ad Annum* 1359. *num.* 10. *eundem eſſe putat cum* Henrico Bernardo, *tunc Provinciali Minoritarum Hiberniæ*.

Hugo de S. Jacobo, ſupra *Hugo de Caro*. Vide T. 1. hujus Bibl. p. 413.

Joannes, Hugo Sletſtadienſis JCtus medio ſæculo XV. ſcripſit *quadrivium de officiis quatuor Prælatorum, quibus omnis anima ſubjicitur*, ſummi Pontificis, Epiſcoporum, Curatorum & de Majeſtate Imperatoris. Exſtat in tractatu tractatuum Juris, T. XIII. parte 2. p. 289. Aliud ejus *Quadrivium Eccleſiæ* Poſſevinus pag. 902. commemorat. Ejuſdem *de poteſtate Papæ* prodiit Argentor. 1504. oppoſitum Antonio de Roſellis de quo ſupra Tom. 1. p. 131.

Hugo Kerkeſtedes ſive *Kirkoſtallenſis* atque inde *Fontanenſis* Monachus in Anglia Ord. Ciſterc. ſcripſit circa Annum 1220. *Thurſtini* Archiepiſcopi Eboracenſis exemplum ſecutus, & *Serlone*, Monacho prope centenario ſuppeditante, *de origine Fontani Monaſterii* & *hiſtoriam rerum a Bernardinis* ſive Ciſtercienſibus *in Anglia geſtarum* ad Joannem Abbatem Fontanum. Vide Lelandum cap. 222. Baleum III. 81. & Pitſeum pag. 297. De MSS. Codicibus in Anglia obviis adde Oudinum Tom. 3. p. 52.

Hugo Legatus ad S. Albanum Monachus Ord. Benedictini in Anglia, qui circa Annum 1400. *Boethii* libros Conſolationis Philoſophiæ, & *Joannis Hanvillenſis* Archithrenii libros IX. commentariis illuſtravit. Vide Baleum VII. 19. & Pitſeum pag. 569. qui ejus Epiſtolas quoque commemorant.

Hugo ex Monacho Carthuſ. *Lincolnienſis* Epiſcopus, cujus vitæ hiſtoria apud Bzovium ad Annum 1200. qui XV. Cal. Dec. ei emortualis fuit, num. XX.

Hugo de Britolio, Belluacenſis Gallus, ex Monacho Cluniacenſi & Clerico Carnotenſi Epiſcopus An. 1030. *Lingonenſis*. Hic primus contra Berengarium A. 1047. vel 1048. ſcripſit *libellum* ſive *Epiſtolam* de *corpore & ſanguine Domini*, MS. in Cod. Reg. Pariſ. 1831. & Sangermanenſi 588. Cangio.

Hugo Lugdunenſis Archiep. ſupra, *Hugo Dienſis*. Falluntur enim qui *Hugonem Seguinum* etiam Archiepiſcopis Lugdunenſibus adſcribunt.

Hugo Mancheſtrenſis, ſive *de Manceſtria* Anglus Ord. Præd. Provincialis, & Eduardi I. Angliæ Regis ad Regem Philippum An. 1294. una cum Gvilelmo Geynesburgo Franciſcano legatus, unde ipſe Minoritis a Poſſevino præter rem adſcribitur. Vide Baleum. IV. 62. & Pitſeum p. 382. Waddingum pag. 178. qui ſcripta ejus memorant *Compendium Theologiæ*, & librum *de fanaticorum deliriis* contra impoſtorem qui Magicis præſtigiis Eleonoram Eduardi I. matrem aggreſſus fuerat.

Hugo a S. Maria, ſupra, *Hugo Floriacenſis*.

Hugo Matiſconus Anglus poeta circa Annum 1490. ſcripſit libros VIII. Carmi-

mi-

mine *de clarorum militum geſtis memorabilibus* qui cum commentariis MSti in Monaſterio Dunenſi in Flandria Ord. Ciſterc. teſte Sandero p. 185. Itaque initium apud Baleum XI. 60. & Pitſeum pag. 865. *Solis ſpirat ordo menti concorditer*, videtur non operis eſſe ſed Commentarii, vel præfationis ſoluto ſermone exaratæ.

Hugo Matiſconenſis Gallus de quo ſupra in Hugone Autiſſiodorenſi.

Hugo Metellus Tulli Leucorum natus diſcipulus Ticelini & Anſelmi Laudunenſis, quo An. 1117. extincto, ignem Verbi Dei ait in terra defeciſſe. Canonicus ipſe Regularis, cujus *Epiſtolas* quinque ſupra quinquaginta MStas legit Mabillonius, ex quibus de ſcriptore & rebus illius ætatis jucunda quædam lectu annotat: unicam autem Tom. 3. Analect. pag. 463. (editionis novæ pag. 475.) vulgavit *Epiſtolam ad Gerlandum* de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, contra nonnullas Berengarianiſmi reliquias. *Gerlando ſcientia trivii quadriviique onerato & honorato, Hugo Metellus verba ſacræ Scripturæ triturare, & diligenter cribrare*.

Hugo de Miro Mari, ſive *de Miramors* Magiſter in Jure Canonico & Archidiaconus in Gallia Magalonenſis ſive Montiſpeſſulanus, inde Montis Rivi Monachus Carthuſianus circa Annum 1220. de quo Oudinus Tom. 3. pag. 50. ſeq. Præcipuum ejus Opus *Speculum ſpirituale* dicatum Gvilelmo Montis Rivi Eremitæ, & tributum in libros novem. 1. *de miſeria hominis*, 2. *de fragilitate humana*, 3. *de ſtatu Eccleſiæ*, 4. *de ſtatu Mundi*. 5. *de virtutibus*, 6. *de vitiis*. 7. *de Diabolo & pœnis Inferni*, 8. *de ſtatu Civium ſupernorum* & 9. *de prærogativa Ordinis Carthuſiæ*. Hoc opus MS. evolvit Cangius in Codice Thuano 73. Oudinus in Regio Pariſ. 4252. qui etiam memorat in eadem Regia Bibl. MS. tractatum hujus Hugonis *de antonomaſia & myſterio numeri quaternarii*: & *Flores nota dignos Juris Canonici*.

Hugo Mitiſconenſis vitioſe pro Matiſconenſi apud Sanderum.

Hugo Narbonenſis Ord. Minor. cujus Commentaria in ſecundum ſententiarum teſte Poſſevino & Waddingo fuere apud Dominicum Cardinalem Grimanum.

Hugo de ſano *S. Neoti*, Anglus, Carmelita quem Lelandus cap. 387. ait obiiſſe Hichiæ An. 1341. Scripſit *Commentarios in Lucam*, quorum meminere Baleus V. 28. & Pitſeus pag. 439. Et de *conceptione B. Mariæ* nec non *Quæſtiones diſputatas*. *Sermones*.

Hugo de Nigella. Abbas de Urſicampo & poſtmodum de Ripatorio Ord. Ciſterc. ex cujus ſcripto neſcio quo affert nonnulla Albericus Abbas trium fontium in Chronico ad A. 1199. p. 416.

Hugo Novantus, Normannus, Epiſcopus in Anglia Coventrienſis Ceſtrienſis & Licheſeldenſis, diem obiit An. 1198. (non 1098. ut apud Cangium.) Scripſit *hiſtoriam mirabilem* de ejectione Gvilelmi Longshampii Epiſcopi Elienſis & Regii cancellarii ſub Rege Richardo. Præterea Baleus XIII. 31. memorat ejus Epiſtolam ad Richardum Londinenſem, quæ incip. *Noverit dua diſcretio quod venerat*.

Hugo de Novo caſtro Anglus, ſupra, *Hugo de Caſtro Novo*.

Alius *Hugo* Novi caſtri Dominus in Gallia, cujus charta apud Dacherium T. IV. ſpicileg. pag. 261. (editionis novæ T. 3. p. 488.)

Hugo Cardinalis Epiſcopus *Oſtienſis* Anno 1288. vide ſupra *Hugo de Bilhonio*.

Hugo ex Abbate trium Fontium Ord. Ciſterc. Cardinalis Epiſcopus *Oſtienſis & Veliternenſis* An. 1150. ab Eugenio III. creatus, ſcripſit de obitu ejuſdem Eugenii An. 1153. extincti ad Goſſvinum Ciſtercienſem & Bernardum Clarævallenſem Abbates, Epiſtolam quam præter alios habet etiam Ughellus T. 1. Italiæ ſacræ pag. 65. Ad hunc multæ S. Bernardi Epiſtolæ. Vide Viſchium p. 151. ſeq. Bibl. Ciſtercienſ.

Hu-

Hugo de Paganis cum Godfrido de S. Almaro auctor fuit An. 1117. condendi in Palæſtina Ordinis *Templariorum*, ſive *militiæ Templi*, quorum prima profeſſio fuit ut viverent caſte & pie more Canonicorum, & pro conſequenda remiſſione peccatorum itinera tutarentur a latronibus in ſecuritatem peregrinantium. De illo Ordine An. 1311. ſuppreſſo conſulendi ſcriptores laudati T. XI. Bibl. Græcæ p. 650.

Hugo a Palma Carthuſianus ſcripſit librum *de triplici Via*, purgativa, illuminativa, unitiva. Incip. *Viæ Sion lugent*. Ejuſdem argumenti ſupra, *Hugo de Dina*.

Hugo Pancera, Ord. Minor. circa A. 1312. cujus librum *de contemtu Mundi* Cangius e Poſſevino memorat. Vide infra, *Hugo Pratenſis*.

Hugo Pariſienſis, infra, *Hugo de S. Victore*.

Hugo Comes *S. Pauli*, cujus Epiſtolam ad Henricum Ducem Brabantiæ *de CPolitanæ Urbis expugnatione* An. 1202. *a Latinis facta* edidit Andreas du Cheſne T. V. ſcriptor. rerum Francor. p. 272. 275. ubi quæ in titulo Epiſtola altera ejuſdem Hugonis inſcribitur, non Hugonis eſt ſed Balduini Imperatoris.

Hugo de Petriburgo, ſupra *Hugo Albus*.

Hugo Pictavinus, ſive *Pictavienſis*, cujus commentarius *in threnos Jeremiæ* MS. in Codice Regio Pariſ. 3762. videndum idemne quem dixi tribui Hugoni de Bilhonio.

Hugo Pictavinus Monachus & notarius Gvilelmi Abbatis Vezeliacenſis, in pago Avalenſi in regno Burgundiæ: juſſu Pontii Abbatis An. 1156. ſcribere aggreſſus eſt *Hiſtoriam Vezeliacenſis* (a) *Cœnobii* ab Anno 846. ad 1147. præfixa brevi Comitum Nivernenſium hiſtoria eamque libris IV. abſolvit An. 1167. Primus edidit Dacherius Tom. 3. Spicilegii pag. 446. (editionis novæ T. 2. p. 498. 560.) Liber primus totus abundat Epiſtolis & privilegiis Pontificum, Nicolai I. Joannis VIII. inſecutorumque uſque ad Adrianum quartum.

Tom. III.

Hugo Portugallenſis Epiſcopus, cujus commentitia *Epiſtola ad Mauritium* Archiepiſcopum Bracarenſem edita a Franciſco Bivario ad pſeudo Dextri Chronicon p. 9. & ab Nicolao Antonio T. 1. Biblioth. ver. Hiſpanæ cap. 21. atque exploſa p. 99. & Tom. 2. p. 13. ubi de ejuſdem *hiſtoria Compoſtellana* quam circa Annum 1130. ſcripſit cum *Munione* ſive *Martino* Mindonienſi in Gallæcia Epiſcopo & *Gerardo* Presbytero.

Hugo Præmonſtratenſis: ſupra *Hugo de Folieto*.

Hugo S. Norberti diſcipulus, Abbas *Præmonſtratenſis* (b) primus Canonicorum regularium in Gallia per Annos XXXV. excitatis pluſquam centum Monaſteriis, & recuſato Epiſcopatu diem obiit An. 1164. 10. Febr. Ejus vita in Bibl. Præmonſtratenſi Joannis Pagii ſive le Paige, Pariſ. 1633. fol. libro 2. p. 416. 435. Vide & Acta Sanctorum T. 2. Febr. p. 384. Scripſit vel ſcribi curavit *vitam S. Norberti* Magiſtri ſui, quam edidit ſed minus ſinceram Surius VI. Jun. integriorem Joannes Chryſoſtomus van der Sterre, Abbas Eccleſiæ S. Michaelis Antvverpienſis Anno 1656. unde repetita in Actis Sanctorum Tom. 1. Junii VI. pag. 819. Præterea *Conſtitutiones* pro regendo Præmonſtratenſi Ordine, quarum approbationem conſecutus eſt ab Innocentio II. Cæleſtino II. & Eugenio III. Data ab his privilegia exſtant in laudata Pagii Bibliotheca p. 419. ſeq. 622. ſeq. Conſtitutiones vero pag. 784. Denique *Ordinarium Præmonſtratenſis Eccleſiæ* ſive librum Signorum ſeu Ceremoniarum Ordinis, quem inſignem atque utiliſſimum Pagius pag. 304. vocat, tempo-

Pp rum

(a) Ord. Bened. uſque ad Annum 1537. quo Monachi obtentis a Paulo III. litteris bullatis cucullum abdicavere & ſecularium Canonicorum mores & veſtes induerunt, ut notat Dacherius ad Gvil. de Novigento p. 658.

(b) Ordo fundatus A. 1120.

rum deinde ſucceſſu, ut fit, decretis Capitularium generalium Ordinis locupletatum. Exhibetur illud pag. 892. ſeq.

Hugo de Prato non procul Florentia, ſive *Pratenſis* Ord. Præd. defunctus A. 1322. cujus *ſermones Dominicales* ſuper Evangelia & Epiſtolas per totum Annum, editi 1484. fol. ſine loci nota, & cum *Sermonibus de Sanctis*, (qui ſeparatim Heidelb. 1485. fol. lucem viderant) Lugd. 1511. 4. & 1528. 8. Pariſ. 1542. 8. & Antvverp. 1617. 8. *Sermones Quadrageſimales*, Venet. 1578. 1584. 8. Vide Jacobum Quetif. T. 1. p. 551.

Alius, de quo Waddingus pag. 179. Bibl. Ordinis Minor. *Hugo de Prato, Etruſcus, ſacræ Theologiæ Doctor in ſæculo, factus Minorita delegit vivere ſub humili ſtatu Laicorum ſeu converſorum. A longa, & ſevera pœnitentia, quadraginta annis ferens thoracem ferreum ſuper nudam carnem, dictus eſt Hugo* de Panciera (*a*) *Miſſus cum quibuſdam probis, & doctis Fratribus ad procurandam Tartarorum ſalutem, illinc anno* 1312. *ſcripſit*

Longam Epiſtolam ad ſuos olim confratres Societatis Cippi, ſitæ in monaſterio Minorum loci nativi Pratenſis.

Tractatum edidit de vita contemplativa, *duodecim capitibus diſtinctum, opuſculum utiliſſimum, & doctiſſimum lingua Etruſca.*

De perfectione ſtatuum. *Utrumque hunc tractatum habeo MS.*

Epiſtolas quam plures pias, & doctas. *Obiiſſe creditur in Tartaria.* * Ejus tractatus, & expoſitio orationis dominicæ habetur in MS. Codice 1108. Taurinenſi. Monent autem eruditiſſimi eorum Codicum deſcriptores extare in Bibliotheca S. Germani de Pratis perſimile opus Serloni Abbati Ordinis Ciſtercienſis adſcriptum, quem titulum fictum cenſuit Oudinus Tom. III. pag. 736. contendens hoc reipſa deberi Hugoni de Prato, cui in aliis etiam Bibliothecis opuſculum iſtud adſcribitur. Sed facta collatione inter ſermones Serloni tributos, & Taurinenſes hoſce plane diverſos eſſe conſtitit, ex quo non inani conjectura judicaretur uterque ſcriptor ſuum dediſſe opus in orationem Dominicam. Vide ibid. Tom. II. pag. 370.

Hugo Readingenſis ſive *Rheadingenenſis* Abbas, laudatus Petro Blæſenſi & Lelando cap. 245. Poſſevino *Roidingæ* in Anglia, ubi *Quæſtiones* ejus *Theologicas* MStas commemorat, quarum præter Lelandum meminere etiam Baleus III. 20. & Pitſeus pag. 247. ad An. 1181. Videndum idem ne ſit cum Hugone *Fratrum Radingenſium Abbate*, cujus *Epiſtola* pugnans ſacramenta Presbyterorum excommunicatorum & depoſitorum nulla eſſe, legitur in *Gerhoi* An. 1169. defuncti libro contra duas hæreſes, T. 1. anecdotorum V. C. Bernardi Pezii parte 2. p. 297. 300. Epiſtolas ad Petrum Blæſenſem Baleus, Pitſeus etiam ad Cœleſtinum II. commemorat, qui Papa fuit An. 1143. ſeq. Non diverſus hic Radingenſis Abbas ab *Hugone Rothomagenſi* Archiepiſcopo, de quo infra.

Hugo Ribodimontis ſive *Ribodimontenſis*, cujus Epiſtolam ad G. Andegavenſem *de anima* data homini, num de nihilo facta ſit, an de præjacenti materia corporea vel incorporea, primus edidit Edmundus Martene Tom. 1. anecdotor. p. 481. Ad hunc vel ad alium Hugonem Epiſtola anonymi *de modo & ordine legendi ſacram Scripturam*. ibid. p. 486.

Hugo ex Abbate Radingenſi Archiepiſcopus *Rotomagenſis*, tertius hujus nominis ab An. 1130. ad 1164. de quo Oudinus T. 2. p. 1470. ſeq. ubi *Epiſtolam* ejus brevem *ad Comitem Toloſanum* refert ex Sammarthanorum Gallia Chriſtiana Tom. 1. pag. 579. Epiſtola *ad Albericum* Hoſtienſem Epiſcopum Sedis Apoſtolicæ Legatum qua illi libros ſuos

(*b*) *Panciera* ſive *Panziera*, Cangio *Pancera*.

ſuos tres *ſuper hæreſibus in Aremorico* inſurgentibus dedicavit, legitur in And. du Cheſne notis ad Bibliothecam Cluniacenſem pag. 107. Utramque earum inter varia veterum de hoc Hugone teſtimonia & ad eum Epiſtolas Dacherius libris illis tribus *dogmatum Chriſtianæ Fidei contra hæreticos ſui temporis* præmiſit, quos primus edidit ad calcem Gvilelmi de Novigento pag. 691. 714. Pariſ. 1651. fol. Memoria fefellit Oudinum qui Hugonis tres libellos de officiis & miniſtris Eccleſiæ publicatos a Dacherio ſcribit Tom. 2. pag. 1473. quo titulo ſcriptum ab Hugone opus non reperio. Librum *de diverſis quæſtionibus ad Matthæum Albanenſem* Epiſcopum, quem elegantem Sammarthani appellant, ſive *ſeptem libros Dialogorum ſeu Quæſtionum Theologicarum* cum præmiſſa *ad Matthæum Albanenſem Epiſtola* vulgavit Edmundus Martene Tom. V. anecdotorum p. 895. 1000. Iiſdem ſubjunxit fragmentum tractatus *in Hexameron* pag. 1001. ubi legendum: *Eo certe Spiritu quo ſcripta ſunt, & reſerari quærunt*, non *reſervari*, ut typorum vitio legitur. *Tres* ejus *libros in Geneſin* vidiſſe ſe in Bibliotheca Claravallenſi teſtatur idem Martenius Tom. IX. veterum monumentorum, pag. 1185. ubi publicatos ab eo habemus *tres libros in laudem memoriæ & de memoria Divinorum dogmatum*, ad Philippum neſcio quem p. 1187. 1212. & libellum *ſuper Fide Catholica, & Dominica Oratione* ad Ægidium Archidiaconum p. 1212. 1236. ſubjuncta *Epiſtola ad Innocentium II. de obitu Stephani Regis Anglorum* A. 1154. Utinam, inquit laudatus Martenius, aliam ejus *Epiſtolam ad Theodoricum*, Epiſcopum Ambianenſem haberemus de conſtructione Eccleſiæ B. Martini Carnotenſis, cujus meminit Robertus de monte ad Annum 1144. Aliæ duæ *Epiſtolæ ad Romanenſes & Sugerium Abbatem* Tom. 1. anecdotor. pag. 380. & 418. Denique Martenio debemus *Vitam S. Adjutoris*, Monachi Tironenſis in Pertico, T. V. anecdotorum pag. 1011. 1118.

Hugo Prior S. Martini *Sagienſis*, ad quem plures *Galfredi* Canonici (de quo ſupra pag. 7. ſq.) & ſubprioris S. Barbaræ in Neuſtria, Epiſtolæ quibus eum hortatur ut *vitam Gvalteri de Mauritania* (de quo ſupra pag. 116.) ſcribendam in ſe ſuſcipiat, in Tom. 1. anecdotorum Edmundi Martene p. 541. 543. 547. 550. & Hugonis reſponſio p. 542.

Hugo Francigena, Monachus *Salvanienſis* circa Annum 1174. in diœceſi Lodavenſi, cujus *Narratio de converſione Pontii de Larazio, & de exordio Monaſterii Salvanienſis* edita a Baluzio Tom. 3. Miſcell. pag. 205. 226. *Epiſtolæ duæ* ad *Gaucelmum* de variis quæſtionibus, in laudati Martenii anecdotis T. 1. p. 466. 471.

Hugo Seguinus, ſupra, *Hugo de Bilhonio*.

Hugo Bentius *Senenſis*, Philoſophus & Medicus inſignis, qui docuit Ferrariæ ubi in Concilio An. 1438. invitatos ad Cœnam (*a*) Græcos & Latinos Philoſophos, Theologoſque rogavit ut proponerent quicquid vellent, eorum ſe doctrinis reſponſurum ac partes ſive Platonis ſive Ariſtotelis defenſurum. Docuit deinde Parmæ, atque diem Romæ obiit A. 1448. Exſtant ejus opera junctim edita Venet. 1518. fol. 2. Vol. in quibus Conſilia Medica & Commentarii in Hippocratis aphoriſmos, artem Galeni, atque Avicennam. Vide Bibliothecarum Medicarum ſcriptores Lindenium, Merklinum, Mangetum.

Hugo de Sletſtad ſive *Selenſtadienſis*, *Sletſtadinus*, Germanus Ordinis Minorum, *S. Bonaventuræ* in *determinationibus* ſuis ſectator & interpres, ut notavit Trithemius cap. 702. & de ſcriptoribus German. cap. 175. ubi ejus *commentarium in IV. libros ſententiarum*, *Sermones* & varias in Divinis Scripturis *quæſtiones* commemorat. Fallitur Clariſſ. Oudinus qui T. 3. p. 2585. Hugonem qui in IV. libros Sententiarum ſcripſit, confundit cum *Joanne Hugone* JCto,

(*a*) Æneas Sylvius in deſcriptione Europæ c. 52. p. 52. Opp. & Andreas Tiraquellus lib. de Nobilitate.

JCto, de quo ſupra, cumque præter rem adſcribit Ordini Prædicatorum.

Hugo Sotovagina Anglus, præcentor & Archidiaconus medio Seculo XV. ſcripſit *carmina* complura, etiam *diſtinctiones metrorum* carmine, quod incipit: *Surge piger, quare dormis mortis*. Vide Baleum XII. 79. & Pitſeum pag. 865. ſeq.

Hugo Svethus ſive *Svextus* Anglus Ord. Præd. Sæculo XV. cujus librum *de arte prædicandi & Sermones* memorant Baleus X. 39. & Pitſeus p. 866.

Hugo Prior de Monte *Thabor* circa Annum 1170. cujus Epiſtola ad Ludovicum juniorem, Regem Francorum, in Geſtis Dei per Francos, p. 1180.

Hugo de S. Theoderio, ſupra, *Hugo de S. Caro*.

Hugo Archidiaconus *Turonenſis* circa Annum 1020. cujus *Dialogus* ad Fulbertum Epiſcopum Carnotenſem, amicum ſuum ex dilectis ſingulariter dilectum, de miraculo quod contigit in translatione Martini, & dedicatione Monaſterii ab Hervæo Theſaurario fundati, editus eſt a Mabillonio Tom. 2. Analect. pag. 349. (editionis novæ p. 213. 217.) Eundem MStum memorat Labbeus in Bibliotheca MSS. p. 200.

Hugo de Vercellis, infra, *Hugutio*.

Hugo Verolegus ſive *Virley*, Anglus, Carmelita Nordovicenſis circa Annum 1344. ſcripſit teſte cap. 361. Lelando commentarios, & Collationes ſive Homilias VIII. *in Matthæum*, *Determinationes*, *Quæſtiones*, & librum *de figuris hiſtoriarum* Sacræ Scripturæ, in quo litteralem ſenſum primarium eſſe, in ipſo ſtatim limine confitetur. His Baleus V. 52. & Pitſeus p. 450. addunt: *Prælectiones in Paulum*, *Lectiones Scripturarum*, *Placita Theologica*, *Quæſtiones Ordinarias*, *Determinationes XCVI.* & *Sermones per annum*.

Hugo de S. Victore, illuſtri apud Saxones gente ortus, ut contra virorum doctorum ſententiam, qui *Lotharienſem* (*a*) vel *Iprenſem* Flandrum faciunt, non inficiandis teſtimoniis demonſtrarunt Henricus Meibomius in diſſertatione de Hugonis Victorini patria T. 3. ſcriptorum rer. Germanic. p. 429. ſeq. & G. G. Leibnitius præfatione ad tomum ſecundum acceſſionum Hiſtoricarum, & in nota inſerta Actis Eruditorum An. 1698. pag. 354. nec non Polycarpus Leyſerus in diſſ. de tribus primis S. Theologiæ Doctoribus ex gente Saxonum, Helmſt. 1720. 4. *Pariſienſem* autem vel *Gallum* Hugonem vocant alii, quoniam Canonicus Regularis Auguſtinianus fuit in Cœnobio S. Victoris ad muros Pariſienſes: idem propter doctrinæ fidem atque ubertatem & didaſcalici libros editos dictus *Didaſcalus* (*b*) ab aliis etiam *lingua Auguſtini* vel *alter Auguſtinus*. Diem obiit A. 1140. vel 1142. (*c*) annos vix natus quatuor & quadraginta. Scripta ejus poſt ſeparatas quaſdam ſingulorum editiones, recenſitas a Geſnero in Bibliotheca, junctim prodiere Pariſ. 1526. & curante Thoma Garzonio de Bagnacaballo, Canonico Regulari Lateranenſi, Venet. 1588. tum Moguntiæ & Colon. 1617. ac denique ex recenſione Canonicorum Regularium S. Victoris Pariſienſis, ſervato priorum editionum ordine, Rotomagi 1548. fol. tribus Voluminibus.

Primi tomi hæc ſunt:

De ſcripturis, & ſcriptoribus ſacris, prænotationes, p. 1.

Annotationes elucidatoriæ in prologum Hieronymi pag. 10. & in Pentateuchum p. 12. Judices pag. 17. libros Regum p. 42. & in Pſalmos, ſive in plura Pſalmorum loca p. 50.

In Eccleſiaſtem homiliæ XIX. pag. 75.

Annotationes elucidatoriæ in Threnos, ſecundum multiplicem ſenſum, p. 146. in Joelem, p. 179. & in Abdiam

(*a*) Quid ſi Lotharienſis dictus fuerit a Regia Lutera in ditione Brunſvicenſi?

(*b*) Labbeus Tom. 1. de S. E. pag. 480.

(*c*) Pagi ad An. 1140. num. IX. Mabillon. T. 1. Analect. p. 263.

diam moralis expoſitio p. 204. in qua pag. 218. ſeq. etiam *de quinque ſeptenis in S. Scriptura :* ſeptem vitiis , ſeptem petitionibus orationis Dominicæ , ſeptem Donis Spiritus S. ſeptem Virtutibus & ſeptem Beatitudinibus .

Poſteriorum excerptionum libri , ſive Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in totum Teſtamentum vetus , exceptis Prophetis , & libris ſapientialibus , pag. 221.

Annotationes elucidatoriæ allegoriarum in quatuor Evangelia , p. 283.

Annotationes litterales in Evangelium Joannis , pag. 336. & quæſtiones in Epiſtolas S. Pauli , pag. 361.

Annotationes elucidatoriæ in Dionyſium Areopagitam , de cœleſti Hierarchia , a *Joanne Scoto* Latine verſum , p. 473. 587. ex edit. A. 1502.

Secundi Tomi hæc ſunt :

Inſtitutiones in Decalogum , pag. 1. De capite quarto vide Oudinum T. 2. p. 1155.

Expoſitio in Regulam S. Auguſtini , pag. 5. prodiit Venet. 1561. 4. Comi 1605. 8. Rom. 1625. &c.

De Inſtitutione noviriorum , p. 26.

De clauſtro animæ libri IV. pag. 42. Vide ſupra in *Hugone de Folieto* .

De anima , ejus affectionibus , interiore domo & erectione ad Deum libri quatuor , pag. 132. De his vide ſi placet Oudinum T. 2. p. 1155.

De medicina animæ , p. 211.

Soliloquium de arrha animæ , pag. 223. ad fratres ſuos in Hamersleve . vide Oudinum T. 2. p. 1143.

De laude charitatis , pag. 233.

De modo orandi p. 238.

De fructu carnis , & ſpiritus pag. 248. cum arbore virtutum & vitiorum , p. 254.

De nuptiis carnalibus & ſpiritualibus libri duo , p. 256.

De vanitate mundi & rerum tranſeuntium uſu , libri quatuor , p. 265.

De meditatione libellus , pag. 284. Huic jungendus libellus *de modo dicendi & meditandi* quem edidit Edmundus Martene Tom. V. anecdotor. pag. 887. 890. Præmiſſa *Otberti* Epiſtola de Hugonis Victorini obitu p. 883.

Arcæ Noæ myſtica deſcriptio pag. 286.

De Arca Noæ libri quatuor , ſenſum moralem inveſtigantes p. 298.

Excerptionum priorum libri X. de origine & diſcretione artium pag. 333. ſitu terrarum pag. 345. ſumma Hiſtoriarum ab Adamo uſque ad ſua tempora p. 391.

De tribus columbis , ad Rainerum : & de aliis avibus , p. 394. Vide ſupra in *Hugone de Folieto* .

De beſtiis , p. 418. de arboribus , p. 450. & aliis rebus , p. 452. de hominis partibus pag. 455. & ætatibus p. 460.

De proprietatibus & epithetis rerum , ordine alphabetico , p. 461.

Sermones centum de variis argumentis , p. 478.

Sermo de Aſſumptione B. Mariæ , ad Canticor. IV. 7. p. 632.

Tertii Tomi hæc ſunt :

Didaſcalicon libri ſeptem , p. 1. quorum ultimus p. 41. eſt de tribus inviſibilibus *Dei* , ex edit. Pariſ. 1506. 4. ſive quomodo ex viſibilium cognitione ad ejus Potentiam , Sapientiam & Benignitatem agnoſcendam pervenire liceat . Ex hujus libri capite 26. p. 53. petita ſunt quæ ex Hugonis libro *de tribus diætis* citantur in vita Lidvvinæ Tom. 2. Act. Sanctor. April. 14. pag. 282. b. reliqui vero ſex libri cum vocabulario Wenceslai Brack An. 1483. pridem editi , ad artes liberales pertinent . Libri primi , quid eſt *de ſtudio legendi* , caput ultimum de varietatibus ingeniorum , primus edidit Mabillonius T. 1. Analect. p. 324. (editionis novæ p. 132.)

Libellus de poteſtate & voluntate *Dei* , utra major ſit , p. 55.

De quadruplici voluntate in Chriſto , p. 56.

De ſapientia animæ Chriſti , p. 59. Prologum quo hic liber Magiſtro *Gvaltero* de Mauritania ab Hugone dicatur , edi-

edidit Oudinus T. 2. p. 1145.

De unione corporis & ſpiritus, ex *primo Miſcellaneorum Hugonis*, p. 63.

De verbi *Dei* efficacia, p. 65.

Apologia de Verbo Incarnato, contra eos qui dicunt Chriſtum non eſſe aliquid ſecundum quod eſt homo pag. 68.

De Verbo Incarnato diſputationes ſive collationes tres, p. 78.

De perpetua Virginitate B. Mariæ, p. 81. Henricus Gandavenſis cap. 25. de S. E. *Reſpondit cuidam, B. Virgini Mariæ cum derogatione obloquenti, & calumnianti quod* Virgo Virginum *diceretur*.

Miſcellaneorum (*a*) *ſecundi codicis*, libri quinque, pag. 91. Epiſtolam ad *Joannem Hiſpalenſem*, quæ lib. 1. cap. 80. pag. 119. legitur, ex MS. edita a Baronio ad Annum 1136. n. XVI.

De filia Jephte tractatus, p. 329.

Speculum de myſteriis Eccleſiæ, p. 335. longe junioris Scriptoris judice Oudino, quem vide Tom. 2. pag. 1157. ſq.

De ceremoniis, Sacramentis & officiis Eccleſiaſticis, libri 3. p. 356. *Roberto Paululo* tribuuntur in Codice MS. Sangermanenſi.

De canone myſtici libaminis, libellus, pag. 399. Vide infra, *Joannes Cornubienſis*. Tria hactenus recenſita ſcripta exſtant etiam inter ſcriptores de Eccleſię Catholicæ Divinis Officiis, Rom. 1591. fol. & in Biblioth. Patrum Tom. X. Pariſ.

Dialogus de Sacramentis legis naturalis & ſcriptæ, p. 406.

Summa ſententiarum ſive *Eruditionis Theologicæ*, ſeptem tractatibus comprehenſa, quorum eſt

Primus de Fide, Spe, & Charitate, Trinitate, & Incarnatione, pag. 417.

Secundus de creatione & ſtatu angelicæ naturæ, pag. 436.

Tertius de creatione & ſtatu humanæ naturæ, p. 440.

Quartus de Sacramentis in genere, & præceptis Divinis, p. 453.

Quintus de Sacramento Baptiſmi, p. 458.

Sextus de Sacramento Confirmationis, Euchariſtiæ, Pœnitentiæ, & Extremæ Unctionis, p. 464.

Septimus de Sacramento conjugii, p. 472.

De Sacramentis Chriſtianæ fidei, libri duo, ex edit. Argent. 1465. fol. p. 487. 712.

De *Chronico* quod nondum lucem vidit, ita Albericus ad An. 1130. *Huc uſque Magiſter Hugo de ſancto Victore* Chronicam *ſuam* de Romanis Pontificibus & Imperatoribus *digeſſit*. *Unde manifeſtum eſt illum hoc tempore floruiſſe*. *Hic multa ſcripſit laude digna, quæ in armariis habentur, in quibus hæc ſunt*: *Hugo* de Sacramentis. *Hugo* ſuper Hierarchiam Dionyſii. Didaſcalicon *Hugonis*. *Hugo* de tribus virtutibus, Fide, Spe & Charitate. *Exponit etiam luculento ſermone* Regulam *B. Patris noſtri* Auguſtini: *& multa alia ſcripſiſſe dicitur*. *Sed & quandam* Epiſtolam *prolixam ſcribit* ad B. Bernardum. *Dicunt eum natum fuiſſe de Saxonia*. *Hugo vero qui ſcripſit* de avium natura *moraliter & allegorice*; *&* de clauſtro animæ, & de medicina animæ, *fuit de Ordine* Præmonſtratenſi, *ut dicitur Canonicus*. *Tertius Hugo qui ſcripſit* minorem Eccleſiaſticam Hiſtoriam, *ad Comitiſſam Campaniæ* Adelam, *matrem Comitis Theobaldi*, *fuit Niger Monachus* Floriacenſis, *id eſt de S. Benedicto ſuper Ligerim*, *in diœceſi Aurelianenſi*. Ex hoc Alberici loco patet falli Oudinum, qui T. 2. p. 159. eſſe Chronici auctorem negat Hugonem Victorinum, illudque Floriacenſi adſcribendum eſſe contendit.

Hugo de Vienna, ſupra, *Hugo de S. Caro*. Vide Jacobum Quetif T. 1. pag. 198. 199.

Hugo Virdunenſis, ſupra, *Hugo Flaviniacenſis*, & *Hugo Lingonenſis*; nam & is

(*a*) Miſcellaneorum & Excerptionum libros Oudinus Tom. 2. pag. 1146. ſeq. Hugonis Victorini eſſe negat & Richardo Victorino maximam partem mavult tribuere.

is Epiſcopatu deſtitutus ad Virdunenſes Monachos ſe contuliſſe dicitur.

Hugo Virleyus, ſupra, *Hugo Verolegus*.

Hugo ſive *Udo de Vitonio*, qui ſcripſit in Pſalmum, *Miſerere mei Deus*, a Jacobo Longo p. 785. Bibliothecæ Biblicæ exegeticæ habetur Anglus, Dominicanus, Theologiæ Doctor Oxonienſis atque Cardinalis. At fortaſſe idem cum Hugone Flaviniacenſi de quo ſupra: quanquam Altimura pag. 116. eundem cum *Hugone de Dittona* eſſe ſuſpicatur, Jacobus vero Quetiſus T. 1. p. 667. non diverſum ab *Yvone* ſive *Eveno de Begaigno*, ſive *de Viconio* Pœnitentiario Papæ & Epiſcopo Trevorenſi in Britannia minore, defuncto A. 1371. cujus ſtatuta Synodalia A. 1365. promulgata vulgavit Edmundus Martene T. 4. anecdotor. p. 1118. 1121. Denique huic Hugoni laudatus Longus tribuit Commentarium in *Eccleſiaſtem*, ex teſtimonio Ambroſii Gozei Raguſini in Catalogo Virorum ex familia Prædicatorum, litteris inſignium. Venet. 1605. 8.

Hugolinus Cardinalis ac deinde Papa *Gregorius IX.* ſupra, p. 96.

Hugolinus ſive *Ugolinus*, Malabranchius, Auguſtinianus, Theologus Pariſ. inde Legatus Nicolai tertii, Græcos A. 1278. (*a*) cum Eccleſia Romana unire geſtientis, ad Michaelem Palæologum Imp. *Cardinalis* & Patriarchæ CPolitani titulis auctus diem obiit An. 1281. (*b*) Scripſiſſe traditur *in IV. libros Sententiarum*. *Quodlibeta*. *De differentia idiomatum*. *Sermones* de tempore & de Sanctis. Hæc Trithemius cap. 498. cui ab Elſſio in Encomiaſtico Auguſtiniano p. 300. 301. adduntur: *De principiis Ordinis*. *De ſacris diſciplinis*. *De Deo uno & Trino*. *Quæſtiones in VIII. libros Phyſicorum*, & Commentarius *in Boethium de Conſolatione Philoſophiæ*.

Hugolinus de Monte *Catino*, Phyſicus: junior fortaſſe quam ut a me referri hoc loco debeat, cujus liber de balneorum Italiæ proprietatibus viribuſque exſtat in opere Veneto Thomæ Juntæ de balneis, An. 1553. fol. pag. 48.

Hugolinus Comœdiarum ſcriptor, de quo Geſnerus, Simlerus & alii. Infra *Hugolinus Parmenſis*.

Hugolinus Fontana, Parmenſis JCtus Seculo XIII. quem nonnulli confundunt cum *Hugolino* ſive Hugone a Porta Ravennate, qui docuit in Patria ſua Bononiæ, & decimam Collationem *de Feudis*, probante Friderico I. Imp. adjunxit ad calcem Authenticarum. Defuncto An. 1168. poſitum epitaphium:

Urbis honor, Mundi ſpeculum jacet hic
Ugolinus.

Vide Gvidonem Pancirollum II. 17. & 50. de claris Juris interpretibus. Hugolinum JCtum qui circa Annum 1190. vixit, *Fontanam* a Cangio notari puto, ſed cujus nulla ſcripta video vel ferri vel memorari.

Hugolinus de S. Maria in Monte, Picenus, Ord. Minor. & S. Franciſco ipſi ſuppar, ſcripſit *Floretum* ſive Hiſtoriam, in qua narravit vitam & geſta S. Franciſci ac Sociorum ejus uſque ad Pontificatum Alexandri IV. hoc eſt uſque ad Annum Chriſti 1254. MStam ſe habere illam hiſtoriam teſtatus eſt Waddingus in Bibliotheca Ordinis Minor. p. 179.

Hugolinus Oſtienſis & Velitrenſis Epiſcopus, cujus Mandata Velletrenſibus, Coranis & Sarminitanis data pro conſervanda pace cum Nymphanis & Sitinis, vulgavit Baluzius Tom. 2. Miſcell. p. 248. 250. non alius ab eo qui deinde Papa *Gregorius IX.* de quo ſupra pag. 96.

Hugolinus Parmenſis, inſignis ſua ætate JCtus, cui a Doctore Italo Anno 1437. dicatum, cum inter Doctores JCtos

(*a*) Raynaldi & Bzovii Annales ad illum Annum.

(*b*) Non 1291. ut Cangius Elſſium ſecutus. Nam Petrum Hugolini in titulo Patriarchæ ſucceſſorem confirmavit Hugonis IV. An. 1285. ut ipſe fatetur Cangius in hiſtoria CPolitana ſub Francis Imperatoribus pag. 244. Fallitur idem Elſſius duos cominiſcens Hugolinos Malabrancas, Patriarchas CPolitanos. Vide Latinorum Patriarcharum CPol. ſeriem Tom. VI. Bibl. Græcæ pag. 739. ſeq.

tos jam recipiendus eſſet, elogium publicavit Joannes Petrus de Ludevvig, Tom. V. reliquiar. MSS. p. 274. 290. in quo inter alia pag. 1277. laudatur quod *cum prima litterarum monimenta guſtaſſet, Divino poetarum pellectus ſpiritu, maxima vi dicendi, liberalibus ſtudiis, clariſſimis hiſtoriarum exemplis ad Poetas, Rhetores, Philoſophos, Hiſtoricos quaſi divertit*. Ex ejus Comœdia *Philogenia*, integrum caput excerptis implevit Albertus de Eyb in Margarita poetica parte 2. tractatu I. c. 17.

Hugolinus Verinus, Florentinus Michaelis Verini, diſtichorum nobilium ſcriptoris anno ætatis XVII. extincti pater, ſuperſtes filio, & diſcipulo Petro Crinito qui libros de honeſta diſciplina An. 1504. in lucem edidit. Vide Voſſium de Hiſt. Lat. p. 626. Michaelem Poccianturn & Julium Nigrum in hiſtoria ſcriptorum Florentinorum, p. 520. ſeq. Journal des Savans 1682. p. 310. Plurima, nec infeliciter, panxit carmine, ex quibus edita reperio libros III. *de illuſtratione Florentiæ*, (*a*) hoc eſt de illius Urbis laudibus, viris claris & familiis illuſtribus. Pariſ. 1588. apud Robert. Stephanum. *Triumphum* & Vitam Matthiæ Pannoniæ Regis, cum aliis quibuſdam, ex Biblioth. celeb. Magliabechii, edente Bartholino Bargenſi Lugd. 1679. 12. Sylvam *de laudibus S. Joannis Gvalberti*, Ordinis Vallumbroſani fundatoris. Pariſ. 1507. Aliam *in laudem S. Philippi Benitii*, Florentini, Ordinis Servorum B. Mariæ inſtauratoris, Florent. 1618. in prima parte Annalium illius Ordinis edita ab Archangelo Jano, Florentino. Inedita ſunt: *de expugnatione Granatæ* ad Ferdinandum Regem Hiſpaniarum. *Carliados* de rebus geſtis Caroli Magni, libri XV. *Gratulatio de incolumitate Ferdinandi Regis* ab inſultu fanatici parricidæ. *Paradiſus* ad Laurentium Medicem. Hymnorum Sapphicorum *in laudem Chriſti, Virginis Mariæ & Sanctorum* libri V. *Vita S. Antonini*, Præſulis Florentini. *De morte S. Thomæ Stradæris*, Ord. Præd. *De Chriſtianæ Religionis ac Vitæ Monaſticæ felicitate. De rebus Divinis. Teſtamentum Vetus & Novum carmine expoſitum*, ſpeciatim Ezechiel, Epiſtolæ Pauli & Apocalypſis. Epigrammatum Horatianorum Volumen ad Beatricem Hungariæ Reginam, Regis Ferdinandi filiam. Commentaria in Horatium.

Hugvelini Apparatum ad Decreta laudat Joannes Gerſon in Compendio Theol. de Sacramentis T. 1. Opp. p. 272.

Hugvitio, *Hugutio* ſive *Hugo*, *Ugo* de Vercellis, primus Gloſſator Decretorum, idem Epiſcopus Ferrarienſis, defunctus An. 1212. Vide Ughellum T. 2. pag. 540. & Gvidonem Pancirollum III. 3. de claris Juris interpretibus. * Ille qui ſcripſit in Decretum, quique ſub Innocentio III. vixit, non Vercellenſis quidem, ſed Piſanus vel fuit, vel dictus eſt; Piſanum enim appellat Ptolemæus Lucenſis Hiſtor. Eccleſ. lib. 21. cap. 18. ibidemque ait ſcripſiſſe illum *apparatum ſuper Decretum, & in Grammatica regulas Derivationum*. In Codice quodam MS. num. 207. Bibliothecæ Felini extat opuſculum quoddam Juris Canonici, in cujus fine hæc legi: *Commentarii* in IV. (ſic) *cauſa Decretorum, in quibus Ugutio Ferrarienſis Epiſcopus defecit* &c. *Su .... Hoc opuſculum compoſui A. D.* 1243. *ind.* 1. *V. Kal. Septembris. Ego Magiſter Jo. Veſam*. Titulus operis ita ſe habet: *Gregorii IX. de diſpenſationibus*.

Hugutio de animalibus, laudatus Auguſtino Steucho in XI. Levitici non alius eſt quam *Hugo de Folieto*, de quo ſupra p. 294. Neque alius apud Simlerum *Hugonis Saxonis* liber de natura animalium, Phyſiologus dictus, quem inter Hugonis de S. Victoris opera editum dixi ſupra, p. 301.

Chronicon Monaſterii *Huisburgenſis*, in diœceſi Halberſtadienſi, ab Anno 1080. ad 1590. in Meibomii ſcriptoribus rerum Germanicar. Tom. 2. p. 533.

Hal-

(*a*) Julius Niger teſtatur MSios verſibus Hetruſcis redditos exſtare a Baldello.

Hulderieus, *Udalricus*, *Ulricus*, *Vodelricus*, *Uldaicus*, *Oldaricus*, *Vodalricus*, *Othalricus*, *Odalricus*, *Odelricus*, *Walricus*, aliis *Udalgerus*, *Adelgerus*, *Olgerus*, (*a*) *Olkerus*, Auguſtanus ab An. 848. Epiſcopus, a juniore Huldrico Comite de Kyburg & Dillingen Auguſtano ab Anno 923. ad 973. Epiſcopo diverſus. (*b*) Prioris Hulderici eſt notiſſima illa ad Nicolaum I. (ab Anno 858. ad 867.) Papam *Epiſtola de continentia Clericorum*, de qua Bertoldus Conſtantienſis, qui circa Annum 1100. ſcripſit, in appendice ad Hermannum Contractum, ad Annum 1079. apud Urſtiſium Tom. 1. p. 349. *In Synodo Romæ menſe Februario Gregorius VII. Presbyteros deinceps in fornicationem lapſos, abſque ſpe temperationis depoſuit, & ſcriptum quod dicitur* ſancti Udalrici ad Papam Nicolaum de nuptiis Presbyterorum *& capitulum Paphnutii de eadem re*, *imo omnia ſacris Canonibus adverſa damnavit*. Eam Epiſtolam primus in lucem protraxit Matthias Flacius, Magdeb. typis Michaelis Lotther Anno 1550. 8. recudique deinde fecit in ſuo Catalogo teſtium Veritatis, poſt editionem primam Anni 1556. toties iterum in lucem dato. Exſtat etiam in Joannis Foxi Actis & Monumentis Eccleſiæ T. 2. p. 456. in Joannis Wolfii Lectionibus memorabilbus Tom. 1. pag. 241. In Appendice Chronici Abbatis Urſpergenſis pag. 436. Sed & in Orthodoxographis utriſque Anno 1155. & 1569. In Georgii Calixti appendice ad librum de conjugio Clericorum p. 625. in M. Zuerii Boxornii hiſtoria univerſali ad A. 874. & in Eduardi Brovvn appendice ad faſciculum rerum expetendarum & fugiendarum, Lond. 1690. fol. & magnam partem apud Gvilelmum Mornæum lib. 2. de S. Euchariſtia, capite undecimo. Separatim etiam edidere B. D. Joannes Fridericus Mayerus Gryphisvvald. Anno 1703. & Sam. Schelvvigius Gedani Anno 1706. cum notis, in 4. Vide infra, *Voluſianus*.

Huldricus Mutius, infra, *Mutius*.

Humbertinus, ſupra, *Hubertinus*, pag. 284. ſeq.

Humbertus Burgundus, Viennenſis Magiſter Ord. Præd. Generalis, ſupra *Hubertus*, p. 285.

Humbertus Cardinalis, infra, *Humbertus Mediolanenſis*, & *Humbertus Silvæ Candidæ*.

Humbertus, ſive *Hunebertus Deirus*, aliis & rectius Pitſeo pag. 125. judice *Wibertus* ſive *Wiebertus Deirus*, Otholono in vita S. Bonifacii *Wimbertus*, ubi ait eum Magiſtrum fuiſſe S. Willibrordi. Sed & Bonifacius ipſe Magiſtrum eum vocat in Epiſtola ad Danielem Epiſcopum Wintonienſem, qua petit mitti ſibi librum quem moriens ille reliquit, ubi ſex Prophetæ in uno corpore claris & abſolutis litteris ſcripti reperiebantur. Hic Deirus ad Gregorium II. Papam ſcripſit *vitam Ceolfridi* de quo ſupra T. 1. p. 368. cui A. C. 710. in Abbatia Wirmuthenſi & Girvvicenſi Ord. Bened. in Anglia ſucceſſit, ac deinde Martyrium ſubiit in Foſtlandia circa Annum 730. Ejus preterea *Epiſtolas* memorat Baleus Centur. 1. cap. 95.

Humbertus Delphinus Viennenſis & relicto An. 1349. Delphinatu frater Ord. Præd. atque Anno 1351. Patriarcha Alexandrinus, & Remenſis Archiepiſcopus, defunctus An. 1355. De eo Andreas du Cheſne in hiſtoria Delphinorum Viennenſium, Sammarthani in Gallia

(*a*) Vide W. E. Tenzelii dialogos vernaculos (*Monatliche Unteredungen*) An. 1694. pag. 320. ſeq. & Diarium Theolog. *Unſchuldige Nachrichten* An. 1710. pag. 140.

(*b*) Auctor compilationis Chronologicæ ad Annum 973. apud Piſtorium Tomo uno pag. 732. *Sanctus Udalricus Auguſtæ Epiſcopus* (hujus unius meminit Martyrologium a Beckio editum IV. non. Jul. & hujus vita apud Velſerum pag. 515. Opp. Surium in edit. An. 1618. IV. Julii, Mabillonium Sec. V. Benedictin. & Joannem Pinium in Actis Sanctorum Junii Tom. 2. pag. 97.) *migravit ad Chriſtum. Et iſte fuit ſecundus ejus nominis, & ambo ſunt ſancti, & eorum ſolennitas in Suevia ſancte celebratur.*

lia Chriſtiana Tom. 1. p. 530. ſeq. & Jacobus Quetif de ſcriptoribus Dominicanis Tom. 1. 641. a quo plures ejus chartæ p. 643. commemorantur.

Humbertus, *Hubertus*, *Obertus*, Archiepiſcopus *Mediolanenſis* de quo Albericus ad Annum 1200. pag. 410. *Apud Mediolanum Humbertus Theologus & Cardinalis, fuit Archiepiſcopus* (ab Anno 1196.) *per annos ſeptem, qui rexit Pariſiis decem annis, & ſcripſit librum* de Concordia Veteris & Novi Teſtamenti.

Humbertus ſive *Hymbertus* Abbas *de Prulliaco* Ord. Ciſterc. in diœceſi Senonenſi ab An 1296. ad 1298. Ejus Commentarium *in IV. libros Sententiarum* MS. memorat Sanderus I. pag. 168. & II. p. 217. Biblioth. Belgic. Commentaria *in Ariſtotelis Metaphyſicam* & *libros de anima*, Viſchius pag. 163. Biblioth. Ciſterc. atque Oudinus quem Vide T. 3. p. 633.

Humbertus de Romanis. ſupra *Hubertus*, p. 285.

Humbertus ex Monacho Ord. Bened. in Mediano S. Manſueti cœnobio Tullenſis diœceſis, factus Cardinalis ab A. 1049. & Epiſcopus *Sylvæ Candidæ*, A. 1051. Leonis IX. ad Imperatorem CPol. Conſtantinum Monomachum Legatus: Deinde a Victore II. An. 1057. miſſus ad componendas lites in Monaſterio Caſinenſi, de quo Leo Oſtienſis lib. 2. Chronici Caſinenſis c. 88. Præter ejus ſcripta non inerudita *adverſus Græcos Mich. Cerularium*, *Leonem Achridenum & Nicetam Pectoratum*, vulgata a Baronio ad Annum 1054. & in appendice ad Tomum XI. Annalium, & a Caniſio T. VI. lectionum antiquar. (T. 3. editionis novæ Baſnagianæ p. 277.) & in Bibliothecis Patrum T. XI. Colon. & Tom. XVIII. Lugd. pag. 389. 405. 415. Noviſſime ejus *libros tres adverſus Simoniacos* ex Bibliotheca Laurentiana publici juris fecit Edmundus Martene Tom. V. Anecdotorum pag. 633. 844. In libro tertio, octo capitula poſtrema deſiderantur. *Spinoſulus* quem p. 647. perſtringit, non videtur eſſe nomen hominis proprium, ſed poſitum convicii loco in ſpinoſiora adverſarii acumina. Idem Humbertus præſcripſiſſe traditur *Berengario* ejurationem in Concilio Rom. An. 1059. quæ incipit *Ego Berengarius*, atque etiam inſerta eſt Decreto Gratiani diſt. 2. de conſecratione c. 42.

Humbertus Viennenſis, ſupra, *Hubertus* p. 285. & *Humbertus Delphinus*.

Robertus Humbletonus Theologus Oxonienſis Ord. Præd. circa Annum 1390. cujus librum *contra Wicleſitas* laudat Bzovius ad Annum 1415. num. LVIII. p. 489. Præterea ejus *Summam totius Theologiæ* & *Lectiones Scholaſticas* Pitſeus p. 556. Nec plura Jacobus Quetif T. 1. p. 699.

Humelinæ Vita & Viſiones memorantur ab Alberico ad Annum 1202. pag. 430.

Humfredus ſeu *Humfridus* cognomento *Bonus*, Claudianus ſive Gloceſtriæ Dux, & Pembrochiæ Comes, conditor Bibliothecæ Oxonienſis & litteratorum Patronus cui Petrus Candidus Decemher Platonis Politiam Latine a ſe verſam dedicavit. De eo Lelandus c. 534. ubi ait dignas ejus laudes ſe complexum in Commentariis cygneam Cantionem illuſtrantibus. Diem obiit An. 1447. Scripſit *tabulas directionum Planetarum*: quibus Baleus VIII. 2. & Pitſeus p. 638. addunt *Librum ad Abbatem S. Albani*, qui incipit: *Meditantibus nuper quam fugax* atque *Epiſtolas* & in his unam *de ſua donatione*, cujus initium: *Cum Dominus Rex per litteras ſuas*.

Humfredus Gilbertus, Anglus Equeſtris Ord. vir Mathematicarum ſcientiarum peritus Henrici VII. Regis Angliæ juſſu & expenſis (qui ab A. 1485. ad 1509. præfuit) varias navigationes ad inveſtigandas terras novas ſuſcepit, cujus Chartam totius Mundi & alias particularium regionum, Londini in domo Regia Alba Aula (White Hall) ſervatas, itinerariaque multa & librum

de

de navigatiône ad terram Catajam celebrat Pitſeus p. 866.

Humfredus Nekton ſive *Neckodunus* Anglus Nordovicenſis primus ex Carmelitis Doctor in Academia Cantabrigienſi, ſive Grante Girviorum ut vocat Lelandus cap. 308. Diem obiit A. 1303. Scripſit, teſte eodem Lelando Quæſtiones & ſacras Conciones: quibus Baleus IV. 24. & Pitſeus p. 388. Lecturas Scholaſticas adjungunt. Duos ex hoc uno Humfredos Nektonum & Nekionum ab Alegrio in paradiſo Carmelitici decoris p. 277. & 305. procudi non dubito.

S. Humilitas Abbatiſſa Ordinis Vallumbroſani Florentiæ circa An. 1310. Cujus vitam ſcriptore Anonymo ſynchrono dedit Papepobrochius Tom. V. Maji 22. pag. 205. Scripſit tractatum *de Curia Paradiſi*, vide pag. 213. & *Laudes B. Mariæ*. id. pag. 215. Ex ejuſdem ſermonibus ad Monachos Vallumbroſanos fragmenta quædam Tom. VII. Maji p. 830. 840.

Hunibaldus Francus, qui ſub Juſtino Juniore, libros XVIII. Hiſtoriarum a bello Trojano uſque ad Clodovei tempora traditur ſcripſiſſe: Auctor nullius fidei de quo vide ſi placet Voſſium II. 22. Hiſt. Latin. p. 255. ſeq. cui *nec treſſis ſcriptor* & *ferrei oris*, *plumbei cordis Hunibaldus* audit. *Trithemius* ſplendido deceptus titulo, & *ſolidum Francorum Hiſtoriographum* tractare ſe non dubitans, epitome duodecim poſteriorum librorum compoſuit, atque inſcripſit *Compendium de Origine Francorum*. Exſtat in Simonis Schardii Tomo 1. ſcriptorum rerum Germanicarum. Baſil. 1574. fol. p. 301. Confer Burchardum Gothelf Struvium in diſſ. de doctis impoſtoribus.

Gregorius Huntingtonus, ſupra, pag. 100.

Joannes Huſs, *de Huſynez* ſive *de Huſſenytz* Bohemus, celeberrimus Confeſſor Chriſti. Hic Baccalaureus in artibus Pragæ A. 1393. Magiſter artium An. 1396. Sacerdos & Prædicator in Bethlehemo Pragenſi An. 1400. Decanus An. 1401. & Rector Univerſitatis An. 1409. quo Anno Alemanni ob trium ſuffragiorum jura Bohemis a Rege Wenceſlao An. 1408. permiſſa e Pragenſi ſchola egreſſi ſunt, & Lipſienſi Academiæ condendæ occaſionem Friderico III. belicoſo Electori Saxoniæ præbuere. Quæ cum Huſſo ob dogmata & liberas acreſque cenſuras inviſo acta ſunt in Concilio Conſtantienſi, ab amicis & inimicis copioſe ac diverſe tradita, & variis expoſita ſcriptis ſunt, quorum partem magnam in Centifolio Lutherano ſignare me memini p. 341. 387. 778. 803. nec deeſſe etiam amplius mihi ſpicilegium video, ſed ſola hoc loco ſcripta Huſſi referre cupientem nihil aliud addere juvat, quam quod anno ætatis ſuæ XLII. cum Anno 1415. 8. Jul. in Concilio Conſtantienſi contra fidem datam jam comburendus eſſet, identidem ingeminavit has preces: *Jeſu Chriſte, Fili Dei Vivi, qui paſſus es pro nobis, miſerere mei*. Opera Joa. Huſſi & Hieronymi Pragenſis excuſa junctim Norib. 1558. fol. duobus Volum. recuſa (*a*) ibid. 1715. fol. præmiſſa præfatione D. Martini Lutheri quam ille Epiſtolis Huſſi A. 1537. editis præfixerat.

Tomo primo continentur:

1. Hiſtoria de actis & martyrio Joannis Huſſi. 2. Explicatio Symboli, p. 29. b. Decalogi, pag. 30. Orationis Dominicæ, pag. 31. cum aliis ſcriptis, de peccato mortali pag. 32. de matrimonio pag. 33. de cognitione & dilectione Dei pag. 35. de tribus hoſtibus hominis & ſeptem peccatis mortalibus pag. 36. & de pœnitentia pag. 37. quæ in carcere in gratiam cuſtodum compoſuit. 3. De Sacramento Corporis & Sanguinis Domini pag. 38. b. & de ſanguine Chriſti ſub ſpecie vini a Laicis ſumendo p. 42. 4. De ſufficientia legis Chri-

(*a*) Sine auctario, licet ejus ſpes facta. Vide Diarium Theologicum, *Unſchuldige Nachrichten* An. 1715. pag. 740. Memorias litterarias Trevoltinas An. 1716. p. 214.

Chriſti ad regendam ſuam Eccleſiam pag. 44. b. 5. Sermo de fidei ſuæ elucidatione pag. 48. b. 6. Alius de pace p. 52. 7. Huſſi & aliorum ad eum vel pro ejus cauſa epiſtolæ LXIIX. p. 57. ex editione Witteb. 1537. 8. 8. De initiis & progreſſu certaminum Huſſi cum factione Pontificia pag. 86. 9. Appellatio ab Archiepiſcopo Pragenſi ad Papam, contra combuſtionem librorum Joannis Wiclefi pag. 89. 10. Epiſtolæ XV. ſcriptæ, dum erat excommunicatus p. 93. 11. De libris hæreticorum legendis pag. 102. 12. Actus An. 1410. pro defenſione libri Wiclefi de SS. Trinitate pag. 105. 13. Replica contra *Joannem Stokes*, Wiclefi calumniatorem An. 1411. pag. 108. 14. Defenſio quorundam articulorum Johannis Wiclefi pag. 111. 15. De ablatione bonorum temporalium a Clericis pag. 117. b. 16. De decimis pag. 125. b. 17. Contra occultum adverſarium pag. 135. 18. Contra prædicatorem Plznenſem p. 144. in quo ſcripto pag. 147. librum *de vetula* laudat tanquam *Ovidii* genuinum opus. 19. De arguendo clero pro concione pag. 149. 20. De quinque officiis ſacerdotis pag. 154. 21. De omni ſanguine Chriſti hora reſurrectionis glorificato pag. 154. b. 22. De corpore Chriſti pag. 163. 23. De tribus dubiis factis in Holomutz pag. 167. b. 24. De credere pag. 169. b. 25. Bulla indulgentiarum Papæ *Joannis XXIII.* pro ſubſidio contra *Ladislaum*, Regem Apuliæ An. 1412. Pragam allata pag. 171. 26. Bulla de erectione Crucis contra *Ladislaum* pag. 172. b. 27. De indulgentiis, ſeu de Cruciata *Joannis XXIII.* Papæ pag. 174. 28. Contra Bullam (*a*) *Johannis XXIII.* pag. 189. b. 29. Opuſculum de VI. erroribus compilatum, & parietibus Bethlemiticis inſcriptum pag. 191. b. 30. Tractatus de Eccleſia pag. 196. b. 31. Reſponſio ad ſcripta M. *Stephani Paletz* pag. 255. b. 32. Reſponſio ad ſcripta *Stanislai de Znoyma* pag. 265. 33. Refutatio ſcripti IIX. Doctorum Theolog. 292. b. 34. Repetitio *Joannis Jeſſinetz*, Juris Canonici Doctoris, A. 1412. ſcripta pro defenſione cauſæ Joannis Hus p. 334. b. 35. Liber de Antichriſto & membrorum ejus anatomia p. 336. b. editus ab Othone Brunsfeldio, Baſileæ 1524. 8. & dedicatus D. Martino Luthero, ad quem Epiſtola Brunsfeldii p. 333. b. cum D. Lutheri reſponſione p. 336. præmittitur. 36. De regno, populo, vita, & moribus Antichriſti pag. 368. b. ex ejuſdem Brunsfeldii editione. 37. De ſacerdotum & monachorum abhorrenda abominatione deſolationis in Eccleſia Chriſti pag. 376. Etiam hujus libri capita priora XLV. Brunsfeldius ediderat: Cætera a 46. ad 87. in Operum Huſſi editionibus acceſſere. Quæ deinceps in primo Tomo ſequuntur, eadem omnia vulgata a Brunsfeldio: 38. De abolendis ſectis & traditionibus hominum pag. 442. 39. De pernicie traditionum humanarum p. 443. 40. De unitate Eccleſiæ & ſchiſmate. p. 445. b. 41. De Evangelica perfectione p. 449. 42. De myſterio iniquitatis Antichriſti, fragmentum p. 451. b. 43. De revelatione Chriſti & Antichriſti, fragmentum pag. 461. b. 44. Alia quædam fragmenta: 1. Contentionem in diſputatione vitandam eſſe. 2. Apoſtolos manibus victum quæſiviſſe, non mendicaſſe. 3. de fide formata. 4. explanatio loci Geneſ. XLIX. 17. *Fiat Dan coluber*. 5. Quando fuerit ablatum juge ſacrificium, & inceperit abominatio deſolationis. 6. de myſterio Joſephi & Pharaonis.

Tomo poſteriore:

1. Hiſtoria geſtorum Chriſti ſecundum tres annos prædicationis ejus digeſta p. 1. 2. Hiſtoria paſſionis Chriſti p. 7. 3. Conciones IX. Synodicæ p. 25. 4. Sermones XXVIII. p. 54. 5. Para-

ra-

(*a*) Huic Huſſi ſcripto Mauritius de Praga oppoſuit opuſculum *contra impedientes VVenceslaum Tiem quoad prædicationem Cruciatæ Joannis XXIII.* Non diffitetur autem Petrus de Alliaco Joannem XXIII. ſuis Simoniacis artibus anſam dediſſe Huſſo ad oppugnandam ſedem Romanam. Vide Joannis Gerſonis Opera Tomo 2. edit. novæ p. 901.

raphraſis & Explicatio inſignis in VII. priora capita 1. ad Corinth. p. 83. & 6. in Epiſtolas Apoſtolorum Canonicas VII. p. 105. 7. Enarratio Pſalmi 109. (*a*) & ſqq. uſque ad integrum 118. Pſalmum p. 229. 8. De corpore Chriſti in Sacra Cœna, quod non creetur, neque incipiat eſſe p. 310. 9. De adoratione & contra imaginum adorationem p. 311. 10. Narratio hiſtorica Bohemi in Concilio præſentis de condemnatione & ſupplicio Joannis Huſſi, in Synodo Conſtantienſi pag. 344. 11. Huſſi carmen rhythmicum de cœna Domini p. 348. 12. Narratio de M. Hieronymo Pragenſi pro Chriſti nomine Conſtantiæ exuſto p. 349. 13. Alia de eodem narratio p. 354. b. 14. *Poggii* Florentini ſcriptum ad Leon. Aretinum de Hieronymo Pragenſi pag. 358. 15. Sermo habitus in Bethlehem Pragenſi, in memoriam novorum martyrum pag. 360. 16. Univerſitatis Pragenſis aſſertio communionis ſub utraque ſpecie pag. 364. 17. Revocatio cujuſdam Monachi Pragenſis, *Petri*, An. 1417. qui prius docuit Sacramentum ſumendum ſub una ſpecie pag. 365. 18. Teſtimonium Univerſitatis Oxonienſis de doctrina & vita Joh. Wiclephi p. 366. b.

Vir Clariſſ. Herm. ab Hardt, cui Acta & Hiſtoriam Concilii Conſtantienſis felici atque accurato ſtudio illuſtratam debemus, teſtatus eſt (*b*) ad manus ſibi eſſe hoſtium atque adverſariorum Huſſi ſcripta, *Stephani de Palez* anti Huſſum, ſcriptaque alia, tum lucubrationes *Mauritii de Praga*, Theolog. Pragenſis, *Joannis Hofmanni*, Theologi Lipſienſis, *Oſvvaldi Rheinlein*, Theologi Viennenſis aliorumque: Sed nec illas nec ex Huſſi ſcriptis aliqua in Actis illis voluit comparere, ſed tantum in limine tomi tertii publicavit *Jacobi Laudunenſis* Epiſcopi orationem ante ſupplicium Huſſi, coram Imp. Sigiſmundo & toto Concilio dictam 6. Jul. Anno 1415. ſimilemque ejuſdem p. 54. An. 1416. 30. Maji, in ſupplicium ſumendum de Hieronymo Pragenſi. Acta ipſa autem cum Huſſo diligenter, perſpicue ac fideliter traduntur in tomo quarto, qui doctiſſimo Hardtio imprimis magno ſtudio & labore conſtitit, in quo geſta Concilii non annorum ſolum, menſiumque ſed & dierum ordine accurate perſequitur.

Huvetbertus, ſupra, *Hubertus*, pag. 284.

Huxarienſe Chronicon a Petro *Viſſelbeccio*, Huxarienſi Ord. Bened. cœptum & a *Gregorio Wittehenne*, Canonico Huxarienſi uſque ad An. Chriſti 1498. continuatum, cum additionibus M. Nicolai Erbenii, exſtat notis illuſtratum a Chriſtiano Franciſco Paulini (*c*) in ejus rerum & antiquitatum Germanicarum Syntagmate, Francof. 1698. in 4.

Hygdenus, ſupra *Higdenus*.

Hyginus agrimenſor, non diu poſt Trajani tempora ſcripſit, de cujus lucubrationibus dixi in Bibliotheca Latina IV. 11. ſpeciatim de ejus *Gromatico* ſive libro de caſtris metandis, quem cum Vegetio edidit Scriverius, atque inter ſcriptores finium regundorum ſive rei agrimenſoriæ Turnebus, Rigaltius, Goeſius: & quem Hermannus Rhabodus Schelius eruditis commentariis illuſtravit.

Hyginus Epiſcopus Romanus ab An. C. 139. ad 142. 10. Januar. cujus tempore hæretici Valentinus & Cerdo Romam venerunt teſtibus SS. Irenæo III. 4. & Cypriano Epiſt. 74. Vide Petrum Couſtant in Epiſtolis Pontificum p. 62. & Acta Sanctorum Tom. 1. Januar. XI. p. 665. ſeq. Sub ejus nomine *duæ* feruntur *Epiſtolæ*, una ad cunctos in Apoſtolica fide & doctrina degentes: & altera ad Athenienſes. Utramque præter alios Ludovico Jacobo p. 114. Bibliothecæ Pontificiæ memoratos exhibet & commentitias eſſe docet Blondellus in pſeudo Iſidoro pag. 189. 192. Similiter *ſex* apud Gratianum *decreta* Hygino

(*a*) Secundum Hebr. ab 110. ad 119.
(*b*) Prolegom. ad tomum tertium pag. 9.
(*c*) Acta Erud. 1699. p. 183. *Monatliche Unterredungen*. An. 1698. p. 420.

no ejuſque ætati parum convenire oſtendit cenſura laudati Couſtantis pag. 63. ſq.

Hyginus laudatur inter eos ex quibus auctor *Prædeſtinati* a Sirmondo primum An. 1643. editus librum I. Categoricum ſive ecdicum & accuſatorem hæreticorum, Catholicorum defenſorem hæreſes XC. breviter perſequentem contraxiſſe ſe profitetur. *Epitome ecdiceſios* Hygini *contra hæreſiarchas, & categoriarum Epiphanii contra ſectas, & expoſitionum Philaſtrii, qui hos transferens in Latinum de Græco, cum Ariani damnarentur, edidit. Prior* Hyginus, *poſt hunc Polycrates, Africanus, Heſiodus*, (*a*) *Epiphanius, Philaſter, hi diverſis temporibus diverſas hæreſes pertexuerunt.* Nuſquam alibi liber iſte ab auctore Prædeſtinati citatur. Hincmarus autem Remenſis in diſſ. adverſus Gotſchalcum, T. 1. Opp. p. 6. Hyginum ipſum pro auctore Prædeſtinati venditavit: *Sed & Hyginus, Catalogum deſcribens hæreſeon, octogeſimam & nonam hæreſim Neſtorianam ponit &c.* quo nomine merito reprehenditur a B. D. Ittigio in præf. ad diſſ. de hæreſiarchis Apoſtolicæ ætatis.

Hyginus cum Sergio & Theophilo ſcriptor *vitæ S. Macarii Romani*, de quo Palladius c. 36. extremo, & Græci in Menologio 23. Octobr. Vita illa inter vitas Patrum ſæpius edita, exiguam fidem mereri viſa eſt Baronio, cui Voſſius p. 725. aliique jure ſuffragantur. Sed in quibuſdam editionibus antiquis pro Hygino *Thimi* ſive Timothei nomen invenio: *Igitur nos prætitulati fratres Theophilus, Sergius & Thimus.*

RHYTHMI VETERES
DE
VITA MONASTICA.

SI vis eſſe cœnobita,
Hujus vitæ vitam vita,
Ut ſis re pro nomine.
Tuæ mentis ſordes munda,
Ut ſit DEUS laus jucunda
In utroque homine.
Solus DEUS diligatur,
Cui ſoli relinquatur,
Omnis laus & gloria.
Honor, virtus & poteſtas
Ipſi ſit, cujus majeſtas
Replet, regit omnia.
Non eſt tuum honorari
Velle homo, vel laudari,
Cum ſis vitæ miſeræ.
Quicquid hic honoris captas.
Niſi totum Domino aptas,
Perdis tuum vivere.
Non tam facile honores,
Si ſentirent & labores,
Affectarent clerici.
Volens præeſſe, non prodeſſe
Perdit ipſe ſuum eſſe,
Pœna dignus duplici.
Ad honores ſunt parati,
Ad labores ſunt ingrati
Jam juvenes cum ſenibus.
Totum datur dignitati,
Parum aut nil ſanctitati,
His noſtris temporibus.
Sic & vita Laicorum
Parum differt a porcorum
Conſuetudinibus.
Supra modum epulantur.
Intus, foris excœcantur,
Pleni malis moribus.
De ſalute animarum
Rarus ſermo, ſed terrarum
Amplitudo quæritur.
Qui vero plus poteſt ditari,

Vel

(*a*) Idem Heſiodus citatur cap. 83. cum Polycrate Africano, Euſebio & Epiphanio & c. 49. Heſiodus Epiſcopus Corinthiorum, qui primus Arianorum adverſarius fuiſſe perhibetur.

Vel in altum ſublimari,
Hic beatus dicitur.
Mundus finem jam minatur,
Qui tot malis inquinatur,
Quod prædixit Veritas.
Charitas jam refrigeſcit,
Omnis ſanctus obmuteſcit,
Abundat impietas.
Potens ridet impotentem,
Sic aſtutus innocentem,
Adoleſcens veterem.
Vir a pari ſupplantatur,
Patri puer adverſatur,
Dives ſpernit pauperem.
Sanctus is hodie putatur,
Qui nunc minus inquinatur
Malis & criminibus.
Formam vitæ ſi requiris,
Non hanc quæras jam in viris,
Sed in voluminibus.
Periit lex a ſacerdote,
Pereunt virtutes totæ,
A ſene conſilium.
Multos habemus doctores,
Pauciſſimos factores,
In vita mortalium.
Hanc vitæ captivitatem,
Si manentem civitatem
Hic haberem, plangerem.
Hæc eſt plane civitas,
In qua neſciretur veritas,
Hic ſi ſemper viverem.
Heu heu homo cur creatur?
Cum tot malis inquinatur,
Velit, nolit, moritur.
Quod eſt bonum, hoc vitare,
Vel quod malum, hoc amare
Vir infelix cogitur.
Hinc nemo jam mirari
Debet, ſi hic conſolari
Omnis juſtus renuit.
Imo ſatis eſt dolendus,
Et a DEO reſpuendus,
Qui non mundum reſpuit.
In hoc tantum conſolatur
Vere ſanctus, & beatur,
Quia mundus tranſiet.
De hoc caſu flete mundi,
Deque peccatis o immundi,
Quorum dolor veniet.
Ad te ergo revertere,
Homo a te deſciſcens miſere,
Cur ſis factus, conſidera.
DEUS ſibi te ſimilem
Fecit, ſed tu diſſimilem
Te facis, augens ſcelera.
Conſors quondam Angelorum,
Legem tenes jumentorum,
Ipſis factus ſimilis.
Eſca ventri, venter eſcis,
Has & hunc frenare neſcis,
Propter quod es fragilis.
Surge miſer, qui dormitas,
Imitare cœnobitas
Antiquorum temporum:
Qui tenentes viam vitæ,
Contempſerunt non invite
Opes, vires corporum.
Erant mundo crucifixi
Cum vitiis, & transfixi
Charitatis gladio.
Vitam hanc parvipendebant,
Nam cœleſti adhærebant,
Magno deſiderio.
Corpus ſatis caſtigabant,
Lectionibus vacabant,
Et orabant jugiter:
Nunquam erant ocioſi,
Omnibus affectuoſi.
Vade, fac ſimiliter.
Et conſerva te devotum,
Quicquid vides fuge totum,
Paupertatem elige.
Non te locus vilitatis
Angat, vel extremitatis,
Sed neſciri dilige.
Te prælato ſubjugabis:
Quicquid jubet, obſervabis,
Et hoc voluntarie.
Prælatorum noli judicare
Facta, ſed vitare
Debes fel invidiæ.
Temetipſum reprehende,
Diligenter & attende
Ne quenquam unquam judices:
Pro te reddens rationem,
Antequam proferas ſermonem,
Ut teipſum vindices.
Erit tibi ſalutare,
Si amari, & amare

Omnem

Omnem hominem ſtudeas.
Quicquid facis, reprobatur
Apud DEUM, nec laudatur,
Niſi pacem teneas.
Diligantur juvenes,
Venerentur ſeniores,
Eſto charus omnibus.
Non accipias perſonam,
Sed amabis vitam bonam
In cunctis hominibus.
Et gaudere cum gaudente,
Bonum eſt, Paulo dicente,
Et flere cum flentibus.
Ordinatus ordinatis,
Patiens inordinatis
Eris tuis fratribus.
Corporum infirmitates,
Sic & morum paupertates,
Patienter tolera.
Neque velis apparere
Magnus, neque laudem habere,
In hac vita miſera.
Cave ne ſis ſingularis,
Sed quæcunque operaris,
In commune facias.
Canta, pſalle, lege, ora,
Sicut omnes, & labora,
Vive, & non alias.
Primus eris ad laborem,
Tardus autem ad furorem,
Et ad iram ultimus.
Omnibus ſubjiciaris,
Nunquam aliud loquaris,
Quam quod habet animus.
Omnem horam occupabis
Himnis, pſalmis, & amabis
Tenere ſilentium.
Super hoc orationem
Diliges, & lectionem,
Nutricem clauſtralium.
Habens veſtitum & victum,
Ut fert Apoſtoli dictum,
Nihil quæras amplius.
De colore ne cauſeris,
Si ſit vilis, tunc læteris,
Et ſic eris ſobrius.
Cave ne ſis curioſus
In veſtitu, nec guloſus
In diverſis epulis.
Sic non eris ſomnolentus,
Nec in potu vinolentus,
Nec vacabis fabulis.
Nimis eſt periculoſum,
Eſſe clauſtralem verboſum,
Cum ſilere debeat.
Joci quidem ſunt ferendi,
Nunquam tamen referendi,
Quos proferre pudeat.
Omne fugias peccatum,
Si videre vis pacatum
Salvatorem omnium.
Ipſum corde, ore ora:
Ut in die & mortis hora,
Tibi ſit auxilium.
Amen.

FINIS LIBRI VIII.

VA1 1507664